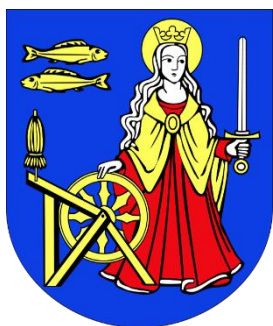
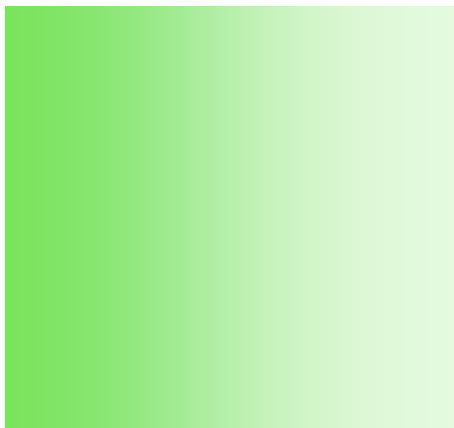

**Aktualizacja planu
urzędniowo-rolnego gminy
Siekierczyn**

**DOLNOŚLĄSKIE BIURO GEODEZJI I TERENÓW ROLNYCH
WE WROCŁAWIU**

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15-17, 50-044 Wrocław
tel. 71 345 99 55, 71 342 99 33
e-mail: sekretariat@dbgitr.pl
www.dbgitr.pl

**Opracowano na wniosek
Wydziału Geodezji i Kartografii
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego**

Autor
Lidia Szeremeta

Nadzór merytoryczny
Krzysztof Goleniowski

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich, dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
I ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	6
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
1.1. Położenie administracyjne i geograficzne	6
1.2. Warunki klimatyczne	9
1.3. Budowa geologiczna i surowce naturalne	9
1.4. Warunki wodne	13
1.5. Charakterystyka gleb	20
1.6. Lasy i zadrzewienia	27
1.7. Środowisko przyrodnicze i formy ochrony przyrody	30
1.8. Obiekty zabytkowe i cenne kulturowo	35
1.9. Demografia	42
2. STAN I OCENA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	46
2.1. Struktura użytkowania gruntów	46
2.2. Struktura użytków rolnych	49
2.3. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów	53
2.4. Grunty odłogowane	66
2.5. Struktura władania gruntami.....	79
2.6. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych indywidualnych	88
2.7. Grunty gospodarstw różniczan	100
2.8. Grunty dzierżawione.....	109
2.9. Rozdrobnienie i rozłóg gruntów w gospodarstwach rolnych indywidualnych.....	124
3. STAN I OCENA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	131
3.1. Wody płynące i ochrona przed powodzią	131
3.2. Urządzenia melioracji wodnych.....	137
3.3. Sieć drogowa	151
4. STAN I OCENA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ.....	167
4.1. Infrastruktura techniczna	167
4.2. Infrastruktura społeczna.....	170
4.3. Infrastruktura turystyczna	179
5. PLANOWANE INWESTYCJE WYNIKAJĄCE Z OPRACOWAŃ PLANISTYCZNYCH	186
5.1. Opracowania strategiczne i planistyczne	186
5.2. Planowane zmiany przeznaczenia gruntów wg opracowań planistycznych	188
6. WNIOSKI ZE STANU ISTNIEJĄCEGO	199
II USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO	205
7. POPRAWA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	205
7.1. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych	205

7.2.	Ochrona gruntów rolnych.....	213
7.3.	Scalenie gruntów	219
8.	POPRAWA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	224
8.1.	Wody płynące oraz ochrona przed powodzią	224
7.2.	Urządzenia melioracji wodnych	232
8.3.	Kształtowanie sieci drogowej	241
9.	KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU	251
9.1.	Zalesienia gruntów	251
9.2.	Zadrzewienia.....	260
9.3.	Planowane formy ochrony krajobrazu	263
10.	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ.....	266
10.1.	Potrzeby z zakresu infrastruktury społecznej i Odnowy wsi	266
10.2.	Kształtowanie infrastruktury turystycznej.....	269
11.	ZAKRES I STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE	278
11.1.	Zakres i stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne.....	278
11.2.	Finansowanie prac urządzeniowo-rolnych	280
12.	WNIOSKI DOTYCZĄCE USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO	282
	SPIS FOTOGRAFII	287
	SPIS TABEL	288
	SPIS RYSUNKÓW	290
	ŹRÓDŁO DANYCH I PODSTAWA PRAWNA.....	292

WPROWADZENIE

Aktualizację planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn opracowano na wniosek Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego i na wniosek Gminy Siekierczyn. Realizacja opracowania jest finansowana z dochodów budżetu Województwa Dolnośląskiego związanych z wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej. Wychodząc naprzeciw społecznemu zapotrzebowaniu z racji zadań przypisanych Samorządowi Województwa ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, Geodeta Województwa poprzez monitoring przestrzeni rolniczej zidentyfikował potrzebę aktualizacji Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn. Celem tego opracowania jest przedstawienie obecnego stanu oraz zmian w przestrzeni rolniczej, walorów przyrodniczo-krajobrazowych czy jakości życia mieszkańców względem pierwotnego Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r. Analiza ta pokaże, w jakim stopniu zrealizowane zostały założenia Planu urządzeniowo-rolnego oraz pozwoli zaktualizować zakres prac na kolejne lata. Aktualizacja obejmuje cały obszar gminy, opisując stan istniejący oraz kierunki jej rozwoju. Uwzględnia szczególnie rolnictwo, ale też elementy środowiska naturalnego. Zawiera obszary przyrodnicze, chronione, obiekty zabytkowe, a także potrzeby z zakresu odnowy wsi. Wskazuje konieczne do wykonania prace urządzeniowo-rolne w celu podniesienia efektywności gospodarowania na terenach rolnych i wszechstronnego rozwoju gminy. Do jej opracowania wykonano prace przygotowawcze, terenowe, analityczne i planistyczne sporządzane w oparciu o obowiązujące przepisy prawne, aktualne opracowania planistyczne i strategiczne. Część informacji będzie różnić się m.in. formą ich przedstawienia od pierwotnego planu np. struktura użytkowania gruntów i użytków rolnych z uwagi na nowe rozporządzenie. Do opracowania doszły informacje dotyczące dotacji pozyskanych z Urzędu Marszałkowskiego na przebudowę dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych czy budowę zbiorników małej retencji wodnej. Rozbudowano rozdział dotyczący stanu cieków naturalnych i dróg oraz ich potrzeb pod względem geodezyjno-prawnym.

Informacje o gminie pozyskano z wielu źródeł: Urzędu Gminy Siekierczyn, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa we Wrocławiu, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie we Wrocławiu, Ewidencji Gruntów i Budynków Wydziału Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Lubaniu. Źródłem danych o gminie była też inwentaryzacja terenowa, w której uwagę zwrócono na: zagospodarowanie gruntów rolnych, zmiany w użytkowaniu gruntów, rozwój zabudowy i inwestycji, sieć dróg służących do transportu rolnego, stan cieków naturalnych i urządzeń melioracji wodnych, stan zabytków, infrastruktury publicznej i turystycznej. Na podstawie zebranych materiałów przeprowadzono szereg analiz, które dotyczyły:

- uwarunkowań naturalnych, przyrodniczych i historyczno-kulturowych;
- stanu i oceny rolniczej przestrzeni produkcyjnej i organizacji produkcji;

- stanu i oceny infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- stanu i oceny infrastruktury technicznej, społecznej i turystycznej;
- terenów zbudowanych, inwestycji istniejących oraz planowanych zmian przeznaczenia gruntów wynikających z opracowań planistycznych gminy.

W aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego omówiono szczegółowo zagadnienia, które najbardziej kształtują przestrzeń rolniczą. Wnioski z analizy pozwoliły na rozpoznanie problemów występujących na terenie każdej miejscowości i przedstawienie prac urządzeniowo-rolnych, które przyczynią się do ich rozwiązania, a także do lepszego zagospodarowania gruntów rolnych, lepszej organizacji produkcji i rozwoju gospodarstw, poprawy warunków życia i pracy ludności. Przyczynią się także do ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz wyeksponowania pozostałych walorów krajobrazowo-turystycznych gminy. Propozycje prac zawarto w następujących blokach tematycznych:

1. Poprawa rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
2. Poprawa infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
3. Kształtowanie krajobrazu.
4. Rozwój infrastruktury społecznej i turystycznej.
5. Zakres i stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne.

Ustalenia aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego powinny być pomocne dla Gminy w tworzeniu własnych opracowań strategicznych, planistycznych, projektowych czy budżetu gminnego na poszczególne lata. Powinny być pomocne w przygotowaniu wniosków o pozyskanie funduszy strukturalnych i w prowadzeniu rozmów z Powiatem, Zarządem Województwa w sprawach związanych z wdrażaniem inwestycji typu scalenie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym, kształtowaniem sieci i modernizacją dróg czy sieci i urządzeń melioracji wodnych.

Zagadnienia aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn przedstawiono w formie opisowej, tabelarycznej, fotograficznej i graficznej w odniesieniu do obrębów ewidencyjnych. Mapę końcową, która zawiera najważniejsze ustalenia planu wykonano w skali 1:15 000, na podkładzie mapy topograficznej (K10), na której została zastosowana symbolika własna. W zestawieniach tabelarycznych wykonywano obliczenia dla powierzchni w ha, z dokładnością do 1 ara, dla długości w km i m z dokładnością do 0,01.

Najważniejsze ustalenia Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn będą prezentowane na platformie Geoportal Dolny Śląsk przygotowanej przez Wydział Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu.

I ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Siekierczyn położona jest w zachodniej części województwa dolnośląskiego w powiecie lubańskim. Jest gminą wiejską i jedną z 7 gmin powiatu lubańskiego oraz jedną z najmniejszych gmin w kraju. Jej powierzchnia wynosi 49,23 km² (4923,00 ha) i stanowi ją 6 obrębów ewidencyjnych: Nowa Karczma, Rudzica, Siekierczyn, Wesołówka, Wyręba i Zaręba oraz 2 kolonie: Ponikowo należąca do obrębu Zaręba i Pisaczów, należąca do obrębu Wesołówka. Gmina zorganizowana jest w 7 sołectw, którymi są miejscowości główne, natomiast obręb Siekierczyn został umownie podzielony na dwa sołectwa, Siekierczyn Dolny i Siekierczyn Górny. Największym obrębem jest Siekierczyn o powierzchni 2147,07 ha (43,6% powierzchni gminy), a najmniejszym Nowa Karczma o powierzchni 152,67 ha (3,1% powierzchni gminy). Gmina Siekierczyn sąsiaduje z:

- od wschodu z miastem Lubań i gminą wiejską Lubań należącą do powiatu lubańskiego;
- od południa z gminą wiejską Platerówka należącą do powiatu lubańskiego;
- od zachodu z gminą wiejską Sulików należącą do powiatu zgorzeleckiego;
- od północy, północnego zachodu z gminą wiejską Zgorzelec powiatu zgorzeleckiego.

Od stolicy województwa dolnośląskiego Wrocławia gmina położona jest w odległości ok. 155,00 km, od granicy państwa Polskiego z Niemcami z przejściem granicznym w Zgorzelcu 16,00 km, a z Czechami z przejściem granicznym w Miłoszowie i w Zawidowie ok. 19,00 km. Centrum administracyjnym, kulturalno-oświatowym oraz gospodarczym jest miejscowość Siekierczyn, natomiast większość usług, miejsc pracy mieszkańców znajduje się w mieście powiatowym Lubaniu.

Sieć komunikacyjna gminy jest dobrze rozwinięta i tworzą ją:

- a) **droga krajowa nr 30** – przebiegająca w północnej części gminy przez obręby Wyręba i Nowa Karczma, na długości w granicach gminy 2,50 km. To jedna z ważniejszych dróg Przedgórze Sudeckiego, która łączy miasta: Zgorzelec, Lubań, Gryfów Śląski, Olszynę i Jelenią Górę, a także drogi DK3 i DK94 mimo, że sama droga do granicy państwowej nie prowadzi. Tworzy ciąg dróg w tzw. Korytarzu „Sudeckim Północnym” oraz w Korytarzu „Sudeckim Południowym”. Ogólnie jest w dobrym stanie technicznym;
- b) **droga wojewódzka nr 357** – przebiegająca w południowej części gminy przez Zarębę, Siekierczyn, o kierunku wschód-południowy zachód na długości ok. 7,00 km. To też jedna z ważniejszych dróg Przedgórze Sudeckiego, łącząca granicę kraju w Radomierzycach z drogą krajową nr 94 w Brzeźniku. Ważniejsze miejscowości przy jej trasie to: Lubań, Sulików, Mikułowa, Nowogrodziec, Zebrzydowa, Osiecznica. Ogólnie jest w dobrym stanie;

- c) **6 dróg powiatowych** – nr 2398D o kierunku Trójca - Rudzica - Włosień, nr 2390D o kierunku Wyręba – Nowa Karczma – droga krajowa 30, nr 2447D o kierunku droga woj. 357 - Zaręba - Wesołówka – Siekierzyn – 2454D, nr 2450D o kierunku droga woj. 357 – Zaręba – Stacja PKP, nr 2452D o kierunku dr 2454D - Siekierzyn – Rudzica - droga powiatowa 2398D, nr 2454D o kierunku dr woj. 357 – Siekierzyn – Nowa Karczma – droga krajowa 30. Łączna długość dróg powiatowych wynosi ok. 21,00 km w granicach gminy. Ogólnie są w dobrym stanie tech., o nawierzchni z masy bitumicznej, posiadające zadrzewienia, lokalnie wymagają modernizacji;
- d) **drogi gminne i lokalne** – stanowią największy udział w sieci drogowej, ich łączna długość to ok. 44,00 km. Są to drogi pełniące funkcję głównych osi komunikacyjnych pomiędzy miejscowościami, drogi w terenach zabudowanych oraz drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych. Drogi te są o nawierzchni gruntowej, gruntowej wzmocnianej żwirem lub tłuczniem oraz o nawierzchni z masy bitumicznej. Praktycznie wszystkie drogi asfaltowe i tłuczniowe są w dobrym stanie technicznym, zmodernizowane w ostatnim czasie.
- e) **czynna linia kolejowa nr 274** – przechodząca przez południową część gminy, obręb Siekierzyn, Zarębę, głównie w terenach niezabudowanych, obsługująca przewozy pasażerskie i towarowe. Stacja kolejowa (zabytkowa) znajduje się w Zarębie. Jest to linia jedno i dwutorowa relacji Jelenia Góra - Lubań - Zgorzelec o znaczeniu lokalnym i niskiej częstotliwości przejazdów pociągów. Na odcinku Lubań - Zgorzelec linia jest jednotorowa, zelektryfikowana. Na terenie gminy linia jest o długości ok. 6,50 km. Ogólnie wymaga rewitalizacji.

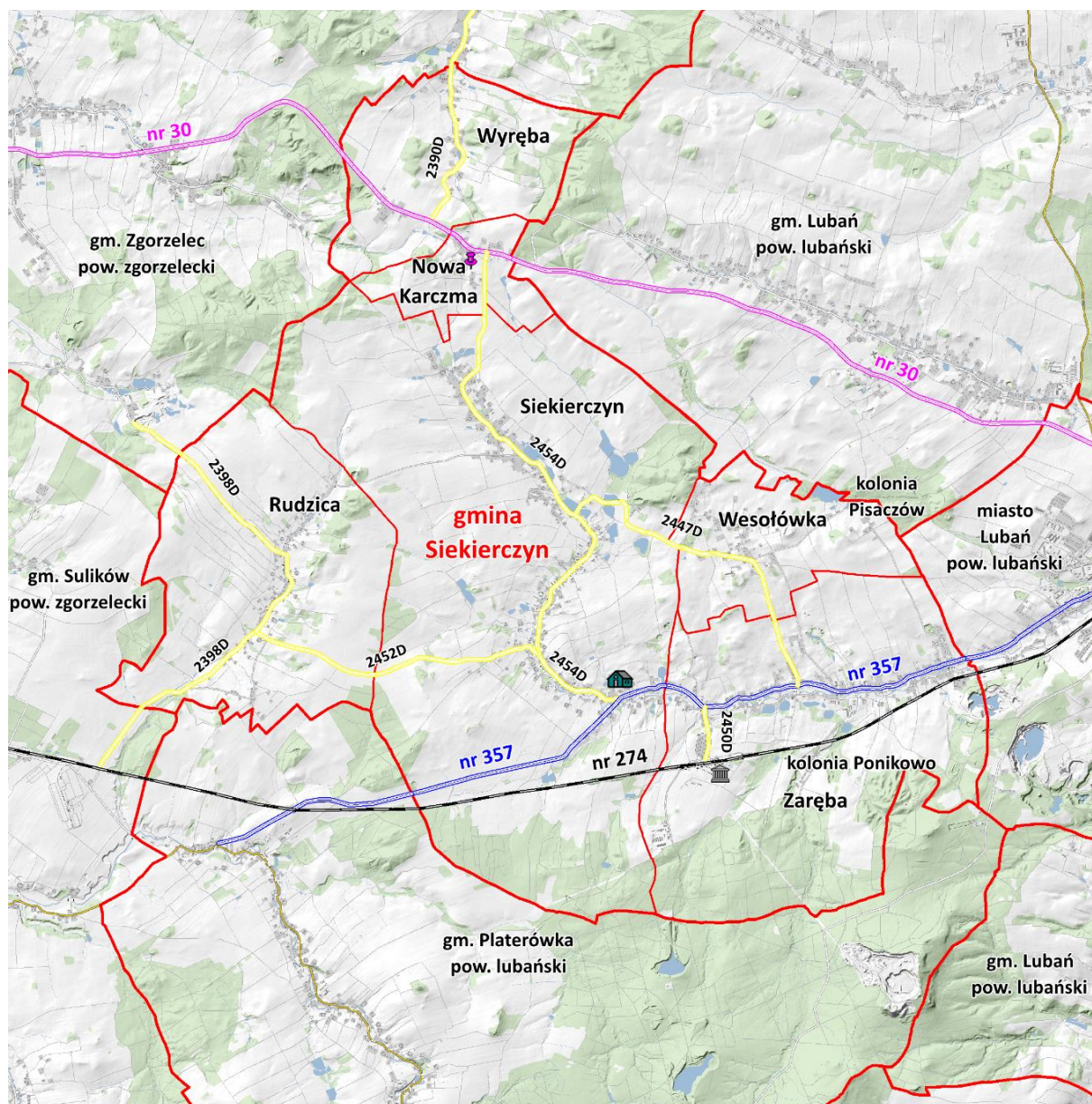
Tereny zainwestowane i zabudowane skoncentrowane są głównie wzdłuż cieków wodnych w tym Siekierki, Lipniaka, dróg wojewódzkich i powiatowych przebiegających przez miejscowości Siekierzyn, Zarębę, Rudzicę, w Nowej Karczmie wzdłuż drogi krajowej nr 30. Zagospodarowanie w większości miejscowości opiera się na zabudowie zagrodowej, jednorodzinnej, obecnie coraz więcej na zabudowie wolnostojącej, natomiast w Zarębie powstało osiedle bloków wielorodzinnych.

Wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski opracowanej w 2018 r., która jest modyfikacją podziału J. Kondrackiego i A. Richlinga z 1994 r., obszar gminy w całości należy do prowincji Masywu Czeskiego, podprowincji Sudety z Przedgórzem Sudeckim, makroregionu Przedgórze Zachodniosudeckiego i mezoregionu Pogórze Izerskie. Położony w zachodniej części Pogórza Izerskiego, w dorzeczu rzeki Kwisy i Nysy Łużyckiej, charakteryzuje się urozmaiconym ukształtowaniem terenu, gdzie wyróżnić można:

- Wysoczyznę Siekierczyńską, wzniesienie zbudowane głównie z glin morenowych, obejmujące znaczną część gminy;
- Wzgórza Zalipiańskie, obejmujące południową część gminy o wysokości do 300 m n.p.m.

Najwyżej położone są północne i zachodnie fragmenty gminy w rejonie Nowej Karczmy, Wyręby, powyżej 300 m n.p.m. Dominuje tu wzgórze Pastwa o wysokości 334 m n.p.m., spod którego

wypływa największy miejscowy ciek Siekierka. Najniżej położony punkt o wysokości 220 m n.p.m. leży w dolinie Siekierki, na granicy Zaręby i miasta Lubań. Ogólnie jest to teren o charakterze przejściowym od pasm górskich Sudetów do Niziny Śląsko-Łużyckiej. Krajobraz ten powstawał w wyniku działalności lodowca, a częściowo ukształtowany przez człowieka. Efektem tego są wyrobiska złóż, hałdy pokopalniane czy liczne zbiorniki wodne.

LEGENDA

Położenie gminy w regionie i główna sieć komunikacyjna:

- droga krajowa
- droga wojewódzka
- droga powiatowa
- linia kolejowa jednotorowa
- stacja paliw
- stacja kolejowa

- Urząd Gminy
- Zaręba** obręb ewidencyjny, miejscowość główna
- Ponikowo** kolonia
- granica obrębu
- granica gminy Siekierzyn / gmin sąsiednich

Rys. 1. Główna sieć komunikacyjna gminy

1.2. Warunki klimatyczne

Klimat rejonu związany jest ściśle z położeniem i ukształtowaniem terenu. Pod względem klimatycznym cała zachodnia część Pogórza Izerskiego leży w regionie zgorzeleckim, który charakteryzuje się najłagodniejszym klimatem w Sudetach. Obszar gminy charakteryzuje się średnią temperaturą roczną w granicach 7 - 8 °C. Okres wegetacji rozpoczyna się w II-iej połowie marca i trwa 220 dni. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, a najzimniejszym styczeń. Roczna suma opadów waha się w granicach 700 - 800 mm. Wiatry wieją głównie z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Są to korzystne warunki klimatyczne do rozwijania produkcji rolnej jak i do celów rekreacyjno-turystycznych.

1.3. Budowa geologiczna i surowce naturalne

Pod względem budowy geologicznej znajdują się tu utwory czwartorzędu, trzeciorzędu oraz ordowiku. **Utwory czwartorzędowe** wykształcone jako osady plejstoceny oraz holoceny, reprezentowane są przez:

- piaski i żwiry wodnolodowcowe, zalegające dość równomiernie na terenie całej gminy, średnio do głębokości 1,5 m;
- gliny zwałowe, piaszczyste z domieszką żwiru i różnych skał, na stokach i wyniesieniach tworzą pokrywy o miąższości do kilkunastu metrów;
- gliny deluwialne zalegające głównie na zboczach wzniesień;
- gliny, piaski i żwiry kwarcowe oraz mady, które występują głównie w dolinach cieków.

Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez piaski, żwiry kwarcowe, iły z wkładkami węgla brunatnego i bazalty. Miąższość tych utworów przekracza 100,00 m. Piaski i żwiry kwarcowe na powierzchni odsłonięte są jedynie w Rudzicy. Wkładki węgla brunatnego występują w Siekierczynie w postaci 2 pokładów. Bazalty tworzą na ogół nieduże wystąpienia od Siekierczyna do Wesołówki (obecnie w miejscu tym znajduje się nieczynny kamieniołom). W Zarębie występuje duża pokrywa bazaltowa (dawny kamieniołom „Józef”), ciągnąca się od centrum Lubania (złoże „Kamienna Góra”) i wsi Księgniki. To największa w Polsce pokrywa wulkaniczna, która obejmuje obszar Lubania, Zaręby, Lubańskiego Wielkiego Lasu i wsi Kościelnik (gmina Lubań).

Utwory ordowiku budują głębsze podłoże fyllity kwarcowo-łuszczkowe i ilaste z intruzjami diabazów oraz bazaltów. Są to skały drobnoziarniste o teksturze łupkowej. Na powierzchni stwierdzono jedynie niewielkie wystąpienia przy południowo-zachodniej granicy gminy.

Z udokumentowanych złóż naturalnych jedynie zachodnie krańce złoże „Księgniki I”, kamienie łamane i bloczne (dawniej złoże „Józef”) są położone we wschodniej części obrębu Zaręba. Złoże było wydobywane przez „Łużyckie Kopalnie Bazaltu Księgniki”, obecnie wydobywania na terenie gminy ukończono, a część wyrobiska zalano wodą, część zalesiono. W Wesołównie znajduje się

nieczynny kamieniołom bazaltu. Na niedużej powierzchni w gminie znajdują się **tereny górnicze**, które związane są z eksploatacją złóż położonych poza jej granicami. Tereny te położone są w obrębach:

- Wyręba – związane ze złożem „Sławnikowice” (piaski i żwiry) o powierzchni 0,82 ha,
- Rudzica – związane ze złożem „Gozdanin” (piaski i żwiry), dochodzi do granicy gminy;
- Zaręba – związane ze złożem „Bukowa Góra” (kamienie łamane i bloczne) o powierzchni 2,55 ha w obszarze leśnym, wydobycia zaniechano, zostało wyrobisko, które jest zagospodarowane;
- Zaręba – związane ze złożem „Księgniki I” oraz „Księgniki – Północ” (kamienie łamane i bloczne) o łącznej powierzchni 42,00 ha, którego wydobycia na terenie gminy zaniechano, część wyrobiska zalesiono, część zalano wodą.

Wg danych ewidencji gruntów i budynków **użytki kopalne** zajmują łącznie 20,34 ha i stanowią 0,4% powierzchni gminy. Część z tych działek należy do Gminy (0,50 ha), podmiotów prywatnych (0,23 ha) i Skarbu Państwa - EUROVIA Bazalty Spółka Akcyjna (19,61 ha), dawniej Łużycka Kopalnia Bazaltu. Zlokalizowane są w 7 miejscach w 4 obrębach: Rudzica, Siekierczyn, Wesołówka, Zaręba. Największa powierzchnia użytków kopalnych położona jest w Zarębie 19,61 ha (ok. 2,0% powierzchni obrębu). Jest to związane z wydobywanym w latach ubiegłych bazaltu we wschodniej i zachodniej części obrębu. Pozostałe użytki kopalne, o niedużej powierzchni stanowią piaski i żwiry wydobywane na skalę lokalną. W wielu miejscach samoczynnie zarosły. Nieczynny kamieniołom bazaltu w Wesołówce w mpzp zaplanowano objąć ochroną prawną jako użytek ekologiczny. Dawne wyrobisko bazaltu w Zarębie (złoże „Księgniki I”) jest w dużej części zrehabilitowane przez zalesienia, a częściowo zalane wodą.

Fot. 1. Nieczynne wyrobisko bazaltu – obręb Zaręba

Tereny działalności przemysłowej położone są w Zarębie i związane były ze złożem bazaltu „Bukowa Góra” występującym na terenie gminy Platerówka i ze złożem „Księginki I” (dawne złożo bazaltu „Józef”) występującym na terenie miasta Lubania. Łużycka Kopalnia Bazaltu „Księginki” S.A. aktualnie prowadzi działalność produkcyjną w trzech oddziałach: Kopalnia Bazaltu Księginki – złożo „Księginki Północ”, Kopalnia Bazaltu Księginki I w Zarębie – złożo „Księginki I” oraz Kopalnia Bazaltu Księginki II w Zarębie – złożo „Bukowa Góra”. Na terenie gminy złożo nie jest już wydobywane, a kopalnia prowadzi jedynie działalność przeróbczą bazaltu na kruszywa.

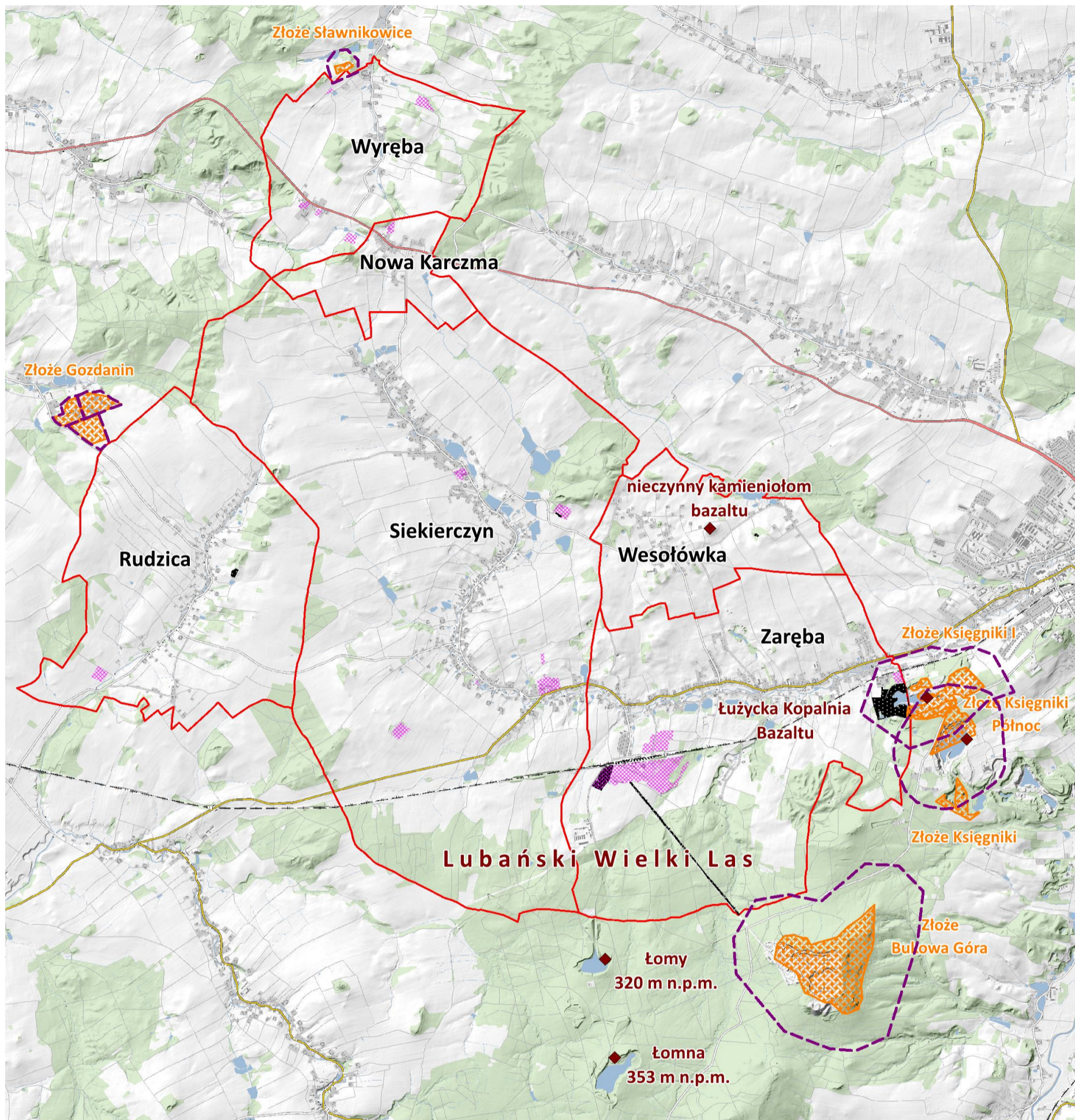
Na terenie gminy nie zakłada się eksploatacji występujących w okolicy Siekierzyna pokładów węgla brunatnego.

Użytki kopalne

Tabela 1

Lp.	Obręb	Użytki kopalne (K)						
		powierzchnia	liczba	działka	właściciel / władający działką	złożo	opis użytku	wskazane / planowane prace
		ha	%	nr	podmiot	nazwa		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Nowa Karczma	-	-	-	-	-	-	-
2	Rudzica	0,41	1	902	Gmina/Wójt Gminy	-	zadrzewione, zakrzewione (sukcesja leśna)	dotychczasowe użytkowanie
3	Siekierzyn	0,14	1	524/7	prywatny	-	wyrobisko, część zadrzewiona	dotychczasowe użytkowanie
		0,01		524/8	Gmina/Wójt Gminy	-	wyrobisko, część zadrzewiona	dotychczasowe użytkowanie
4	Wesołówka	0,08	1	40	Gmina/Wójt Gminy	-	wyrobisko bazaltu, nieczynne, zarasta	proponowany użytek ekologiczny, miejsce urządzone
		0,09		127	prywatny	-	zadrzewione, zakrzewione (sukcesja leśna)	dotychczasowe użytkowanie
5	Wyłęba	-	-	-	-	-	-	-
6	Zaręba	8,65	1	539	Skarb Państw/EUROVIA Bazalty Spółka Akcyjna	Księginki I (kamienie łamane i bloczne)	wyrobisko przy kopalni bazaltu (Zaręba wschód)	dotychczasowe użytkowanie, rekultywacja
		2,64		659				
		0,57		660				
		3,85	1	618		-	infrastruktura kopalni bazaltu	
		3,90	1	624/4		-	wyrobisko przy kopalni bazaltu (Zaręba zachód)	
Gmina ogółem		20,34	7	-	-	-	-	-

Źródło: egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacja terenowa gminy DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.), dane oraz informacje pozyskane z materiałów i Urzędu Gminy Siekierzyn (luty – grudzień 2023 r.), SUIKZP Gminy Siekierzyn z 2022 r.

LEGENDA

Złoże i tereny górnicze:

- złoże udokumentowane
- teren górniczy
- użytki kopalne

- Łomna
- miejsce poeksploatacyjne
- teren działalności przemysłowej
- granica obrębu / gminy

Rys. 2. Złoże udokumentowane i użytki kopalne

1.4. Warunki wodne

Pod względem hydrograficznym gmina położona jest w **obszarze wododziału rzeki Nysy Łużyckiej i rzeki Kwisy**. Wododział ten stanowi pasmo niedużych wzniesień przebiegających południkowo pomiędzy miejscowościami Rudzica i Siekierzyn. Teren występujący na zachód od wododziału łagodnie obniża się i jest odwadniany przez dopływy Czarnej Wody, a część wschodnia również łagodnie obniża się od wododziału i odwadniana jest przez dopływy Kwisy. Kwisa, która płynie przez Pogórze Izerskie i na wschód od gminy, jest lewym najdłuższym dopływem Bobru, o długości całkowitej 126,8 km i powierzchni zlewni 1026 km². Jej źródła znajdują się na wysokości ok. 1020 m n.p.m. a ujście ok. 110 m n.p.m. Między Gryfowem Śląskim a Leśną na rzece wybudowano 2 zapory i utworzono 2 malownicze jeziora „Leśnickie” i „Złotnickie”. Nysa Łużycka, która przepływa na zachód od gminy, jest lewym dopływem Odry, o długości całkowitej 251,6 km i powierzchni zlewni 4398 km². Źródła rzeki znajdują się na południowo-zachodnich stokach Gór Izerskich (w Czechach) na wysokości ok. 876 m n.p.m., a ujście ok. 33 m n.p.m.

Obszar gminy odwadniany jest przez **5 cieków naturalnych**, w zdecydowanej większości przez **Siekierkę** o całkowitej długości 15,30 km (w granicach gminy ok. 12,00 km). To główna oś hydrograficzna i najdłuższy ciek gminy, który początek bierze w Nowej Karczmie u podnóża wzgórza Pastwy. Jest lewostronnym dopływem Kwisy, do której uchodzi na terenie miasta Lubań. Płynie najpierw południkowo z kierunku północnego na południe, następnie w Siekierzynie zmienia kierunek na wschód. Przepływa w dużej części przez obszary zabudowane Siekierzyna i Zaręby oraz obszary rolne w Nowej Karczmie. Pozostałe ciek naturalne gminy to:

- Lipniak o długości ok. 4,90 km w granicach gminy, przepływa przez Rudzicę i Siekierzyn, prawostronny dopływ Włosienicy;
- Gozdnicza (lub Lubawka) o długości ok. 1,00 km w granicach gminy, przepływa przez Wesołówkę, lewostronny dopływ Siekierki;
- Żarecki Potok o długości ok. 2,10 km w granicach gminy, przepływa przez Wyrębę, prawostronny dopływ Nysy Łużyckiej;
- Trójnica o długości ok. 1,50 km w granicach gminy, przepływa przez Nową Karczmę i Wyrębę, dopływ Jędrzychowickiego Potoku.

Za ciek naturalny uznawany jest też duży rów melioracyjny o lokalnej nazwie **Pstrązna** o długości ok. 3,60 km, który położony jest w Zarębie, kolonii Ponikowo i w Lubańskim Wielkim Lesie. To prawostronny dopływ Siekierki, o bardzo meandrującym korycie i kierunku południkowym. Ciek gminne generalnie są płytkimi potokami, zasilanymi wodami spływającymi z gruntów rolnych, w wielu miejscach zadrzewione, zakrzewione. W gminie nie występują **tereny zalewane wodami rzek**,

natomiast takie tereny są położone wzdłuż Kwisy i Nysy Łużyckiej. Nie występują tereny bezpośrednio narażone na powódź, nie ma wybudowanych wałów przeciwpowodziowych i folderów zalewowych. W obrębie Siekierczyn zlokalizowano jedynie **tereny narażone na zalanie**, które położone są w środkowej części wsi, w obszarach zabudowanych wzdłuż Siekierki, na powierzchni ok. 1,00 ha.

Brak jest **punktów monitoringowych** jakości wód powierzchniowych. Ocenę jakości wód Siekierki wykonano w przekroju kontrolno-pomiarowym zlokalizowanym u ujścia rzeki do Kwisy na terenie miasta Lubań. Wg badań stan wód i potencjał ekologiczny cieku oceniono na umiarkowany. Na stan czystości wód wpływa niepełny system kanalizacyjny, który jest nadal rozbudowywany, a także spływ powierzchniowy wód z pól uprawnych, które niosą zanieczyszczenia do wód rzeki.

Ujęcia wód powierzchniowych zlokalizowane są w Siekierczynie i Zarębie na cieku Siekierka oraz jej dopływach, a także w Wesołówce na potoku Gozdnicza. Woda pobierana z ujęć wykorzystywana jest do napełniania stawów i hodowli ryb.

Grunty pod wodami powierzchniowymi zgodnie ze stanem w ewidencji gruntów i budynków zajmują 60,03 ha tj. 1,2% powierzchni gminy, w obrębach od 0,3% do 1,7%. Największy udział w powierzchni tych wód stanowią grunty pod stawami (58,6%) i ciekami naturalnymi (29,3%). Do gruntów pod wodami powierzchniowymi zaliczono:

- grunty pod stawami – położone są w 5 obrębach na powierzchni 35,17 ha. Największe kompleksy stawów znajdują się w Siekierczynie 26,46 ha i w Zarębie 7,78 ha. Zbiorniki powstały głównie wzdłuż Siekierki i jej dopływów, Gozdnicy oraz w parkach zabytkowych. Wokół stawów stwierdzono zróżnicowaną roślinność, a tworzące się przy nich ekosystemy podnoszą różnorodność biologiczną obszaru;
- grunty pod rowami – zajmują 7,20 ha, a największe ich obszary znajdują się w Zarębie 3,50 ha, natomiast w Nowej Karczmie i Wesołówce do 1,00 ha;
- grunty pod wodami płynącymi – zajmują powierzchnię 17,57 ha, położone są w 5 obrębach. Ponad połowę tej powierzchni stanowią grunty znajdujące się w obrębie Siekierczyn 9,39 ha, przez który przepływają 2 cieki naturalne, Siekierka i Lipniak. W Zarębie grunty pod wodami płynącymi zajmują 4,45 ha i są to głównie grunty cieku Siekierka;
- grunty pod wodami stojącymi – zajmują jedynie 0,09 ha. Są to nieduże zbiorniki wodne, pełniące funkcje retencyjne i przeciwpożarowe położone w Siekierczynie i w Rudzicy.

Mniejsze zbiorniki wodne i stawy hodowlane niewykazane w ewidencji gruntów i budynków zinwentaryzowano w terenie na łącznej powierzchni 38,00 ha, z tego najwięcej w Siekierczynie na powierzchni 18,31 ha. W większości są to tereny prywatne (30,78 ha) położone w obszarach zabudowanych, rolnych, leśnych i na nieużytkach. Ich przeznaczeniem są cele hodowlane, rekreacyjne oraz mała retencja wodna. Większość takich zbiorników jest w dobrym stanie technicznym, zagospodarowana. Część małych oczek wodnych powstała samoistnie na nieużytkach i nieczynnych

wyrobiskach pokopalnianych, natomiast wyrobisko po Łużyckiej Kopalni Bazaltu w Zarębie, częściowo zalano wodą (ok. 2,50 ha). W Wesołowce wzdłuż ciek Gozdnicza powstał nowy kompleks hodowlany, głównie na łąkach i terenach zadrzewionych o łącznej powierzchni ok. 4,00 ha. W Siekierczynie i Zarębie zbiorniki wodne o łącznej powierzchni 3,56 ha i 2,58 ha powstały na nieużytkach pokopalnianych. Po uwzględnieniu wszystkich gruntów pod wodami powierzchniowymi wynika, że na 100,00 ha powierzchni gminy przypada ok. 2,00 ha wód, co świadczy o średnich warunkach wodnych obszaru. Najlepsze warunki wodne występują w Siekierczynie, gdzie grunty pod wodami powierzchniowymi razem zajmują 55,23 ha i w Zarębie 24,19 ha, co daje, że na 100,00 ha obrębu przypada od 2,57 ha do 2,19 ha wód. Spowodowane jest to wybudowaniem tam wielu stawów hodowlanych i przepływającymi ciekami wodnymi. Najłabsze warunki wodne występują w Nowej Karczmie i Rudzicy, gdzie na 100,00 ha przypada od 0,58 ha do 0,96 ha obszaru wód.

Tereny podmokłe zajmują 86,51 ha i położone są w Siekierczynie, Rudzicy i w Wesołowce. Stanowi to niecałe 2,0% powierzchni gminy, natomiast w obrębach od 2,2% do 4,3%. Największy teren podmokły położony jest w Siekierczynie 55,77 ha i w Rudzicy 17,48 ha, wzdłuż ciek Lipniak, rowie – melioracyjnym - dopływie Siekierki i wzdłuż ciek Gozdnicza w Wesołowce.

Teren gminy w małym stopniu jest narażony **na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych**, co wynika z typów gleby, ich przepuszczalności, ukształtowania terenu i powierzchni zadarnionej lub zadrzewionej. Również korzystnie wpływa na to obudowa biologiczna cieków i stawów, kępy drzew pozostawiane na polach uprawnych czy pasy zadrzewień przydrożnych. Grunty narażone na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych zajmują 22,33 ha i położone są w 3 obrębach: Nowa Karczma (12,81 ha), Siekierczyn (3,25 ha), Wyręba (6,27 ha).

W porównaniu do ustaleń planu z 2005 r. stwierdzono, że:

- powierzchnia ewidencyjna wszystkich wód powierzchniowych zwiększyła się o ok. 42,00 ha (o 0,9% w powierzchni gminy) z tego najwięcej w Siekierczynie o ok. 23,00 ha (+1,1% powierzchni obrębu), gdzie głównie przybyło zbiorników wodnych. W pozostałych obrębach powierzchnia pod wodami powierzchniowymi zwiększyła się od 1,08 ha do 7,73 ha (od 0,2% do 1,6%);
- w miejscowościach rozbudowano sieć kanalizacji sanitarnej, powstało wiele przydomowych oczyszczalni ścieków, a także wiele z modernizowanych dróg ma już odwodnienia, co wpływa na poprawę stanu wód powierzchniowych;
- na gruntach rolnych wprowadzono nowe zadarnienia (157,41 ha) i zadrzewienia (ok. 2,00 ha), co przeciwdziała pojawieniu się gruntów zbyt podmokłych do produkcji rolnej;
- na polach zachowane zostają kępy drzew, oczka wodne, naturalne podmokłości, nieużytki;
- część cieków, zbiorników wodnych i rowów poddano gruntownej konserwacji.

Na obszarze gminy występują **2 rodzaje wód podziemnych**: wody szczelinowe występujące w obrębie pokryw bazaltowych, związane są z wietrzejącą skałą macierzystą podłoża oraz wody warstwowe występujące w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Poziom użytkowy wód podziemnych w utworach trzeciorzędowych występuje w obszarze Nowa Karczma i Rudzica, a poziom użytkowy wód podziemnych w utworach czwartorzędowych występuje w pozostałej części gminy. Utwory czwartorzędowe to piaszczysto-żwirowe osady wodnolodowcowe i rzeczne (dolina Siekierki i jej dopływów). Głębokość tego horyzontu wód jest różna (do kilku metrów) i zależy od miąższości osadów plejstoceniowych. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych na terenie gminy wynoszą ponad 70 m³/h. W granicach gminy nie występuje **Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP)** i związane z nimi strefy ochronne. Najbliższy zbiornik GZWP 317 Niecka Zewnętrzna Bolesławiec, zlokalizowany jest na północny wschód od gminy. Jest to zbiornik kredowy o głębokości 100 – 200 m. Badania wód podziemnych w ramach monitoringu diagnostycznego przeprowadzone w latach 2010-2013 przez PIG na terenie gminy Siekierzyn oraz WIOŚ na obszarach przyległych do gminy wykazały, że wody podziemne posiadają zróżnicowaną jakość. Wody ujmowane na terenie gminy (punkt pomiarowy Nowa Karczma) odpowiadały IV i III klasie jakości tj. odpowiednio niezadawalającej i zadawalającej jakości wód, natomiast na obszarach sąsiednich wody podziemne wykazywały II i III klasę jakości tj. dobrą i zadawalającą jakość wód podziemnych. Główne i jedyne ujęcie wody, która po uzdatnieniu rozprowadzana jest do wszystkich obiorców gminy, znajduje się w Nowej Karczmie.

Fot. 2. Stawy hodowlane – obręb Siekierzyn

Grunty pod wodami powierzchniowymi

Tabela 2

Lp.	Obręb	Grunty pod wodami powierzchniowymi							Zmiana w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.		Warunki wodne			
		obręb	razem		grunty pod stawami (Wsr)	grunty pod rowami (W)	grunty pod wodami powierzch. płynącymi (Wp)	grunty pod wodami powierzch. stojącymi (Ws)			zbiorniki wodne nie wykazane w egib	razem wody powierzchniowe		na 100,00 ha
			ha	ha					%	ha		ha	ha	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Nowa Karczma	152,67	0,42	0,3	-	0,42	-	-	1,08	0,7	1,05	1,47	1,0	0,96
2	Rudzica	777,03	3,08	0,4	0,35	0,24	2,44	0,05	1,30	0,2	1,40	4,48	0,6	0,58
3	Siekierczyn	2147,07	36,92	1,7	26,46	1,03	9,39	0,04	22,90	1,1	18,31	55,23	2,6	2,57
4	Wesołówka	311,70	1,03	0,3	0,46	0,54	0,03	-	5,01	1,6	4,99	6,02	1,9	1,93
5	Wyłęba	428,57	2,85	0,7	0,12	1,47	1,26	-	4,00	0,9	3,78	6,63	1,5	1,55
6	Zaręba	1105,96	15,73	1,4	7,78	3,50	4,45	-	7,73	0,7	8,46	24,19	2,2	2,19
Gmina ogółem		4923,00	60,03	1,2	35,17	7,20	17,57	0,09	42,02	0,9	37,99	98,02	2,0	1,99

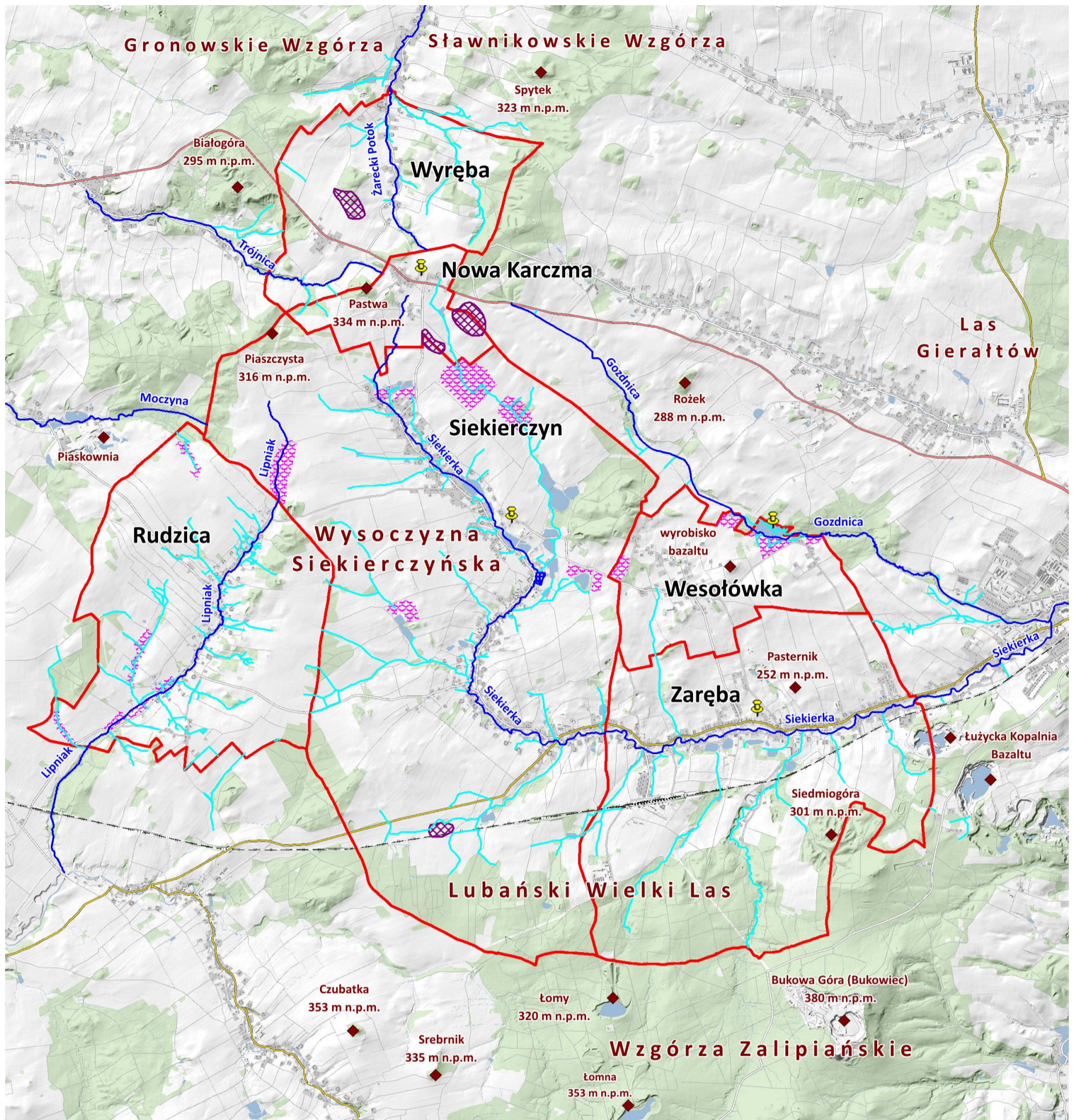
Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r.

Tereny podmokłe i narażone na zalanie

Tabela 3

Lp.	Obręb	Powierzchnia obrębu		Tereny podmokłe		Grunty podatne na infiltrację do wód podziemnych		Teren narażony na zalanie	Ujęcia wód	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	podziemnych	powierzchniowych
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Nowa Karczma	152,67	100,0	-	-	12,81	8,4	-	4 studnie głębinowe	-
2	Rudzica	777,03	100,0	17,48	2,2	-	-	-	-	-
3	Siekierczyn	2147,07	100,0	55,77	2,6	3,25	0,2	1,00	-	na Siekierce
4	Wesołówka	311,70	100,0	13,26	4,3	-	-	-	-	na Gozdnicy
5	Wyłęba	428,57	100,0	-	-	6,27	1,5	-	-	-
6	Zaręba	1105,96	100,0	-	-	-	-	-	-	na Siekierce
Gmina ogółem		4923,00	100,0	86,51	1,8	22,33	0,5	1,00	4	3

Źródło: ewidencja gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), mapy hydrograficzne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w skali 1:50 000, SUIKZP i MPZP Gminy Siekierczyn, Ewidencja Wód Polskich Geoportal Dolny Śląsk (marzec 2023 r.), inwentaryzacja terenowa DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

LEGENDA

Wody powierzchniowe i sieć rzeczna:

- ciek naturalny
- rów melioracyjny
- grunty podatne na infiltrację do wód podziemnych
- grunty podmokłe
- tereny narażone na zalanie

- § ujęcie wód głębinowych / powierzchniowych
- ◆ Pastwa 334 m n.p.m. wyrobisko bazaltu / wzgórze / staw / las
- granica gminy / obrębu

Rys. 3. Wody powierzchniowe

1.5. Charakterystyka gleb

Z uwagi na ukształtowanie terenu, budowę podłoża, warunki wodne i klimatyczne obszar ten charakteryzuje się zróżnicowaniem pokrywy glebowej. W przeważającej części występują:

- gleby bielicowe i pseudobielicowe ok. 70,0%, które występują najczęściej w obszarach płaskich i w obniżeniach terenowych;
- gleby brunatne właściwe i brunatne wyługowane ok. 21,0%, które występują na wyniesieniach i wypłaszczeniach terenu;
- mady ok. 9,0%, które występują w dolinach cieków i zaliczają się tu głównie użytki zielone;
- gleby murszowo-mineralne ok. 1,0%, które przeznaczone są pod użytki zielone.

W gleboznawczej klasyfikacji gruntów ornych największą powierzchnię zajmują gleby klasy IVa – 1153,81 ha (44,3%) i IIIb – 537,82 ha (20,7%), natomiast najmniejszą gleby klasy VI – 38,59 ha (1,4%). Gleb klasy I nie ma, a klasy II położone są tylko w Zarębie na powierzchni 0,89 ha. Gleby klasy IIIa występują tylko w Rudzicy, Siekierczynie, Wesołówce i w Zarębie o całkowitej powierzchni 109,19 ha (4,2%). Gleby klasy IVb zajmują 442,76 ha (17,0%), a klas V – 319,22 ha (12,3%).

W gleboznawczej klasyfikacji użytków zielonych również przeważają gleby klasy IV – 430,18 ha (47,3%), III – 379,36 ha (41,7%) i V – 87,28 ha (9,6%), natomiast najmniejszą powierzchnię stanowi klasa VI – 11,67 ha (1,3%). Na terenie gminy nie ma użytków zielonych klasy I, a klasy II o powierzchni 0,26 ha położone są tylko w Zarębie.

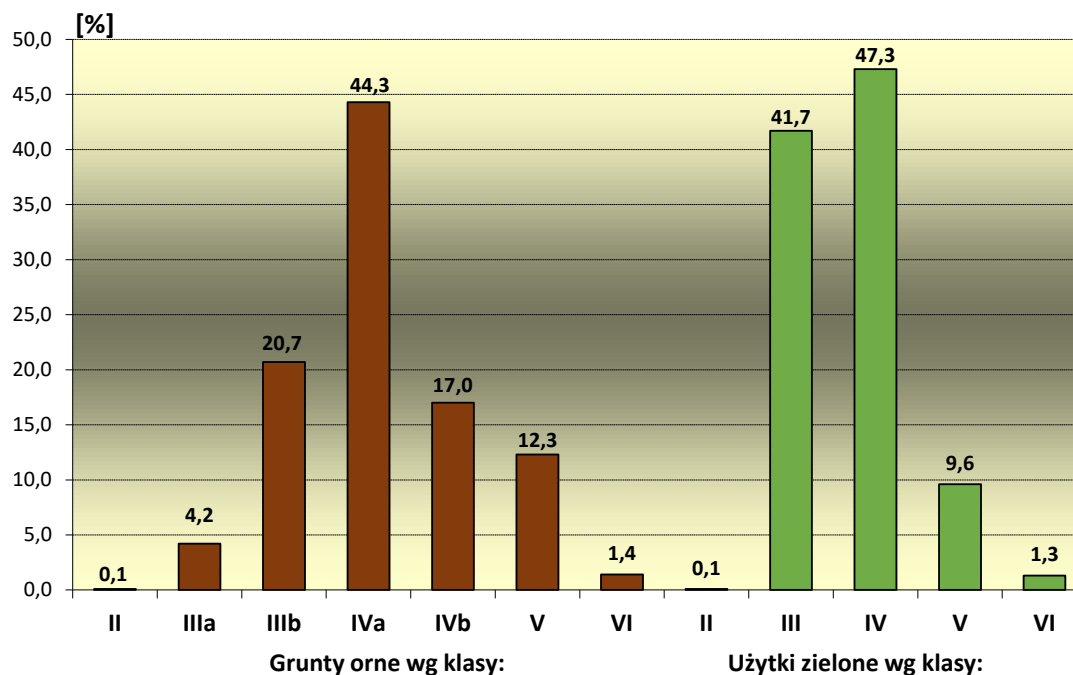
Wyodrębnić można tu gleby średniej i słabej jakości, o **wskaźniku bonitacji gleb dla gminy 54 pkt./ha** (w skali 100 punktowej), w tym dla gruntów ornych 54 pkt./ha, a dla użytków zielonych 51 pkt./ha. Gleby średnie o wskaźniku wynoszącym od 53 do 61 pkt./ha obejmują znaczną część gminy, w tym obręb: Rudzicę, Wesołówkę, Siekierczyn i Zarębę. Gleby słabe o wskaźniku 41 i 47 pkt./ha występują w Nowej Karczmie i Wyrębie.

Wskaźnik Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej określony według IUNG BIP dla województwa dolnośląskiego wynosi 74,9 punktów (w skali 120 pkt.), dla powiatu lubańskiego 71,7 punktów, dla gminy Siekierczyn znajduje się w przedziale 71,0 – 80,0 punktów.

W większości gminy, gdzie wskaźnik bonitacji jest wyższy występują naturalne predyspozycje do rozwoju produkcji rolnej. W obrębach północnych, o niskim wskaźniku bonitacji gleb produkcja powinna być wspomagana przez specjalne zabiegi uprawowe, środki zewnętrzne czy dopłaty rekompensujące produkcję rolną z uwagi na niekorzystne warunki naturalne a cenne środowisko przyrodnicze. Stąd do **obszarów ONW** zaliczono Nową Karczmą oraz Wyrębę jako obszar Typu specyficznego strefy I.

W porównaniu do stanu z 2005 r. stwierdzono zmiany powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych oraz w ich gleboznawczej klasyfikacji, które zostały obliczone na podstawie egib. Łącznie

powierzchnia gruntów ornych zwiększyła się o 32,47 ha, użytków zielonych zmniejszyła się o 71,38 ha. W strukturze gruntów ornych zmniejszyła się powierzchnia gleb klas IIIa (o 3,00 ha), IIIb (o 4,43 ha) i VI (o 0,06 ha), wzrosła powierzchnia klasy IVa (o 28,37 ha), IVb (o 11,27 ha) i V (o 0,32 ha). W strukturze użytków zielonych najbardziej zmniejszyła się powierzchnia gleb klasy III (o 35,82 ha) i IV (o 32,36 ha). Z uwagi na procentowy udział poszczególnych klas obecna struktura gruntów ornych i użytków zielonych kształtuje się podobnie do stanu z 2005 r.

Rys. 4. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych i użytków zielonych

Na terenie gminy wyróżniono **9 kompleksów uprawowych** (w tym 7 dla gruntów ornych, 2 dla użytków zielonych), które określają przydatność do uprawy roślin o różnych wymaganiach glebowych. Największy obszar wśród gruntów ornych zajmuje Kompleks 3 – pszenney wadliwy (ok. 41,0%), który występuje we wszystkich obrębach. Świadczy to o średniej przydatności rolniczej tego regionu dla roślin o wysokich wymaganiach glebowych. Mniejsze powierzchnie zajmuje Kompleks 2 – pszenney dobry (ok. 33,0%), 4 – żytni bardzo dobry (1,6%), 5 – żytni dobry (ok. 20,0%), 6 - żytni słaby (ok. 5,0%), 7 – żytni naj słabszy (0,1%) oraz 8 – zbożowo-pastewny mocny (0,2%). Uprawy polowe są zgodne z kompleksami rolniczej przydatności gleb, gdzie dominują zboża podstawowe w tym pszenica, żyto. Istotne miejsce zajmuje też rzepak jako roślina przemysłowa, a w ostatnich latach kukurydza z przeznaczeniem na biomasę, w mniejszym stopniu na ziarno. Na potrzeby własne uprawia się rośliny okopowe, drzewa i krzewy owoce, warzywa. Nie stwierdzono tu upraw specjalistycznych na dużą skalę np. plantacji wierzby energetycznej. Jednak o doborze określonych zbóż do uprawy decydują popyt czy względy ekonomiczne. Łąki i pastwiska należą do 2 Kompleksów, gdzie znacznie przeważa Kompleks 2 - użytki zielone średnie (ok. 97,0%). Występuje on we wszystkich obrębach gminy. Kompleks 3 –

użytki zielone słabe (3,0%) stanowią go w większości pastwiska. Mimo dobrej jakości użytków zielonych, hodowlą zwierząt bydła i koni, zajmują się pojedyncze gospodarstwa w Siekierczynie, Zarębie, Wyrębie i w Wesołówce. Stąd część takich użytków jest zaorana, a część odłogowana.

Zagrożenie erozją wodną jest we wszystkich obrębach na powierzchni 2700,67 ha i obejmuje 55,0% gruntów gminy. Oceniono, że jest ono słabsze od zagrożenia erozją wietrzną. W obrębach na erozję wodną podatnych jest od 42,3% gruntów w Zarębie do 78,3% w Wesołówce. Zagrożenie to spowodowane jest ukształtowaniem terenu, zróżnicowanym stopniem lesistości, siecią wodną jak i warunkami gospodarczymi. Z uwagi na skalę zagrożenia oceniono:

- a) erozja wodna o silnym natężeniu – obejmuje 0,24 ha (0,1% powierzchni gminy) jedynie w obrębie Rudzica i Wyręba;
- b) erozja o średnim lub umiarkowanym natężeniu – obejmuje 185,48 ha (3,8% powierzchni gminy) z tego najwięcej w Wesołówce (11,3% powierzchni obrębu);
- c) erozja o małym natężeniu - obejmuje 1059,98 ha (21,5% powierzchni gminy) z tego najwięcej w Nowej karczmie (42,8% powierzchni obrębu);
- d) erozja, która nie występuje lub jest o bardzo małym natężeniu - obejmuje 1454,97 ha (29,6% powierzchni gminy) z tego najwięcej w Siekierczynie (36,7% powierzchni obrębu).

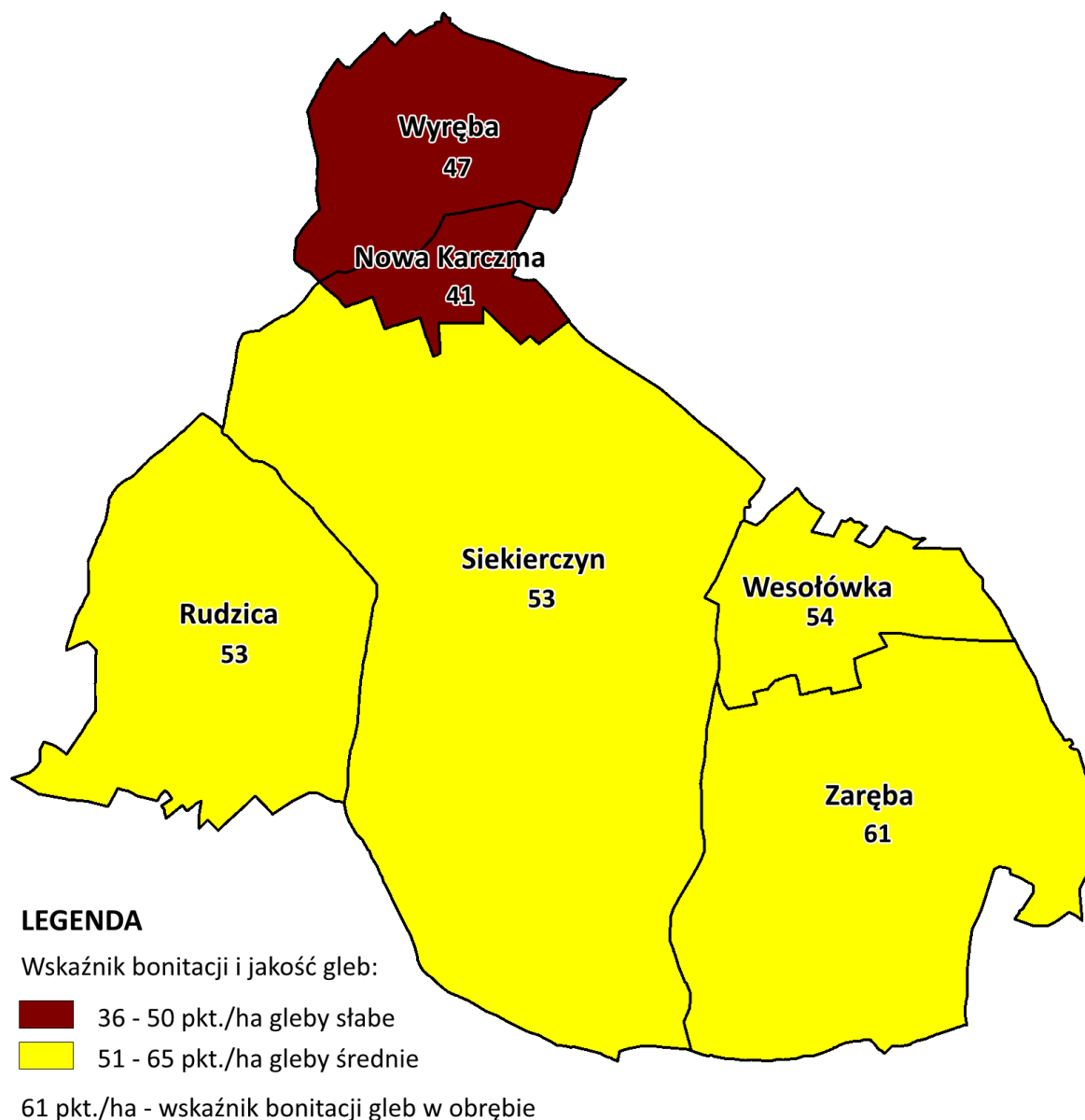
Zagrożenie erozją wietrzną występuje we wszystkich obrębach i jest ono silniejsze od erozji wodnej. Występuje na powierzchni 2707,97 ha. Skalę tego zagrożenia oceniono na silne, średnie i słabe:

- a) erozja wietrzna o silnym natężeniu – obejmuje 215,19 ha (5,1% powierzchni gminy) i występuje we wszystkich obrębach. Największe takie zagrożenie jest w Nowej Karczmie i Wyrębie, gdzie na silną erozję narażonych jest od 13,2% do 16,6% powierzchni obrębów;
- b) erozja wietrzna o średnim natężeniu – obejmuje 1725,97 ha (35,1% powierzchni gminy) i również występuje we wszystkich obrębach gminy. Największe takie zagrożenie występuje w Siekierczynie i w Rudzicy, gdzie erozja ta obejmuje ok. 40,0% powierzchni obrębów;
- c) erozja wietrzna o słabym natężeniu – obejmuje 730,81 ha (14,8% powierzchni gminy), występuje we wszystkich obrębach gminy. Najwięcej gruntów podatnych na tą erozję jest w Wesołówce, gdzie obejmuje 45,4% powierzchni obrębu.

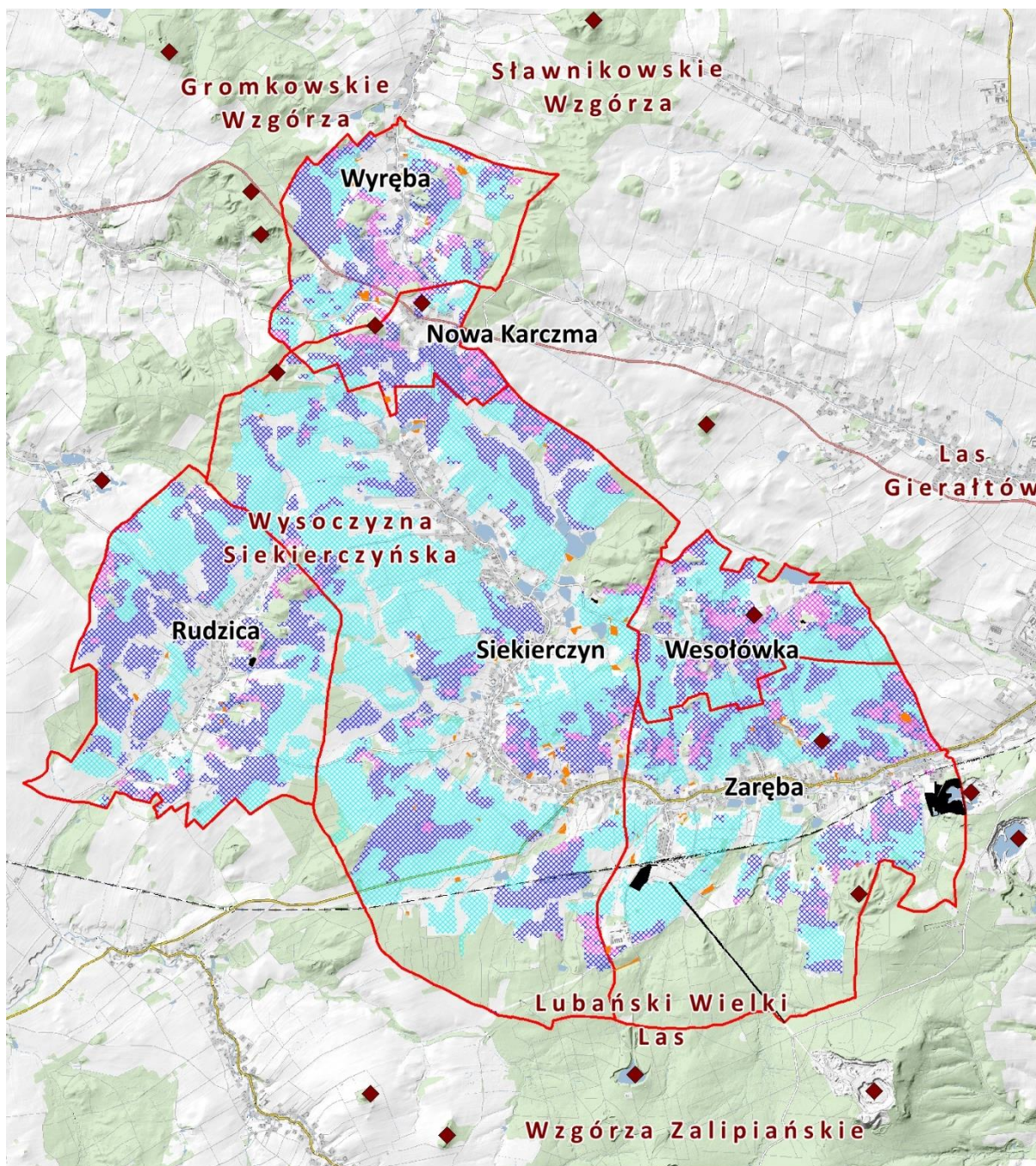
Czynniki, które nasilają erozję to: uprawy wielkoobszarowe, likwidowanie zadrzewień, zakrzewień śródpolnych, sadów, zaorywanie łąk, pastwisk, dróg i rowów, niska lesistość, stosowanie ciężkiego sprzętu mechanicznego, zbyt intensywna lub nieprawidłowa uprawa, słabsza jakość gleb, które są bardziej wrażliwe na suszę i wywiewanie cząstek organicznych z gleby. Spływ powierzchniowy wody przyczynia się również do niszczenia nawierzchni dróg służących do transportu rolnego, powstawaniu w nich licznych kolein, wyrw, nierówności i wymywaniu poboczy. Szczególnie występuje to na drogach o nawierzchni gruntowej i tłuczniowej, bez zadrzewień, położonych na terenach otwartych, intensywnych upraw, gdzie wstępują większe obciążenia zwozonymi plonami.

Z opracowań kartograficznych wynika również, że w gminie jest zagrożenie suszą o skali:

- gleby podatne na suszę, które występują na całym obszarze gminy,
- gleby bardzo podatne na suszę, które występują w obrębach: Wyręba, Nowa Karczma, Rudzica, Wesołówka,
- gleby średnio podatne na suszę, które dominują i występują na całym obszarze gminy,
- gleby mało podatne na suszę, które występują głównie w środkowej i zachodniej części gminy.

Rys. 5. Wskaźnik bonitacji i jakość gleb

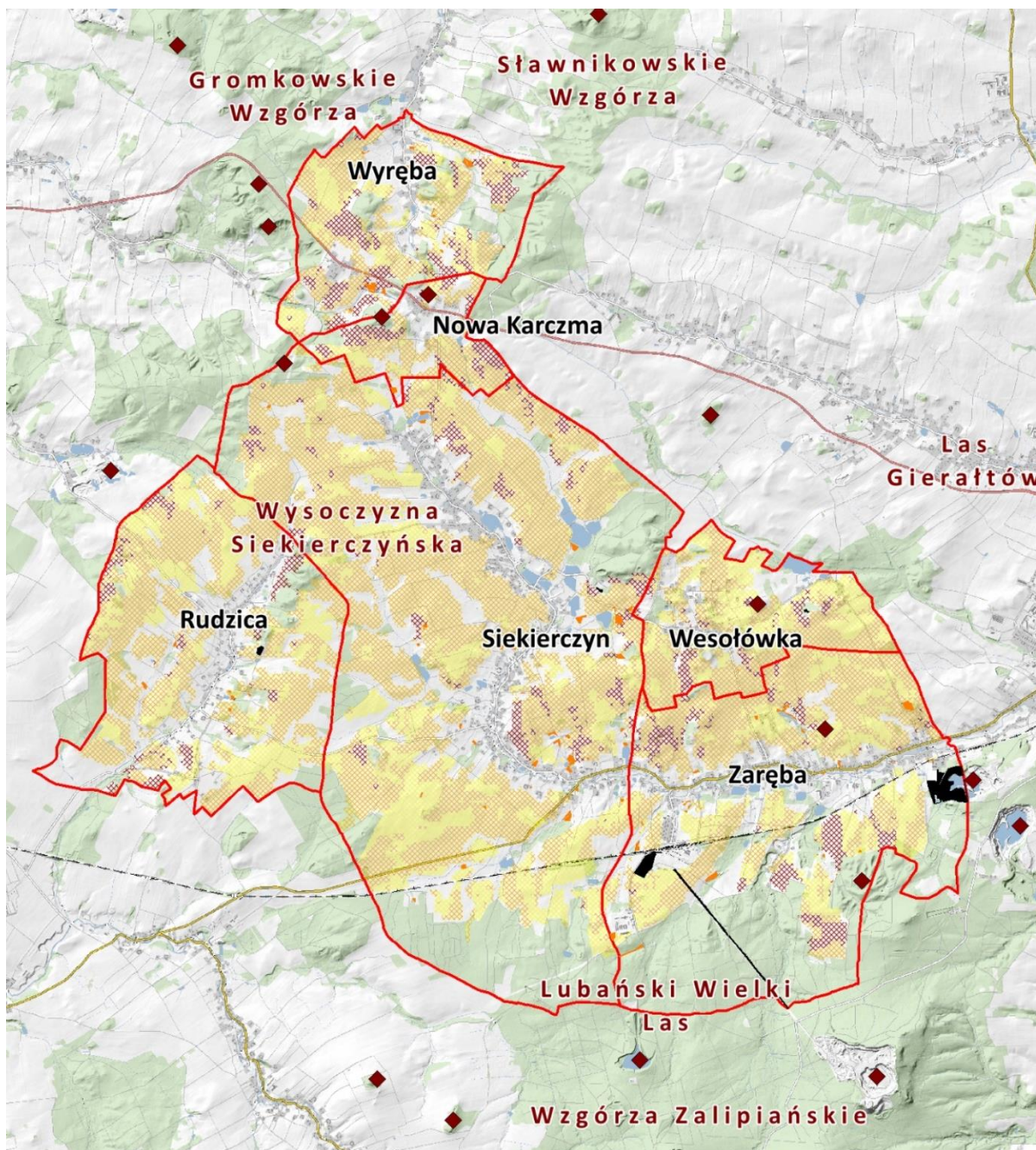

LEGENDA

Zagrożenie erozją wodną:

	silne		wzgórze, wyrobisko
	średnie lub umiarkowane		nieużytek
	małe		użytki kopalne
	nie występuje lub bardzo małe		granica obrębu / gminy

Rys. 6. Zagrożenie erozją wodną

LEGENDA

Zagrozenie erozja wietrzną:

- silne
- średnie
- słabe

 wzgórze, wyrobisko

 nieużytek

 użytki kopalne

 granica obrębu / gminy

Rys. 7. Zagrozenie erozja wietrzną

Gleboznawcza klasyfikacja gleb i wskaźnik bonitacji gleb

Tabela 4

Lp.	Obręb	Jedn.	Grunty orne								Użytki zielone						Wskaźnik bonitacji gleb w pkt./ha			
			II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	razem	II	III	IV	V	VI	razem	dla GO pkt./ha	dla UZ pkt./ha	śred. ważona pkt./ha	jakość gleb
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	Nowa Karczma	ha	-	-	0,96	19,43	45,35	28,57	6,80	101,11	-	5,18	18,54	3,30	0,94	27,96	40	46	41	słaba
		%	-	-	0,9	19,2	44,9	28,3	6,7	100,0	-	18,5	66,3	11,8	3,4	100,0				
2	Rudzica	ha	-	0,24	47,18	285,46	77,12	52,49	4,61	467,10	-	92,88	81,77	10,66	2,09	187,40	52	54	53	średnia
		%	-	0,1	10,1	61,1	16,5	11,2	1,0	100,0	-	49,6	43,6	5,7	1,1	100,0				
3	Siekierczyn	ha	-	22,10	246,67	550,15	190,69	141,80	14,79	1166,20	-	156,74	198,79	36,12	5,40	397,05	54	51	53	średnia
		%	-	1,9	21,2	47,0	16,4	12,2	1,3	100,0	-	39,5	50,1	9,1	1,3	100,0				
4	Wesołówka	ha	-	12,97	47,88	100,35	14,92	27,94	6,11	210,17	-	18,53	22,26	9,15	1,85	51,79	56	48	54	średnia
		%	-	6,2	22,8	47,7	7,1	13,3	2,9	100,0	-	35,8	43,0	17,7	3,6	100,0				
5	Wyręba	ha	-	-	5,31	96,82	72,73	40,93	3,24	219,03	-	25,73	48,76	10,32	0,73	85,54	47	49	47	słaba
		%	-	-	2,4	44,2	33,2	18,7	1,5	100,0	-	30,1	57,0	12,1	0,8	100,0				
6	Zaręba	ha	0,89	73,88	189,82	101,60	41,95	27,49	3,04	438,67	0,26	80,30	60,06	17,73	0,66	159,01	64	53	61	średnia
		%	0,2	16,8	43,3	23,2	9,5	6,3	0,7	100,0	0,2	50,5	37,8	11,2	0,3	100,0				
Gmina ogółem		ha	0,89	109,19	537,82	1153,81	442,76	319,22	38,59	2602,28	0,26	379,36	430,18	87,28	11,67	908,75	54	51	54	średnia
		%	0,1	4,2	20,7	44,3	17,0	12,3	1,4	100,0	0,1	41,7	47,3	9,6	1,3	100,0				

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), punktacji bonitacji dla poszczególnych klas gleb przyjętej wg Instytutu Upraw i Nawożenia Gleb w Puławach

Zagrożenie erozją wodną i wietrzną

Tabela 5

Lp.	Obręb	Powierzchnia obszaru	Zagrożenie erozją wodną										Zagrożenie erozją wietrzną							
			razem		silne		średnie lub umiarkowane		małe		nie występuje lub bardzo małe		razem		silne		średnie		słabe	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	Nowa Karczma	152,67	96,95	63,5	-	-	13,53	8,9	65,34	42,8	18,08	11,8	96,97	63,5	25,40	16,6	59,72	39,1	11,85	7,8
2	Rudzica	777,03	468,03	60,2	0,18	0,1	24,03	3,1	249,49	32,1	194,33	25,0	475,51	61,2	33,33	4,3	315,10	40,6	127,08	16,4
3	Siekierczyn	2147,07	1201,77	56,0	-	-	37,56	1,7	376,41	17,5	787,80	36,7	1201,66	56,0	64,15	3,0	859,68	40,0	277,83	12,9
4	Wesołówka	311,70	243,93	78,3	-	-	35,12	11,3	95,56	30,7	113,25	36,3	243,94	78,3	17,57	5,6	84,97	27,3	141,40	45,4
5	Wyręba	428,57	222,33	51,9	0,06	0,1	36,79	8,6	110,95	25,9	74,53	17,4	222,31	51,9	56,43	13,2	121,27	28,3	44,61	10,4
6	Zaręba	1105,96	467,66	42,3	-	-	38,45	3,5	162,23	14,7	266,98	24,1	467,58	42,3	54,31	4,9	285,23	25,8	128,04	11,6
Gmina ogółem		4923,00	2700,67	55,0	0,24	0,1	185,48	3,8	1059,98	21,5	1454,97	29,6	2707,97	55,0	251,19	5,1	1725,97	35,1	730,81	14,8

Źródło: obliczenia własne na podstawie map Urzędu Marszałkowskiego zawierających zasięg erozji wietrznej i wodnej (stan na lipiec 2023 r.), ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.)

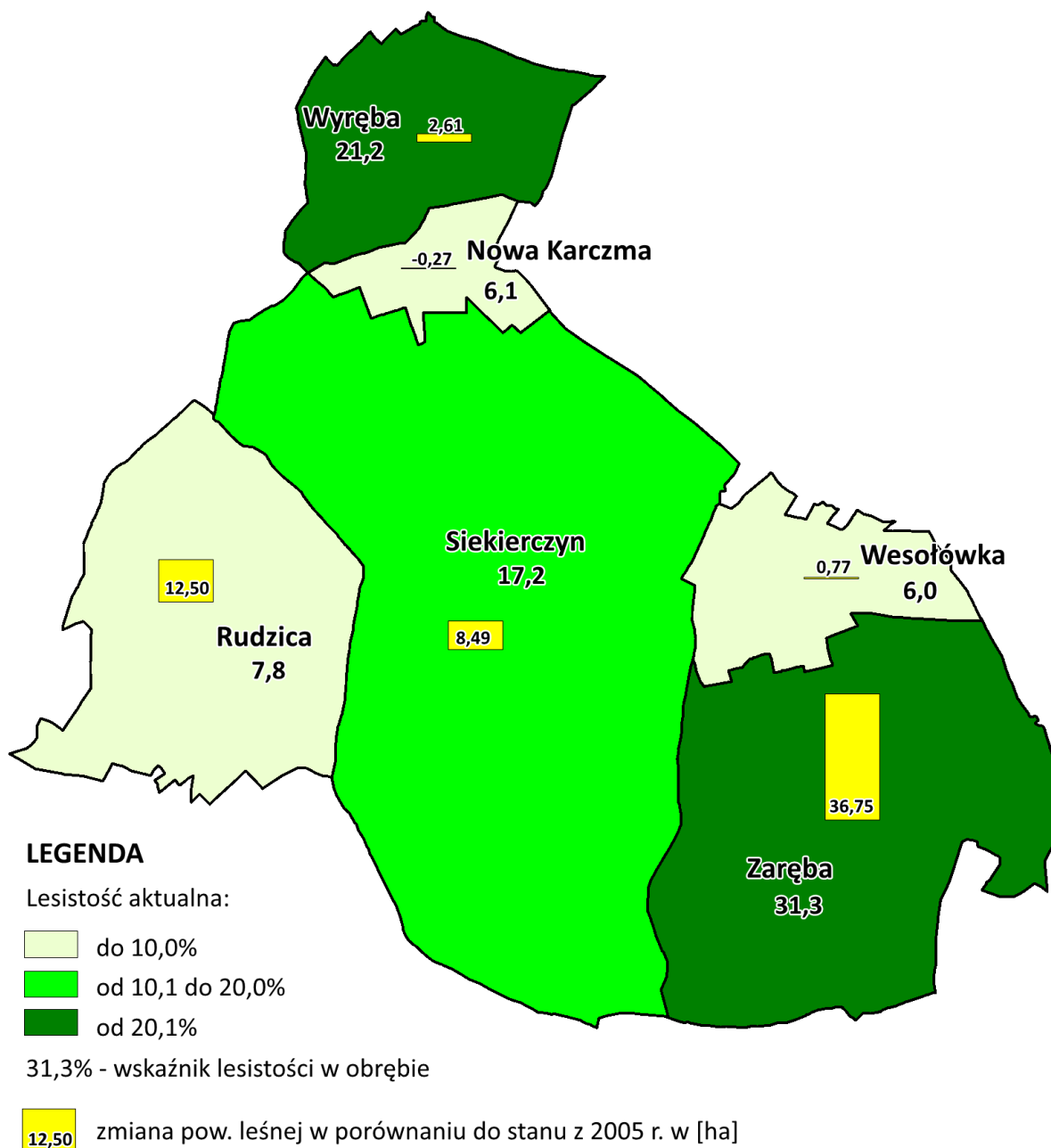
1.6. Lasy i zadrzewienia

Południowa leśna część gminy wchodzi w skład dużego, zwartego kompleksu leśnego o nazwie Lubański Wielki Las. To największy kompleks leśny powiatu lubańskiego, który zajmuje ok. 2500,00 ha. Charakteryzują się w niektórych miejscach podłożem bazaltoidowym. Tworzą go głównie monokultury sosnowe i świerkowe oraz las mieszany. W lesie pozostały ślady górniczej działalności - wyrobiska pokopalniane wypełnione wodą opadową m.in. Łomy i Łomna, Bukowa Góra (na terenie gminy Platerówka) czy Kamienna Góra w granicach administracyjnych miasta Lubań. Pozyskiwano tu m.in. bazanit, czyli zasadową magmową skałę wylewną, która zawiera podwyższoną zawartość oliwinu. Poza lasami dużą wartość przyrodniczą na terenie gminy posiadają śródpolne zadrzewienia i zakrzewienia, parki, ekstensywnie użytkowane łąki i pastwiska, cieki i zbiorniki wodne wraz z ich obudową biologiczną. **Lasy i grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione** pokrywają **18,2% powierzchni gminy**, a ich większe kompleksy usytuowane są na obrzeżach obrębów: Siekierczyn, Zaręba, Wyręba i Rudzica. Jest to związane z ukształtowaniem terenu czego częścią są m.in. Gronkowskie Wzgórza, Sławnikowskie Wzgórza i Zalipiańskie Wzgórza.

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione łącznie zajmują 895,50 ha, w tym lasy i grunty leśne 846,77 ha (17,2% w powierzchni gminy), grunty zadrzewione i zakrzewione 0,12 ha, a grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych 48,61 ha (1,0% w powierzchni gminy). Największy stopień lesistości występuje w obrębach: Zaręba 345,99 ha (31,3%), Wyręba 90,97 ha (21,2%) i Siekierczyn 370,13 ha (17,2%), natomiast najniższy jest w Wesotówce i w Nowej Karczmie, na poziomie 6,0% i 6,1%, gdzie lasy, grunty leśne, grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują od 9,27 ha do 18,82 ha.

Grunty zadrzewione i zakrzewione w tym również na użytkach rolnych, występują we wszystkich obrębach gminy i zajmują od 0,13 ha w Nowej Karczmie do 29,04 ha w Zarębie (od 0,1% do 2,6% w powierzchni obrębu). Zadrzewienia położone są najczęściej wzdłuż dróg, cieków naturalnych i zbiorników wodnych. Występują też jako zwarte skupiska śródpolne lub w terenach zabudowanych. W Zarębie część zadrzewień samoczynnie powstała na terenach dawnych wyrobisk piasku, żwiru i bazaltów. **Gospodarką leśną** gminy Siekierczyn obejmującą 739,44 ha gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych (98,2% ich ogółu) zajmują się 2 Nadleśnictwa: Pieńsk i Świeradów. Do Nadleśnictwa Pieńsk należy 276,71 ha (37,4%) położonych we wszystkich obrębach, z tego najwięcej w Siekierczynie 155,62 ha i w Wyrębie 74,96 ha. Do Nadleśnictwa Świeradów należy 462,73 ha lasów i gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych (62,6%), położonych w 2 obrębach: w Siekierczynie 178,79 ha i w Zarębie 283,94 ha. Pozostałe lasy, zadrzewienia i zakrzewienia są własnością gminną (ok. 37,00 ha), SP KOWR (ok. 29,00 ha) i prywatną (ok. 90,00 ha).

W porównaniu do stanu z 2005 r. powierzchnia lasów, gruntów zadrzewionych, zakrzewionych zwiększyła się o 60,85 ha, a stopień lesistości o 1,0%, w tym samych lasów o 36,18 ha (0,7%), a gruntów zadrzewionych i zakrzewionych o 24,67 ha (0,3%). Największy wzrost powierzchni leśnej, zadrzewionej i zakrzewionej wystąpił w Zarębie o 36,75 ha (o 2,9%) i w Rudzicy o 12,50 ha (o 1,6%), jedynie w Nowej Karczma powierzchnia ta zmniejszyła się o 0,27 ha (-0,2%). Różnice te wynikają głównie z przeprowadzonych prac zalesieniowych, rekultywacji wyrobisk pokopalnianych w kierunku leśnym oraz przeklasyfikowania gruntów rolnych porośniętych kilkuletnim samosiewem na grunty zadrzewione i zakrzewione czego przykładem jest Zaręba, gdzie obszar gruntów zadrzewionych i zakrzewionych zwiększył się o prawie 23,00 ha (+1,6%).

Rys. 8. Aktualny stopień lesistości

Lesistość gminy

Tabela 6

Lp.	Obręb	Powierzchnia	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione								Zmiana w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.					
			razem (Ls, Lz, Lzr)		w tym lasy i grunty leśne (Ls)		w tym grunty zadrzewione, zakrzewione (Lz)	w tym grunty zadrzewione, zakrzewione na UR (Lzr)	w tym razem zadrzewienia i zakrzewienia (Lz, Lzr)		razem (Ls, Lz, Lzr)		lasy i grunty leśne (Ls)		zadrzewienia i zakrzewienia (Lz, Lzr)	
			ha	ha	%	ha	%	ha	ha	ha	%	ha	ha	ha	%	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Nowa Karczma	152,67	9,27	6,1	9,14	6,0	-	0,13	0,13	0,1	-0,27	-0,2	-0,33	-0,2	0,06	-
2	Rudzica	777,03	60,32	7,8	55,34	7,1	0,10	4,88	4,98	0,7	12,50	1,6	12,40	1,6	0,10	-
3	Siekierczyn	2147,07	370,13	17,2	360,69	16,8	-	9,44	9,44	0,4	8,49	0,2	8,03	0,4	0,46	-0,2
4	Wesołówka	311,70	18,82	6,0	15,76	5,1	-	3,06	3,06	1,0	0,77	0,1	0,77	0,3	-	-0,1
5	Wyłęba	428,57	90,97	21,2	88,89	20,7	0,02	2,06	2,08	0,5	2,61	0,5	1,55	0,3	1,06	0,2
6	Zaręba	1105,96	345,99	31,3	316,95	28,7	-	29,04	29,04	2,6	36,75	2,9	13,76	1,3	22,99	1,6
Gmina ogółem		4923,00	895,50	18,2	846,77	17,2	0,12	48,61	48,73	1,0	60,85	1,0	36,18	0,7	24,67	0,3

Źródło: dane ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), Plan urzędniowo-rolny gminy Siekierczyn z 2005 r.

1.7. Środowisko przyrodnicze i formy ochrony przyrody

Najcenniejsze przyrodniczo tereny położone są w środkowej i południowej części gminy, co związane jest z gęstą siecią wodną i dużym kompleksem leśnym wchodzącym w skład Lubańskiego Wielkiego Lasu. W pozostałej części gminy zagospodarowanej rolniczo, naturalne zbiorowiska roślin zajmują małe powierzchnie, a są to głównie ekosystemy łąkowe, wodne i zadrzewienia, zakrzewienia śródpolne. Obszary objęte różnymi formami ochrony w gminie to:

1. **Pomniki przyrody ożywionej** – łącznie jest 60 pomników przyrody ożywionej (127 drzew pomnikowych), które stanowią pojedyncze drzewa, grupy drzew, szpalery i aleje. Najczęściej występującymi gatunkami są: Dąb szypułkowy, Lipa drobnolistna, Jesion wyniosły, Klon jawor i Kasztanowiec biały. Najwięcej pomników przyrody jest w Zarębie 29, gdzie rośnie 34 drzew pomnikowych z tego najwięcej w parku zabytkowym przy ul. Parkowej oraz w Siekierczynie 18 pomników, gdzie rośnie 64 drzew z tego najwięcej przy drodze powiatowej Zaręba – Wesołówka – Siekierczyn (aleja: 43 Lipy drobnolistne i 2 Klony jawory). W Wyrębie pomnik przyrody jest wzdłuż drogi powiatowej, którego stanowi szpaler: 10 Kasztanowców białych, 1 Kasztanowiec czerwony. Nadzór nad pomnikami przyrody sprawuje Wójt Gminy Siekierczyn, natomiast właścicielem działek, na których występują są: osoby prywatne, Gmina, Powiat, SP KOWR, SP PKP, Lasy Państwowe Nadleśnictwo Pieńsk. Drzewa zostały objęte ochroną prawną na mocy Uchwały Rady Gminy Siekierczyn w 2000 r. i 2004 r., a 1 pomnik w Siekierczynie powstał na mocy Rozporządzenia Wojewody Jeleniogórskiego w 1994 r. Na terenie gminy nie stwierdzono czynników zagrażających drzewom pomnikowym, za to wykonywane są prace pielęgnacyjne (m.in. usunięcie obumarłych i przycięcia gałęzi, które stwarzają zagrożenie dla użytkowników dróg). Jedynie teren wokół nich często ulega sukcesji naturalnej, w wyniku tego pomniki tracą swoją atrakcyjność, co dotyczy drzew rosnących w niepielęgnowanych parkach. W gminie nie ma pomników przyrody nieożywionej ani proponowanych do takiej ochrony;
2. **Użytek ekologiczny „Jezioro Formoza”** – to otulina leśna z oczkiem wodnym o powierzchni 3,38 ha (dz. 557/4, 557/5, 557/6, własność Gminy), utworzony Uchwałą Rady Gminy w 2004 r. Stanowią go siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich chronionych gatunków roślin, zwierząt, głównie płazów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub sezonowego przebywania. Nadzór nad nim sprawuje Polski Związek Wędkarski Okręg Jeleniogórski, Koło w Lubaniu;
3. **Korytarz ekologiczny „Góry Stołowe – zachód” i „Góry stołowe – północ”** – przebiegające przez obręby: Siekierczyn, Wyrębę, Rudzicę, Nową Karczmę, Zarębę. Korytarze zawierają najbardziej leśną część gminy i bazaltowe wyrobiska. Są to korytarze ekologiczne lądowe o znaczeniu ponadlokalnym, wskazane do szczególnej ochrony;

4. **Sieć Econet PL** - wschodnia część gminy objęta jest granicą obszaru do uzupełnienia i ukształtowania systemu przyrodniczego w nawiązaniu do Koncepcji Econet PL;
5. **Rośliny chronione prawnie lub cenne przyrodniczo** – wg Inwentaryzacji przyrodniczej Gminy Siekierczyn z 2005 r. na terenie gminy stwierdzono 8 gatunków roślin cennych przyrodniczo i chronionych prawnie na 30 stanowiskach, z tego obecnie tylko 2 gatunki roślin są objęte ochroną częściową na dwóch stanowiskach: **Dziwięksił bezłodygowy** (1 stanowisko od 2014 r. objęty ochroną częściową) i **Wawrzynek wilczyłyko** (1 stanowisko, od 2014 r. objęty ochroną częściową). Pozostałe gatunki, które nie są już chronione prawnie od 2014 r. to: Bluszcz pospolity (1 stanowisko), Kalina koralowa (1 stanowisko), Konwalia majowa (3 stanowiska), Kopytnik pospolity (2 stanowiska), Kruszyna pospolita (18 stanowisk) i Porzeczka Czarna (3 stanowiska). Mimo, że obszar ten głównie ma charakter rolniczy, tylko jeden gatunek z ww. jest gatunkiem łąkowym, natomiast reszta jest związana z obszarem leśnym;
6. **Zwierzęta chronione prawnie lub cenne przyrodniczo** – wg Inwentaryzacji przyrodniczej Gminy Siekierczyn z 2005 r. na terenie gminy Siekierczyn stwierdzono 6 gatunków nietoperzy, a z ptaków chronionych występują tu: kania rdzawa, kania czarna, bocian biały, brodziec leśny, pliszka górską, gąsiorek, paszkot, perkoz rdzawoszyi, płaskonos, tracz nurogęś. Wśród gatunków płazów i gadów występują między innymi: traszka zwyczajna, grzebieniasta i górską, kumak nizinny, ropucha szara, rzekotka drzewna, żaba trawna, moczarowa, wodna i jeziorkowa, jaszczurka żyworodka oraz zaskroniec zwyczajny, a ssaków m.in. wydra. Miejsca rozrodu i zgrupowania tych gatunków to głównie kompleks stawów w Siekierzynie, „Jezioro Formoza” oraz stawy i tereny podmokłe na południe od wsi Zaręby. Obszary te proponuje się objąć ochroną jako użytki ekologiczne. Wraz z opracowaniem Planu ogólnego gminy Siekierczyn (w zastępstwie SUIKZP gminy z 2022 r.) wszystkie stanowiska i gatunki roślin oraz zwierząt chronionych prawnie zostaną zaktualizowane.
7. W pobliżu granicy gminy Siekierczyn (do 10,00 km) nie ma innych obszarów chronionych prawnie wg ustawy o *ochronie przyrody*: obszaru Natura 2000, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, otuliny parku, obszaru chronionego krajobrazu, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, pomnika przyrody, użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego.

W porównaniu do ustaleń planu urządzeniowo-rolnego gminy z 2005 r. stwierdzono:

- a) brak jest aktualnej Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Siekierczyn (ostatnia pochodzi z 2005 r.), która określiłaby faktyczną liczbę roślin i zwierząt chronionych prawnie oraz ich liczbę stanowisk w odniesieniu do rozporządzenia z 2014 r. i 2016 r.;
- b) zmniejszyła się liczba drzew pomnikowych o 16, w 2005 r. na terenie gminy było 143 obiektów, które na mocy rozporządzenia wojewody lub uchwałą Rady Gminy zostały uznane za pomniki przyrody ożywionej, obecnie jest 127. Największa taka zmiana zaszła w Zarębie, gdzie liczba

drzew pomnikowych zmniejszyła się z 41 do 34 i w Siekierczynie z 70 do 64. Jedynie w Wyrębie pozostała bez zmian;

- c) zmniejszyła się liczba gatunków roślin chronionych prawnie i ich stanowisk w porównaniu do stanu z 2005 r., z 8 na 30 stanowiskach do 2 gatunków na 2 stanowiskach. Obecnie występują rośliny objęte tylko ochroną częściową na 2 stanowiskach;
- d) w 2011 r. powstała kompletna mapa korytarzy ekologicznych w Polsce o znaczeniu krajowym i kontynentalnym, zawierająca granicę wszystkich korytarzy ekologicznych w tym Korytarza ekologicznego „Góry Stołowe – zachód” i „Góry Stołowe – północ”.

Ochrona przyrody powierzchniowa

Tabela 7

Lp.	Obreb	Użytek ekologiczny				Korytarz ekologiczny	
		liczba	nazwa	działka ewidencyjna	własność działki/nadzór	liczba	nazwa
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Nowa Karczma	-	-	-	-	1	Góry Stołowe - zachód
2	Rudzica	-	-	-	-	1	Góry Stołowe - zachód
3	Siekierczyn	1	Jezioro Formoza	557/4, 557/5, 557/6	gminna/Polski Związek Wędkarski	1	Góry Stołowe - zachód
4	Wesołówka	-	-	-	-	-	-
5	Wyręba	-	-	-	-	2	Góry Stołowe - zachód, Góry Stołowe - północ
6	Zaręba	-	-	-	-	1	Góry Stołowe - zachód
Gmina ogółem		1	Jezioro Formoza	-	-	2 rodzaje	Góry Stołowe - zachód, Góry Stołowe - północ

Źródło: dane egib (grudzień 2022 r.) RDOŚ we Wrocławiu, strona internetowa (lipiec 2023 r.)

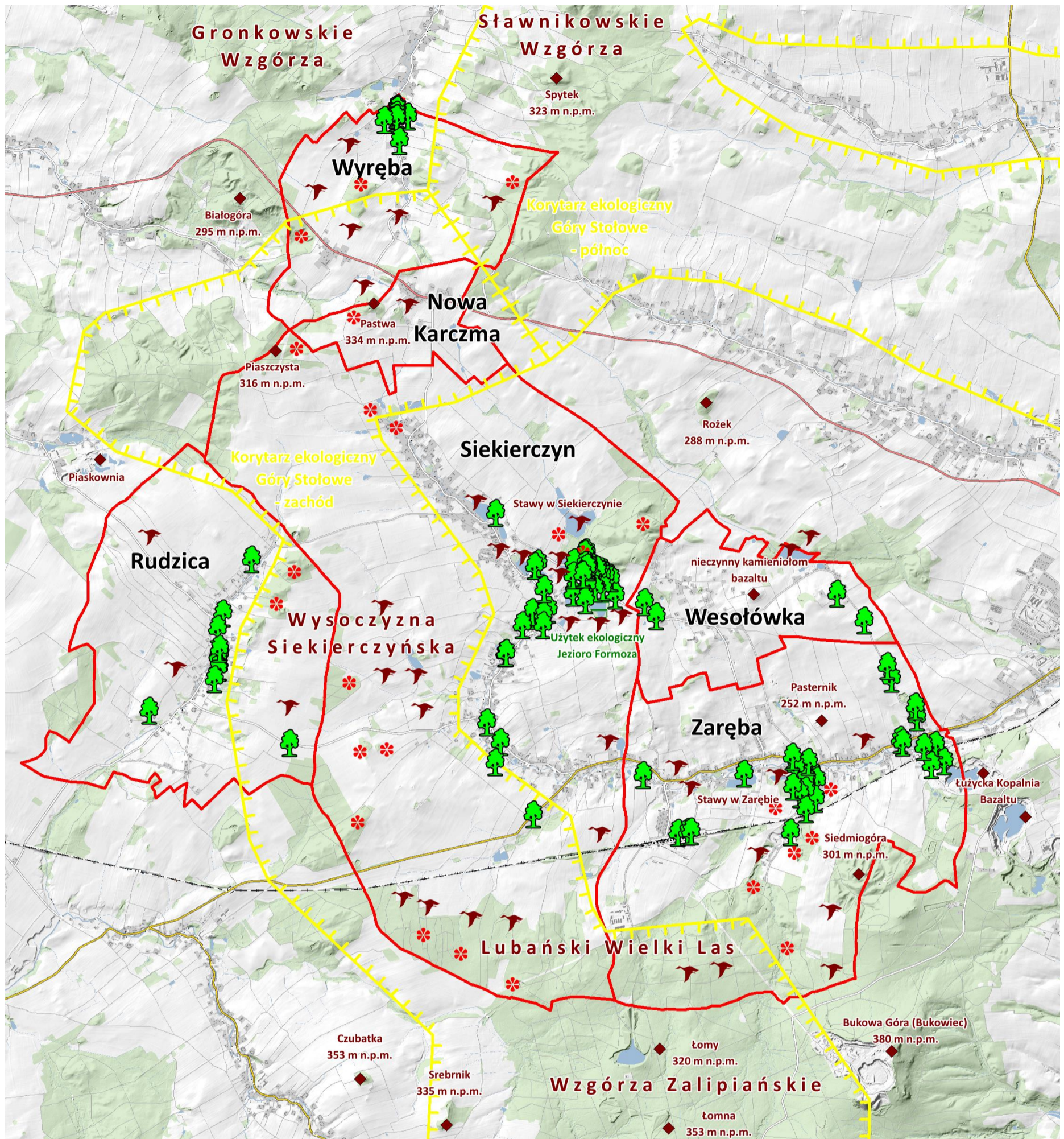
Fot. 3. Obszary cenne przyrodniczo – obręb Siekierczyn

Pomniki przyrody ożywionej istniejące

Tabela 8

Lp.	Obreb	Pomnik przyrody ożywionej			
		liczba	nazwa	działka	własność działki/nadzór
1	2	3	4	5	6
1	Rudzica	7	Lipa holenderska	66/3	prywatna
			Jesion wyniosły	142/1	prywatna
			Lipa drobnolistna	243	prywatna
			Szpaler 5 drzew: 2 Lipy szerokolistne, 3 Jesiony wyniosłe	301/3	gminna/Wójt Gminy
			Lipa drobnolistna	473/1	prywatna
			Brzoza brodawkowata	681/1	powiat lubański
			Grupa 3 drzew: Głóg dwuszypkowy, Katalpa żółtokwiatowa, Wiąz górski	789	gminna/Wójt Gminy
2	Siekierczyn	18	Klon jawor	414	prywatna
			Klon jawor	857	starosta lubański
			Dąb szypułkowy	808/2	gminna/Wójt Gminy
			Cyprysik groszkowy odmiana pierzasta	1150	parafia
			Żywotnik zachodni		
			Cyprysik groszkowy odmiana pierzasta	1349	gminna/Wójt Gminy
			Szpaler 3 drzew - Grab pospolity		
			Dąb szypułkowy	1467/1	prywatna
			Dąb szypułkowy	708	prywatna
			Lipa holenderska	1629/35	SP KOWR
			Klon pospolity	1678	Województwo Dolnośląskie
			Dąb szypułkowy	1146/1	gminna/Wójt Gminy
			Jesion wyniosły	842	gminna/Wójt Gminy
			Dąb czerwony	110/1977	PGL LP Nadleśnictwo Pieńsk
			Aleja 45 drzew: 43 Lipy drobnolistne, 2 Klony jawory	1955/2	powiat lubański
			Dąb szypułkowy	1149	gminna/Wójt Gminy
			Lipa holenderska	1644/10	prywatna
			Buk pospolity	1146/1	gminna/Wójt Gminy
3	Wesołówka i kolonia Pisaczów	4	Kasztanowiec biały	62/1	SP KOWR
			Lipa drobnolistna	67	prywatna
			Jesion wyniosły	135	prywatna
			Wiąz polny	121	gminna/Wójt Gminy
4	Wyręba	2	Kasztanowiec biały	60	gminna/Wójt Gminy
			Szpaler 11 drzew: 10 Kasztanowiec biały, 1 Kasztanowice czerwony	61	powiat lubański
5	Zaręba i kolonia Ponikowo	29	Dąb szypułkowy	338	prywatna
			Klon pospolity	376/1	SP PKP S.A.
			Lipa drobnolistna	409	gminna/Wójt Gminy
			Lipa drobnolistna	485	SP KOWR
			Jesion wyniosły	463	gminna/Wójt Gminy
			Szpaler 2 drzew: Kasztanowiec biały i Jesion wyniosły	463	gminna/Wójt Gminy
			2 Dęby szypułkowe, 2 Jesiony wyniosłe, Wiąz szypułkowy	466/22	gminna/Wójt Gminy
			Aleja 2 drzew: Lipa drobnolistna, Dąb szypułkowy	466/22	gminna/Wójt Gminy
			Klon pospolity	467	starosta lubański
			Kasztanowiec biały, Klon jawor	199/1	prywatna
			Lipa drobnolistna	376/1	SP PKP S.A.
			Klon jawor, 2 Lipy drobnolistne	537/3	gminna/Wójt Gminy
			Dąb szypułkowy	592	gminna/Wójt Gminy
			3 Wiązy polne, Klon jawor	118	gminna/Wójt Gminy
			Lipa szerokolistna	376/1	SP PKP S.A.
			Klon jawor	109/3	parafia
			Dąb szypułkowy, Grupa 3 drzew: Dąb szypułkowy	466/22	gminna/Wójt Gminy
			Dąb szypułkowy	536	prywatna
Gmina ogółem		60	-	-	-

Źródło: RDOŚ we Wrocławiu, strona internetowa (lipiec 2023 r.), dane egib (grudzień 2022 r.)

LEGENDA

Obszary chronione prawnie i cenne przyrodniczo:

 użytek ekologiczny

 korytarz ekologiczny

 atrakcyjne miejsce przyrodnicze (wzgórze, staw, las)
Pastwa
 334 m n.p.m.

 pomnik przyrody ożywionej

 stanowisko flory chronionej / cennej przyrodniczo

 stanowisko fauny chronionej / cennej przyrodniczo

 granica gminy / obrębu

Rys. 9. Obszary objęte ochroną prawną oraz cenne przyrodniczo

1.8. Obiekty zabytkowe i cenne kulturowo

Na terenie gminy i w jej sąsiedztwie znajduje się wiele śladów dziedzictwa kulturowego i historycznego. Ewidencją zabytków objęto 346 obiektów z tego do Rejestru Zabytków Województwa Dolnośląskiego wpisano 18 (pojedynczo lub zespołowo). Nie licząc stanowisk archeologicznych, w dwóch największych miejscowościach znajduje się najwięcej obiektów zabytkowych: w Siekierzynie 131, w Zarębie 109. Największymi atutami kulturowymi gminy są: 3 zabytkowe kościoły, 2 pałace, 1 dwór, 3 parki zabytkowe, 5 cmentarzy, 1 krzyż pokutny, dworzec i wiadukt kolejowy oraz liczne domy mieszkalne i stara zabudowa gospodarcza m.in. oficyny, spichlerze, stajnie, stodoły, zagrody.

Fot. 4. Zabytkowy pałac przy ul. Parkowej – obręb Zaręba

Do najciekawszych obiektów, o walorach architektonicznych zaliczono:

- **kościół parafialny pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Rudzicy** pochodzący z XIV w. wraz z terenem przykościelnym. Ostateczny kształt kościoła pochodzi z XVI w. Charakteryzuje go bogaty barokowy wystrój;
- **kościół parafialny pw. św. Antoniego z Padwy w Siekierzynie**, dawniej ewangelicki, obecnie katolicki wraz z terenem przykościelnym z XVIII w. Budowlę wzniesiono w nurcie „fryderycjańskiego” baroku (funkcjonalnego, oszczędnego, pełnego prostoty i harmonii);
- **kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Zarębie** wraz z terenem przykościelnym z połowy XIX w., rzymsko-katolicki, neogotycki;

- **pałac wraz z parkiem przy ul. Parkowej i pałac wraz z parkiem przy ul. Bazaltowej w Zarębie.** Pałce pochodzą z XVI i XVII w. Dłuższy czas były siedzibą Panów na Zrębie. Wielokrotnie były niszczone przez pożary i odbudowane. Pałac przy ul. Parkowej kształtem przypomina budynek wiedeńskich koszar;
- **zespół dworski w Wyrębie,** w tym 2 kondygnacyjny dwór wraz z parkiem, który powstał w połowie XIX w. i zachował swój kształt;
- **domy mieszkalne i budynki gospodarcze** w Siekierzynie, Zarębie i Rudzicy budowane jako przystępowe, szachulcowe i z muru pruskiego lub kamienia.

Fot. 5. Zabytkowy kościół parafialny – obręb Siekierzyn

Ponad to z innych ciekawych obiektów wyróżnić można:

- 1) **w Rudzicy** – krzyż pokutny w kształcie krzyża maltańskiego (zabytek średniowieczny), zabytkową zagrodę, dawną szkołę (obecnie dom mieszkalny), figurę Ojca Pio, kapliczki, krzyże przydrożne;
- 2) **w Siekierzynie** – zespół dworsko-folwarczny, Dom Ludowy, Gminny Ośrodek Kultury, budynek: poczty, szkoły i SKR, spichlerz, drewnianą wieżę do suszenia węży strażackich, wiadukt kolejowy, kapliczki i krzyże przydrożne;
- 3) **w Zarębie** – cmentarz bezwyznaniowy za torami, Dom Kultury, dworzec kolejowy, wiadukt kolejowy, kapliczki i krzyże przydrożne;

4) w **Wyrębie** i w **Nowej Karczmie** - dawny transformator, domy mieszkalne i budynki gospodarcze.

W gminie znajdują się **2 założenia pałacowo-parkowe** i **1 założenie dworskie**. Obiektem o dużej wartości kulturowej jest:

- **park w Zarębie przy ul. Parkowej**, który powstał w latach 30 XIX w. o powierzchni 11,80 ha wokół neogotyckiego pałacu, a ostateczny kształt parku postromantycznego uzyskał w połowie XIX w. Pomimo wielu zniszczeń, w parku zachowało się kilka cennych obiektów, zbiorników wodnych (stawów) i drzew o walorach pomnikowych. Ogólnie jest w dobrym stanie;
- **park w Zarębie przy ul. Bazaltowej**, który związany jest z dawnym majątkiem. Powstał w XIX w. W centralnej części parku była fontanna, a na zalesionym wzgórzu umieszczono wieżę widokową. Również rośnie tu wiele pomników przyrody i drzew o walorach pomnikowych. Ogólnie jest w średnim stanie;
- **park w Wyrębie**, który związany jest z dawnym dworem, założony w połowie XIX w. Ogólnie jest w średnim stanie.

Fot. 6. Zabytkowy krzyż pokutny – obręb Rudzica

Na terenie gminy znajduje się **5 cmentarzy zabytkowych**: 2 w Rudzicy, 2 w Siekierczynie, 1 w Zarębie. Funkcjonują one częściowo jako czynne cmentarze, częściowo jako tereny zieleni przykościelnej.

Obszar gminy jest **rozpoznany pod względem archeologicznym**. Zgodnie z wykazem zabytków dla powiatu lubańskiego według ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu na

obszarze gminy stwierdzono **29 stanowisk archeologicznych**. Najczęściej zakwalifikowano je jako obszary, na których widoczne są ślady osadnictwa z okresu późnego średniowiecza. W Zarębie odkryto ślady grobu całopalnego z epoki brązu. Największymi obszarami koncentracji reliktyw archeologicznych są obręby: Siekierzyn (13 stanowisk i obszarów archeologicznych) i Zaręba (11).

Fot. 7. Dom mieszkalny, obiekt zabytkowy – obręb Zaręba

Wartości kulturowe, religijne i patriotyczne podkreślają też liczne kapliczki i krzyże przydrożne, głazy, pomniki i płyty pamiątkowe postawione w miejscach pamięci. Obiekty lokalizowane są przy głównych ciągach komunikacyjnych i szlakach turystycznych, w parkach, w obszarach zabudowanych. Praktycznie wszystkie są w dobrym stanie technicznym, bieżąco utrzymywane.

Atrakcyjność gminy, związaną z życiem i pracą ludzi zwiększają obiekty zabytkowe i cenne kulturowo położone w sąsiedztwie gminy i są to: m.in. pałac Włosień, pałac Sławnikowice, pałac, dwór i ruiny wiatraka w Pisarzowicach, most średniowieczny, kurhany starosłowańskie, grodzisko w Białogórze, pozostałości kolejki wąskotorowej Zaręba, zabytki miasta Lubania.

Cała starsza zabudowa miejscowości wykazuje cechy regionalnej zabudowy łżyckiej. Wsie są typu łańcuchowego, z czytelną strukturą funkcjonalno-przestrzenną. Wiele budynków pozostało w początku XX w. w stylu muru pruskiego, zabudowy szachulcowej. Wsie Siekierzyn i Zaręba prawie w całości objęto strefą B ochrony konserwatorskiej. Strefę A ścisłej ochrony konserwatorskiej wyznaczono w:

- Rudzicy, która obejmuje kościół, krzyż pokutny i cmentarz zabytkowy;
- Siekierzynie, która obejmuje kościół i cmentarz zabytkowy wraz z otoczeniem;

- Wyrębie, która obejmuje założenie dworskie;
- Zarębie, która obejmuj kościół zabytkowy wraz z otoczeniem, pałac i park na ul. Bazaltowej, a także pałac i park na ul. Parkowej.

W Rudzicy, Siekierczynie, Wyrębie i Zarębie wyznaczono **obszar zabytkowy** jako Historyczny układ ruralistyczny wsi. Z uwagi na rodzaj tego obszaru wyznaczono w nim 3 strefy ochrony:

1. Strefę ochrony archeologicznej zespołu pałacowo-parkowego w Zarębie.
2. Strefę obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej w Rudzicy, Siekierczynie, Wyrębie i w Zarębie.
3. Strefę intensywnego osadnictwa średniowiecznego w Siekierczynie i w Zarębie.

Po inwentaryzacji terenowej i w wyniku konsultacji z Gminą stwierdzono, że część obiektów zabytkowych w miarę możliwości jest odnawiana, prowadzone są na nich prace remontowo-konserwacyjne np. wymiana dachu, nowe zabezpieczenia, odwodnienia. Prowadzone są też starania o dofinansowanie i pozyskiwane środki na renowację zabytków z różnych funduszy. Najbardziej zły stan techniczny dotyczy dużych obiektów, w tym 2 założeń pałacowo-parkowych oraz ich budynków mieszkalnych i gospodarczych. Mają zniszczone elewacje, zdobienia, pokrycia dachowe, ogrodzenia. Brak remontów i zagospodarowania może doprowadzić do całkowitej dewastacji tych obiektów. W lepszym lub dobrym stanie technicznym są obiekty zabytkowe przeznaczone na cele publiczne i użytkowane m.in. domy mieszkalne, kościoły, Dom Kultury, budynek poczty, dworzec kolejowy, dawna szkoła, Dom Ludowy, świetlice wiejskie, zabytkowe cmentarze.

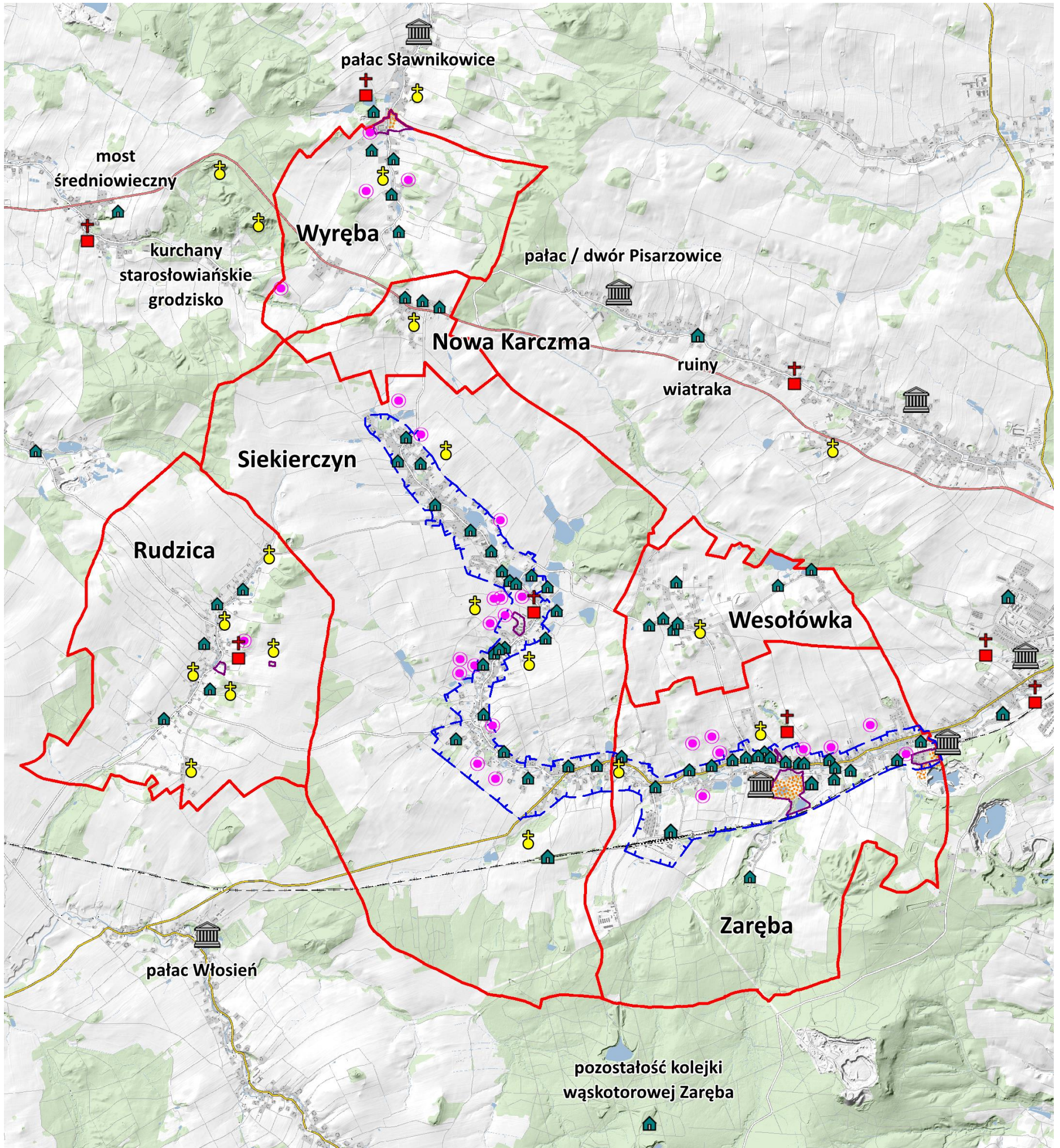
Fot. 8. Zabytkowy pałac i park przy ul. Bazaltowej – obręb Zaręba

Najcenniejsze obiekty i obszary kulturowe

Tabela 9

Lp.	Miejscowość główna i kolonia	Obiekty zabytkowe wg ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu				Obszar zabytkowy		Stanowiska archeologiczne
		nazwa	nr i rok wpisu do rejestru	liczba	razem	nazwa	rodzaj	liczba
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Nowa Karczma	dom mieszkalny	-	7	11	-	-	-
		dom mieszkalno-gospodarczy	-	4				
2	Rudzica	Kościół parafialny p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej	A/2053/942 w 1961 r.	1	69	Historyczny układ ruralistyczny wsi	1. Strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej.	1
		cmentarz dawniej ewangelicki obecnie katolicki i przykościelny, cmentarz ewangelicki	-	2				
		kapliczka I i II w murze cmentarnym, przykościelnym	-	2				
		plebania	-	1				
		budynek gospodarczy	-	2				
		zagroda	-	1				
		stodoła	-	2				
		dawna szkoła, obecnie dom mieszkalny	-	1				
		dom mieszkalny	-	48				
		dom mieszkalno-gospodarczy	-	9				
3	Siekierzyn	Kościół ewangelicki obecnie katolicki p.w. św. Antoniego z Padwy	A/1504 w 2010 r.	1	131	Historyczny układ ruralistyczny wsi	1. Strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej. 2. Strefa intensywnego osadnictwa średniowiecznego.	13
		cmentarz przykościelny, ewangelicko - katolicki (stara część)	-	1				
		brama cmentarna, mur cmentarny	-	2				
		zespół dworsko-folwarczny	-	1				
		budynki gospodarcze w zagrodzie	-	2				
		spichlerz, stodoła, obora w zagrodzie	-	5				
		Dom Ludowy	-	1				
		Gminny Ośrodek Kultury	-	1				
		dom mieszkalno-gospodarczy	-	4				
		dom mieszkalny obecnie szkoła, poczta i SKR	-	3				
	dom mieszkalny	1500 w 1966 r.	1					
	dom mieszkalny	-	109					
4	Wesołówka i kolonia Pisaczów	dom mieszkalny	-	13	16	-	-	-
		dom mieszkalno-gospodarczy	-	3				
5	Wyłęba	zespół dworsko-folwarczno-parkowy, dwór obecnie dom mieszkalny, park	-	2	10	Historyczny układ ruralistyczny wsi	1. Strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej.	4
		dawna oficyna mieszkalna	-	2				
		stodoła, transformator	-	2				
		dom mieszkalny	-	4				
6	Zaręba i kolonia Ponikowo	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, mur otaczający teren przykościelny	A/6049/1-3 w 2017 r.	2	109	Historyczny układ ruralistyczny wsi	1. Strefa ochrony archeologicznej zespołu pałacowo-parkowego. 2. Strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej. 3. Strefa intensywnego osadnictwa średniowiecznego.	11
		cmentarz przykościelny dawniej ewangelicki	A/6049/1-3 w 2017 r.	1				
		pałac i zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem przy ul. Parkowej	473/A/05/1-3 w 2005 r.	2				
		brama wjazdowa, stodoła, chlewnia, obora, oficyna (dom ogrodnika), tuczarnia, wozownia ze stajnią w zespole pałacowo-parkowym przy ul. Parkowej	473/A/05/1-3 w 2006 r.	7				
		park w zespole pałacowo-parkowym przy ul. Parkowej	473/A/05/1-3 w 2007 r.	1				
		cmentarz bezwyznaniowy za torami	-	1				
		Dom Kultury	-	1				
		dworzec kolejowy, wiadukt kolejowy	-	2				
		pałac i zespół pałacowo-parkowy przy ul. Bazaltowej	267 w 1951 r.	2				
		park, cielętnik, hydrofornia, obora, oficyna mieszkalna w zespole pałacowo-parkowym przy ul. Bazaltowej	-	5				
		stodoła	-	1				
		budynek gospodarczy	-	3				
		dom mieszkalno-gospodarczy	-	5				
		dom mieszkalny	-	76				
Gmina ogółem		-	18 objętych rejestrem zabytków	346	346	1	3 rodzaje	29

Źródło: wykaz obszarów i obiektów zabytkowych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu (strona internetowa, stan na lipiec 2023 r.), SUiKZP Gminy Siekierzyn z 2022 r., mpzp wsi

LEGENDA

Obiekty zabytkowe i cenne kulturowo:

- zabytkowy kościół
- zabytkowy pałac, park
- kapliczka, krzyż przydrożny, cmentarz, figura
- inny obiekt zabytkowy lub cenny kulturowo (dwór, dom mieszkalny, budynek gospodarczy, dawna szkoła, stacja PKP, wiadukt itp.)

- stanowisko / obszar archeologiczny
- strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej A
- strefa częściowej ochrony konserwatorskiej B
- park zabytkowy
- granica gminy / obrębu

Rys. 10. Obiekty i obszary zabytkowe oraz cenne kulturowo

1.9. Demografia

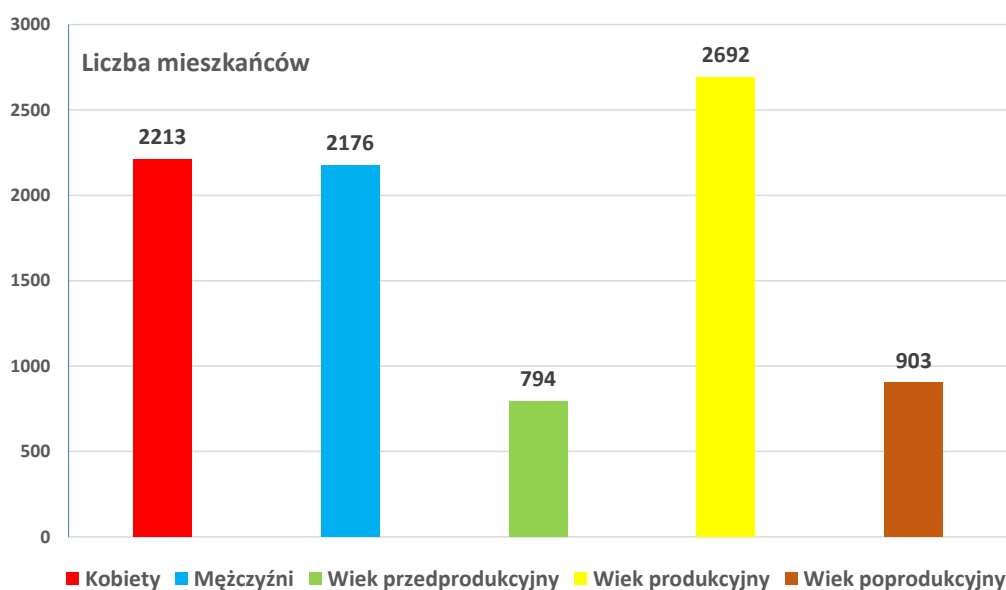
Z pozyskanych informacji z Urzędu Gminy Siekierczyn wg stanu na wrzesień 2023 r. **liczba mieszkańców** we wszystkich miejscowościach wraz z koloniami **wynosiła 4389**. W liczbie tej było 2213 kobiet (50,4%) i 2176 mężczyzn (49,6%). Zdecydowanie najwięcej mieszkańców ma obręb Siekierczyn 1713 (39,0% mieszkańców gminy) i Zaręba 1671 (38,1% mieszkańców gminy). Są to największe miejscowości o zwartej zabudowie jednorodzinnej, ale też budynkach wielorodzinnych (bloki mieszkalne w Zarębie), o rozbudowanej infrastrukturze społecznej i technicznej. Miejscowości położone są w swoim sąsiedztwie, wzdłuż cieków Siekierki, linii kolejowej nr 274 i drogi wojewódzkiej nr 357. Najmniej mieszkańców ma Nowa Karczma 93 osób (2,1%), najmniejsza miejscowość gminy położona przy drodze krajowej nr 30 Lubań – Zgorzelec.

W strukturze wiekowej przeważa ludność w wieku produkcyjnym 2692 (61,3% mieszkańców), natomiast w wieku przedprodukcyjnym wynosi 794 (18,1%), a w wieku poprodukcyjnym 903 (20,6%). Obecnie jest to korzystny układ struktury demograficznej, ponieważ w każdej miejscowości większość mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym (od 58,5% do 63,3%). W przyszłości struktura ta może kształtować się mniej korzystnie, dlatego że udział osób w wieku poprodukcyjnym jest już większy niż w wieku przedprodukcyjnym i należy liczyć się z wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym, który wynika m.in. z poprawy warunków życia. Najlepsza struktura wiekowa jest w Wyrębie, gdzie udział osób w wieku produkcyjnym wynosi 63,3% (114 osób), ale najwięcej mieszkańców w tej grupie jest w Siekierczynie 1072 i w Zarębie 1012. Rzeczywista struktura demograficzna może odbiegać od przedstawionej ze względu na napływ ludności z miast, głównie w celach osiedlowych oraz braku ich zameldowania na terenie gminy.

Gęstość zaludnienia gminy to 89 osób/km², z tego najwyższa jest w Zarębie 151 osób/km², najniższa w Wyrębie 42 osoby/km².

Gmina Siekierczyn to obszar rolniczy z niedużym udziałem lasów, produkcji i usług. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego zaliczono ją do „Przygranicznego Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego”. Większość podmiotów gospodarczych stanowią mikroprzedsiębiorstwa, natomiast średnie i duże przedsiębiorstwa nie występują. W Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej w 2023 r. zarejestrowanych było 263 podmiotów gospodarczych mających swoją siedzibę na terenie gminy. Firmy prowadzące działalność przemysłową i budowlaną stanowią ok. 29,0% podmiotów, a zajmujące się rolnictwem i rybactwem ok. 7,0%. Pozostałe firmy prowadzą różną działalność usługową, najczęściej handlową i transportową, a swoją siedzibę mają w Siekierczynie (produkcja okien plastikowych, sprzedaż maszyn rolniczych i części zamiennych, usługi rolnicze, transportowe, sklepy, markety, Łużycki Bank Spółdzielczy w Lubaniu Oddział w Siekierczynie)

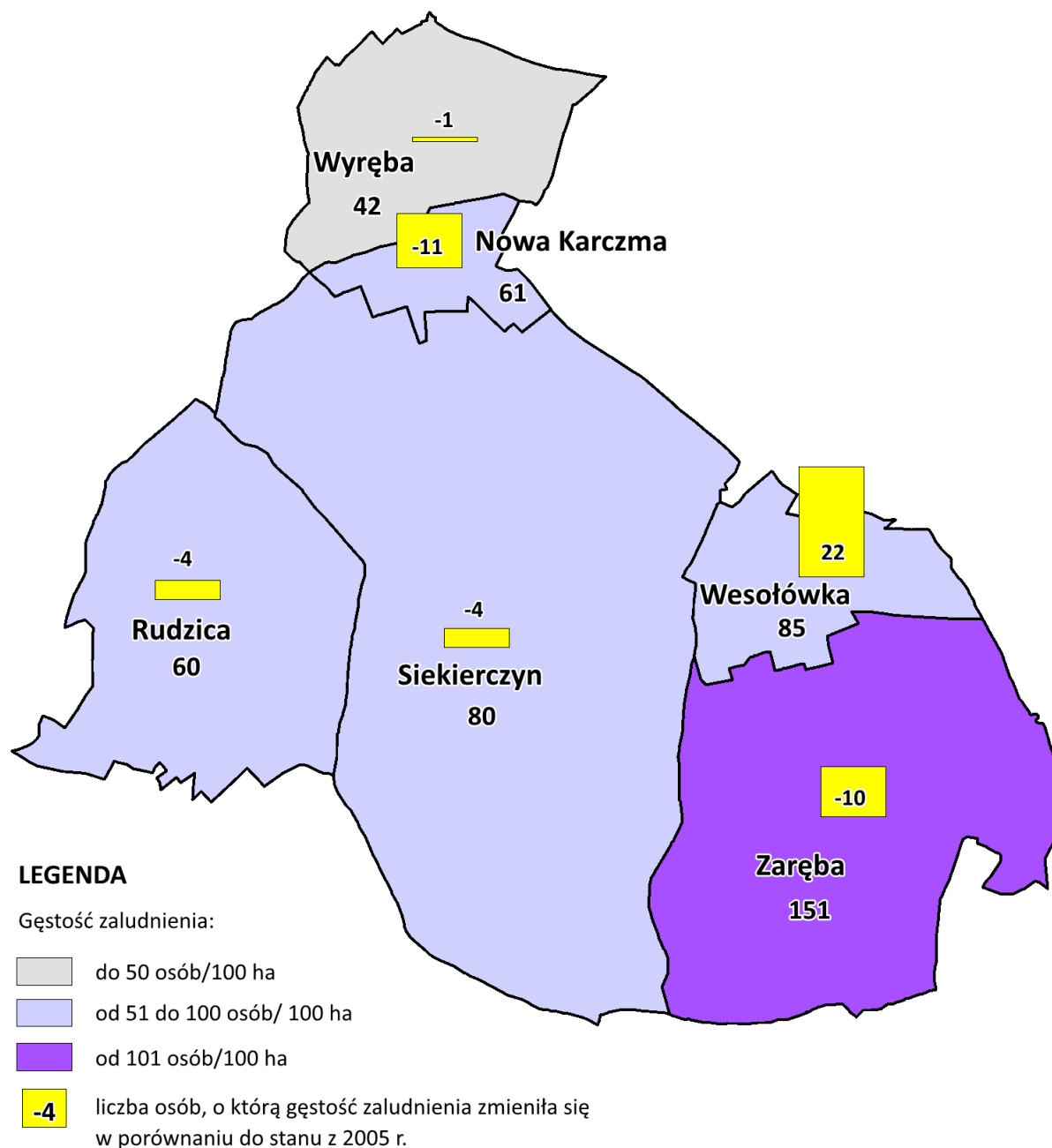
i w Zarębie (zakład karny, produkcja sznurów, sklepy, usługi budowlane, transportowe, mechanika pojazdowa). W Nowej Karczmie przy drodze krajowej nr 30 funkcjonuje Stacja Paliw i radiowo-telewizyjny ośrodek nadawczy z bazą telefonii komórkowej. Część mieszkańców gminy pracuje w Kopalni Węgla Brunatnego i Elektrowni „Turów” w Bogatyni oraz w zakładach zlokalizowanych w pobliskich miastach, a także w Niemczech. Do niedawna głównym podmiotem gospodarczym na terenie gminy były łżyckie Kopalnie Bazaltu związane z wydobyciem i przeróbką bazaltu ze złoża „Bukowa Góra” na terenie gminy Platerówka oraz z terenu miasta Lubania, ze złoża „Księgniki” i „Księgniki I”. Przedsiębiorstwo zajmowało się przetwórstwem złóż na kruszywa w Zarębie. Aktualnie firma wstrzymała wydobycie i przeróbkę bazaltu. Problemem demograficznym dla gminy stanowią migracje, które spowodowane są względami ekonomicznymi, przez co część osób wyjeżdża do dużych miast lub zagranicę, najczęściej do Niemiec. Liczba gospodarstw rolnych od wielu lat maleje. Stopa bezrobocia na koniec 2022 r. dla powiatu lubańskiego wynosiła ok. 7,0% i podobna była dla gminy Siekierzyn. Około 90 osób było bezrobotnych, a w liczbie tej 47 osoby zaliczyły się do grupy długotrwale bezrobotnych, z tego połowa z nich to kobiety. Tylko 10 osób posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Rys. 11. Struktura wiekowa mieszkańców gminy

W porównaniu do ustaleń planu urządzeniowo-rolnego z 2005 r. liczba ludności w gminie zmniejszyła się o 182 osoby, a gęstość zaludnienia o 4 osoby/km². Największe zmiany mają miejsce w obrębach: Zaręba (-105 osób), Siekierzyn (-96 osób) i Rudzica (-30 osób), a tylko w Wesołównie liczba mieszkańców wzrosła o 69 osób. Gęstość zaludnienia najbardziej zmniejszyła się w Nowej Karczmie o 11 osób/km² i w Zarębie o 10 osób/km², natomiast w Wesołównie i kolonii Pisaczów gęstość zaludnienia wzrosła o 22 osoby/km². Struktura wiekowa mieszkańców gminy również pogorszyła się,

ponieważ udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 4,4% (o 236 osób), w wieku produkcyjnym o 1,9% (o 199 osób), natomiast wzrósł udział ludności w wieku poprodukcyjnym o 6,3% (o 253 osób).

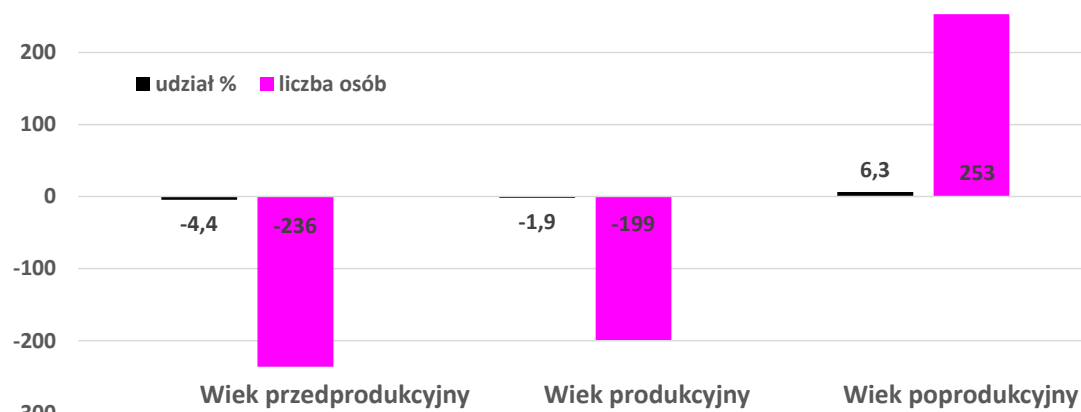
Rys. 12. Gęstość zaludnienia

Struktura ludności i gęstość zaludnienia

Tabela 10

Lp.	Obręb	Ludność w gminie			Gęstość zaludnienia	Struktura wiekowa ludności wiejskiej													W porównaniu do planu z 2005 r.	
						do 17 lat		18-60 lat	18-65 lat	od 60 lat	od 65 lat	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym		ludność	gęstość zaludnienia	
		ogółem	kobiety (K)	mężczyźni (M)	liczba/100 ha	K	M	K	M	K	M	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	liczba/100 ha	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1	Nowa Karczma	93	45	48	61	8	6	21	34	16	8	14	15,1	55	59,1	24	25,8	-17	-11	
2	Rudzica	468	228	240	60	40	50	123	151	65	39	90	19,2	274	58,5	104	22,3	-30	-4	
3	Siekierczyn	1713	855	858	80	140	163	490	582	225	113	303	17,7	1072	62,6	338	19,7	-96	-4	
4	Wesołówka	264	124	140	85	27	30	67	98	30	12	57	21,6	165	62,5	42	15,9	69	22	
5	Wyłęba	180	100	80	42	21	13	57	57	22	10	34	18,9	114	63,3	32	17,8	-3	-1	
6	Zaręba	1671	861	810	151	143	153	476	536	242	121	296	17,7	1012	60,6	363	21,7	-105	-10	
Gmina ogółem		4389	2213	2176	89	379	415	1234	1458	600	303	794	18,1	2692	61,3	903	20,6	-182	-4	

Źródło: dane Urzędu Gminy Siekierczyn (wrzesień 2023 r.), egib (grudzień 2022 r.), Plan urządzeniowo-rolny gminy Siekierczyn z 2005 r.

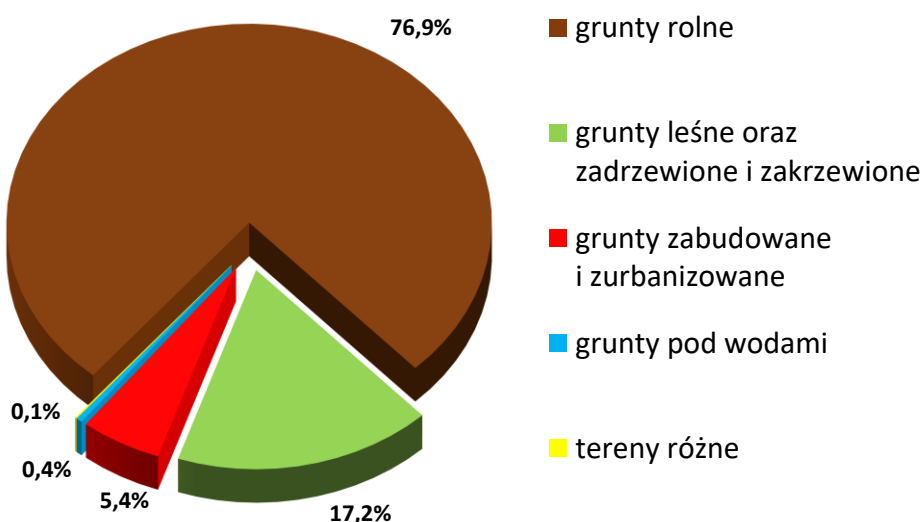
Rys. 13. Struktura wiekowej mieszkańców gminy w porównaniu do stanu z 2005 r.

2. STAN I OCENA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

2.1. Struktura użytkowania gruntów

W strukturze użytkowania ziemi największą powierzchnię zajmują **grunty rolne 3784,58 ha (76,9%)**, stąd głównym typem użytkowania gminy jest **typ rolny**. Powyżej 1000,00 ha gruntów rolnych położonych jest w Siekierczynie (1682,54 ha), powyżej 600,00 ha w Rudzicy i w Zarębie. Najmniejsza powierzchnia gruntów rolnych jest w Nowej Karczmie 134,41 ha. W poszczególnych obrębach udział gruntów rolnych w powierzchni obrębu jest wysoki: od 61,6% w Zarębie do 90,2% w Wesołówce.

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 846,77 ha (17,2%). Największy ich obszar występują w Siekierczynie i w Zarębie i w dużej mierze tworzy go Lubański Wielki Las. W obrębach udział gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych w ich powierzchni jest dość zróżnicowany i wynosi od 5,1% (Wesołówka) do 28,7% (Zaręba).

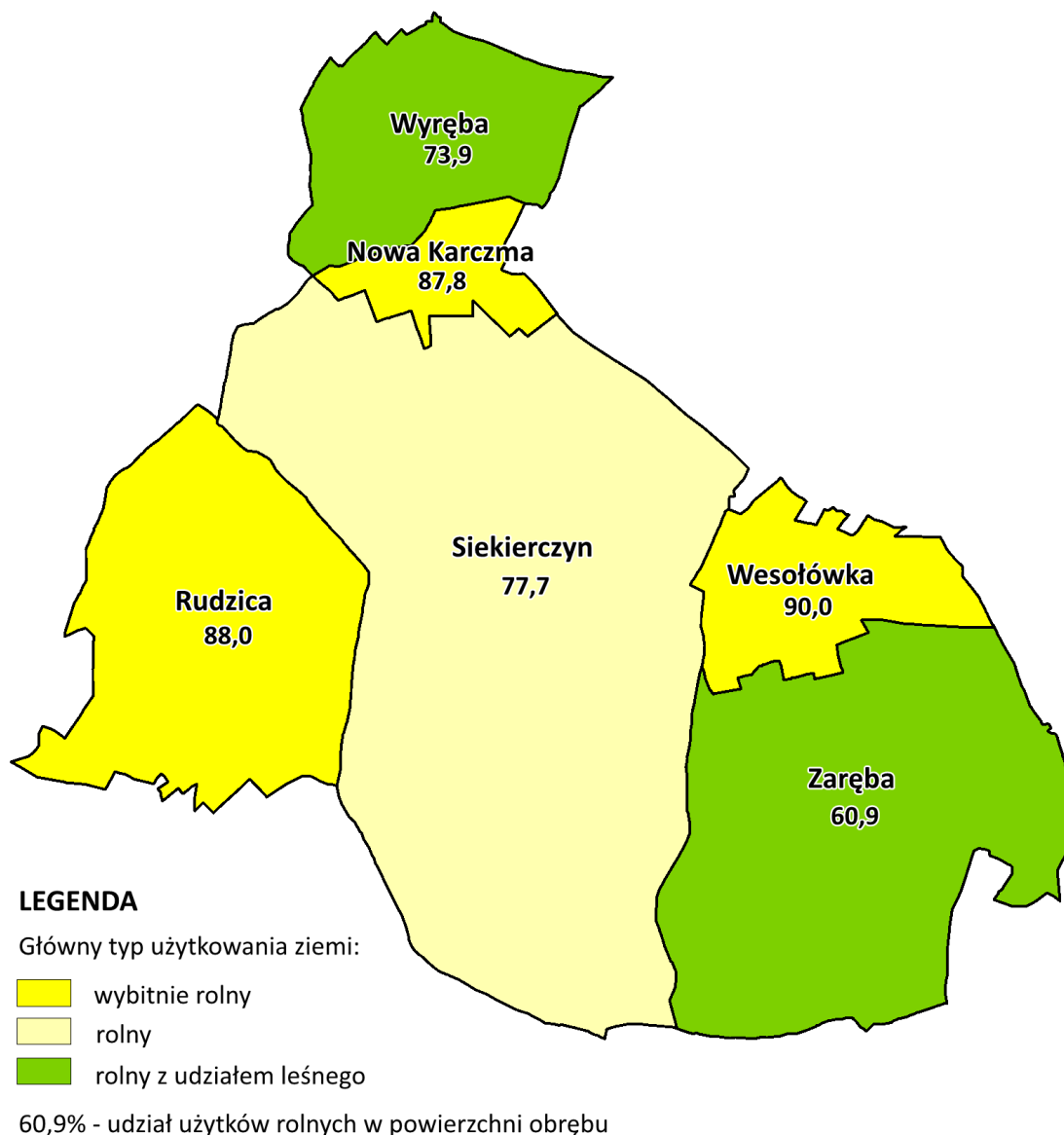
Rys. 14. Struktura użytkowania gruntów

Na podstawie udziału użytków rolnych do udziału gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych w gminie określono 3 typy użytkowania ziemi: wybitnie rolne w obrębach Nowa Karczma, Rudzica i Wesołówka, rolne w Siekierczynie i rolne z udziałem leśnego w Wyrębie i w Zarębie. Pozostałe grunty zajmują znacznie mniejsze powierzchnie i są to:

- **grunty zabudowane i zurbanizowane** – 271,56 ha (5,4%), w tym największą powierzchnię zajmują w obrębie Zaręba 101,51 ha i Siekierczyn 94,41 ha. Ze względu na atrakcyjne położenie gminy, bliskość terenów górskich, dobrą komunikację obszary te sukcesywnie się powiększają, szczególnie we wsiach z rozbudowaną infrastrukturą społeczną i techniczną. W gruntach tych znajdują się: tereny mieszkaniowe, przemysłowe i przeznaczone pod zabudowę 46,18 ha, tereny rekreacyjne 10,64 ha (z tego 6,12 ha w Siekierczynie), użytki kopalne 20,34 ha

(z tego 19,61 ha w Zarębie), drogi 171,66 ha, tereny kolejowe 22,72 ha (tylko w Siekierczynie i w Zarębie), tereny przeznaczone pod budowę dróg i inne 0,02 ha;

- **grunty pod wodami** – 17,66 ha (0,4%) i stanowią je głównie grunty pod wodami płynącymi 17,57 ha. Z uwagi na przepływające ciekę, w tym Siekierkę najwięcej takich gruntów jest w Siekierczynie (9,43 ha), natomiast nie występują w Nowej Karczmie;
- **nieużytki** – 26,64 ha (0,4%). Są to grunty zazwyczaj samoistnie zadrzewione, zakrzewione, podmokłe, z naturalnie powstałymi zbiornikami wodnymi. Część z nich powstała po eksploatacji bazaltu, piasku i żwiru. Na terenach rolnych i leśnych, w pobliżu cieków i stawów hodowlanych są ostoją zwierząt, ptactwa jako miejsce ich schronienia lub żerowania. Największa powierzchnia nieużytków jest w Siekierczynie (13,59 ha) i w Zarębie nie (7,48 ha);
- **tereny różne** – 1,43 ha (0,1% powierzchni gminy), stanowią niewielkie powierzchnie położone w obrębie Wyręba i Zaręba. Najczęściej stanowią je grunty z infrastrukturą techniczną.

Rys. 15. Główne typy użytkowania ziemi

Struktura użytkowania gruntów

Tabela 11

Lp.	Obręb	Jedn.	Powierzchnia całkowita	Grunty rolne								Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione				Grunty zabudowane i zurbanizowane										Grunty pod wodami			Tereny różne
				grunty orne, sady	łąki trwałe, pastwiska trwałe	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami	grunty pod rowami	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	nieużytki	razem	lasy	grunty zadrzewione i zakrzewione	grunty pod rowami	razem	tereny mieszkaniowe, tereny przemysłowe, inne tereny zabudowane, zurbanizowane tereny niezabu. lub w trakcie zabudowy	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	użytki kopalne	drogi	inne tereny komunikacyjne	tereny kolejowe	grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	razem	grunty pod wodami powierzchniowymi	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	razem			
																											R, S	Ł, Ps	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28		
1	Nowa Karczma	ha	152,67	101,22	27,96	4,26	-	0,42	0,13	0,42	134,41	9,14	-	-	9,14	2,35	1,15	-	5,62	-	-	-	9,12	-	-	-	-		
		%	100,0	66,3	18,3	2,8	-	0,3	0,1	0,3	88,0	6,0	-	-	6,0	1,5	0,8	-	3,7	-	-	-	6,0	-	-	-	-		
2	Rudzica	ha	777,03	469,87	187,40	21,22	0,35	0,24	4,88	1,31	685,27	55,34	0,10	-	55,44	1,01	1,32	0,41	31,08	0,01	-	-	33,83	2,44	0,05	2,49	-		
		%	100,0	60,5	24,1	2,7	0,1	0,1	0,6	0,2	88,2	7,1	0,1	-	7,1	0,1	0,2	0,1	4,0	0,1	-	-	4,4	0,3	0,1	0,3	-		
3	Siekierczyn	ha	2147,07	1175,18	397,05	59,79	26,46	1,03	9,44	13,59	1682,54	360,69	-	-	360,69	10,94	6,12	0,15	68,64	-	8,55	0,01	94,41	9,39	0,04	9,43	-		
		%	100,0	54,7	18,5	2,8	1,2	0,1	0,4	0,6	78,4	16,8	-	-	16,8	0,5	0,3	0,1	3,2	-	0,4	0,1	4,4	0,4	0,1	0,4	-		
4	Wesołówka	ha	311,70	214,17	51,79	10,66	0,46	0,54	3,06	0,56	281,24	15,76	-	-	15,76	2,70	0,34	0,17	11,46	-	-	-	14,67	0,03	-	0,03	-		
		%	100,0	68,7	16,6	3,4	0,1	0,2	1,0	0,2	90,2	5,1	-	-	5,1	0,9	0,1	0,1	3,7	-	-	-	4,7	0,1	-	0,1	-		
5	Wyřęba	ha	428,57	219,03	85,54	8,59	0,12	1,33	2,06	3,28	319,95	88,89	0,02	0,14	89,05	0,55	0,39	-	17,08	-	-	-	18,02	1,26	-	1,26	0,29		
		%	100,0	51,1	20,0	2,0	0,1	0,3	0,5	0,8	74,7	20,7	0,1	0,1	20,8	0,1	0,1	-	4,0	-	-	-	4,2	0,3	-	0,3	0,1		
6	Zaręba	ha	1105,96	441,99	159,01	33,11	7,78	2,76	29,04	7,48	681,17	316,95	-	0,74	317,69	28,63	1,32	19,61	37,78	-	14,17	-	101,51	4,45	-	4,45	1,14		
		%	100,0	40,0	14,4	3,0	0,7	0,2	2,6	0,7	61,6	28,7	-	0,1	28,7	2,6	0,1	1,8	3,4	-	1,3	-	9,2	0,4	-	0,4	0,1		
Gmina ogółem		ha	4923,00	2621,46	908,75	137,63	35,17	6,32	48,61	26,64	3784,58	846,77	0,12	0,88	847,77	46,18	10,64	20,34	171,66	0,01	22,72	0,01	271,56	17,57	0,09	17,66	1,43		
		%	100,0	53,2	18,5	2,8	0,7	0,1	1,0	0,5	76,9	17,2	0,1	0,1	17,2	0,9	0,2	0,4	3,5	0,1	0,5	0,1	5,4	0,4	0,1	0,4	0,1		

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.)

Struktura użytków rolnych

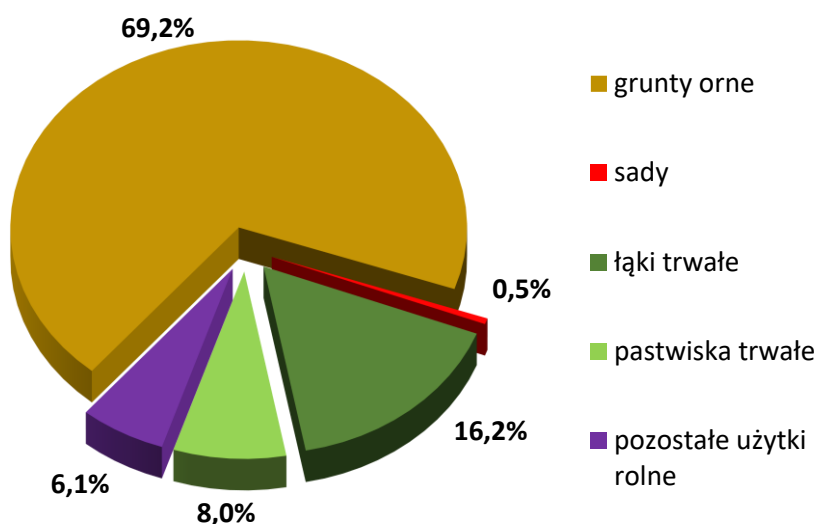
Tabela 12

Lp.	Obręb	Powierzchnia całkowita	Udział użytków rolnych	Użytki rolne													Główny kierunek produkcji rolnej
				razem	grunty orne		sady		łąki trwałe		pastwiska trwałe		razem użytki zielone trwałe		pozostałe użytki rolne		
					ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Nowa Karczma	152,67	87,8	133,99	101,11	75,5	0,11	0,1	17,29	12,9	10,67	8,0	27,96	20,9	4,81	3,6	polowy z udziałem paszowego
2	Rudzica	777,03	88,0	683,96	467,10	68,3	2,77	0,4	124,72	18,2	62,68	9,2	187,40	27,4	26,69	3,9	polowy z udziałem paszowego
3	Siekierczyn	2147,07	77,7	1668,95	1166,20	69,9	8,98	0,5	293,29	17,6	103,76	6,2	397,05	23,8	96,72	5,8	polowy z udziałem paszowego
4	Wesołówka	311,70	90,0	280,68	210,17	74,9	4,00	1,4	21,96	7,8	29,83	10,7	51,79	18,5	14,72	5,2	polowy
5	Wyřęba	428,57	73,9	316,67	219,03	69,2	-	-	54,83	17,3	30,71	9,7	85,54	27,0	12,10	3,8	polowy z udziałem paszowego
6	Zaręba	1105,96	60,9	673,69	438,67	65,1	3,32	0,5	97,03	14,4	61,98	9,2	159,01	23,6	72,69	10,8	polowy z udziałem paszowego
Gmina ogółem		4923,00	76,3	3757,94	2602,28	69,2	19,18	0,5	609,12	16,2	299,63	8,0	908,75	24,2	227,73	6,1	polowy z udziałem paszowego

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan grudzień 2022 r.)

2.2. Struktura użytków rolnych

Z danych ewidencyjnych wynika, że gmina to **rejon o połowym z udziałem paszowego kierunku produkcji rolnej**. W użytkach rolnych zdecydowanie przeważają grunty orne 2602,28 ha (69,2% użytków rolnych). Największy ich obszar położony jest w obrębach Siekierzyn (1166,20 ha), Rudzica (467,10 ha) i Zaręba (438,67 ha). We wszystkich obrębach udział gruntów ornych przekracza 60,0%, a największy jest w Nowej Karczmie i Wesołówce ok. 75,0%. Użytki zielone zajmują mniejszy obszar 908,75 ha (24,2% użytków rolnych), z przeważającą powierzchnią łąk 609,12 ha (16,2%) w porównaniu do pastwisk 299,63 ha (8,0% użytków rolnych). Największe powierzchnie użytków zielonych są w Siekierzynie ok. 300,00 ha łąk i ok. 100,00 ha pastwisk, najmniejsza w Nowej Karczmie ok. 17,00 ha łąk i ok. 11,00 ha pastwisk. Użytki zielone położone są najczęściej na słabszych, piaszczystych glebach, nienadających się na grunty orne oraz przy terenach bardziej zalesionych, podmokłych i w dolinach cieków.

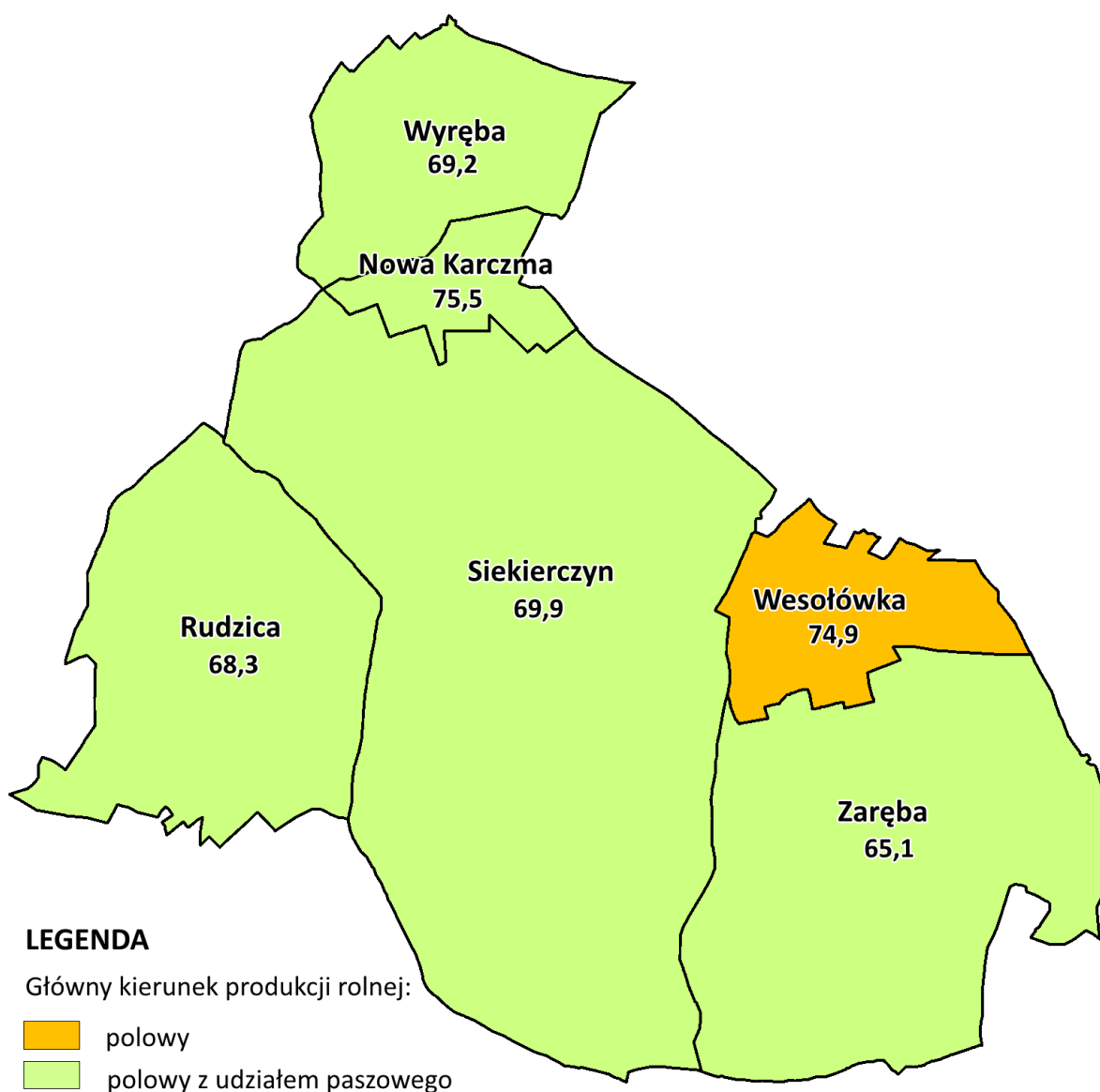
Rys. 16. Struktura użytków rolnych

Udział gruntów ornych w porównaniu do użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych pozwolił wyodrębnić następujące kierunki produkcji rolnej:

- **połowy z udziałem paszowego**, gdzie udział użytków zielonych wynosi powyżej 20,0% powierzchni użytków rolnych, a gruntów ornych od 60,0% do 76,0% w obrębach: Nowa Karczma, Rudzica, Siekierzyn, Wyręba i Zaręba;
- **połowy**, gdzie udział użytków zielonych wynosi poniżej 20,0% powierzchni użytków rolnych, a gruntów ornych powyżej 70,0% tylko w Wesołówce.

Stosunkowo małą powierzchnię zajmują sady, łącznie 19,18 ha (0,5%). Największe powierzchnie sadów (do 10,00 ha) występują w obrębach: Siekierzyn, Wesołówka i Zaręba, z tego

część sadów jest już zlikwidowana. W Nowej Karczmie sady zajmują jedynie 0,11 ha, a w Wyrębie nie ma. Z uwagi na korzystne warunki glebowe, ukształtowanie terenu, klimat oraz zagrożenie erozją wskazane jest rozszerzenie plantacji drzew i krzewów owocowych. Pozostałe użytki rolne zajmują 227,73 ha (6,1%) i stanowią je głównie grunty rolne zabudowane (137,63 ha), grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (48,61 ha), grunty pod stawami hodowlanymi (35,17 ha) i grunty pod rowami (6,32 ha). W produkcji roślinnej dominują: pszenica, żyto, kukurydza, jęczmień i mieszanki zbożowe. Na lepszych glebach i większych obszarach uprawiany jest też rzepak. Na mniejszą skalę i własne potrzeby uprawiane są ziemniaki, buraki cukrowe, warzywa, owoce i plantacje drzew ozdobnych.

65,1% - udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych

Rys. 17. Główne kierunki produkcji rolnej

Hodowlą zwierząt lub utrzymaniem łąk i pastwisk zajmują się pojedyncze gospodarstwa rolne głównie: w Siekierczynie, Nowej Karczmie i Zarębie dominuje hodowla koni, Wesołówce hodowla koni i bydła, Wyrębie hodowla bydła. Produkcja rybacka na większą skalę prowadzona jest tylko w Siekierczynie, Zarębie, Wesołówce, gdzie łącznie zlokalizowano ok. 50 zagospodarowanych stawów hodowlanych.

Użytki gruntowe w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.

Tabela 13

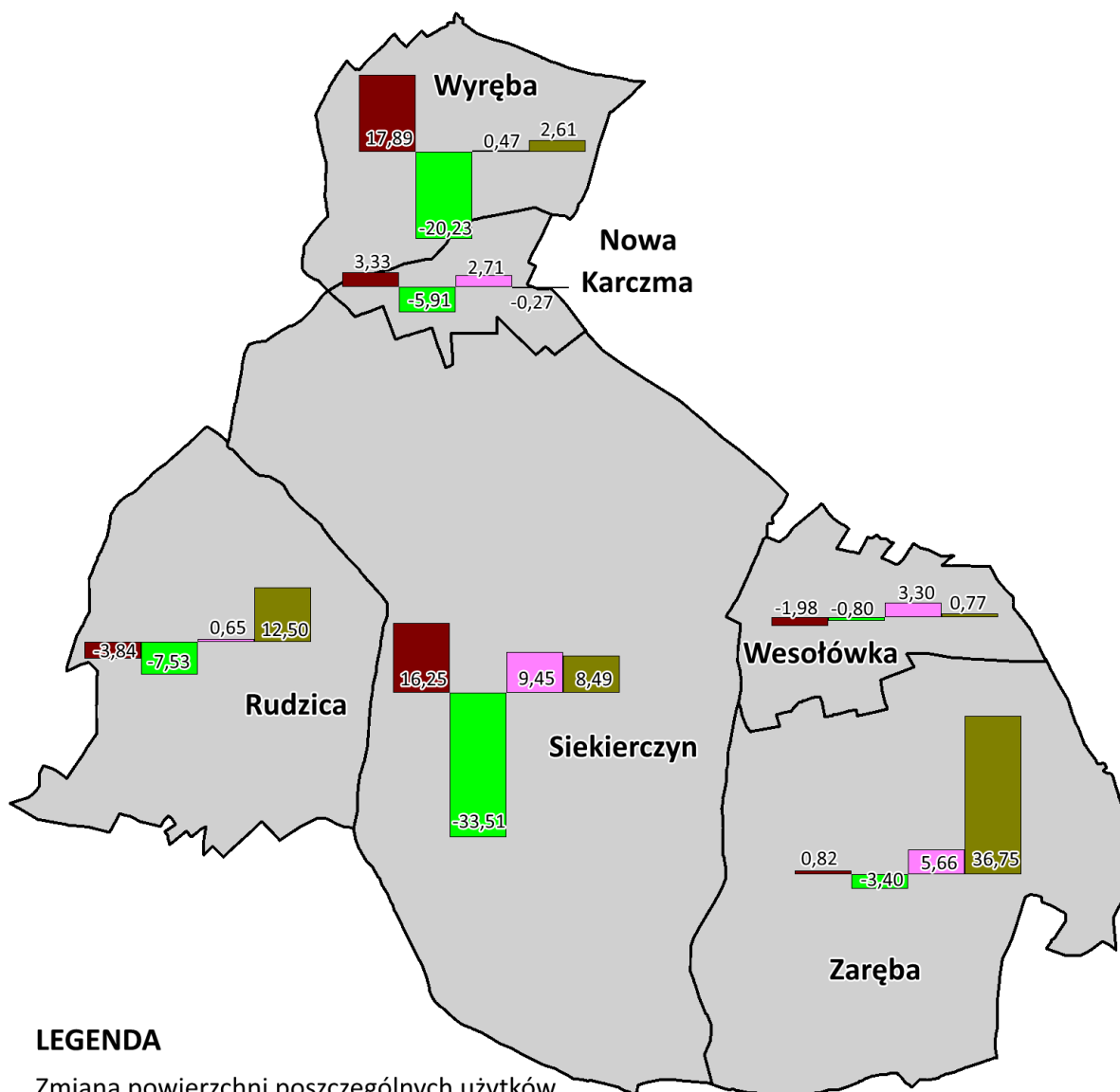
Lp.	Obręb	Zmiany w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.							
		grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	tereny zabudowane	drogi	użytki kopalne	nieużytki
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Nowa Karczma	3,33	-0,15	-2,69	-3,22	2,71	0,43	-	-
2	Rudzica	-3,84	-0,28	-3,54	-3,99	0,65	0,68	-	-
3	Siekierczyn	16,25	-0,76	-29,12	-4,39	9,45	-0,36	-0,58	-1,52
4	Wesołówka	-1,98	-0,95	-0,86	0,06	3,30	-0,05	-	-
5	Wyręba	17,89	-0,16	-14,55	-5,68	0,47	0,42	-	0,23
6	Zaręba	0,82	-0,39	-8,97	5,57	5,66	1,64	-2,76	0,02
Gmina ogółem		32,47	-2,69	-59,73	-11,65	22,24	2,76	-3,34	-1,27

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r.

Na podstawie danych ewidencyjnych w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r. stwierdzono następujące zmiany w strukturze użytków gruntowych:

- powierzchnia gruntów ornych łącznie zwiększyła się o 32,47 ha, w tym najwięcej w obrębie Siekierczyn i Wyręba (o ok. 16,00 i ok. 18,00 ha), a w 2 obrębach Rudzica i Wesołówka zmniejszyła się (o ok. 4,00 i ok. 2,00 ha);
- powierzchnia użytków zielonych zmniejszyła się łącznie o 71,38 ha, w tym powierzchnia łąk o 59,73 ha, a pastwisk o 11,65 ha. Zmiany nastąpił we wszystkich obrębach, a największe zaszyły w Siekierczynie (-33,51 ha) i w Wyrębie (-20,23 ha), co jest związane z preferowanym roślinnym kierunkiem produkcji. W Zarębie obszar pastwisk zwiększył się o 5,57 ha;
- powierzchnia sadów zmniejszyła się w każdym obrębie, łącznie o 2,69 ha, obecnie w Nowej Karczmie i w Wyrębie praktycznie nie ma już sadów;
- powierzchnia nieużytków zmniejszyła się o 1,27 ha, głównie w Siekierczynie (-1,52 ha);
- powierzchnia terenów zabudowanych zwiększyła się łącznie o 22,24 ha, wzrost powierzchni nastąpił we wszystkich obrębach gminy, w tym największy w Siekierczynie (+9,35 ha), Zarębie (+5,66 ha), najmniejszy w Rudzicy (+0,65 ha) i w Wyrębie (+0,47 ha);
- powierzchnia dróg zwiększyła się łącznie o 2,76 ha, z tego najwięcej w Zarębie (+1,64 ha);

g) powierzchnia użytków kopalnych zmniejszyła się o 3,34 ha, z tego w Zarębie o 2,76 ha, w Siekierzynie o 0,58 ha.

LEGENDA

Zmiana powierzchni poszczególnych użytków w porównaniu do ustaleń z 2005 r.:

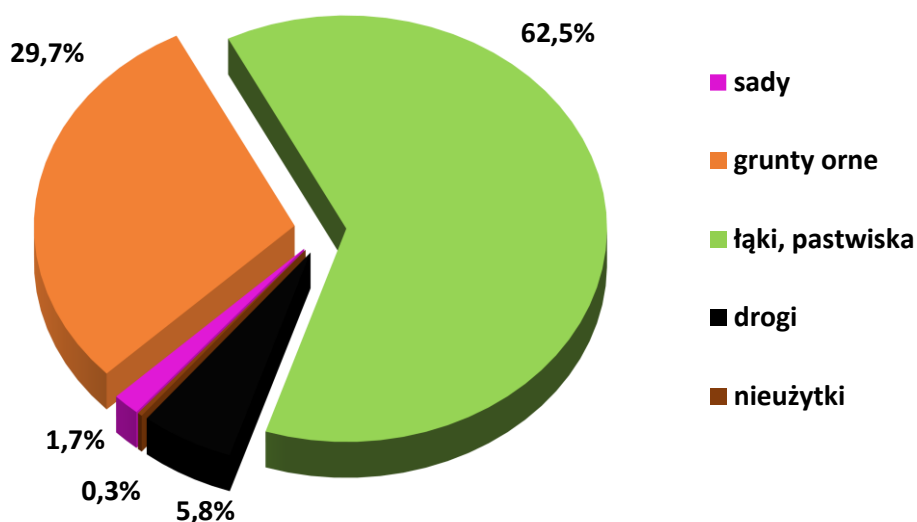
- grunty orne
- łąki i pastwiska
- tereny zabudowane
- grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione

-5,91 - wielkość, o którą zmieniła się powierzchnia użytków w [ha]

Rys. 18. Zmiany poszczególnych użytków gruntowych

2.3. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

W wyniku inwentaryzacji terenowej i analizy danych egib stwierdzono **zmiany w użytkowaniu gruntów**, które zaszyły na łącznej powierzchni 524,25 ha tj. 10,6% powierzchni gminy. W obrębach zmiany w użytkowaniu dotyczą od 21,69 ha w Nowej Karczmie do 232,90 ha w Siekierczynie. Zmiany takie zaszyły we wszystkich obrębach, a w 5 z nich obejmują od 10,8% do 14,2% ich gruntów. Najmniejszą zmianę stwierdzono w Zarębie, które obejmują 6,6% gruntów tego obrębu. Ze względu na rodzaj użytków, największe zmiany zaszyły w powierzchni łąk 256,65 ha, pastwisk 70,90 ha oraz gruntów ornych 155,60 ha, a znacznie mniejsze w powierzchni dróg, nieużytków, sadów i dotyczą 41,10 ha. Łącznie użytki zielone, które zamieniono na inny użytek zajmują 327,55 ha i jest to 62,5% w ogólnej powierzchni gruntów o zmienionym sposobie użytkowania, natomiast grunty orne zajmują 29,7%. W Siekierczynie 170,29 ha łąk i pastwisk ma zmieniony użytek. Większość gruntów przekształconych na inne użytki stanowi własność prywatną. Są to pola biorące udział w produkcji rolnej lub nowe grunty zabudowane czy zadrzewione. Zmiany zaszyły też na gruntach SP KOWR, PGL, Gminy (głównie z uwagi na zaorane drogi, rowy i nieużytki).

Rys. 19. Grunty przekształcone na inny użytek

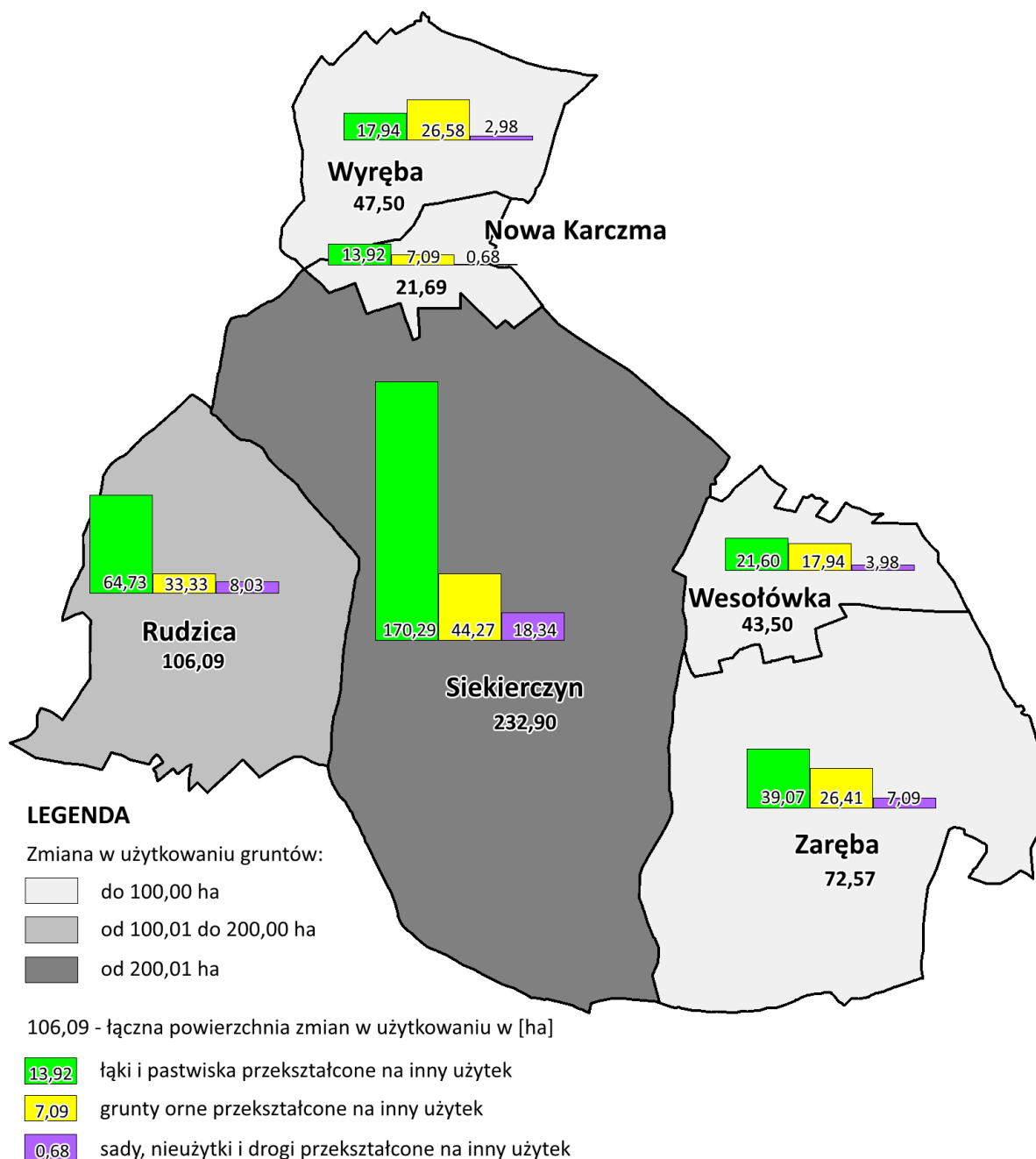
Powierzchnia ewidencyjna gruntów ornych 155,60 ha została zmieniona we wszystkich wsiach, głównie przez przekształcenie ich na użytki zielone 148,87 ha. Najwięcej gruntów ornych zadarniono w obrębach: Rudzica, Siekierczyn, Wyręba i Zaręba, od 24,99 ha do 41,43 ha, co jest związane z warunkami naturalnymi tego obszaru (ukształtowaniem terenu, słabszą jakością gleb, gęstą siecią cieków i zbiorników wodnych, położeniem w sąsiedztwie kompleksów leśnych i użytków zielonych, zagrożeniem erozją) oraz prowadzoną hodowlą koni i bydła. Najmniej nowych zadarnień wykonano w Nowej Karczmie, na powierzchni ok. 7,00 ha. Na tereny mieszkaniowe lub związane z działalnością nierolniczą przeznaczono 4,70 ha gruntów ornych z tego najczęściej w Siekierczynie (ok.

2,00 ha) i w Zarębie (1,35 ha), co jest spowodowane rozwojem budownictwa jednorodzinnego, usługowego w tych wsiach oraz położeniem ich wzdłuż drogi wojewódzkiej. Obecnie są to działki już zabudowane lub zagospodarowane jako parkingi, miejsca usługowe, rekreacyjne. Prawie wszystkie położone są na terenach planowanych inwestycji czy w pobliżu terenów zabudowanych i dróg. Na sady przekształcono 1,04 ha w Wesołówce, na las 0,90 ha w Siekierczynie i w Zarębie a na drogi 0,09 ha. Nieduże plantacje drzew i krzewów owocowych powstały w pobliżu zabudowy, natomiast drogi, które są już użytkowane przy nowoprojektowanych działkach budowlanych. W porównaniu ze stanem ewidencyjnym wszystkie przekształcenia na inne użytki obejmują 6,0% gruntów ornych w gminie, ale w obrębie Wyręba 12,1%. Najwięcej gruntów ornych ma zmieniony sposób użytkowania w obrębach: Siekierczyn 44,27 ha, Rudzica 33,33 ha, Zaręba i Wyręba ok. 26,00 ha.

Powierzchnia ewidencyjna łąk 256,65 ha została zmieniona we wszystkich wsiach, głównie przez przekształcenie ich na grunty orne 253,17 ha. Najwięcej łąk zaorano w typowo rolniczych obrębach: Siekierczyn i Rudzica od 51,01 ha do 146,52 ha (od 40,9% do 50,0%), przeznaczając je pod produkcję roślinną (uprawy zbóż, kukurydzy, rzepaku). Najmniej łąk zaorano w Nowej Karczmie i Wesołówce ok. 9,00 ha, ale wartość ta stanowi od 41,6% do 54,8% łąk tych obrębów. Pod zabudowę i tereny zainwestowane przeznaczono 3,05 ha, las 0,05 ha, drogi 0,25 ha, sad 0,13 ha. Są to najczęściej łąki położone przy istniejącej zabudowie lub drogach. **Powierzchnia ewidencyjna pastwisk 70,90 ha została zmieniona** we wszystkich wsiach, głównie przez przekształcenie ich na grunty orne 62,34 ha. Najwięcej pastwisk zaorano w obrębach: Siekierczyn, Rudzica, Wesołówka i Zaręba od 10,96 ha do 18,77 ha, co stanowi od 14,3% do 38,8% pastwisk tych obrębów, przeznaczając je pod produkcję roślinną. Najmniej pastwisk zaorano w Nowej Karczmie (36,9%) i Wyrębie ok. 4,00 ha (14,3%). Pod zabudowę i tereny zainwestowane przeznaczono 7,48 ha z tego najczęściej w Siekierczynie i w Zarębie, na las 0,43 ha, drogi 0,25 ha, sad 0,40 ha. Są to najczęściej pastwiska położone przy zabudowie lub drogach. W porównaniu ze stanem ewidencyjnym wszystkie przekształcenia na inne użytki obejmują 36,0% użytków zielonych gminy (327,55 ha), a w obrębach od 21,0% (Wyręba) do 49,8% (Nowa Karczma). Najwięcej łąk i pastwisk ma zmieniony sposób użytkowania w obrębach: Siekierczyn (170,29 ha), Rudzica (64,73 ha), Zaręba (39,07 ha) głównie z uwagi na przekształcenie ich w grunty orne i tereny zabudowane. Łącznie przeznaczono na grunty orne 315,51 ha łąk i pastwisk (34,7% stanu egib), z tego w Siekierczynie 165,29 ha (41,6%), Rudzicy 63,74 ha (34,0%), Zarębie 35,84 ha (222,5%) i w Wesołówce 20,70 ha (40,0%). W Nowej Karczmie zaorano 13,41 ha użytków zielonych, ale stanowi to 48,0% ich stanu egib. Zabudowano lub przeznaczono na inwestycje 10,53 ha użytków zielonych z tego w Siekierczynie 4,63 ha i Zarębie 3,11 ha.

Powierzchnia ewidencyjna dróg została zmniejszona łącznie o 30,72 ha we wszystkich wsiach, głównie na rzecz gruntów ornych 28,15 ha i użytków zielonych 2,57 ha. W Siekierczynie zaorano aż 12,35 ha dróg, a w Wyrębie zadarniono 1,11 ha. Likwidacja dróg służących do transportu rolnego

wynika z rozwoju produkcji roślinnej (Siekierczyn, Rudzica, Zaręba), a w niektórych obrębach (Wyręba, Wesołówka) również produkcji zwierzęcej i rybackiej. Wynika także z położenia działek jednego właściciela w swoim sąsiedztwie, przez co drogi te stały się zbędne, a korzystniej jest utworzenie większych pól, łatwiejszych do upraw mechanicznych czy wypasów zwierząt. Najmniej dróg zlikwidowano w Nowej Karczmie 0,55 ha. W porównaniu ze stanem ewidencyjnym wszystkie przekształcenia na inne użytki obejmują 17,9% powierzchni dróg, a w obrębach od 9,8% (Nowa Karczma) do 25,1% (Wesołówka).

Rys. 20. Grunty przekształcone na inny użytek

Powierzchnia ewidencyjna nieużytków została zmniejszona o 1,57 ha w 4 obrębach, głównie na rzecz gruntów ornych 0,99 ha (3,7%) i użytków zielonych 0,58 ha (2,2%). Najwięcej nieużytków zaorano i połączono z polami uprawnymi w Siekierczynie 1,15 ha. Znacznie więcej nieużytków samoistnie przekształciło się w grunty zadrzewione lub zakrzewione 15,21 ha (57,1%), co wynika z lokalizacji ich w sąsiedztwie lasów i zadrzewień lub zbytniego uwilgotnienia terenu, które sprzyja szybkiej inwazji roślinności. Na powierzchni 7,92 ha (29,7%) nieużytków występują oczka lub zbiorniki wodne, gdzie największe takie obszary położone są w Siekierczynie, Zarębie i Wyrębie, od 1,11 ha do 3,56 ha. Wynika to też z faktu, że są to były wyrobiska pokopalniane, w których samoistnie gromadzi się woda lub zostały celowo zalane. W porównaniu ze stanem ewidencyjnym przekształcenia na inne użytki obejmują 92,7% nieużytków, a w obrębach od 80,9% (Rudzica) do 100,0% (Wyręba). Grunty, które dalej pozostaną jako nieużytki zajmują ok. 2,00 ha i położone są w 5 obrębach równie często w sąsiedztwie pól uprawnych czy zbiorników wodnych. Z uwagi na ich walory przyrodnicze są cenne dla obszarów rolniczych, mieszkaniowych jak i usługowo-produkcyjnych.

Powierzchnia ewidencyjna sadów została zmniejszona łącznie o 8,81 ha w 5 wsiach, ponieważ przekształcono je głównie na użytki zielone 5,39 ha. Najwięcej sadów zlikwidowano w Siekierczynie, Zarębie, Rudzicy od 1,01 ha do 4,69 ha. Sady zamieniono też na grunty orne 3,25 ha głównie w Siekierczynie (1,94 ha) i w Zarębie (0,84 ha) oraz na tereny zabudowane 0,17 ha. Jest to spowodowane m.in. ich położeniem przy zabudowie i drogach dojazdowych w dobrym stanie technicznym. W porównaniu ze stanem ewidencyjnym przekształcenia dotyczą 45,9% powierzchni sadów w gminie, z tego najwięcej w obrębach Siekierczyn, Zaręba i Nowa Karczma (od 52,2% do 100,0%).

Przyczyną tak wielu przekształceń gruntów są warunki naturalne, społeczne jak i gospodarcze:

- nie w pełni wykorzystywana sieć dróg na terenach rolniczych;
- zanik sadownictwa, a potrzeba gruntów ornych w produkcji roślinnej;
- sąsiedztwo lasów, nieczynne wyrobiska pokopalniane, słabsze gleby i mniej korzystne warunki naturalne dla produkcji roślinnej;
- lokalnie rozwinięta hodowla zwierząt, co powoduje w niektórych obrębach nowe zadarnienia gruntów ornych, a w innych likwidowanie łąk, pastwisk, sadów, nieużytków;
- potrzeba większych kompleksów pól o regularnych kształtach i łatwiejszych do mechanicznej uprawy czy wypasów zwierząt;
- lokalne zbytnie uwilgotnienie terenu, enklawy i pół-enklawy leśne, które powodują samozalesienia lub powstanie nowych zbiorników wodnych;
- funkcjonowanie przedsiębiorstw i wielkoobszarowych gospodarstw rolnych nastawionych na produkcję roślinną, lokalnie tylko na produkcję zwierzęcą i rybacką;

- rozwój mieszkalnictwa, usług, rekreacji i turystyki w miejscowościach atrakcyjnie położonych i dobrze skomunikowanych, z rozwiniętą infrastrukturą społeczną i techniczną.

Na podstawie opisanych zmian w sposobie użytkowania gruntów, określono aktualną powierzchnię poszczególnych gruntów w gminie, z której wynika, że:

- powierzchnia gruntów ornych w porównaniu do stanu egib ostatecznie zwiększyła się o 192,30 ha** i wynosi 2794,58 ha. Wynika to z przekształcenia 155,60 ha gruntów ornych na inne użytki (6,0% ich stanu ewidencyjnego), a pozyskania 347,90 ha z zaoranych: łąk i pastwisk (327,55 ha), likwidacji dróg (28,15 ha) i sadów (3,25 ha). Najwięcej nowych gruntów ornych powstało w obrębach typowo rolniczych: Siekierzyn, Rudzica i Zaręba, od 41,22 do 180,42 ha, a w pozostałych 3 wsiach od 13,95 ha do 24,00 ha. W 5 obrębach powierzchnia gruntów ornych ostatecznie zwiększyła się od 5,97 ha (Wesołówka) do 136,15 ha (Siekierzyn), jedynie w Wyrębie z uwagi na prowadzoną hodowlę koni i bydła oraz nowe zadarnienia powierzchnia gruntów ornych jest mniejsza o 8,18 ha w porównaniu do stanu egib;
- powierzchnia użytków zielonych w porównaniu do stanu egib ostatecznie zmniejszyła się o 170,14 ha** i wynosi 738,61 ha. Najbardziej zmniejszyła się w Siekierzynie o 125,69 ha, Rudzicy o 30,09 ha, natomiast w Wyrębie wzrosła o 9,22 ha i wynosi 94,76 ha. Wynika to z faktu przekształcenia 327,55 ha użytków zielonych głównie na grunty orne i tereny zabudowane, a pozyskania jedynie 157,41 ha z zadarnienia gruntów ornych (148,87 ha) i likwidacji sadów (5,39 ha). Najwięcej łąk i pastwisk doszło w obrębach, gdzie obok dominującej produkcji roślinnej jest prowadzona też hodowla zwierząt, bydła i koni: Siekierzyn (44,60 ha), Wyręba (27,16 ha), Zaręba (26,69 ha) i Rudzica (34,64 ha);
- powierzchnia sadów w porównaniu do stanu egib zmniejszyła się o 7,24 ha** i wynosi 11,94 ha. Wynika to z faktu posadzenia nowych drzew owocowych na powierzchni 1,57 ha w jednym obrębie oraz likwidacji 8,81 ha istniejących sadów praktycznie w każdej wsi. Nowe nasadzenia powstały na gruntach ornych (1,04 ha) i użytkach zielonych (0,53 ha). W Nowej Karczynie sady zlikwidowano całkowicie i to jest drugi obręb gdzie nie ma sadów. Powierzchnia sadów w porównaniu do stanu ewidencyjnego najbardziej zmniejszyła się w Siekierzynie o 4,69 ha i w Zarębie 2,09 ha;
- powierzchnia dróg w porównaniu do stanu egib zmniejszyła się w każdym obrębie łącznie o 30,13 ha** i wynosi 141,53 ha, co wynika z przekształcenia ich na grunty orne (28,15 ha) i użytki zielone (2,57 ha). W stosunku do stanu ewidencyjnego najwięcej dróg zlikwidowano w Siekierzynie 12,15 ha, Rudzicy 6,94 ha i w Zarębie 4,73 ha, gdzie dominuje polowy i polowy z udziałem paszowego kierunku produkcji rolnej. Natomiast w 3 obrębach doszły nowe drogi na powierzchni 0,59 ha, które zapewniają dojazd do nowo wydzielonych działek ewidencyjnych. Drogi te powstały na użytkach zielonych 0,50 ha i gruntach ornych 0,09 ha;

e) **powierzchnia terenów zabudowanych i zainwestowanych w porównaniu do stanu egib zwiększyła się o 15,40 ha** i obecnie wynosi 209,85 ha. Najwięcej nowych terenów zabudowanych i zainwestowanych powstało w Siekierczynie, Zarębie i w Wyrębie o od 1,56 do 6,63 ha. Są to miejscowości atrakcyjne dla mieszkalnictwa jednorodzinne, rekreacyjnego i usługowo-produkcyjnego, z dobrze rozbudowaną siecią drogową i infrastrukturą społeczno-techniczną. Nowe tereny mieszkaniowe powstały głównie na użytkach zielonych (10,53 ha) i gruntach ornych (4,70 ha), które przeznaczono pod budynki mieszkalne, obiekty usługowo-produkcyjne, rekreacyjne, sportowe, składy, magazyny. Większość tych zmian zrealizowano przy terenach zainwestowanych i na terenach planowanych inwestycji wg mpzp wsi.

Zadarnienia gruntów ornych, zadrzewienia i zalesienia gleb słabej jakości, nowe sady i zbiorniki wodne są korzystne dla użytków rolnych, wód i klimatu na terenie gminy. Wpływają na lepszą jakość i ochronę środowiska, zwiększają jego bioróżnorodność, walory krajobrazowe, ekstensywne gospodarowanie czy niwelują skutki erozji. Natomiast zaorywanie łąk, pastwisk, dróg, likwidacja sadów, rozwój budownictwa na dobrych klasach gleb zmniejsza bioróżnorodność pól uprawnych, sprzyja erozji i intensyfikacji produkcji roślinnej oraz większej ilości zanieczyszczeń w środowisku.

Główne kierunki produkcji rolnej z uwagi na zmiany użytkowania gruntów

Tabela 14

Lp.	Obręb	Kierunek produkcji rolnej po zmianach użytkowania					
		razem	grunty orne		łąki, pastwiska		kierunek produkcji rolnej
		ha	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Nowa Karczma	133,99	107,97	80,6	21,06	15,7	polowy
2	Rudzica	683,96	503,79	73,7	157,31	23,0	polowy z udziałem paszowego
3	Siekierczyn	1668,95	1302,35	78,0	271,36	16,3	polowy
4	Wesołówka	280,68	216,14	77,0	47,49	16,9	polowy
5	Wyręba	316,67	210,85	66,6	94,76	29,9	polowy z udziałem paszowego
6	Zaręba	673,69	453,48	67,3	146,63	21,8	polowy z udziałem paszowego
Gmina ogółem		3757,94	2794,58	74,4	738,61	19,7	polowy

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

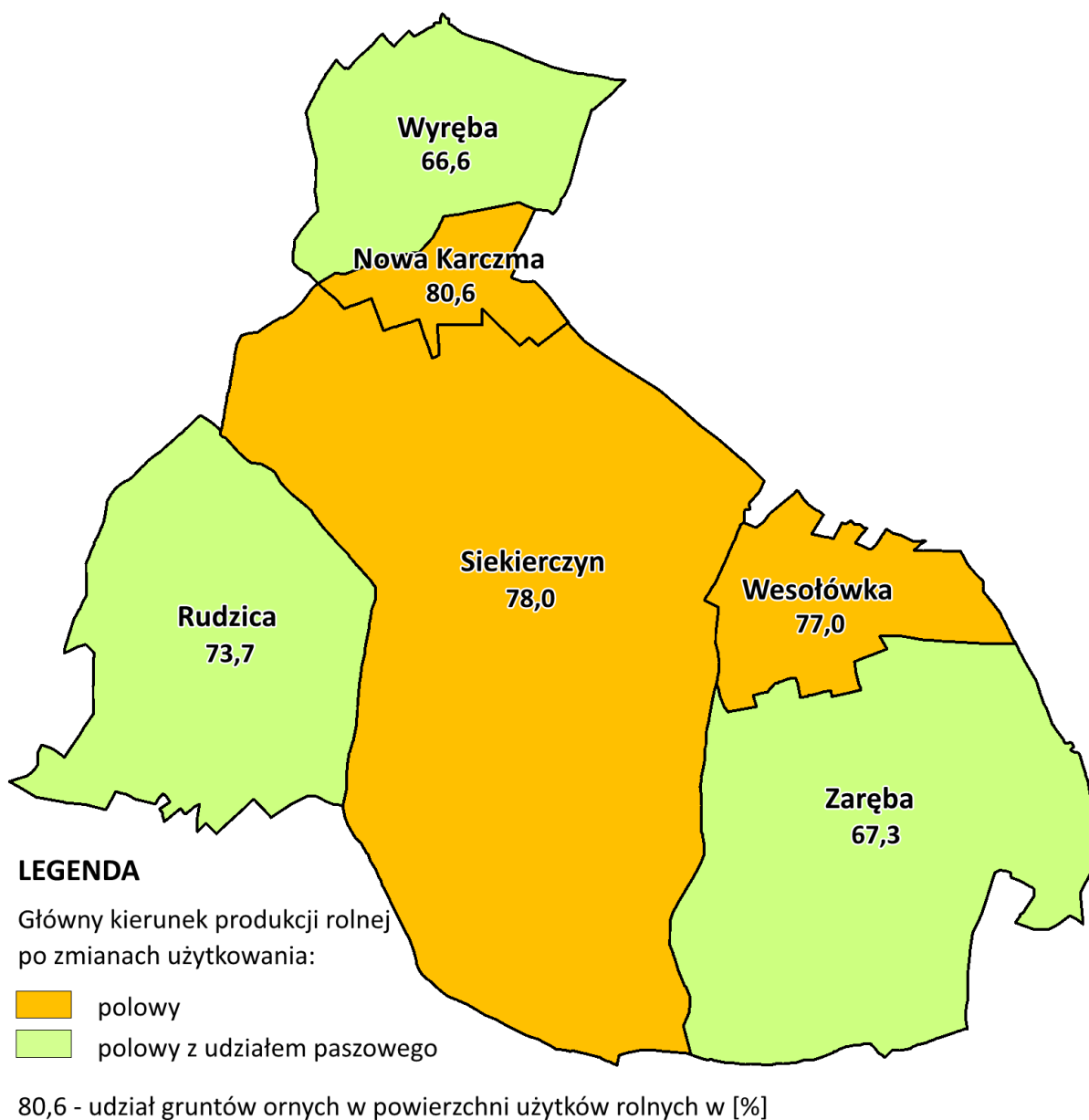
Zmiany w sposobie użytkowania gruntów spowodowały **zmianę głównego kierunku produkcji rolnej** w gminie i w 2 obrębach, Nowa Karczma i Siekierczyn: **z polowego z udziałem paszowego na polowy**. Obecnie grunty orne zajmują 2794,58 ha i 74,4% w porównaniu do użytków zielonych 738,61 ha i 19,7%. Najwyższy udział gruntów ornych jest w Nowej Karczmie 80,6%, Siekierczynie 78,0%, Wesołówce 77,0%, a użytków zielonych w Wyrębie 29,9%, Rudzicy 23,0% i w Zarębie 21,8%. Obszar,

na którym zaszły trwałe zmiany w obecnym użytkowaniu gruntów wymaga aktualizacji w ewidencji gruntów i budynków pod względem rodzaju użytku i klasy bonitacyjnej.

W porównaniu do ustaleń planu z 2005 r. stwierdzono, że:

- nadal przybywa gruntów ornyc głównie w środkowej części gminy, bardziej równinnej o lepszej jakości gleb. Najwięcej rezygnuje się z użytkowania łąk, pastwisk, sadów, zbędnych dróg na rzecz gruntów ornyc;
- łącznie zaorano o 183,59 ha więcej użytków zielonych (+21,2%), a tylko w Wyrębie mniej o 1,07 ha. Znacznie więcej zaorano łąk i pastwisk w Siekierczynie o 88,11 ha (+23,7%), Rudzicy o 52,36 ha (+28,2%), a w Nowej Karczmie o 11,59 ha więcej, w Wesołowce o 13,19 ha i Zarębie o 19,41 ha. W zaoranych użytkach dominują łąki, których zaorano o 144,48 ha więcej (+25,3%), z tego w Nowej Karczmie aż o 46,3% więcej łąk tego obrębu. Pastwisk zaorano o 39,11 ha więcej (+13,3%) z tego w Siekierczynie i w Rudzicy o ok. 10,00 ha więcej w porównaniu do stanu z 2005 r.;
- obszar zadrzewiony i zakrzewiony zwiększa się głównie we wschodniej i południowej części gminy, o większej lesistości, mniej urodzajnych glebach, gęstej sieci cieków i zbiorników wodnych oraz na terenach poeksploatacyjnych;
- tereny zadarnione powstają głównie w obrębach: Siekierczyn, Zaręba i Wyręba, i są związane z hodowlą koni i bydła w tych wsiach oraz wybudowanymi zbiornikami wodnymi;
- przyczyny zmian w sposobie użytkowania gruntów są podobne: profilowany kierunek produkcji, dotacje do produkcji, potrzeba gruntów w produkcji, niska obsada zwierząt, rozwój rekreacji, turystyki i mieszkalnictwa, funkcjonowanie gospodarstw wielkoobszarowych lub przedsiębiorstw rolnych, brak chętnych do zagospodarowania terenów przyleśnych, podmokłych, dolinnych, na których występuje już sukcesja leśna;
- coraz bardziej zmniejsza się powierzchnia sadów, co potwierdziła inwentaryzacja terenowa. Znacznie więcej sadów zlikwidowano niż założono nowe plantacje. Jest to niekorzystne dla środowiska z uwagi na rzeźbę terenu, zagrożenie erozją i walory krajobrazowe gminy;
- powstaje coraz więcej zbiorników wodnych dla celów hodowlanych, retencyjnych i rekreacyjno-turystycznych. Na zbiorniki wodne przeznaczają się głównie użytki zielone (ok. 21,00 ha) i nieużytki (ok. 8,00 ha) oraz tereny położone wzdłuż cieków i obszarów zabudowanych, adekwatnie do warunków terenowych. Kompleksy stawów o ponadlokalnej skali produkcji są sukcesywnie powiększane w: Siekierczynie, Wesołowce, Wyrębie i w Zarębie;
- w dalszym ciągu zaorywane są zbędne drogi, rowy, nieużytki celem zwiększenia powierzchni upraw i uregulowania jej kształtów, która będzie łatwiejsza do upraw mechanicznych czy wypasów zwierząt;

- nie słabnie zainteresowanie nabywaniem działek w celach budownictwa mieszkalnego, rekreacyjnego oraz produkcyjno-usługowych przez mieszkańców miast i okolicznych gmin. Obecnie działki takie są już zabudowane, zagospodarowane i wymagają aktualizacji użytku. Przybywa również terenów przeznaczonych pod drogi i obiekty infrastruktury społecznej.

Rys. 21. Aktualne kierunki produkcji rolnej

Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Tabela 15

Lp.	Obręb	Zmiany użytkowania			Drogi przekształcone na -			Łąki przekształcone na -						Nieużytki przekształcone na -		
		powierzch. obróbu	ogółem		razem	grunt orny	użytek zielony	razem	grunt orny	las	zabudowę	drogę	sad	razem	grunt orny	użytek zielony
			ha	ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Nowa Karczma	152,67	21,69	14,2	0,55	0,54	0,01	9,47	9,47	-	-	-	-	-	-	-
2	Rudzica	777,03	106,09	13,7	6,94	6,06	0,88	51,10	51,01	0,05	0,04	-	-	0,08	0,06	0,02
3	Siekierczyn	2147,07	232,90	10,8	12,50	12,35	0,15	148,23	146,52	-	1,54	0,17	-	1,15	0,84	0,31
4	Wesołówka	311,70	43,50	14,0	2,88	2,88	-	9,41	9,14	-	0,14	-	0,13	0,21	-	0,21
5	Wyręba	428,57	47,50	11,1	2,98	1,87	1,11	12,52	12,15	-	0,37	-	-	-	-	-
6	Zaręba	1105,96	72,57	6,6	4,87	4,45	0,42	25,92	24,88	-	0,96	0,08	-	0,13	0,09	0,04
Gmina ogółem		4923,00	524,25	10,6	30,72	28,15	2,57	256,65	253,17	0,05	3,05	0,25	0,13	1,57	0,99	0,58

Pastwiska przekształcone na -						Grunty orne przekształcone na -						Sady przekształcone na -			
razem	grunt orny	zabudowę	drogę	las	sad	razem	użytek zielony	zabudowę	drogę	las	sad	razem	użytek zielony	grunt orny	zabudowę
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
4,45	3,94	0,51	-	-	-	7,09	6,88	0,21	-	-	-	0,13	0,13	-	-
13,63	12,73	0,90	-	-	-	33,33	33,01	0,32	-	-	-	1,01	0,73	0,16	0,12
22,06	18,77	3,09	0,15	0,05	-	44,27	41,43	1,96	0,03	0,85	-	4,69	2,71	1,94	0,04
12,19	11,56	0,17	0,06	-	0,40	17,92	16,51	0,33	0,04	-	1,04	0,89	0,58	0,31	-
5,42	4,38	0,66	-	0,38	-	26,58	26,05	0,53	-	-	-	-	-	-	-
13,15	10,96	2,15	0,04	-	-	26,41	24,99	1,35	0,02	0,05	-	2,09	1,24	0,84	0,01
70,90	62,34	7,48	0,25	0,43	0,40	155,60	148,87	4,70	0,09	0,90	1,04	8,81	5,39	3,25	0,17

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Faktyczna powierzchnia poszczególnych użytków gruntowych

Tabela 16

Lp.	Obręb	Grunty orne					Łąki i pastwiska								
		stan egib		przekształcone na inne użytki		nowe	stan faktyczny	zmiana do egib	stan egib		przekształcone na inne użytki		nowe	stan faktyczny	zmiana do egib
		ha	ha	%	ha	ha	ha	ha	ha	ha	%	ha	ha	ha	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1	Nowa Karczma	101,11	7,09	7,0	13,95	107,97	6,86	27,96	13,92	49,8	7,02	21,06	-6,90		
2	Rudzica	467,10	33,33	7,1	70,02	503,79	36,69	187,40	64,73	34,5	34,64	157,31	-30,09		
3	Siekierczyn	1166,20	44,27	3,8	180,42	1302,35	136,15	397,05	170,29	42,9	44,60	271,36	-125,69		
4	Wesołówka	210,17	17,92	8,5	23,89	216,14	5,97	51,79	21,60	41,7	17,30	47,49	-4,30		
5	Wyręba	219,03	26,58	12,1	18,40	210,85	-8,18	85,54	17,94	21,0	27,16	94,76	9,22		
6	Zaręba	438,67	26,41	6,0	41,22	453,48	14,81	159,01	39,07	24,6	26,69	146,63	-12,38		
Gmina ogółem		2602,28	155,60	6,0	347,90	2794,58	192,30	908,75	327,55	36,0	157,41	738,61	-170,14		

Sady					Drogi						Tereny zabudowane, zainwestowane			
stan egib		przekształcone na inne użytki		nowe	stan faktyczny	zmiana do egib	stan egib		przekształcone na inne użytki		zmiana do egib	stan egib	nowa	stan faktyczny
ha	ha	%	ha	ha	ha	ha	ha	ha	%	ha	ha	ha	ha	ha
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
0,11	0,11	100,0	-	-	-0,11	5,62	0,55	9,8	-	5,07	-0,55	7,76	0,72	8,48
2,77	1,01	36,5	-	1,76	-1,01	31,08	6,94	22,3	-	24,14	-6,94	23,55	1,38	24,93
8,98	4,69	52,2	-	4,29	-4,69	68,64	12,50	18,2	0,35	56,49	-12,15	76,85	6,63	83,48
4,00	0,89	22,3	1,57	4,68	0,68	11,46	2,88	25,1	0,10	8,68	-2,78	13,70	0,64	14,34
-	-	-	-	-	-	17,08	2,98	17,4	-	14,10	-2,98	9,53	1,56	11,09
3,32	2,09	63,0	-	1,23	-2,09	37,78	4,87	12,9	0,14	33,05	-4,73	63,06	4,47	67,53
19,18	8,81	45,9	1,57	11,94	-7,24	171,66	30,72	17,9	0,59	141,53	-30,13	194,45	15,40	209,85

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Zagospodarowanie nieużytków

Tabela 17

Lp.	Obręb	Zagospodarowanie nieużytków jako													
		stan egib		grunty orne		użytki zielone		zbiorniki wodne		zadrzewienia, zakrzewienia		razem przekształcone		pozostałe nieużytki	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	Nowa Karczma	0,42	-	-	-	-	0,07	16,7	0,33	78,6	0,40	95,2	0,02	4,8	
2	Rudzica	1,31	0,06	4,6	0,02	1,5	0,42	32,1	0,56	42,7	1,06	80,9	0,25	19,1	
3	Siekierczyn	13,59	0,84	6,2	0,31	2,3	3,56	26,2	7,85	57,8	12,56	92,4	1,03	7,6	
4	Wesołówka	0,56	-	-	0,21	37,5	0,18	32,1	0,10	17,9	0,49	87,5	0,07	12,5	
5	Wyręba	3,28	-	-	-	-	1,11	33,8	2,17	66,2	3,28	100,0	-	-	
6	Zaręba	7,48	0,09	1,2	0,04	0,5	2,58	34,5	4,20	56,1	6,91	92,4	0,57	7,6	
Gmina ogółem		26,64	0,99	3,7	0,58	2,2	7,92	29,7	15,21	57,1	24,70	92,7	1,94	7,3	

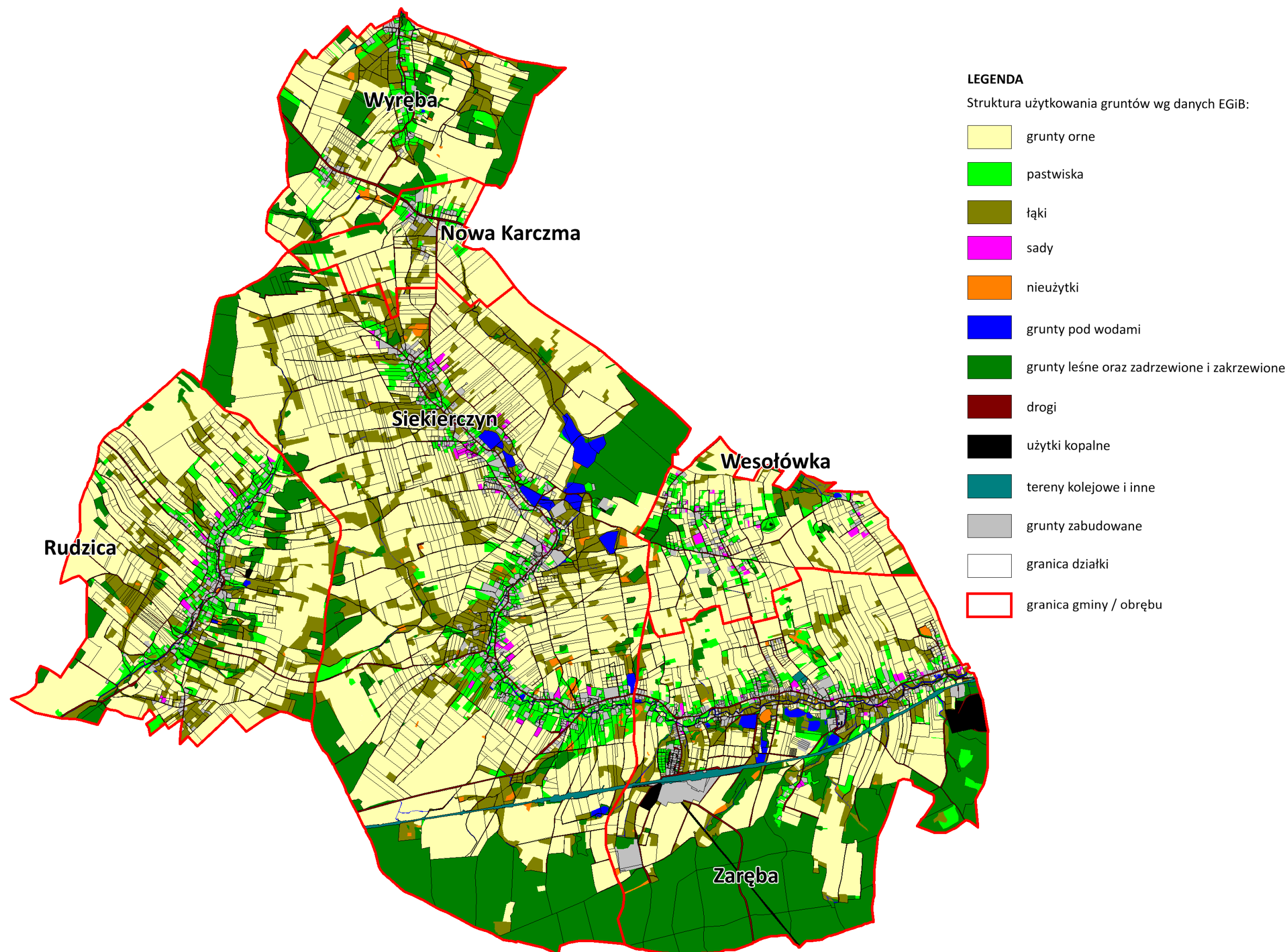
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Sposób użytkowania gruntów w porównaniu do stanu z 2005 r.

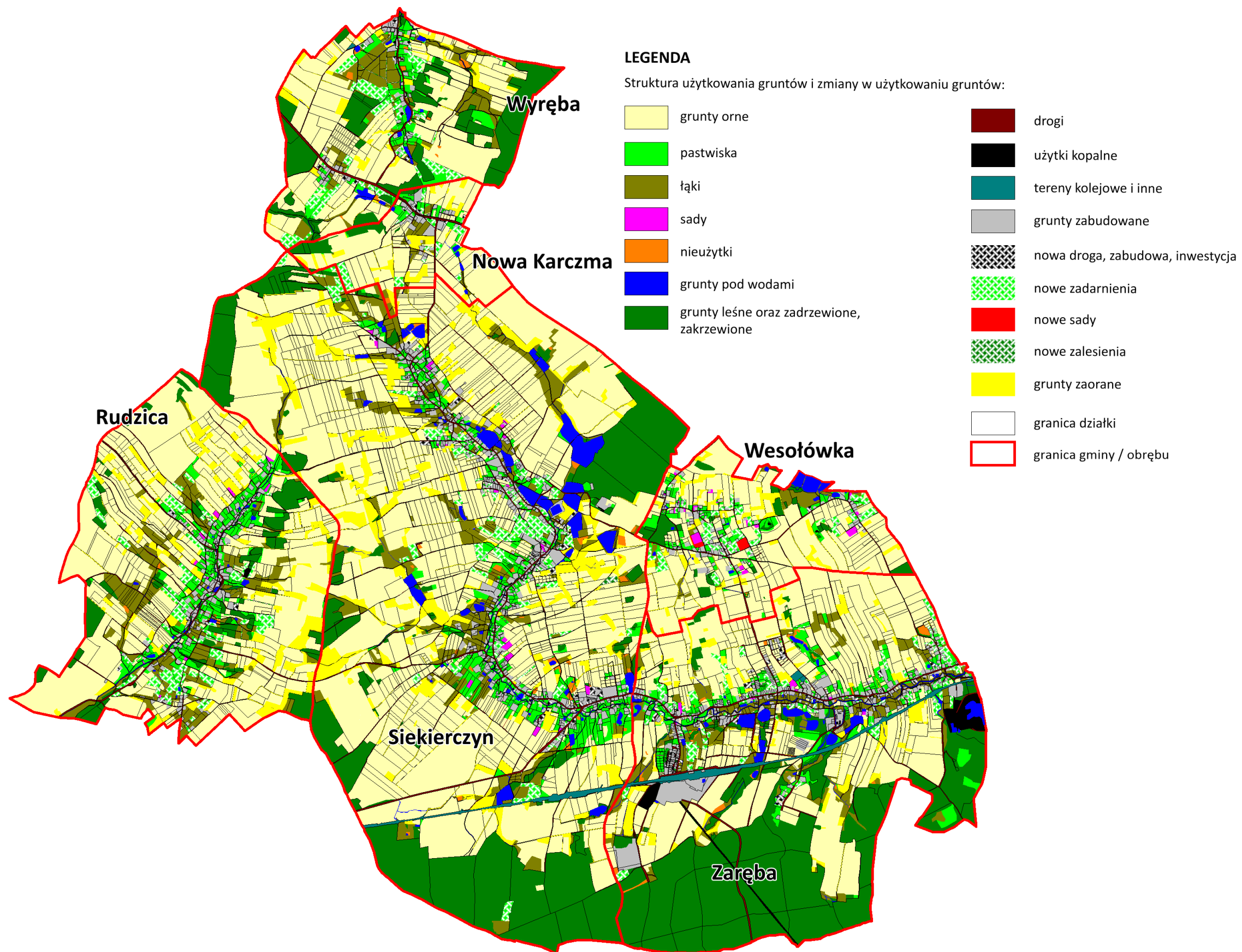
Tabela 18

Lp.	Obręb	Użytki zielone zaorane w 2023 r.						Użytki zielone zaorane w porównaniu do stanu z 2005 r.					
		łąki		pastwiska		razem		łąki		pastwiska		razem użytki zielone	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nowa Karczma	9,47	54,8	3,94	36,9	13,41	48,0	7,77	46,3	3,82	36,0	11,59	42,6
2	Rudzica	51,01	40,9	12,73	20,3	63,74	34,0	42,40	34,2	9,96	16,1	52,36	28,2
3	Siekierczyn	146,52	50,0	18,77	18,1	165,29	41,6	77,18	28,5	10,93	10,9	88,11	23,7
4	Wesołówka	9,14	41,6	11,56	38,8	20,70	40,0	6,27	29,0	6,92	23,2	13,19	25,7
5	Wyręba	12,15	22,2	4,38	14,3	16,53	19,3	-0,86	3,4	-0,21	1,7	-1,07	2,7
6	Zaręba	24,88	25,6	10,96	17,7	35,84	22,5	11,72	13,2	7,69	11,9	19,41	12,4
Gmina ogółem		253,17	41,6	62,34	20,8	315,51	34,7	144,48	25,3	39,11	13,3	183,59	21,2

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r.

Rys. 22. Struktura użytkowania gruntów

Rys. 23. Zmiany w użytkowaniu gruntów

2.4. Grunty odłogowane

Grunty odłogowane zajmują powierzchnię **425,87 ha** w tym 163,04 ha to grunty orne (38,3% gruntów odłogowanych), 7,30 ha sady (1,7%), 140,34 ha łąki i 106,78 ha pastwiska (58,0%), a 8,41 ha drogi (2,0%). Występują w każdym obrębie z tego najwięcej w Siekierczynie 160,78 ha i w Zarębie 115,16 ha, w obrębach o najwyższym stopniu lesistości, gęstej sieci wodnej i drogowej, linii kolejowej, terenach przemysłowych, a także o dużym rozdrobnieniu gruntów gospodarstw rolnych. Najmniej gruntów odłogowanych zinwentaryzowano w Nowej Karczmie 12,87 ha. Prawie 80,00 ha gruntów odłogowanych położonych jest w Rudzicy, z tego 43,40 ha to użytki zielone. W obrębie tym praktycznie nie ma hodowli zwierzęcej, rybackiej i sadownictwa. W Rudzicy, Siekierczynie, Wyrębie i w Zarębie udział odłogowanych użytków zielonych do wszystkich gruntów odłogowanych jest zdecydowanie większy niż gruntów ornych i wynosi od 55,1% do 63,0%, a w pozostałych obrębach ok. 40,0%. W Nowej Karczmie i Wesołowce dominuje udział gruntów ornych odłogowanych na poziomie 54,0% i 61,8%.

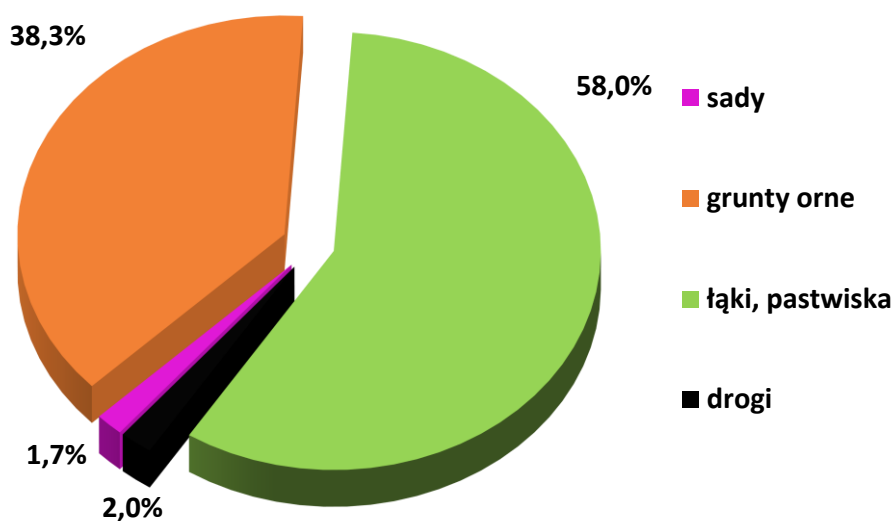

Fot. 9. Grunty odłogowane przy terenach zabudowanych – obręb Siekierczyn

W gminie niezagospodarowanych jest 163,04 ha gruntów ornych, tj. 6,3% ich stanu ewidencyjnego, w obrębach od 4,9% (Siekierczyn) do 9,2% (Zaręba). Najwięcej takich pól jest w Siekierczynie, Zarębie i w Rudzicy, a najmniej w Nowej Karczmie. Sady odłogowane występują w 4 obrębach na powierzchni 7,30 ha, co stanowi 38,1% ich stanu ewidencyjnego, natomiast w obrębach od 26,0% (Wesołówka) do 58,8% (Rudzica). Najwięcej sadów odłogowanych jest w Siekierczynie, Rudzicy i w Wesołowce od 1,00 ha do prawie 4,00 ha, natomiast część sadów zlikwidowano.

Użytki zielone odłogowane występują w każdym obrębie na łącznej powierzchni 247,12 ha, co stanowi 27,2% ich stanu ewidencyjnego, natomiast w obrębach od 16,9% (Nowa Karczma) do 44,3% (Zaręba). Najwięcej odłogowanych łąk i pastwisk jest w Siekierczynie, Zarębie i w Rudzicy od 43,40 ha 97,20 ha, najmniej w Nowej Karczmie i Wesółwce ok. 2,00 ha, a pastwisk - w Nowej Karczmie i Wyrębie od 3,14 do 7,38 ha. W trakcie inwentaryzacji terenowej zlokalizowano drogi, które są samoistnie zadrzewione, zakrzewione przez to nieprzejezdne i nie wykorzystywane w transporcie rolnym. Drogi te zajmują 8,41 ha, co stanowi 4,9% ich stanu ewidencyjnego, w obrębach od 0,5% (Wesółwka) do 8,6% (Zaręba). Najwięcej takich dróg zlokalizowano w Zarębie 3,24 ha, Siekierczynie 2,77 ha i w Rudzicy 1,76 ha. Przyczyny zarastania działek drogowych to:

- ich położenie przy terenach zadrzewionych, dużych zbiornikach wodnych, ciekach naturalnych czy na terenach podmokłych, gdzie proces ich zarastanie jest szybszy;
- sąsiedztwo działek tego samego właściciela, a także tereny zainwestowane, zabudowane, przebieg linii kolejowej, przez które drogi stają się zbędne i niewykorzystywane;
- brak potrzeby przejazdu przez nie m.in. przez brak produkcji rolnej w obszarach, które są obsługiwane przez te drogi;
- wykorzystywanie dróg w lepszym stanie technicznym, ogólnodostępnych oraz dróg wewnętrznych PKP, PGL, KOWR i prywatnych właścicieli.

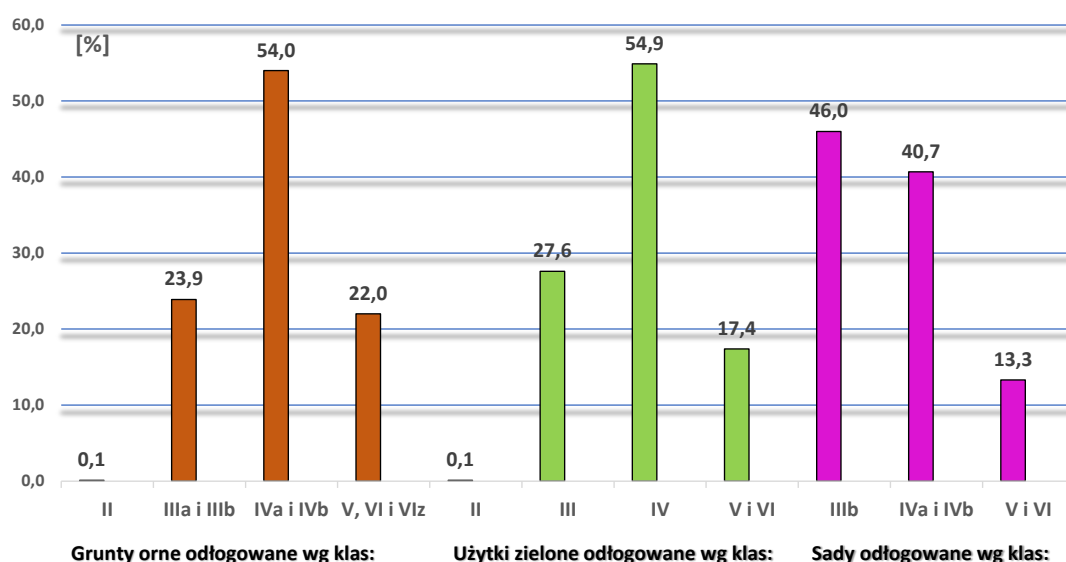

Rys. 24. Grunty odłogowane wg użytków

Z uwagi na warunki terenowe wskazane jest, aby część z takich dróg pozostała nadal jako zadrzewienia śródpolne. Istniejące drzewa i krzewy pełnią funkcje ochronne dla środowiska, jak też przyległych terenów szczególnie przed erozją, zbytnim uwilgotnieniem czy przesuszeniem gleb, zanieczyszczeniami. Przyczyniają się do zwiększenia bioróżnorodności terenów rolniczych i poprawy walorów krajobrazowych, poprawiają lokalny klimat i jakość środowiska.

Analiza danych egib wykazała, że odłogowane są gleby od II do VI klas bonitacyjnych, ale zdecydowana większość z nich to gleby dobrej i średniej jakości, korzystnie położone, o dobrych warunkach uprawy. Wśród odłogowanych gruntów ornych dominują klasy IVa i IVb, które łącznie zajmują 54,0% (87,92 ha), w tym klasa IVa zajmuje 35,2% (57,31 ha). Występują we wszystkich obrębach i stanowią od 30,7% do 66,8% gruntów ornych odłogowanych. Z uwagi na obszar największej gleb odłogowanych klas IVa i IVb położonych jest w Siekierczynie (34,90 ha), Rudzicy (21,39 ha), w Zarębie (12,43 ha), najmniej w Nowej Karczmie (3,03 ha). Gleby klas IIIa i IIIb stanowią 23,9% (38,96 ha) gruntów ornych odłogowanych, w tym dominuje klasa IIIb – 20,1% (32,75 ha). Występują w 4 obrębach, poza Nową Karczmą i Wyrębą, a zajmują od 4,9% do 61,7% gruntów ornych odłogowanych. Największa powierzchnia odłogowanych klas IIIa i IIIb znajduje się w Zarębie (25,00 ha), a najmniejsza w Rudzicy (1,56 ha). Najstabsze klasy V i VI stanowią 22,0% (36,05 ha) gruntów ornych odłogowanych, w tym dominuje klasa V – 17,5% (28,46 ha). Występują we wszystkich obrębach, gdzie zajmują od 7,4% do 61,9% gruntów ornych odłogowanych. Największa powierzchnia odłogowanych klas V i VI znajduje się w Siekierczynie (11,85 ha), najmniejsza w Zarębie i w Wesołównie (ok. 3,00 ha). Gleby klasy II w odłogowanych gruntach ornych są tylko w Zarębie na powierzchni 0,11 ha. Z powyższej analizy wynika, że wśród gruntów ornych odłogowanych dominują:

- w Rudzicy, Siekierczynie, Wesołównie i Wyrębie klasy IVa i IVb, ponieważ stanowią powyżej 60,0% w porównaniu do innych klas odłogowanych w tych obrębach,
- w Zarębie klasy IIIa i IIIb, które stanowią 61,7% gruntów ornych odłogowanych,
- w Nowej Karczmie klasy V i VI, które stanowią 61,9% gruntów ornych odłogowanych.

Rys. 25. Grunty odłogowane wg klas bonitacyjnych

W odłogowanych użytkach zielonych również dominują klasy IV, które zajmują 54,9% (135,64 ha) i występują we wszystkich obrębach gminy, gdzie stanowią od 42,2% do 60,6%. Z uwagi na obszar

najwięcej łąk i pastwisk klas IV jest w Siekierczynie (58,89 ha), Zarębie (34,04 ha), Rudzicy (24,57 ha) i w Wyrębie (11,41 ha), a najmniej w Nowej Karczmie (2,33 ha). Klasy III stanowią 27,6% (68,14 ha) odłogowanych użytków zielonych i występują we wszystkich obrębach, gdzie zajmują od 15,4% do 35,4%. Największa powierzchnia odłogowanych klas III znajduje się w Zarębie (24,93 ha) oraz w Siekierczynie (22,15 ha), najmniejsza w Nowej Karczmie i w Wesołowce (ok. 1,50 ha). Użytki zielone najstarsze, klas V i VI stanowią 17,4% (43,20 ha) użytków zielonych odłogowanych, w tym dominuje klasa V – 15,4% (38,05 ha). Występują we wszystkich obrębach, gdzie zajmują od 16,1% do 42,4%. Największa powierzchnia odłogowanych użytków zielonych klas V i VI znajduje się w Siekierczynie (16,16 ha) i w Zarębie (11,34 ha), najmniejsza w Nowej Karczmie (ok. 1,00 ha). Łąki i pastwiska odłogowane klasy II występują tylko w Zarębie na powierzchni 0,14 ha. Z analizy tej wynika, że wśród odłogowanych łąk i pastwisk w 5 obrębach dominują klasy IV na poziomie 42,2% – 60,0%, a w Wesołowce klasy V i VI na poziomie 42,4%.

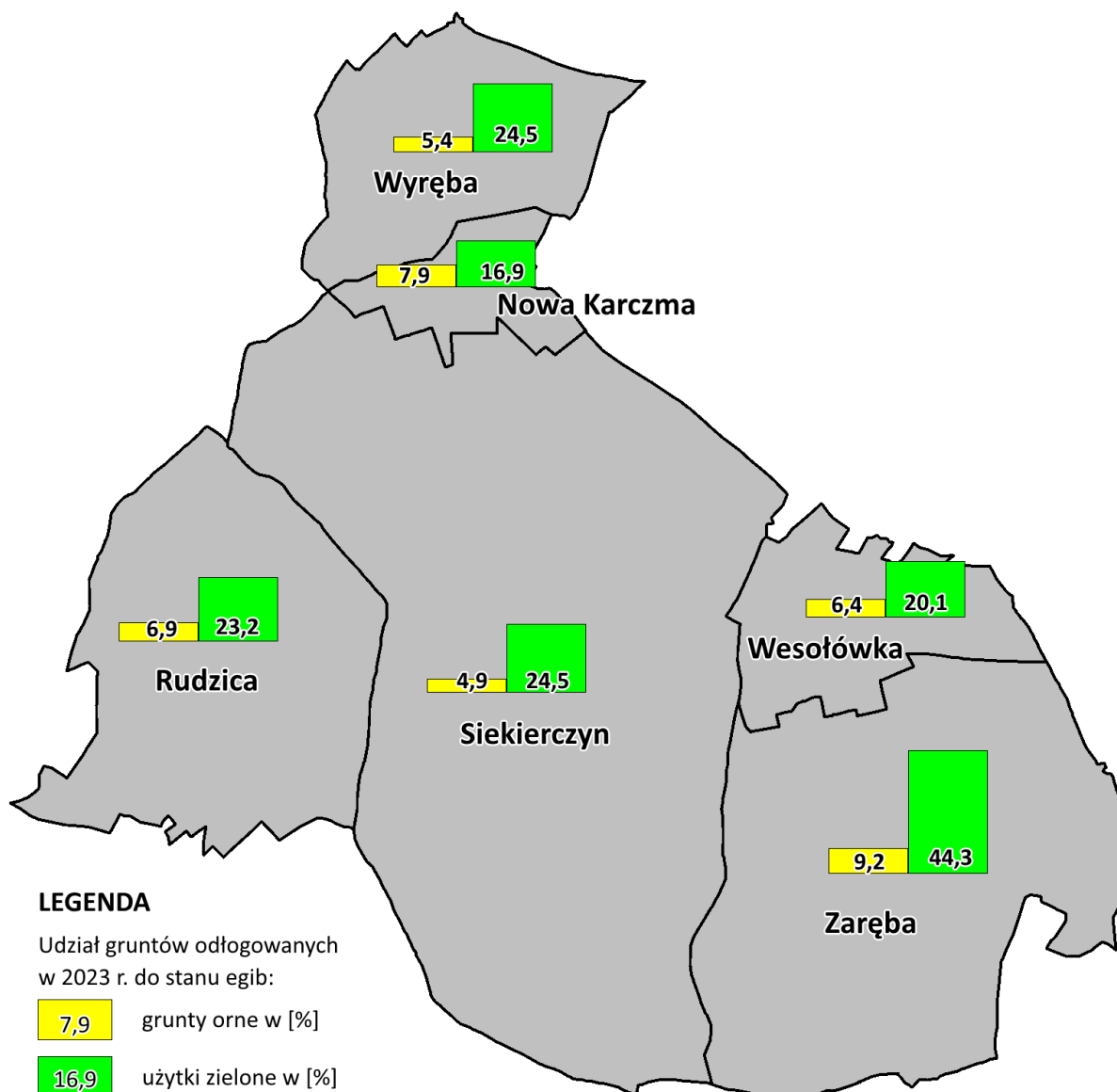
Wśród odłogowanych sadach dominuje klasa IIIb, która łącznie zajmuje 46,0% (3,36 ha) i występują w 4 obrębach, gdzie stanowi od 27,7% do 87,4%. Z uwagi na obszar największej odłogowanych sadów tej klasy jest w Siekierczynie i w Rudzicy. Sady klas IV stanowią 40,7% (2,97 ha), występują w 4 obrębach, gdzie zajmują od 12,6% do 48,4%. Największa powierzchnia odłogowanych sadów klas IV znajduje się w Siekierczynie (1,78 ha). Najstarsza klasa V występują tylko w Siekierczynie i zajmuje 0,88 ha odłogowanych sadów, a VI występuje tylko w Wesołowce 0,09 ha. Z analizy tej wynika, że wśród odłogowanych sadów Rudzicy, Wesołowce i w Zarębie dominują sady klasy IIIb na poziomie 46,2% - 87,4%, jedynie w Siekierczynie sady klas IV na poziomie 48,4%.

Odłogowanie gruntów nie jest korzystne dla jakości gleb i produkcji rolnej, ale w porównaniu do stanu egib, udział gruntów odłogowanych wg poszczególnych klas wygląda następująco:

- grunty odłogowane klas VI zajmują 12,74 ha co stanowi najwyższy udział tj. 25,3% do ich stanu ewidencyjnego, a w Nowej Karczmie i w Rudzicy nawet powyżej 32,0%;
- grunty odłogowane klas V zajmują 66,51 ha, co stanowi 16,4% ich stanu ewidencyjnego, ale w 2 obrębach ich udział przekracza 20,0%;
- grunty odłogowane klas IV łącznie zajmują 223,56 ha, co stanowi 11,0% ich stanu ewidencyjnego, tylko w Zarębie ich udział wynosi 22,8%, w pozostałych do 10,3%;
- grunty odłogowane klas III łącznie zajmują 107,10 ha, co stanowi 10,4% ich stanu ewidencyjnego, ale w 3 obrębach dochodzi do 10,0%.

Analiza władania wykazała, że największa powierzchnia gruntów odłogowanych to własność prywatna (głównie z uwagi na przeznaczenie ich na cele inwestycyjne i brak hodowli), SP KOWR (z uwagi na brak dzierżawców), Gminy (z uwagi na nieużytkowane drogi). W gminie odłogowane są przeważnie pojedyncze działki rolne, zlokalizowane wzdłuż zabudowy i głównych ciągów komunikacyjnych należące do różnych właścicieli, w tym też różniczan. Lokalnie odłogowane są

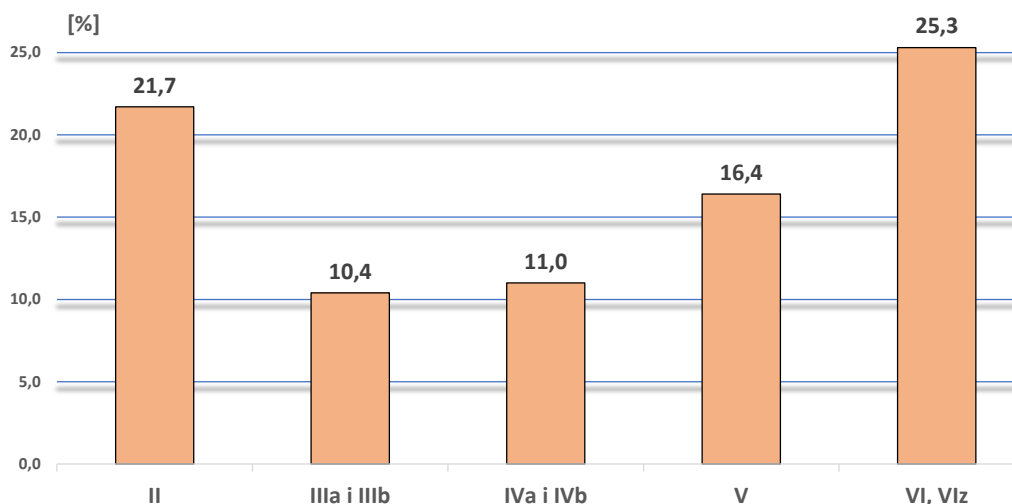
nieduże powierzchnie użytków zielonych położone przy lasach, nieużytkach, zbiornikach wodnych, ciekach naturalnych, linii kolejowej, a pozostałe grunty orne tej działki są użytkowane.

Rys. 26. Odłogowane grunty orne i użytki zielone

Na gruntach odłogowanych wyróżniono **tereny zadrzewione, zakrzewione, z samosiewem** na powierzchni 150,89 ha (35,4% odłogów) oraz **objęte sukcesją leśną** na powierzchni 177,03 ha (41,6% odłogów). Są to tereny od dawna nie biorące udziału w produkcji rolnej (okres kilkuletni), słabszej jakości gleb, zlokalizowane przy lasach lub w ich enklawach, przy użytkach kopalnych, zakładach przemysłowych, nieużytkach, wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, w obniżeniach terenowych. Grunty porośnięte samosiewem lub objęte sukcesją leśną zinventaryzowano w każdym obrębie, przy czym najwięcej jest ich w: Siekierczynie, Zarębie i w Rudzicy od 72,08 do 120,74 ha. W miejscowościach grunty takie stanowią od 55,1% do 93,7% odłogów. Pozostałe tereny odłogowane

na powierzchni 97,95 ha (23,0% odłogów) występują najczęściej na terenach wskazanych pod inwestycje, w pobliżu terenów zabudowanych i dróg ponad lokalnych w dobrym stanie technicznym.

Rys. 27. Grunty odłogowane wg klas bonitacyjnych egib

Z inwentaryzacji terenowej wynika, że **część gruntów odłogowanych znajduje się w obszarach podmokłych**, co również jest powodem ich odłogowania. Grunty takie zajmują 22,34 ha i położone są w obrębach: Rudzicy 6,02 ha, Siekierczynie 11,32 ha i w Wesołównie 5,00 ha. Stanowią 5,2% gruntów odłogowanych, w obrębach od 7,0% do 20,0%. Występują wzdłuż rowów melioracyjnych (w Rudzicy i w Siekierczynie), cieków naturalnych (Gozdnicy, Lipniaka i Siekierki), w obniżeniach terenowych oraz wzdłuż większych zbiorników wodnych (w Siekierczynie i Wesołównie). Grunty te samoistnie porosły drzewami, krzewami i roślinnością szuwarową. Z uwagi na użytek większość z nich to łąki i pastwiska, które zajmują 16,87 ha, z tego 9,39 ha położonych jest w Siekierczynie, a grunty orne 5,47 ha, z tego 2,22 ha położonych jest w Rudzicy. Z uwagi na klasy bonitacyjne to:

- wśród użytków zielonych przeważają klasy IV - 9,29 ha oraz V i VI - 5,59 ha,
- wśród gruntów ornich przeważają klasy IVa i IVb - 3,66 ha oraz klasa V i VI - 1,74 ha.

Przyczyną odłogowania pól są nie tylko warunki naturalne, ale też:

- zły stan dróg i przepustów, który uniemożliwia lub utrudnia dojazd do pól i ich uprawę;
- duże rozdrobnienie działek i szachownica gruntów, która zwiększa nakłady na produkcję, a szczególnie koszt transportu;
- niższe korzyści ekonomiczne z produkcji zwierzęcej niż z roślinnej;
- nieuregulowane sprawy spadkowe i posiadanie drugiego źródła utrzymania;
- rozwój mieszkalnictwa, na które przeznaczają się coraz więcej gruntów w obszarach o dużych walorach krajobrazowych i z rozbudowaną infrastrukturą.

Grunty odłogowane

Tabela 19

Lp.	Obręb	Grunty odłogowane							
		razem		w tym zadrzewione, zakrzewione		w tym objęte sukcesją leśną		pozostałe	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Nowa Karczma	12,87	100,0	5,49	42,7	6,15	47,8	1,23	9,6
2	Rudzica	78,81	100,0	29,61	37,6	42,47	53,9	6,73	8,5
3	Siekierczyn	160,78	100,0	66,02	41,1	54,72	34,0	40,04	24,9
4	Wesołówka	25,02	100,0	5,74	22,9	8,04	32,1	11,24	44,9
5	Wyręba	33,23	100,0	9,01	27,1	22,13	66,6	2,09	6,3
6	Zaręba	115,16	100,0	35,02	30,4	43,52	37,8	36,62	31,8
Gmina ogółem		425,87	100,0	150,89	35,4	177,03	41,6	97,95	23,0

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

W porównaniu do stanu z 2005 r. stwierdzono:

- powierzchnia odłogowanych gruntów ornych i użytków zielonych zwiększyła się w 5 obrębach łącznie o 108,27 ha, a w Rudzicy zmniejszyła o 16,90 ha. Najwięcej przybyło odłogów w Siekierczynie o 41,06 ha, Wyrębie i w Zarębie ok. 20,00 ha, najmniej w Nowej Karczmie ok. 10,00 ha;
- najwięcej pól z sukcesją leśną występuje w obrębach o słabszych warunkach naturalnych dla rolnictwa i dużej lesistości, gęstej sieci wodnej i drogowej;
- z uwagi na rodzaj gruntów znacznie wzrosła powierzchnia odłogowanych łąk i pastwisk, łącznie o 105,96 ha (tj. o 12,8% stanu egib) szczególnie w obrębach: Siekierczyn i Zaręba. W powierzchni tej zdecydowanie przeważają odłogowane pastwiska, których obszar zwiększył się w każdej wsi łącznie o 75,75 ha, a łąk o 30,21 ha, a tylko w Rudzicy zmniejszył się o 1,71 ha. W obrębach udział użytków zielonych zwiększył się: od 6,7% do 24,3%;
- powierzchnia gruntów ornych odłogowanych zmniejszyła się w 2 obrębach, Rudzica i Zaręba o 28,08 ha (tj. o 5,9% w porównaniu do stanu egib) i 17,55 ha (tj. o 4,1% w porównaniu do stanu egib), ale w pozostałych wzrosła łącznie o 31,04 ha (od 0,7% do 6,1% do stanu egib);
- pod względem jakości użytków zielonych zdecydowanie najwięcej przybyło odłogów klasy IV o 57,19 ha, III o 32,20 ha i V o 15,47 ha;
- w gruntach ornych odłogowanych zmniejszyła się powierzchnia klasy IIIa o 1,89 ha, IIIb o 7,31 ha, IVa o 5,72 ha i klas V o 4,10 ha, natomiast wzrosła powierzchnia odłogowana klasy II, IVb, VI łącznie o 4,43 ha;

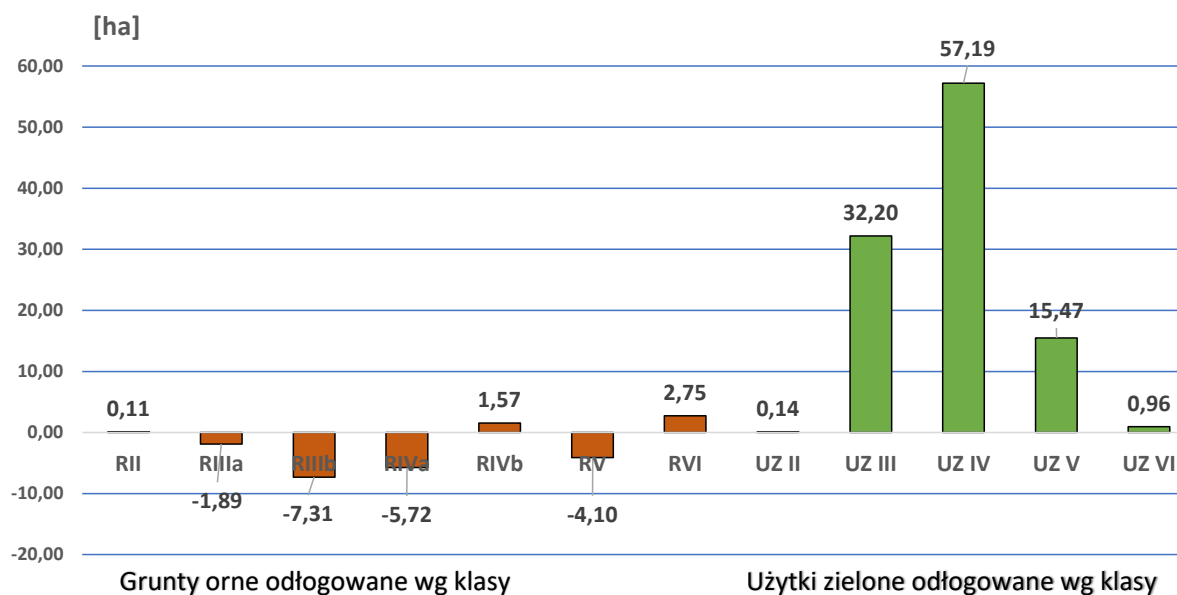
- ważniejszą przyczyną odłogowania pól nadal jest przeznaczenie ich na cele mieszkaniowe, usługowo-produkcyjne w atrakcyjnie położonych miejscowościach, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą drogową, społeczną i techniczną oraz brak produkcji zwierzęcej na większą skalę w poszczególnych wsiach.

Grunty odłogowane w porównaniu do stanu z 2005 r.

Tabela 20

Lp.	Obręb	Grunty orne i użytki zielone (łąki i pastwiska) odłogowane w porównaniu do 2005 r.											
		grunty odłogowane w 2023 r.					zmiana powierzchni odłogowanej					zmiana udziału odłogów	
		razem	grunty orne	łąki	pastwiska	użytki zielone	razem	grunty orne	łąki	pastwiska	użytki zielone	grunty orne	użytki zielone
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	%	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nowa Karczma	12,69	7,96	1,59	3,14	4,73	9,99	6,21	1,49	2,29	3,78	6,1	14,1
2	Rudzica	75,42	32,02	22,62	20,78	43,40	-16,90	-28,08	-1,71	12,89	11,18	-5,9	6,7
3	Siekierczyn	154,33	57,13	58,88	38,32	97,20	41,06	8,83	3,86	28,37	32,23	0,7	9,4
4	Wesołówka	23,92	13,50	2,02	8,40	10,42	13,33	6,73	2,02	4,58	6,60	3,2	12,8
5	Wyreba	32,83	11,91	13,54	7,38	20,92	23,44	9,27	8,13	6,04	14,17	4,1	18,1
6	Zaręba	110,97	40,52	41,69	28,76	70,45	20,45	-17,55	16,42	21,58	38,00	-4,1	24,3
Gmina ogółem		410,16	163,04	140,34	106,78	247,12	91,37	-14,59	30,21	75,75	105,96	-0,6	12,8

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r.

Rys. 28. Grunty odłogowane wg klas bonitacyjnych w porównaniu do stanu z 2005 r.

Grunty odłogowane wg użytków

Tabela 21

Lp.	Obręb	Grunty odłogowane wg użytków											Grunty odłogowane wg stanu egib							
		grunty odłogowane											grunty orne		sady		użytki zielone		drogi	
		razem	grunty orne		sady		łąki	pastwiska	użytki zielone		drogi		ogółem	odłogowane	ogółem	odłogowane	ogółem	odłogowane	ogółem	odłogowane
		ha	ha	%	ha	%	ha	ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	Nowa Karczma	12,87	7,96	61,8	-	-	1,59	3,14	4,73	36,8	0,18	1,4	101,11	7,9	0,11	-	27,96	16,9	5,62	3,2
2	Rudzica	78,81	32,02	40,6	1,63	2,1	22,62	20,78	43,40	55,1	1,76	2,2	467,10	6,9	2,77	58,8	187,40	23,2	31,08	5,7
3	Siekierczyn	160,78	57,13	35,5	3,68	2,3	58,88	38,32	97,20	60,5	2,77	1,7	1166,20	4,9	8,98	41,0	397,05	24,5	68,64	4,0
4	Wesołówka	25,02	13,50	54,0	1,04	4,2	2,02	8,40	10,42	41,6	0,06	0,2	210,17	6,4	4,00	26,0	51,79	20,1	11,46	0,5
5	Wyręba	33,23	11,91	35,8	-	-	13,54	7,38	20,92	63,0	0,40	1,2	219,03	5,4	-	-	85,54	24,5	17,08	2,3
6	Zaręba	115,16	40,52	35,2	0,95	0,8	41,69	28,76	70,45	61,2	3,24	2,8	438,67	9,2	3,32	28,6	159,01	44,3	37,78	8,6
Gmina ogółem		425,87	163,04	38,3	7,30	1,7	140,34	106,78	247,12	58,0	8,41	2,0	2602,28	6,3	19,18	38,1	908,75	27,2	171,66	4,9

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Grunty odłogowane podmokłe

Tabela 22

Lp.	Obręb	Grunty odłogowane podmokłe (UZ - użytki zielone, R - grunty orne) wg klasy bonitacyjnej																		
		odłogi		w tym podmokłe		łIII	łIV	łV	łVI	PsIII	PsIV	PsV	PsVI	razem	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	razem
		ha	ha	%	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1	Nowa Karczma	12,87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Rudzica	78,81	6,02	7,6	0,14	1,97	0,40	0,30	0,22	0,77	-	-	3,80	-	1,52	0,01	0,69	-	2,22	
3	Siekierczyn	160,78	11,32	7,0	1,23	4,39	3,04	0,29	0,23	-	-	0,21	9,39	0,07	0,19	0,75	0,84	0,08	1,93	
4	Wesołówka	25,02	5,00	20,0	-	0,91	0,48	-	0,17	1,25	0,87	-	3,68	-	1,19	-	-	0,13	1,32	
5	Wyręba	33,23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	Zaręba	115,16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Gmina ogółem		425,87	22,34	5,2	1,37	7,27	3,92	0,59	0,62	2,02	0,87	0,21	16,87	0,07	2,90	0,76	1,53	0,21	5,47	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Grunty odłogowane wg użytków i klas bonitacyjnych

Tabela 23

Lp.	Obręb	Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych odłogowanych															
		razem	II		IIIa		IIIb		IVa		IVb		V		VI, VIz		
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	Nowa Karczma	7,96	-	-	-	-	-	-	0,49	6,2	2,54	31,9	2,37	29,8	2,56	32,2	
2	Rudzica	32,02	-	-	-	-	1,56	4,9	13,96	43,6	7,43	23,2	7,87	24,6	1,20	3,7	
3	Siekierczyn	57,13	-	-	0,08	0,1	10,30	18,0	21,12	37,0	13,78	24,1	10,14	17,7	1,71	3,0	
4	Wesołówka	13,50	-	-	-	-	2,02	15,0	7,83	58,0	0,59	4,4	1,65	12,2	1,41	10,4	
5	Wyręba	11,91	-	-	-	-	-	-	4,96	41,6	2,79	23,4	3,79	31,8	0,37	3,1	
6	Zaręba	40,52	0,11	0,3	6,13	15,1	18,87	46,6	8,95	22,1	3,48	8,6	2,64	6,5	0,34	0,8	
Gmina ogółem		163,04	0,11	0,1	6,21	3,8	32,75	20,1	57,31	35,2	30,61	18,8	28,46	17,5	7,59	4,5	

Gleboznawcza klasyfikacja sadów odłogowanych											Gleboznawcza klasyfikacja użytków zielonych odłogowanych (łąki i pastwiska)											
razem	IIIb		IVa		IVb		V		VI		razem	II			III		IV		V		VI	
ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,73	-	-	1,25	26,4	2,33	49,3	0,57	12,1	0,58	12,3	
1,63	1,03	63,2	0,42	25,8	0,18	11,0	-	-	-	-	43,40	-	-	12,64	29,1	24,57	56,6	5,22	12,0	0,97	2,2	
3,68	1,02	27,7	0,65	17,7	1,13	30,7	0,88	23,9	-	-	97,20	-	-	22,15	22,8	58,89	60,6	13,58	14,0	2,58	2,7	
1,04	0,48	46,2	0,28	26,9	0,19	18,3	-	-	0,09	8,7	10,42	-	-	1,60	15,4	4,40	42,2	4,01	38,5	0,41	3,9	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20,92	-	-	5,57	26,6	11,41	54,5	3,87	18,5	0,07	0,3	
0,95	0,83	87,4	-	-	0,12	12,6	-	-	-	-	70,45	0,14	0,2	24,93	35,4	34,04	48,3	10,80	15,3	0,54	0,8	
7,30	3,36	46,0	1,35	18,5	1,62	22,2	0,88	12,1	0,09	1,2	247,12	0,14	0,1	68,14	27,6	135,64	54,9	38,05	15,4	5,15	2,0	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Grunty orne i użytki zielone odłogowane wg klas bonitacyjnych egib

Tabela 24

Lp.	Obręb	Grunty orne i użytki zielone (łąki i pastwiska) odłogowane wg klas bonitacyjnych wykazanych w egib														
		II			III			IV			V			VI, VIz		
		stan egib	odlog.	udział	stan egib	odlog.	udział	stan egib	odlog.	udział	stan egib	odlog.	udział	stan egib	odlog.	udział
		ha	ha	%	ha	ha	%	ha	ha	%	ha	ha	%	ha	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Nowa Karczma	-	-	-	6,14	1,25	20,4	83,32	5,36	6,4	31,87	2,94	9,2	7,74	3,14	40,6
2	Rudzica	-	-	-	140,30	14,20	10,1	444,35	45,96	10,3	63,15	13,09	20,7	6,70	2,17	32,4
3	Siekierczyn	-	-	-	425,51	32,53	7,6	939,63	93,79	10,0	177,92	23,72	13,3	20,19	4,29	21,2
4	Wesołówka	-	-	-	79,38	3,62	4,6	137,53	12,82	9,3	37,09	5,66	15,3	7,96	1,82	22,9
5	Wyręba	-	-	-	31,04	5,57	17,9	218,31	19,16	8,8	51,25	7,66	14,9	3,97	0,44	11,1
6	Zaręba	1,15	0,25	21,7	344,00	49,93	14,5	203,61	46,47	22,8	45,22	13,44	29,7	3,70	0,88	23,8
Gmina ogółem		1,15	0,25	21,7	1026,37	107,10	10,4	2026,75	223,56	11,0	406,50	66,51	16,4	50,26	12,74	25,3

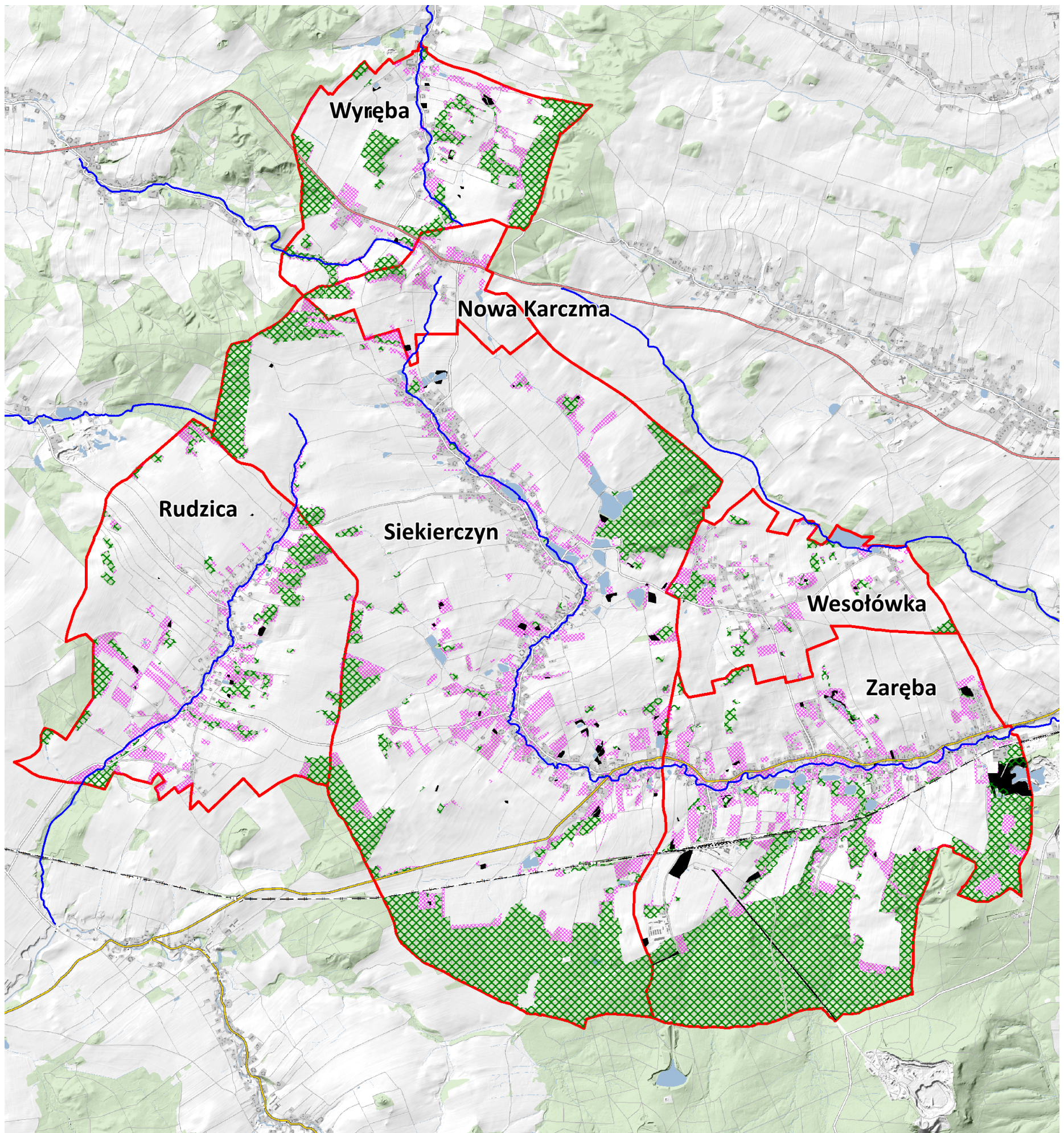
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Grunty orne i użytki zielone odłogowane wg klas w porównaniu do stanu z 2005 r.

Tabela 25

Lp.	Obręb	Grunty orne i użytki zielone odłogowane wg klas bonitacyjnych w porównaniu do stanu z 2005 r.											
		R II	R IIIa	R IIIb	R IVa	R IVb	R V	R VI	UZ II	UZ III	UZ IV	UZ V	UZ VI
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nowa Karczma	-	-	-	-	2,52	1,37	1,83	-	1,25	1,53	0,42	0,58
2	Rudzica	-	-	-0,24	-16,64	-7,51	-4,11	0,42	-	3,90	7,63	-0,22	-0,13
3	Siekierczyn	-	0,08	4,95	3,54	2,87	-2,73	0,12	-	7,81	19,54	4,86	0,02
4	Wesołówka	-	-0,70	1,37	5,09	0,48	0,45	0,04	-	1,51	3,30	1,38	0,41
5	Wyręba	-	-	-	4,46	2,49	1,95	0,37	-	4,66	6,94	2,50	0,07
6	Zaręba	0,11	-1,27	-13,39	-2,66	0,72	-1,03	-0,03	0,14	13,07	18,25	6,53	0,01
Gmina ogółem		0,11	-1,89	-7,31	-5,72	1,57	-4,10	2,75	0,14	32,20	57,19	15,47	0,96

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r.

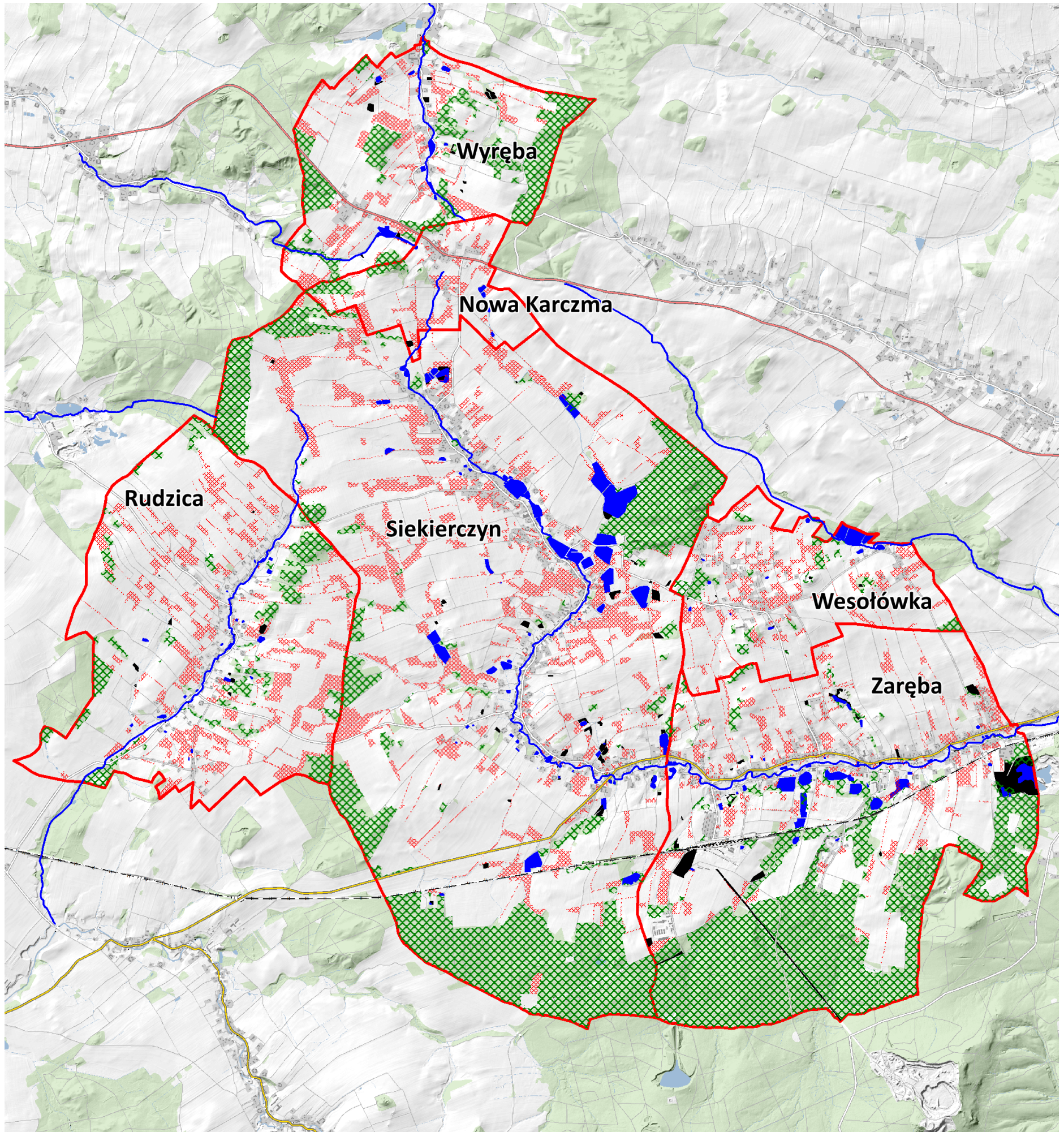

LEGENDA

Grunty odłogowane:

	grunty odłogowane		ciek naturalny
	nieużytki i kopaliny		granica obrębu / gminy
	lasy i zadrzewienia istniejące		

Rys. 29. Położenie gruntów odłogowanych

LEGENDA

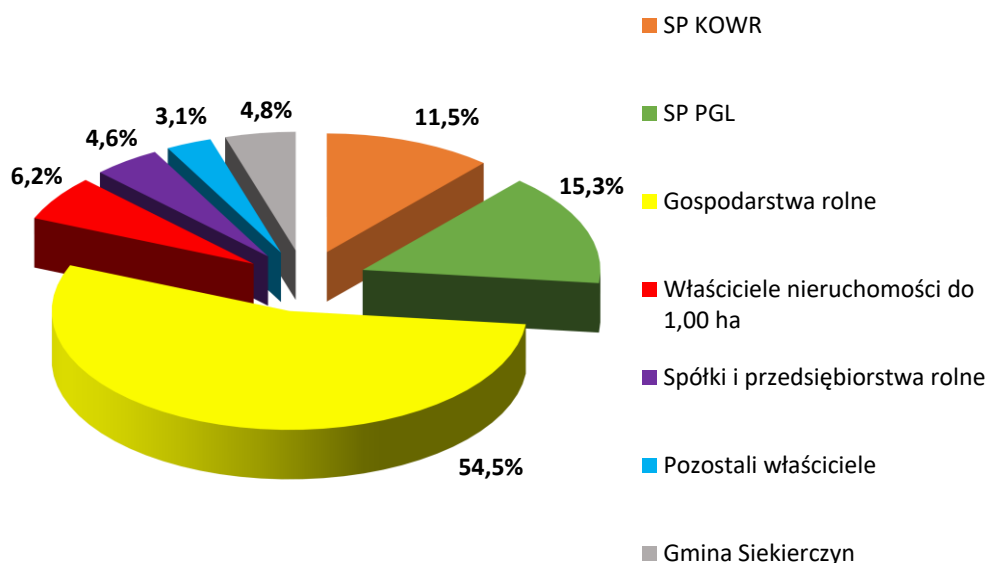
Grunty, na których zaszły zmiany użytkowania:

	grunty o zmienionym sposobie użytkowania		grunty pozostałe
	nieużytki i kopaliny		ciek naturalny
	zbiorniki wodne i satwy hodowlane		granica obrębu / gminy
	lasy i zadrzewienia istniejące		

Rys. 30. Położenie gruntów o zmienionym sposobie użytkowania

2.5. Struktura władania gruntami

W strukturze władania gruntami obszar należący do sektora publicznego zajmuje **34,4% powierzchni gminy** i jest znacznie mniejszy niż obszar należący do sektora prywatnego **65,6%**. Do sektora publicznego należy 1691,40 ha, z tego najczęściej tych gruntów znajduje się w obrębie Siekierczyn 751,97 ha (35,0% powierzchni obrębu). Tak duży udział sektora publicznego w obrębie wynika z dużej powierzchni gruntów SP Państwowego Gospodarstwa Leśnego 342,96 ha oraz SP Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa 292,08 ha. Udział sektora publicznego w poszczególnych obrębach wynosi od 15,0% w Wesołowce do 44,8% w Zarębie.

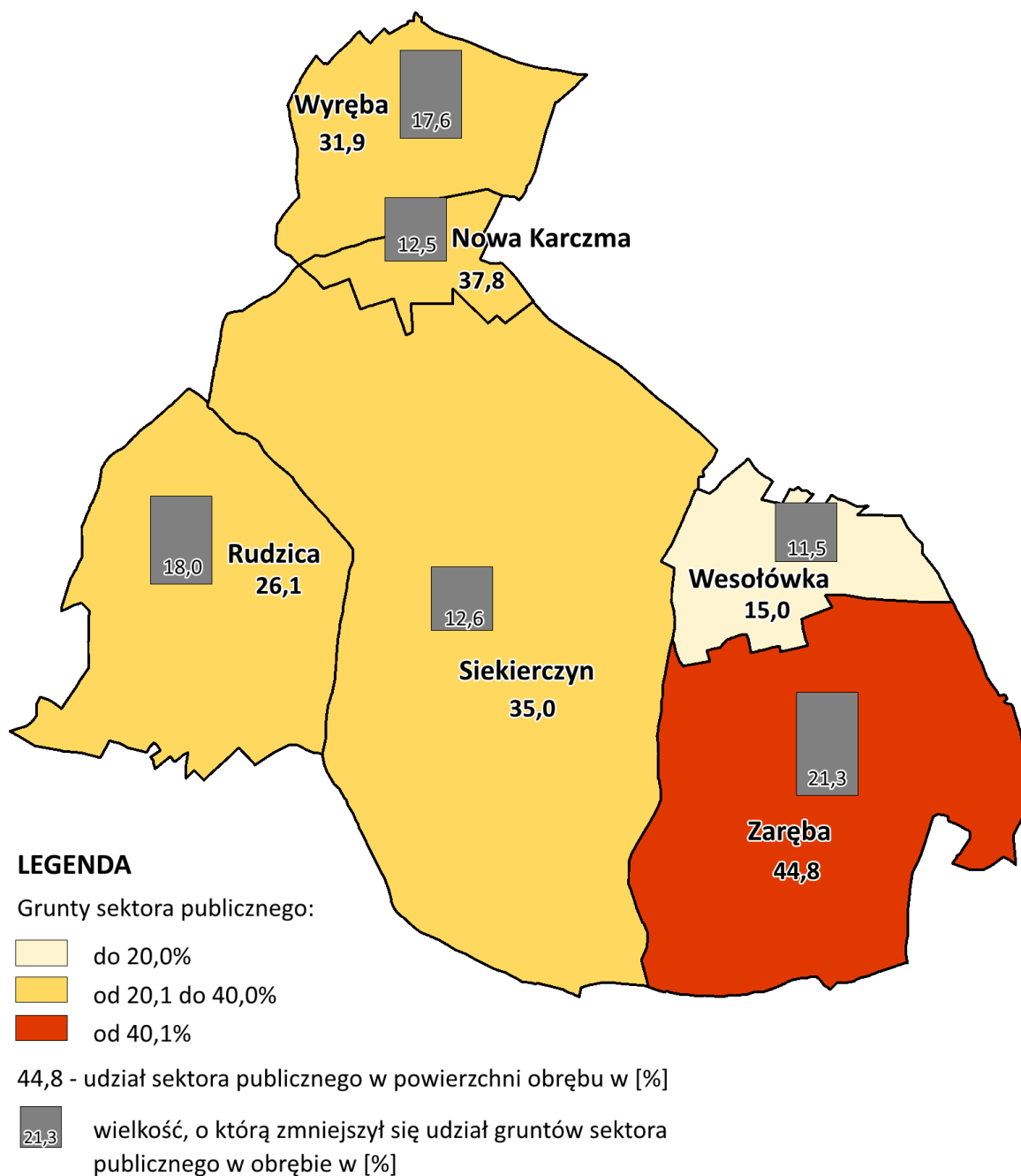
Rys. 31. Struktura władania gruntami

Sektor publiczny tworzą grunty:

- **SP Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR)** – 564,75 ha (11,5% powierzchni gminy), przy czym w obrębach zajmują od 2,8% w Zarębie do 31,6% w Nowej Karczmie;
- **SP Państwowego Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Pieńsk i Nadleśnictwa Świeradów** – 753,01 ha (15,3%), przy czym w obrębach zajmują od 0,6% w Nowej Karczmie do 26,2% w Zarębie, w tym:
 - do Nadleśnictwa Pieńsk należy 281,14 ha położonych we wszystkich obrębach (37,3% gruntów PGL), z tego najczęściej w Siekierczynie 160,05 ha, najmniej w Nowej Karczmie 0,98 ha;
 - do Nadleśnictwa Świeradów należy 471,87 ha (62,7% gruntów PGL) położonych tylko w Siekierczynie 182,91 ha i w Zarębie 288,96 ha.

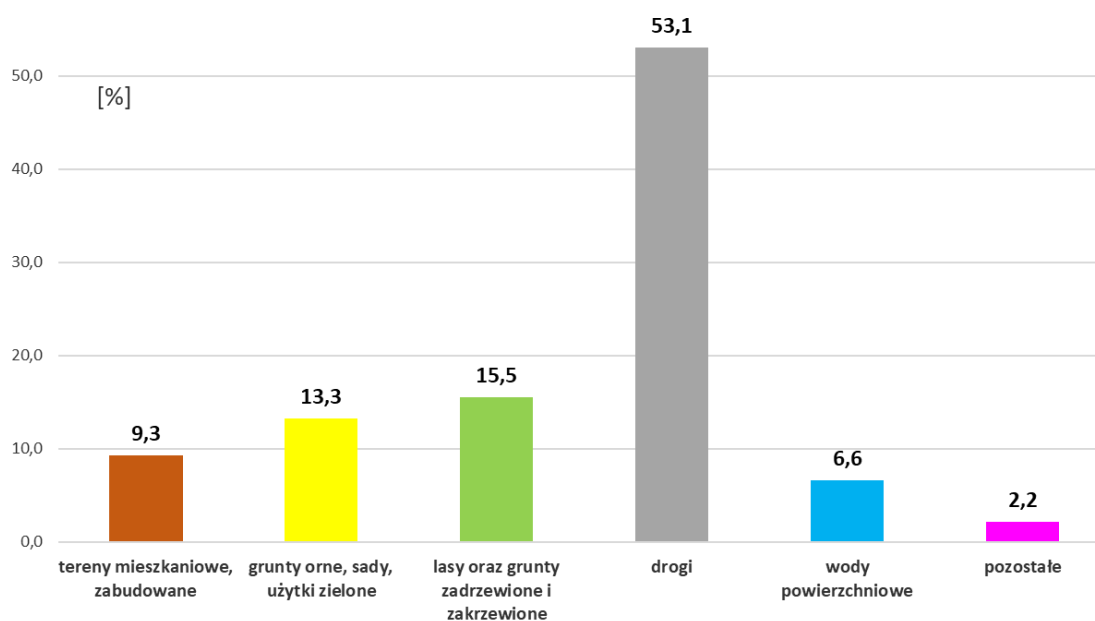
Grunty PGL to głównie lasy oraz grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione 739,44 ha, grunty orne, łąki i pastwiska 12,41 ha i inne grunty 1,16 ha położone w Siekierczynie i w Zarębie.

- **Gminy Siekierzyn** – 235,97 ha (4,8%), przy czym największe powierzchnie znajdują się w Siekierzynie, Zarębie i w Rudzicy (od 30,00 do 92,00 ha). Grunty gminne to głównie drogi 125,35 ha (53,1% gruntów gminnych), ale też lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione 36,65 ha szczególnie w Zarębie (15,5%), grunty orne, sady i użytki zielone 31,25 ha (13,3%), tereny mieszkaniowe, rekreacyjne i zabudowane 21,71 ha (9,3%). Tak duży udział gruntów gminnych w Siekierzynie i w Zarębie wiąże się z: powstaniem na tych działkach obiektów infrastruktury społecznej i technicznej (szkół, placów zabaw, stadionu, boisk sportowych, urzędu gminy, Stacji Uzdadniania Wody, PSZOK), istniejących obiektów zabytkowych (pałac i park w Zarębie na ul. Parkowej i Bazaltowej), dawną eksploatacją złóż;

Rys. 32. Grunty sektora publicznego

- **SP Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad** – 5,87 ha (0,1%) położone tylko w obrębie Nowa Karczma 1,50 ha i Wyręba 4,37 ha. Są to grunty pod drogą krajową nr 30;
- **Województwa Dolnośląskiego** – 21,58 ha (0,4%), to głównie droga wojewódzka nr 357 w Zarębie i w Siekierzynie oraz grunty pod ciekami naturalnymi;
- **Powiatu Lubańskiego** – 27,55 (0,6%), do którego należą grunty pod drogami powiatowymi (6 dróg powiatowych) i ciekami;
- **Innych właścicieli** – 82,67 (1,7%) m.in. Zakładu Karnego w Zarębie (14,48 ha), SP Polskich Kolei Państwowych w Zarębie i w Siekierzynie (26,05 ha), Spółki EUROVIA Bazalty (33,66 ha) w Zarębie z siedzibą w Lubaniu.

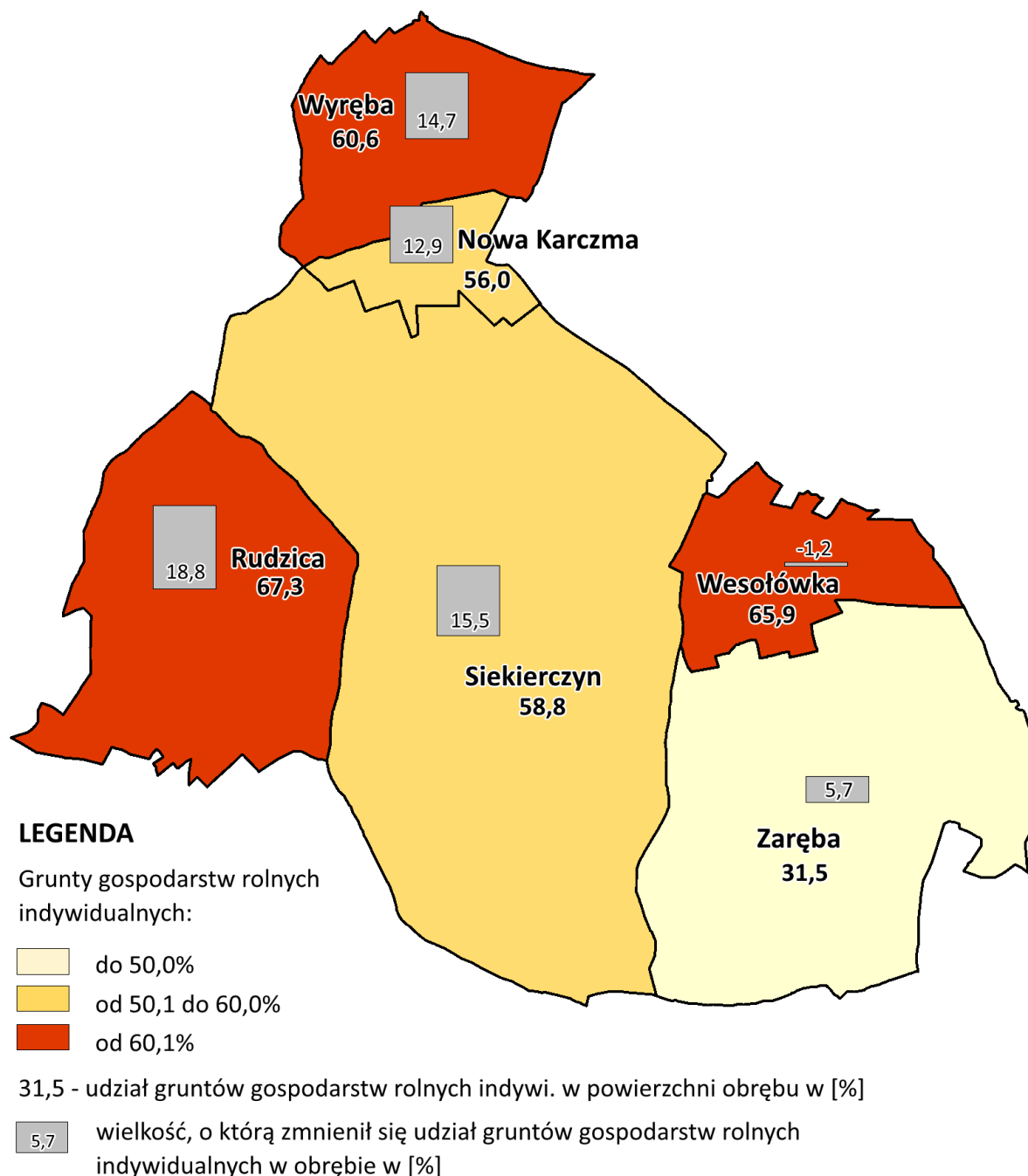
Rys. 33. Grunty Gminy Siekierzyn

Do sektora prywatnego należy 3231,60 ha, z tego najwięcej gruntów znajduje się w obrębach: Siekierzyn, Zaręba i Rudzica (od 573,92 do 1395,10 ha). W obrębach udział tego sektora wynosi od 55,2% w Zarębie do 85,0% w Wesołówce. W 5 obrębach sektor prywatny przekracza 60,0% powierzchni obrębu, co wynika z dużej powierzchni gruntów gospodarstw rolnych, spółek oraz przedsiębiorstw rolnych. Sektor prywatny tworzą grunty:

- **Gospodarstw rolnych** – 2684,12 ha (54,5% powierzchni gminy);
- **Osób fizycznych posiadających nieruchomości do 1,00 ha** – 304,04 ha (6,2%);
- **Spółek i przedsiębiorstw rolnych** – 227,31 ha (4,6%);
- **Parafii** – 10,12 ha (0,2%) i **Pozostałych właścicieli** – 6,01 ha (0,1%).

Grunty własne gospodarstw rolnych stanowią największy udział wśród sektora prywatnego, ale też w całej gminie. Zajmują od 85,43 w Nowej Karczmie do 1261,72 ha w Siekierzynie. W obrębach

udział gruntów gospodarstw rolnych wynosi od 31,5% w Zarębie do 67,3% w Rudzicy. Łącznie w pięciu wsiach udział tych gruntów w ogólnej powierzchni obrębu przekracza 50,0%.

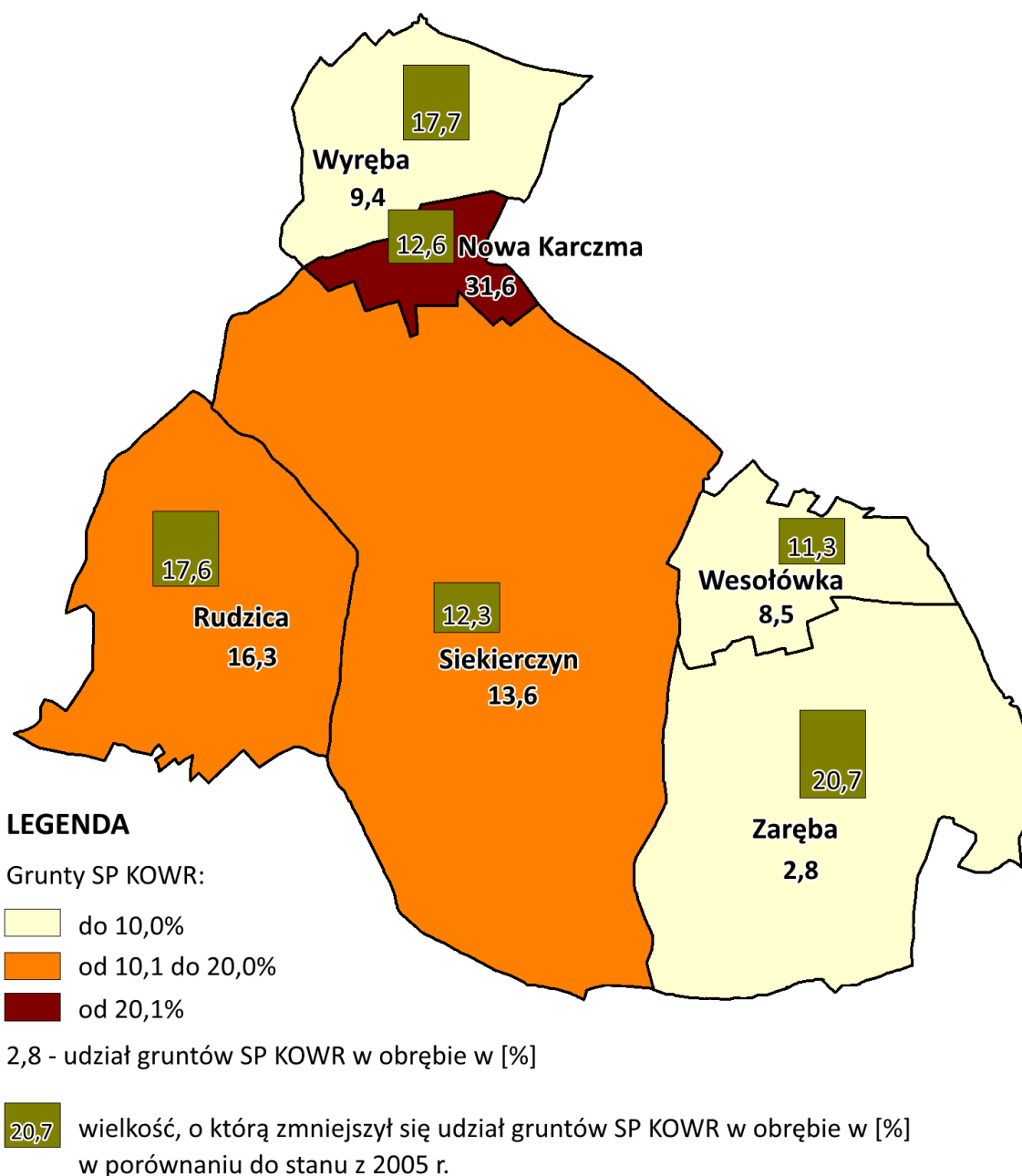

Rys. 34. Grunty gospodarstw rolnych

Grunty osób fizycznych posiadających nieruchomości do 1,00 ha zajmują od 8,97 ha do 115,35 ha. W obrębach udział tych gruntów wynosi od 4,9% (Wyręba) do 10,1% (Wesółówka). Bliskość miast, atrakcyjne położenie na Pogórzu Izerskim, rozwój infrastruktury społecznej i technicznej wpływa na coraz częstszy wykup działek rolnych, a następnie ich przeznaczanie na cele mieszkaniowe, przez co sukcesywnie zwiększa się powierzchnia nieruchomości do 1,00 ha.

Grunty większych spółek i przedsiębiorstw rolnych zajmują 227,31 ha i są to grunty położone głównie w: Zarębie (173,33 ha), Wesołówce (27,85 ha), Siekierczynie (15,22 ha) i w Wyrębie (10,70 ha). Często siedzibę mają poza terenem gminy. Do największych spółek zaliczono:

- "AGROTERM-POLSKA" Sp. z o.o., do której należy łącznie 37,10 ha z tego 9,60 ha w Wyrębie (2 działki) i 27,50 ha w Zarębie (5 działek);
- GOSPODARSTWO ROLNE "GROBNER" Sp. z o.o. Pisarzowice, które posiada łącznie 182,59 ha i 59 działek w Wesołówce (27,85 ha i 6 działek), Siekierczynie (12,93 ha i 17 działek) i w Zarębie (141,81 ha i 36 działek).

Rys. 35. Grunty SP KOWR

Do pozostałych właścicieli sektora prywatnego należy 16,13 ha (0,3% powierzchni gminy) i są to grunty Koła Łowickiego „Cyranka”, Kółka Rolniczego Siekierzyn, 2 parafii i mniejszych spółek.

W porównaniu do ustaleń planu z 2005 r. stwierdzono następujące zmiany:

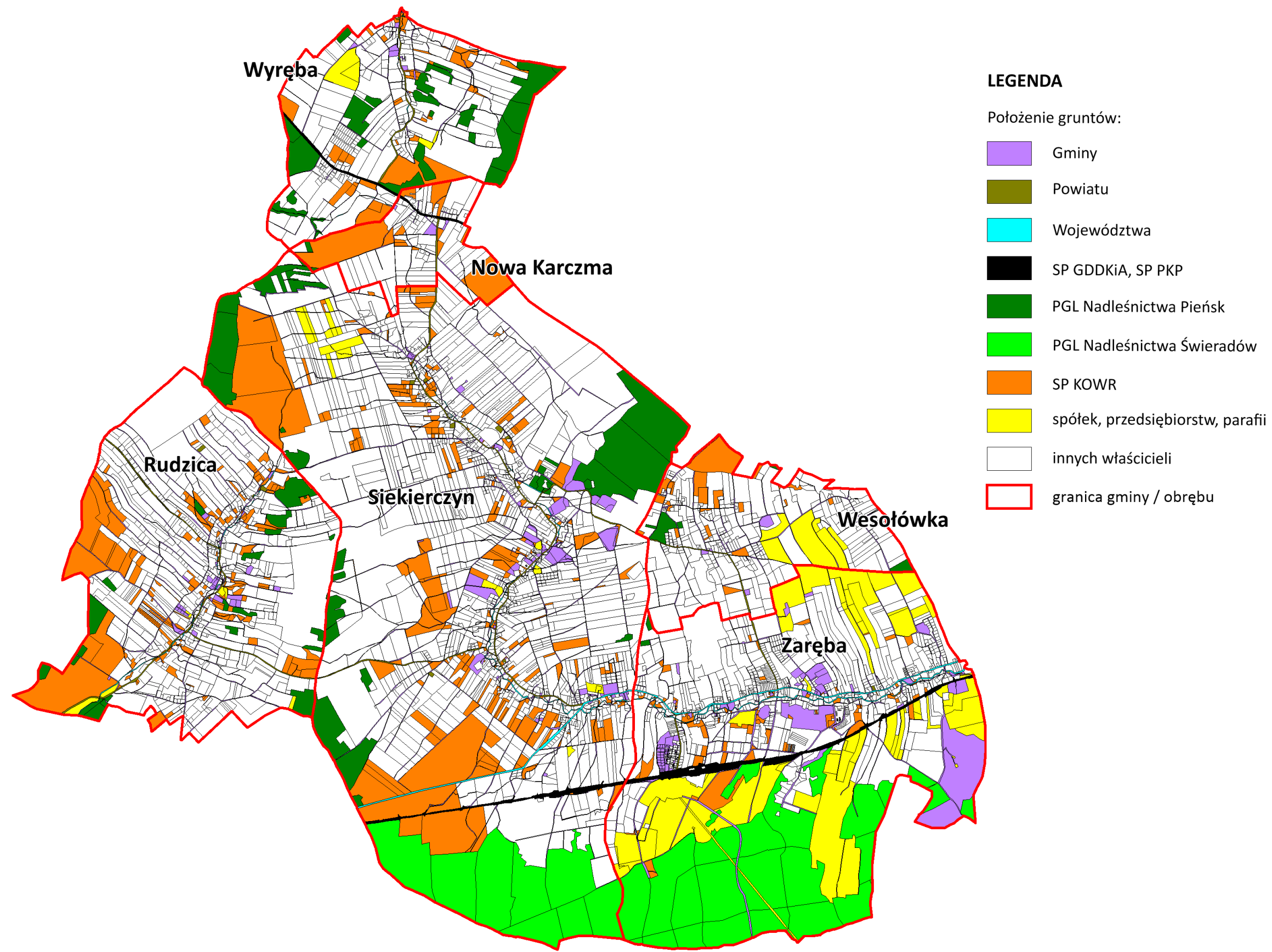
- a) obszar sektora publicznego zmniejszył się o 779,00 ha i o 15,7%. Zmiany powierzchni nastąpiły w każdym obrębie, a największe w Rudzicy, Siekierzynie i w Zarębie: od -139,46 ha do -236,39 ha (od -11,5% do -21,3%). Na mniejszy udział sektora publicznego zdecydowanie wpłynęła mniejsza powierzchnia gruntów SP KOWR, która została wykupiona przez podmioty prywatne;
- b) powierzchnia gruntów SP KOWR zmniejszyła się o 760,79 ha i o 15,4%. Zmiany wystąpiły w każdym obrębie z tego w Siekierzynie o 265,39 ha, w Zarębie 228,92 ha, w Rudzicy o 136,43 ha. Udział gruntów SP KOWR w poszczególnych obrębach zmniejszył się o 11,3% (Wesołówka) do 20,7% (Zaręba). Grunty te przeszły do sektora prywatnego, jednak w obrębach zostało jeszcze sporo gruntów KOWR, od 26,55 ha do 292,08 ha w Zarębie;
- c) powierzchnia gruntów SP PGL praktycznie nie zmieniła się;
- d) powierzchnia gruntów gminnych zmniejszyła się o 2,40 ha, co stanowi udział -0,1%, z tego największe zmiany odnotowano w Rudzicy, Siekierzynie i w Zarębie;
- e) obszar sektora prywatnego zwiększył się o 796,80 ha i 16,2%, co nastąpiło we wszystkich wsiach. Największe zmiany zaszły w obrębach: Siekierzyn +277,75 ha (+13,0%), Zaręba +239,10 ha (+21,6), Rudzica +148,97 ha (+19,2), ponieważ część gruntów SP KOWR została nabyta przez gospodarstwa rolne i przedsiębiorstwa rolne;
- f) powierzchnia gospodarstw rolnych zwiększyła się łącznie o 621,20 ha, co daje 12,6% i to w 5 obrębach. Największe zmiany głównie za przyczyną gruntów KOWR nastąpiły w Siekierzynie o 331,65 ha (o 15,5%) i w Rudzicy o 146,61 ha (+18,8%). Powyżej 60,00 ha gruntów przybyło w gospodarstwach w obrębie Wyręba (+14,7%) i Zaręba (+5,7%), natomiast tylko w Wesołówce powierzchnia gospodarstw nieznacznie zmniejszyła się o 3,36 ha (-1,2%).

Struktura władania wybranymi podmiotami w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.

Tabela 26

Lp.	Obręb	Sektor publiczny		SP KOWR		SP PGL LP		Gmina Siekierzyn		Sektor prywatny		Gospodarstwa rolne	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nowa Karczma	-18,98	-12,5	-19,04	-12,6	-	-	0,15	0,1	19,14	12,5	19,66	12,9
2	Rudzica	-139,46	-18,0	-136,43	-17,6	0,02	-	-1,71	-0,2	148,97	19,2	146,61	18,8
3	Siekierzyn	-273,16	-12,6	-265,39	-12,3	-0,03	-	-2,48	-0,1	277,75	13,0	331,65	15,5
4	Wesołówka	-35,52	-11,5	-35,09	-11,3	-	-	-0,26	-0,1	35,91	11,5	-3,36	-1,2
5	Wyręba	-75,49	-17,6	-75,92	-17,7	-	-	0,90	0,2	75,93	17,6	63,66	14,7
6	Zaręba	-236,39	-21,3	-228,92	-20,7	-0,05	-	1,00	0,1	239,10	21,6	62,98	5,7
Gmina ogółem		-779,00	-15,7	-760,79	-15,4	-0,06	-	-2,40	-0,1	796,80	16,2	621,20	12,6

Źródło: obliczenia własne na podstawie ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierzyn z 2005 r.

Rys. 36. Położenie gruntów większych podmiotów

Struktura władania gruntami

Tabela 27

Lp.	Obręb	Powierzchnia całkowita	Sektor publiczny - właściciel/władający															
			razem		SP Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa		SP PGL Nadleśnictwo Pieńsk i Nadleśnictwo Świeradów		Gmina Siekierzyn		SP Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad		SP Marszałek Województwa Dolnośląskiego, Województwo Dolnośląskie DSDiK		SP Starosta Lubański, Powiat Lubański		SP inni (Tauron, Zakład Karny w Zarębie, Eurovia Bazalty w Zarębie Spółka Akcyjna, PKP Spółka Akcyjna, Poczta Polska, Spółki, prywatni)	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Nowa Karczma	152,67	57,68	37,8	48,32	31,6	0,98	0,6	4,82	3,2	1,50	1,0	-	-	1,04	0,7	1,02	0,7
2	Rudzica	777,03	203,11	26,1	126,69	16,3	36,94	4,8	30,42	3,9	-	-	1,45	0,2	7,59	1,0	0,02	0,1
3	Siekierzyn	2147,07	751,97	35,0	292,08	13,6	342,96	16,0	84,19	3,9	-	-	10,12	0,5	12,95	0,6	9,67	0,5
4	Wesołówka	311,70	46,84	15,0	26,55	8,5	7,09	2,3	11,57	3,7	-	-	-	-	1,63	0,5	-	-
5	Wyręba	428,57	136,67	31,9	40,25	9,4	74,96	17,5	13,18	3,1	4,37	1,0	1,23	0,3	2,66	0,6	0,02	0,1
6	Zaręba	1105,96	495,13	44,8	30,86	2,8	290,08	26,2	91,79	8,3	-	-	8,78	0,8	1,68	0,2	71,94	6,5
Gmina ogółem		4923,00	1691,40	34,4	564,75	11,5	753,01	15,3	235,97	4,8	5,87	0,1	21,58	0,4	27,55	0,6	82,67	1,7

Sektor prywatny - właściciel/władający												
razem		Gospodarstwa rolne indywidualne		Osoby fizyczne posiadające nieruchomości do 1,00 ha		Gospodarstwa Rolne jako Spółki z O.O.		Parafia (Rzymskokatolicka i Ewangelicko-Augsburska)		Pozostali właściciele (Koło łowieckie, Kółko Rolnicze Siekierzyn, mniejsze spółki)		
ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
94,99	62,2	85,43	56,0	8,97	5,9	-	-	-	-	0,59	0,4	
573,92	73,9	523,31	67,3	45,78	5,9	0,21	0,0	4,61	0,6	0,01	0,0	
1395,10	65,0	1261,72	58,8	115,35	5,4	15,22	0,7	1,04	0,0	1,77	0,1	
264,86	85,0	205,47	65,9	31,54	10,1	27,85	8,9	-	-	-	-	
291,90	68,1	259,65	60,6	21,05	4,9	10,70	2,5	-	-	0,50	0,1	
610,83	55,2	348,54	31,5	81,35	7,4	173,33	15,7	4,47	0,4	3,14	0,3	
3231,60	65,6	2684,12	54,5	304,04	6,2	227,31	4,6	10,12	0,2	6,01	0,1	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.)

Grunty SP PGL

Tabela 28

Lp.	Obręb	Struktura gruntów PGL																	
		razem nadleśnictwa							Nadleśnictwo Pieńsk					Nadleśnictwo Świeradów					
		powierzchnia	lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione		grunty orne, łąki, pastwiska		inne grunty		razem		lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione	grunty orne, łąki, pastwiska	tereny rolne zabudo.	razem		lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione	grunty orne, łąki, pastwiska	nieużytki	
			ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha				%	ha				%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	Nowa Karczma	0,98	0,98	100,0	-	-	-	-	0,98	100,0	0,98	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Rudzica	36,94	36,94	100,0	-	-	-	-	36,94	100,0	36,94	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Siekierczyn	342,96	334,41	97,5	8,31	2,4	0,24	0,1	160,05	46,7	155,62	4,19	0,24	182,91	53,3	178,79	4,12	-	
4	Wesołówka	7,09	7,09	100,0	-	-	-	-	7,09	100,0	7,09	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Wyręba	74,96	74,96	100,0	-	-	-	-	74,96	100,0	74,96	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Zaręba	290,08	285,06	98,3	4,10	1,4	0,92	0,3	1,12	0,4	1,12	-	-	288,96	99,6	283,94	4,10	0,92	
Gmina ogółem		753,01	739,44	98,2	12,41	1,6	1,16	0,2	281,14	37,3	276,71	4,19	0,24	471,87	62,7	462,73	8,22	0,92	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.)

Grunty Gminy Siekierczyn

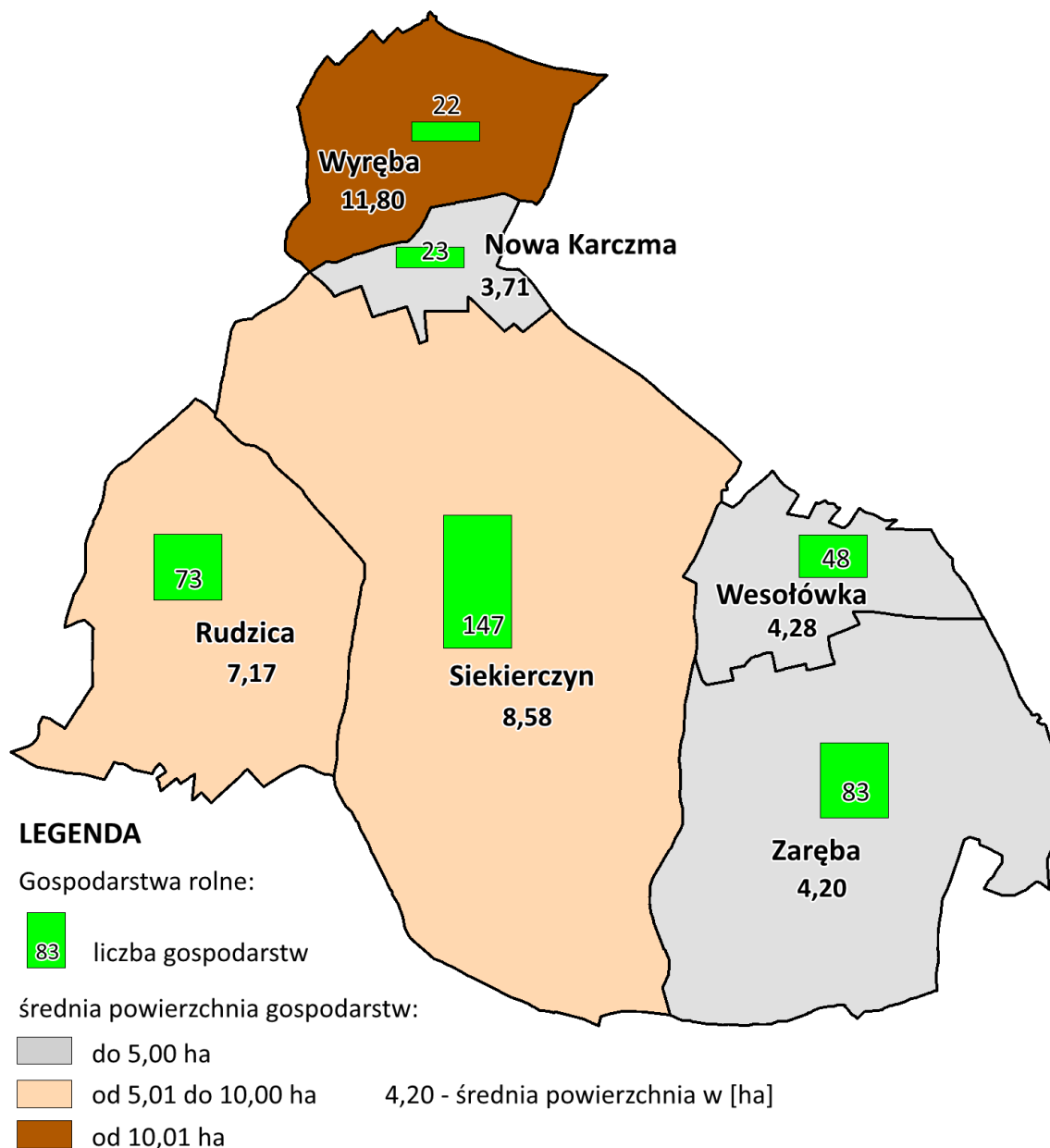
Tabela 29

Lp.	Obręb	Struktura gruntów Gminy Siekierczyn																									
		razem	grunty zabud. (B, Bi, Ba)	grunty rolne zabud. (Br)	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe (Bz)	tereny mieszkaniowe, zabudowane - razem		grunty orne, sady (R, S) - razem		użytki zielone (Ł, Ps) - razem		grunty leśne (Ls)	grunty zadrzewione i zakrzewione (Lz, Lzr)	lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione - razem		drogi (dr) - razem		inne (Ti, Tr)	użytki kopalne (K)	nieużytki (N)	pozostałe - razem		rowy (W)	wody płynące (Wp)	stawy hodowlane (Wsr)	wody powierzchniowe - razem	
						ha	%	ha	%	ha	%			ha	%	ha	%				ha	%				ha	%
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
1	Nowa Karczma	4,82	-	-	1,13	1,13	23,4	0,03	0,6	0,23	4,8	-	-	-	-	3,06	63,5	-	-	0,08	0,08	1,7	0,29	-	-	0,29	6,0
2	Rudzica	30,42	0,08	0,64	1,32	2,04	6,7	1,48	4,9	1,67	5,5	0,28	-	0,28	0,9	23,45	77,1	0,01	0,41	0,10	0,52	1,7	-	0,98	-	0,98	3,2
3	Siekierczyn	84,19	1,75	4,24	5,53	11,52	13,7	4,15	4,9	6,56	7,8	0,45	0,93	1,38	1,6	49,81	59,2	-	0,01	0,54	0,55	0,7	-	5,34	4,88	10,22	12,1
4	Wesołówka	11,57	0,01	-	0,34	0,35	3,0	0,08	0,7	0,77	6,7	0,61	0,01	0,62	5,4	9,63	83,2	-	0,08	0,04	0,12	1,0	-	-	-	-	-
5	Wyręba	13,18	-	0,25	0,39	0,64	4,9	-	-	0,57	4,3	-	-	-	-	10,00	75,9	0,29	-	0,21	0,50	3,8	1,47	-	-	1,47	11,2
6	Zaręba	91,79	3,16	1,55	1,32	6,03	6,6	2,45	2,7	13,26	14,4	15,18	19,19	34,37	37,4	29,40	32,0	1,06	-	2,34	3,40	3,7	0,35	-	2,53	2,88	3,1
Gmina ogółem		235,97	5,00	6,68	10,03	21,71	9,3	8,19	3,5	23,06	9,8	16,52	20,13	36,65	15,5	125,35	53,1	1,36	0,50	3,31	5,17	2,2	2,11	6,32	7,41	15,84	6,6

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.)

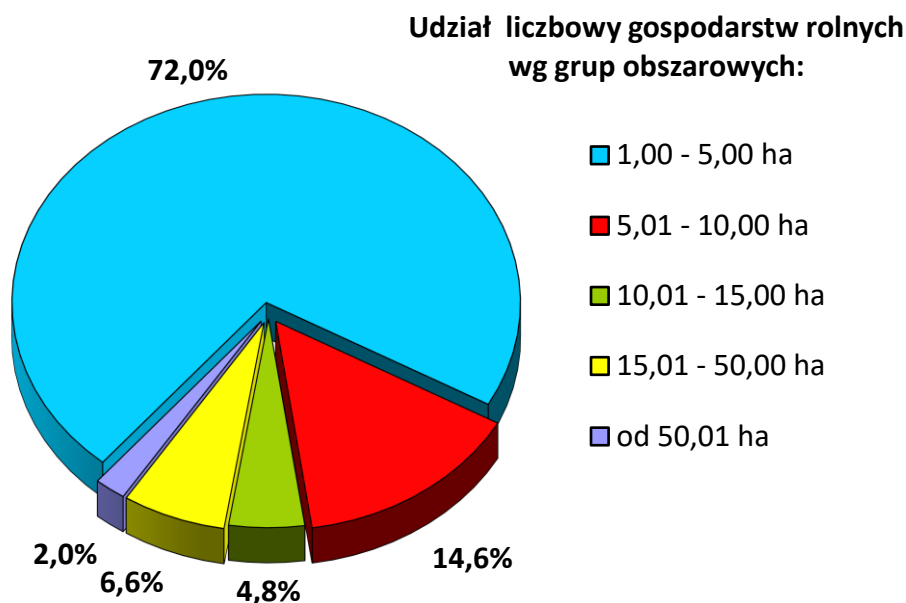
2.6. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych indywidualnych

Na potrzeby analizy struktury obszarowej gospodarstw rolnych, przyjęto definicję gospodarstwa rolnego na podstawie ustawy *O podatku rolnym* jako obszar użytków rolnych o łącznej powierzchni powyżej 1,00 ha fizycznego. Wszystkie gospodarstwa rolne zostały policzone w odniesieniu do obrębów ewidencyjnych na podstawie ewidencji gruntów i budynków Starostwa Powiatowego w Lubaniu. Z analizy danych wynika, że łącznie we wszystkich obrębach funkcjonuje **396 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 6,78 ha**, które zajmują **2684,12 ha**. W obrębach średnia wielkość gospodarstwa wynosi od 3,71 ha w Nowej Karczmie do 11,80 ha w Wyrębie.

Rys. 37. Liczba i średnia powierzchnia gospodarstw rolnych

Najwięcej gospodarstw rolnych stwierdzono w Siekierzynie 147 o średniej powierzchni 8,58 ha, które razem zajmują 1261,72 ha, natomiast najmniej gospodarstw stwierdzono w Wyrębie 22 i Nowej Karczmie 23, które zajmują 259,65 ha i 85,43 ha. Są to też wsie o najłagodniejszych warunkach do prowadzenia produkcji rolnej, zaliczone do obszarów ONW.

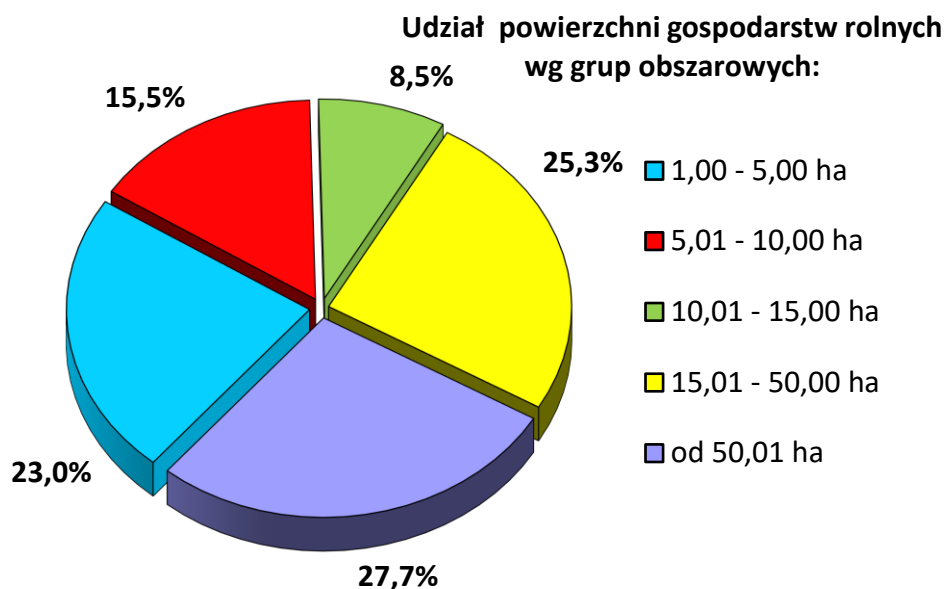
Rys. 38. Struktura liczbowa gospodarstw rolnych

W strukturze liczbowej we wszystkich obrębach dominują gospodarstwa do 5,00 ha o średniej powierzchni 2,17 ha. W obrębach jest ich 285, a ich udział liczbowy wynosi 72,0% (w porównaniu do udziału obszarowego 23,0%). Najwięcej takich gospodarstw jest w Siekierzynie 107, o średniej powierzchni 2,23 ha, najmniej w Wyrębie 11, o średniej powierzchni 1,82 ha. W obrębach udział liczbowy gospodarstw najmniejszych przekracza 50,0%, a w Nowej Karczmie i Zarębie 80,0%.

W strukturze obszarowej gminy dominują gospodarstwa od 15,01 do 50,00 ha o średniej powierzchni 26,13 ha, które zajmują 679,47 ha. W obrębach jest ich razem 26, a ich udział w powierzchni gospodarstw wynosi 25,3% (w porównaniu do udziału liczbowego 6,6%). Tylko w Zarębie i w Siekierzynie grunty tych gospodarstw zajmują najwyższy udział obszarowy od 26,0% do 40,0% w ich powierzchni. Najwięcej takich gospodarstw jest w Siekierzynie 12, o średniej powierzchni 27,98 ha, a najmniej w Nowej Karczmie i w Wesołówce po 1, gdzie ich grunty zajmują 15,58 ha (18,2% powierzchni gospodarstw) i 20,33 ha (9,9% powierzchni gospodarstw).

Analizując gospodarstwa, które można uznać za „**towarowe**” i mogą być źródłem dochodu dla ich właścicieli przyjęto gospodarstwa o powierzchni od 15,01 ha. To łącznie 34 gospodarstw rolnych (8,6%), położonych we wszystkich obrębach gminy, na łącznej powierzchni 1422,44 ha (53,0%

powierzchni gospodarstw). Najwięcej takich gospodarstw jest w Siekierzynie 17, najmniej w Nowej Karczmie i w Wesołównie, po 1. Ich udział w liczbie gospodarstw wynosi od 2,1% (w Wesołównie) do 18,2% (w Wyrębie). W obrębach zajmują od 15,58 ha w Nowej Karczmie do 837,07 ha w Siekierzynie, (udział w powierzchni gospodarstw wynosi od 9,9% do 70,0%). Średnia powierzchnia takich gospodarstw wynosi 41,84 ha, w obrębach od 15,58 ha do 49,24 ha.

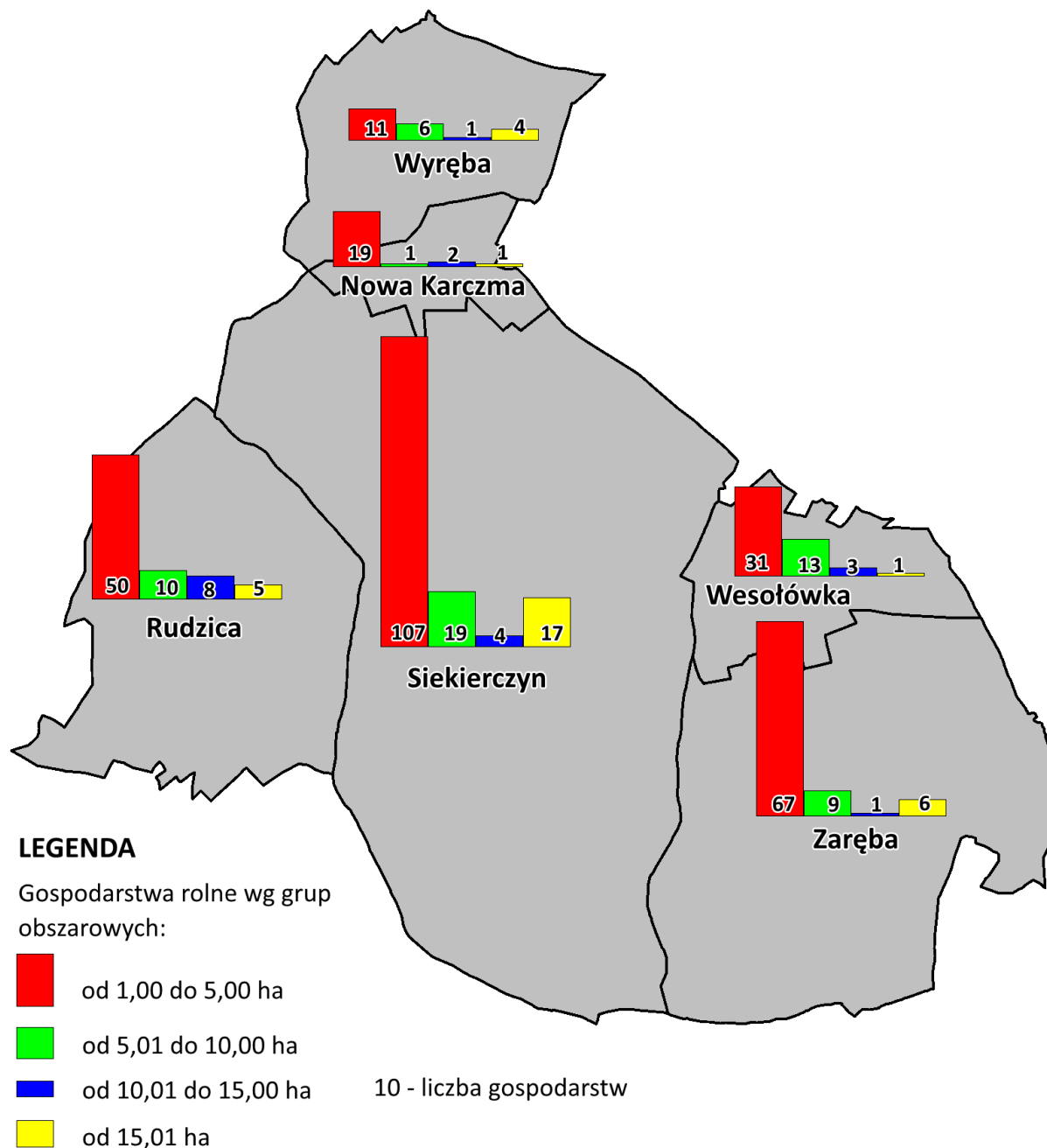
Rys. 39. Struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych

Wśród gospodarstw tzw. „towarowych” znajdują się:

- **gospodarstwa od 50,01 do 100,00 ha** – w liczbie 5, które zajmują 1,2% w strukturze liczbowej, a 12,5% w strukturze obszarowej gospodarstw (335,62 ha). Występują tylko w 2 obrębach: Siekierzyn 3 gospodarstwa i Wyręba 2 gospodarstwa, gdzie średnia powierzchnia wynosi 67,12 ha. Największym z tej grupy obszarowej jest gospodarstwo w Siekierzynie o powierzchni 87,18 ha i w Wyrębie o powierzchni 82,08 ha, a najmniejszym gospodarstwo w Wyrębie o powierzchni 53,83 ha. W grupie tej nie ma właścicieli gospodarstw spoza gminy;
- **gospodarstwa od 100,01 ha** – w liczbie 3, które zajmują 0,8% w strukturze liczbowej, a 15,2% w strukturze obszarowej gospodarstw (407,35 ha). Występują tylko w 2 obrębach: Rudzica 1 gospodarstwo o powierzchni 105,78 ha i Siekierzyn 2 gospodarstwa o łącznej powierzchni 301,57 ha. Średnia powierzchnia takich gospodarstw wynosi 135,78 ha, natomiast największym z tej grupy obszarowej jest gospodarstwo w Siekierzynie o powierzchni 165,62 ha. W grupie tej nie ma właścicieli gospodarstw spoza gminy.

W obrębach liczba i powierzchnia gospodarstw rolnych jest zróżnicowana ponieważ zależy w dużej mierze od warunków naturalnych, wielkości obrębu, jak też struktury władania. Nadal spora część gruntów rolnych jest własnością SP KOWR i Gminy (szczególnie gruntów położonych w zachodniej

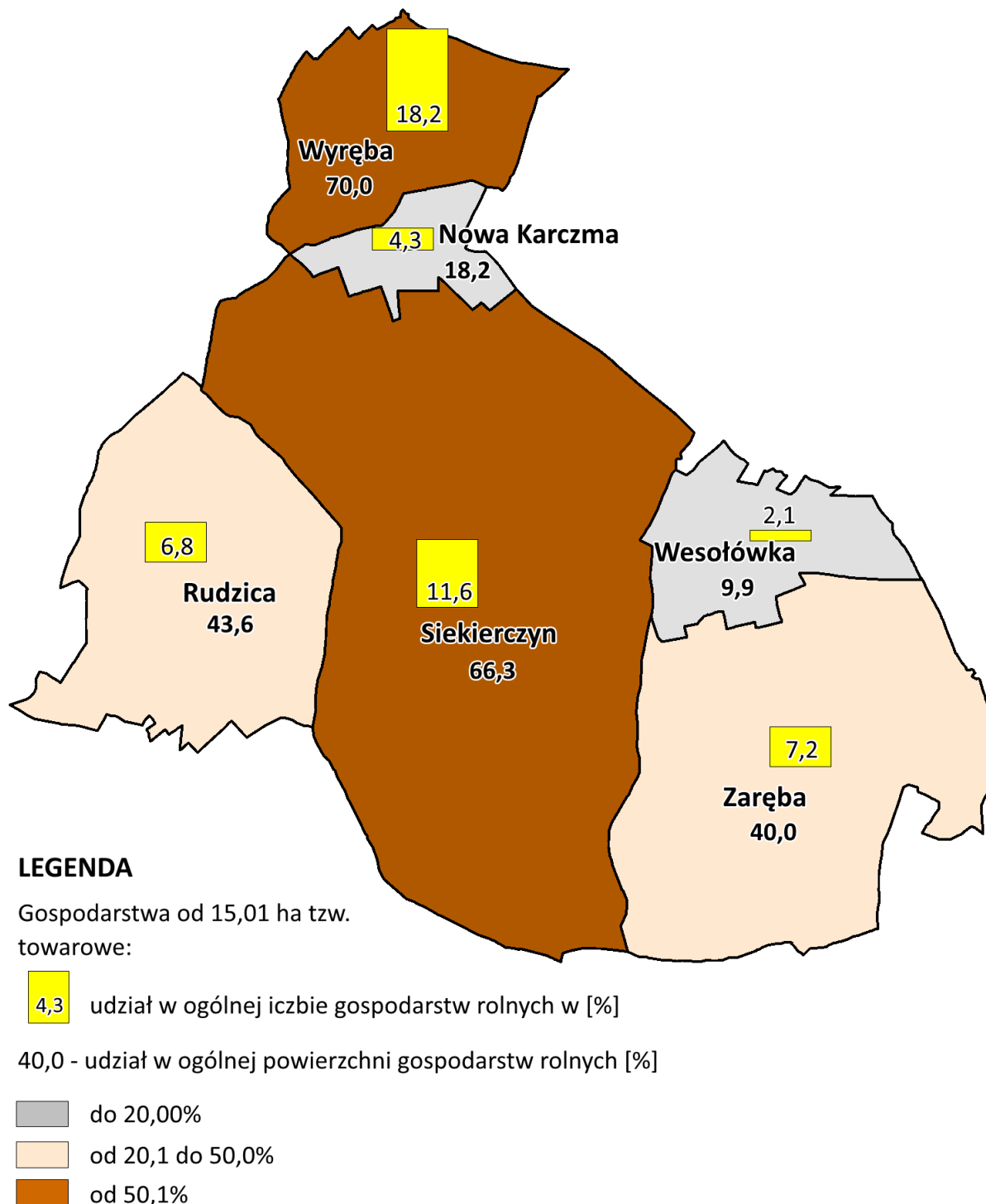
i środkowej części gminy) lub dużych spółek rolnych (szczególnie gruntów położonych we wschodniej i południowej części gminy). Z analizy danych ewidencyjnych wynika, że w większości obrębów występuje niekorzystna struktura obszarowa gospodarstw, w której dominują gospodarstwa małe, do 5,00 ha zarówno w strukturze liczbowej jak i powierzchniowej. Jest to spowodowane również warunkami społeczno-rozwojowymi gminy, atrakcyjnym położeniem na Pogórzu Izerskim i względem ważnych szlaków komunikacyjnych, w tym drogi krajowej nr 30 Jelenia Góra - Lubań - Zgorzelec.

Rys. 40. Liczba gospodarstw rolnych w grupach obszarowych

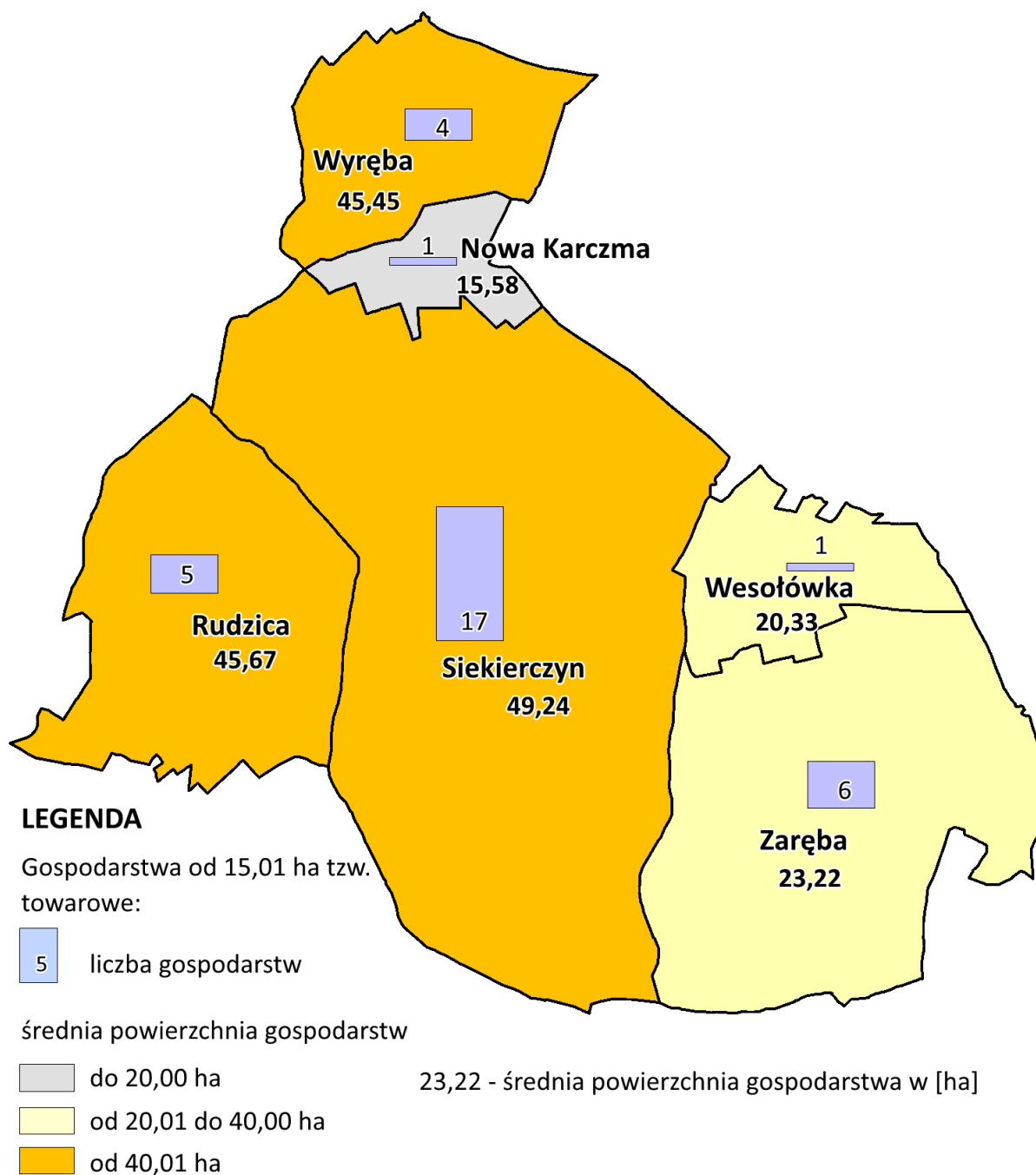
Z uwagi na walory przyrodniczo-krajobrazowe obszaru i miejsca pracy poza gminą większości mieszkańców, w miejscowościach rozwija się budownictwo mieszkaniowe. Efektem tego są częste

podziały nieruchomości rolnych, zlokalizowanych przy ważniejszych drogach i przeznaczenie ich na cele mieszkaniowe. Posiadania innych źródeł dochodu sprzyja pogarszaniu się struktury obszarowej gospodarstw, ponieważ gospodarstwa są często pomniejszane, a nie powiększane. Struktura obszarowa gospodarstw wynika również z funkcjonowania na jej terenie spółek rolnych, gospodarujących na znacznie większych arealach. Lepsza struktura obszarowa gospodarstw kształtuje się w mniejszych obrębach, takich jak Wyręba, Nowa Karczma i Wesołówka.

Rys. 41. Gospodarstwa o powierzchni powyżej 15,00 ha tzw. towarowe

Gospodarstwa rolników indywidualnych są nie tylko rozdrobnione, ale też słabiej wyposażone w sprzęt rolniczy i środki produkcji. Nastawione na wielokierunkowy kierunek gospodarowania prowadzą produkcję głównie roślinną, na skalę lokalną. Pomocą dla nich jest funkcjonujący punkt sprzedaży maszyn rolniczych i części zamiennych oraz usług rolniczych w Siekierzynie. Tylko część osób zajmują się hodowlą zwierząt i utrzymaniem użytków zielonych, a także rybnych stawów hodowlanych. Najwięcej łąk i pastwisk związanych z hodowlą bydła i koni zinwentaryzowano w Siekierzynie, Wesołowce, Wyrębie i Zarębie, a zbiorników wodnych związanych z produkcją rybacką w Siekierzynie, Wesołowce i Zarębie.

Rys. 42. Średnia powierzchnia gospodarstw tzw. towarowych

W analizie gospodarstw rolnych wyodrębniono też gospodarstwa, których **grunty własne położone są w kilku obrębach**. Takich gospodarstw przeanalizowano 23, z tego 4 z nich należy do osób spoza gminy. Gospodarstwa te posiadają grunty w 2 lub 3 sąsiednich obrębach. Stwierdzono też, że w odniesieniu do gminy więcej jest gospodarstw powyżej 100,00 ha niż w odniesieniu do jednego obrębu. Gospodarstwa te charakteryzują się pewnym zróżnicowaniem między sobą, ponieważ:

- gospodarstwo o powierzchni ok. 130,00 ha posiada 15 działek ewidencyjnych położonych w obrębach: Rudzica, Siekierzyn, Zaręba. Siedziba gospodarstwa znajduje się w Siekierzynie, ale najwięcej gruntów ma w Rudzicy 106,00 ha (6 działek), najmniej w Siekierzynie 3,90 ha (4 działki). Średnia powierzchnia działki gospodarstwa wynosi od 0,98 ha w Siekierzynie do 17,63 ha w Rudzicy;
- gospodarstwo o powierzchni ok. 120,00 ha posiada 84 działek ewidencyjnych położonych w obrębach: Rudzica, Siekierzyn, Zaręba. Siedziba gospodarstwa znajduje się w Siekierzynie, tam też ma najwięcej gruntów 56,54 ha (46 działek), a najmniej w Rudzicy 30,14 ha (26 działki). Średnia powierzchnia działki gospodarstwa wynosi od 1,16 ha do 2,70 ha w Zarębie;
- gospodarstwo o powierzchni ok. 103,00 ha posiada 78 działek ewidencyjnych położonych w obrębach: Nowa Karczma, Rudzica, Wyręba. Siedziba gospodarstwa znajduje się w Wyrębie, tam też posiada najwięcej gruntów 53,83 ha (34 działek), a najmniej w Nowej Karczmie 1,88 ha (1 działkę). Średnia powierzchnia działki gospodarstwa wynosi od 1,09 ha w Rudzicy do 1,88 ha w Nowej Karczmie;
- gospodarstwo o powierzchni ok. 25,12 ha posiada 10 działek ewidencyjnych położonych w obrębach: Nowa Karczma, Rudzica, Zaręba. Siedziba gospodarstwa znajduje się poza gminą. Najwięcej gruntów gospodarstwo to posiada w Nowej Karczmie 10,47 ha (3 działki), a najmniej w Zarębie 5,27 ha (1 działkę). Średnia powierzchnia działki gospodarstwa wynosi od 1,56 ha w Rudzicy (6 działek) do 5,27 ha w Zarębie (1 działka).

W porównaniu do ustaleń planu z 2005 r. stwierdzono, że:

- ogólna liczba gospodarstw rolnych w gminie zwiększyła się o 20. Zmiany nastąpiły w każdym obrębie, przy czym w 4 z nich przybyło gospodarstw rolnych. Najwięcej nowych gospodarstw stwierdzono w Rudzicy 12, natomiast w Siekierzynie i w Zarębie liczba gospodarstw zmniejszyła się o 6 i 3;
- powierzchnia zajmowana przez gospodarstwa zwiększyła się w 5 obrębach o ok. 800,00 ha, przez co zwiększyła się też średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie o 1,72 ha. W Rudzicy średnia powierzchnia gospodarstwa zwiększyła się najwięcej o 3,23 ha, a w Siekierzynie o 2,91 ha, a w Nowej Karczmie o 1,46 ha. W Wesołównie zwiększona liczba gospodarstw, a mniejszy ich obszar spowodował, że średnia gospodarstw zmniejszyła się o 1,06 ha. Takie zróżnicowanie spowodowane jest obrotem ziemi SP KOWR, Gminy, nabywaniem lub sprzedażą

gruntów przez gospodarstwa i przedsiębiorstwa rolne, przeznaczeniem gruntów rolnych na rozwój zabudowy i inwestycji;

- w strukturze liczbowej i obszarowej gospodarstw stwierdzono nieduże zmiany, poza Wyrębą, gdzie liczba gospodarstw od 15,00 ha zmniejszyła się o 2, a udział powierzchni tych gospodarstwa zmniejszył się o 11,8%.

Gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 15,00 ha przyjęte za tzw. „towarowe”

Tabela 30

Lp.	Obręb	Gospodarstwa ogółem				Gospodarstwa od 15,01 ha tzw. towarowe						W porównaniu do stanu z 2005 r.	
		liczba i pow. [ha]	śred. pow. gosp. [ha]	liczba działek	śred. liczba działek i śred. pow. działki w gosp. [ha]	liczba i pow. [ha]	udział [%]	liczba działek	średn. pow. gosp. [ha]	śred. liczba działek i śred. pow. działki w gosp. [ha]	liczba gosp. od 15,01 ha	udział liczby gospo. od 15,01 ha [%]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nowa Karczma	23	3,71	80	3	1	4,3	14	17,5	15,58	14	-	-2,4
		85,43			1,07	15,58	18,2				1,11		
2	Rudzica	73	7,17	481	7	5	6,8	115	23,9	45,67	23	1	0,2
		523,31			1,09	228,36	43,6				1,99		
3	Siekierczyn	147	8,58	1119	8	17	11,6	484	43,3	49,24	28	-1	-0,2
		1261,72			1,13	837,07	66,3				1,73		
4	Wesołówka	48	4,28	194	4	1	2,1	14	7,2	20,33	14	-1	-2,8
		205,47			1,06	20,33	9,9				1,45		
5	Wyręba	22	11,80	202	9	4	18,2	98	48,5	45,45	25	-2	-11,8
		259,65			1,29	181,79	70,0				1,86		
6	Zaręba	83	4,20	304	4	6	7,2	54	17,8	23,22	9	2	2,5
		348,54			1,15	139,31	40,0				2,58		
Gmina ogółem		396	6,78	2380	6	34	8,6	779	32,7	41,84	23	-1	-0,8
		2684,12			1,13	1422,44	53,0				1,83		

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.)

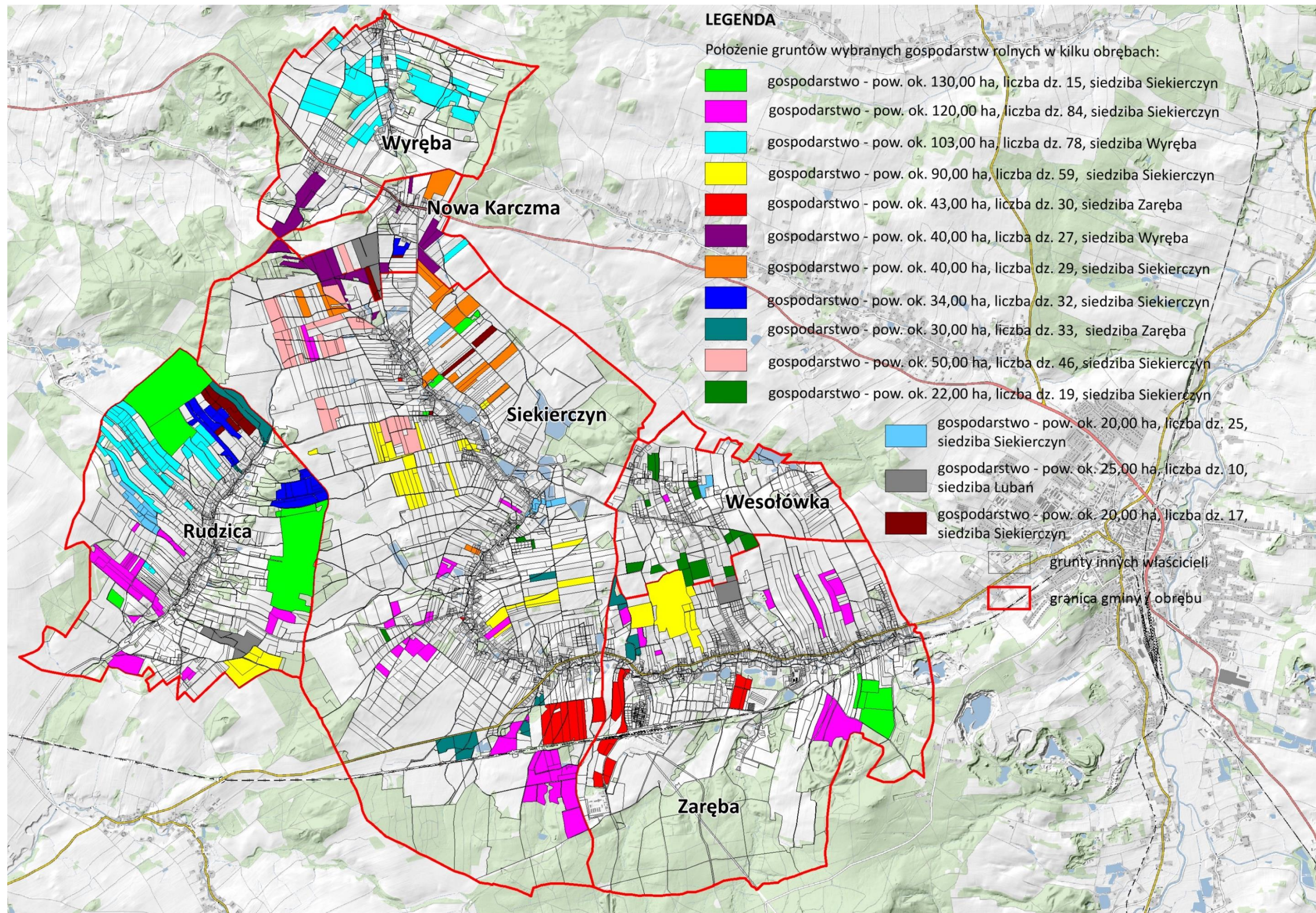
Gospodarstwa rolne, których grunty położone są w kilku obrębach

Tabela 31

Lp.	Gospodarstwo	Wybrane gospodarstwa posiadające grunty w kilku obrębach					
		obręb	powierzchnia	liczba działek	średnia pow. działki	adres / siedziba gospo.	różniczanin
			ha		ha		liczba
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Gospodarstwo	Nowa Karczma	10,47	3	3,49	poza gminą	1
		Rudzica	9,38	6	1,56		
		Zaręba	5,27	1	5,27		
		razem	25,12	10	2,51		
2	Gospodarstwo	Nowa Karczma	2,63	3	0,88	Siekierczyn	-
		Rudzica	10,48	10	1,05		
		Siekierczyn	4,22	4	1,06		
		razem	17,33	17	1,02		
3	Gospodarstwo	Nowa Karczma	12,13	9	1,35	Wyręba	-
		Siekierczyn	16,13	13	1,24		
		Wyręba	11,49	5	2,30		
		razem	39,75	27	1,47		
4	Gospodarstwo	Nowa Karczma	2,20	2	1,10	Siekierczyn	-
		Rudzica	28,22	27	1,05		
		Siekierczyn	3,78	3	1,26		
		razem	34,20	32	1,07		
5	Gospodarstwo	Nowa Karczma	1,97	1	1,97	Wyręba	-
		Wyręba	82,08	34	2,41		
		razem	84,05	35	2,40		
6	Gospodarstwo	Nowa Karczma	2,80	1	2,80	Siekierczyn	-
		Siekierczyn	45,17	45	1,00		
		razem	47,97	46	1,04		
7	Gospodarstwo	Nowa Karczma	6,60	1	6,60	Siekierczyn	-
		Siekierczyn	32,83	28	1,17		
		razem	39,43	29	1,36		
8	Gospodarstwo	Rudzica	8,64	15	0,58	Siekierczyn	-
		Siekierczyn	5,39	9	0,60		
		Wesołówka	1,82	1	1,82		
		razem	15,85	25	0,63		
9	Gospodarstwo	Rudzica	105,78	6	17,63	Siekierczyn	-
		Siekierczyn	3,90	4	0,98		
		Zaręba	19,72	5	3,94		
		razem	129,40	15	8,63		
10	Gospodarstwo	Rudzica	9,99	13	0,77	Zaręba	-
		Siekierczyn	12,05	14	0,86		
		Zaręba	6,41	6	1,07		
		razem	28,45	33	0,86		

11	Gospodarstwo	Rudzica	30,14	26	1,16	Siekierczyn	-
		Siekierczyn	56,54	46	1,23		
		Zaręba	32,40	12	2,70		
		razem	119,08	84	1,42		
12	Gospodarstwo	Siekierczyn	2,17	2	1,09	Zaręba	-
		Zaręba	16,34	11	1,49		
		razem	18,51	13	1,42		
13	Gospodarstwo	Siekierczyn	23,08	16	1,44	Zaręba	-
		Zaręba	19,48	14	1,39		
		razem	42,56	30	1,42		
14	Gospodarstwo	Rudzica	13,61	16	0,85	Siekierczyn	-
		Siekierczyn	13,22	14	0,94		
		razem	26,83	30	0,89		
15	Gospodarstwo	Nowa Karczma	1,88	1	1,88	Wyręba	-
		Rudzica	46,76	43	1,09		
		Wyręba	53,83	34	1,58		
		razem	102,47	78	1,31		
16	Gospodarstwo	Wyręba	1,05	1	1,05	poza gminą	1
		Zaręba	2,29	5	0,46		
		razem	3,34	6	0,56		
17	Gospodarstwo	Rudzica	13,87	5	2,77	Siekierczyn	-
		Siekierczyn	39,18	48	0,82		
		Zaręba	36,27	6	6,05		
		razem	89,32	59	1,51		
18	Gospodarstwo	Siekierczyn	3,97	1	3,97	Wesołówka	-
		Wesołówka	1,84	5	0,37		
		razem	5,81	6	0,97		
19	Gospodarstwo	Rudzica	9,76	7	1,39	poza gminą	1
		Siekierczyn	2,16	1	2,16		
		razem	11,92	8	1,49		
20	Gospodarstwo	Nowa Karczma	2,82	2	1,41	Wyręba	-
		Wyręba	7,77	8	0,97		
		razem	10,59	10	1,06		
21	Gospodarstwo	Rudzica	7,68	9	0,85	poza gminą	1
		Siekierczyn	7,06	9	0,78		
		razem	14,74	18	0,82		
22	Gospodarstwo	Siekierczyn	1,86	5	0,37	Siekierczyn	-
		Wesołówka	20,33	14	1,45		
		razem	22,19	19	1,17		
23	Gospodarstwo	Siekierczyn	4,14	2	2,07	Wesołówka	-
		Wesołówka	7,84	8	0,98		
		razem	11,98	10	1,20		
Gmina ogółem			980,32	669	1,47	-	4

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.)

Rys. 43. Położenie gruntów wybranych gospodarstw indywidualnych

Struktura liczbowa i obszarowa gospodarstw rolnych indywidualnych

Tabela 32

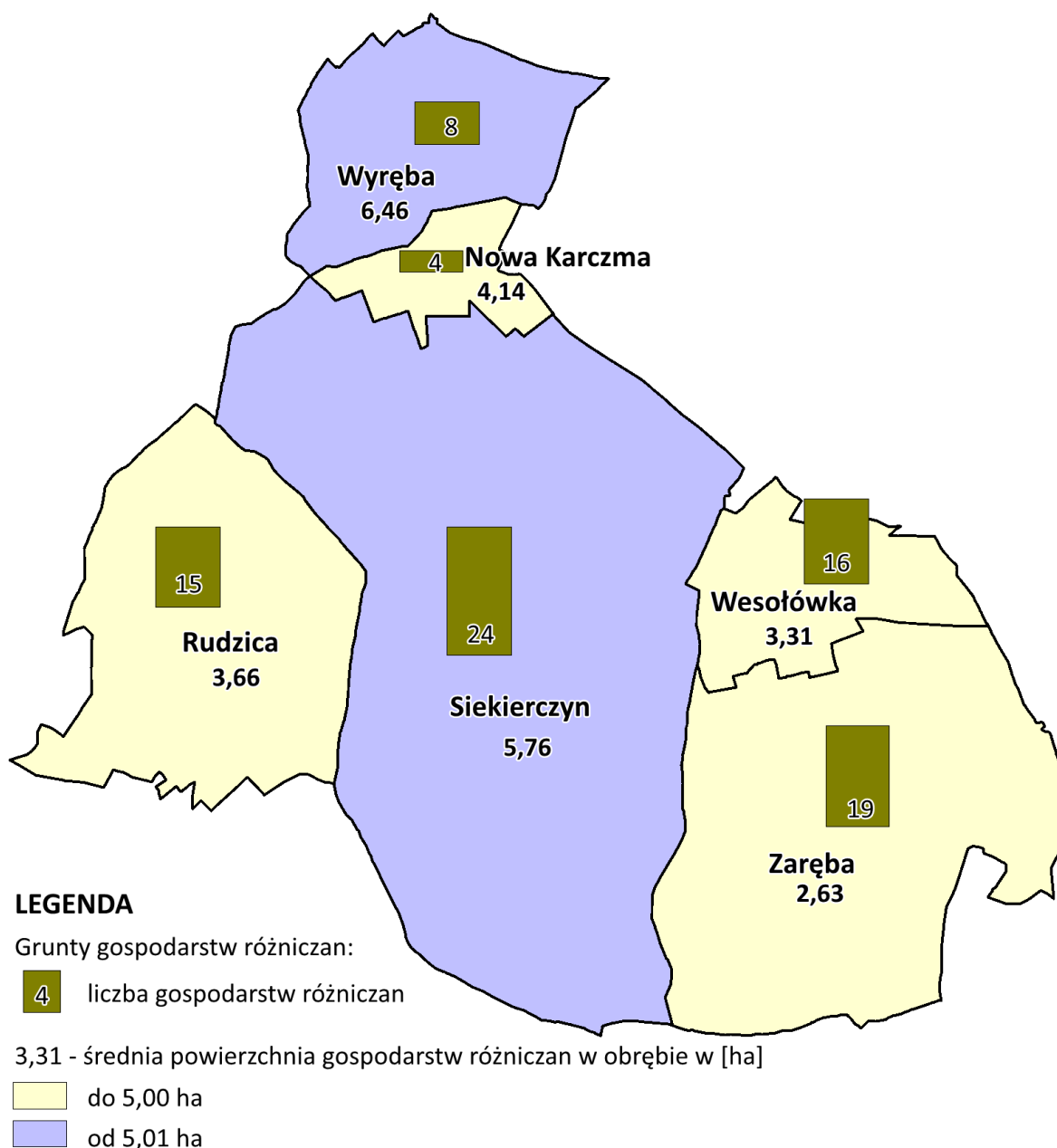
Lp.	Obręb	Gospodarstwa w grupach obszarowych																		
		razem				1,00 – 5,00 ha					5,01 – 10,00 ha					10,01 – 15,00 ha				
		liczba i pow. gosp. [ha]	śred. pow. gosp. [ha]	liczba działek	śred. liczba działek i śred. pow. działki w gosp. [ha]	liczba i pow. gosp. [ha]	udział [%]	średn. pow. gosp. [ha]	liczba działek	śred. liczba działek i śred. pow. działki w gosp. [ha]	liczba i pow. gosp. [ha]	udział [%]	średn. pow. gosp. [ha]	liczba działek	śred. liczba działek i śred. pow. działki w gosp. [ha]	liczba i pow. gosp. [ha]	udział [%]	średn. pow. gosp. [ha]	liczba działek	śred. liczba działek i śred. pow. działki w gosp. [ha]
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
1	Nowa Karczma	23 85,43	3,71	80	3 1,07	19 40,65	82,6 47,6	2,14	53	3 0,77	1 6,60	4,3 7,7	6,60	1 6,60	2 22,60	8,7 26,5	11,30	12	6 1,88	
2	Rudzica	73 523,31	7,17	481	7 1,09	50 114,93	68,5 22,0	2,30	190	4 0,60	10 77,66	13,7 14,8	7,77	83	8 0,94	8 102,36	11,0 19,6	12,80	93	12 1,10
3	Siekierczyn	147 1261,72	8,58	1119	8 1,13	107 238,77	72,8 18,9	2,23	407	4 0,59	19 138,26	12,9 11,0	7,28	177	9 0,78	4 47,62	2,7 3,8	11,91	51	13 0,93
4	Wesołówka	48 205,47	4,28	194	4 1,06	31 62,43	64,6 30,4	2,01	71	2 0,88	13 88,27	27,1 43,0	6,79	90	7 0,98	3 34,44	6,3 16,8	11,48	19	6 1,81
5	Wyłęba	22 259,65	11,80	202	9 1,29	11 19,97	50,0 7,7	1,82	26	2 0,77	6 46,40	27,3 17,9	7,73	73	12 0,64	1 11,49	4,5 4,4	11,49	5	5 2,30
6	Zaręba	83 348,54	4,20	304	4 1,15	67 140,76	80,7 40,4	2,10	189	3 0,74	9 58,07	10,8 16,7	6,45	48	5 1,21	1 10,40	1,2 3,0	10,40	13	13 0,80
Gmina ogółem		396 2684,12	6,78	2380	6 1,13	285 617,51	72,0 23,0	2,17	936	3 0,66	58 415,26	14,6 15,5	7,16	472	8 0,88	19 228,91	4,8 8,5	12,05	193	10 1,19

Gospodarstwa w grupach obszarowych															
15,01 – 50,00 ha				od 50,01 - 100,00 ha				od 100,01 ha							
liczba i pow. gosp. [ha]	udział [%]	średn. pow. gosp. [ha]	liczba działek	śred. liczba działek i śred. pow. działki w gosp. [ha]	liczba i pow. gosp. [ha]	udział [%]	średn. pow. gosp. [ha]	liczba działek	śred. liczba działek i śred. pow. działki w gosp. [ha]	liczba i pow. gosp. [ha]	udział [%]	średn. pow. gosp. [ha]	liczba działek	śred. liczba działek i śred. pow. działki w gosp. [ha]	
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	
1	4,3	15,58	14	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15,58	18,2			1,11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	5,5	30,65	109	27	-	-	-	-	-	1	1,4	105,78	6	6	
122,58	23,4			1,12	-	-	-	-	-	105,78	20,2			17,63	
12	8,2	27,98	251	21	3	2,0	66,57	108	36	2	1,4	150,79	125	63	
335,79	26,6			1,34	199,71	15,8			1,85	301,57	23,9			2,41	
1	2,1	20,33	14	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
20,33	9,9			1,45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	9,1	22,94	30	15	2	9,1	67,96	68	34	-	-	-	-	-	
45,88	17,7			1,53	135,91	52,3			2,00	-	-	-	-	-	
6	7,2	23,22	54	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
139,31	40,0			2,58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
26	6,6	26,13	472	18	5	1,2	67,12	176	35	3	0,8	135,78	131	44	
679,47	25,3			1,44	335,62	12,5			1,91	407,35	15,2			3,11	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.)

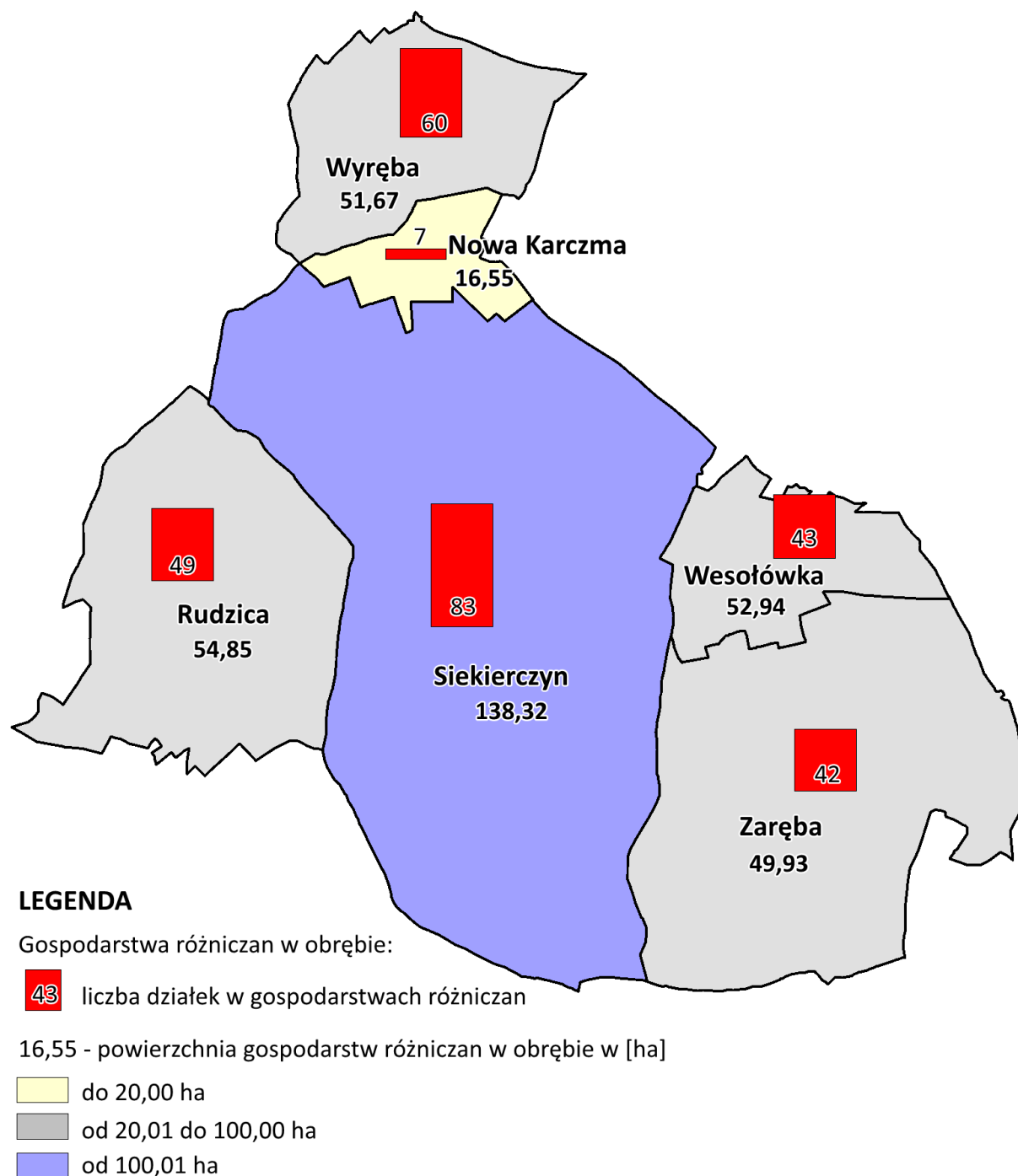
2.7. Grunty gospodarstw różniczan

Analiza danych ewidencji gruntów i budynków wykazała, że na terenie gminy znajdują się grunty gospodarstw różniczan. Za różniczan przyjęto właścicieli gospodarstw posiadających grunty na terenie gminy Siekierzyn, ale siedzibę gospodarstwa lub adres zamieszkania właściciela poza jej granicami. W gminie stwierdzono łącznie 86 gospodarstw różniczan (21,7% gospodarstw), których grunty na terenie gminy Siekierzyn zajmują 364,26 ha (13,6% powierzchni gospodarstw) i tworzy je 284 działek ewidencyjnych (11,9% działek gospodarstw). Średnia powierzchnia gospodarstwa różniczan to 4,24 ha, a w obrębach zawiera się od 2,63 ha w Zarębie do 5,76 ha w Siekierczynie i 6,46 ha w Wyřebie.

Rys. 44. Gospodarstwa różniczan

Zdecydowanie największa liczba różniczan jest w Siekierczynie 24, a w pozostałych obrębach od 4 w Nowej Karczmie do 19 w Zarębie. Udział liczbowy różniczan do gospodarstw danej wsi zawiera się w przedziale od 16,3% (Siekierczyn) do 36,4% (Wyręba). Grunty gospodarstw różniczan zajmują od 16,55 ha w Nowej Karczmie do 138,32 ha w Siekierczynie. W strukturze obszarowej gospodarstw obrębu stanowią od 10,5% (w Rudzicy) do 25,8% (w Wesołównie).

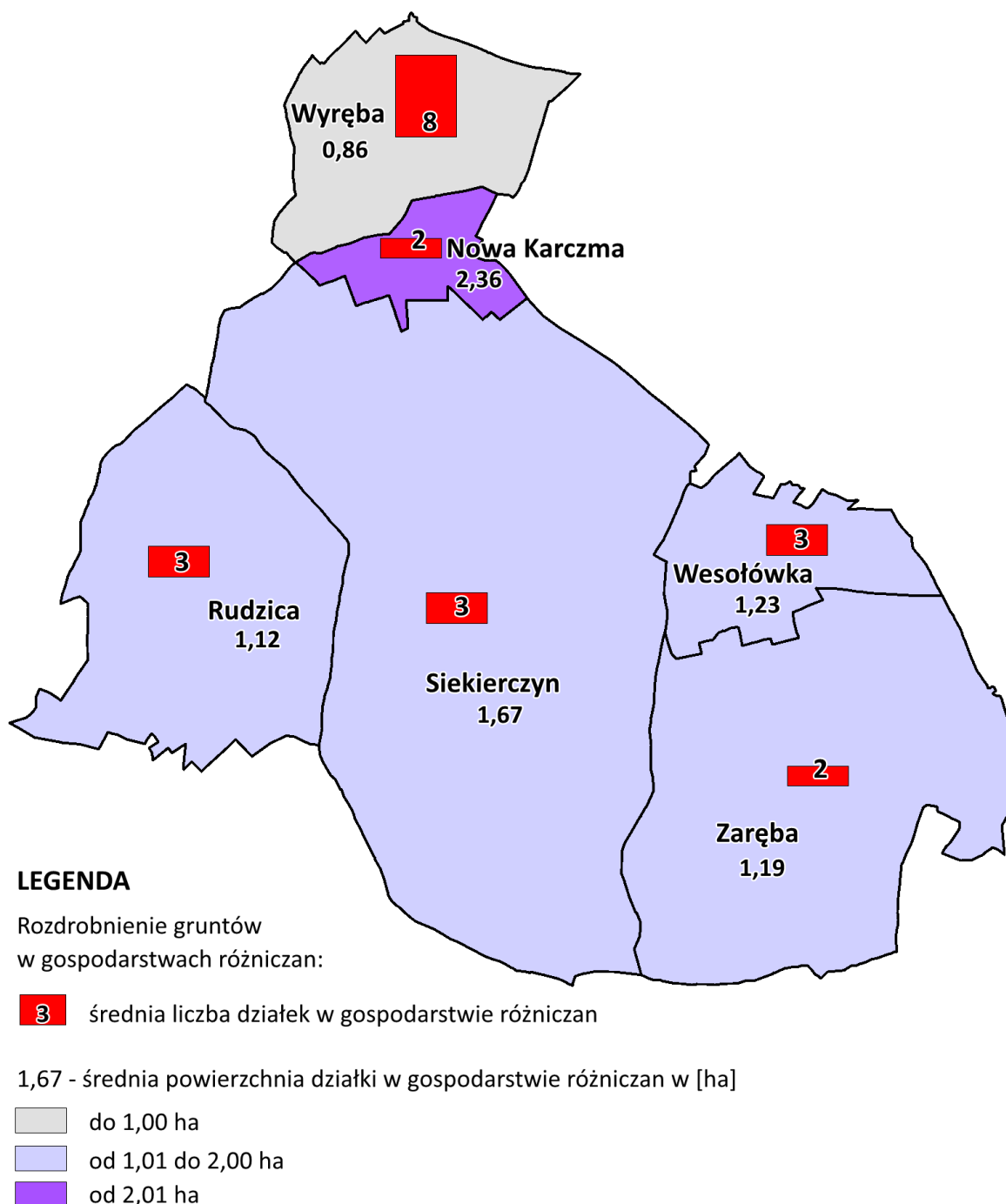

Rys. 45. Grunty gospodarstw różniczan

Poza Nową Karczmą **najwięcej działek różniczan** położonych jest w Siekierczynie 83 i w Wyrębie 60, w pozostałych obrębach od 42 do 49. Są to wsie, gdzie występuje też największy obszar gruntów

różniczan, od 50,00 do 140,00 ha. Na podstawie analizy danych egib stwierdzono, że im więcej różniczan jest w danym obrębie, tym mniejsza jest średnia powierzchnia ich gospodarstwa i dotyczy to:

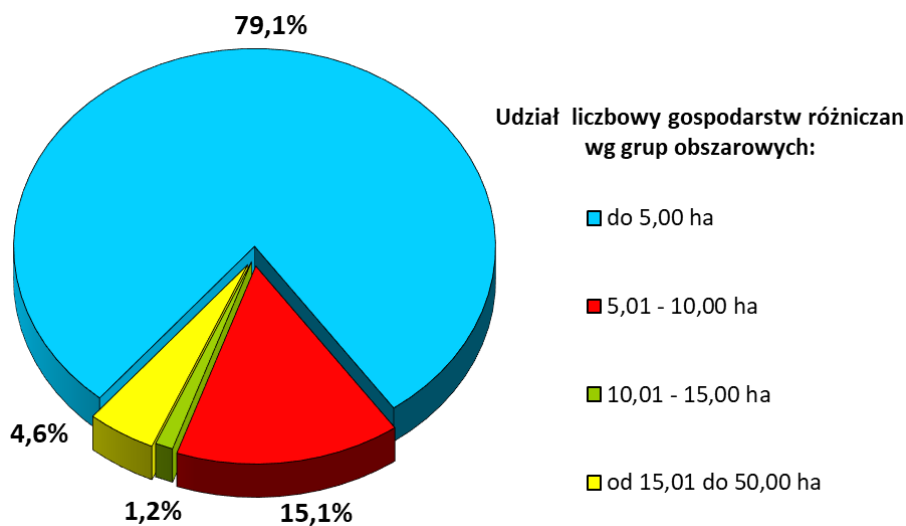
- Rudzicy 15 różniczan, a średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 3,66 ha,
- Wesołówki 16 różniczan, a średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 3,31 ha,
- Zaręby 19 różniczan, a średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 2,63 ha.

Rys. 46. Rozdrobnienie gruntów gospodarstw różniczan

Średnia powierzchnia działki w gospodarstwach różniczan wynosi 1,28 ha, w obrębach zawiera się od 0,86 ha w Wyrebie do 2,36 ha w Nowej Karczmie. Gospodarstwo różniczan tworzą średnio 3 działki

ewidencyjne, natomiast w obrębach od 2 do 8 działek. W Siekierczynie, gdzie jest najwięcej gospodarstw różniczan (24) i ich gruntów (ok. 140,00 ha), średnia powierzchnia działki gospodarstwa wynosi 1,67 ha, a gospodarstwo tworzą przeciętnie 3 działki, natomiast w Nowej Karczmie, gdzie jest najmniej gospodarstw różniczan (4) i ich gruntów, średnia powierzchnia działki wynosi 2,36 ha, a gospodarstwo tworzą przeciętnie 2 działki. Z analizy danych wynika, że największe rozdrobnienie gruntów gospodarstw różniczan jest w Wyrębie, ponieważ średnia powierzchnia działki wynosi zaledwie 0,86 ha, natomiast gospodarstwo tworzy średnio aż 8 działek ewidencyjnych.

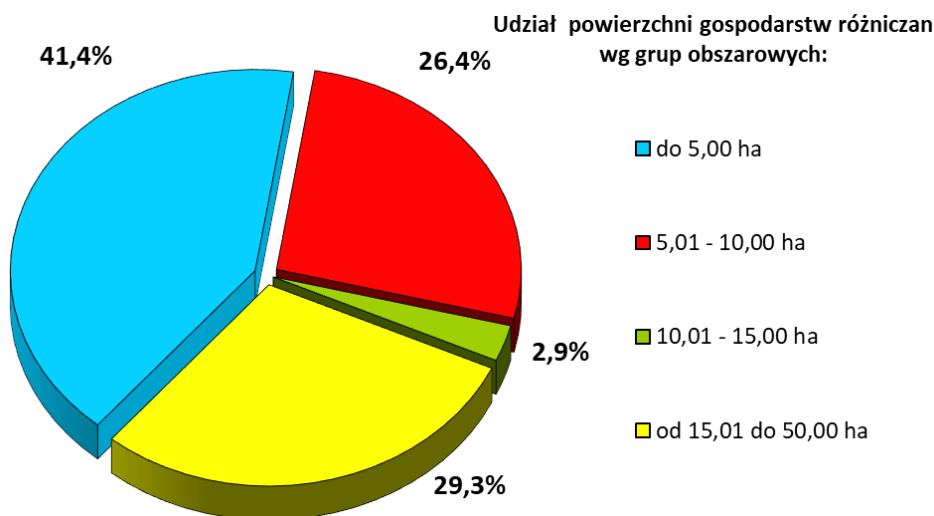
Rys. 47. Struktura liczbowa gospodarstw różniczan

W strukturze liczbowej i obszarowej gospodarstw różniczan zdecydowanie przeważają gospodarstwa do 5,00 ha. W liczbie 68 stanowią 79,1% gospodarstw różniczan, które zajmują 150,66 ha (41,4% powierzchni gospodarstw różniczan). Położone są we wszystkich miejscowościach na obszarze od 6,08 ha w Nowej Karczmie do 44,66 ha w Zarębie. Najwięcej takich gospodarstw jest w Siekierczynie 19 i w Zarębie 18. W obrębach udział liczbowy gospodarstw najmniejszych zawiera się od 62,5% do 94,7%, a udział powierzchniowy od 20,3% do 89,4% w Wyrębie i w Zarębie. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi zaledwie 2,22 ha, a w Rudzicy 1,88 ha. W grupie tej znajduje się 156 działek (54,9% działek różniczan) z tego w Siekierczynie 54, a w Zarębie 41. Gospodarstwo takie średnio tworzą 2 działki o areale 0,97 ha. Najmniej korzystna sytuacja występuje w Siekierczynie, gdzie gospodarstwo różniczanina do 5,00 ha tworzą średnio 3 działki o średniej powierzchni 0,82 ha. Najlepsza sytuacja w tej grupie obszarowej jest w Nowej Karczmie, gdzie gospodarstwo różniczanina tworzy 1 działka o powierzchni 1,52 ha. Z analizy danych wynika, że wśród gospodarstw osób spoza gminy rozdrobnienie gruntów jest zróżnicowane, ponieważ:

- w grupie obszarowej 5,01 – 10,00 ha jest 13 gospodarstw różniczan, co stanowi 15,1% wszystkich różniczan, z tego najwięcej w Rudzicy i w Wesołowce 4. Do nich należy 96,22 ha

(26,4% gruntów różniczan) położonych w 5 obrębach. Tam też położonych jest najwięcej ich gruntów. Do nich należy 99 działek (34,9% z ogółu). Średnia powierzchnia gospodarstw w obrębie wynosi od 5,27 ha do 8,55 ha. Gospodarstwo z tej grupy obszarowej średnio tworzy 8 działek o średniej powierzchni 0,97 ha, przy czym najgorsza sytuacja występuje w Wyrębie, gdzie gospodarstwo takie składa się z 21 działek o średniej powierzchni 0,37 ha. Najlepsza sytuacja jest w Zarębie, gdzie gospodarstwo takie składa się z 1 działki o pow. 5,27 ha;

- w grupie obszarowej 10,01 – 15,00 ha jest 1 gospodarstwo różniczan o powierzchni 10,47 ha w Nowej Karczmie, które składa się z 3 działek ewidencyjnych o średniej powierzchni 3,49 ha;
 - w grupie obszarowej 15,01 – 50,00 ha są 4 gospodarstwa różniczan, które stanowią 4,6% wszystkich różniczan. Do nich należy 106,91 ha (29,3% gruntów różniczan) położonych w Siekierczynie (3 różniczan ma 81,46 ha) i w Zarębie (1 ma 25,45 ha). W skład tych gospodarstw wchodzi 26 działek (9,1% z ogółu), a średnia powierzchnia wynosi 26,73 ha. Gospodarstwo z tej grupy obszarowej średnio tworzy 7 działek ewidencyjnych o średniej powierzchni 4,11 ha.
- Największe gospodarstwo różniczanina jest z gminy wiejskiej Lubań i jest o powierzchni ok. 40,00 ha i składa się z 3 działek ewidencyjnych położonych w Siekierczynie.**

Rys. 48. Struktura powierzchniowa gospodarstw różniczan

Różniczanie adres zamieszkania lub siedzibę gospodarstwa najczęściej mają w sąsiednich gminach: Platerówka, Lubań i Zgorzelec. Najwięcej różniczan w liczbie 37 (43,0% wszystkich osób spoza gminy) adres zamieszkania ma na terenie miasta i gminy Lubań, a ich grunty zajmują 156,56 ha (43,0% gruntów różniczan) i tworzy je 103 działek (36,0% działek różniczan). Średnia powierzchnia gruntów takich gospodarstw wynosi 4,23 ha, średnia liczba działek 3, natomiast średnia powierzchnia działki 1,52 ha. Właściciele gospodarstw z miasta i gminy Lubań najczęściej grunty mają w obrębach:

- Wesołówka, gdzie 9 różniczan posiada 30,56 ha i 20 działek,
- Zaręba, gdzie 10 różniczan posiada 26,52 ha i 17 działek,
- Siekierzyn, gdzie 12 różniczan posiada 64,34 ha i 47 działek.

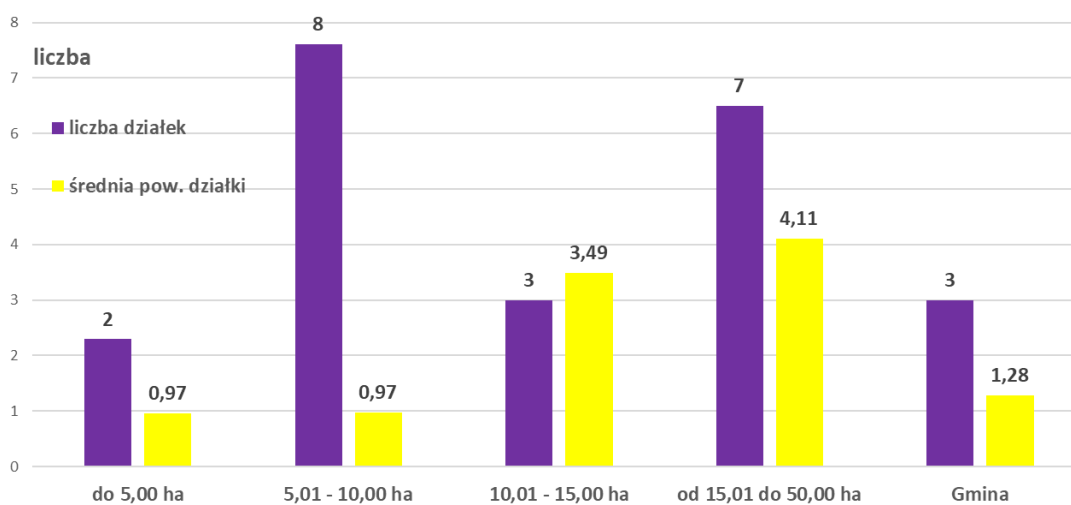
Stąd wniosek, że wpływ na strukturę obszarową wszystkich gospodarstw w obrębach i rozdrobnienie mają także grunty gospodarstw **różniczan**. Nabywają oni działki na rozwoju produkcji rolnej, jak też w celach budowlanych, rekreacyjnych, usługowo-produkcyjnych. Coraz częściej się też staje zakup działek w obrębach atrakcyjnie położonych, o dogodnej komunikacji drogowej i rozbudowanej infrastrukturze społeczno-technicznej jako lokata kapitału.

Grunty gospodarstw różniczan wg adresu zamieszkania

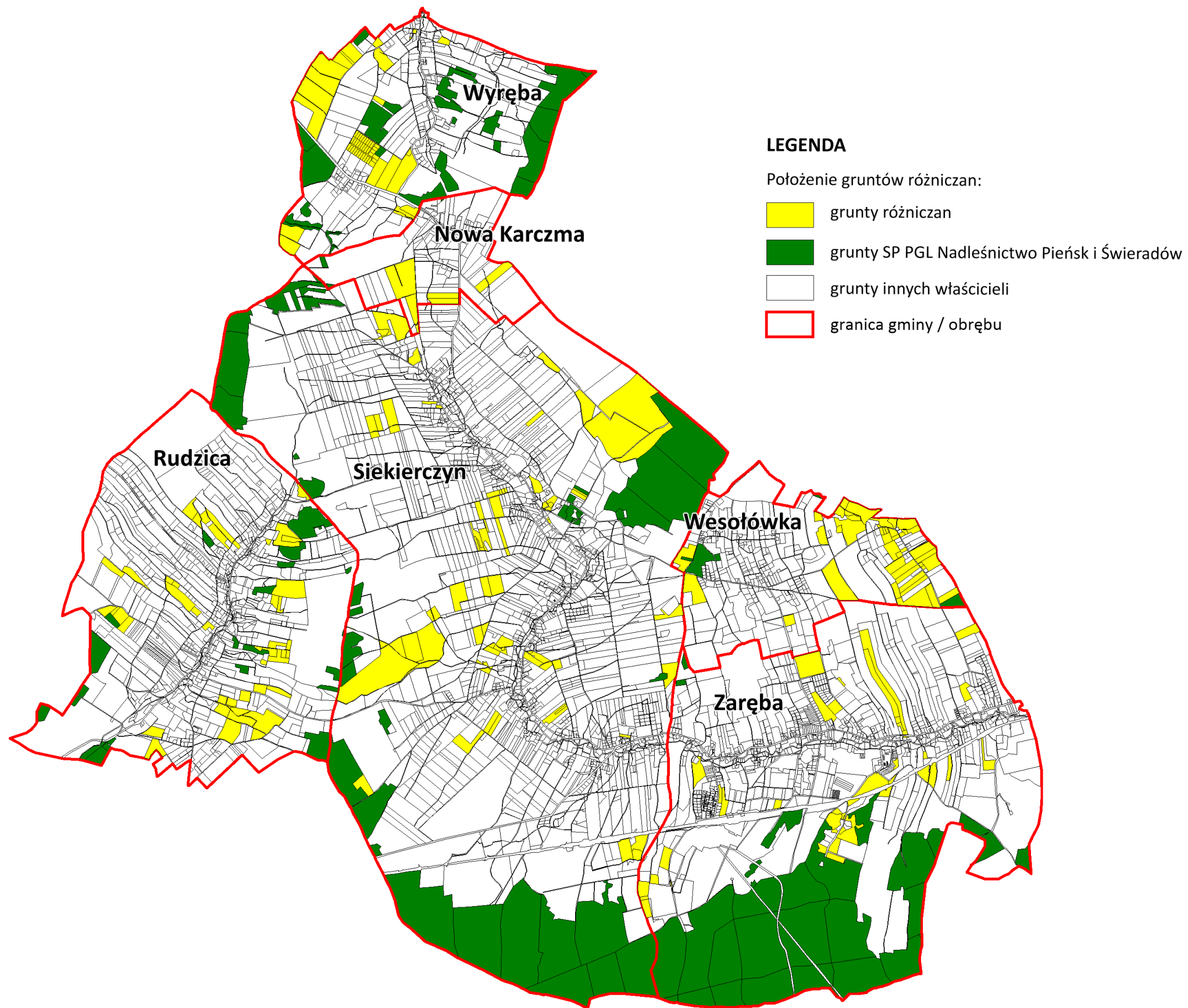
Tabela 33

Lp.	Siedziba różniczan / adres	Grunty gospodarstw różniczan wg miejscowości i gmin					
		liczba różniczan	powierzchnia gospodarstw	liczba działek	średnia pow. gosp.	średnia liczba dz. w gosp.	średnia pow. działki
		liczba	ha	liczba	ha	liczba	ha
1	2	3	4	5	6	7	8
1	gmina Platerówka	3	13,68	9	4,56	3	1,52
2	miasto i gmina Lubań	37	156,56	103	4,23	3	1,52
3	miasto Jelenia Góra	3	10,69	4	3,56	1	2,67
4	Inne gminy i miejscowości	43	183,33	168	4,26	4	1,09
Gmina ogółem		86	364,26	284	4,24	3	1,28

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (stan na grudzień 2022 r.)

Rys. 49. Rozdrobnienie gruntów różniczan w grupach obszarowych

Rys. 50. Grunty gospodarstw różniczan

Grunty gospodarstw różniczan

Tabela 34

Lp.	Obręb	Gospodarstwa ogółem						Gospodarstwa różniczan - osób spoza gminy Siekierzyn								
		gospod. rstwa	powierzch. gospod.	śred.pow. gosp.	działki	średnia liczba działek w gosp.	średnia pow. działki w gospo.	liczba gospodarstw		powierzchnia gosp.		śred.pow. gosp.	liczba działek		średnia liczba działek w gosp.	średnia pow. działki w gosp.
		liczba	ha	ha	liczba	liczba	ha	liczba	%	ha	%	ha	liczba	%	liczba	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Nowa Karczma	23	85,43	3,71	80	3	1,07	4	17,4	16,55	19,4	4,14	7	8,8	2	2,36
2	Rudzica	73	523,31	7,17	481	7	1,09	15	20,5	54,85	10,5	3,66	49	10,2	3	1,12
3	Siekierzyn	147	1261,72	8,58	1119	8	1,13	24	16,3	138,32	11,0	5,76	83	7,4	3	1,67
4	Wesołówka	48	205,47	4,28	194	4	1,06	16	33,3	52,94	25,8	3,31	43	22,2	3	1,23
5	Wyłęba	22	259,65	11,80	202	9	1,29	8	36,4	51,67	19,9	6,46	60	29,7	8	0,86
6	Zaręba	83	348,54	4,20	304	4	1,15	19	22,9	49,93	14,3	2,63	42	13,8	2	1,19
Gmina ogółem		396	2684,12	6,78	2380	6	1,13	86	21,7	364,26	13,6	4,24	284	11,9	3	1,28

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.)

Struktura liczbowa i obszarowa gospodarstw różniczan

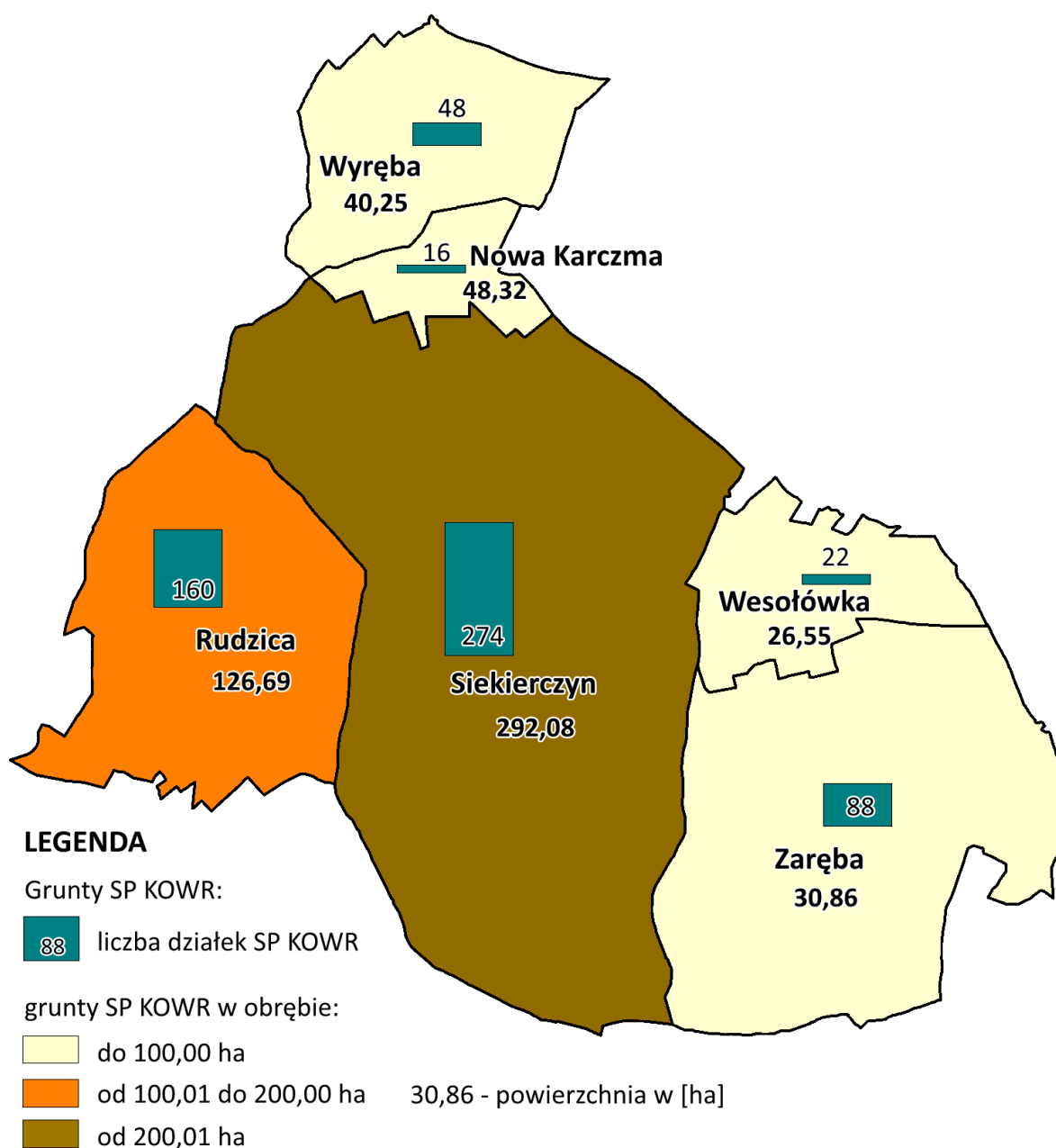
Tabela 35

Lp.	Obręb	Grunty gospodarstw różniczan wg grup obszarowych																					
		razem		1,00 – 5,00 ha					5,01 – 10,00 ha					10,01 – 15,00 ha					15,01 – 50,00 ha				
		liczba	liczba	liczba	%	średn.	liczba	średnia	liczba	%	średn. pow.	liczba	średnia	liczba	%	średn. pow.	liczba	średnia	liczba	%	średn. pow.	liczba	średnia
		ha	działek	ha	%	pow. gosp.	działek	liczba dz.	ha	%	gosp.	działek	liczba dz.	ha	%	gosp.	działek	liczba dz.	ha	%	gosp.	działek	liczba dz.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Nowa Karczma	4	7	3	75,0	2,03	4	1	-	-	-	-	-	1	25,0	10,47	3	3	-	-	-	-	-
		16,55		6,08	36,7			1,52	-	-				10,47	63,3			3,49	-	-			
2	Rudzica	15	49	11	73,3	1,88	22	2	4	26,7	8,55	27	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		54,85		20,65	37,6			0,94	34,20	62,4			1,27	-	-			-	-	-			
3	Siekierczyn	24	83	19	79,2	2,32	54	3	2	8,3	6,39	10	5	-	-	-	-	-	3	12,5	27,15	19	6
		138,32		44,08	31,9			0,82	12,78	9,2			1,28	-	-			-	81,46	58,9			4,29
4	Wesołówka	16	43	12	75,0	2,06	24	2	4	25,0	7,06	19	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		52,94		24,71	46,7			1,03	28,23	53,3			1,49	-	-			-	-	-			
5	Wyręba	8	60	5	62,5	2,10	11	2	2	25,0	7,87	42	21	-	-	-	-	-	1	12,5	25,45	7	7
		51,67		10,48	20,3			0,95	15,74	30,5			0,37	-	-			-	25,45	49,3			3,64
6	Zaręba	19	42	18	94,7	2,48	41	2	1	5,3	5,27	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		49,93		44,66	89,4			1,09	5,27	10,6			5,27	-	-			-	-	-			
	Gmina ogółem	86	284	68	79,1	2,22	156	2	13	15,1	7,40	99	8	1	1,2	10,47	3	3	4	4,6	26,73	26	7
		364,26		150,66	41,4			0,97	96,22	26,4			0,97	10,47	2,9			3,49	106,91	29,3			4,11

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.)

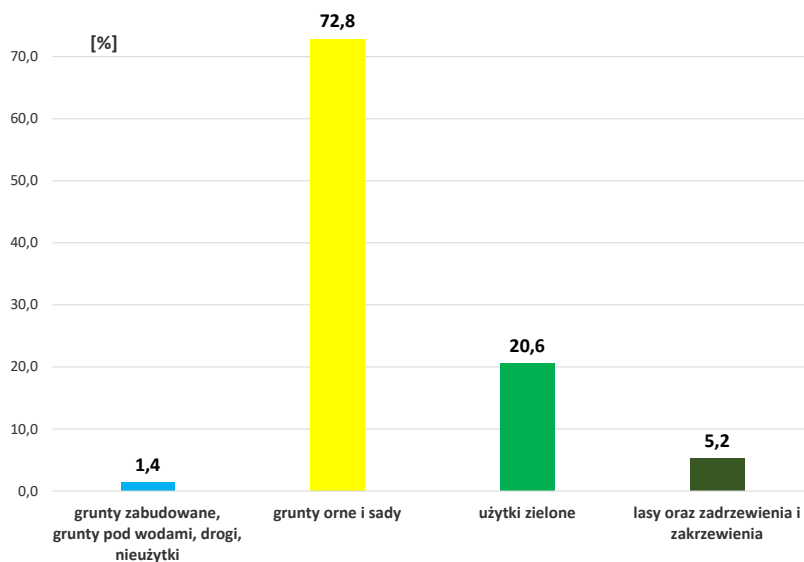
2.8. Grunty dzierżawione

Grunty SP będące we władaniu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa zajmują 564,75 ha (11,5% powierzchni gminy) i jest to o 760,79 ha mniej niż w 2005 r. Położone są we wszystkich obrębach, z tego największy obszar są w Siekierzynie 292,08 ha (274 działki) i w Rudzicy 126,69 ha (160 działki). Najmniej gruntów KOWR jest w Wesołówce 26,55 ha, a działek w Nowej Karczmie 16. Większe, zwarte obszary KOWR położone są w środkowej i zachodniej części gminy, na obrzeżach obrębów. Mniejsze, bardziej rozproszone działki położone są bliżej strefy zabudowanej. We władaniu KOWR jest **608 działek ewidencyjnych**, o średniej powierzchni 0,93 ha, w obrębach od 16 do 274 działek, o średniej powierzchni 0,35 ha w Zarębie do 3,02 ha w Nowej Karczmie.

Rys. 51. Grunty SP KOWR

W strukturze gruntów KOWR dominują grunty orne 411,09 ha (72,8% gruntów) i użytki zielone 116,58 ha (20,6%). We władaniu są też: grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione 29,23 ha (5,2%) z tego najwięcej w Nowej Karczmie i Wyrębie (powyżej 6,00 ha), nieużytki 4,89 ha z tego najwięcej w Siekierczynie (ok. 3,00 ha), drogi, rowy i tereny zabudowane (łącznie ok. 3,00 ha).

Rys. 52. Struktura użytkowania gruntów SP KOWR

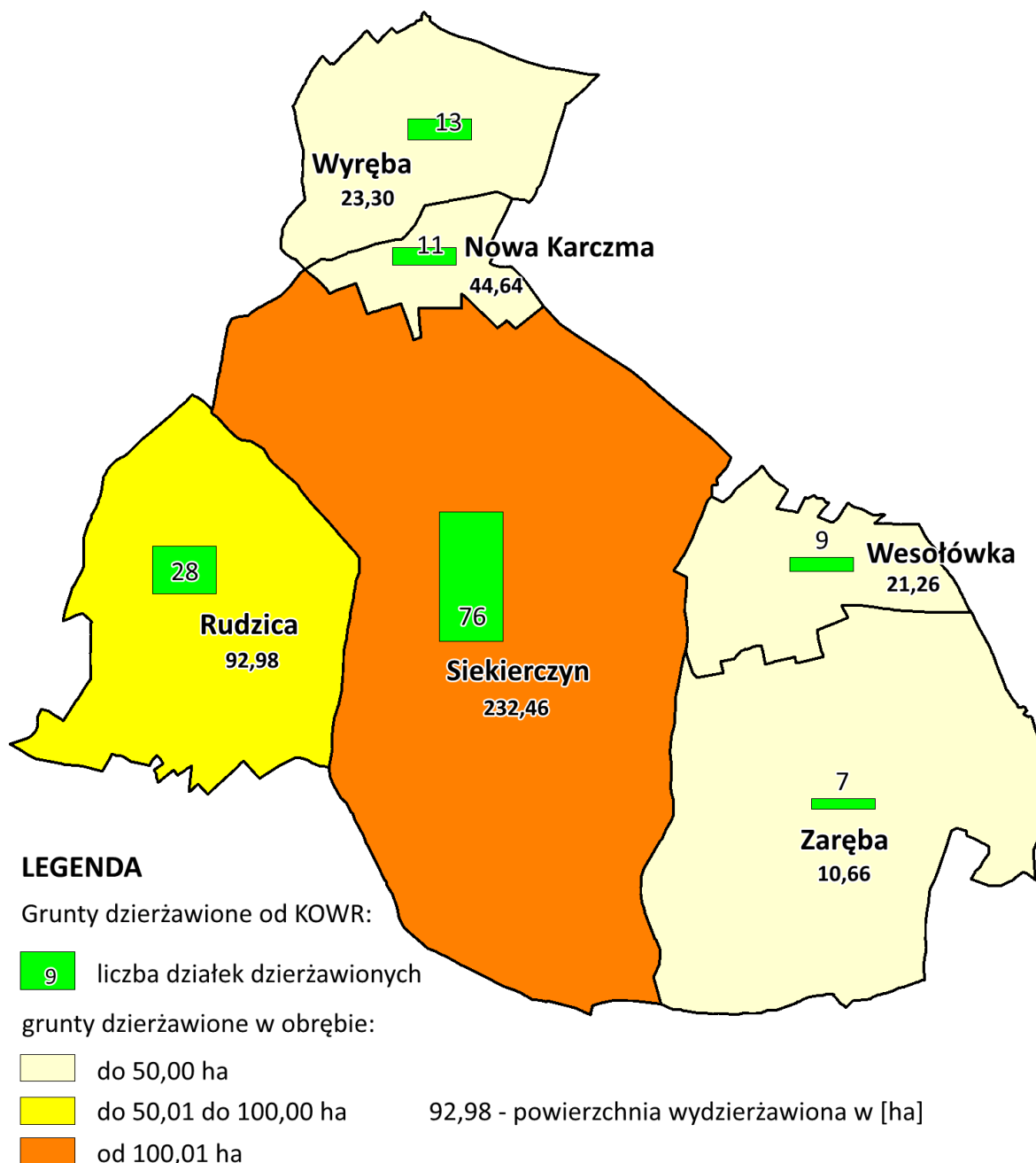
Z analizy danych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa Oddziału Terenowego we Wrocławiu (sierpień 2023 r.) wynika, że **425,30 ha** (75,3% ich powierzchni) i **144 działek** (23,7% działek KOWR) zostało wydzierżawionych przez **47 podmiotów**. Największe powierzchnie zostały wydzierżawione w:

- Siekierczynie - 232,46 ha i 76 działek przez 23 dzierżawców,
- Rudzicy - 92,98 ha i 28 działek przez 8 dzierżawców;
- Nowej Karczmie - 44,64 ha i 11 działek przez 5 dzierżawców.

W pozostałych obrębach: Wesołówka, Wyręba i Zaręba jest od 5 do 6 dzierżawców, którzy wydzierżawili od 10,66 ha do 21,26 ha (od 7 do 13 działek). Udział gruntów dzierżawionych w powierzchni KOWR wynosi od 34,5% w Zarębie do 92,4% w Nowej Karczmie. Grunty zostały wydzierżawione na różny okres czasowy m.in. do 2025 r., do 2031 r. i do 2035 r. Z pozostałych gruntów KOWR do zagospodarowania zostało 139,45 ha (464 działek) z tego najwięcej w Siekierczynie ok. 60,00 ha, Rudzicy ok. 34,00 ha, Zarębie ok. 20,00 ha i w Wyrębie ok. 17,00 ha. Nie wszystkie grunty KOWR mogą być włączone do produkcji rolnej, ponieważ są to też nieużytki, grunty zabudowane lub drogi. Z uwagi na to, że niektóre te same podmioty dzierżawią grunty KOWR w kilku obrębach, liczba dzierżawców w odniesieniu do obrębów wynosi 52. **Charakterystyka gruntów dzierżawionych od KOWR** wygląda następująco:

- średnia powierzchni gruntów dzierżawionych w gminie wynosi 8,18 ha, w obrębach od 1,78 ha w Zarębie do 11,62 ha w Rudzicy;

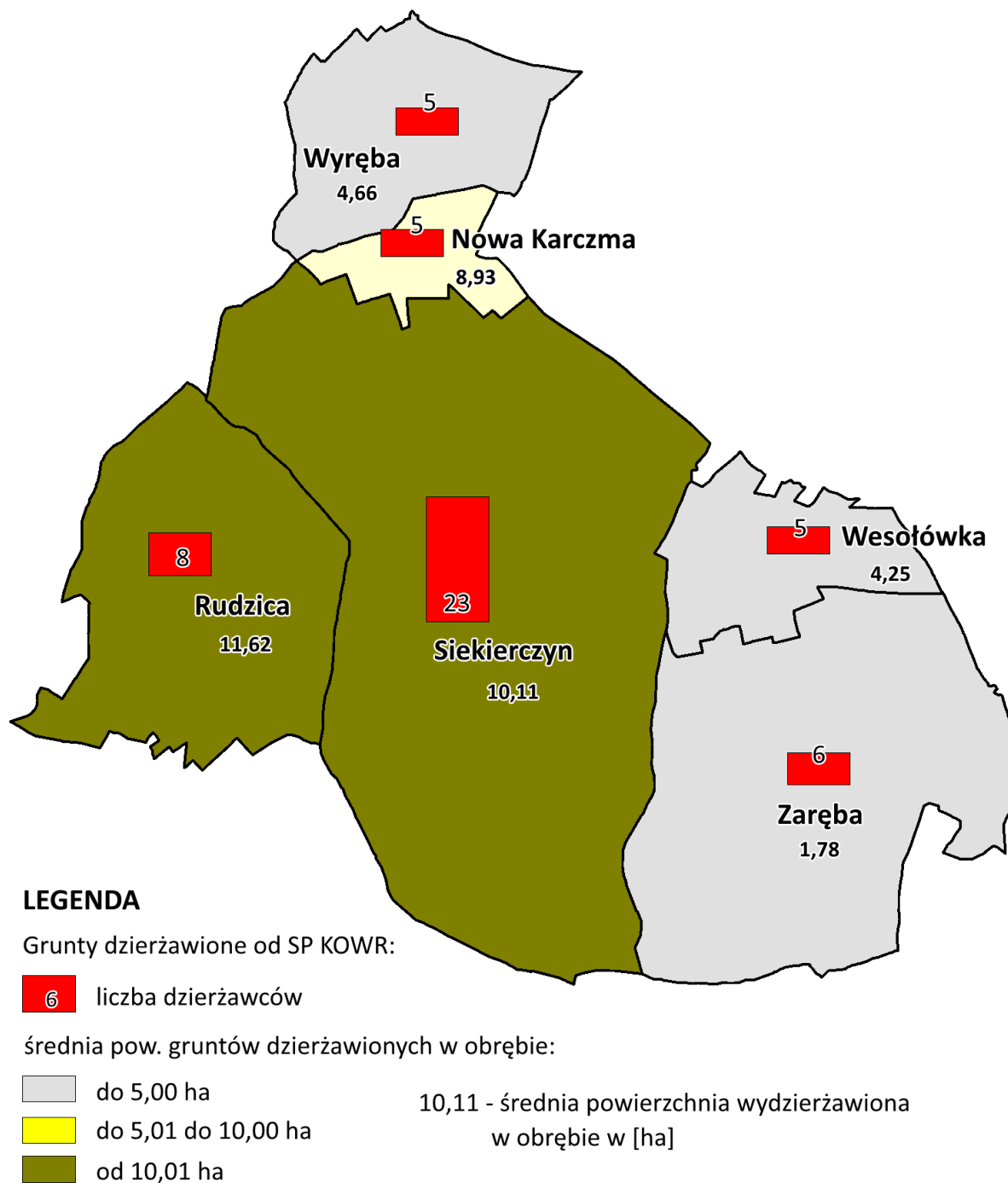
- średnia liczba działek wydzierżawionych wynosi 3, w obrębach od 1 w Zarębie do 4 w Rudzicy;
- średnia powierzchnia działki wydzierżawionej w gminie wynosi 2,95 ha, w obrębach od 1,52 ha w Zarębie i 1,79 ha w Wyrębie do 4,06 ha w Nowej Karczmie.

Rys. 53. Grunty dzierżawione od SP KOWR

Z analizy danych wynika, że 35 dzierżawców posiada grunty własne na terenie gminy (67,3%), co przedstawia tabela. Liczbowo najczęściej takich dzierżawców jest w Siekierzynie 13 na 23, natomiast w Nowej Karczmie, Rudzicy, Wesołówce, Wyrębie i Zarębie ponad połowa dzierżawców posiada grunty własne na terenie poszczególnych wsi. Najwięcej gruntów własnych posiada 7 dzierżawców w Rudzicy ok. 200,00 ha (138 działek) i 3 dzierżawców w Nowej Karczmie ok. 127,00 ha (102 działki).

Siedmiu dzierżawców gruntów KOWR pochodzi z spoza gminy Siekierzyn, którzy siedzibą mają głównie na terenie sąsiednich gmin, Lubania i Platerówka. Na terenie gminy Siekierzyn z zasobu SP KOWR wydzierżawili łącznie 211,04 ha (43 działki) w 4 obrębach, z tego najwięcej w Siekierzynie i w Rudzicy. Tylko 3 z tych dzierżawców posiada grunty własne w gminie (łącznie 12,42 ha).

Rys. 54. Charakterystyka gruntów dzierżawionych od SP KOWR

Największym dzierżawcom gruntów KOWR, w dodatku spoza gminy jest Przedsiębiorstwo „WORPOL”, które wydzierżawiło 144,91 ha (16 działek), w tym w Rudzicy 44,15 ha (3 działki),

w Siekierczynie 100,76 ha (13 działek). Siedziba przedsiębiorstwa mieści się na terenie gminy Sulików, natomiast na terenie gminy Siekierczyn nie posiada gruntów własnych. Z gospodarstw różniczan **najwięcej wydzierżawiło gospodarstwo z Włosienia** (gmina Platerówka) 41,36 ha w Rudzicy (14 działek), które posiada tylko 0,76 ha gruntów własnych na terenie tego obrębu (1 działkę).

Z gminy Siekierczyn jest 45 dzierżawców, którzy wydzierżawili 214,26 ha (101 działek) od KOWR we wszystkich obrębach. Najwięcej takich dzierżawców pochodzi z obrębu Siekierczyn 23, którzy wydzierżawili 145,57 ha w całej gminie (56 działek), z tego w samym Siekierczynie 19 z nich dzierżawi 104,73 ha od KOWR (48 działek). W Nowej Karczmie nie ma dzierżawców gruntów KOWR z tego obrębu, ale są dzierżawcy z Siekierczyna 3, którzy użytkują ok. 40,00 ha gruntów KOWR (7 działek), jeden dzierżawca z Wyręby, który użytkuje ok. 4,00 ha gruntów KOWR w tym obrębie (1 działkę) i 1 dzierżawca z Pisarzowic (gmina Lubań), który użytkuje tylko 0,56 ha (1 działkę). Większość z dzierżawców z gminy (32) posiada grunty własne na jej terenie i do nich należy ok. 600,00 ha (489 działek). **Największym dzierżawcom z gminy jest gospodarstwo z Siekierczyna**, które wydzierżawiło od KOWR łącznie 52,77 ha (2 działki) w Nowej Karczmie 23,80 ha i w Siekierczynie 28,97 ha. Gospodarstwo to posiada grunty własne w tych obrębach o łącznej powierzchni 47,97 ha i 46 działek, z tego większość jest w Siekierczynie (45,17 ha i 45 działek). Wg ww. analiz stwierdzono, że:

- podmioty spoza gminy dzierżawią średnio 30,15 ha, 6 działek o średniej powierzchni 4,91 ha;
- podmioty z gminy dzierżawią średnio 4,76 ha, 2 działki o średniej powierzchni 2,12 ha.

W porównaniu do ustaleń planu z 2005 r. powierzchnia SP będąca we władaniu KOWR zmniejszyła się, co wpłynęło na grunty dzierżawione. Obecnie dzierżawionych jest o 463,45 ha mniej gruntów niż w latach ubiegłych, szczególnie w takich obrębach jak: Siekierczyn o 313,23 ha, Wyręba o 78,33 ha i Zaręba o 134,55 ha, w pozostałych obrębach dzierżawionych jest więcej gruntów: w Nowej Karczmie o 9,85 ha, Rudzicy o 74,36 ha i w Wesołowce o 8,45 ha. Zmienił się udział gruntów dzierżawionych od KOWR z uwagi na ich inną powierzchnię, ponieważ obecnie dzierżawionych jest od 34,5% w Zarębie do 92,4% w Nowej Karczmie, natomiast w 2005 r. było dzierżawionych od 6,9% w Rudzicy do 97,5% w Siekierczynie. W latach ubiegłych jak i teraz najczęściej gruntów dzierżawionych od KOWR jest w Siekierczynie, a najmniej w Zarębie. W 2005 r. najmniej dzierżawiono w Wesołowce.

Z analizy danych ewidencyjnych wynika też, że **11 gospodarstw rolnych wydzierżawia grunty** innym podmiotom (tj. 2,8% wszystkich gospodarstw) w 4 obrębach: Nowa Karczma, Rudzica, Siekierczyn i Wesołówka. Gospodarstwa razem mają 45,32 ha i 61 działek ewidencyjnych. W Nowej Karczmie i w Siekierczynie 2 takie gospodarstwa należą do różniczan. Najwięcej gospodarstw wydzierżawiających grunty innym podmiotom jest w Siekierczynie 5 i do nich należy 35 działek, w pozostałych obrębach po 2 (i do nich należy od 6 do 11 działek). Udział gospodarstw w obrębie, które oddały grunty w dzierżawę jest niski, od 2,7% w Rudzicy do 8,7% w Nowej Karczmie. Średnia powierzchnia takiego gospodarstwa to 4,12 ha, a tworzy go średnio 6 działek ewidencyjnych o średniej

powierzchni działki 0,74 ha. **Największe gospodarstwo, które oddało w dzierżawę większość swoich gruntów** (6,44 ha i 6 działek) jest o powierzchni 11,38 ha i składa się z 10 działek ewidencyjnych o średniej powierzchni 1,14 ha. Gospodarstwo to znajduje się w Wesołówce i oddało grunty do użytkowania 2 dzierżawcom.

Grunty dzierżawione od SP KOWR

Tabela 36

Lp.	Obręb	Grunty SP KOWR								
		ogółem		dzierżawione				pozostałe		
		ha	liczba dz.	liczba dzierżawców	ha	%	liczba dz.	%	ha	liczba dz.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Nowa Karczma	48,32	16	5	44,64	92,4	11	68,8	3,68	5
2	Rudzica	126,69	160	8	92,98	73,4	28	17,5	33,71	132
3	Siekierczyn	292,08	274	23	232,46	79,6	76	27,7	59,62	198
4	Wesołówka	26,55	22	5	21,26	80,1	9	40,9	5,29	13
5	Wyręba	40,25	48	5	23,30	57,9	13	27,1	16,95	35
6	Zaręba	30,86	88	6	10,66	34,5	7	8,0	20,20	81
Gmina ogółem		564,75	608	52	425,30	75,3	144	23,7	139,45	464

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.), danych SP KOWR Oddział Terenowy we Wrocławiu (sierpień 2023 r.)

Charakterystyka gruntów dzierżawionych od SP KOWR

Tabela 37

Lp.	Obręb	Grunty dzierżawione od SP KOWR					
		dzierżawcy	powierzchnia	działki	średnia pow. dzierżaw.	średnia liczba działek	średnia pow. działki dzierżaw.
		liczba	ha	liczba	ha	liczba	ha
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Nowa Karczma	5	44,64	11	8,93	2	4,06
2	Rudzica	8	92,98	28	11,62	4	3,32
3	Siekierczyn	23	232,46	76	10,11	3	3,06
4	Wesołówka	5	21,26	9	4,25	2	2,36
5	Wyręba	5	23,30	13	4,66	3	1,79
6	Zaręba	6	10,66	7	1,78	1	1,52
Gmina ogółem		52	425,30	144	8,18	3	2,95

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.), danych SP KOWR Oddział Terenowy we Wrocławiu (sierpień 2023 r.)

Grunty dzierżawione od SP KOWR wg dzierżawcy

Tabela 38

Lp.	Obręb	Grunty SP KOWR dzierżawione wg adresu dzierżawcy				Grunty własne dzierżawców		
		adres/miejscowość	liczba dzierżawców	ha	liczba działek	liczba dzierżawców	ha	liczba działek
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Nowa Karczma	Pisarzowice	1	0,56	1	-	-	-
		Siekierczyn	3	39,84	7	2	87,40	75
		Wyręba	1	4,24	3	1	39,75	27
		razem	5	44,64	11	3	127,15	102
2	Rudzica	Rudzica	5	7,43	9	5	95,01	59
		Sulików	1	44,15	3	-	-	-
		Włosień	1	41,36	14	1	0,76	1
		Wyręba	1	0,04	2	1	102,47	78
		razem	8	92,98	28	7	198,24	138
3	Siekierczyn	Lubań	1	23,17	10	1	11,59	14
		Siekierczyn	19	104,73	48	12	90,32	101
		Stara Kamienica	1	0,81	1	-	-	-
		Sulików	1	100,76	13	-	-	-
		Wyręba	1	2,99	4	-	-	-
		razem	23	232,46	76	13	101,91	115
4	Wesołówka	Siekierczyn	1	1,00	1	1	22,19	19
		Wesołówka	2	18,53	6	2	17,71	14
		Zaręba	2	1,73	2	1	0,61	5
		razem	5	21,26	9	4	40,51	38
5	Wyręba	Wyręba	5	23,30	13	4	106,69	63
		razem	5	23,30	13	4	106,69	63
6	Zaręba	Zaręba	5	10,43	6	3	38,24	48
		Lubań	1	0,23	1	1	0,07	1
		razem	6	10,66	7	4	38,31	49
Gmina ogółem	Nowa Karczma	-	-	-	-	-	-	
	Rudzica	5	7,43	9	5	95,01	59	
	Siekierczyn	23	145,57	56	15	199,91	195	
	Wesołówka	2	18,53	6	2	17,71	14	
	Wyręba	8	30,57	22	6	248,91	168	
	Zaręba	7	12,16	8	4	38,85	53	
	Lubań	2	23,40	11	2	11,66	15	
	Pisarzowice	1	0,56	1	-	-	-	
	Włosień	1	41,36	14	1	0,76	1	
	Stara Kamienica	1	0,81	1	-	-	-	
	Sulików	2	144,91	16	-	-	-	
	razem	52	425,30	144	35	612,81	505	

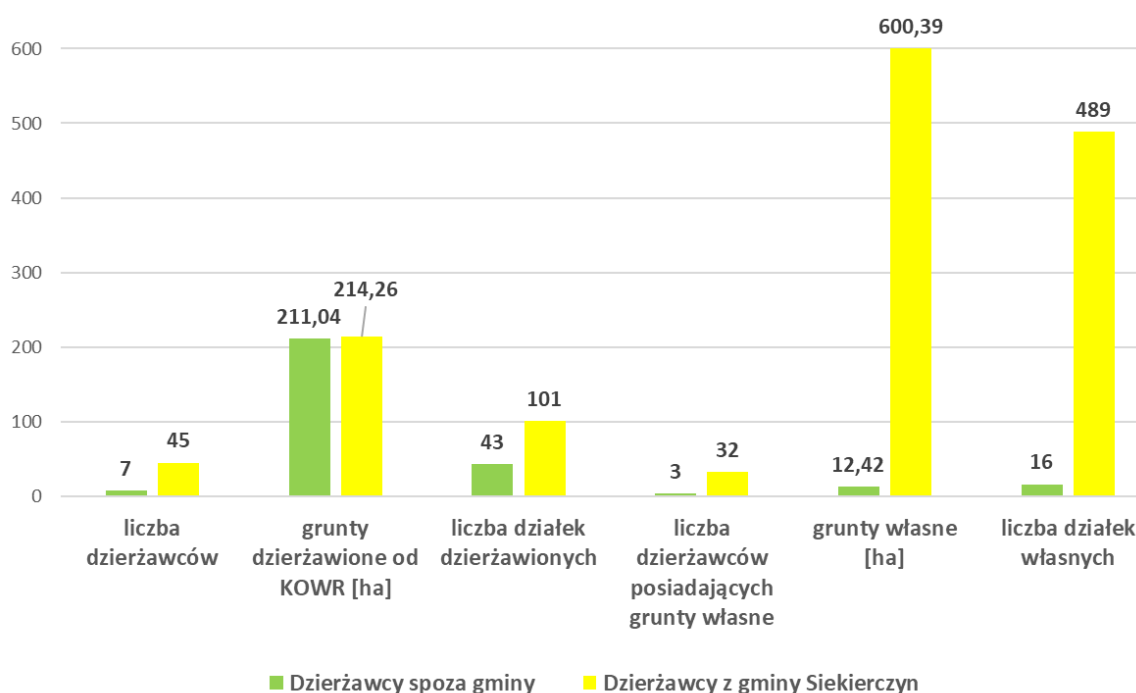
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.), danych SP KOWR Oddział Terenowy we Wrocławiu (sierpień 2023 r.)

Grunty dzierżawione od KOWR w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.

Tabela 39

Lp.	Obręb	Grunty dzierżawione od SP KOWR					
		stan na 2005 r.		stan na 2023 r.		zmiana	
		ha	%	ha	%	ha	%
1	2	5	6	3	4	7	8
1	Nowa Karczma	34,79	51,6	44,64	92,4	9,85	40,7
2	Rudzica	18,62	6,9	92,98	73,4	74,36	66,5
3	Siekierzyn	545,69	97,5	232,46	79,6	-313,23	-17,9
4	Wesołówka	12,81	20,8	21,26	80,1	8,45	59,3
5	Wyłęba	101,63	87,5	23,30	57,9	-78,33	-29,6
6	Zaręba	145,21	55,4	10,66	34,5	-134,55	-20,9
Gmina ogółem		888,75	66,5	425,30	75,3	-463,45	8,8

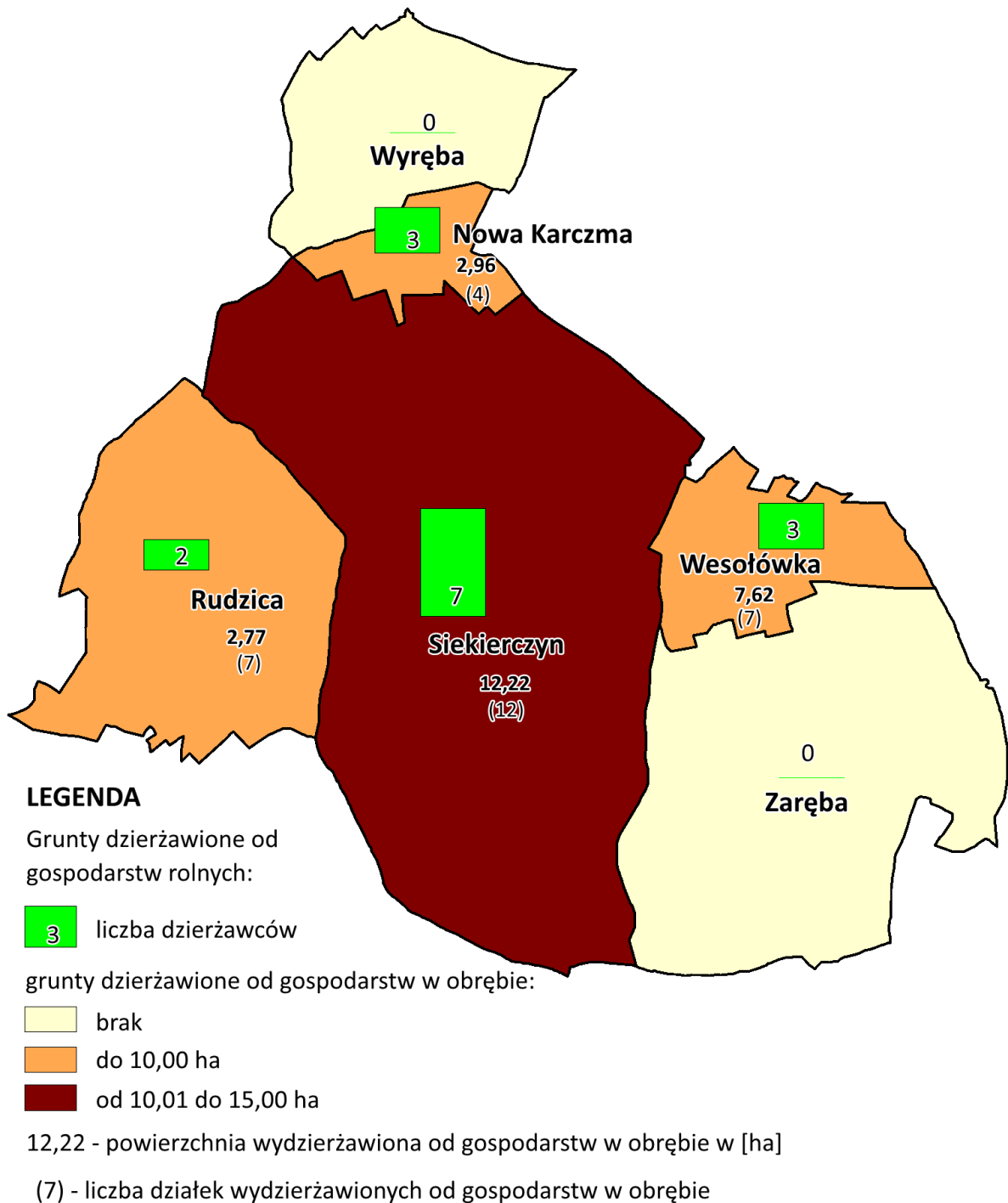
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.), danych SP KOWR Oddział Terenowy we Wrocławiu (sierpień 2023 r.)

Rys. 55. Grunty dzierżawione od SP KOWR przez podmioty z gminy Siekierzyn i różniczan

Również 2 gospodarstwa z Siekierzyna o powierzchni ok. 9,00 ha składające się od 12 do 14 działek ewidencyjnych oddało w dzierżawę część gruntów 4 podmiotom. Z analizy tej wynika, że 1 gospodarstwo wydzierżawia więcej niż 1 podmiotowi grunty, a także 1 podmiot dzierżawi grunty od maksymalnie 2 różnych gospodarstw. **Gospodarstwa te oddały w dzierżawę łącznie 25,57 ha swoich gruntów** (tj. 56,4% powierzchni gospodarstw) i **30 działek** (49,2% swoich działek) dla **15 podmiotów**,

z tego 4 należy do różniczan. Najwięcej wydzierżawiono w Siekierzynie 12,22 ha (12 działek), natomiast w Nowej Karczmie, Rudzicy i w Wesołówce wydzierżawiono od 2,77 ha do 7,62 ha (od 4 do 7 działek). Najwięcej dzierżawców jest w Siekierzynie 7 i pochodzą oni z gminy, natomiast w Nowej Karczmie wszyscy 3 dzierżawcy to różniczanie. Grunty wydzierżawione zajmują od 46,5% do 92,2% gruntów gospodarstw od których pochodzą i zostały wydzierżawione na różny okres czasowy, przeważnie bezterminowy.

Rys. 56. Grunty wydzierżawione od gospodarstw rolnych

Grunty SP KOWR

Tabela 40

Lp.	Obręb	Struktura gruntów SP KOWR																	
		powierzchnia	działki	śred. pow. działki	tereny mieszkaniowe, zabudowane		grunty orne, sady		użytki zielone		lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione		nieużytki		grunty pod rowami i wodami płynącymi		drogi		
		ha	liczba	ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	Nowa Karczma	48,32	16	3,02	-	-	36,19	74,9	5,16	10,7	6,95	14,4	-	-	-	-	0,02	0,1	
2	Rudzica	126,69	160	0,79	-	-	97,92	77,3	22,47	17,7	5,76	4,5	0,19	0,1	0,08	0,1	0,27	0,2	
3	Siekierczyn	292,08	274	1,07	0,36	0,1	220,33	75,4	62,18	21,3	5,43	1,9	2,76	0,9	1,00	0,3	0,02	0,0	
4	Wesołówka	26,55	22	1,21	0,06	0,2	19,77	74,5	4,31	16,2	2,28	8,6	0,07	0,3	0,04	0,2	0,02	0,1	
5	Wyręba	40,25	48	0,84	-	-	21,98	54,6	10,50	26,1	6,88	17,1	0,87	2,2	0,02	0,1	-	-	
6	Zaręba	30,86	88	0,35	0,89	2,9	14,90	48,3	11,96	38,8	1,93	6,3	1,00	3,2	0,18	0,6	-	-	
Gmina ogółem		564,75	608	0,93	1,31	0,2	411,09	72,8	116,58	20,6	29,23	5,2	4,89	0,9	1,32	0,2	0,33	0,1	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.)

Grunty dzierżawione od gospodarstw rolnych

Tabela 41

Lp.	Obręb	Gospodarstwa, od których wydierżawiane są grunty									Podmioty wydierżawiające grunty od gospodarstw rolnych											
		gospodarstwa		różnicowanie	powierzchnia	średnia pow. gospo.	działki	średnia liczba działek	średnia pow. działki	podmioty	różnicowanie	powierzchnia wydierżawiona	średnia pow. wydierżaw.	działki wydierżawione	średnia liczba działek wydierżaw.	średnia pow. działki wydierżaw.	podmioty (grunty własne)	grunty własne	działki własne	położenie gruntów własnych		
		liczba	%	sdres	ha	ha	liczba	liczba	ha	liczba	liczba	ha	ha	liczba	%	liczba	ha	liczba	ha	liczba	obrzeż	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
1	Nowa Karczma	2	8,7	1	3,21	1,61	6	3	0,54	3	3	2,96	92,2	0,99	4	66,7	1	0,74	1	0,69	2	Siekierczyn
2	Rudzica	2	2,7	-	3,25	1,63	9	5	0,36	2	1	2,77	85,2	1,39	7	77,8	4	0,40	1	0,15	1	Rudzica
3	Siekierczyn	5	3,4	1	26,30	5,26	35	7	0,75	7	-	12,22	46,5	1,75	12	34,3	2	1,02	4	8,29	17	Siekierczyn
4	Wesołówka	2	4,2	-	12,56	6,28	11	6	1,14	3	-	7,62	60,7	2,54	7	63,6	2	1,09	1	7,51	7	Wesołówka
5	Wyręba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Zaręba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		11	2,8	2	45,32	4,12	61	6	0,74	15	4	25,57	56,4	1,70	30	49,2	2	0,85	7	16,64	27	-

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.)

Grunty dzierżawione od SP KOWR i od gospodarstw rolnych

Tabela 42

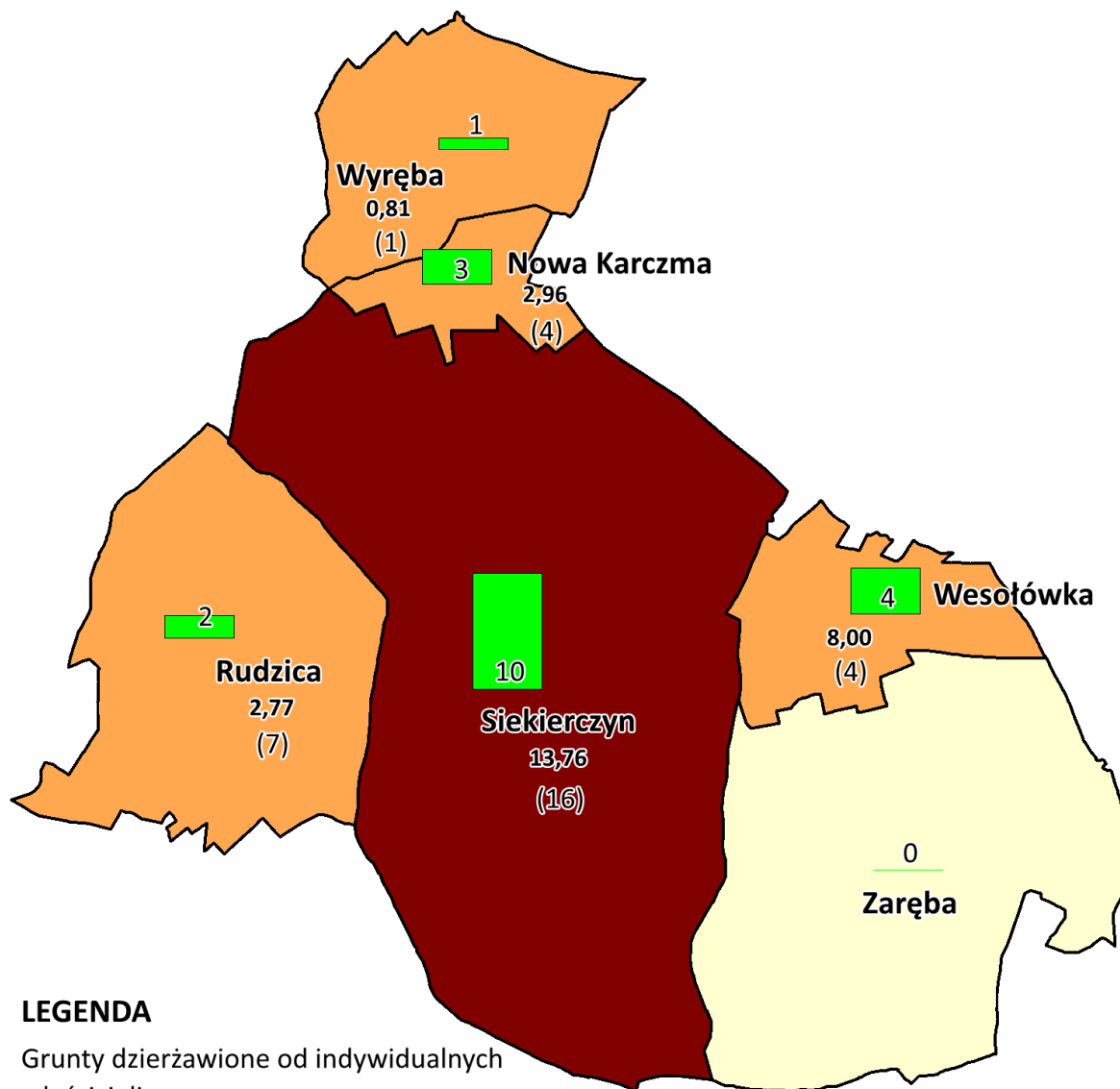
Lp.	Obręb	Grunty dzierżawione od SP KOWR			Grunty dzierżawione od gospodarstw rolnych			Razem		
		dzierżawcy	powierzch.	działki	dzierżawcy	powierzch.	działki	dzierżawcy	powierzch.	działki
		liczba	ha	liczba	liczba	ha	liczba	liczba	ha	liczba
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Nowa Karczma	5	44,64	11	3	2,96	4	8	47,60	15
2	Rudzica	8	92,98	28	2	2,77	7	10	95,75	35
3	Siekierzyn	23	232,46	76	10	13,76	16	33	246,22	92
4	Wesołówka	5	21,26	9	4	8,00	8	9	29,26	17
5	Wyręba	5	23,30	13	1	0,81	1	6	24,11	14
6	Zaręba	6	10,66	7	-	-	-	6	10,66	7
Gmina ogółem		52	425,30	144	20	28,30	36	72	453,60	180

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.), danych SP KOWR Oddział Terenowy we Wrocławiu (sierpień 2023 r.)

Średnia powierzchnia wydzierżawiona od gospodarstwa jest niska, wynosi 1,70 ha, w obrębach od 0,99 ha do 2,54 ha. Średnia powierzchnia działki wydzierżawionej to 0,85 ha, ale w obrębach od 0,40 ha do 1,09 ha. Gospodarstwa wydzierżawiają średnio 2 działki, w obrębach jest większe zróżnicowanie i wynosi ono od 1 do 4 działek. Tylko 7 podmiotów dzierżawiących grunty od gospodarstw (z 15) posiada grunty własne na terenie gminy. Położone są one w 3 obrębach na powierzchni od 0,15 ha do 8,29 ha. Do właścicieli tych należy łącznie 27 działek. Najwięcej dzierżawców posiadających pola własne stwierdzono w Siekierzynie 12. Spoza gminy pochodzi 4 dzierżawców, którzy wydzierżawili łącznie 4,48 ha (8 działek) w Nowej Karczmie (3 wydzierżawiło 2,96 ha i 4 działki) i w Rudzicy (1 wydzierżawił 1,52 ha i 4 działki). Tylko 1 taki dzierżawca, z Lubania ma grunty własne (0,69 ha) w Siekierzynie.

Od Gminy Siekierzyn wydzierżawiono na cele rolnicze razem 4,38 ha gruntów w 2 obrębach, Siekierzyn 2,58 ha i Zaręba 1,80 ha, na 8 działkach ewidencyjnych. Podmioty publiczne wydzierżawiły łącznie 1,78 ha w Zarębie na 3 działkach, podmioty prywatne wydzierżawiły 2,60 ha w Zarębie oraz w Siekierzynie łącznie na 4 działkach. Z analizy dzierżaw wynika, że istnieje zainteresowanie wydzierżawianiem gruntów od różnych podmiotów celem zwiększania powierzchni upraw, szczególnie od KOWR, nawet jeżeli są one położone w obrębie nie będącym miejscem zamieszkania właściciela gospodarstwa. Wydzierżawiane są też grunty od osób posiadających nieruchomości do 1,00 ha. Korzystnym rozwiązaniem jest to, że najczęściej grunty dzierżawione położone są przy gruntach własnych danego gospodarstwa, co ułatwia ich uprawę i skraca czas dojazdu do takich pól. **W porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.** powierzchnia dzierżawiona od gospodarstw rolnych wg

danych egib zmniejszyła o ok. 70,00 ha, jedynie w 4 obrębach wzrosła do 8,00 ha (m.in. w Wesołówce). Wg ustaleń planu z 2005 r. dzierżawy między gospodarstwami dominowały w Siekierzynie i w Zarębie, obecnie nastąpiła tam duża zmiana. Grunty dzierżawione oraz ich położenie wpływają w dalszym ciągu na poprawę ekonomiczną gospodarstw, szczególnie przez zwiększenie ich powierzchni, a to sprzyja całej strukturze obszarowej.

LEGENDA

Grunty dzierżawione od indywidualnych właścicieli:

4 liczba dzierżawców

grunty dzierżawione w obrębie:

brak

do 10,00 ha

od 10,01 do 15,00 ha

2,77 - powierzchnia wydzierżawiona w obrębie w [ha]

(4) - liczba działek wydzierżawionych w obrębie

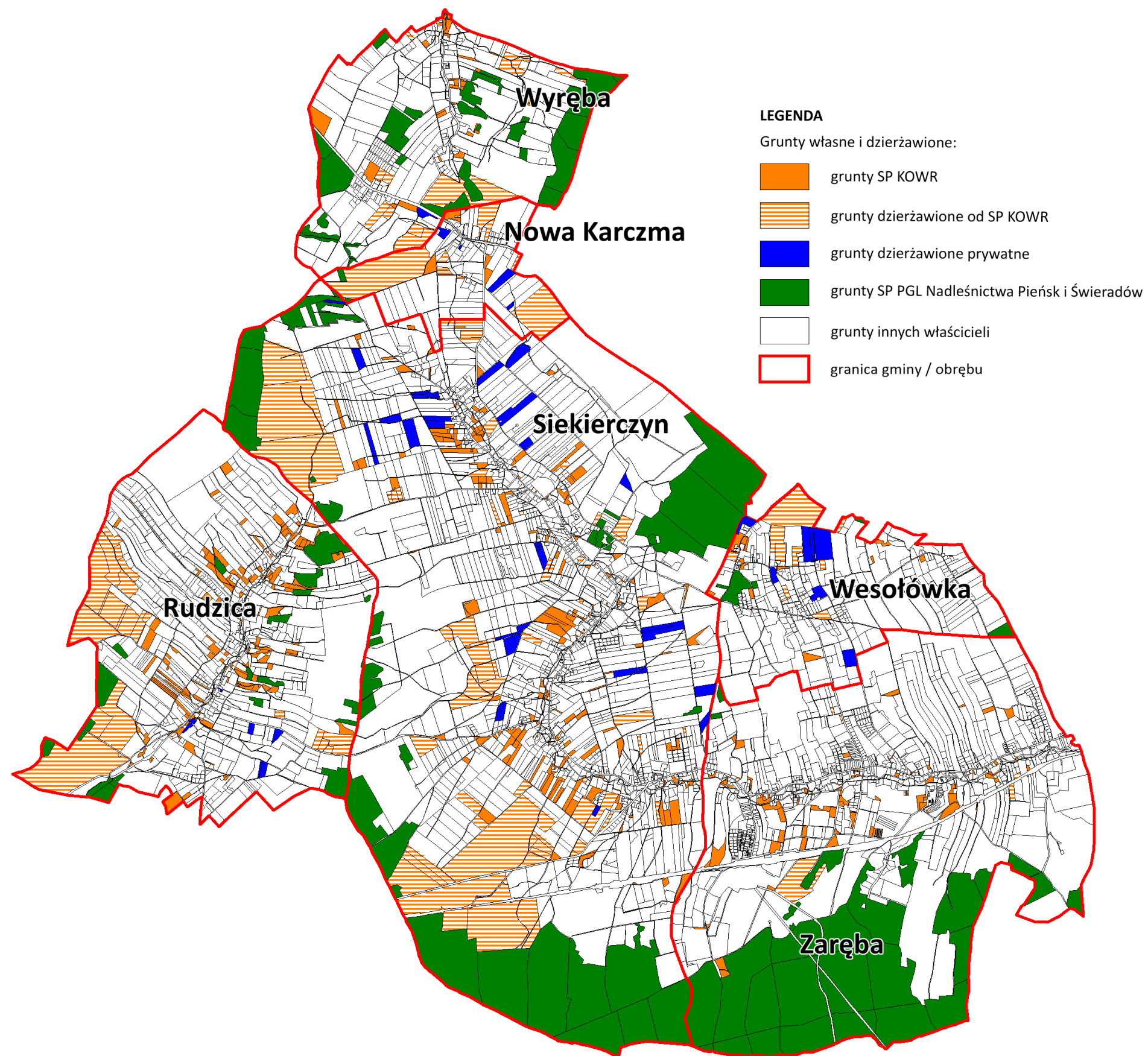
Rys. 57. Grunty wydzierżawione od różnych podmiotów

Charakterystyka gruntów dzierżawionych od różnych podmiotów

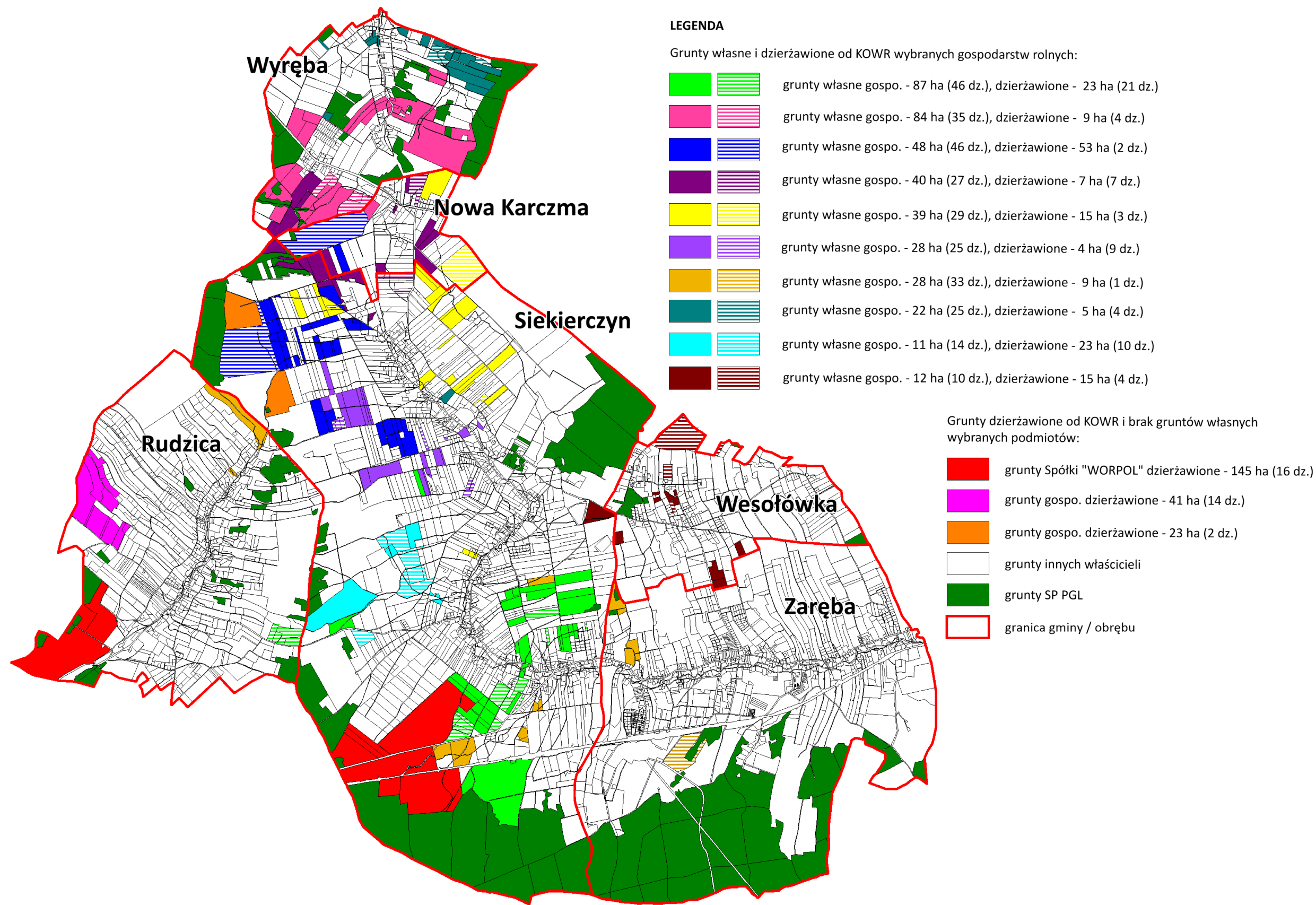
Tabela 43

Lp.	Obręb	Podmioty, od których wydierżawiane są grunty							Podmioty wydierżawiające grunty												
		podmio ty	w tym spoza gminy	powierzch nia	średnia pow.	działki	średnia liczba działek	średnia pow. działki	podmio ty	w tym spoza gminy	powierzchnia wydierżawiona		średnia pow. wydierż awiona	działki wydierżawione		średnia pow. działki wydzie.	średnia liczba działek wydier.	podmioty posiadające grunty własne	grunty własne	działki własne	położenie gruntów własnych
		liczba	sdres	ha	ha	liczba	liczba	ha	liczba	liczba	ha	%	ha	liczba	%	ha	liczba	liczba	ha	liczba	obręb
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Nowa Karczma	2	1	3,21	1,61	6	3	0,54	3	2	2,96	92,2	0,99	4	66,7	0,74	1	1	0,69	2	Siekierczyn
2	Rudzica	2	-	3,25	1,63	9	5	0,36	2	1	2,77	85,2	1,39	7	77,8	0,40	4	1	0,15	1	Rudzica
3	Siekierczyn	8	3	28,04	3,51	41	5	0,68	10	1	13,76	49,1	1,38	16	39,0	0,86	2	5	8,49	19	Siekierczyn
4	Wesołówka	3	-	13,40	4,47	12	4	1,12	4	-	8,00	59,7	2,00	8	66,7	1,00	2	1	7,51	7	Wesołówka
5	Wyręba	1	1	0,81	0,81	1	1	0,81	1	1	0,81	100,0	0,81	1	100,0	0,81	1	1	1,88	2	Siekierczyn
6	Zaręba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		16	5	48,71	3,04	69	4	0,71	20	5	28,30	58,1	1,42	36	52,2	0,79	2	9	18,72	31	-

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na grudzień 2022 r.)

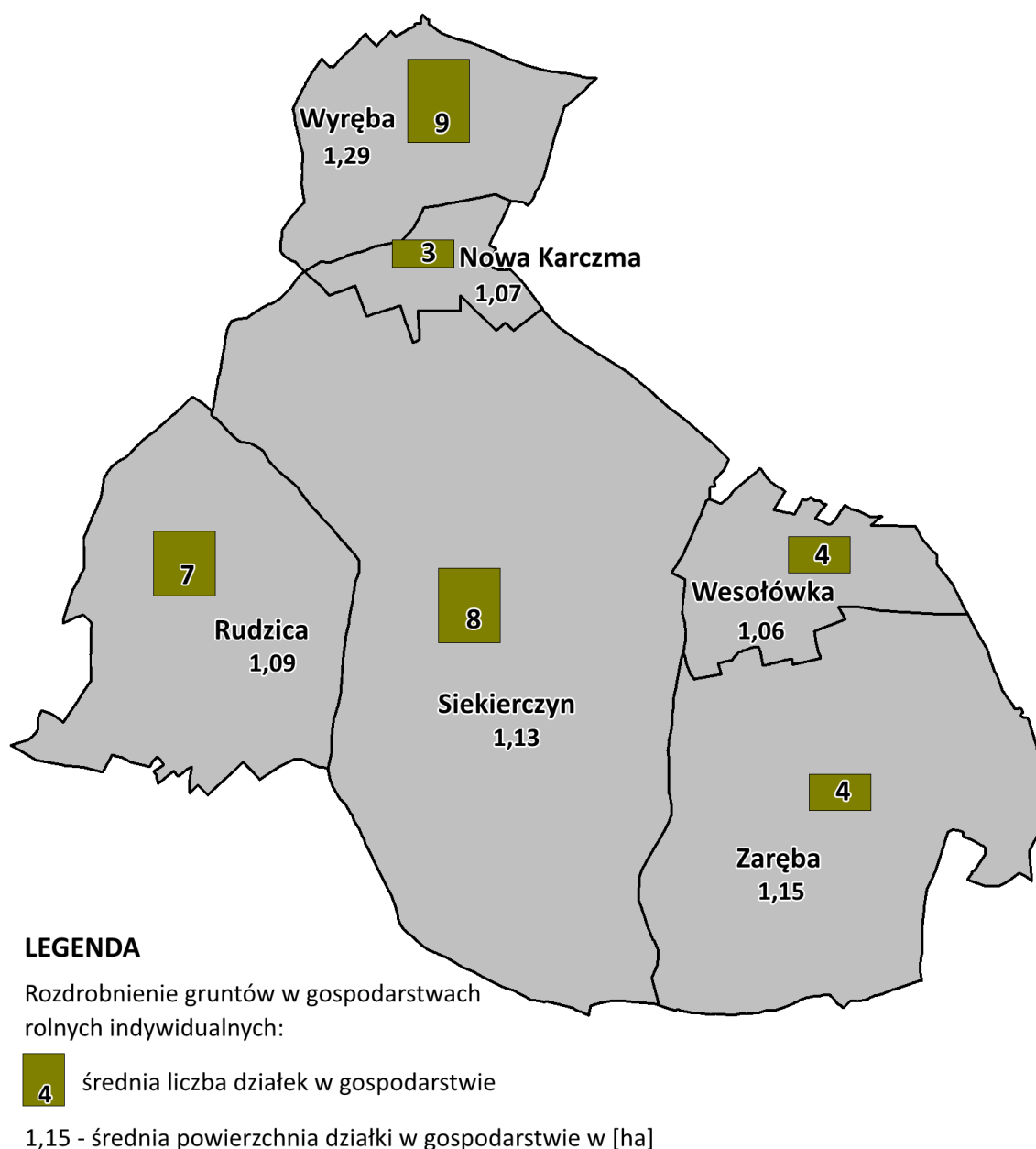
Rys. 58. Położenie gruntów dzierżawionych

Rys. 59. Położenie gruntów własnych i dzierżawionych od KOWR wybranych podmiotów

2.9. Rozdrobnienie i rozłóg gruntów w gospodarstwach rolnych indywidualnych

Z danych ewidencyjnych wynika, że **2380** działek wchodzi w skład gospodarstw rolnych położonych na terenie gminy Siekierzyn. Najwięcej działek jest w obrębach: Siekierzyn, Rudzica, Zaręba, ponieważ są to największe obręby gminy, o największej liczbie gospodarstw rolnych jak i dobrych warunkach do rozwijania produkcji rolnej. Najmniej działek ewidencyjnych wchodzących w skład gospodarstw rolnych jest w Nowej Karczmie 80.

Rys. 60. Rozdrobnienie gruntów własnych gospodarstw rolnych

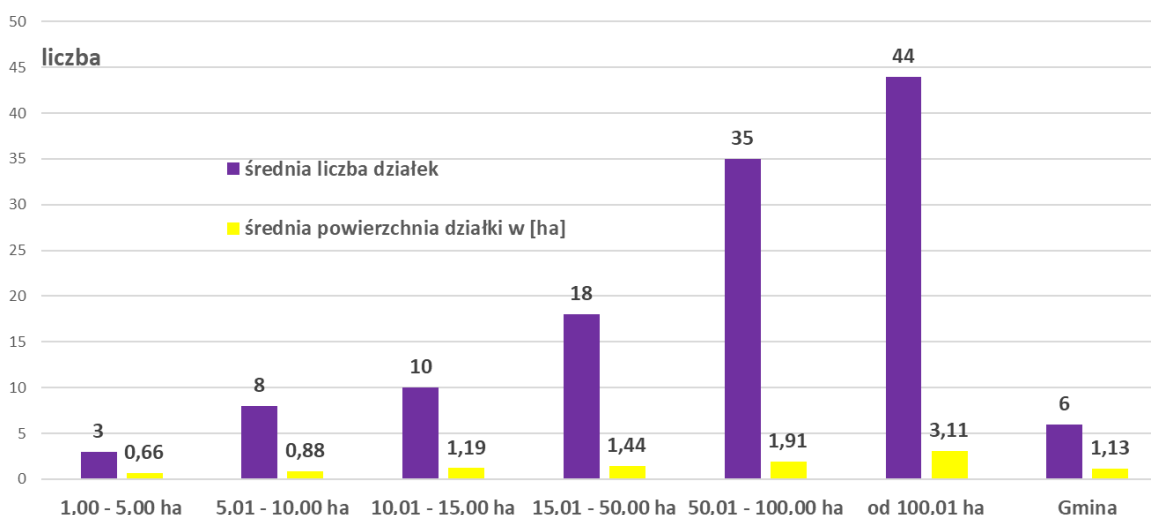
Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwie rolnym wyrażane jest za pomocą średniej powierzchni działki i średniej liczby działek w gospodarstwie. Analiza rozdrobnienia gruntów własnych

w gospodarstwach rolnych wykazała, że gospodarstwo w gminie tworzy średnio 6 działek ewidencyjnych o średniej powierzchni 1,13 ha. W obrębach wielkość ta jest bardziej zróżnicowana, ponieważ gospodarstwo składa się średnio od 3 (Nowa Karczma) do 9 działek (Wyręba). Średnia powierzchnia działki natomiast wynosi od 1,06 ha (Wesołówka) do 1,29 ha (Wyręba).

W przedziałach obszarowych gospodarstw rolnych wzrost powierzchni gospodarstwa wiąże się ze wzrostem liczby działek tworzących to gospodarstwo i dotyczy to wszystkich grup obszarowych:

- gospodarstwa od 10,01 ha do 100,00 ha tworzą średnio od 10 do 35 działek ewidencyjnych o średniej powierzchni od 1,19 ha do 1,91 ha. W Zarębie i w Siekierczynie średnia powierzchnia działki tworząca gospodarstwo jest o powierzchni 0,80 ha i 0,93 ha. Łącznie w grupie tej znajduje się 35,3% wszystkich działek gospodarstw rolnych;
- gospodarstwa od 100,01 ha tworzą średnio 44 działki o średniej powierzchni 3,11 ha. W grupie tej łącznie jest 131 działek ewidencyjnych (5,5%). Największe gospodarstwo rolne o powierzchni ok. 166,00 ha w Siekierczynie składa się z 50 działek ewidencyjnych o średniej powierzchni 3,31 ha, natomiast w Rudzicy gospodarstwo rolne o powierzchni ok. 106,00 ha składa się z 6 działek o średniej powierzchni 17,63 ha.

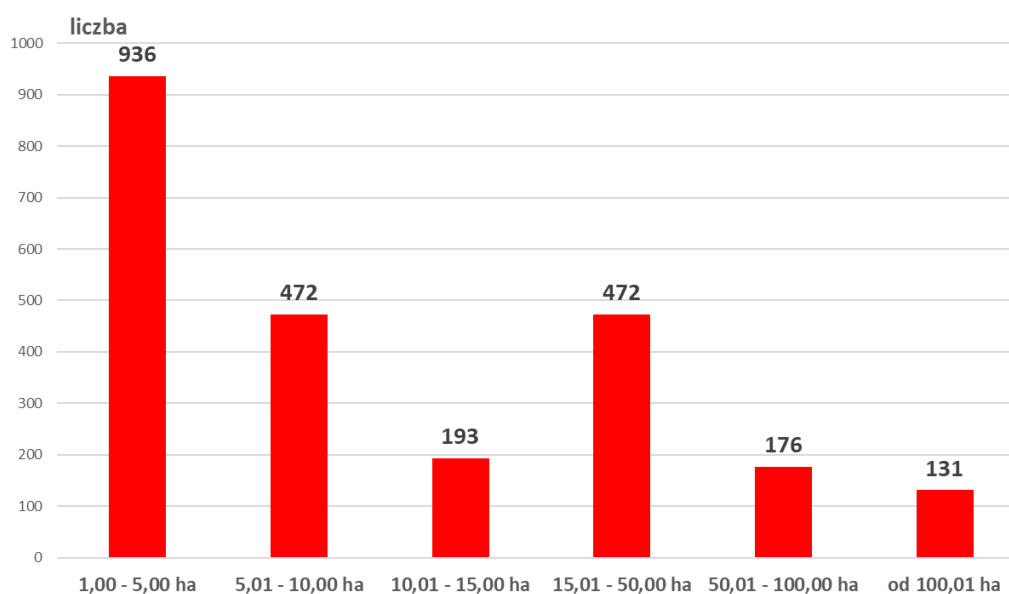
Im mniejsza grupa obszarowa gospodarstw, tym bardziej zmniejsza się w niej liczba działek tworzących gospodarstwo, jak również wielkość działki, która często jest mniejsza od 1,00 ha. W grupie obszarowej do 5,00 ha znajduje się 936 działek (39,3%) a w grupie od 5,01 do 10,00 ha – 472 działek (19,8%) i są to grupy, w których znajduje się największa liczba gospodarstw rolnych.

Rys. 61. Rozdrobnienie gruntów gospodarstw rolnych w grupach obszarowych

Z analizy danych wynika, że największe rozdrobnienie gruntów własnych gospodarstw jest w grupie od 50,01 do 100,00 ha. Największe gospodarstwo tej grupy obszarowej o powierzchni ok. 87,00 ha w Siekierczynie składa się z 46 działek o średniej powierzchni 1,90 ha. Z uwagi na to, że każda działka powinna mieć zapewniony dostęp do drogi, duża liczba działek przekłada się na kształt i większą

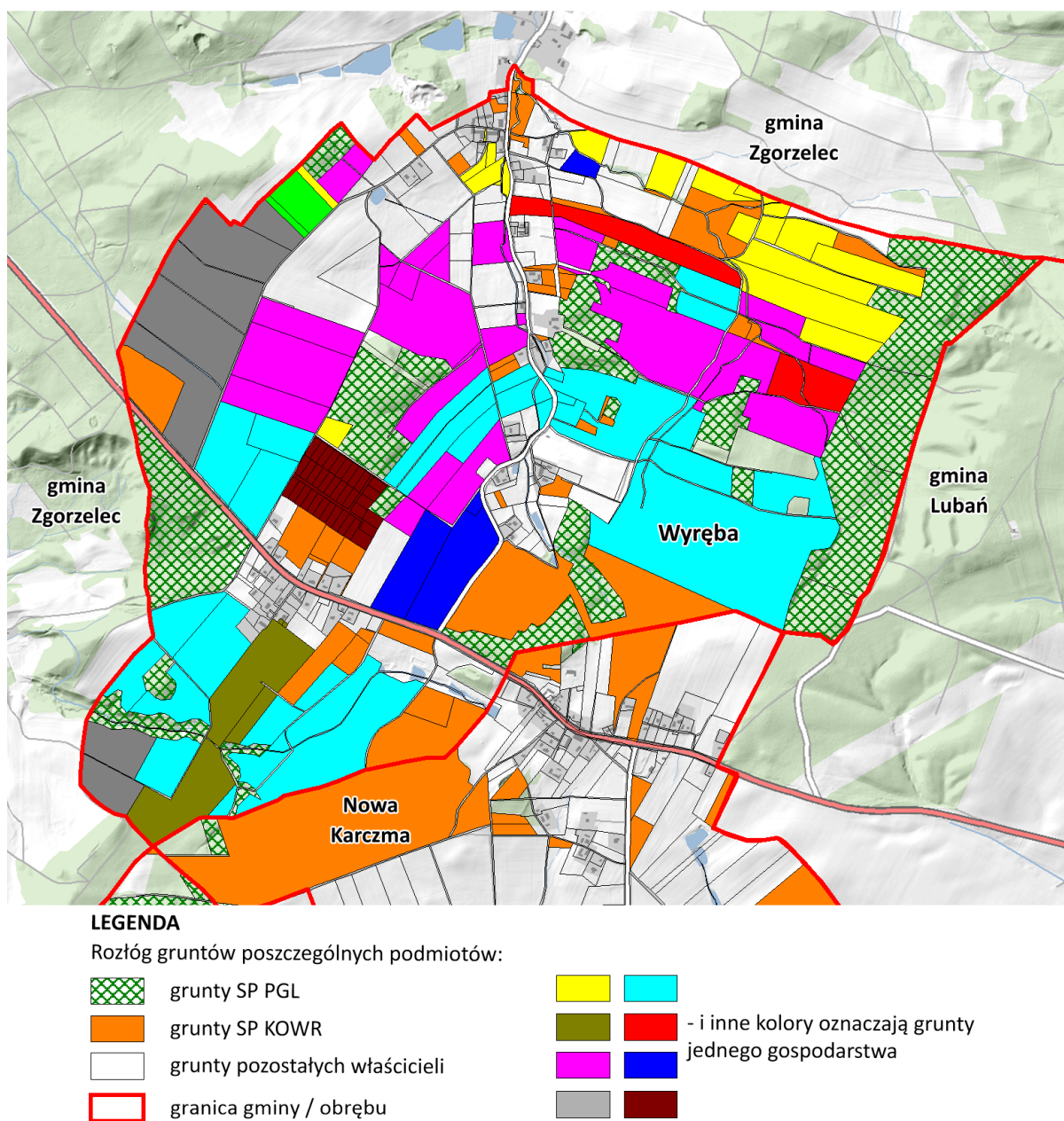
gęstość sieci drogowej. Wraz z podziałem nieruchomości, szczególnie w celach budowlanych, wzrasta rozdrobienie działek i kilometraż sieci drogowej. W dodatku w wielu miejscach sieć drogowa jest w złym stanie technicznym i niedostosowana do prowadzonych kierunków produkcji.

Rys. 62. Struktura liczbowa działek w grupach obszarowych

Na efektywność produkcji rolnej poza korzystnymi warunkami naturalnymi, wpływ ma **prawidłowy rozłóg gruntów gospodarstw**. Rozłóg ten scharakteryzowano z uwagi na: położenie działek względem siebie i siedziby gospodarstwa, kształt działek, ich dostępność do dróg. Z analizy obrębów wynika, że charakteryzuje je tzw. szachownica gruntów. Działki są oddalone od siebie i od siedziby gospodarstwa, szczególnie w gospodarstwach wielkoobszarowych, co przekłada się na dłuższy czas dojazdu do pól. Miejscami działki są zbyt wydłużone i o nieregularnych kształtach. Nieprawidłowe ukształtowanie rozłogu gruntów własnych gospodarstw najbardziej dotyczy obrębów: Rudzica, Siekierzyn, Zaręba i Nowa Karczma. W pozostałych obrębach działki są duże, położone bliżej siebie i siedziby gospodarstwa, tworzą większe kompleksy pól uprawnych. Mniejsze działki położone są w swoim sąsiedztwie, co ułatwia ich użytkowanie. Szachownicę gruntów zwiększa zakup pojedynczych działek przez osoby spoza gminy, równie często w celach inwestycyjnych. Poprawę niekorzystnego rozłogu gruntów własnych i dzierżawionych, utworzenie dużych, regularnie ukształtowanych działek o parametrach odpowiednich do ich racjonalnego użytkowania z dostępem do drogi, poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, organizacji produkcji i uporządkowanie przestrzeni produkcyjnej realizują prace scaleniove. Poprawę infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej można zrealizować w ramach zagospodarowania poscaleniowego. **Scalenie gruntów** jako **zabieg urządzeniowo-rolny** wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym porządkuje rolniczą przestrzeń produkcyjną poprzez zmiany w układzie działek oraz ich własności. Umożliwia ewolucję układu

przestrzennego oraz przebiegu granic poszczególnych działek, poprzez ich podział bądź łączenie w większe obszary, o granicach dostosowanych do systemu urządzeń wodnych, dróg i rzeźby terenu.

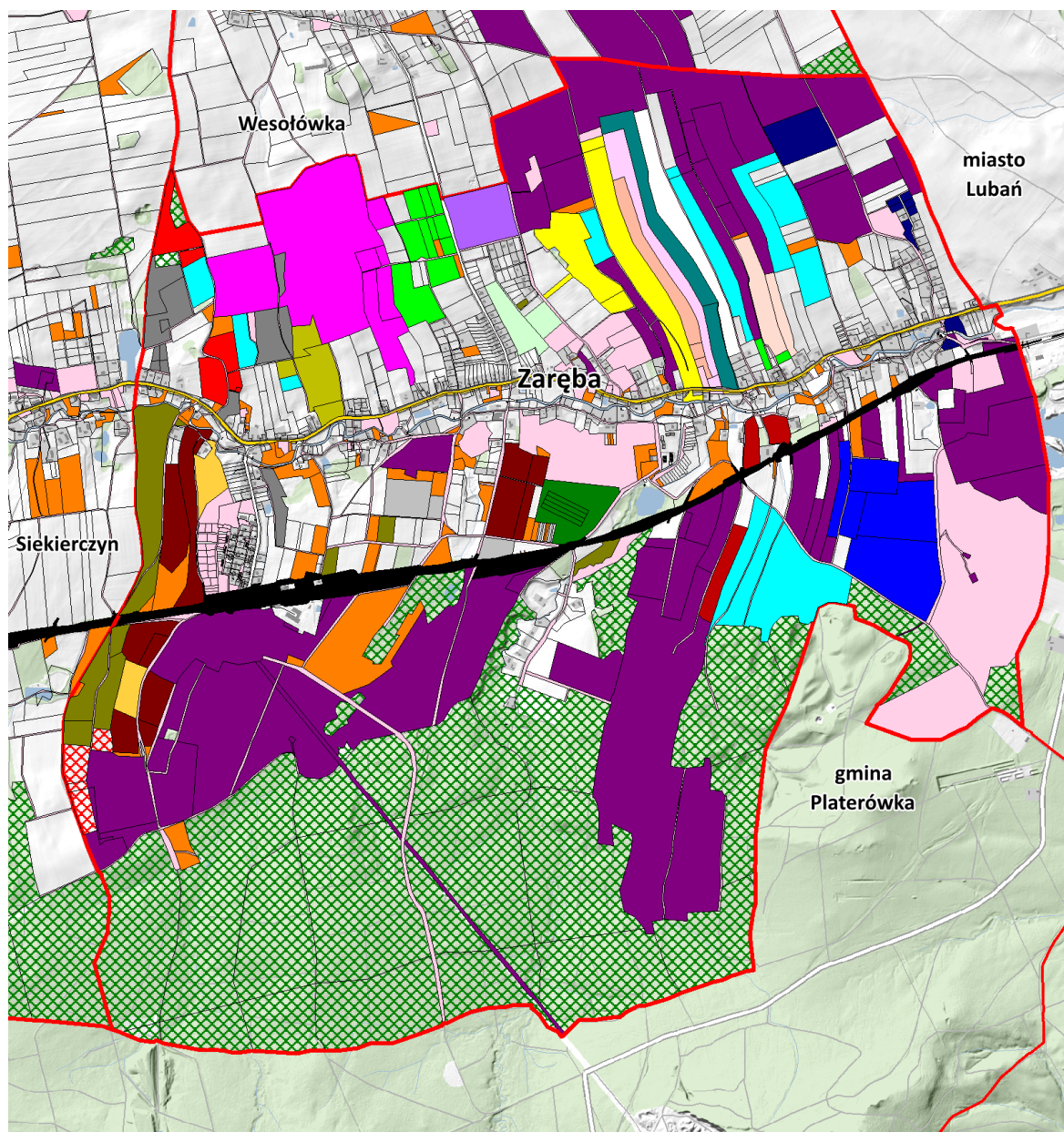

Rys. 63. Rozród gruntów w obrębie Wyręba

Prowadzona w ramach prac poscaleniowych budowa dróg transportu rolnego, zabezpieczy potrzeby komunikacyjne właścicieli gruntów w zakresie dojazdów do poszczególnych pól uprawnych. Prace poscaleniowe obejmują swym zakresem m.in. tworzenie pasów buforowych, zadrzewień przydrożnych, co minimalizuje negatywny wpływ dróg na środowisko przyrodnicze.

W porównaniu do ustaleń planu z 2005 r. stwierdzono, że zwiększyło się rozdrobnienie gruntów gospodarstw rolnych. W latach ubiegłych gospodarstwo średnio tworzyło 5 działek

ewidencyjnych o średniej powierzchni działki 1,24 ha, obecnie 6 działek o średniej powierzchni 1,13 ha. Wzrost rozdrobnienia gruntów nastąpił w każdej grupie obszarowej, a najbardziej w: 15,01 ha – 50,00 ha, 50,01 ha – 100,00 ha i od 100,01 ha, z uwagi na obręby to: w Siekierczynie, Rudzicy, Zarębie. Nadal występuje duża szachownica gruntów oraz rozdrobnienie działek ewidencyjnych.

LEGENDA

Rozród gruntów poszczególnych podmiotów:

 grunty SP PGL

 grunty SP KOWR

 grunty spółek, przedsiębiorstw

 grunty Gminy

 grunty SP PKP

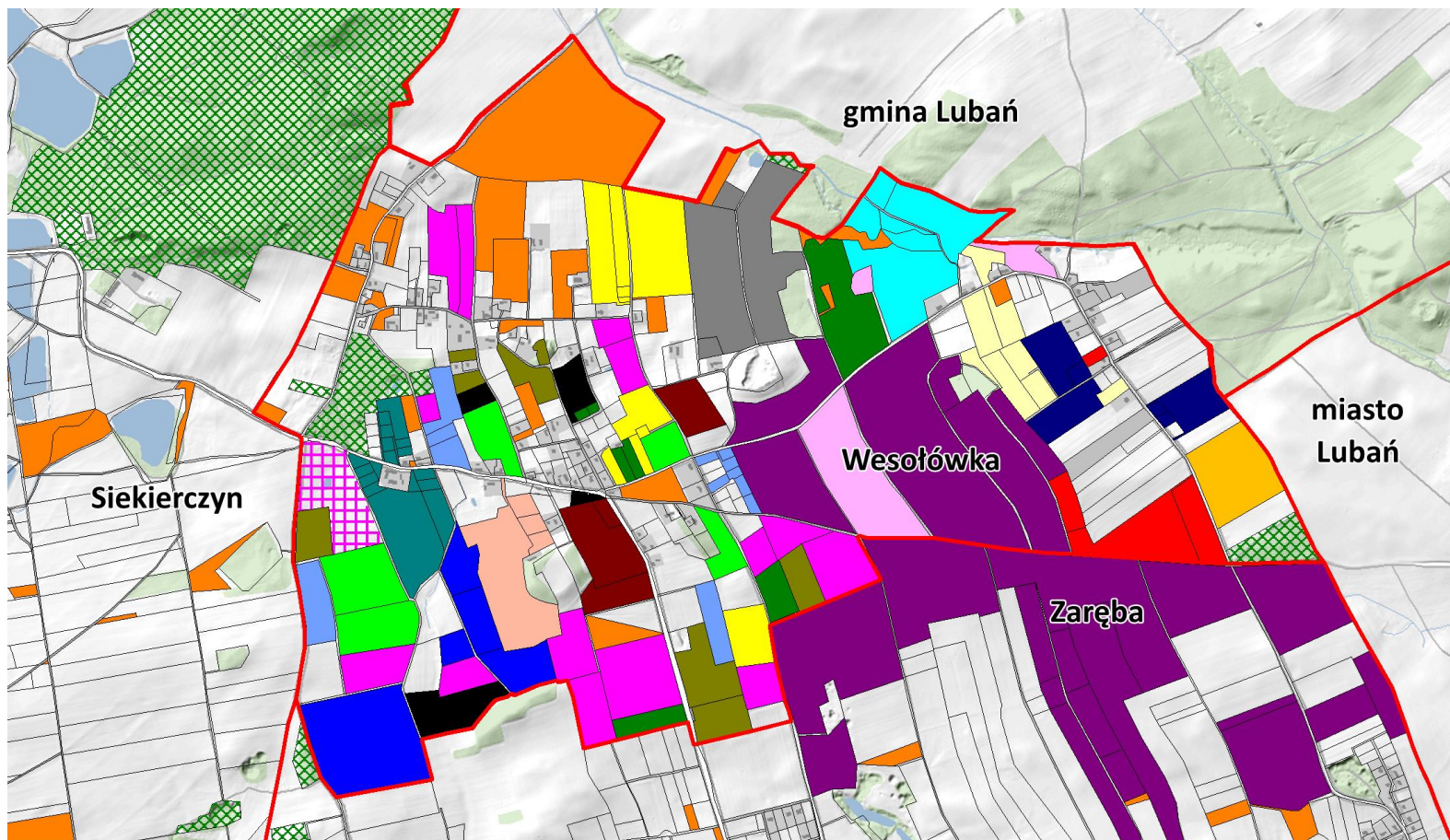

- i inne kolory oznaczają grunty jednego gospodarstwa

grunty pozostałych właścicieli

granica gminy / obrębu

Rys. 64. Rozród gruntów w obrębie Zaręba

LEGENDA

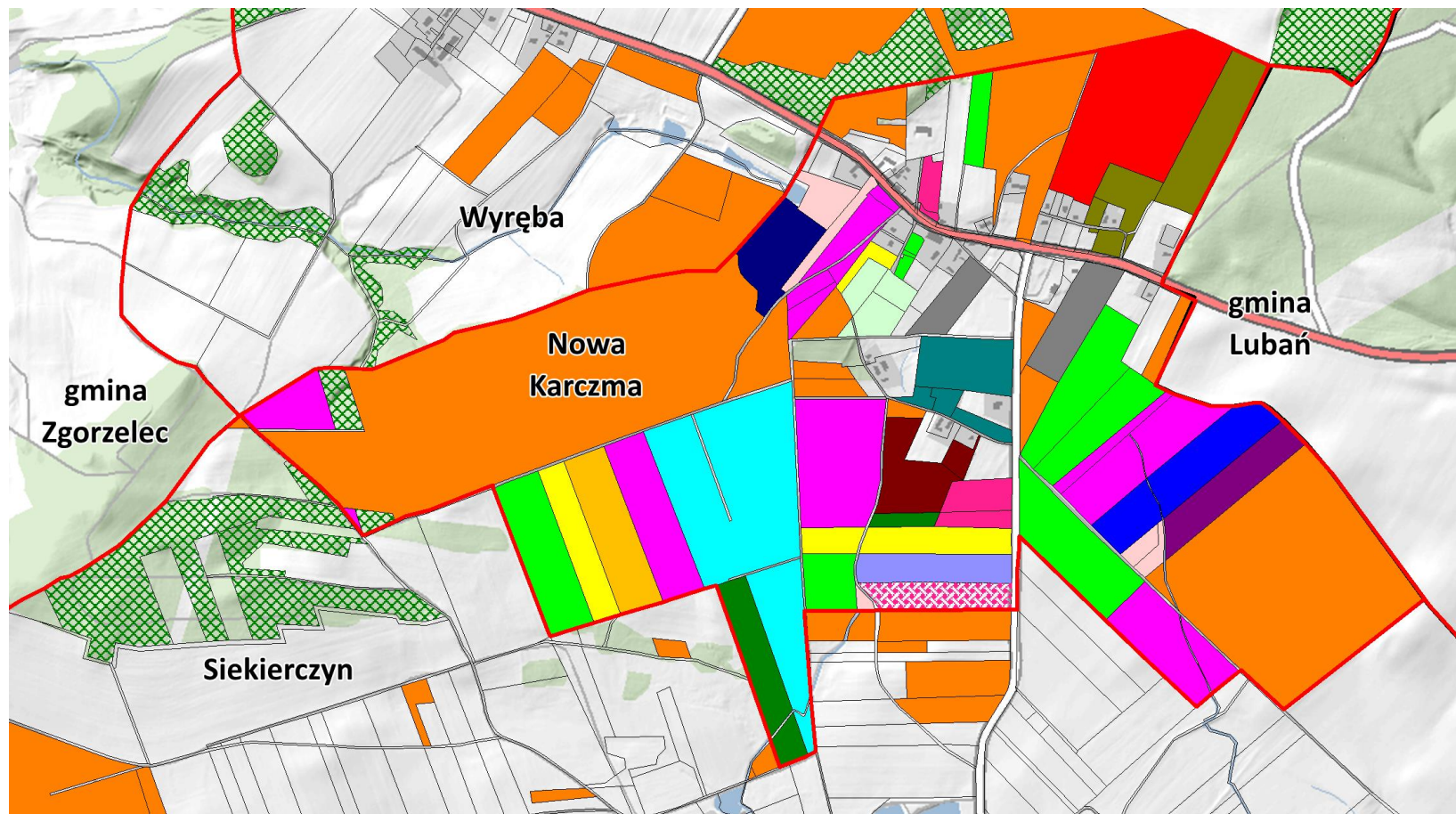
Rozród gruntów poszczególnych podmiotów:

- grunty SP PGL
- grunty SP KOWR
- grunty większych spółek, przedsiębiorstw

-
 -
 -
 -
 -
 -
 -
- i inne kolory oznaczają grunty jednego gospodarstwa

- grunty pozostałych właścicieli
- granica gminy / obrębu

Rys. 65. Rozród gruntów w obrębie Wesołówka

LEGENDA

Rozród gruntów poszczególnych podmiotów:

- grunty SP PGL
- grunty SP KOWR
- grunty pozostałych właścicieli

-
-
-
-
-
-
-
-

- i inne kolory oznaczają grunty
jednego gospodarstwa

 granica gminy / obrębu

Rys. 66. Rozród gruntów w obrębie Nowa Karczma

3. STAN I OCENA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

3.1. Wody płynące i ochrona przed powodzią

W gminie przepływa 5 cieków naturalnych: Siekierka, Lipniak, Gozdnica, Żarecki Potok, Trójnica na łącznej długości 21,65 km. Najdłuższym i najważniejszym ciekim odwadniającym prawie całą gminę jest **Siekierka** o długości 12,24 km przepływająca przez 3 obręby: Zarębę, Siekierzyn i Nową Karczmę. Drugim największym ciekim z gminy jest Lipniak o długości 4,88 km przepływający przez całą Rudzicę i część wsi Siekierzyn. Największe zagęszczenie cieków jest w Siekierzynie 8,27 km, przez którego przepływają Siekierka i niedługi odcinek Lipniaka oraz w Wyrębie, gdzie przepływają 2 cieki naturalne Żarecki Potok i Trójnica na łącznej długości 3,52 km. Lokalnie do cieków naturalnych zalicza się potok Pstrężna, dopływ Siekierki w Zarębie, przepływający przez jej kolonię Ponikowo, a następnie przez Lubański Wielki Las i gminę Platerówka. Większość cieków naturalnych, szczególnie tych ważniejszych, w obszarach zabudowanych ma mury oporowe: w Rudzicy, Siekierzynie i w Zarębie. Urządzenia te są w średnim lub w złym stanie technicznym, lokalnie zniszczone, popękane, porośnięte roślinnością, a wielu miejscach wymagają gruntownej konserwacji lub całkowitej odbudowy.

Fot. 10. Cieki naturalne Siekierka i Lipniak – obręb Zaręba i Rudzica

Wg stanu prawnego grunty pod wodami płynącymi zajmują 17,57 ha, z tego najwięcej z nich jest we władaniu Marszałka Województwa Dolnośląskiego 9,27 ha (52,8% powierzchni cieków). We władaniu Marszałka są głównie grunty cieków w: Rudzicy 1,46 ha (Lipniaka), Siekierzynie 3,25 ha (Siekierki), Wyrębie 0,11 ha (Żareckiego Potoku i Trójnicy) oraz w Zarębie 4,45 ha (Siekierki). Do Gminy

Siekierczyn w 2 obrębach należy 6,32 ha (36,0% gruntów pod wodami płynącymi), z tym że w Siekierczynie 5,34 ha, w Rudzicy 0,98 ha. Do SP KOWR należy 1,87 ha gruntów pod wodami płynącymi (10,6%) położonych w 2 obrębach, głównie w Wyrębie 1,15 ha. Pozostali właściciele to: Starosta Lubański, we władaniu którego jest 0,01 ha w Rudzicy i prywatni, we władaniu których jest 0,11 ha w Siekierczynie i w Wesołowce. Ciek Siekierka i Gozdnica administrowane są przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Nadzór Wodny w Lubaniu, a pozostałe ciek Lipniak, Trójnica i Żarecki potok przez Nadzór Wodny w Zgorzelcu. Po przeprowadzeniu inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że stan techniczny cieków na wielu odcinkach wymaga poprawy. Oceniono, że w stanie zadawalającym na całej długości są 3 ciek naturalne: Lipniak, Gozdnica i Żarecki Potok, co dotyczy prawie 8,00 km cieków (tj. 36,9% całkowitej długości cieków w gminie). W większości są wyczyszczane, pogłębione, odkrzaczone, umocnione na skarpach, zmodernizowanymi przepustami i mostami. W obszarach leśnych, zadrzewionych ich koryta zachowane są w stanie naturalnym. W 2007 r. Żarecki Potok był oddany gruntownej konserwacji, stąd obecnie ciek te wymagają bieżących konserwacji.

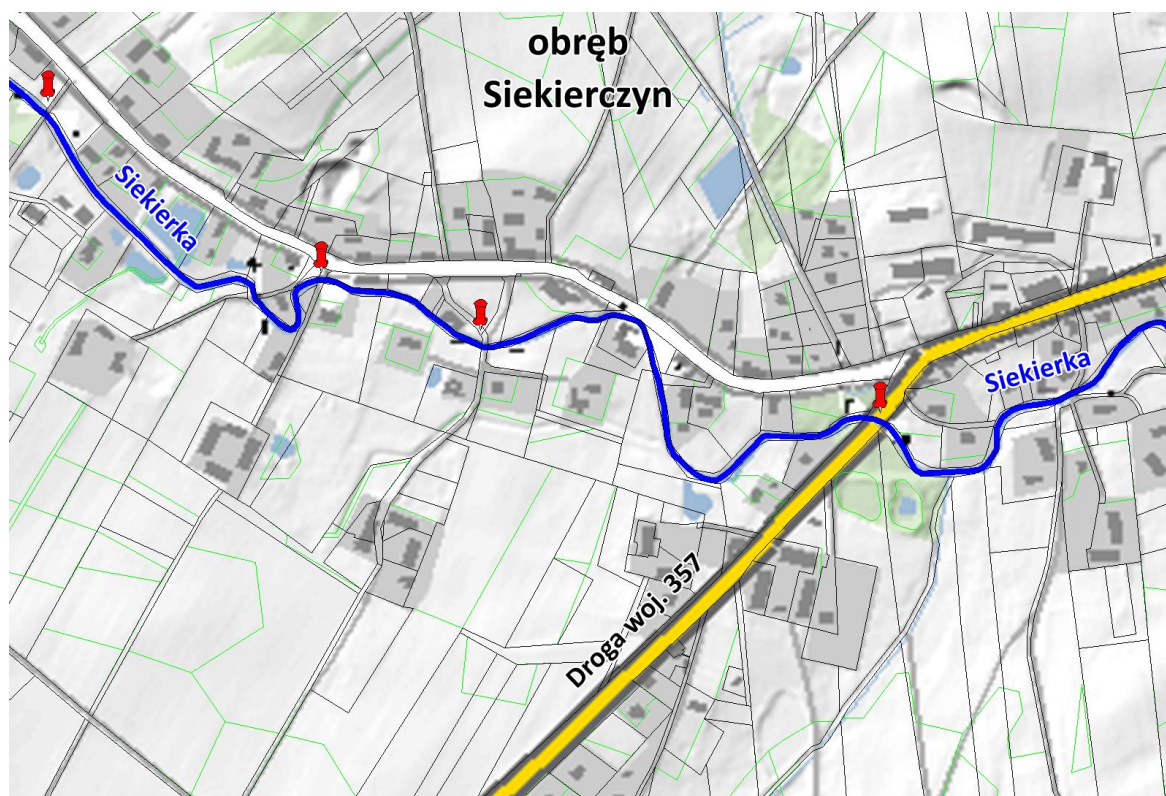
Fot. 11. Most na cieku Lipniak – obręb Rudzica

Fot. 12. Most na cieku Siekierka – obręb Zaręba

W złym stanie technicznym określono 2 ciek naturalne na całej długości, Siekierka i Trójnica, co dotyczy 13,66 km cieków, tj. 63,1% całkowitej długości cieków w gminie. Odcinki są mocno zarośnięte, zakrzaczone, miejscami o zamulonych korytach, z dużą ilością kamieni, nieumocnionych skarpach, niedrożnych i przestarzałych przepustach. Bardzo często połamane drzewa czy zbyt duża ilość kamieni i roślinności w korycie, utrudnia przepływ wody. W celu spełnienia wymagań stawianych przez Ramową Dyrektywę Wodną w zakresie osiągnięcia dobrego stanu wód w Polsce, wyznaczono Jednolite Części Wód Powierzchniowych, w których prowadzony jest monitoring stanu ekologicznego wód. Stopień zanieczyszczenia wód głównych cieków gminy spowodowany jest rodzajem zagospodarowania zlewni, co uniemożliwia osiągnięcie założonych celów środowiskowych. Brak jest też środków technicznych umożliwiających przywrócenie odpowiedniego stanu wód w wymaganym

okresie czasu. Struktura zagospodarowania terenu oraz bieżący sposób zarządzania wodami opadowymi wpływa na występowanie lokalnych powodzi, podtopień w okresie roztopów i nawałnych opadów oraz przebieg niżówek w okresach bezopadowych. Stan gospodarki wodno-ściekowej, zużycie nawozów mineralnych oraz lokalnie wysoka obsada zwierząt gospodarskich mają wpływ na stan fizykochemiczny wód powierzchniowych i podziemnych tego regionu, stąd stan ekologiczny cieków na terenie gminy nie jest zbyt zadawalający. W okresie intensywnych opadów i wiosennych roztopów możliwe są lokalne podtopienia terenu, szczególnie w części zabudowanej wsi Zaręba, Siekierzyn i Rudzica. Ogłaszane są też alarmy powodziowe. Tereny narażone na zalanie stwierdzono na powierzchni ok. 1,00 ha, wzdłuż cieku Siekierka w Siekierzynie w obszarze zabudowanym. Są to użytki rolne na działkach prywatnych o nr dz. 810/2 i 811/2. W pobliżu tego terenu znajdują się większe stawy hodowlane, stąd ważny jest dobry stan tych urządzeń. Na przełomie 2022 r. i 2023 r. Gmina Siekierzyn wraz z innymi gminami powiatu lubańskiego zrealizowała projekt pod nazwą System Ostrzegania Przeciwpowodziowego „Kwisa”. Jedna z 12 automatycznych telemetrycznych stacji hydrologicznych zlokalizowana jest na potoku Siekierka, niedaleko budynku Urzędu Gminy. Serwer systemu ostrzegania przed powodzią zlokalizowany jest w siedzibie Starostwa Powiatowego w Lubaniu, a dostęp do danych ma każdy mieszkaniec drogą internetową.

LEGENDA

Niezgodności geodezyjno-prawne:

— ciek naturalny

dz. cieku naturalnego podzielona przez dz. drogi

granica działki ewidencyjnej

granica użytku gruntowego

Rys. 67. Niezgodności geodezyjno-prawne na cieku Siekierka w Siekierzynie

Grunty pod wodami płynącymi wg stanu prawnego

Tabela 44

Lp.	Obręb	Grunty pod wodami płynącymi wg stanu prawnego										
		razem	Gmina		SP Marszałek Województwa Dolnośląskiego		SP KOWR		Starosta Lubański		Prywatni	
			ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Nowa Karczma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Rudzica	2,44	0,98	40,2	1,46	59,8	-	-	0,01	0,5	-	-
3	Siekierczyn	9,39	5,34	56,9	3,25	34,6	0,72	7,7	-	-	0,08	0,9
4	Wesołówka	0,03	-	-	-	-	-	-	-	-	0,03	100,0
5	Wyręba	1,26	-	-	0,11	8,7	1,15	91,3	-	-	-	-
6	Zaręba	4,45	-	-	4,45	100,0	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		17,57	6,32	36,0	9,27	52,8	1,87	10,5	0,01	0,1	0,11	0,6

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.)

Stan cieków naturalnych

Tabela 45

Lp.	Obręb	Cieki naturalne						
		nazwa	dopływ do rzeki / cieku	stan techniczny				
				zadawałający		zły		razem
				km	%	km	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Nowa Karczma	Siekierka	Kwisy	-	-	0,77	100,0	0,77
2	Rudzica	Lipniak	Włosienicy	3,86	100,0	-	-	3,86
3	Siekierczyn	Lipniak	Włosienicy	1,02	100,0	-	-	1,02
		Siekierka	Kwisy	-	-	7,25	100,0	7,25
4	Wesołówka	Gozdnica	Siekierki	1,01	100,0	-	-	1,01
5	Wyręba	Żarecki Potok	Nisy Łużyckiej	2,10	100,0	-	-	2,10
		Trójnica	Jędrzychowickiego Potoku	-	-	1,42	100,0	1,42
6	Zaręba	Siekierka	Kwisy	-	-	4,22	100,0	4,22
Gmina ogółem	Siekierka	Kwisy	-	-	12,24	100,0	12,24	
	Lipniak	Włosienicy	4,88	100,0	-	-	4,88	
	Gozdnica	Siekierki	1,01	100,0	-	-	1,01	
	Żarecki Potok	Nisy Łużyckiej	2,10	100,0	-	-	2,10	
	Trójnica	Jędrzychowickiego Potoku	-	-	1,42	100,0	1,42	
	-	-	7,99	36,9	13,66	63,1	21,65	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

W aktualizowanym planie, przeanalizowano stan geodezyjno-prawny cieków naturalnych pod kątem oznaczenia ich użytków, własności działek przez które płyną, prawidłowego przebiegu w granicach działek ewidencyjnych oraz czy działki cieków są podzielone przez działki dróg. W ten

sposób określono rozbieżności na ciekach między stanem prawnym a faktycznym w terenie. Z uwagi na to, że cieki naturalne przepływają przez obszary zabudowane, rolne, leśne ich działki mają różnych właścicieli. W zdecydowanej większości są własnością Skarbu Państwa we władaniu Marszałka Województwa Dolnośląskiego, do którego należy 16,93 km cieków gminy (78,2% długości cieków gminy) i są to prawie na całej długości: Siekierka (10,03 km), Lipniak (3,86 km), Żarecki Potok (1,62 km) i Trójnica (1,42 km). We własności prywatnej jest 2,30 km cieków w tym również odcinek Siekierki (1,43 km) i Gozdnicy (0,87 km), we własności gminnej jest 0,86 km cieków (odcinek Siekierki i Żareckiego Potoku). Do pozostałych właścicieli SP w tym KOWR należy 1,02 km cieków (tylko Lipniak w Siekierzynie), a do PGL 0,54 km cieków (część Gozdnicy i Żareckiego Potoku).

Z analizy map ewidencyjnych wynika, że są miejsca, gdzie cieki naturalne mają:

- a) **inne oznaczenie użytku** – zamiast woda płynąca (Wp) mają oznaczenie rowu, użytku rolnego, drogi, łąki, lasu, stawu i dotyczy to łącznie 3,33 km cieków (15,4%). Najwięcej nieprawidłowego oznaczenia ma Siekierka na długości 1,84 km i Gozdnica na całej długości 1,01 km. W nieprawidłowym oznaczeniu dominuje oznaczenie rowu (W), co dotyczy 1,32 km cieków;
- b) **prawidłowe oznaczenie użytku** - jako woda płynąca (Wp) oznaczonych jest 18,32 km cieków (84,6%) w tym na całej długości Lipniak w Rudzicy i w Siekierzynie, Trójnica w Wyrębie oraz Siekierka na całej długości w Zarębie;
- c) **inny przebieg cieku niż wskazują granice ich działek ewidencyjnych** – łącznie dotyczy to 1,89 km cieków z tego najwięcej Trójnicy w Wyrębie;
- d) **nieuregulowany stan geodezyjno-prawny** – w 43 miejscach działki cieków są podzielone przez działki drogowe. Cieki podzielone przez działki dróg to: Siekierka w 28 miejscach, Żarecki Potok w 7, Trójnica w 4, Lipniak i Gozdnica w 2 miejscach. łącznie takich miejsc jest 43, z tego najwięcej w Siekierzynie 26, co jest związane z długim odcinkiem cieku Siekierka w tym obrębie (7,25 km). Działki, które dzielą działki cieków należą do dróg: gminnych - 31 działek (położonych w 5 obrębach, oprócz Zaręby), powiatowych - 11 działek (położonych w Siekierzynie, Rudzicy i Wyrębie) i drogi wojewódzkiej 1 działka (położona w Siekierzynie).

Najbardziej uregulowanym ciekim pod względem geodezyjno-prawnym jest Siekierka w Zarębie, ponieważ na całej długości 4,22 km składa się tylko z 1 działki ewidencyjnej, jest oznaczona jako woda płynąca „Wp”, ma jednego władającego (SP Marszałek Województwa Dolnośląskiego) i nie jest podzielona przez działki dróg. W dużym stopniu pod tym względem uregulowany jest ciek Lipniak w Rudzicy, który na całej długości 3,86 km jest oznaczony jako Wp, należy do 1 władającego (Marszałka Województwa Dolnośląskiego), ale w 2 miejscach dzielą go działki drogowe (droga gminna i droga powiatowa). Najbardziej nieuregulowanym ciekim jest odcinek Siekierki w Siekierzynie ponieważ: na odcinku 1,07 km ma różne oznaczenia użytku, działki cieku należą do 3 różnych właścicieli, a w 26 miejscach ciek dzieli działki dróg (20 gminnych, 5 powiatowych i 1 droga wojewódzka).

Cieki naturalne wg użytku i własności

Tabela 46

Lp.	Obręb	nazwa	Cieki naturalne wg użytku i własności														Działki cieków podzielone przez działki dróg
			użytek								własność/władanie						
			Ł, Ps	Ls	dr	R	W	Wsr	Wp	razem	prywatna	gminna	SP Marszałka Województwa Dolnośląskiego	SP KOWR	SP PGL	razem	
			km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Nowa Karczma	Siekierka	0,39	-	-	-	0,38	-	-	0,77	0,65	0,12	-	-	-	0,77	2
2	Rudzica	Lipniak	-	-	-	-	-	-	3,86	3,86	-	-	3,86	-	-	3,86	2
3	Siekierczyn	Lipniak	-	-	-	-	-	-	1,02	1,02	-	-	-	1,02	-	1,02	-
		Siekierka	-	-	0,29	0,12	-	0,66	6,18	7,25	0,78	0,66	5,81	-	-	7,25	26
4	Wesołówka	Gozdnicza	-	0,15	-	-	0,86	-	-	1,01	0,87	-	-	-	0,14	1,01	2
5	Wyręba	Żarecki Potok	-	0,40	-	-	0,08	-	1,62	2,10	-	0,08	1,62	-	0,40	2,10	7
		Trójnica	-	-	-	-	-	-	1,42	1,42	-	-	1,42	-	-	1,42	4
6	Zaręba	Siekierka	-	-	-	-	-	-	4,22	4,22	-	-	4,22	-	-	4,22	-
Gmina ogółem		Siekierka	0,39	-	0,29	0,12	0,38	0,66	10,40	12,24	1,43	0,78	10,03	-	-	12,24	28
		Lipniak	-	-	-	-	-	-	4,88	4,88	-	-	3,86	1,02	-	4,88	2
		Gozdnicza	-	0,15	-	-	0,86	-	-	1,01	0,87	-	-	-	0,14	1,01	2
		Żarecki Potok	-	0,40	-	-	0,08	-	1,62	2,10	-	0,08	1,62	-	0,40	2,10	7
		Trójnica	-	-	-	-	-	-	1,42	1,42	-	-	1,42	-	-	1,42	4
		-	0,39	0,55	0,29	0,12	1,32	0,66	18,32	21,65	2,30	0,86	16,93	1,02	0,54	21,65	43

Źródło: opracowanie własne wg ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.)

3.2. Urządzenia melioracji wodnych

Zagęszczenie sieci rowów jest nierównomierne. Poza północną bardziej pagórkowatą częścią gminy, obrębem Nowa Karczma, Wesołówka, Wyręba w pozostałej części gminy występuje większe zagęszczenie rowów, głównie wzdłuż dolin cieków naturalnych i w pobliżu zbiorników wodnych. Po przeprowadzeniu inwentaryzacji terenowej i danych z PGW Wody Polskie określono lokalizację i długość rowów w gminie, która wynosi 90,63 km, przy czym rowy w dobrym stanie technicznym stanowią 18,98 km (21,0% sieci), w złym 55,21 km (60,9% sieci). Stwierdzono również, że 12,77 km rowów (14,1% sieci) nie istnieje w terenie, ponieważ zostały przekształcone na inne użytki lub na rzecz zabudowy i nowych inwestycji. Dla 3,67 km rowów (4,0% sieci) nie określono stanu technicznego, ponieważ rowy te są poprowadzone w rurociągu. Łączna długość rowów istniejących wynosi 77,86 km, a najwięcej jest ich w Siekierczynie (31,05 km), Zarębie (22,51 km) i w Rudzicy (15,71 km). Najmniej rowów istniejących jest w Wesołówce i w Nowej Karczmie od 1,00 do 1,46 km.

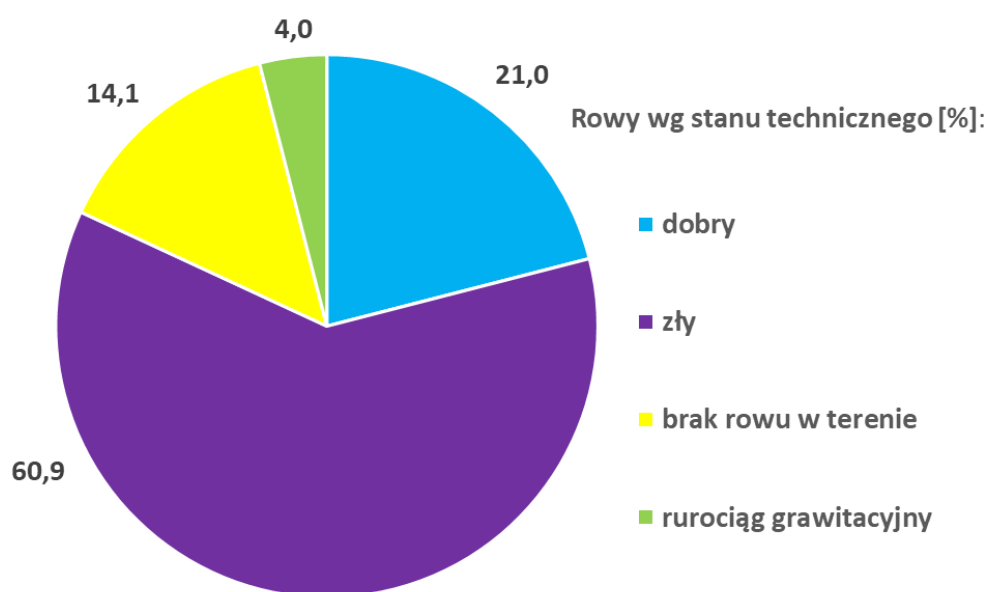
Fot. 13. Staw hodowlany – obręb Siekierzyn

Fot. 14. Mostek dobry – obręb Rudzica

Rowy w dobrym stanie technicznym zajmują 18,98 km, położone są tylko w 3 obrębach z tego 12,26 km znajduje się w Siekierczynie. W obrębach rowy takie zajmują od 8,3% do 34,7% sieci rowów. Położone są głównie na terenach rolnych oraz w obszarach zabudowanych. Są pogłębione, wyczyszczone, wykoszone, z prawidłowo funkcjonującymi przepustami i często wzmocnionymi skarpami. Do polepszenia stanu rowów i ich przepustów przyczyniła się w dużej mierze modernizacja dróg. Rowy w złym stanie technicznym zajmują 55,21 km, z tego od 13,00 km do 17,00 km rowów występuje w 3 największych obrębach gminy: Siekierczynie 17,01 km, Zarębie 16,68 km i w Rudzicy 13,45 km. W Wyrębie długość rowów w złym stanie technicznym wynosi 6,13 km, a w pozostałych do 1,20 km. W obrębach udział rowów w złym stanie technicznym wynosi od 28,5% sieci do 88,7%. Rowy są zarośnięte roślinnością, płytkie, o zniszczonych skarpach, niedrożnych i przestarzałych przepustach,

często podorane. Na skutek lokalnych podmokłości i sąsiedztwa terenów zadrzewionych, nieużytków w wielu miejscach przekształciły się w pasy zadrzewień, zakrzewień śródpolnych, przez co nie służą prawidłowo gospodarce wodnej. Do złego stanu rowów przyczynił się brak bieżących konserwacji, zaprzestanie produkcji rolnej na przyległych polach, przeznaczanie gruntów na cele inwestycyjne lub leśne. To samo tyczy się części urządzeń technicznych znajdujących się na rowach, które miejscami są zniszczone i niedostosowane do szerokości sprzętu rolniczego. Taki stan przyczynia się do złego odpływu wody z pól, nasilenia erozji wodnej, rozlewania się wody na sąsiednie pola, niszczenia dróg. Urządzenia te wymagają udroźnienia, odmulenia, remontów lub całkowitej wymiany.

Rys. 68. Rowy melioracyjne wg stanu technicznego

Rowy nieistniejące w terenie stanowią 12,77 km z tego w Rudzicy, Siekierzynie, Zarębie, Wesołowce ich długość wynosi od 1,56 km do 4,28 km (łącznie w 4 obrębach 11,95 km). W obrębach stanowią od 2,7% (Nowa Karczma) do 60,9% sieci rowów (Wesołówka). Rowy te zaorano, przekształcono na użytki zielone lub zbiorniki wodne, co ma miejsce w obszarach o intensywnej produkcji roślinnej, zwierzęcej lub rybackiej. Na gruntach ornymy stanowiły też niejako przeszkodę w wykonywaniu prac polowych, szczególnie na wielkoobszarowych działkach, stąd je zlikwidowano w celu powiększenia pól uprawnych i ułatwieniu prac mechanicznych. Na części rowów powstały stawy hodowlane, co ma miejsce głównie w Siekierzynie i w Wesołowce.

Rurociąg grawitacyjny został wybudowany na długości 3,67 km w 5 obrębach, z tego w Siekierzynie na długości 1,78 km, w pozostałych obrębach do 1,00 km. Stanowią go krótkie odcinki rowów, w kilku miejscach w danej wsi i wymienione w ewidencji PGW Wody Polskie. Uniemożliwiło to określenie ich stanu technicznego. Poprowadzenie rowu w rurociągu zwykle występuje w obszarach zabudowanych, w celu uzyskania dodatkowego terenu pod inwestycje bądź poszerzenie dróg.

Stwierdzono też, że istnieje znacznie więcej rowów w terenie niż wykazują mapy melioracyjne PGW Wody Polskie. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej i wykonanych obliczeń określono, że rowy ujęte w ewidencji PGW Wody Polskie zajmują 73,26 km (80,8% sieci), a nowe odcinki 17,37 km (19,2% sieci). Z uwagi na potrzeby i warunki terenowe rowy wybudowano głównie w obrębach: Zaręba (10,88 km), Siekierzyn (4,30 km) i Rudzica 1,50 km. W pozostałych 3 wsiach nowe rowy zajmują do 0,50 km.

Wg stanu prawnego najwięcej rowów w gminie jest własnością prywatną 4,45 km i 61,8% sieci, z tego ok. 3,00 km położonych jest w Zarębie. Do Gminy Siekierzyn w 3 obrębach należy 2,11 km (29,3% rowów) z tym że w Wyrębie 100,0% sieci (1,47 km), w Nowej Karczmie 69,0% (0,29 km), w Zarębie 10,0% (0,35 km). Do SP KOWR należy 0,64 km rowów (8,9%) położonych w 4 obrębach, ale głównie w Siekierzynie i w Zarębie.

Fot. 15. Stawy hodowlane – obręb Siekierzyn

Gęstość rowów na 100,00 ha powierzchni gminy wynosi 1,84 km/100,00 ha, w obrębach kształtuje się od 0,82 km/100,00 ha (Wesołówka) do 2,50 km/100,00 ha (Rudzica). Wyłączając rowy nieistniejące w terenie, rzeczywista długość rowów wynosi 77,86 km, a zagęszczenie rowów jest niższe o 0,26 km i wynosi 1,58 km/100,00 ha powierzchni gminy. Największa gęstość rzeczywista rowów jest w Zarębie i wynosi 2,04 km/100,00 ha, a najmniejsza w Wesołówce, ale wynosi 0,32 km/100,00 ha. W obrębach gęstość rzeczywista rowów jest mniejsza o 0,03 km/100,00 ha do 0,50 km/100,00 ha.

Analiza map melioracyjnych PGW Wody Polskie wykazała, że tereny zdrenowane zajmują 1643,73 ha, co stanowi 33,4% powierzchni gminy. Występują we wszystkich obrębach, gdzie zajmują

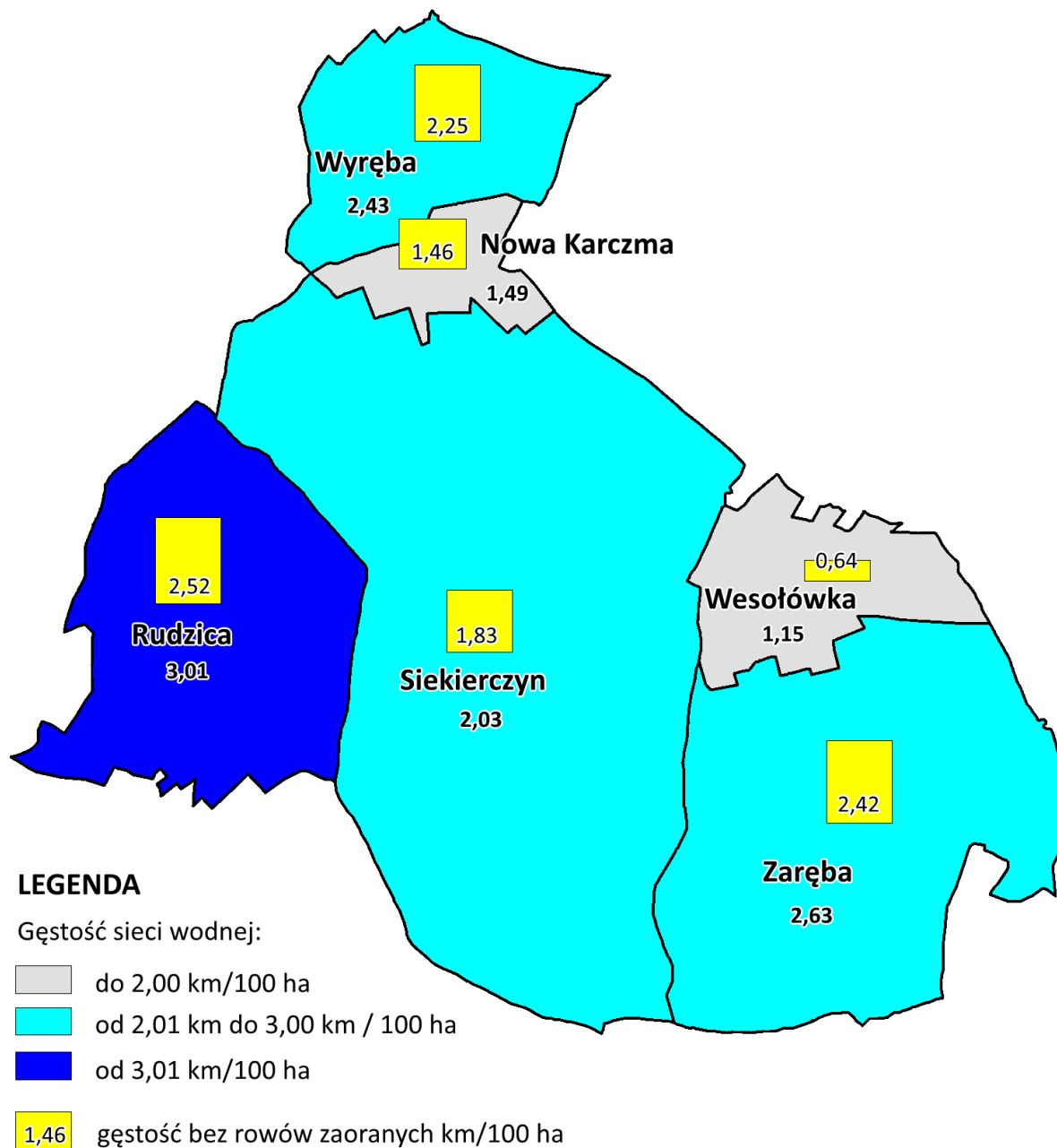
od 11,1% (Wesołówka) do 67,0% (Rudzica) powierzchni. Wielkość ta jest zróżnicowana, ponieważ zależy od ukształtowania terenu, rodzaju gleby, stopnia lesistości czy warunków wodnych. Największe obszary sieci drenarskiej, która ma za zadanie regulację warunków wodnych w glebie występują w Rudzicy 520,66 ha i w Siekierczynie 730,37 ha. Powyżej 100,00 ha gruntów zdrenowanych jest w Wyrębie i Zarębie. W wielu miejscach sieć drenarska jest już przestarzała, niedrożna, zniszczona, a w jej zasięgu mogą występować grunty podmokłe. Zły stan sieci wynika m.in. ze złego stanu lub likwidacji rowów melioracyjnych, zaorywania użytków zielonych, braku produkcji na terenach objętych siecią, używania ciężkiego sprzętu w produkcji roślinnej, przeznaczenia pól zdrenowanych na cele leśne, inwestycyjne czy budowę dróg.

Fot. 16. Rów zły i teren podmokły - obręb Rudzica

Tereny odwadniane rowami melioracyjnymi i ciekami naturalnymi zajmują 577,59 ha, położone są w każdym obrębie, gdzie największe ich powierzchnie występują w Siekierczynie, Zarębie i Wyrębie od 120,00 do ok. 200,00 ha z uwagi na dużą gęstość rowów i cieków naturalnych. W gminie zajmują od 11,7%, ale w obrębach od 8,4% w Rudzicy do 28,6% w Wyrębie. W Wyrębie grunty rolne odwadniane są głównie przez cieki naturalne Żarecki Potok, Trójnicę oraz ich dopływy, w Siekierczynie przez Siekierkę i stawy hodowlane, w Zarębie przez rowy melioracyjne południowej części wsi. W pozostałych obrębach: Nowa Karczma, Rudzica i Wesołówka grunty rolne odwadniane są przez cieki: Lipniak, Siekierkę i Gozdnicę oraz stawy hodowlane i mniejsze zbiorniki wodne. Z uwagi na to, że część rowów została zlikwidowana, na tych obszarach mogą okresowo pojawiać się tereny zbyt podmokłe do produkcji rolnej i wymagające regulacji warunków wodnych. Na terenie gminy nie ma gruntów

rolnych nawadnianych, jedynie do stawów hodowlanych w Wesołówce, Zarębie i w Siekierczynie wykorzystuje się wody cieku Siekierka i Gozdnica.

Rys. 69. Gęstość sieci wodnej - rowów i cieków naturalnych

Ochronę przed większymi wezbrzeniami rzek zapewniają głównie stawy hodowlane, mniejsze zbiorniki wodne, użytki zielone wzdłuż cieków oraz retencja korytowa cieków i rowów. W gminie nie ma dużych zbiorników przeciwpowodziowych suchych lub mokrych, ani nie planuje się ich budowy. Zlokalizowano łącznie 148 zbiorników wodnych, które znajdują się we wszystkich obrębach i zajmują powierzchnię 73,25 ha. W obliczeniach uwzględniono zbiorniki wykazane w ewidencji gruntów jak i te niewykazane. Pod względem liczby i powierzchni najczęściej zbiorników znajduje się

w Siekierczynie 67 (44,81 ha) i w Zarębie 35 (16,24 ha), najmniej w Nowej Karczmie 5 na powierzchni 1,05 ha. Średnia powierzchnia zbiornika wynosi 0,49 ha, w obrębach od 0,11 ha w Rudzicy do 0,67 ha w Siekierczynie. Z uwagi na funkcję wody stojące zakwalifikowano jako:

- **stawy hodowlane** w liczbie 65 na powierzchni 53,49 ha o średniej powierzchni ok. 1,00 ha. Najwięcej stawów hodowlanych jest w Siekierczynie wzdłuż Siekierki i jej dopływów, łącznie 36 na powierzchni ok. 35,00 ha i średniej powierzchni 0,98 ha. Największy staw o powierzchni ok. 6,00 ha (własność prywatna) położony jest w środkowej części Siekierczyna, przy obszarze leśnym i jest wykorzystywany do produkcji ryb (dz. 509/6, 509/5). Duże kompleksy stawów hodowlanych powstały w Zarębie wzdłuż Siekierki (11 na powierzchni ok. 10,00 ha), Wesołowce wzdłuż Gozdnicy (5 na powierzchni ok. 5,00 ha);
- **zbiorniki małej retencji** w liczbie 77 na powierzchni 13,38 ha o średniej powierzchni 0,17 ha. Najwięcej takich zbiorników powstało w Siekierczynie 28, Zarębie 21 i w Rudzicy 10. Ich średnia powierzchnia jest niska i zawiera się do 0,08 ha w Rudzicy do 0,23 ha w Wyrębie, co wynika z tego, że wiele z nich powstało samoczynnie na terenach rolnych, zadrzewionych, podmokłych czy pokopalnianych. Na terenach zabudowanych większość z nich jest wykorzystywana do celów rekreacyjnych. Zasilane wodą opadową lub z rowów melioracyjnych;
- **inne zbiorniki** w liczbie 6 na powierzchni 6,38 ha o średniej powierzchni 1,06 ha. Położone są tylko w obrębie Siekierczyn (3 zbiorniki) i w Zaręba (3 zbiorniki). Zakwalifikowano tu: użytek ekologiczny Jezioro Formoza w Siekierczynie (własność gminy o powierzchni ok. 3,00 ha), zbiornik wodny na terenie rekreacyjnym (własność gminy, miejsce bo dawnym basenie o powierzchni ok. 1,00 ha), zbiorniki po kopalni bazaltu (3 zbiorniki o łącznej powierzchni ok. 3,00 ha własność spółki).

Większość zbiorników i urządzeń z nimi związane są w dobrym stanie technicznym (61,5% liczby zbiorników i 81,9% zajmowanej powierzchni), są zagospodarowane, zadbane, z wodą, ogrodzone, o wykoszonych brzegach i korzystnym dojeździe. Zbiorniki w złym stanie technicznym zajmują 13,27 ha i są to zbiorniki zarośnięte, nieużytkowane, bez prowadzonej hodowli, często bez wody, położone na gruntach odłogowanych, o utrudnionym dojeździe. Dotyczy to 57 zbiorników, zarówno wykazanych i niewykazanych w egib. Najwięcej zbiorników, które wymagają poprawy stanu technicznego znajduje się w Siekierczynie 21 (5,10 ha), Zarębie 16 (4,38 ha) i w Rudzicy 10 (0,85 ha).

Grunty pod zbiornikami wodnymi w przeważającej części są własnością prywatną 125 zbiorników, z tego połowa z nich położona jest w Siekierczynie. Do SP KOWR należy 7 zbiorników (0,49 ha), a innych właścicieli m.in. Koła Łowieckiego „Cyranka”, Spółki Eurovia Bazalty, SP PGL łącznie 7 zbiorników (5,74 ha) głównie w Zarębie. We władaniu Gminy Siekierczyn jest 9 zbiorników wodnych w 4 obrębach, głównie w Zarębie i w Siekierczynie na powierzchni 10,37 ha. W większości są to zbiorniki hodowlane i rekreacyjne w dobrym stanie technicznym, zagospodarowane, o powierzchni powyżej

1,00 ha (np. zbiornik w parku zabytkowym w Zarębie, zbiornik na terenie rekreacyjnym po basenie w Siekierzynie).

Grunty pod wodami stojącymi oznaczone w egib jako Wsr i Ws zajmują 35,26 ha i jest to 48,1% gruntów wszystkich zbiorników wodnych w gminie. Są to głównie stawy hodowlane, w dobrym stanie technicznym, własności prywatnej. Zbiorniki nie ujęte w ewidencji gruntów i budynków zajmują obszar 37,99 ha (51,9%) i położone są we wszystkich obrębach, a ich udział w powierzchni wynosi od 40,9% (Siekierzyn) do 100,0% (Nowa Karczma). Działki tych zbiorników są własnością prywatną (ok. 31,00 ha), gminną (ok. 3,00 ha), SP KOWR i SP PGL (ok. 1,00 ha) i Spółki (ok. 3,00 ha). Większość z nich jest w dobrym stanie technicznym ok. 27,00 ha, a 11,00 ha w złym. Zbiorniki te powstały na:

- użytkach zielonych 20,91 ha i gruntach ornych 1,13 ha,
- nieużytkach 7,92 ha, z uwagi na dawne wyrobiska piasku, żwiru i bazaltu,
- terenach zadrzewionych i zakrzewionych 3,49 ha oraz innych użytkach 4,54 ha, co dotyczy głównie terenów zabudowanych.

Największe **powierzchnie zbiorników niewykazanych w ewidencji** położone są w Siekierzynie (18,31 ha) i w Zarębie (8,46 ha) wzdłuż Siekierki i jej dopływów, a także w Wesołówce (ok. 5,00 ha) wzdłuż Gozdnicy, w Wyrębie (ok. 4,00 ha) wzdłuż Trójnicy i Żareckiego Potoku. Aktualnie stwierdzono, że wszystkie zbiorniki wodne podnoszą jakość środowiska gminy, ponieważ powstały:

- a) przy istniejących zbiornikach lub na terenach poeksploatacyjnych dzięki czemu nie reorganizują rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- b) na glebach starych, wrażliwych na suszę lub nieużytkowanych rolniczo, jako nowa lub korzystniejsza forma ich zagospodarowania;
- c) na terenach o intensywnej produkcji roślinnej, przez co podnoszą bioróżnorodność i zwiększając warunki wilgotnościowe gleb;
- d) w obniżeniach terenowych, gdzie wpisują się w naturalne ukształtowanie terenu;
- e) na terenach podmokłych, na których wskazana jest regulacja warunków wodnych;
- f) z nastawieniem na hodowlę ryb i w celach rekreacyjnych przez co podnoszą walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy i służą jednocześnie celom rekreacyjno-turystycznym.

W czasie wywiadu terenowego zwrócono też uwagę **na mosty, przepusty, kładki, przejazdy, wiadukty** wybudowane na rowach melioracyjnych, ciekach wodnych i linii kolejowej. Stwierdzono, że większość z nich jest w dobrym stanie technicznym, głównie dotyczy to urządzeń komunikacyjnych cieków naturalnych, dróg zmodernizowanych w ostatnim czasie i wyczyszczonych rowów melioracyjnych. Urządzenia w złym stanie technicznym zlokalizowano na cieku: Gozdnica w Nowej Karczmie (przepust), Trójnica w Wyrębie (przepust) oraz jednotorowej linii kolejowej w Siekierzynie (3 przejazdy) oraz na rowach melioracyjnych (6 przepustów) w obszarach rolnych, jak też na gruntach odłogowanych i podmokłych. Urządzenia są pozarastane, o małej przepustowości, przestarzałe,

zniszczone, z widocznymi pęknięciami lub ubytkami, niedostosowane do kierunków produkcji i obciążeń zwozonymi plonami. W wielu miejscach wymagają udroźnienia, usunięcia samosiewów, remontu lub całkowitej wymiany. Łącznie takich miejsc jest 11 (w tym 7 to przepusty), zlokalizowano je w Siekierczynie 7, w Wyrębie 3 i w Nowej Karczmie 1.

Grunty podmokłe zajmują łącznie 86,51 ha i położone są w obrębach: Rudzica 17,48 ha, Siekierczyn 55,77 ha i Wesołówka 13,26 ha, z tego największy obszar występuje w północnej części Siekierczyna. To głównie użytki zielone 42,87 ha klas IV 19,28 ha, położone wzdłuż cieków: Lipniak, Siekierka i Gozdnica. Grunty orne podmokłe zajmują 36,46 ha i stanowi je głównie klasa IVa - 20,58 ha. Klasy V i VI zajmują nieduży udział w powierzchni terenów podmokłych i jest to łącznie 11,72 ha łąk i pastwisk oraz 5,96 ha gruntów ornich. Lokalne podmokłości zlokalizowano również na nieużytkach, drogach i lasach na łącznej powierzchni 7,18 ha, głównie z Siekierczynie (ok. 4,00 ha). Występują też na terenach zdrenowanych i zmeliorowanych lub w ich pobliżu. Z uwagi na stan prawny, przeważają w nich grunty prywatne. Nie wszystkie tereny podmokłe biorą udział w produkcji rolnej ponieważ 22,34 ha z nich (25,8%) jest odłogowana, zarośnięta drzewami, krzewami, roślinnością szuwarową z tego: w Siekierczynie 11,32 ha, w Rudzicy 6,02 ha i w Wesołówce 5,00 ha. **W porównaniu do ustaleń planu z 2005 r. stwierdzono, że:**

- a) ochronę przed dużymi wezbrzeniami wód cieków naturalnych pełnią głównie stawy hodowlane i większe zbiorniki wodne;
- b) sukcesywnie zwiększa się liczba zbiorników wodnych oraz poprawia ich stan techniczny;
- c) w porównaniu do ustaleń z 2005 r. zwiększyła się liczba zbiorników wodnych o 61, z tego najwięcej w Zarębie (+18), Siekierczynie (+13) i w Rudzicy (+12);
- d) zbiorniki wodne najczęściej powstają na użytkach zielonych, które nie są wykorzystywane w produkcji rolnej i na nieużytkach, przez co podnoszą walory przyrodniczo-krajobrazowe;
- e) najwięcej nowych zbiorników, które nie mają zmienionego użytku powstało w Siekierczynie na powierzchni 18,31 ha, głównie na użytkach zielonych (11,84 ha);
- f) w obszarach zamieszkałych coraz częściej budowane są małe zbiorniki wodne, służące celom retencyjnym i rekreacyjnym;
- g) część zbiorników powstaje samoczynnie w wyrobiskach pokopalnianych, w obniżeniach terenowych, na obszarach podmokłych, co wpływa na poprawę bioróżnorodności i retencji gleb;
- h) w Siekierczynie największy kompleks stawów hodowlanych (ok. 10) położony w środkowej części wsi wskazano do ochrony prawnej jako użytek ekologiczny;
- i) długość rowów zwiększyła się o 43,30 km z tego najwięcej w Zarębie, Rudzicy, Siekierczynie. Część rowów nadal przekształca się na grunty orne, użytki zielone, zbiorniki wodne, część likwiduje z uwagi na nowe inwestycje i zabudowę. Na gruntach odłogowanych coraz częściej rowy samoistnie przekształcają się w zakrzewienia i zadrzewienia śródpolne;

- j) w wielu miejscach stan techniczny rowów poprawił się, obecnie 21,0% z nich jest w dobrym stanie, we wcześniejszych ustaleniach prawie wszystkie rowy wymagały gruntownej konserwacji lub odbudowy. Zdecydowanie lepszy stan rowów jest w obszarach zabudowanych oraz wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych i na terenach rekreacyjnych;
- k) poprawił się stan techniczny przepustów i mostów, szczególnie w wyniku modernizacji lub przebudowy głównych szlaków komunikacyjnych i dróg służących do transportu rolnego.

Tereny odwadniane i zdrenowane

Tabela 47

Lp.	Obręb	Obszar ha	Tereny odwadniane			Tereny zdrenowane		Razem	
			głównie przez	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Nowa Karczma	152,67	ciek Siekierka	24,49	16,0	88,56	58,0	113,05	74,0
2	Rudzica	777,03	ciek Lipniak	65,21	8,4	520,66	67,0	585,87	75,4
3	Siekierczyn	2147,07	ciek Siekierka i stawy hodowlane	185,48	8,6	730,37	34,0	915,85	42,7
4	Wesołówka	311,70	ciek Gozdnica i stawy hodowlane	28,82	9,2	34,50	11,1	63,32	20,3
5	Wyłęba	428,57	ciek Trójnica i Żarecki Potok	122,76	28,6	113,89	26,6	236,65	55,2
6	Zaręba	1105,96	rowy melioracyjne południowej części wsi	150,83	13,6	155,75	14,1	306,58	27,7
Gmina ogółem		4923,00	-	577,59	11,7	1643,73	33,4	2221,32	45,1

Źródło: dane egib (grudzień 2022 r.), Ewidencja PGW Wody Polskie (marzec 2023 r.)

Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wg stanu technicznego

Tabela 48

Lp.	Obręb	Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wg stanu technicznego									
		razem		dobry				zły			
		liczba	ha	liczba	%	ha	%	liczba	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Nowa Karczma	5	1,05	1	20,0	0,15	14,3	4	80,0	0,90	85,7
2	Rudzica	17	1,80	7	41,2	0,95	52,8	10	58,8	0,85	47,2
3	Siekierczyn	67	44,81	46	68,7	39,71	88,6	21	31,3	5,10	11,4
4	Wesołówka	13	5,45	10	76,9	5,03	92,3	3	23,1	0,42	7,7
5	Wyłęba	11	3,90	8	72,7	2,28	58,5	3	27,3	1,62	41,5
6	Zaręba	35	16,24	19	54,3	11,86	73,0	16	45,7	4,38	27,0
Gmina ogółem		148	73,25	91	61,5	59,98	81,9	57	38,5	13,27	18,1

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.), Ewidencji PGW Wody Polskie (marzec 2023 r.)

Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wg stanu prawnego

Tabela 49

Lp.	Obręb	Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wg stanu prawnego (własność)									
		razem		gminna		prywatna		SP KOWR		innego podmiotu	
		liczba	ha	liczba	ha	liczba	ha	liczba	ha	liczba	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Nowa Karczma	5	1,05	1	0,15	4	0,90	-	-	-	-
2	Rudzica	17	1,80	1	0,13	15	1,60	1	0,07	-	-
3	Siekierczyn	67	44,81	3	5,69	61	38,89	3	0,23	-	-
4	Wesołówka	13	5,45	-	-	11	5,29	1	0,05	1	0,11
5	Wyręba	11	3,90	-	-	11	3,90	-	-	-	-
6	Zaręba	35	16,24	4	4,40	23	6,07	2	0,14	6	5,63
Gmina ogółem		148	73,25	9	10,37	125	56,65	7	0,49	7	5,74

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Rowy melioracyjne wg stanu prawnego

Tabela 50

Lp.	Obręb	Rowy melioracji szczegółowej wg władania							
		razem	Gmina		SP KOWR		inny		
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Nowa Karczma	0,42	0,29	69,0	-	-	0,13	31,0	
2	Rudzica	0,24	-	-	0,09	37,5	0,15	62,5	
3	Siekierczyn	1,03	-	-	0,31	30,1	0,72	69,9	
4	Wesołówka	0,54	-	-	0,04	7,4	0,50	92,6	
5	Wyręba	1,47	1,47	100,0	-	-	-	-	
6	Zaręba	3,50	0,35	10,0	0,20	5,7	2,95	84,3	
Gmina ogółem		7,20	2,11	29,3	0,64	8,9	4,45	61,8	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.)

Stawy hodowlane i zbiorniki wodne ogółem

Tabela 51

Lp.	Obręb	Stawy hodowlane i zbiorniki wodne																	
		razem			stawy hodowlane					zbiorniki małej retencji					inne zbiorniki				
		liczba	ha	śred. pow. ha	liczba	%	ha	%	śred. pow. ha	liczba	%	ha	%	śred. pow. ha	liczba	%	ha	%	śred. pow. ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Nowa Karczma	5	1,05	0,21	-	-	-	-	-	5	100,0	1,05	100,0	0,21	-	-	-	-	-
2	Rudzica	17	1,80	0,11	7	1,0	1,00	55,6	0,14	10	58,8	0,80	44,4	0,08	-	-	-	-	-
3	Siekierczyn	67	44,81	0,67	36	53,7	35,25	78,7	0,98	28	41,8	5,89	13,1	0,21	3	4,5	3,67	8,2	1,22
4	Wesołówka	13	5,45	0,42	5	38,5	4,71	86,4	0,94	8	61,5	0,74	13,6	0,09	-	-	-	-	-
5	Wyřęba	11	3,90	0,35	6	54,5	2,75	70,5	0,46	5	45,5	1,15	29,5	0,23	-	-	-	-	-
6	Zaręba	35	16,24	0,46	11	31,4	9,78	60,2	0,89	21	60,0	3,75	23,1	0,18	3	8,6	2,71	16,7	0,90
Gmina ogółem		148	73,25	0,49	65	43,9	53,49	73,0	0,82	77	52,0	13,38	18,3	0,17	6	4,1	6,38	8,7	1,06

Źródło: ewidencja gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacja terenowa gminy DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wg użytków gruntowych

Tabela 52

Lp.	Obręb	Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wg użytków															
		razem		oznaczone jako Ws, Wsr		oznaczone jako Ł, Ps		oznaczone jako R		oznaczone jako N		oznaczone jako Lzr, Ls		inne oznaczenie		razem inne oznaczenie użytku	
		liczba	ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Nowa Karczma	5	1,05	-	-	0,90	85,7	0,05	4,8	0,07	6,7	-	-	0,03	2,9	1,05	100,0
2	Rudzica	17	1,80	0,40	22,2	0,87	48,3	0,07	3,9	0,42	23,3	-	-	0,04	2,2	1,40	77,8
3	Siekierczyn	67	44,81	26,50	59,1	11,84	26,4	0,78	1,7	3,56	7,9	0,92	2,1	1,21	2,7	18,31	40,9
4	Wesołówka	13	5,45	0,46	8,4	3,20	58,7	0,02	0,4	0,18	3,3	1,34	24,6	0,25	4,6	4,99	91,6
5	Wyřęba	11	3,90	0,12	3,1	2,16	55,4	0,19	4,9	1,11	28,5	0,22	5,6	0,10	2,6	3,78	96,9
6	Zaręba	35	16,24	7,78	47,9	1,94	11,9	0,02	0,1	2,58	15,9	1,01	6,2	2,91	17,9	8,46	52,1
Gmina ogółem		148	73,25	35,26	48,1	20,91	28,5	1,13	1,5	7,92	10,8	3,49	4,8	4,54	6,3	37,99	51,9

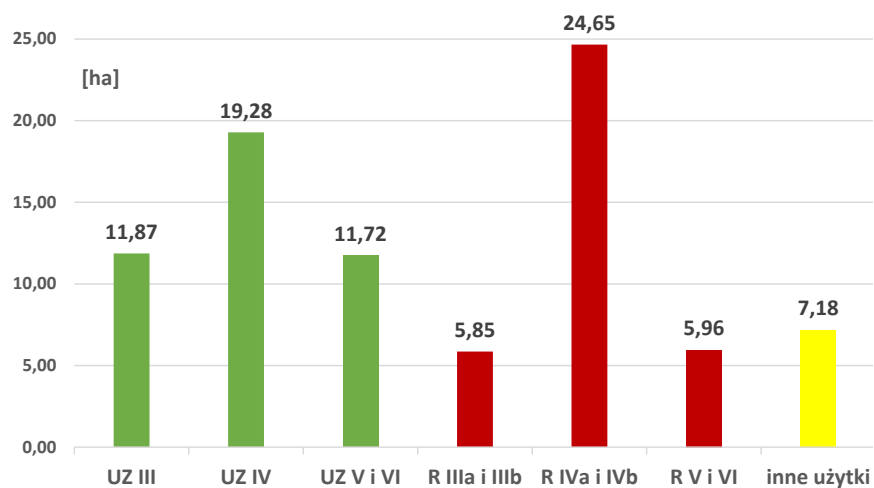
Źródło: ewidencja gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacja terenowa gminy DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Grunty podmokłe wg użytków i klas bonitacyjnych

Tabela 53

Lp.	Obręb	Grunty podmokłe wg użytków																
		razem	łIII	łIV	łV	łVI	PsIII	PsIV	PsV	PsVI	razem UZ	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	razem GO	inne (dr, N, Ls)
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	20
1	Nowa Karczma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Rudzica	17,48	0,14	4,69	1,83	0,68	1,53	1,40	0,34	-	10,61	-	4,15	0,51	0,59	-	5,25	1,62
3	Siekierczyn	55,77	9,71	8,11	5,39	0,68	0,13	0,01	-	0,75	24,78	5,52	12,85	3,56	4,76	0,34	27,03	3,96
4	Wesołówka	13,26	0,36	2,72	1,22	-	-	2,35	0,83	-	7,48	0,33	3,58	-	0,08	0,19	4,18	1,60
5	Wyłęba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Zaręba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		86,51	10,21	15,52	8,44	1,36	1,66	3,76	1,17	0,75	42,87	5,85	20,58	4,07	5,43	0,53	36,46	7,18

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej gminy DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

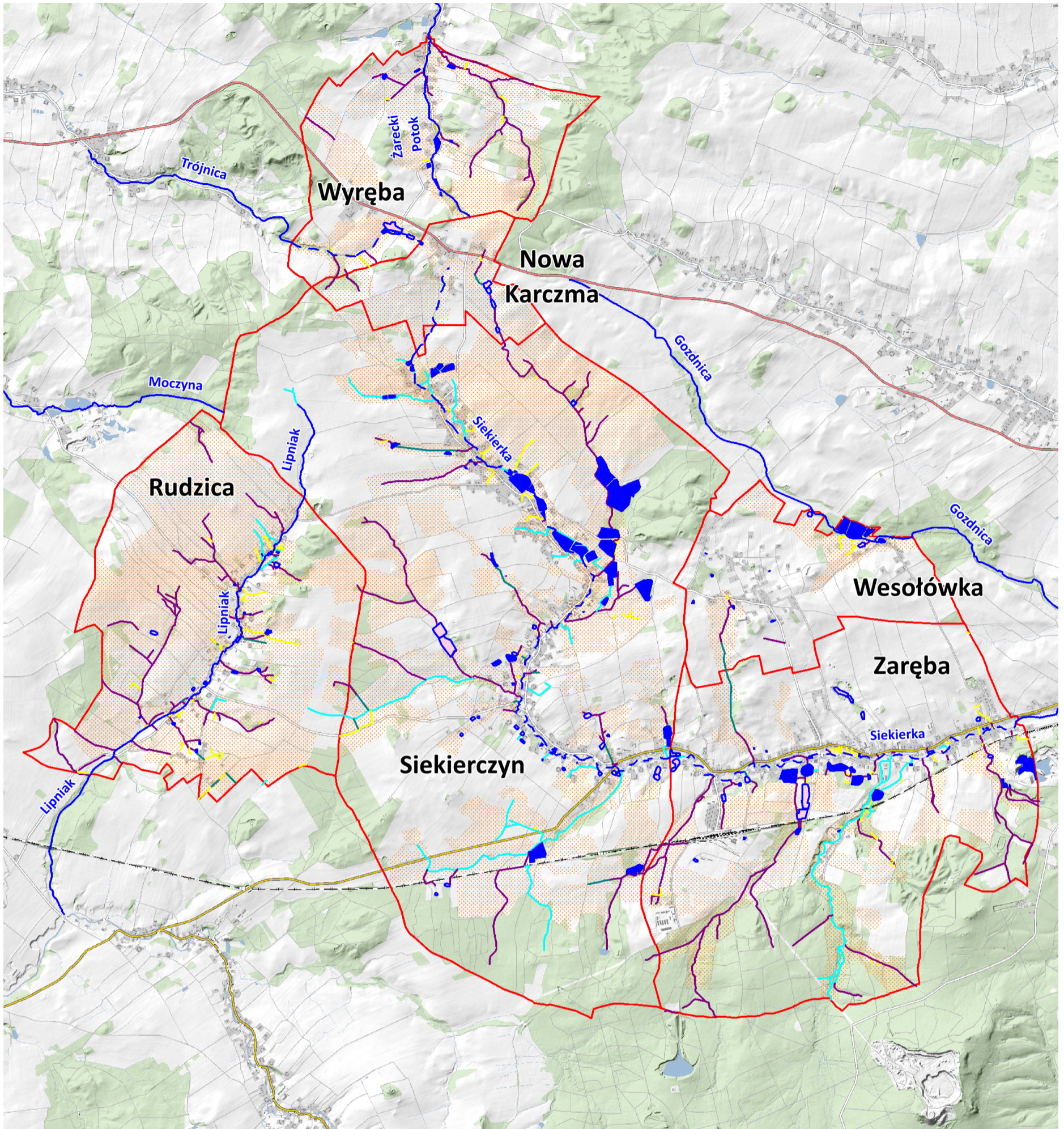
Rys. 70. Grunty podmokłe wg użytków i klas bonitacyjnych

Rowy melioracyjne

Tabela 54

Lp.	Obręb	Rowy melioracji szczegółowej wg stanu technicznego										Gęstość sieci rówów na 100 ha powierzchni obrębu				Rowy wg statusu				W porównaniu do stanu z 2005 r.	
		razem		stan dobry		stan zły		brak rowu w terenie		rów w rurowości		powierz. obrębu	gęstość ogólna	rowy istniejące w terenie		gęstość rzeczywista	PGW Wody Polskie		inne		
		km	%	km	%	km	%	km	%	km	%			ha	km/100 ha		km	%	km/100 ha		km
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Nowa Karczma	1,50	100,0	-	-	1,21	80,7	0,04	2,7	0,25	16,6	152,67	0,98	1,46	97,3	0,96	1,46	97,3	0,04	2,7	0,56
2	Rudzica	19,43	100,0	1,62	8,3	13,45	69,2	3,72	19,1	0,64	3,3	777,03	2,50	15,71	80,9	2,02	17,93	92,3	1,50	7,7	13,37
3	Siekierczyn	35,33	100,0	12,26	34,7	17,01	48,1	4,28	12,1	1,78	5,0	2147,07	1,65	31,05	87,9	1,45	31,03	87,8	4,30	12,2	11,30
4	Wesołówka	2,56	100,0	-	-	0,73	28,5	1,56	60,9	0,27	10,5	311,70	0,82	1,00	39,1	0,32	2,26	88,3	0,30	11,7	0,93
5	Wyłęba	6,91	100,0	-	-	6,13	88,7	0,78	11,3	-	-	428,57	1,61	6,13	88,7	1,43	6,56	94,9	0,35	5,1	2,32
6	Zaręba	24,90	100,0	5,10	20,5	16,68	67,0	2,39	9,6	0,73	2,9	1105,96	2,25	22,51	90,4	2,04	14,02	56,3	10,88	43,7	14,82
Gmina ogółem		90,63	100,0	18,98	21,0	55,21	60,9	12,77	14,1	3,67	4,0	4923,00	1,84	77,86	85,9	1,58	73,26	80,8	17,37	19,2	43,30

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.), Geoportlu Dolny Śląsk (wrzesień 2023 r.), map melioracyjnych PGW Wody Polskie, Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r.

LEGENDA

Cieki naturalne i melioracje wodne:

	ciek naturalny dobry		zbiornik wodny / staw hodowlany dobry
	ciek naturalny zły		zbiornik wodny / staw hodowlany zły
	rów dobry		teren zdrenowany / teren odwadniany
	rów zły		granica gminy / obrębu
	rurociąg grawitacyjny		
	brak rowu w terenie		

Rys. 71. Cieki naturalne i urządzenia melioracji wodnych

3.3. Sieć drogowa

Wg egib **pod względem obszaru drogi zajmują 171,66 ha** z tego najwięcej z nich jest własnością **Gminy Siekierzyn 125,35 ha (73,0%)**. Największy obszar dróg gminnych położony jest w Siekierzynie, Zarębie i Rudzicy od ok. 24,00 do ok. 50,00 ha. W obrębach udział gruntów dróg gminnych stanowi od 54,4% w Nowej Karczmie do 84,0% w Wesołówce w porównaniu do udziału dróg innych właścicieli. Do Powiatu Lubańskiego należy 6 dróg o łącznej powierzchni 25,12 ha, do Województwa Dolnośląskiego droga nr 357 o powierzchni 11,16 ha, do GDDKiA droga nr 30 o powierzchni prawie 6,00 ha. Mniejsze powierzchnie zajęte przez drogi należą do: SP PKP (1,29 ha w Zarębie), SP KOWR (0,33 ha w obrębach: Nowa Karczma, Rudzica, Siekierzyn i Wesołówka), innych podmiotów najczęściej prywatnych właścicieli i Spółki EUROVIA Bazalty, łącznie 2,54 ha.

Fot. 17. Droga transportu rolnego w dobrym stanie - obręb Wesołówka

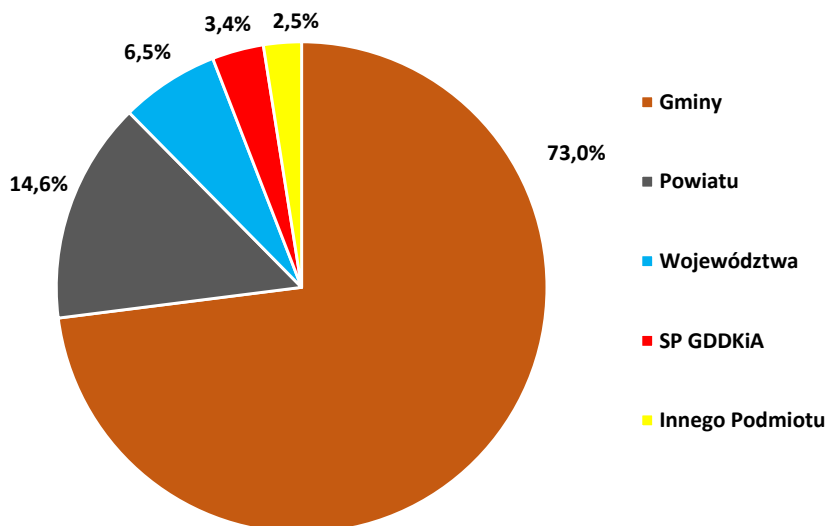
Sieć drogowa w gminie jest rozbudowana i różnicowana zarówno pod względem prawnym, jak i kategorii. Łącznie **obejmuje 335,66 km**, w obrębach od 8,43 km w Nowej Karczmie do 140,82 km w Siekierzynie, największym obrębie. Na wielkość tą wpływ mają uwarunkowania naturalne, społeczne jak i gospodarcze w tym zasięg terenów zabudowanych, preferowany kierunek produkcji. Sieć drogową tworzą drogi publiczne, niepubliczne oraz niewykazane w egib. Największy udział mają:

- drogi gminne 245,02 km (73,0% długości sieci) z tego największy ich kilometraż jest w Siekierzynie 96,80 km, Zarębie 52,15 km i w Rudzicy 49,51 km. W obrębach stanowią od 68,7% (Siekierzyn) do 85,6% (Wesołówka) sieci drogowej. Są w różnym stanie technicznym,

obsługują w dużej mierze tereny zabudowane, rekreacyjne, rolne, jak i leśno-wodne. Część z dróg ma charakter publiczny (ok. 55,00 km).

- drogi powiatowe 20,73 km (6,2%) z tego najwięcej jest ich w Siekierczynie, Rudzicy i w Wyrębie od 2,03 km do 9,39 km. Stanowią od 1,9% (Zaręba) do 9,1% (Rudzica) sieci drogowej. Są w dobrym stanie technicznym, o nawierzchni z masy bitumicznej, posiadające zadrzewienia przydrożne i rowy odwadniające;
- droga wojewódzka o długości 6,72 km (2,0%) w tym w Siekierczynie 3,18 km i w Zarębie 3,54 km. Jest o nawierzchni z masy bitumicznej, w dobrym stanie technicznym, z zadrzewieniem przydrożnym. Przechodzi w większości przez tereny zabudowane wsi, jest głównym łącznikiem gminy z miastem powiatowym Lubaniem;
- droga krajowa o długości 2,27 km (0,7%), przechodząca przez Nową Karczmę (0,75 km) i Wyrębę (1,52 km). Jest w dobrym stanie technicznym, łączy wsie z miastem powiatowym Lubaniem i Zgorzelcem, bez zadrzewień przydrożnych na terenie gminy;
- drogi wewnętrzne innych właścicieli 60,92 km (18,1%) w tym SP PGL, KOWR, PKP, spółek i podmiotów prywatnych.

łącznie drogi publiczne zajmują 85,23 km (25,4% sieci drogowej), ich udział w obrębach wynosi od 11,8% w Wyrębie do 51,8% w Wesołównie. Z uwagi na kilometrąz najwięcej dróg publicznych znajduje się w Siekierczynie (ok. 40,00 km), co jest spowodowane siedzibą Urzędu Gminy i wielu instytucji zajmujących się życiem społeczno-gospodarczym i kulturalnym gminy w tym obrębie.

Rys. 72. Grunty pod drogami wg stanu egib

Do SP KOWR należy 5,67 km dróg (1,7%) w 6 wsiach. Są to odcinki o kategorii dróg wewnętrznych, gruntowe lub utwardzone, wykorzystywane do transportu rolnego jak też obsługi terenów zabudowanych będących we władaniu KOWR. Najwięcej takich dróg jest w Rudzicy 1,24 km

i Siekierczynie 2,87 km. Lokalnie drogi te powstały na działkach KOWR, aby zapewnić krótszy dojazd. Nie mają własnych wydzielonych działek. Do **PGL Lasów Państwowych** należy 22,67 km dróg (6,8%) zinwentaryzowanych w 5 obrębach. Drogi służą do obsługi terenów leśnych i gruntów rolnych położonych w ich enklawach. Powodują krótszy dojazd między sąsiednimi polami i obrębami. Większość z nich ma nawierzchnię gruntową, ale są też drogi utwardzone tłuczniem, żwirem. Najwięcej dróg leśnych położonych jest w Siekierczynie 11,56 km i w Zarębie 6,76 km, w obrębach o najwyższym stopniu lesistości.

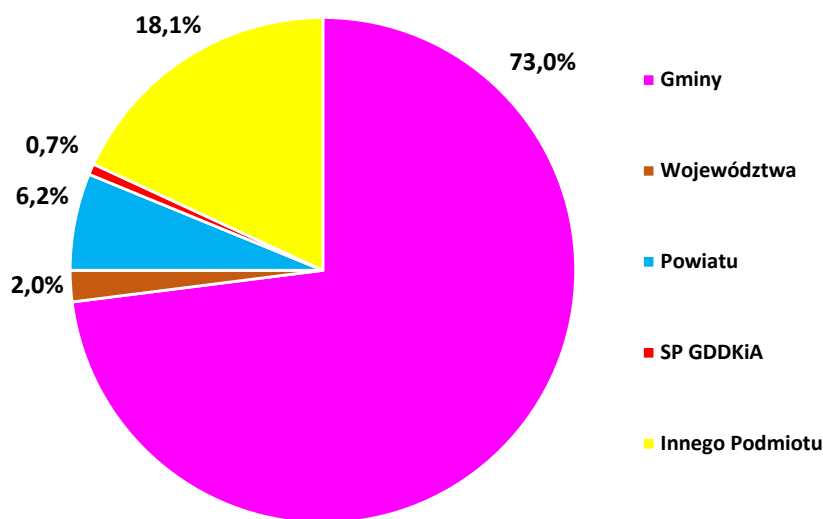

Fot. 18. Droga transportu rolnego w dobrym stanie – obręb Wyręba

We władaniu **innych podmiotów**: PKP, Parafii, prywatnych znajduje się 32,58 km dróg (9,8% sieci). Drogi te stanowią od 0,38 km w Nowej Karczmie do 17,02 km w Siekierczynie. Są to drogi lokalne, często bez wydzielonych działek ewidencyjnych, pozwalające na krótszy dojazd od gospodarstwa do gruntów rolnych, leśnych, stawów hodowlanych czy wybudowane wzdłuż linii kolejowej w Zarębie. Niekiedy zapewniają jedyną możliwość dojazdu do działki. Są to również drogi obsługujące nowopowstałą zabudowę i tereny zainwestowane. Większość z nich ma nawierzchnię gruntową, część jest utwardzona żwirem, tłuczniem lub kostką prefabrykowaną. Niewielką część stanowią drogi o nawierzchni z masy bitumicznej, wybudowane wzdłuż zabudowy.

Gęstość sieci drogowej z uwzględnieniem wszystkich dróg zinwentaryzowanych w terenie wynosi 6,82 km/km², z tego największa jest w Rudzicy 8,04 km/km², a najmniejsza w Nowej Karczmie 5,52 km/km². Wyłączając drogi nieistniejące w terenie długość sieci drogowej jest mniejsza o 71,18 km,

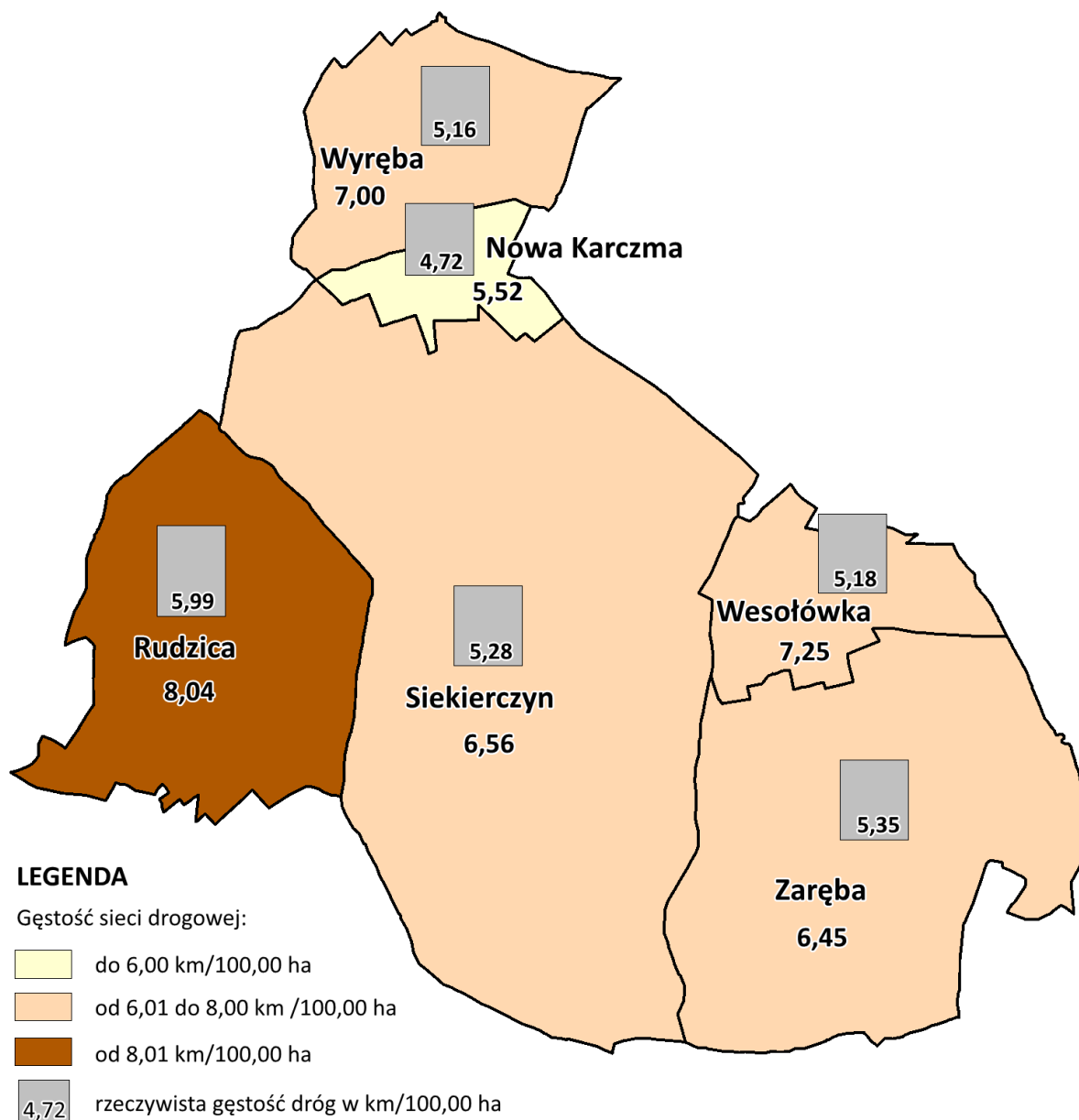
a jej gęstość o 1,45 km/km². W każdym obrębie gęstość sieci drogowej zmniejszyła się o od 0,81 do 2,11 km/km², jednak nadal najwyższa jest w Rudzicy na poziomie 5,99 km/km², a najniższa w Nowej Karczmie 4,72 km/km².

Rys. 73. Sieć drogowa wg własności

Mimo sukcesywnej modernizacji dróg, uwzględniając drogi publiczne i niepubliczne, pod względem jakości **w złym stanie technicznym** jest 173,74 km (51,8%). To głównie drogi gruntowe, miejscami utwardzone żwirem, tłuczniem lub kamieniami, z głębokimi koleinami i nierównymi poboczami, podorane, lokalnie zbyt wąskie dla sprzętu rolniczego. Tylko w Zarębie na długości 0,45 km droga o nawierzchni z masy bitumicznej (dz. 376/7, własność SP PKP) jest w złym stanie technicznym. Poza Wesołówką i Zarębą udział dróg w złym stanie technicznym w obrębach wynosi od 50,0% (Rudzica) do 58,4% (Nowa Karczma). Najdłuższe odcinki takich dróg znajdują się w Siekierzynie (79,46 km), Zarębie (34,72 km) i w Rudzicy (31,26 km). Część dróg służących do transportu rolnego jest niszczone przez erozję, co ma miejsce m.in. w obrębach bezleśnych, o intensywnej produkcji rolnej, urozmaiconym ukształtowaniu terenu. W wielu miejscach nie ma zadrzewień, zakrzewień przydrożnych, brakuje urządzeń komunikacyjnych, rowów odwadniających, czego następstwem jest rozlewająca się woda na pobliskie pola. Zły stan dróg spowodowany jest m.in.:

- brakiem produkcji, przez co w obszarach takich drogi nie są potrzebne i nie są modernizowane;
- niską obsadą inwentarza, przez co zarastają drogi dojazdowe do łąk i pastwisk;
- wykorzystywaniem do transportu rolnego lepiej utrzymanych dróg prywatnych, SP KOWR, PKP, leśnych, przez co drogi gminne zarastają i tracą swoją funkcję;
- przejazdem ciężkiego sprzętu rolnego, budowlanego, leśnego, który niszczy nawierzchnię dróg, przepusty i pobocza, ponieważ drogi te w wielu miejscach nie są dostosowane do takich obciążeń i za wąskie.

Rys. 74. Gęstość sieci drogowej

W trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że część **dróg w złym stanie technicznym** jest od lat nieużytkowana, samoistnie zarośnięta przez co stała się nieprzejezdna. Jest to **19,24 km co stanowi 11,1%** dróg w złym stanie technicznym, w obrębach od 1,7% do 19,6%. Najwięcej takich dróg jest w Zarębie (np. dz. 634, 597, 612), Siekierzynie (np. dz. 1920, 1865, 1840, 1843) i w Rudzicy (dz. 732, 744/2, 783, 436) powyżej 5,00 km, w pozostałych obrębach do 1,00 km np. w Wyrębie (dz. 249, 173/3, 266/2). Część z nich proponuje pozostawić w dotychczasowym stanie, ponieważ tworzą ciągi przyrodnicze, pełniące już funkcje ochronne dla przyległych terenów.

Drogi w dobrym stanie technicznym zajmują 90,74 km (27,0%) i są to głównie drogi: krajowa, wojewódzka, powiatowe oraz drogi gminne tworzące główne szlaki komunikacyjne między

miejscościami. Najdłuższe odcinki dróg dobrych występują w Siekierczynie (33,86 km), Zarębie (24,40 km) i w Rudzicy (15,32 km), a największy udział w sieci drogowej jest w Wesołównie 45,0% i w Zarębie 34,2%. Są to drogi o nawierzchni z masy bitumicznej (ok. 73,00 km), kostki kamiennej i prefabrykowanej (ok. 2,00 km) oraz tłuczniowe (ok. 17,00 km).

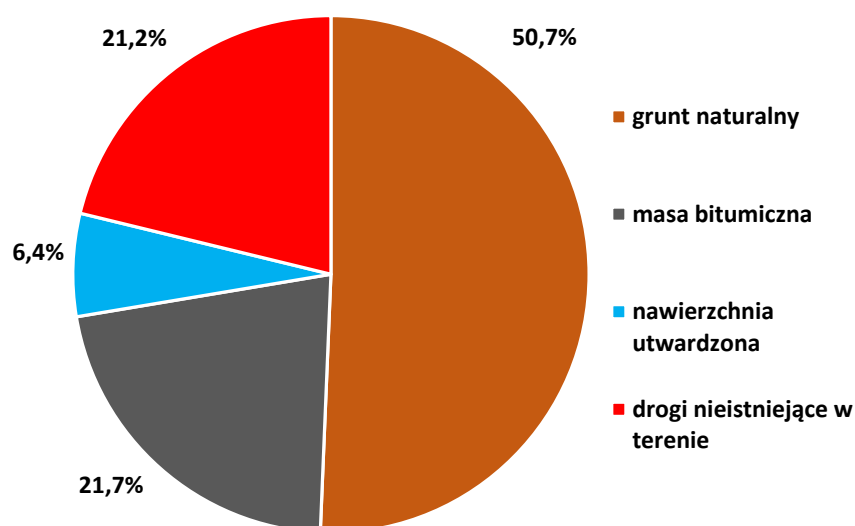

Fot. 19. Droga transportu rolnego w dobrym stanie - obręb Wesołówka

Na dobry stan dróg w gminie wpłynęła ich modernizacja w latach 1999 - 2010 zrealizowana przy udziale środków Terenowego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Dolnośląskiego, a w latach 2011 - 2020 przebudowa ze środków pochodzących z dochodów budżetu Województwa Dolnośląskiego w związku z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych. Najwięcej dróg przebudowano w Siekierczynie, Wesołównie i w Zarębie, powyżej 8,00 km. Inwestycje zrealizowano w każdym obrębie, łącznie na długości prawie 29,00 km, głównie na drogach gminnych 24,30 km. Z dróg powiatowych przebudowano ok. 3,70 km w Siekierczynie, Rudzicy i w Zarębie. Obecnie większość z nich jest o nawierzchni z masy bitumicznej, w dobrym stanie technicznym, niewymagająca modernizacji. Pozostałe drogi są o nawierzchni tłuczniowej (ok. 6,60 km), z tego część z nich wymaga modernizacji.

Pod względem nawierzchni dominują drogi gruntowe 50,7% (170,04 km). W obrębach zajmują od 23,0% w Wesołównie do 58,4% w Nowej Karczmie i 57,7% w Wyrębie. Wiele z nich to drogi wewnętrzne, niewykazane w egib, wyjeżdżone na działkach prywatnych, KOWR, PKP i PGL. Drogi o nawierzchni z masy bitumicznej zajmują 21,7% (72,87 km), w obrębach od 13,9% (Wyręba) do 38,7% (Wesołównie). W Zarębie i w Nowej Karczmie drogi te zajmują ok. 27,0% sieci. Zlokalizowane są głównie

na terenach zabudowanych, zainwestowanych, użyteczności publicznej i tworzą główne szlaki komunikacyjne między miejscowościami. Drogi o nawierzchni utwardzonej (żwirem, tłuczniem, kostką kamienną i prefabrykowaną) stanowią 6,4% (21,57 km), w obrębach od 2,1% do 9,8% i 9,4%. Odcinki takie położone są najczęściej na terenach zabytkowych, przykościelnych, cmentarnych, w parkach, na terenach usługowo-produkcyjnych, wzdłuż linii kolejowej bądź na nowo wybudowanych osiedlach mieszkaniowych. Właścicielem tych dróg głównie jest gmina i parafia.

Rys. 75. Sieć drogowa wg nawierzchni

Drogi nieistniejące w terenie stanowią 21,2% sieci drogowej (71,18 km). Najwięcej z nich znajduje się w Zarębie ok. 12,00 km (np. droga gminna dz. 152, 204, 209, 193), Rudzicy ok. 16,00 km (np. droga gminna dz. 1035, 1054, 987, 880, 830) i w Siekierczynie ok. 28,00 km (np. droga gminna dz. 555, 611, 716, 591, 660, 1900, 1896, 1893). Są to obręby o intensywnej produkcji rolnej prowadzonej przez gospodarstwa wielkoobszarowe i przedsiębiorstwa rolne. Najmniej dróg zaorano w Nowej Karczmie 1,23 km (np. dz. gminne 64, 119, 60, 101, 120). Drogi zaorane w dużej części przekształcono na grunty orne (68,81 km) i użytki zielone (1,50 km). Powodem tego jest likwidacja zbędnych dróg między działkami oraz łączenie działek jednego właściciela lub użytkownika w jeden kompleks uprawowy, ułatwiający organizację prac polowych. Przyczyną jest też potrzeba gruntów w produkcji rolnej i zagospodarowanie dróg nieużytkowanych. Część odcinków zlikwidowano z uwagi na wybudowane stawy hodowlane m.in. w Wesołówce, Rudzicy, Siekierczynie. Właścicielem ok. 70,00 km dróg nieistniejących w terenie jest Gmina Siekierczyn, a pozostałych SP KOWR, osoby prywatne. Zaorywanie dróg powoduje przejazd sprzętem po użytkach zielonych, terenach leśnych, przez ciekły w płytkich miejscach, co przekłada się na niszczenie szaty roślinnej i bioróżnorodności. Konieczna jest zatem modernizacja dróg, utworzenie funkcjonalnej sieci drogowej z uwzględnieniem potrzeb rolniczych i wymogów ochrony środowiska oraz uporządkowanie ich stanu geodezyjno-prawnego.

Fot. 20. Droga śródpolna – obręb Wesołówka

Fot. 21. Droga śródpolna - obręb Wyręba

Fot. 22. Droga śródpolna – obręb Rudzica

Fot. 23. Droga śródpolna i ciek – obręb Siekierzyn

Po przeanalizowaniu danych ewidencyjnych stwierdzono też, że **374 działek w gminie nie ma dostępu do drogi**, z tego najwięcej w obrębach Siekierzyn (157), Zaręba (127) i Rudzica (42). Działki te zajmują razem 85,45 ha, z tego w Siekierzynie 18,53 ha, w Zarębie 22,07 ha, w Rudzicy 13,04 ha. Należą do różnych właścicieli, przy czym najwięcej z nich jest własnością prywatną 293 działek (78,4%), o stosunkowo niskiej średniej powierzchni (0,21 ha), położonych głównie w Siekierzynie i w Zarębie. Do pozostałych właścicieli należy: Gminy 20 działek (5,3%) położonych głównie w Zarębie 13, SP KOWR 48 działek (12,8%) z tego w Siekierzynie 21, SP PGL 8 działek (2,2%) z tego w Siekierzynie 4, Spółki 5 działek (1,3%). Część z nich to działki, do których dojazd możliwy jest z działki sąsiedniej, należącej do tego samego właściciela. Czasami jedyny dojazd zapewnia droga wewnętrzna lub wybudowany przepusty, w przypadku działek w enklawach leśnych, droga leśna. Działki bez dostępu do dróg w większości nie przekraczają powierzchni 1,00 ha, natomiast 16 z nich jest o powierzchni od 1,00 ha do 5,68 ha i są położone w obrębach: Nowa Karczma, Rudzica, Siekierzyn i Zaręba. Działki bez dostępu do dróg położone są na terenach rolnych, leśnych jak i w dolinach cieków, w pobliżu zbiorników wodnych. Największe z nich są w: Zarębie dz. 179/2 o powierzchni 5,68 ha i dz. 155 o powierzchni

4,97 ha (prywatne), w Siekierczynie dz. 1930/1 o powierzchni 4,21 ha (SP KOWR). Brak dostępu działek do dróg spowodowały: podziały nieruchomości, niuregulowane sprawy własnościowe, zaszłości z dawnych lat, ten sam właściciel, warunki terenowe, które utrudniają wydzielenia nowej drogi. Dostęp działek do drogi można uregulować przez: prace scaleniowe, połączenie nowo wydzielonych działek tego samego właściciela w jedną nieruchomość czy wydzielenie nowych dróg lub budowę urządzeń komunikacyjnych na rowach i ciekach.

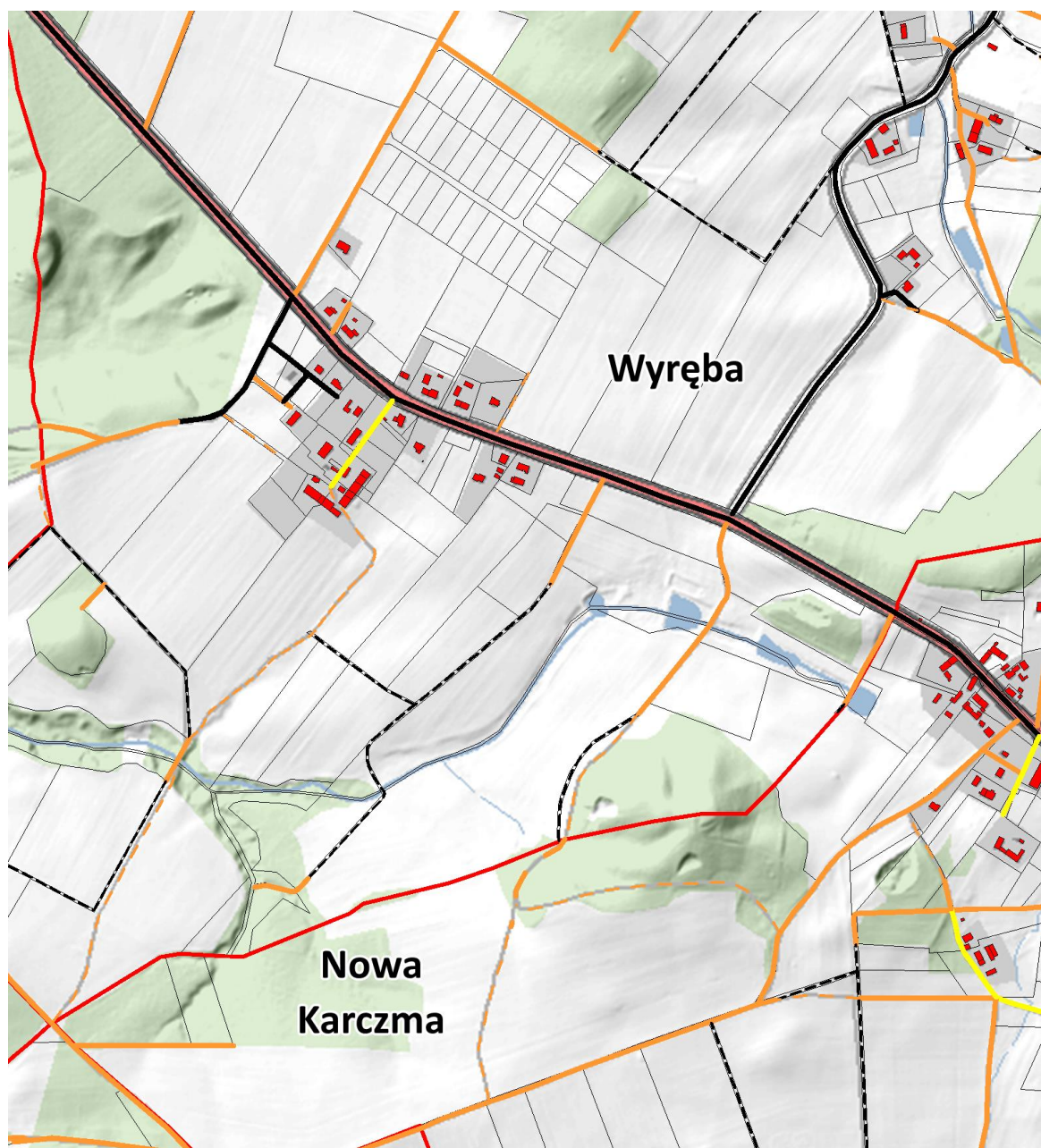

Fot. 24. Drogi transportu rolnego – obręb Wesołówka i Zaręba

W porównaniu do stanu z 2005 r. stwierdzono, że:

- a) powierzchnia dróg zwiększyła się w obrębach: Nowa Karczma, Rudzica, Wyręba i Zaręba łącznie o 3,17 ha, a w obrębach: Siekierczyn i Wesołówka zmniejszyła się o 0,41 ha;
- b) długość dróg wykorzystywanych w transporcie, uwzględniając wszystkich właścicieli oraz drogi publiczne i niepubliczne, jest większa o 89,34 km, z tego największe zmiany zasły w Siekierczynie i Zarębie o +47,71 km i +23,28 km, a najmniejsze w Nowej Karczmie +0,87 km;
- c) gęstość dróg w gminie wzrosła o 1,82 km/km², w obrębach od 0,45 km/km² do 2,23 km/km²;
- d) zwiększyła się długość dróg o nawierzchni z masy bitumicznej o 20,20 km, z tego najwięcej w Siekierczynie, Wesołówce i w Zarębie oraz dróg utwardzonych o 3,00 km, co wpłynęło na długość dróg w dobrym stanie technicznym o 4,4%;
- e) z uwagi na nowo wydzielone drogi i drogi wyjeżdżone na gruntach prywatnych, KOWR i leśnych, zwiększył stan dróg gruntowych łącznie o 50,51 km;
- f) drogi nieistniejące w terenie zwiększyły swój udział o 16,66 km w 4 obrębach, a w 2 zmniejszyły o 1,00 km, jednakże nadal powodem likwidacji dróg jest intensywny rozwój produkcji roślinnej,

brak hodowli zwierząt, połączenie działek tego samego właściciela w 1 kompleks uprawowy,
brak wykorzystania części dróg w transporcie rolnym.

LEGENDA

Sieć drogowa wg stanu technicznego:

	droga dobra		teren zadrzewiony / zakrzewiony
	droga zła		budynek
	droga zaorana		teren zabudowany / zainwestwany
	droga zmodernizowana z dotacji Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu		granica działki ewidencyjnej
	inny przebieg drogi niż wskazują granice działki drogowej / droga niewykazana w egib		granica obrębu / gminy

Rys. 76. Drogi wg stanu w terenie

Drogi wg nawierzchni

Tabela 55

Lp.	Obręb	Sieć dróg wg nawierzchni								
		ogółem	grunt naturalny		masa bitumiczna		nawierzchnia utwardzona		drogi nieistniejące w terenie	
		km	km	%	km	%	km	%	km	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Nowa Karczma	8,43	4,92	58,4	2,28	27,0	-	-	1,23	14,6
2	Rudzica	62,46	31,17	49,9	11,35	18,2	4,06	6,5	15,88	25,4
3	Siekierczyn	140,82	77,95	55,4	27,43	19,5	7,94	5,6	27,50	19,5
4	Wesołówka	22,60	5,20	23,0	8,75	38,7	2,21	9,8	6,44	28,5
5	Wyręba	30,00	17,31	57,7	4,17	13,9	0,6	2,1	7,90	26,3
6	Zaręba	71,35	33,49	46,9	18,89	26,5	6,74	9,4	12,23	17,1
Gmina ogółem		335,66	170,04	50,7	72,87	21,7	21,57	6,4	71,18	21,2

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Drogi przebudowane z dotacji Urzędu Marszałkowskiego

Tabela 56

Lp.	Obręb	Drogi gminne, powiatowe, krajowe i wojewódzkie wg stanu technicznego							Drogi przebudowane z dotacji UM w latach 1999 - 2020	
		ogółem	dobry		zły		drogi nieistniejące			
		km	km	%	km	%	km	%	km	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Nowa Karczma	7,42	2,15	29,0	4,04	54,4	1,23	16,6	0,75	10,1
2	Rudzica	55,21	14,76	26,7	25,21	45,7	15,23	27,6	2,60	4,7
3	Siekierczyn	109,37	32,88	30,1	49,48	45,2	27,01	24,7	8,20	7,5
4	Wesołówka	20,89	10,00	47,9	4,67	22,4	6,23	29,8	8,10	38,8
5	Wyręba	24,80	4,58	18,5	12,34	49,8	7,89	31,8	0,55	2,2
6	Zaręba	57,06	22,76	39,9	22,49	39,4	11,80	20,7	8,20	14,4
Gmina ogółem		274,75	87,13	31,7	118,23	43,0	69,39	25,3	28,40	10,3

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), Geoportalu Dolny Śląsk (wrzesień 2023 r.)

Biorąc pod uwagę wyłącznie drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie i krajowe, to stan techniczny dróg rozkłada się korzystniej dla obszaru gminy, niż biorąc pod uwagę drogi wszystkich właścicieli. Drogi w dobrym stanie technicznym zajmują większy udział i jest to 31,7% a nie 27,0% w całkowitej długości dróg, drogi w złym stanie technicznym zajmują 43,0% a nie 51,8%, a drogi nieistniejące w terenie (zaorane, zlikwidowane) 25,3% a nie 21,2%. W wielkości tej 10,3% dróg przebudowano z dotacji Urzędu Marszałkowskiego, w tym w Wesołówce aż 38,8%. W obrębach udział

dróg w dobrym stanie technicznym jest wysoki, na poziomie 18,5% Wyręba i 47,9% Wesółówka, co jest wynikiem m.in. przebudowy dróg w tym obrębie z wykorzystaniem dotacji z zewnątrz.

Drogi wg stanu faktycznego

Tabela 57

Lp.	Obręb	Drogi wg stanu faktycznego									
		stan egib	odłogowane, nieprzejezdne		zlikwidowane, zaorane		razem nieużytkowane		nowe	stan faktyczny dróg	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Nowa Karczma	5,62	0,18	3,2	0,55	9,8	0,73	13,0	-	4,89	87,0
2	Rudzica	31,08	1,76	5,7	6,94	22,3	8,70	28,0	-	22,38	72,0
3	Siekierczyn	68,64	2,77	4,0	12,50	18,2	15,27	22,2	0,35	53,72	78,3
4	Wesółówka	11,46	0,06	0,5	2,88	25,1	2,94	25,7	0,10	8,62	75,2
5	Wyręba	17,08	0,40	2,3	2,98	17,4	3,38	19,8	-	13,70	80,2
6	Zaręba	37,78	3,24	8,6	4,87	12,9	8,11	21,5	0,14	29,81	78,9
Gmina ogółem		171,66	8,41	4,9	30,72	17,9	39,13	22,8	0,59	133,12	77,5

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Zmiany w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.

Tabela 58

Lp.	Obręb	Drogi w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.								
		ogółem	gęstość sieci ogólna	gęstość sieci bez dróg nieist.	z masy bitumicznej	gruntowe	utwardzone	nieistniejące w terenie	stan dobry	
		km	km/100 ha	km/100 ha	km	km	km	km	km	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Nowa Karczma	0,87	0,55	0,17	0,57	0,46	-0,74	0,58	0,57	4,4
2	Rudzica	9,35	1,20	0,63	1,03	4,27	-0,34	4,39	5,79	6,6
3	Siekierczyn	47,71	2,23	1,93	9,58	32,92	-1,16	6,37	12,07	0,6
4	Wesółówka	1,44	0,45	0,49	3,10	-0,61	-0,92	-0,13	4,39	17,7
5	Wyręba	6,69	1,55	1,75	0,52	6,61	0,38	-0,83	1,07	0,0
6	Zaręba	23,28	2,10	1,63	5,40	6,86	5,70	5,32	11,19	6,7
Gmina ogółem		89,34	1,82	1,49	20,20	50,51	2,92	15,70	35,08	4,4

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r.

Grunty pod drogami wg stanu egib

Tabela 59

Lp.	Obręb	Grunty pod drogami wg stanu prawnego															
		razem		Gmina		Powiat		Województwo		SP GDDKiA		SP KOWR		SP PKP		Inny Podmiot	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Nowa Karczma	5,62	100,0	3,06	54,4	1,04	18,5	-	-	1,50	26,7	0,02	0,4	-	-	-	-
2	Rudzica	31,08	100,0	23,45	75,5	7,03	22,6	-	-	-	-	0,27	0,9	-	-	0,33	1,1
3	Siekierczyn	68,64	100,0	49,81	72,6	11,33	16,5	6,83	10,0	-	-	0,02	0,1	-	-	0,65	0,9
4	Wesołówka	11,46	100,0	9,63	84,0	1,63	14,2	-	-	-	-	0,02	0,2	-	-	0,18	1,6
5	Wyręba	17,08	100,0	10,00	58,5	2,59	15,2	-	-	4,37	25,6	-	-	-	-	0,12	0,7
6	Zaręba	37,78	100,0	29,40	77,8	1,50	4,0	4,33	11,5	-	-	-	-	1,29	3,4	1,26	3,3
Gmina ogółem		171,66	100,0	125,35	73,0	25,12	14,6	11,16	6,5	5,87	3,4	0,33	0,2	1,29	0,8	2,54	1,5

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.)

Drogi wg własności

Tabela 60

Lp.	Obręb	Sieć dróg				Właściciel / władający działkami dróg													
		ogółem		w tym publiczne		Gmina		Województwo		Powiat		SP GDDKiA		SP KOWR		SP PGL		Inny Podmiot	
		km	%	km	%	km	%	km	%	km	%	km	%	km	%	km	%	km	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Nowa Karczma	8,43	100,0	1,45	17,2	5,96	70,7	-	-	0,70	8,3	0,75	8,9	0,64	7,6	-	-	0,38	4,5
2	Rudzica	62,46	100,0	11,83	18,9	49,51	79,3	-	-	5,70	9,1	-	-	1,24	2,0	1,15	1,8	4,86	7,8
3	Siekierczyn	140,82	100,0	38,39	27,3	96,80	68,7	3,18	2,3	9,39	6,7	-	-	2,87	2,0	11,56	8,2	17,02	12,1
4	Wesołówka	22,60	100,0	11,70	51,8	19,35	85,6	-	-	1,54	6,8	-	-	0,04	0,2	0,52	2,3	1,15	5,1
5	Wyręba	30,00	100,0	3,54	11,8	21,25	70,8	-	-	2,03	6,8	1,52	5,1	0,79	2,6	2,68	8,9	1,73	5,8
6	Zaręba	71,35	100,0	18,32	25,7	52,15	73,1	3,54	5,0	1,37	1,9	-	-	0,09	0,1	6,76	9,5	7,44	10,4
Gmina ogółem		335,66	100,0	85,23	25,4	245,02	73,0	6,72	2,0	20,73	6,2	2,27	0,7	5,67	1,7	22,67	6,8	32,58	9,8

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Drogi wg stanu technicznego

Tabela 61

Lp.	Obręb	Gęstość sieci drogowej						Drogi wg stanu technicznego							
		powierzchnia	drogi ogółem	gęstość ogólna	drogi istniejące	gęstość faktyczna	dynamika zmian	dobry		zły		drogi nieistniejące		drogi nieprzejezdne	
		ha	km	km/100 ha	km	km/100 ha	km/100 ha	km	%	km	%	km	%	km	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Nowa Karczma	152,67	8,43	5,52	7,20	4,72	-0,81	2,28	27,0	4,92	58,4	1,23	14,6	0,45	9,1
2	Rudzica	777,03	62,46	8,04	46,58	5,99	-2,04	15,32	24,5	31,26	50,0	15,88	25,4	5,60	17,9
3	Siekierczyn	2147,07	140,82	6,56	113,32	5,28	-1,28	33,86	24,0	79,46	56,4	27,50	19,5	5,27	6,6
4	Wesołówka	311,70	22,60	7,25	16,16	5,18	-2,07	10,16	45,0	6,00	26,5	6,44	28,5	0,10	1,7
5	Wyřęba	428,57	30,00	7,00	22,10	5,16	-1,84	4,72	15,7	17,38	57,9	7,90	26,3	1,00	5,8
6	Zaręba	1105,96	71,35	6,45	59,12	5,35	-1,11	24,40	34,2	34,72	48,7	12,23	17,1	6,82	19,6
Gmina ogółem		4923,00	335,66	6,82	264,48	5,37	-1,45	90,74	27,0	173,74	51,8	71,18	21,2	19,24	11,1

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.)

Działki bez dostępu do dróg

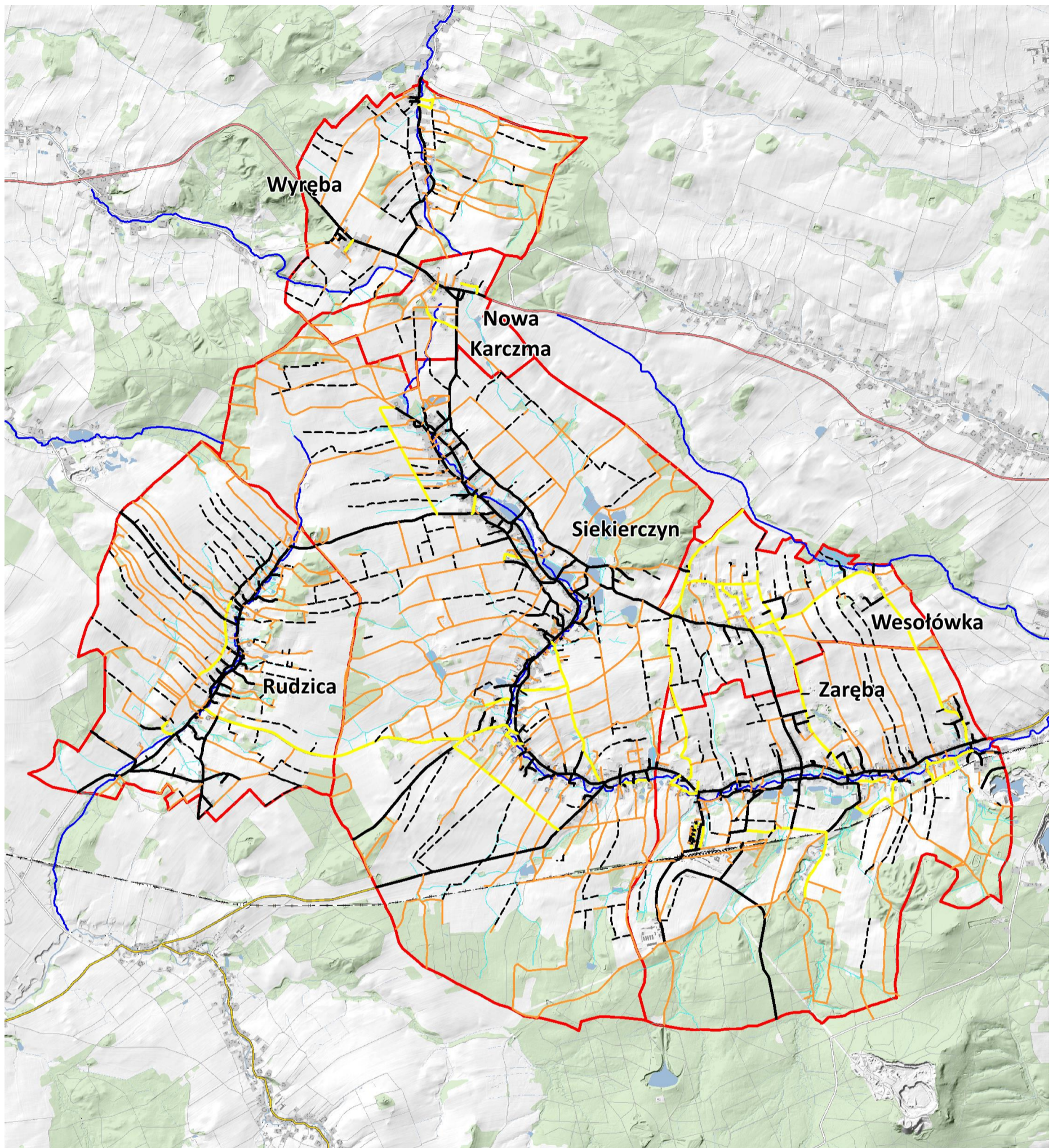
Tabela 62

Lp.	Obręb	Działki bez dostępu do dróg																	
		działki	powierzchnia	średnia pow. działki	własność / władanie														
					prywatna			SP KOWR			PGL Lasy Państwowe			Spółka			Gmina		
		liczba	ha	ha	liczba	ha	śred. pow. ha	liczba	ha	śred. pow. ha	liczba	ha	śred. pow. ha	liczba	ha	śred. pow. ha	liczba	ha	śred. pow. ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Nowa Karczma	12	7,24	0,60	10	7,14	0,71	-	-	-	-	-	-	2	0,10	0,05	-	-	-
2	Rudzica	42	13,04	0,31	28	9,34	0,33	12	2,10	0,18	1	1,59	1,59	-	-	-	1	0,01	0,01
3	Siekierczyn	157	32,62	0,21	126	18,53	0,15	21	8,39	0,40	4	4,81	1,20	-	-	-	6	0,89	0,15
4	Wesołówka	18	3,81	0,21	17	3,15	0,19	1	0,66	0,66	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Wyřęba	18	2,74	0,15	9	1,70	0,19	4	0,38	0,10	3	0,64	0,21	2	0,02	0,01	-	-	-
6	Zaręba	127	26,00	0,20	103	22,07	0,21	10	2,74	0,27	-	-	-	1	0,10	0,10	13	1,09	0,08
Gmina ogółem		374	85,45	0,23	293	61,93	0,21	48	14,27	0,30	8	7,04	0,88	5	0,22	0,04	20	1,99	0,10

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.)

Rys. 77. Działki bez dostępu do dróg

LEGENDA

Sieć drogowa wg stanu technicznego:

—	droga dobra	—	ciek naturalny
—	droga zła	—	rów melioracyjny lub inny
- - -	droga nieistniejąca w terenie	—	granica obrębu / gminy
—	droga zmodernizowana z dotacji UM we Wrocławiu		

Rys. 78. Sieć drogowa wg stanu technicznego

4. STAN I OCENA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ

4.1. Infrastruktura techniczna

W porównaniu do ustaleń Planu urządzeniowo-rolnego z 2005 r. stan oraz zasięg infrastruktury technicznej w gminie znacznie się poprawił i nadal trwa jego rozbudowa. Obszar jest **zwodociągowany w 100,0%**. Gmina korzysta z jedynego Gminnego Ujęcia Wód Podziemnych ze stacją uzdatniania wody wybudowaną w Siekierzynie, które składa się z 4 wierconych studni głębinowych. Pobrana woda wymaga uzdatnianiu, odmanganianiu i odżelazieniu, następnie siecią rozdzielczą kierowana jest do wszystkich odbiorców w 8 miejscowościach. Ujęcie w Siekierzynie ma ustanowioną strefę ochrony bezpośredniej i strefę ochrony pośredniej, a wykorzystuje wody podziemne z utworów czwartorzędowych. Działa w oparciu o pozwolenie wodno-prawne ważne od 2014 r. do 2034 r. W latach 2019 – 2024 w gminie wybudowano prawie 3,90 km sieci wodociągowej, zmodernizowano stację uzdatniania wody w Siekierzynie.

W Siekierzynie, Zarębie i w kolonii Pisaczów (obręb Wesołówka) znajdują się **ujęcia wód powierzchniowych**, zlokalizowane na cieku Siekierka i jej dopływach, a w kolonii Pisaczów na potoku Gozdnica. Woda pobierana wykorzystywana jest do hodowli ryb i napełnianie stawów rybnych.

Sieć kanalizacyjną posiadają 3 największe miejscowości: Siekierzyn (pokrycie ok. 90,0% wsi), Zaręba (ok. 80,0%) i Rudzica (ok. 70,0%). Ścieki sanitarne z Siekierzyna i Zaręby odprowadzane są system kanalizacji sanitarnej do przepompowni głównej w Zarębie, następnie kierowane do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni w Lubaniu. Drugi system kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków mechaniczno-biologiczną działa w Rudzicy, którą do użytku oddano w 2010 r. Udział mieszkańców gminy korzystających z kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 65,0%. Na terenach nieskanalizowanych ścieki gromadzone są w bezodpływowych szambach, następnie wywożone do oczyszczalni ścieków w Lubaniu. Zdarza się jeszcze, że ścieki są gromadzone w szambach tzw. przepływowych i odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych lub cieków naturalnych. Przy budynkach mieszkalnych, najczęściej nowo wybudowanych, powstają nowoczesne przydomowe oczyszczalnie ścieków. Liczba zbiorników bezodpływowych maleje każdego roku wraz z rosnącą liczbą podłączeń gospodarstw do kanalizacji sanitarnej. W latach 2019 – 2024 w gminie wybudowano ok. 2,40 km sieci kanalizacyjnej, zmodernizowano przepompownie. Wywóz nieczystości płynnych jest monitorowany przez uprawnione podmioty. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Kwisy. Kanalizacja sanitarna budowana jest od 1997 r., a stopień skanalizowania całej gminy obecnie wynosi ok. 80,0%.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zostały objęte wyłącznie nieruchomości zamieszkałe. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), z którego mogą korzystać mieszkańcy znajduje się w Siekierzynie. Na terenie miasta Lubań funkcjonuje „Centrum Utylizacji

Odpadów Gmin Łużyckich”, zlokalizowane po nieczynnym wyrobisku bazaltu. Nowoczesne składowisko zapewnia składowanie odpadów z rekultywacją bieżącą oraz odprowadzanie odcieków na zewnątrz kwatery. Zakłada się 30 letni okres działalności składowiska. Podmiotem odbierającym odpady komunalne posegregowane z nieruchomości jest Zakład Gospodarki i Usług Komunalnych Sp. Z o.o. w Lubaniu. Głównym wytwórcą odpadów są gospodarstwa domowe, a w niewielkim stopniu zakłady produkcyjne i usługowo-handlowe. Wywóz nieczystości odbywa się w sposób zorganizowany i prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Mieszkańcy gminy są w szerokim zakresie informowani co do terminów odbiorów odpadów, opłat i sposobu ich selekcji. W Siekierczynie znajduje się też punkt skupu złomu i autozłomowania. Biorąc pod uwagę obecne wymagania prawne, sanitarne i wzrastająca ilość odpadów oraz potrzeby mieszkańców, konieczna jest modernizacja obecnego PSZOK. Gmina promuje inicjatywy lokalne o charakterze ekologicznym np. sprzątanie wsi podczas „Światowych Dni Ziemi” czy przez organizowanie różnych konkursów np. „Aktywne i zadbane sołectwo”. Celem tych wszystkich inicjatyw jest kształtowania ładu przestrzennego i pielęgnacja środowiska naturalnego. W 2022 r. był kontynuowany program usuwania azbestu z budynków. Program obejmował usunięcie oraz unieszkodliwienie azbestu bez demontażu z budynków, transport na składowisko i jego utylizację. Mimo sprawnie działającej gospodarki odpadami w czasie inwentaryzacji terenowej stwierdzono miejsca zaśmiecone, na których składowane są odpady. Są to śmieci pochodzące z gospodarstw domowych, odpady budowlane, stare zużyte opony pozostawiane na nieużytkach, w przydrożnych lasach, zadrzewieniach i rowach. Śmieci pozostawiane są też na polach odłogowanych jak i w obszarach zabudowanych. Działki, na których zinwentaryzowano śmieci są własnością głównie prywatną i KOWR.

Sieć gazowa obecnie jest tylko w Zarębie o długości ok. 3,50 km, do której podłączono 2 odbiorców. Pozostali mieszkańcy i podmioty publiczne korzystają z rozwiązań gazowych lokalnych, indywidualnych (m.in. przedszkola). Dystrybucją i sprzedażą gazu zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa z O.O. Oddział we Wrocławiu Zakład w Zgorzelcu. W gminie występują warunki techniczne do podłączenia gazu sieciowego, ponieważ rozdzielnię gazu wybudowano na granicy miasta Lubań i obrębu Zaręba, przy drodze wojewódzkiej nr 357. Docelowo zgazyfikowane będą wsie Zaręba i Siekierzyn, co pozwoli zaopatrzyć w gaz ok. 80,0% gospodarstw. Z uwagi na dość duże rozproszenie zabudowy, budowa gazociągu sieciowego w gminie jest inwestycją dość kosztowną.

Brak jest zbiorczego systemu **zaopatrzenia w ciepło**. Mieszkańcy korzystają z indywidualnych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem opałowym, drzewem i w niewielkim stopniu gazem. Lokalnie znajdują się kotłownie, które zaopatrują w ciepło osiedla mieszkalne, zakłady pracy, szkoły, obiekty użyteczności publicznej. Wraz z przystąpieniem do realizacji Programu „Czyste powietrze” w 2021 r. w Urzędzie Gminy powstał Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, dzięki któremu można złożyć wniosek o dofinansowanie na wymianę nieefektywnego i nieekologicznego źródła ciepła na ekologiczne

w budynkach jednorodzinnych (m.in. na ekologiczne kotły na paliwo stałe, gaz, pompy ciepła). Na terenie gminy kontynuowany jest projekt „Koalicja na rzecz poprawy jakości powietrza” realizowanego przez Gminę we współpracy ze Stowarzyszeniem Wolna Przedsiębiorczość – Centrum Technologii Energetycznych. W ramach projektu można uzyskać dofinansowanie na wymianę kotłów stałopalnych na ekologiczne w budynkach jednorodzinnych. W 2022 r. ponad 1000 mieszkańców złożyło wnioski.

Wszystkie miejscowości są zelektryfikowane. Korzystne warunki zasilania **energią elektryczną** występują ze względu na bliskie położenie stacji elektroenergetycznej Mikułowa. Ze stacji - Jeleniogórskiej Energetyki Wysokich i Najwyższych Napięć w Mikułowej na terenie gminy biegnie 6 sieci elektroenergetycznych wysokiego napięcia. Sieć rozdzielcza średniego i niskiego napięcia zasilająca obiekty położone w gminie jest w znacznym stopniu siecią napowietrzną. Wskazane jest wymiana tych sieci na sieci kablowe podziemne. Polskie Sieci Energetyczne S.A. wg Planu rozwoju sieci przesyłowej na Dolnym Śląsku do 2025 r. planują zmianę linii energetycznej relacji Mikułowa – Świebodzice z linii 220 kV na linię 400 kV. Dla ww. linii elektroenergetycznych w planach zagospodarowania przestrzennego wsi ustalono obszary ograniczonego użytkowania: 90 m (po 45 m od osi linii) dla linii elektroenergetycznej 400 kV, 70 m (po 35 m od osi linii) dla linii elektroenergetycznej 220 kV, 30 m (po 15 m od osi linii) dla linii elektroenergetycznej 110 kV.

W każdej miejscowości działa **system oświetlenia ulicznego**, ale liczba punktów oświetleniowych jest już niewystarczająca. Wymaga on doposażenia i modernizacji. Zaopatrzenie elektroenergetyczne należy uznać za dobre, choć wymaga dalszej rozbudowy pod względem mocy, liczby lamp ze względu na rozwój zabudowy, infrastruktury społecznej i obszarów zainwestowanych. W latach 2019 – 2024 w gminie postawiono 326 nowych punktów energooszczędnych oświetlenia. Wprowadzono też system monitoringu, sterowania i redukcji mocy oświetlenia ulicznego. W miejscowościach na dachach budynków coraz więcej jest zamontowanych urządzeń fotowoltaicznych (panele fotowoltaiczne), które służą do wytwarzania energii elektrycznej, wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań i wody.

Wszystkie miejscowości wyposażone są w **sieć telefoniczną**. Usługi telekomunikacyjne i internetowe świadczą operatorzy sieci przewodowej jak i bezprzewodowej (sieci komórkowe). W Nowej Karczmie postawiono wieżę ośrodka radiowo-telewizyjnego o wysokości 134 m, na której zainstalowano nadajnik radiowo-telewizyjny wraz ze stacjami bazowymi telefonii komórkowej. W roku 2019 rozpoczęto prace inwestycyjne związane z budową sieci światłowodowej, a w 2021 r. inwestor doprowadził sieć do zainteresowanych odbiorców i Urzędu Gminy. W 2022 r. jeden z operatorów sieci komórkowej zakończył budowę stacji bazowej telefonii komórkowej LBA 2081B w Siekierzynie, co w znaczący sposób poprawiło usługi internetowe.

4.2. Infrastruktura społeczna

Centrum administracyjnym i kulturalno-oświatowym gminy jest największa miejscowość Siekierzyn, w której znajduje się Urząd Gminy i większość podległych mu placówek. Miejscowość ta jest korzystnie i centralnie położona w stosunku do pozostałych wsi gminy, a wspiera ją Zaręba. Drugim centrum administracyjnym, usługowo-produkcyjnym jest miasto powiatowe Lubań, bezpośrednio sąsiadując z Gminą i dobrze z nią skomunikowane drogą wojewódzką i krajową oraz linią kolejową. W mieście powiatowym zlokalizowana jest znaczna liczba miejsc pracy mieszkańców gminy Siekierzyn, sklepów, placówek oświatowych, kulturowych i urzędów. Z obiektów infrastruktury oświatowej, kulturowej, sportowej, rekreacyjnej na terenie gminy funkcjonują:

- 2 szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Siekierzynie i Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Polskich w Zarębie;
- Przedszkole Gminne w Zarębie i Oddział Przedszkolny w Siekierzynie;
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Siekierzynie z siedzibą w Zarębie, w skład którego wchodzi: Dom Kultury w Siekierzynie, Osiedlowy Dom Kultury w Zarębie, Gminna Biblioteka Publiczna w Siekierzynie i jej filia w Zarębie, Świetlica Wiejska w Rudzicy;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siekierzynie;
- Świetlica lub sala wiejska w każdej wsi;
- Aula Środowiskowa „Pod 35” w Zarębie;
- Sala spotkań w Gminnym Domu Kultury w Siekierzynie;
- Teren Rekreacyjno-Wypoczynkowy w Siekierzynie (tzw. „były basen”);
- Teren Rekreacyjny Koła Łowieckiego „Cyranka”;
- Teren rekreacyjny w parku zabytkowym przy ul. Parkowej w Zarębie;
- Stadion Sportowy „LZS Zaręba” w Siekierzynie;
- Place zabaw z tego 7 nowoczesnych (łącznie 9) w każdej wsi;
- Kompleks boisk sportowych typu „Orlik” i innych boisk, z tego 4 nowoczesne;
- siłownie plenerowe w każdej wsi;
- 2 Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej i 2 remizy strażackie w Rudzicy i w Siekierzynie.

W Nowej Karczmie funkcjonuje Stacja Paliw z dużym parkingiem, w Siekierzynie Filia Poczty Polskiej i Oddział Łużyckiego Banku Spółdzielczego. W każdej miejscowości jest sklep lub punkt spożywczo-przemysłowy, a w największych wsiach market typu ABC, DINO oraz bardziej specjalistyczny (sklep samochodowy, sklep JASKOT z częściami i maszynami rolniczymi).

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu to samorządowa instytucja kultury powstała w 2006 r. w wyniku połączenia Domu Kultury i Biblioteki Publicznej w Siekierzynie oraz Osiedlowego Domu Kultury i Biblioteki Publicznej w Zarębie. Kształtuje życie kulturalne mieszkańców gminy działając na

rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych. Upowszechnia wiele dziedzin kultury, sportu oraz sztuki profesjonalnej i amatorskiej, a także czytelnictwo. Ośrodek dysponuje bardzo dobrą bazą lokalową, doposażoną i unowocześnioną, zarówno sportową jak i plenerową, a w jego skład wchodzi:

1. Budynek Osiedlowego Domu Kultury w Zarębie (siedziba instytucji), a w nim: sala widowiskowa na ok. 200 osób przystosowana również do gry w tenisa stołowego, sala komputerowa, sala zajęć dla kół zainteresowań, sala do spotkań, pokazów i przyjęć, kawiarnia, sala do nauki gry na perkusji, siłownia, Filia Biblioteki Gminnej.
2. Budynek Domu Kultury w Siekierzynie, a w nim: sala widowiskowa na około 120 osób, sala komputerowa, sala, w której odbywają się kółka zainteresowań, spotkania, przyjęcia, wystawy, siłownia, Gminna Biblioteka Publiczna. Są tam prowadzone też szkolenia dla rolników.
3. Świetlica Wiejska w Rudzicy z salą widowiskową na około 120 osób.

Zajęcia oraz koła zainteresowań stale organizowane przez Dom Kultury i Bibliotekę to: zajęcia wokalne i nauki gry na instrumentach, zajęcia sportowe i nauka gry np. w tenisa, bilarda, planszówki i gry w szachy, Klub Młodego Podróżnika, Poranki z biblioteką dla najmłodszych w tym Czytam i tworzę, Młodzieżowy Klub Książki.

Fot. 25. Stadion LZS Zaręba – obręb Siekierzyn

Dom Kultury i Biblioteka organizują konkursy i przeglądy artystyczne (okolicznościowe, literackie, plastyczne), zajęcia sportowe i plenerowe (rajdy rowerowe, pikniki motocyklowe i rodzinne, wyjazdy, biegi, festyny), zabawy taneczne, koncerty, wystawy historyczne, spotkania okolicznościowe np. wigilijne, „Pałacowe spotkanie z historią” w Zarębie, Dożynki Gminne. Do zadań GOKiS należy też

wydawanie gazetki informacyjnej. Mieszkańcy gminy mogą realizować swoje potrzeby w sferze sportu, kultury i rekreacji na wiele sposobów. W każdym obrębie są boiska sportowe, siłownie plenerowe i miejsca urządzone z ławkami, stolikami, wiatą biesiadną, miejscem na grilla lub ognisko, tablicami informacyjnymi, klombami kwiatowymi, miejscem na zabawę. W większości są to obiekty nowe lub zmodernizowane, doposażone w sprzęt, zadbane, w dobrym stanie technicznym, ogrodzone. Miejsca urządzone bardzo dobrze służą mieszkańcom i szkołom w celach integracyjnych, edukacyjnych jak również turystom w celach postojowych, odpoczynkowych. W Siekierczynie miejsce urządzone o skali ponad lokalnej powstało przy trasie rowerowej „Lubański Wielki Las” i niebieskim pieszym szlaku „Zawidów – Gryfów Śląski”. To teren rekreacyjno-wypoczynkowy po dawnym basenie z otwartym kąpieliskiem, boiskiem do siatkówki plażowej, placem zabaw dla dzieci, miejscem na zabawę, ogniska, grille, stoiskiem gastronomicznym i zapleczem sanitarnym. Jest to również miejsce, gdzie odbywają się gminne imprezy, festyny, dożynki.

Fot. 26. Remiza strażacka – obręb Siekierczyn

Fot. 27. Plac zabaw – obręb Zaręba

Fot. 28. Miejsce urządzone – obręb Rudzica

Fot. 29. Świetlica wiejska – obręb Rudzica

W zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego obsługę prewencyjną zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Lubaniu. Dla gminy jest wyznaczony dzielnicowy, ale nie ma na jej terenie

posterunku policji czy straży gminnej. W Zarębie znajduje się zakład karny. W zakresie ochrony przeciwpożarowej działają dwie Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, w Rudzicy i w Siekierzynie, a w Lubaniu Państwowa Straż Pożarna. Są one w pełni przygotowane do działań ratowniczo-gaśniczych. W ostatnim czasie zostały wyposażone w nowy sprzęt (m.in. średni wóz ratowniczo-gaśniczy, defibrylatory). OSP Siekierzyn funkcjonuje w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Remizy strażackie ogólnie są w dobrym stanie technicznym, częściowo po modernizacjach.

Poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gmina w swej strukturze organizacyjnej nie posiada publicznych placówek ochrony zdrowia. W Siekierzynie i w Zarębie prowadzone są 2 prywatne praktyki lekarzy rodzinnych i lekarzy stomatologów oraz punkt apteczny. Mieszkańcy gminy korzystają z usług medycznych działających głównie w Lubaniu i w Zgorzelcu.

Transport publiczny realizują: Izerska Komunikacja Autobusowa IZERKA działająca z inicjatywy Starosty Lubańskiego od 2021 r. obsługująca 41 miejscowości; przewoźnicy prywatni; linia kolejowa relacji Jelenia Góra - Lubań - Zgorzelec ze stacją kolejową w Zarębie; komunikacja miejska Lubania świadcząca usługi środkami transportu zbiorowego również do miejscowości gminy Siekierzyn. Wiaty przystanków autobusowych na terenie gminy zostały zmodernizowane i zakupione nowe.

Z programów edukacyjnych dofinansowanych ze środków zewnętrznych, realizowane są m.in.: „Z pasją do nauki w Gminie Siekierzyn”, „Poznaj Polskę” czy „Cyfrowa Gmina PPGR”. W celu poprawy estetyki wsi i zwiększenia walorów przyrodniczych wprowadzane są nowe nasadzenie drzew i krzewów wzdłuż dróg gminnych, skwerów i obiektów użyteczności publicznej, natomiast parki i pomniki przyrody oddawane są regularnym pracom konserwacyjnym.

Fot. 30. Remiza strażacka i pomnik przyrodyżywionej - obręb Rudzica

Na terenie gminy Siekierczyn i powiatu lubańskiego funkcjonują liczne stowarzyszenia, koła zainteresowań, kluby, zespoły muzyczne i sportowe, których działalność skierowana jest na integrację społeczną, ochronę środowiska, edukację i szeroko rozumianą promocję kultury oraz rozwój regionu. Mają one charakter lokalny i regionalny, a są to:

- Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Lubaniu;
- Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Izerskie”, które przygotowuje Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2021-2027. Jednym z działań będzie rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarstw rolnych w kierunku gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych;
- „Towarzystwo Przyjaciół Dzieci” Oddział Gminny w Siekierczynie, które jest ogólnopolską pozarządową organizacją pożytku publicznego zrzeszającą osoby fizyczne i prawne działające dla dobra dzieci. Najważniejsze akcje organizowane są przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu w Siekierczynie oraz władzami samorządowymi gminy Siekierczyn. Siedzibą siekierczyńskiego Oddziału TPD jest Dom Kultury w Siekierczynie;
- „Grupa od Anioła Stróża”, działająca od 2005 r., organizująca przedsięwzięcia i spektakle muzyczno-teatralne na terenie gminy i powiatu. W 2023 r. Powiat Lubański ogłosił grupę „Kreatorem i Twórcą Kultury Powiatu Lubańskiego”;
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Jeziorna” w Siekierczynie;
- Grupa Rękodzieła Ludowego i Koło Gospodyń Wiejskich w Siekierczynie;
- Siekierczyński Klub Seniora, którego spotkania odbywają się w Domu Kultury w Siekierczynie;
- Koło Polskiego Związku Hodowców Gołębi Pocztowych w Siekierczynie;
- Męski chór parafialny, Parafialny Zespół „Caritas” i Koło Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Diecezji Legnickiej w Zarębie;
- Ludowy Zespół Sportowy „Zaręba” i Ludowy Zespół Sportowy Tenis Stołowy „Zaręba”;
- Stowarzyszenie Klub Seniora „Polne Kwiaty”, to zespół ludowy, których spotkania odbywają się w Osiedlowym Domu Kultury w Zarębie;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Zarębie założone w 2018 r., wspierające działalność kulturową i organizację zajęć dla dzieci;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Rudzicy;
- Koło Łowieckie „Cyranka”;
- Towarzystwo Cyklistów „Orzeł”, nieformalna grupa założona przez mieszkańców gminy.

Z uwagi na przygraniczne położenie i wspólne interesy ponadlokalne, Gmina wchodzi w skład wielu związków międzygminnych, regionalnych lub podpisała partnerstwo o współpracy. Są to m.in.:

- „Euroregion Nysa” obejmujący obszary przygraniczne utworzony w 1991 r., którego celem jest poprawa standardu życia mieszkańców regionu, rozwój gospodarczy, poprawa jakości środowiska przyrodniczego, budowa przejść granicznych oraz ochrona Gór Izerskich.
- Związek Gmin „Kwisa”. Rzeki Kwisa i Bóbr łączą we wspólnych działaniach 15 jednostek samorządowych w pracy na rzecz poprawy środowiska naturalnego rzek, jak również wspólnego prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt małych, które obecnie stanowi główną działalność Związku. W ramach tej działalności powstało schronisko zwierząt w Przyłasku, na terenie sąsiedniej gminy Platerówka. Gmina realizowała też „Program opieki na zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt”.
- „Koalicja na rzecz poprawy jakości powietrza Gmin Zachodniego Obszaru Interwencji (ZOI)”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020;
- Tworzy związek 19 gmin celem stworzenia projektu „Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Zachodniego Obszaru Integracji (ZIT ZOI)” na wniosek Marszałka Województwa Dolnośląskiego, w związku z przygotowaniem jednostek samorządu terytorialnego do uruchomienia okresu programowania Unii Europejskiej 2021 – 2027.
- jest członkiem sygnatariuszem strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego „Strategia Rozwoju Sudety 2030”.
- Stowarzyszenie Południowo-Zachodnie Forum Samorządu Terytorialnego „Pogranicze”.

Fot. 31. Przedszkole gminne - obręb Zaręba

W porównaniu do ustaleń Planu urządzeniowo-rolnego z 2005 r. stan infrastruktury społecznej znacznie się poprawił, szczególnie zwiększyła się liczba i jakość obiektów. Wiele budynków publicznych unowocześniono, rozbudowano i doposażono w sprzęt (m.in. sale gimnastyczne w szkołach podstawowych, placówki oświatowe, budynek Urzędu Gminy, obiekt GOKiS w Siekierczynie, obiekty świetlic wiejskich w Wyrębie i w Nowej Karczmie, wiaty przystanków autobusowych). W 2022 r. zrewitalizowano „dawny basen” o powierzchni ok. 2,00 ha na otwarty, nowoczesny teren rekreacyjno-wypoczynkowy i udostępniono mieszkańcom. Nadal jest on rozbudowywany o infrastrukturę sportową i rekreacyjną. W zależności od potrzeb i możliwości finansowych, obiekty publiczne są doposażone w sprzęt, dostosowywane do współczesnych wymagań prawnych z zakresu ich funkcjonalności i bezpieczeństwa. W każdej miejscowości jest plac zabaw, co najmniej jedno boisko sportowe, siłownia plenerowa, miejsce urządzone. W latach 2019 – 2024 łącznie powstało 7 nowoczesnych placów zabaw, 4 nowoczesne boiska sportowe z bezpieczną nawierzchnią, zrewitalizowano teren dawnego kąpieliska w Siekierczynie, zmodernizowano i doposażono praktycznie wszystkie obiekty publiczne (szkoły, przedszkola, urząd gminy, remizy). Obiekty te dobrze służą mieszkańcom w celach integracyjnych, edukacyjnych jak i rekreacyjnych. Znacznie wzrosła liczba zespołów, stowarzyszeń, które aktywnie wspierają jednostki samorządowe w działalności kulturowej, edukacyjnej i sportowej. Organizacje te dużą rolę odgrywają w budowaniu własnej tożsamości jak i w promowaniu tzw. „małej ojczyzny”.

Infrastruktura techniczna

Tabela 63

Lp.	Miejscowość główna i kolonia	Sieć wodociągowa			Sieć kanalizacyjna		Gospodarka odpadami		Sieć gazowa	Sieć energetyczna				
		ujęcie wód podziemnych	pokrycie wsi	ujęcie wód powierzchniowych	urządzenia	pokrycie wsi			pokrycie wsi	linie energet.	obszar ograniczonego użytkowania	pokrycie wsi	punkty oświetleniowe	inny obiekt
		opis	%	nazwa cieku	opis	%	opis	segregacja	%	kV		%	stan, liczba lamp	nazwa
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Nowa Karczma	-	100,0	-	-	-	-	tak	-	NN 220kV, WN 110kV, SN 20kV	występują (2 obszary)	100,0	dobry, niewystarczająca	maszt - Nadawcza antena radiowo-telewizyjna, transformator
2	Rudzica	-	100,0	-	przepompownia, oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w Rudzicy	ok. 70,0	-	tak	-	NN 400kV, NN 220kV, WN 110kV, SN 20kV	występują (3 obszary)	100,0	dobry, niewystarczająca	stacje transformatorowe istniejące
3	Siekierzyn	Główne Ujęcie Wód Podziemnych, stacja uzdatniania wody (AKSUW), 4 studnie głębinowe ze strefą ochrony bezpośredniej i ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej od ujęć wody	100,0	na cieku Siekierka	przepompownia ścieków	ok. 90,0	PSZOK, skup złomu, autozłomowanie, grzebowisko	tak	-	NN 400kV, NN 220kV, WN 110kV, SN 20kV	występują (3 obszary)	100,0	dobry, niewystarczająca	stacje transformatorowe istniejące i projektowane
4	Wesołówka i kolonia Pisaczów	studnia ze strefą ochrony bezpośredniej, granica ochrony pośredniej wewnętrznej od ujęć wody	100,0	na cieku Gozdnicza	-	-	-	tak	-	NN 220kV, WN 110kV, SN 20kV	występują (2 obszary)	100,0	dobry, niewystarczająca	stacje transformatorowe istniejące
5	Wyłęba	studnie, granica ochrony pośredniej zewnętrznej od ujęć wody	100,0	-	-	-	-	tak	-	NN 220kV, WN 110kV, SN 20kV	występują (2 obszary)	100,0	dobry, niewystarczająca	stacje transformatorowe istniejące
6	Zaręba i kolonia Ponikowo	granica ochrony pośredniej zewnętrznej od ujęć wody	100,0	na cieku Siekierka	przepompownia główna, oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w Lubaniu	ok. 80,0	-	tak	ok. 20,0%	NN 220kV, WN 110kV, SN 20kV	występują (2 obszary)	100,0	dobry, niewystarczająca	stacje transformatorowe istniejące
Gmina ogółem		GUWP, stacja uzdatniania wody, studnie głębinowe, strefa ochrony bezpośredniej i strefa ochrony pośredniej	100,0	-	-	ok. 80,0	obsługują całą Gminę	tak	tylko 20,0% w 1 wsi	NN 400kV, NN 220kV, WN 110kV, SN 20kV	występują (3 obszary)	100,0	dobry, niewystarczająca	stacje transformatorowe, maszt - nadajnik

Źródło: SUiKZP Gminy Siekierzyn z 2022 r., MPZP obrębów gminy Siekierzyn uchwalone w latach 2004 – 2020 (Urząd Gminy Siekierzyn), dane Urzędu Gminy (stan na wrzesień 2023 r. - kwiecień 2024 r.), Inwentaryzacja terenowa DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.), Program ochrony środowiska Gminy Siekierzyn na lata 2018 – 2022 (z 2015 r.)

Infrastruktura społeczna

Tabela 64

Lp.	Miejscowość główna i kolonia	Sołectwo		Obiekt oświaty	Obiekt kultury, sztuki	Świetlica lub sala wiejska	Plac zabaw	Obiekt sportowy, siłownia plenerowa	Obiekt lub obszar rekreacyjny	OSP i remizy strażackie	Obiekt inny	Parafia, kościół, cmentarz
		nazwa	liczba									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Nowa Karczma	Nowa Karczma	1	-	-	1	1 (przy boisku sportowym)	boisko Orlik z palcem zabaw, siłownią zewnętrzną, kort tenisowy	wiata biesiadna i obiekty towarzyszące	-	Stacja paliw, parking, sklep spożywczy ABC	-
2	Rudzica	Rudzica	1	-	Świetlica Wiejska w Rudzicy (w tym sala widowiskowa), Warsztaty ceramiczne	1	1 (przy boisku sportowym)	bosika sportowe z placem zabaw, siłownią (w centrum wsi)	wiata biesiadna i obiekty towarzyszące	remiza OSP i Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej	sklep spożywczy	kościół, cmentarz komunalny, cmentarz ewangelicki (nieczynny)
3	Siekierzyn	Siekierzyn Dolny, Siekierzyn Górny	2	Szkoła Podstawowa, Oddział Przedszkolny	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Siekierzynie (w nim: sala widowiskowa, sala komputerowa, sala spokań, przyjęć, wystaw i kół zainteresowań, siłownia), Gminna Biblioteka Publiczna	1	1 (przy szkole podstawowej), 1 (przy Oddziale Przedszkolnym)	obiekt rekreacyjno-sportowy z boiskiem do siatkówki plażowej, placem zabaw, boisko sportowe Orlik, boisko sportowe trawiaste, Stadion Sportowy LZS Zaręba w Siekierzynie, siłownia w Domu Kultury, siłownia zewnętrzna	Teren rekreacyjno-wypoczynkowy z miejscem na zabawy, plażą, miejscem na ognisko, grill, stoiskiem gastronomicznym i zapleczem sanitarnym, wiata biesiadna, skwer	remiza OSP i Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Łużycki Bank Spółdzielczy, DINO market, sklepy, Poczta Polska filia, Ośrodek Zdrowia (lekarz rodzinny), punkt apteczny, restauracja "Pod Kasztanem", sklep z maszynami rolniczymi JASKOT	parafia, kościół, cmentarz komunalny, kaplica cmentarna
4	Wesołówka i kolonia Pisaczów	Wesołówka	1	-	-	1	1 (dz. 181/2, 99/4)	boisko sportowe (przy świetlicy), siłownia zewnętrzna	wiata biesiadna i obiekty towarzyszące	-	-	-
5	Wyłęba	Wyłęba	1	-	-	1	1 (przy boisku sportowym)	obiekt rekreacyjno-sportowy z palcem zabaw, siłownią zewnętrzną, boiskiem sportowym	wiata biesiadna i obiekty towarzyszące	-	-	-
6	Zaręba i kolonia Ponikowo	Zaręba	1	Szkoła Podstawowa, Przedszkole Gminne	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Siekierzynie z siedzibą w Zarębie, w tym budynek Osiedlowego Domu Kultury w Zarębie (w nim: sala widowiskowa, sala komputerowa, sala spokań, kół zainteresowań, pokazów i przyjęć, kawiarnia, siłownia), Filia Biblioteki Gminnej, Aula Środowiskowa "Pod 35"	1	1 (przy przedszkolu dz. 137/8), 1 (przy Szkole Podstawowej dz. 137/10), 1 przy ul. Osiedlowej	Kompleks boisk sportowych Orlik, sala do tenisa stołowego i siłownia w ODK, siłownia zewnętrzna	Teren rekreacyjny Koła Łowieckiego Cyranka, park zabytkowy na ul. Parkowej i park zabytkowy na ul. Bazaltowej, wiata biesiadna	-	Zakład Karny Zaręba, Stacja kolejowa, gabinet lekarza rodzinnego i stomatologa, apteka, sklep spożywczy, paczkomat, wynajem aut, sklep samochodowy	parafia, kościół, cmentarz komunalny
Gmina ogółem			7	2 szkoły podstawowe, 1 przedszkole, 1 oddział przedszkolny	Gminny Ośrodek Kultury (2 budynki), 2 obiekty biblioteki, warsztaty ceramiczne, Aula Środowiskowa	6	9 placów zabaw	6 boisk sportowych, 6 siłowni zewnętrznych, 1 kort tenisowy, 1 stadion	6 wiat biesiadnych, 2 tereny rekreacyjno-sportowe, 1 skwer, 2 parki zabytkowe publiczne	2 Jednostki OSP i 2 remizy strażackie	sklepy i punkty usługowe	3 kościoły, 2 parafie, 3 cmentarze komunalne

Źródło: dane z Urzędu Gminy Siekierzyn (wrzesień 2023 r. – kwiecień 2024 r.), Inwentaryzacja terenowa DBGiTR we Wrocławiu (czerwiec 2023 r.), Raport o stanie Gminy Siekierzyn za 2022 i 2023 rok Wójt Gminy Siekierzyn, MPZP obrębów i SUIKZP gminy uchwalone w latach 2004 – 2022 (Urząd Gminy Siekierzyn)

4.3. Infrastruktura turystyczna

Mimo dominacji rolnictwa w gminie, jest to obszar atrakcyjny pod względem rekreacyjno-turystycznym, co wynika z jego położenia geograficznego i ukształtowania terenu. To część Pogórza Izerskiego i Lubańskiego Wielkiego Lasu, któremu w rozwoju kultury i turystyki sprzyja historyczna przeszłość regionu i działalność górnicza. **Infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną** gminy tworzy:

- a) **niebieski szlak pieszy Zawidów – Gryfów Śląski** o łącznej długości 53,20 km, w tym na terenie gminy ma ok. 11,00 km. Przebiega przez Wesołówkę, Zarębę, Siekierczyn, Rudzicę. Jest dobrze oznakowany, o małym stopniu trudności, ma charakter regionalny. Przechodzi wzdłuż największych atrakcji kulturowych i przyrodniczych gminy;
- b) **szlak rowerowy „Lubański Wielki Las”** o długości ok. 12,00 km na terenie gminy, przebiegający przez Wesołówkę, Siekierczyn, Rudzicę i obszary leśne wsi Zaręba. Szlak włączono do międzynarodowego szlaku rowerowego Zgorzelec – Jelenia Góra. Tworzą go istniejące drogi utwardzone, głównie asfaltowe w dobrym stanie technicznym i w niewielkim stopniu drogi gruntowe. Jest o różnym stopniu trudności, ma charakter pętli, dobrze oznakowany, posiadający miejsca odpoczynkowe m.in. w Siekierczynie (wiata przy placu zabaw), w gminie Platerówka (wiata turystyczna „Lipowa chata” i wiata na Górze Czubatka) oraz punkty widokowe (w Wesołówce, Siekierczynie i na terenie miasta Lubań). Biegnie w dużej części przez „Lubański Wielki Las”. Największymi atrakcjami szlaku są nieczynne kopalnie bazaltu: „Kamienna Góra” na terenie miasta Lubań, „Łużyckie Kopalnie Bazaltu” na terenie miasta Lubań i obrębu Zaręba (złoże „Księgniki” i „Księgniki I” – dawne złoże „Józef”), kamieniołom w Wesołówce, zalane wyrobiska „Łomy” i „Łomna”, wyrobisko „Bukowa Góra” na terenie Lubańskiego Wielkiego Lasu, wyrobisko na „Wzgórzu Czubatka” w gminie Platerówka;
- c) **szlak konny** o długości ok. 2,60 km, przebiegający tylko przez 2 obręby, Wesołówkę i Zarębę, ma charakter lokalny, jest oznaczony w terenie, ale nie łączy się z innymi szlakami konnymi, wzdłuż niego nie ma też infrastruktury konnej, np. szkółek jeździeckich, stajni dla koni;
- d) **punkty widokowe**, których wskazano 8 przy istniejących drogach, jednak nie są to miejsca urządzone, oznaczone w terenie, z odpowiednią infrastrukturą;
- e) **teren rekreacyjno-wypoczynkowy w Siekierczynie** o powierzchni ok. 2,00 ha, zrewitalizowany po byłym basenie, z otwartym kąpieliskiem, plażą, placem zabaw, boiskiem sportowym, punktem gastronomicznym, miejscem na zabawę, ognisko, grill, z zapleczem sanitarnym;
- f) **teren rekreacyjny przy stawach hodowlanych** Koła Łowieckiego „Cyranka” i **teren rekreacyjny** w parku przy ul. Parkowej w Zarębie;
- g) **punkty gastronomiczno-noclegowe**: gospodarstwo agroturystyczne, restauracja „Pod kasztanem” i Dom weselny w Siekierczynie, sklepy spożywcze, stacja paliw w Nowej Karczmie;

- h) **parkingi, skwery i miejsca odpoczynku** przy obiektach infrastruktury społecznej (placach zabaw, świetlicach wiejskich, boiskach sportowych, remizach strażackich, kościołach) w każdej miejscowości.

Fot. 32. Teren rekreacyjno-wypoczynkowy – obręb Siekierzyn

Infrastruktura jest o różnorodnej tematyce i stopniu trudności, ale celem wspólnym jest przybliżenie dorobku gospodarczego, kulturowego oraz piękna przyrody, specyfiki pracy i życia na terenie gminy oraz jej okolic. Z innych ciekawych miejsc, które przyciągają turystów wymienić można:

- a) **stawy hodowlane** – których na terenie gminy jest ok. 50, w większości w dobrym stanie, zadbane, z prowadzoną hodowlą ryb, częściowo wyposażone w odpowiednią infrastrukturę, położone w miejscach spokojnych, z dobrym dojazdem, wśród zabudowy oraz zieleni. Część z nich warto byłoby wyposażyć w tablice informacyjne, punkty widokowe i ścieżki edukacyjne;
- b) **użytek ekologiczny „Jezioro Formoza” i hodowla ptaków ozdobnych** w Siekierzynie;
- c) **były kamieniołom bazaltu** w Wesołowce;
- d) **Lubański Wielki Las** z pozostałościami górniczymi po bazaltach obejmujący południową część obrębów Zaręba i Siekierzyn;
- e) **obiekty zabytkowe i cenne kulturowo** – do których zaliczono 3 zabytkowe kościoły wraz z obiektami towarzyszącymi: w Rudzicy, Siekierzynie i w Zarębie, 2 założenia pałacowo-parkowe w Zarębie, 2 założenia dworskie w Wyrębie i w Siekierzynie, krzyż pokutny o charakterze krzyża maltańskiego i figurę Ojca Pio w Rudzicy, zabytkowe budynki stacji

kolejowej i pozostałości po kolejce wąskotorowej w Zarębie, 2 zabytkowe wiadukty kolejowe w Zarębie i w Siekierzynie, drewnianą wieżę do suszenia węży strażackich w Siekierzynie, zabytkowy transformator w Wyrębie, kapliczki i krzyże przydrożne oraz wiele budynków mieszkalnych i gospodarczych (stajnie, spichlerze, stodoły) w stylu zabudowy szachulcowej lub muru pruskiego, często wchodzące w skład innych zespołów. Część zabytków jest zniszczona, jednak chętnie odwiedzana przez turystów. Niektóre budynki wyremontowano i zaadoptowano na cele mieszkalne czy publiczne (m.in. pocztę, dom kultury, budynek SKR, dom ludowy, świetlicę wiejską, szkołę);

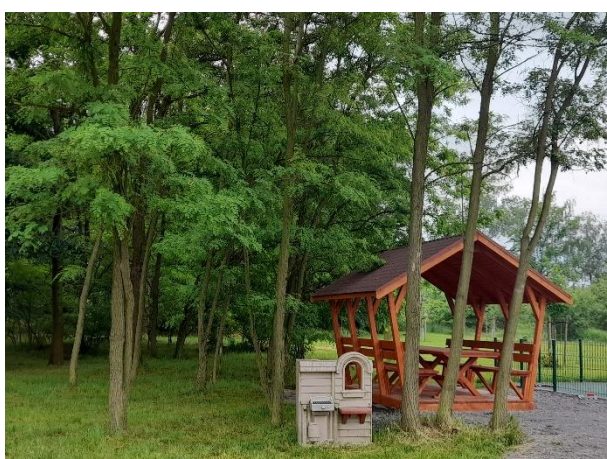
- f) **maszt z nadajnikiem radiowo-telewizyjnym** w Nowej Karczmie o konstrukcji rurowej, pierwszy tego typu maszt w Polsce;
- g) **obiekty upamiętniające ważne wydarzenia**, np. zabytkowe cmentarze, kaplice, pomniki.

Fot. 33. Oznaczenie turystyczne – Lubański Wielki Las

Fot. 34. Tablica informacyjna – obręb Zaręba

Fot. 35. Miejsce urządzone – obręb Zaręba

Fot. 36. Miejsce urządzone – obręb Rudzica

Na terenie gminy prężnie działają **różne podmioty, stowarzyszenia, zespoły, kluby** zapewniające aktywny wypoczynek, imprezy kulturalne, sportowe, rękodzieło lub wyroby artystyczne.

W Rudzicy prężnie prowadzone są warsztaty ceramiczne (inicjatywa prywatna), natomiast Partnerstwo Izerskie w ramach konsultacji społecznych i zaangażowanie się mieszkańców przygotowuje Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2021-2027, której jednym z działań będzie rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarstw rolnych w kierunku: agroturystyki, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych. W Siekierczynie i w Zarębie prowadzona jest hodowla ptaków ozdobnych oraz koni.

Infrastrukturę turystyczną i bazę gastronomiczno-noclegową gminy **uzupełniają okoliczne atrakcje**, ogólnodostępne, w większości o charakterze ponad lokalnym w tym:

- **szlak kulturowy „Droga św. Jakuba Via Regia”** o kierunku Sławnikowice – Zgorzelec, która biegnie na północ i wschód od gminy, przez Pogórze Izerskie. Trasa przechodzi przez miasto Lubań i wsie: Pisarzowice, Henryków Lubański, Sławnikowice i Gronów;
- **trasa rowerowa Lwówek Śląski - Henryków Lubański - Zgorzelec** o całkowitej długości 41,00 km. Z trasy podziwiać można m.in. Wzgórze Spytek, Gronowskie i Sławnikowskie Wzgórze, Las Gieraltów. Trasa przebiega na północ od wsi Wyręba i częściowo po szlaku kulturowym Św. Jakuba Via Regia;
- **zielony szlak pieszy Leśna Rynek – Lubań** o całkowitej długości 16,70 km, który przebiega na terenie miasta i gminy Lubań, w pobliżu wsi Zaręba. Szlak przechodzi przez park i wzgórze „Kamienna Góra”, nieczynne „Łużyckie Kopalnie Bazaltu”, w pobliżu dawnego wyrobiska bazaltu „Bukowa Góra” i wzgórze „Liściasta”;
- **rezerwat archeologiczny w Białogórze** oraz **ścieżka dydaktyczna** dochodząca do **Kurhanów starostwoiańskich** wyznaczona w pobliżu wsi Wyręba, Nowa Karczma, Rudzica, a przechodząca przez wieś: Białogórze, Gozdanin, Studniska. **Kurhany starostwoiańskie** to jeden z najciekawszych w Polsce zespołów archeologicznych, w skład którego wchodzi dwa wczesnostwoiańskie grodziska oraz cmentarzysko kurhanowe, datowane są na VIII-XI w. Znalezione tutaj 200 mogił, a miejsce to uznano za jedną z największych nekropolii słowiańskich z grobami ciepłymi na ziemiach polskich. Jest to miejsce o dużej wartości historycznej, unikalne w skali kraju;
- **wyrobiska „Łomy”, „Łomna”, „Bukowa Góra” (in. Bukowiec)**, dawne kamieniołomy założone przez niemieckie zakłady górnicze, gdzie wydobywano kamień do końca lat 50 XX w. Obecnie 2 wyrobiska są zalane wodą. Na terenie „Łomna” zachowały się pozostałości po Kolejce Wąskotorowej Zaręba;
- **„Lubański Szlak Wulkaniczny”**, po którym pierwszy spacer odbył się w 2016 r. Zawiera dawne wyrobiska pokopalniane i różne formy bazaltowe. Wyznaczony został głównie na obszarach leśnych Lubańskiego Wielkiego Lasu. Najważniejszym przystankiem jest „Kamienna Góra” na terenie miasta Lubań. To miejsce ciekawe pod względem historycznym, przyrodniczym, gdzie

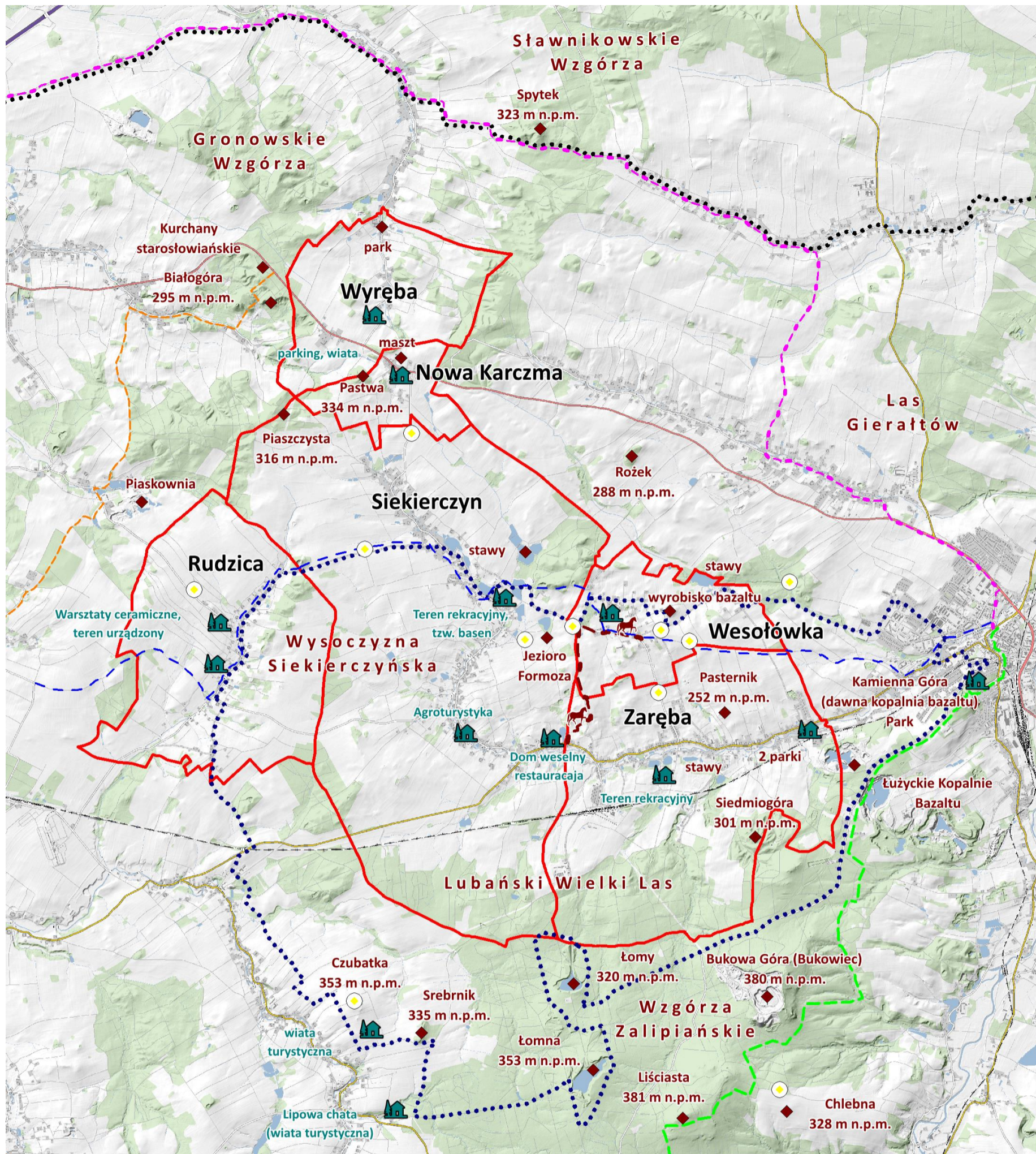
zbudowano pierwszy Dom Górski (schronisko). Stanowi je dawne wyrobisko kamieniołomu z bazaltowymi słupami. Obecnie mieści się tam park z wieloma okazałymi pomnikami drzew. Inne przystanki szlaku to: „Łużycka Kopalnia Bazaltu” (wygaszony kamieniołom Księgniki i Księgniki I), Liściasta Góra, Wzgórze Czubatka (obecnie zarośnięte, ale z punktem widokowym i wiatą), Stożek Perkuna (z 3 różnymi falami zastygłej magmy), Wzgórze Ciasnota w Jałowcu;

- **Łowisko Wędkarskie „Kościelnik” i Zajazd Staropolski** w Kościelniku, gmina Lubań;
- **rodzinne gospodarstwo rolne „Bazaltowa Dolina”** w Lubaniu;
- **atrakcje turystyczne i miejsca gastronomiczno-noclegowe** miast: Nowogrodzic, Lubań, Gryfów Śląski, Świeradowa Zdrój, **Zamek Czocho**, **„Jezioro Żłotnickie”** i **„Jezioro Leśnickie”** w gminie Leśna z rozbudowaną infrastrukturą rekreacyjno-turystyczną.

Do większości atrakcji jest dobry dojazd drogowy i kolejowy, jak również dochodzą szlaki turystyczne z gminy Siekierczyn. **W porównaniu do ustaleń Planu z 2005 r.** infrastruktura rekreacyjno-turystyczna na terenie gminy mocno rozwinęła się i wzrosła jej jakość. Przyczyniły się do tego inicjatywy lokalne, samorządowe, sołeckie, międzygminne, Urzędu Gminy Siekierczyn, Lasów Państwowych, różnych organizacji oraz środki własne jak i pozyskane z zewnątrz. Wynikiem tych działań jest między innymi: gospodarstwo agroturystyczne w Siekierczynie, szlak konny Wesołówka – Zaręba, miejsca urządzone praktycznie w każdej wsi, teren rekreacyjno-wypoczynkowy z kąpieliskiem w Siekierczynie, „Lubański Szlak Wulkaniczny”.

Fot. 37. Atrakcje turystyczne gminy (zabytkowy kościół i wieża do suszenia węży strażackich) – obręb Siekierczyn

LEGENDA

Infrastruktura istniejąca i atrakcje turystyczne gminy:

- niebieski szlak pieszy Zawidów - Gryfów Śląski
- zielony szlak pieszy Lubań - Leśna
- droga Św. Jakuba Via Regia
- ścieżka dydaktyczna
- szlak konny
- szlak rowerowy "Lubański Wielki Las"
- szlak rowerowy Lwówek Śląski - Zgorzelec

- punkt widokowy
- miejsce urządzone, rekreacyjne, noclegowe, parking
- wiata turystyczna
- Pastwa 334 m n.p.m.
- granica gminy / obręb

Rys. 79. Atrakcje turystyczne i infrastruktura rekreacyjno-turystyczna

Atrakcje turystyczne i infrastruktura rekreacyjno-turystyczna

Tabela 65

Lp.	Obręb	Szlak pieszy		Szlak rowerowy		Szlak konny		Punkt widokowy	Teren urządony, rekreacyjny		Atrakcja rekreacyjno-turystyczna, ciekawe miejsce		Baza gastronomiczno-noclegowa
		nazwa	km	nazwa	km	nazwa	km		liczba	nazwa	liczba	nazwa	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nowa Karczma	-	-	-	-	-	-	-	parking przy stacji paliw	1	maszt - nadajnik radiowo - telewizyjny, Wzgórze Pastwa	2	stacja paliw
2	Rudzica	niebieski z Zawidowa do Gryfowa Śląskiego	3,60	Lubański Wielki Las	3,45	-	-	1	teren w centrum wsi przy boiskach sportowych	1	Warsztaty ceramiczne	1	-
3	Siekierczyn	niebieski z Zawidowa do Gryfowa Śląskiego	4,27	Lubański Wielki Las	4,36	-	-	4	teren rekreacyjno-wypoczynkowy z otwartym kąpieliskiem	1	stawy, Wzgórze Piaszczysta, Jezioro Formoza (użytek ekologiczny), Lubański Wielki Las, hodowla ptaków ozdobnych	4	Agroturystyka, Dom weselny i restauracja "Pod Kasztanem", punkt gastronomiczny na terenie rekreacyjnym
4	Wesołówka	niebieski z Zawidowa do Gryfowa Śląskiego	1,86	Lubański Wielki Las	3,25	Wesołówka - Zaręba	1,81	2	wiata biesiadna i obiekty towarzyszące	1	stawy, nieczynne wyrobisko bazaltu	2	-
5	Wyłęba	-	-	-	-	-	-	-	wiata biesiadna i obiekty towarzyszące	1	park zabytkowy	1	-
6	Zaręba	niebieski z Zawidowa do Gryfowa Śląskiego	1,32	Lubański Wielki Las	0,59	Wesołówka - Zaręba	0,77	1	teren rekreacyjny Koła Łowieckiego Cyranka, teren w praku przy ul. Parkowej	2	stawy, Wzgórze Pasternik, Łużyckie Kopalnie Bazaltu, Wzgórze Siedmiogóra, Lubański Wielki Las, 2 parki zabytkowe	7	-
Gmina ogółem		1 szlak	11,05	1 szlak	11,65	1 szlak	2,58	8	-	7	-	17	4

Źródło: inwentaryzacja terenowa DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.), Strona internetowa Urzędu Gminy Siekierczyn (styczeń 2023 r. - marzec 2024 r.), SUIKZP gminy Siekierczyn z 2022 r., MPZP 6 obrębów uchwalone w 2004 r. (Urząd Gminy Siekierczyn), Mapa turystyczna Górne Łużyce w skali 1:75 000 (Wydawnictwo Plan), Mapa tras rowerowych www.dolnyslaskrowerem.pl (lipiec 2023 r.), Geoportal Dolny Śląsk (sierpień 2023 r.), dane z Urzędu Gminy Siekierczyn (wrzesień 2023 r., marzec 2024 r.)

5. PLANOWANE INWESTYCJE WYNIKAJĄCE Z OPRACOWAŃ PLANISTYCZNYCH

5.1. Opracowania strategiczne i planistyczne

Opracowaniami nadrzędnymi, w których zawarto ustalenia i kierunki rozwoju dla gminy są:

1. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 r. z 2018 r.
2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego z 2020 r.
3. Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego.
4. Program Małej Retencji Wodnej w Województwie Dolnośląskim.
5. Strategia Rozwoju Powiatu Lubańskiego do roku 2030.
6. Program Ochrony Środowiska Gminy Siekierczyn na lata 2023 – 2026 z perspektywą do 2030 r.
7. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Siekierczyn z 2022 r.
8. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wsi sporządzone w latach 2004 – 2020.

Fot. 38. Grunty odłogowane przeznaczone na inwestycje – obręb Siekierczyn

W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 r. określono wizję województwa jako „*Dolny Śląsk 2030 regionem równomiernego rozwoju, przyjaznym, nowoczesnym i konkurencyjnym*”. Celem nadrzędnym jest harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności. Cele strategiczne, które powinna realizować gmina to: efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu, poprawa jakości i dostępności usług publicznych,

wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego, odpowiednie wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego, wzmocnienie przestrzennej spójności regionu. Działania, które będą podejmowane w gminie do realizacji celów strategii to min.: całościowe czyszczenie zlewni rzek, rozwój systemu retencji wodnej, zalesienia, zwiększenie bioróżnorodności, ochrona i eksponowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych, wspieranie budowy i modernizacji infrastruktury, rozwój lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego, budowa i modernizacja systemu melioracyjnego, rozwój agroturystyki, rzemiosła, drobnej wytwórczości i usług.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego zawarto szereg postulatów, które są obowiązujące przy sporządzaniu SUIKZP, a także ustalenia w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Z informacji tych wynika, że cele do osiągnięcia w rejonie to m.in.: przywrócenie wysokiej wartości walorów architektoniczno-urbanistycznych dla wiejskich układów osadniczych, rozwój agroturystyki, infrastruktury technicznej i społecznej wsi, wyznaczenie szlaków rowerowych, uwzględnienie koncepcji EKONET PL zakładającej uzupełnienie i ukształtowanie systemu przyrodniczego terenu przy wschodniej granicy gminy, odbudowa obszarów leśnych, ochrona obiektów budowlanych o cechach regionalnych charakterystycznych dla zabudowy łużyckiej.

W Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego gminę Siekierczyn zaliczono do *regionu V rolniczo-przemysłowo-rekreacyjnego*. Podział i uwarunkowania regionów zostały przedstawione w Planie urządzeniowo-rolnym gminy Siekierczyn z 2005 r. Celem głównym przypisanym dla tego regionu jest *Odbudowa krajobrazu przyrodniczego*, a cele szczegółowe to: *modernizacja rolnictwa, rozwój gospodarki leśnej, rozwój funkcji pozarolniczych, poprawa stanu jakości środowiska przyrodniczego*. Realizację celów umożliwi opracowanie w skali gminy, które bezpośrednio przedstawi możliwości ich osiągnięcia i jest to Plan urządzeniowo-rolny gminy i jego Aktualizacja. Prace takie jak: scalenie gruntów, przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, planowane zadrzewienia i zalesienia, poprawa stanu istniejącego urządzeń wodnych, proponowana infrastruktura rekreacyjno-turystyczna i wskazane potrzeby dotyczące infrastruktury społecznej, pomogą w realizacji wskazanych w strategii celów. Głównymi celami do osiągnięcia w Strategii Rozwoju Powiatu Lubańskiego są: wysoki poziom warunków życia mieszkańców, dobry wizerunek powiatu, wzrost aktywności gospodarczej, rozwój funkcji turystycznej i uzdrowiskowej (m.in. sieci gospodarstw agroturystycznych, tras rowerowych), wysoka jakość środowiska naturalnego i wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich.

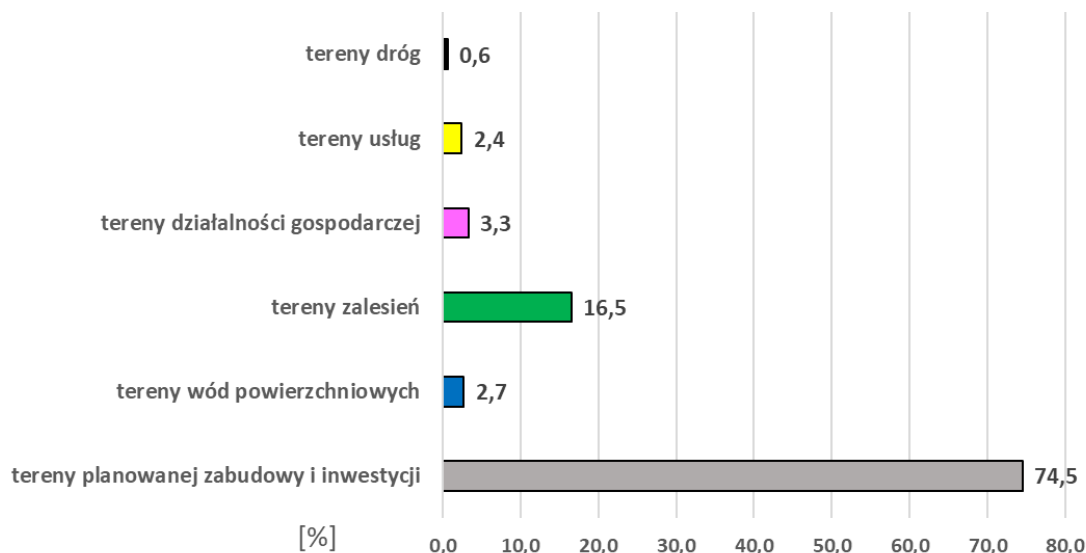
Gmina Siekierczyn posiada aktualne Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego z 2022 r. oraz obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wsi. Opracowany Program Ochrony Środowiska dla Gminy Siekierczyn na lata 2023 – 2026 z perspektywą do roku 2030 określa stan obecny gminy i zadania do zrealizowania w ramach zwiększenia ochrony środowiska naturalnego. Ustalenia zawarte w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy są spójne z celami ww. opracowań.

5.2. Planowane zmiany przeznaczenia gruntów wg opracowań planistycznych

Według miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wsi dotychczasowe użytkowanie zmieni 747,33 ha gruntów (15,2% powierzchni gminy). Największe zmiany obecnego użytkowania nastąpią w obrębach: Siekierzyn 304,95 ha, Zaręba 147,12 ha, Rudzica 111,27 ha i dotyczyć będą od 13,3% w Zarębie do 28,8% w Wesołowce powierzchni obrębu. Główne kierunki przeznaczenia gruntów to:

- a) **tereny do zabudowy i zainwestowania** – na które wskazano 556,64 ha (74,5% wszystkich zmian), w tym najwięcej w Siekierzynie 253,00 ha. Kierunek ten znacząco dominuje w każdej wsi i dotyczy od 43,4% do prawie 90,0% planowanych zmian w obrębie. Obejmują głównie zabudowę jednorodzinną z dopuszczeniem usług;
- b) **tereny wód powierzchniowych** – na które wskazano 19,94 ha (2,7% wszystkich zmian) w tym najwięcej w Siekierzynie 12,30 ha i w Zarębie 3,38 ha. Tereny wód wyznaczono głównie na użytkach zielonych 12,42 ha klas IV i V oraz nieużytkach 4,74 ha. W wielu miejscach na takich gruntach powstały już zbiorniki wodne, stąd ostatecznie nowe tereny wód zajmują 4,34 ha i jest to 21,8% z zaplanowanych. Położone są tylko w 3 obrębach: Rudzica 0,27 ha, Siekierzyn 2,54 ha i Zaręba 1,53 ha;
- c) **tereny zalesień, lasów ochronnych i parków** – na które wskazano 123,59 ha (16,5% wszystkich zmian) w 6 wsiach w tym najwięcej w Zarębie 52,28 ha, Siekierzynie 28,77 ha, Rudzicy 23,93 ha i w Wyrębie 10,83 ha, najmniej w Nowej Karczynie 0,58 ha i Wesołowce 7,20 ha. W powierzchni tej tereny dolesień zajmują 117,41 ha (najwięcej w Zarębie 51,68 ha), tereny lasów ochronnych i zadrzewień 6,07 ha (najwięcej w Siekierzynie 4,52 ha), tereny parków 0,11 ha w Siekierzynie. Są to głównie grunty orne 49,05 ha klas V i VI, użytki zielone 27,86 ha klas IV i V oraz nieużytki 4,49 ha. Część została już zalesiona m.in. w Rudzicy, Siekierzynie, Zarębie (m.in. tereny przy kopalni bazaltu) łącznie na powierzchni 36,65 ha (29,7% planowanych zalesień). Część z planowanych zalesień obecnie wykazuje sukcesję leśną i nie wymaga nowego zalesienia 41,04 ha (33,2% planowanych zalesień), dlatego wskazuje się je do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu. Część została zagospodarowana na zbiorniki wodne, dlatego od takich zalesień należy odstąpić. Powierzchnia zalesień do odstąpienia z zaplanowanej wynosi łącznie 77,92 ha i stanowi 63,0% planowanych zalesień wg mpzp wsi (w obrębach od 32,5% do 89,2%). Najwięcej powinno się odstąpić od zalesień w Zarębie 46,63 ha, Siekierzynie 13,97 ha i w Rudzicy 10,50 ha. Ostatecznie tereny które mogą być zalesiane zajmują 45,67 ha, położone są we wszystkich obrębach i stanowią 37,0% z zaplanowanych (w obrębach od 10,8% do 67,5%);
- d) **tereny przemysłu i działalności gospodarczej** – na które wskazano 24,67 ha (3,3% wszystkich zmian), z tego w Zarębie 20,79 ha;

- e) **tereny usług** – na które wskazano 18,00 ha (2,4% wszystkich zmian), z tego w Siekierczynie i w Zarębie ok. 6,00 ha;
- f) **tereny dróg** – na które wskazano 4,49 ha (0,6% wszystkich zmian), z tego w Siekierczynie, Wyrębie i Zarębie od 1,00 ha do 2,00 ha.

Rys. 80. Główne kierunki przeznaczenia gruntów wg mpzp

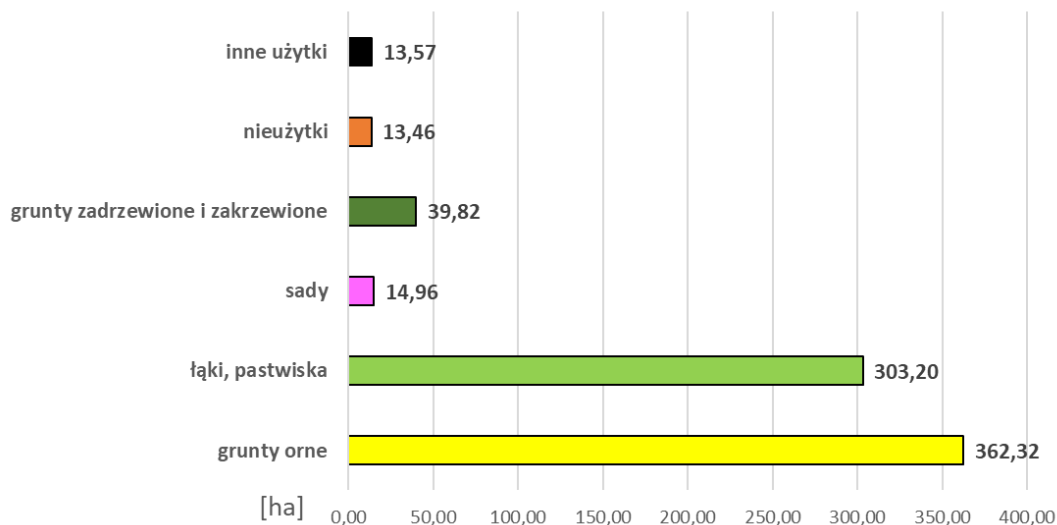
W powierzchni wskazanej do zmiany użytkowania wg mpzp dominują grunty orne 48,5%, pastwiska 23,2% i łąki 17,4%, a pozostałe grunty (zadrzewione, zakrzewione, nieużytki i inne) zajmują łącznie 8,9%. Najwięcej gruntów ornych zmieni dotychczasowe użytkowanie w Siekierczynie 151,47 ha i w Wesołowce 61,41 ha, użytków zielonych w Siekierczynie 136,15 ha i w Rudzicy 55,98 ha, sadów w Siekierczynie 7,72 ha, a z pozostałych w Zarębie 49,92 ha. W wyniku obliczeń stwierdzono również, że odejdzie łącznie:

- 362,32 ha gruntów ornych i jest to 13,9% ich stanu egib;
- 129,68 ha łąk i jest to 21,3% ich stanu egib;
- 173,52 ha pastwisk i jest to 57,9% ich stanu egib;
- 14,96 ha sadów i jest to 78,0% ich stanu egib;
- 39,82 ha gruntów zadrzewionych i zakrzewionych i jest to 4,4% ich stanu egib;
- 13,46 ha nieużytków i jest to 50,5% ich stanu egib oraz 13,57 ha innych użytków.

Są to gleby dobrych klas bonitacyjnych, głównie IV i III oraz słabszych klas V i VI. W porównaniu do stanu egib z produkcji wyłączonych zostanie łącznie 216,12 ha gleb klas III (21,1%), 314,62 ha gleb klas IV (15,5%), 116,23 ha gleb klas V (28,6%) i 18,23 ha gleb klas VI (36,3%).

Na gruntach przewidzianych do wyłączenia z obecnego użytkowania, **część jest od dawna odłogowana i podmokła**. Razem dotyczy to ok. 150,00 ha (20,0% planowanych wyłączeń), w tym ok. 100,00 ha jest objęta sukcesją leśną. W poszczególnych miejscowościach wartość ta wynosi od 6,37 ha w Nowej Karczmie (30,7%) do 67,52 ha w Siekierczynie (22,1%). Grunty z sukcesją leśną

zajmują od 4,71 ha w Wesołównie do 44,02 ha w Siekierzynie. Powyżej 10,00 ha takich gruntów jest też w Rudzicy i w Zarębie.

Rys. 81. Planowane zmiany wg użytków gruntowych

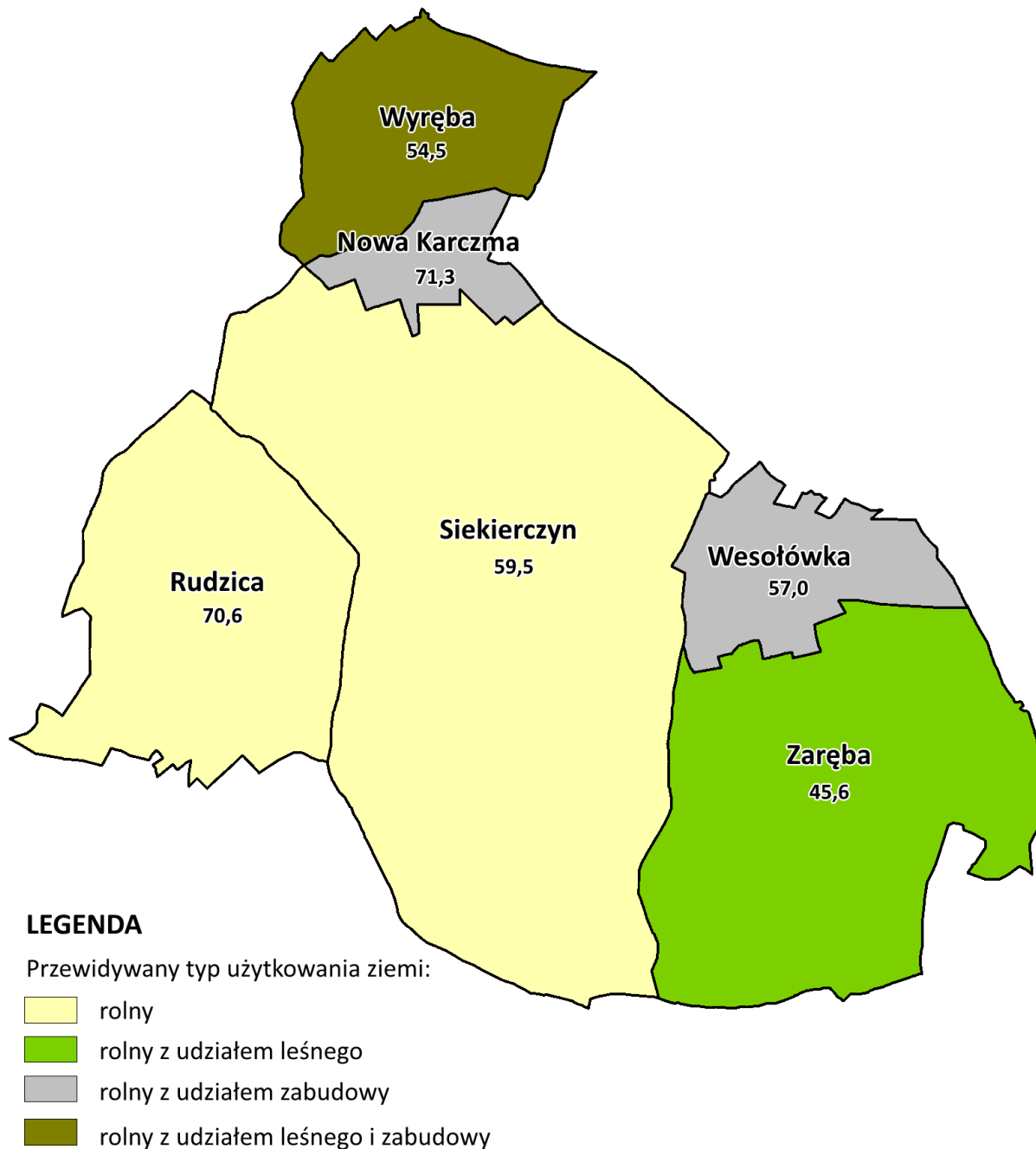
Tereny przyszłych inwestycji i zabudowy spowodują wyłączenie z produkcji rolnej znacznych powierzchni gruntów ornych (z 53,2% do 45,5% w powierzchni gminy) i użytków zielonych (z 18,5% do 12,3% w powierzchni gminy) oraz zlikwidują prawie wszystkie sady i nieużytki. Planowane zalesienia zwiększą powierzchnię lasów oraz terenów zadrzewionych i zakrzewionych z 895,50 ha do 1019,09 ha (z 18,2% do 19,1% w powierzchni gminy). Planowane tereny wód powierzchniowych zwiększą ich powierzchnię z 60,03 ha do prawie 80,00 ha. Ogólnie zmieni się struktura użytków gruntowych w gminie oraz w obrębach. Największe zmiany zajdą w powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, gdzie ich udział w powierzchni gminy wzrośnie do 19,7% (z 366,11 ha do 969,80 ha), co najbardziej będzie widać w obrębach: Wesołówka, Wyręba i Nowa Karczma.

Planowane tereny inwestycyjne, wodne i leśne nie powinny reorganizować rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ponieważ lokalizowane zostały przy istniejącej zabudowie i głównych szlakach komunikacyjnych, przy istniejących kompleksach leśnych i wodnych. Mimo to, głównym typem użytkowania ziemi w gminie pozostanie nadal **typ rolny**, ale w 4 obrębach nastąpią jego zmiany i są to:

- w Nowej Karczmie i w Wesołównie *wybitnie rolny typ użytkowania ziemi* zmieni się na **typ rolny z udziałem zabudowy**,
- w Rudzicy *wybitnie rolny typ użytkowania ziemi* zmieni się na **typ rolny**,
- w Wyrębie *rolny z udziałem leśnego typ użytkowania ziemi* zmieni się na **rolny z udziałem leśnego i zabudowy**.

W porównaniu do ustaleń Planu z 2005 r. zwiększyła się powierzchnia terenów przeznaczonych na inwestycję, zabudowę, usługi i drogi łącznie o 211,65 ha. Wzrost ten nastąpił w każdym obrębie od

13,39 ha w Nowej Karczmie do 63,38 ha w Siekierczynie. Z uwagi na to, że część gruntów z planowanych zalesień jest już zalesiona, a na części gruntów z planowanych wód powierzchniowych powstały już zbiorniki wodne, to również te obszary, na których mogą być realizowane nowe zalesienia i zbiorniki wodne znacznie się zmniejszyły. Zmiany takie wystąpiły w każdym obrębie.

54,5 - przewidywany udział użytków rolnych w powierzchni obrębu w [%]

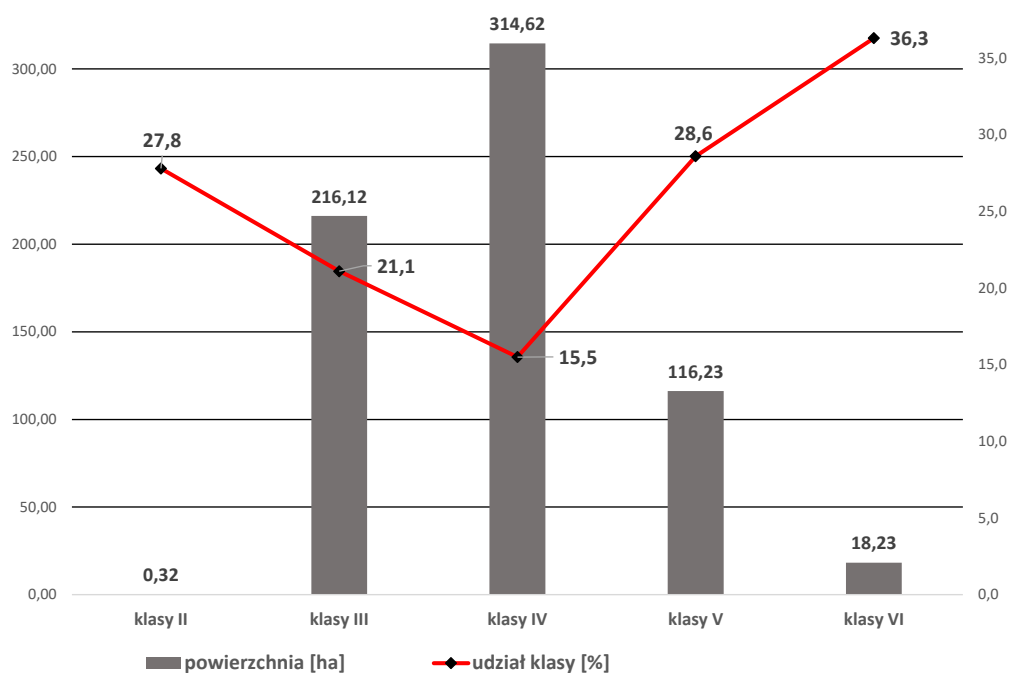
Rys. 82. Przewidywane typy użytkowania ziemi

Przewidywane typy użytkowania ziemi i zmiany

Tabela 66

Lp.	Obręb	Udział poszczególnych gruntów w powierzchni i główne typy użytkowania gruntów					W porównaniu do ustaleń planu urządzeniowo-rolnego z 2005 r.				
		grunty orne, sady, użytki zielone	tereny zabud., zainwews.	lasy, zadrzew.	przewidywany typ użytkowania ziemi		tereny przeznaczone na zabudowę, inwestycje		tereny przeznaczone na zalesienia, zadrzewienia		
		%	%	%	nazwa	zmiana	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	Nowa Karczma	71,3	21,6	6,3	rolny z udziałem zabudowy	tak	13,39	8,7	-7,64	-5,0	
2	Rudzica	70,6	18,2	10,3	rolny	tak	32,42	4,2	-47,34	-6,1	
3	Siekierczyn	59,5	19,1	18,3	rolny	nie	63,38	3,0	-53,15	-2,5	
4	Wesołówka	57,0	33,9	7,8	rolny z udziałem zabudowy	tak	30,71	9,9	-3,60	-1,2	
5	Wyręba	54,5	20,5	23,7	rolny z udziałem leśnego i zabudowy	tak	24,46	5,7	-5,62	-1,3	
6	Zaręba	45,6	17,4	30,1	rolny z udziałem leśnego	nie	47,29	4,3	-5,06	-0,5	
Gmina ogółem		57,9	19,7	19,1	rolny	nie	211,65	4,3	-122,41	-2,5	

Źródło: obliczenia własne na podstawie mpzp wsi, ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.)

Rys. 83. Grunty planowane do wyłączenia z produkcji wg klas bonitacyjnych

Planowane przeznaczenie gruntów wg opracowań planistycznych wsi

Tabela 67

Lp.	Obręb	Powierzchnia obrębu		Planowane przeznaczenie gruntów wg mpzp wsi gminy Siekierzyn													
				razem		tereny planowane do zabudowy i zainwestowania		tereny wód pow.		tereny zalesień, lasów ochronnych, parków		tereny przemysłu i działalności gospodarczej		tereny usług		tereny dróg	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Nowa Karczma	152,67	100,0	20,75	13,6	17,83	85,9	0,43	2,1	0,58	2,8	-	-	1,53	7,4	0,38	1,8
2	Rudzica	777,03	100,0	111,27	14,3	85,10	76,5	0,34	0,3	23,93	21,5	-	-	1,88	1,7	0,02	0,1
3	Siekierzyn	2147,07	100,0	304,95	14,2	253,00	83,0	12,30	4,0	28,77	9,4	3,11	1,0	6,00	2,0	1,77	0,6
4	Wesołówka	311,70	100,0	89,65	28,8	80,24	89,5	2,09	2,3	7,20	8,0	-	-	-	-	0,12	0,1
5	Wyłęba	428,57	100,0	73,59	17,2	56,58	76,9	1,40	1,9	10,83	14,7	0,77	1,0	2,90	3,9	1,11	1,5
6	Zaręba	1105,96	100,0	147,12	13,3	63,89	43,4	3,38	2,3	52,28	35,5	20,79	14,1	5,69	3,9	1,09	0,7
Gmina ogółem		4923,00	100,0	747,33	15,2	556,64	74,5	19,94	2,7	123,59	16,5	24,67	3,3	18,00	2,4	4,49	0,6

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierzyn

Tereny planowanych wód powierzchniowych wg mpzp wsi

Tabela 68

Lp.	Obręb	Tereny planowanych wód powierzchniowych wg mpzp wsi																		
		wody powierzchniowe			wg użytków i klas bonitacyjnych														ostatecznie	
		stan egib	planowa ne	razem	N	inne użytki	razem GO	RIVb	RV	razem UZ	łIII	łIV	łV	łVI	PsIII	PsIV	PsV			
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1	Nowa Karczma	0,42	0,43	0,85	0,07	-	0,11	0,11	-	0,25	-	-	-	0,11	-	0,14	-	-	-	
2	Rudzica	3,08	0,34	3,42	0,07	-	-	-	-	0,27	-	-	0,27	-	-	-	-	-	0,27	79,4
3	Siekierzyn	36,92	12,30	49,22	2,05	1,61	0,28	0,22	0,06	8,36	1,10	3,98	2,64	0,39	0,18	0,07	-	2,54	20,7	
4	Wesołówka	1,03	2,09	3,12	0,28	-	-	-	-	1,81	-	-	1,12	0,69	-	-	-	-	-	
5	Wyłęba	2,85	1,40	4,25	0,95	-	-	-	-	0,45	-	-	-	-	-	0,45	-	-	-	
6	Zaręba	15,73	3,38	19,11	1,32	0,78	-	-	-	1,28	0,16	0,86	0,03	-	0,18	-	0,05	1,53	45,3	
Gmina ogółem		60,03	19,94	79,97	4,74	2,39	0,39	0,33	0,06	12,42	1,26	4,84	4,06	1,19	0,36	0,66	0,05	4,34	21,8	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierzyn

Tereny planowanych lasów wg mpzp wsi

Tabela 69

Lp.	Obręb	Tereny planowanych lasów i zadrzewień wg mpzp wsi																		
		las i zadrzewienia istniejące			wg użytków i klas bonitacyjnych															
		stan egib	planowane	razem	N	inne użytki	razem GO	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	razem UZ	łIII	łIV	łV	łVI	PsIV	PsV	PsVI
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	Nowa Karczma	9,27	0,58	9,85	-	-	0,39	-	-	-	0,31	0,08	0,03	-	-	-	-	0,02	-	0,01
2	Rudzica	60,32	23,93	84,25	0,31	-	15,50	-	0,37	0,60	12,88	1,65	6,03	-	0,16	2,59	0,68	-	2,05	0,55
3	Siekierczyn	370,13	28,77	398,90	1,30	-	17,13	-	2,03	0,96	10,52	3,62	8,62	0,17	3,60	3,20	0,65	0,34	0,66	-
4	Wesołówka	18,82	7,20	26,02	0,04	-	5,84	-	1,08	0,11	3,40	1,25	0,53	-	-	-	-	-	0,53	-
5	Wyręba	90,97	10,83	101,80	0,84	-	6,45	-	-	0,18	5,88	0,39	3,38	-	-	0,92	-	-	2,46	-
6	Zaręba	345,99	52,28	398,27	2,00	5,54	3,74	0,56	-	-	2,85	0,33	9,27	0,23	-	3,00	0,19	5,85	-	-
Gmina ogółem		895,50	123,59	1019,09	4,49	5,54	49,05	0,56	3,48	1,85	35,84	7,32	27,86	0,40	3,76	9,71	1,52	6,21	5,70	0,56

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierczyn

Planowane zalesienia wg mpzp wsi

Tabela 70

Lp.	Obręb	Planowane zalesienia wg mpzp wsi					Planowane zalesienia na gruntach										
		razem		tereny dolesień	tereny lasów ochronnych i zadrzewień	tereny parków	istniejących lasów, zadrzewień, zakrzewień		objętych sukcesją leśną		istniejących zbiorników wodnych		do odstąpienia		pozostałe do zalesienia		
		ha	%	ha	ha	ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	Nowa Karczma	0,58	100,0	0,36	0,22	-	0,16	27,6	0,25	43,1	-	-	0,4	70,7	0,17	29,3	
2	Rudzica	23,93	100,0	23,50	0,43	-	2,09	8,7	8,41	35,1	-	-	10,5	43,9	13,43	56,1	
3	Siekierczyn	28,77	100,0	24,14	4,52	0,11	1,72	6,0	12,07	42,0	0,18	0,6	14,0	48,6	14,80	51,4	
4	Wesołówka	7,20	100,0	7,20	-	-	0,79	11,0	1,55	21,5	-	-	2,3	32,5	4,86	67,5	
5	Wyręba	10,83	100,0	10,53	0,30	-	0,16	1,5	3,91	36,1	-	-	4,1	37,6	6,76	62,4	
6	Zaręba	52,28	100,0	51,68	0,60	-	31,73	60,7	14,85	28,4	0,05	0,1	46,6	89,2	5,65	10,8	
Gmina ogółem		123,59	100,0	117,41	6,07	0,11	36,65	29,7	41,04	33,2	0,23	0,2	77,9	63,0	45,67	37,0	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi, inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Planowane wyłączenia gruntów z produkcji wg użytków

Tabela 71

Lp.	Obręb	Planowane przeznaczenie gruntów wg MPZP gminy Siekierczyn i wg użytków															
		razem		grunty orne		łąki		pastwiska		sady		grunty zadrzewione i zakrzewione		nieużytki		inne użytki	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Nowa Karczma	20,75	100,0	8,88	42,8	5,58	26,9	5,82	28,0	0,11	0,5	0,02	0,1	0,07	0,3	0,27	1,3
2	Rudzica	111,27	100,0	50,64	45,5	22,18	19,9	33,80	30,4	1,79	1,6	2,06	1,9	0,61	0,5	0,19	0,2
3	Siekierczyn	304,95	100,0	151,47	49,7	65,23	21,4	70,92	23,3	7,72	2,5	3,20	1,0	5,52	1,8	0,89	0,3
4	Wesołówka	89,65	100,0	61,41	68,5	3,55	4,0	20,12	22,4	3,20	3,6	0,80	0,9	0,45	0,5	0,12	0,1
5	Wyłęba	73,59	100,0	35,02	47,6	16,28	22,1	19,56	26,6	-	-	0,10	0,1	2,50	3,4	0,13	0,2
6	Zaręba	147,12	100,0	54,90	37,3	16,86	11,5	23,30	15,8	2,14	1,5	33,64	22,9	4,31	2,9	11,97	8,1
Gmina ogółem		747,33	100,0	362,32	48,5	129,68	17,4	173,52	23,2	14,96	2,0	39,82	5,3	13,46	1,8	13,57	1,8

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierczyn

Wyłączenia gruntów z produkcji wg użytków egib

Tabela 72

Lp.	Obręb	Planowane przeznaczenie gruntów wg użytków gruntowych																	
		grunty orne			łąki			pastwiska			sady			lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione			nieużytki		
		stan egib	do wyłączenia	udział	stan egib	do wyłączenia	udział	stan egib	do wyłączenia	udział	stan egib	do wyłączenia	udział	stan egib	do wyłączenia	udział	stan egib	do wyłączenia	udział
		ha	ha	%	ha	ha	%	ha	ha	%	ha	ha	%	ha	ha	%	ha	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Nowa Karczma	101,11	8,88	8,8	17,29	5,58	32,3	10,67	5,82	54,5	0,11	0,11	100,0	9,27	0,02	0,2	0,42	0,07	16,7
2	Rudzica	467,10	50,64	10,8	124,72	22,18	17,8	62,68	33,80	53,9	2,77	1,79	64,6	60,32	2,06	3,4	1,31	0,61	46,6
3	Siekierczyn	1166,20	151,47	13,0	293,29	65,23	22,2	103,76	70,92	68,4	8,98	7,72	86,0	370,13	3,20	0,9	13,59	5,52	40,6
4	Wesołówka	210,17	61,41	29,2	21,96	3,55	16,2	29,83	20,12	67,4	4,00	3,20	80,0	18,82	0,80	4,3	0,56	0,45	80,4
5	Wyłęba	219,03	35,02	16,0	54,83	16,28	29,7	30,71	19,56	63,7	-	-	-	90,97	0,10	0,1	3,28	2,50	76,2
6	Zaręba	438,67	54,90	12,5	97,03	16,86	17,4	61,98	23,30	37,6	3,32	2,14	64,5	345,99	33,64	9,7	7,48	4,31	57,6
Gmina ogółem		2602,28	362,32	13,9	609,12	129,68	21,3	299,63	173,52	57,9	19,18	14,96	78,0	895,50	39,82	4,4	26,64	13,46	50,5

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierczyn

Planowane wyłączenia gruntów z produkcji wg klas bonitacyjnych

Tabela 73

Lp.	Obręb	Planowane wyłączenia gruntów wg klas bonitacyjnych																	
		grunty orne								łąki					pastwiska				
		razem	RII	RIIIa	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	razem	łIII	łIV	łV	łVI	razem	PsIII	PsIV	PsV	PsVI
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Nowa Karczma	8,88	-	-	-	1,90	3,69	3,01	0,28	5,58	1,11	4,36	-	0,11	5,82	1,28	2,62	1,10	0,82
2	Rudzica	50,64	-	-	6,48	20,34	5,36	16,42	2,04	22,18	9,14	9,48	2,88	0,68	33,80	14,90	14,40	3,83	0,67
3	Siekierczyn	151,47	-	5,16	34,09	52,91	22,23	32,33	4,75	65,23	22,68	28,30	12,31	1,94	70,92	27,42	40,34	2,96	0,20
4	Wesołówka	61,41	-	3,86	11,92	23,22	4,51	13,62	4,28	3,55	1,51	0,12	1,24	0,68	20,12	9,27	8,61	2,22	0,02
5	Wyręba	35,02	-	-	0,36	15,50	8,85	9,90	0,41	16,28	7,55	6,45	2,06	0,22	19,56	4,32	12,25	2,86	0,13
6	Zaręba	54,90	0,32	10,54	23,34	12,57	2,93	4,48	0,72	16,86	6,70	5,62	4,36	0,18	23,30	14,49	8,06	0,65	0,10
Gmina ogółem		362,32	0,32	19,56	76,19	126,44	47,57	79,76	12,48	129,68	48,69	54,33	22,85	3,81	173,52	71,68	86,28	13,62	1,94

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierczyn

Wyłączenia gruntów z produkcji wg klas bonitacyjnych egib

Tabela 74

Lp.	Obręb	Grunty orne i użytki zielone (łąki i pastwiska) planowane do wyłączenia wg klas bonitacyjnych wykazanych w egib														
		II			III			IV			V			VI, VIz		
		stan egib	plan. wyłączenia	udział	stan egib	plan. wyłączenia	udział	stan egib	plan. wyłączenia	udział	stan egib	plan. wyłączenia	udział	stan egib	plan. wyłączenia	udział
		ha	ha	%	ha	ha	%	ha	ha	%	ha	ha	%	ha	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Nowa Karczma	-	-	-	6,14	2,39	38,9	83,32	12,57	15,1	31,87	4,11	12,9	7,74	1,21	15,6
2	Rudzica	-	-	-	140,30	30,52	21,8	444,35	49,58	11,2	63,15	23,13	36,6	6,70	3,39	50,6
3	Siekierczyn	-	-	-	425,51	89,35	21,0	939,63	143,78	15,3	177,92	47,60	26,8	20,19	6,89	34,1
4	Wesołówka	-	-	-	79,38	26,56	33,5	137,53	36,46	26,5	37,09	17,08	46,1	7,96	4,98	62,6
5	Wyręba	-	-	-	31,04	12,23	39,4	218,31	43,05	19,7	51,25	14,82	28,9	3,97	0,76	19,1
6	Zaręba	1,15	0,32	27,8	344,00	55,07	16,0	203,61	29,18	14,3	45,22	9,49	21,0	3,70	1,00	27,0
Gmina ogółem		1,15	0,32	27,8	1026,37	216,12	21,1	2026,75	314,62	15,5	406,50	116,23	28,6	50,26	18,23	36,3

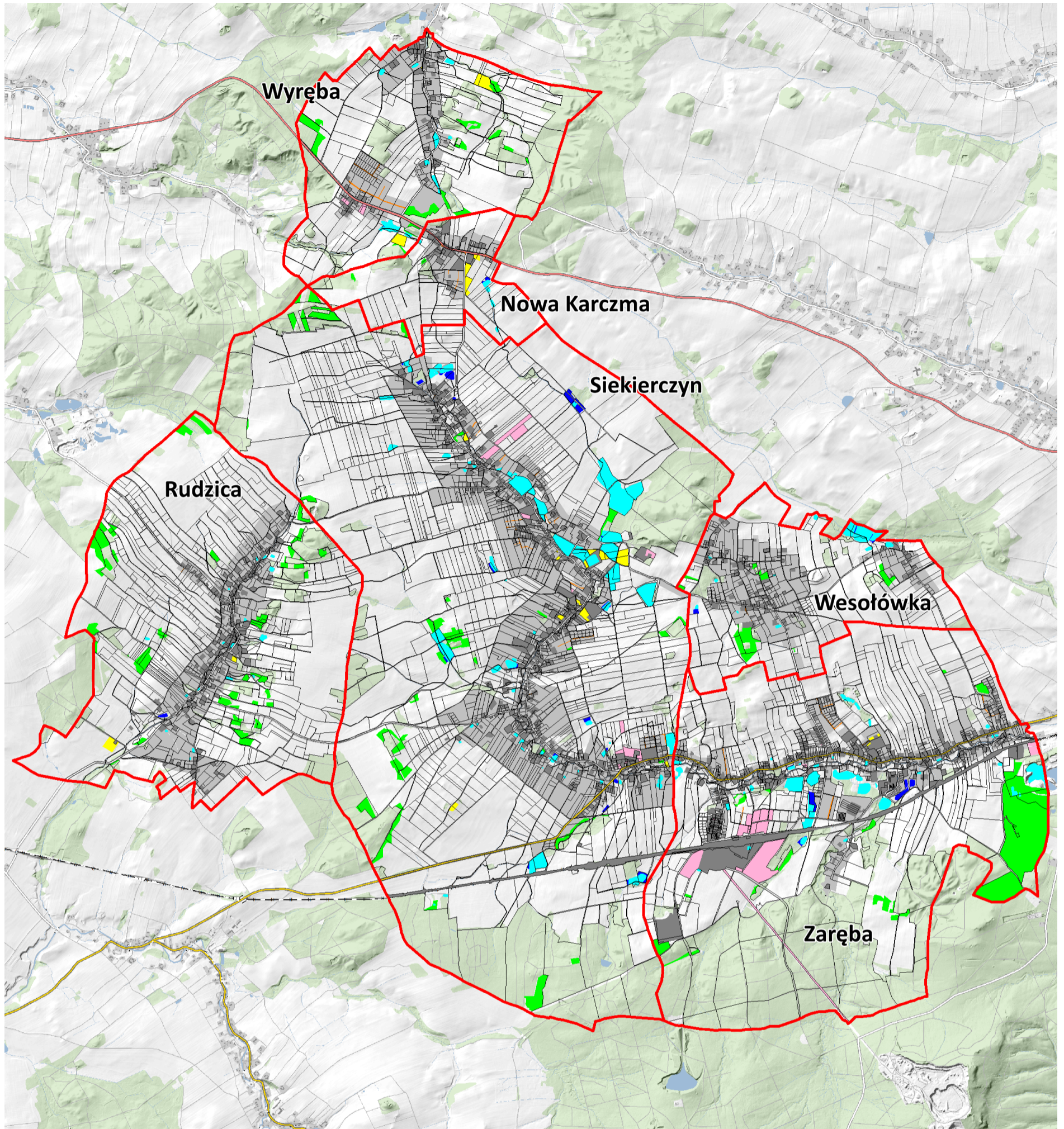
Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierczyn

Przewidywana struktura użytkowania gruntów

Tabela 75

Lp.	Obręb	Przewidywana struktura użytkownaia gruntów																
		powierzchnia obrębu	grunty orne		użytki zielone		sady		nieużytki		lasy i zadrzewienia		tereny zabudowane, zainwestowane i drogi		tereny wód powierzchniowych		inne użytki	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Nowa Karczma	152,67	92,23	60,4	16,56	10,8	-	-	0,35	0,2	9,67	6,3	33,01	21,6	0,85	0,6	-	-
2	Rudzica	777,03	416,46	53,6	131,42	16,9	0,98	0,1	0,70	0,1	80,10	10,3	141,63	18,2	3,42	0,4	2,32	0,3
3	Siekierczyn	2147,07	1014,73	47,3	260,90	12,2	1,26	0,1	8,07	0,4	393,98	18,3	409,37	19,1	49,22	2,3	9,54	0,4
4	Wesołówka	311,70	148,76	47,7	28,12	9,0	0,80	0,3	0,11	0,1	24,43	7,8	105,52	33,9	3,12	1,0	0,84	0,3
5	Wyręba	428,57	184,01	42,9	49,70	11,6	-	-	0,78	0,2	101,54	23,7	87,97	20,5	4,25	1,0	0,32	0,1
6	Zaręba	1105,96	383,77	34,7	118,85	10,7	1,18	0,1	3,17	0,3	332,90	30,1	192,30	17,4	19,11	1,7	54,68	4,9
Gmina ogółem		4923,00	2239,96	45,5	605,55	12,3	4,22	0,1	13,18	0,3	942,62	19,1	969,80	19,7	79,97	1,6	67,70	1,4

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierczyn

LEGENDA

Tereny zabudowane i zainwestowane oraz planowane do zabudowy, zainwestowania:

	tereny zabudowane i zainwestowane istniejące		tereny przemysłu i działalności gospodarczej
	tereny do zabudowania i zainwestowania planowane		tereny usług
	tereny wód powierzchniowych istniejące		tereny dróg planowane
	tereny wód powierzchniowych planowane		tereny pozostałe
	tereny lasów, zadrzewień i parków istniejące		granica obrębu / gminy
	tereny zalesień, zadrzewień i parków planowane		

Rys. 84. Przeznaczenie gruntów wg opracowań planistycznych gminy

6. WNIOSKI ZE STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Gmina Siekierzyn to gmina wiejska o powierzchni 49,23 km² położona w zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie lubańskim, składająca się z 6 miejscowości, 2 kolonii, zorganizowanych w 6 obrębów ewidencyjnych. Centrum administracyjnym i kulturalno-oświatowym jest jej największa miejscowość Siekierzyn. Graniczy bezpośrednio z miastem Lubań, a także z gminą wiejską Lubań, Platerówka, Sulików i Zgorzelec.
2. Wg danych Urzędu Gminy gminę zamieszkiwało 4389 mieszkańców, w tym 2213 kobiet i 2176 mężczyzn. Gęstość zaludnienia wynosi 89 osób/km², najmniejsza jest w Wyrębie, a największa w Zarębie (od 42 do 151 osób/km²). Wg struktury wiekowej najwięcej osób jest w wieku produkcyjnym 61,3% i poprodukcyjnym 20,6%, natomiast w przedprodukcyjnym jest 18,1%.
3. Pod względem geograficznym obszar położony jest w zachodniej części Pogórza Izerskiego w dorzeczu rzeki Kwisy i Nisy Łużyckiej. Charakteryzuje się urozmaiconym ukształtowaniem terenu, na co wpływ mają Wysoczyzna Siekierczyńska i Wzgórza Zalipiańskie. Najwyżej położone są północne i zachodnie fragmenty gminy, gdzie dominuje wzgórze Pastwa o wysokości 334 m n.p.m. Najniżej położony punkt o wysokości 220 m n.p.m. leży w dolinie potoku Siekierki, na granicy obrębu Zaręba i miasta Lubań.
4. Z udokumentowanych złóż naturalnych jedynie zachodnie krańce „Złoża Księgniki I”, kamienie łamane i bloczne, położone są w obrębie Zaręba. Złoże było wydobywane przez Łużyckie Kopalnie Bazaltu, obecnie na terenie gminy wydobywania ukończono, natomiast część wyrobiska zalano wodą, część zalesiono. Lokalnie wydobywa się piaski i żwiry.
5. Sieć wód płynących tworzy 5 cieków naturalnych o łącznej długości 21,65 km, z tego najważniejszym i największym jest Siekierka, lewy dopływ Kwisy o długości 12,24 km na terenie gminy. Do głównych cieków należą też: Lipniak, Gozdnicza, Żarecki Potok, Trójnica i lokalnie uważana za ciek – Pstrążna. Oceniono, że w dobrym stanie technicznym jest ok. 8,00 km cieków (36,9% ich łącznej długości), w tym Żarecki Potok wyremontowany w 2007 r. i Pstrążna.
6. Analiza stanu geodezyjno-prawnego wykazała, że w 43 miejscach cieki podzielone są przez działki drogowe, z tego najwięcej Siekierka w Siekierzynie (w 26 miejscach), natomiast rozbieżności liniowe dotyczą cieków na długości 5,22 km (24,1% długości wszystkich cieków). Związane są głównie brakiem wydzielenia działki ewidencyjnej cieku, innym oznaczeniem użytku, bądź innym przebiegiem cieku niż wskazują granice jego działek ewidencyjnych.
7. Ochronę przed dużymi wezbrzeniami wód pełnią stawy hodowlane, mniejsze zbiorniki wodne oraz retencja korytowa cieków i rowów. Na terenie gminy zlokalizowano 148 zbiorników wodnych na powierzchni 73,25 ha, z tego 65 stawów hodowlanych (53,49 ha) i 83 mniejszych

- zbiorników (19,76 ha). Większość z nich jest w dobrym stanie technicznym. Pod względem liczby i powierzchni najczęściej zbiorników wodnych znajduje się w Siekierczynie 67 (44,81 ha).
8. W gminie nie występują tereny zalewane wodami rzek, powodziowe, foldery zalewowe, wały przeciwpowodziowe, natomiast takie tereny są wzdłuż rzeki Kwisy i Nysy Łużyckiej poza granicami gminy. Jedynie w obrębie Siekierczyna wzdłuż Siekierki występują tereny narażone na zalanie, które położone są w obszarach zabudowanych na powierzchni ok. 1,00 ha.
 9. Grunty zdrenowane zajmują ok. 1645,00 ha (33,4% powierzchni gminy), a odwadniane ciekami ok. 580,00 ha (11,7%). Występują w każdym obrębie, a największe obszary w Siekierczynie, Rudzicy i w Zarębie od 300,00 do 920,00 ha. W wielu miejscach sieć drenarska jest już przestarzała, niedrożna, a w jej zasięgu zlokalizowano grunty podmokłe. Dotyczy to obrębów: Rudzicy, Siekierczyna i Wesołówki na łącznej powierzchni 86,51 ha.
 10. Sieć rowów melioracyjnych zajmuje 7,20 ha, a ich długość wynosi 90,63 km przy czym z uwagi na ukształtowanie terenu, zagęszczenie sieci jest nierównomierne. Najwięcej rowów znajduje się w Siekierczynie i w Zarębie, powyżej 20,00 km. W dobrym stanie technicznym jest 19,00 km rowów (21,0%), w złym 55,21 km (60,9%), a 12,77 km rowów (14,1%) nie istnieje w terenie, ponieważ zostały zaorane lub przekształcone na inny użytek. Stwierdzono także, że 3,67 km rowów zostało poprowadzonych w rurociągu, co uniemożliwiło określenie ich stanu.
 11. Największą powierzchnię zajmują gleby bielicowe i pseudobielicowe ok. 70,0%, gleby brunatne właściwe i wylugowane ok. 21,0% i mady ok. 9,0%. Pod względem przydatności do upraw dominują gleby kompleksu 3 pszenno-wadliwego (ok. 41,0%), kompleksu 2 pszenno-dobrego (ok. 33,0%), a z użytków zielonych kompleksu 2 użytki zielone średnie (ok. 97,0%).
 12. W gminie wyodrębnić można gleby od słabej do średniej jakości, gdzie wskaźnik bonitacji gleb wynosi 54 pkt./ha. Gleby najłabsze położone są w Wyrębie i Nowej Karczmi o wskaźniku od 41 do 47 pkt./ha, gleby najlepsze w Zarębie, o wskaźniki bonitacji wynoszącym 61 pkt./ha. W gleboznawczej klasyfikacji gruntów największą powierzchnię zajmują gleby klas IV i III.
 13. Na erozję wodną i wietrzną narażone są praktycznie wszystkie grunty rolne, przy czym oceniono, że jest to erozja o małym lub średnim natężeniu, która obejmuje 55,0% powierzchni gminy. Przyczyną erozji są warunki naturalne jak i społeczno-gospodarcze. W terenach rolnych skutki erozji stwierdzono również na drogach gruntowych służących do transportu rolnego.
 14. Do obszarów ONW zaliczono obręb Nową Karczma i Wyrębę, jako obszar Typu specyficznego strefy I, natomiast na terenie gminy nie ma trwałych użytków zielonych cennych środowiskowo tzw. TUZ wyznaczonych wg rozporządzenia z 2018 r.
 15. Lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 895,50 ha, w tym lasy i grunty leśne ok. 850,00 ha, a grunty zadrzewione i zakrzewione 48,61 ha. Największe powierzchnie i najbardziej zwarte kompleksy leśne są w Zarębie i w Siekierczynie, co związane jest z Lubańskim Wielkim Lasem.

Stopień lesistości gminy to 18,2%, w obrębach od 6,0% w Wesołowce do 31,3% w Zarębie. Gospodarką leśną zajmują się 2 Nadleśnictwa, Świeradów i Pieńsk. W porównaniu do stanu z 2005 r. powierzchnia lasów i gruntów zadrzewionych zwiększyła się o 60,85 ha, a stopień lesistości o 1,0%, w tym samych lasów o 36,18 ha, a gruntów zadrzewionych i zakrzewionych o 24,67 ha. Największy wzrost lesistości wystąpił w Zarębie o 36,75 ha i o 2,9%.

16. W strukturze użytkowania ziemi największą powierzchnię zajmują grunty rolne 3784,59 ha (76,9%), stąd głównym typem użytkowania w gminie jest kierunek rolny. Udział tych gruntów w stosunku do udziału gruntów leśnych czy zabudowy w obrębach jest zróżnicowany, dlatego określono w nich 3 typy użytkowania ziemi: wybitnie rolny, rolny i rolny z udziałem leśnego.
17. Z danych ewidencyjnych wynika, że to rejon o połowym z udziałem paszowego kierunku produkcji rolnej. Udział gruntów ornych w użytkach rolnych wynosi 69,2% (2602,28 ha), użytków zielonych 24,2% (908,75 ha) z przeważającym udziałem łąk 16,2% (609,12 ha) w porównaniu do pastwisk 8,0% (299,63 ha). Stosunkowo mały udział stanowią sady 0,5% (19,18 ha). Tylko w Wesołowce dominuje sam połowy kierunek produkcji rolnej.
18. W wyniku inwentaryzacji terenowej stwierdzono zmiany w użytkowaniu gruntów, które zaszyły na powierzchni 524,25 ha (10,6% powierzchni gminy), z tego najwięcej w Siekierczynie ok. 233,00 ha. Największe zmiany odnoszą się do gruntów ornych (6,0% stanu egib) i użytków zielonych (36,0% stanu egib). Powierzchnia gruntów ornych zwiększyła się o 347,90 ha głównie przez zaorane łąki, pastwiska, sady i drogi, a powierzchnia użytków zielonych zwiększyła się o 157,41 ha głównie przez zadarnione grunty orne. Znacznie zwiększona powierzchnia gruntów ornych spowodowała zmianę głównego kierunku produkcji rolnej w gminie oraz Nowej Karczmie i w Siekierczynie z połowego z udziałem paszowego na kierunek połowy.
19. Grunty odłogowane zajmują 425,87 ha, z tego najwięcej jest ich w Siekierczynie 160,78 ha i w Zarębie 115,16 ha. Stanowią je grunty orne 163,04 ha, łąki 140,34 ha, pastwiska 106,78 ha, sady 7,30 ha i drogi 8,41 ha. Część pól jest od dawna niezagospodarowane, czego wynikiem jest sukcesja leśna, obejmująca 327,92 ha (77,0%) gruntów odłogowanych, zwłaszcza położonych przy kompleksach leśnych, ciekach wodnych i na terenach planowanych inwestycji.
20. W stosunku do stanu egib udział odłogowanych gruntów ornych wynosi 6,3%, łąk i pastwisk 27,2%, sadów 38,1%, a dróg 4,9%. Odłogowane gleby to głównie klasy IV ok. 52,0% i III ok. 25,0%, zarówno wśród gruntów ornych i użytków zielonych. Gleby klas V zajmują 66,51 ha, klas VI 12,74 ha, jednak ich udział do stanu egib jest znacznie większy i wynosi 16,4% oraz 25,3%, niż udział gleb klas III i IV, który wynosi 10,4% i 11,0%. Na gruntach odłogowanych występują tereny podmokłe na powierzchni 22,34 ha. W porównaniu do stanu z 2005 r. powierzchnia gruntów odłogowanych zwiększyła się w 5 obrębach o 108,27 ha, natomiast w Rudzicy zmniejszyła się o 16,90 ha. Zdecydowanie zwiększył się obszar odłogowanych łąk i pastwisk.

21. W strukturze władania obszar sektora publicznego zajmuje 34,4% powierzchni gminy, a sektora prywatnego 65,6%. Do sektora publicznego należy 1691,40 ha, a do sektora prywatnego 3231,60 ha. Sektor prywatny tworzą głównie grunty gospodarstw rolnych indywidualnych 2684,12 ha (54,5%) i osób fizycznych posiadających nieruchomości do 1,00 ha 304,04 (6,2%), a sektor publiczny grunty SP KOWR 564,75 ha (11,5%) i PGL 753,01 ha (15,3%) oraz Gminy 235,97 ha (4,8%). Największy udział gruntów sektora publicznego jest w Zarębie 44,8% z uwagi na grunty PGL, KOWR i gminne. W porównaniu do stanu z 2005 r. udział sektora publicznego zmniejszył się o 15,7% i 779,00 ha, w tym KOWR o 760,79 (-15,4%).
22. We wszystkich obrębach funkcjonuje łącznie 396 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 6,78 ha. Wielkość gospodarstwa wynosi od 3,71 ha w Nowej Karczmie do 11,80 ha w Wyrębie. Najwięcej gospodarstw rolnych stwierdzono w Siekierczynie 147, które zajmują 1261,72 ha o średniej powierzchni 8,58 ha, najmniej w Wyrębie 22, które zajmują 259,65 ha, o średniej powierzchni gospodarstwa 11,80 ha.
23. W strukturze liczbowej dominują gospodarstwa do 5,00 ha o średniej powierzchni 2,17 ha. W obrębach łącznie jest ich 285, a ich udział liczbowy wynosi 72,0%. W strukturze obszarowej dominują gospodarstwa od 15,00 do 50,00 ha, o średniej powierzchni 26,13 ha, które zajmują 679,47 ha (25,3%). łącznie jest ich 26, z tego 12 w Siekierczynie. Gospodarstwa rolne o powierzchni od 100,00 ha są tylko 3 (0,8%) w 2 obrębach, Siekierczyn i Rudzica. Zajmują 407,35 ha (15,2% powierzchni), a średnia powierzchnia takiego gospodarstwa to 135,78 ha.
24. Analizując gospodarstwa tzw. towarowe, które mogą być głównym źródłem dochodu dla ich właścicieli, przyjęto grupę obszarową od 15,00 ha. Takich gospodarstw rolnych jest 34 (8,6%) o średniej powierzchni 41,84 ha. Zajmują one 1422,44 ha (53,0% powierzchni gospodarstw). Najwięcej gospodarstw tzw. towarowych jest w Siekierczynie 17 i w obrębie tym jest też najwyższa średnia powierzchnia takich gospodarstw 49,24 ha. Największe gospodarstwo rolne indywidualne w gminie jest o powierzchni 165,62 ha.
25. Z danych ewidencyjnych wyodrębniono gospodarstwa, których grunty położone są w kilku obrębach. łącznie przeanalizowano 23 takich gospodarstw, z tego 4 z nich należy do osób spoza gminy. Największym z nich jest gospodarstwo o powierzchni ok. 130,00 ha i 15 działkach ewidencyjnych położonych w 3 obrębach: Rudzica, Siekierczyn i Zaręba. Siedzibą tego gospodarstwa jest Siekierczyn, ale najwięcej gruntów posiada w Rudzicy ok. 106,00 ha.
26. W gminie stwierdzono 86 gospodarstw należących do różniczan (21,7% gospodarstw), których grunty zajmują 364,26 ha (13,6% powierzchni) i 284 działek ewidencyjnych (11,9% działek). Średnia powierzchnia gospodarstw różniczan wynosi 4,24 ha, a największa jest w Wyrębie 6,46 ha. Ich grunty położone są we wszystkich miejscowościach, gdzie zajmują od 16,55 ha do 138,32 ha. Do różniczan średnio należą 3 działki o średniej powierzchni 1,28 ha. Najwięcej

- różniczan jest w Siekierczynie 24, najmniej w Nowej Karczmie 4. Najwięcej gruntów na terenie gminy ma gospodarstwo z gminy Lubań 8,83 ha (3 działki), które położone są w Siekierczynie.
27. We władaniu KOWR jest 564,75 ha i 608 działek, w obrębach od 26,55 ha w Wesołówce do 292,08 ha w Siekierczynie. W powierzchni tej 73,0% zajmują grunty orne. Z zasobu KOWR wydzierżawiono 425,30 ha (75,3%) i 144 działek (23,7%) przez 52 dzierżawców. Z gminy Siekierczyn jest 45 dzierżawców, którzy w większości mają grunty własne, ale dzierżawią mniejsze powierzchnie. Największym dzierżawcom gruntów KOWR jest gospodarstwo z Siekierzyna, które dzierżawi 52,77 ha (2 działki) w 2 obrębach i ma grunty własne. Największym dzierżawcom spoza gminy jest Przedsiębiorstwo „WORPOL” z gminy Sulików, które wydzierżawiło ok. 145,00 ha (16 działek) w 2 obrębach i nie posiada gruntów własnych. W porównaniu do 2005 r. zmniejszyła się powierzchnia dzierżaw od KOWR o połowę.
28. Część gospodarstw rolnych indywidualnych wydzierżawia grunty innym podmiotom. Takich gospodarstw jest 11 (2,8%) w 4 obrębach, które łącznie oddały w dzierżawę 25,57 ha i 30 działek dla 15 podmiotów, z tego 4 z nich ma siedzibę poza gminą. Najwięcej wydzierżawiono w obrębach: Siekierczyn 12,22 ha (12 działek) i w Wesołówka 7,62 ha (7 działek). Najwięcej dzierżawców jest w Siekierczynie 7 i pochodzą oni z gminy, natomiast w Nowej Karczmie wszyscy 3 dzierżawcy to różniczanie.
29. W skład gospodarstw rolnych wchodzi 2380 działek ewidencyjnych, z tego najwięcej położonych jest w Siekierczynie (1119) i w Rudzicy (481), najmniej w Nowej Karczmie (80). Przeciętne gospodarstwo tworzy 6 działek o średniej powierzchni 1,13 ha, w obrębach od 3 do 9 działek o średniej powierzchni od 1,06 ha do 1,29 ha. W przedziałach obszarowych gospodarstw wzrost ich powierzchni wiąże się ze wzrostem liczby działek, co dotyczy wszystkich grup obszarowych, szczególnie grupy od 50,01 do 100,00 ha.
30. Rozłóg gruntów gospodarstw rolnych scharakteryzowano z uwagi na położenie działek względem siebie i siedziby gospodarstwa, ich wielkość i kształt, dostępność do dróg, lokalizację względem urządzeń melioracji wodnych, rzeźby terenu i linii kolejowej. Z analizy tej wynika, że obręby charakteryzuje tzw. szachownica gruntów, która najbardziej dotyczy: Siekierzyna, Rudzicy i Zaręby. Poprawę takiego stanu można osiągnąć przez scalenie gruntów tych wsi.
31. Sieć drogowa obejmuje 335,66 km, którą stanowią głównie drogi gminne 245,02 km (73,0%) i powiatowe 20,73 km (6,2%). Droga wojewódzka nr 357 przechodząca przez południową część gminy zajmuje ok. 7,00 km, droga krajowa nr 30 przechodząca przez północną część gminy zajmuj ok. 2,30 km. Gęstość sieci drogowej wynosi 6,82 km/km², ale wyłączając drogi nieistniejące w terenie (71,18 km) sieć dróg to 264,48 km, a gęstość 5,37 km/km².
32. Pod względem jakości w złym stanie technicznym jest 52,0% dróg, a w dobrym stanie 27,0%. Drogi dobre to głównie droga krajowa, wojewódzka, powiatowe i gminne tworzące szlaki

komunikacyjne między miejscowościami. Drogi o nawierzchni z masy bitumicznej stanowią 21,7%, drogi o nawierzchni utwardzonej 6,4%. Ponad połowa dróg jest o nawierzchni gruntowej, a 21,2% została zaorana lub przekształcona na inny użytek. Wśród dróg w złym stanie technicznym znajdują się drogi nieprzejezdne, samoistnie zadrzewione i zakrzewione ok. 20,00 km (11,0%), z tego najwięcej w Rudzicy i w Zarębie. Na podstawie danych ewidencyjnych stwierdzono, że 374 działek nie ma dostępu do drogi, z tego najwięcej w Siekierczynie 157. Działki te zajmują łącznie 85,45 ha, w większości są własnością prywatną (293 działek) i nie przekraczają powierzchni 1,00 ha.

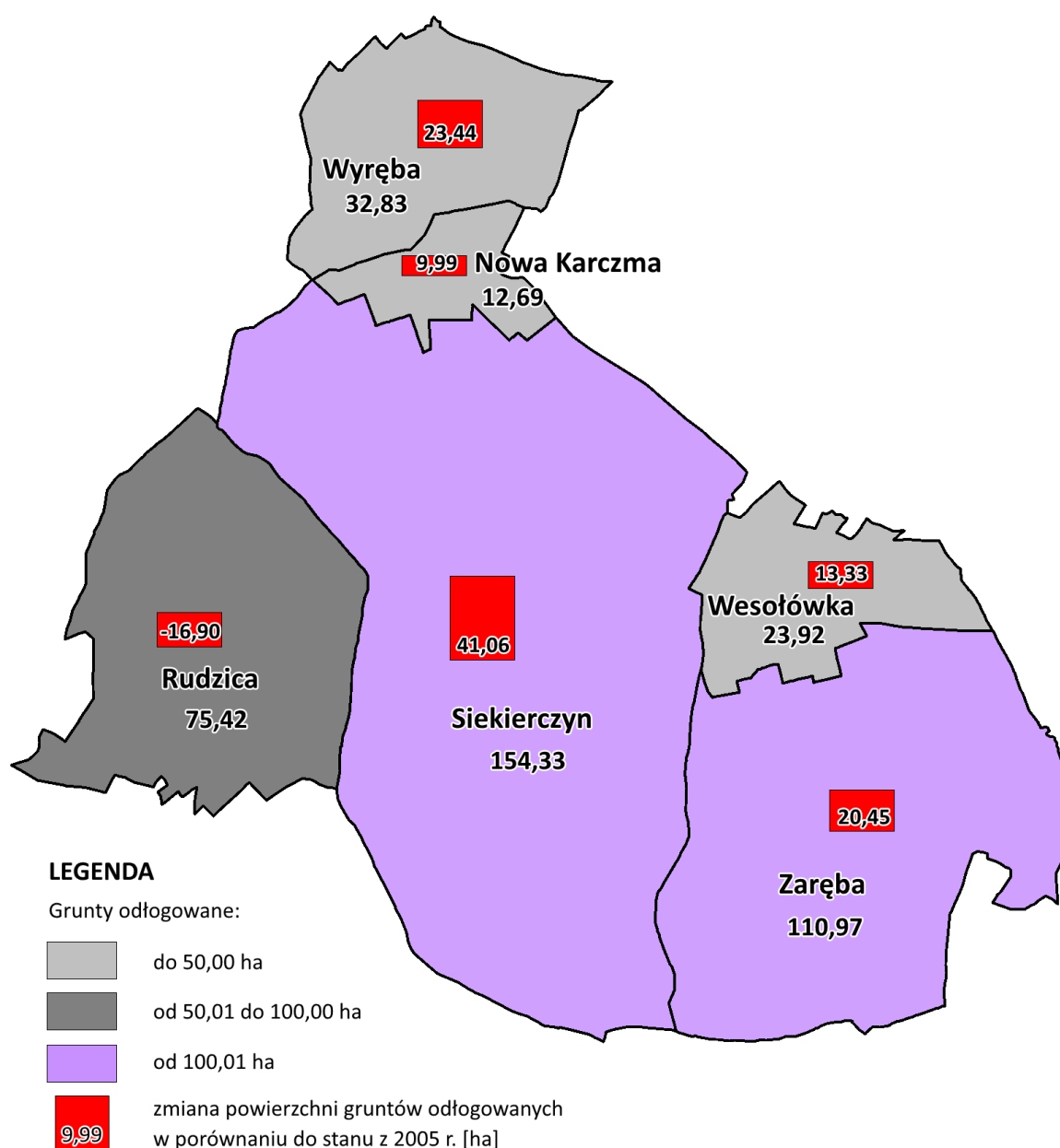
33. Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną to: 60 pomników przyrody ożywionej, 2 stanowiska roślin chronionych częściowo, stanowiska zwierząt, użytek ekologiczny „Jezioro Formoza” w Siekierczynie, 2 Korytarze ekologiczne o znaczeniu ponad lokalnym.
34. Największymi atutami kulturowymi gminy są 3 zabytkowe kościoły, 2 pałace, 2 dwory, 3 zabytkowe parki, krzyż pokutny, stacja kolejowa, dawna zabudowa mieszkalna i gospodarcza. Ewidencją zabytków objęto 346 obiektów, z tego do Rejestru Zabytków Województwa Dolnośląskiego wpisano 18 z nich (pojedynczo lub zespołowo). Część zabytków jest w dobrym stanie, są zadbane, bieżąco remontowane oraz przeznaczone na cele społeczno-kulturowe.
35. Stan infrastruktury technicznej poprawił się, nadal trwa jego rozbudowa i modernizacja. Gmina jest zwodociągowana, zelektryfikowana i ztelefonizowana. Kanalizację sanitarną ok. 100,0% posiadają największe miejscowości. W Siekierczynie prowadzony jest PSZOK. Sieć gazowa lokalnie funkcjonuje tylko w Zarębie i brak jest zbiorczego systemu zaopatrzenia w ciepło. Od 2019 r. trwa budowa sieci światłowodowej, a w 2022 r. zakończono budowę stacji bazowej telefonii komórkowej LBA 2081B w Siekierczynie, co znacząco poprawiło usługi internetowe.
36. W porównaniu do ustaleń z 2005 r. stan infrastruktury społecznej znacznie się poprawił, a także wzrosła jego jakość. Wiele budynków odnowiono, unowocześniono, doposażono w sprzęt i rozbudowano. W każdym obrębie znajduje się co najmniej 1 plac zabaw, siłownia zewnętrzna, świetlica wiejska, boisko sportowe, wiata biesiadna, miejsce urządzone. Mieszkańcy mają coraz więcej możliwości na własną integrację, rozwój sportowy, kulturalny i edukacyjny. Szczególnie dużą inwestycją było przekształcenie dawnego gminnego terenu po basenie otwartym na Teren Rekreacyjno-Wypoczynkowy w Siekierczynie.
37. Infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną tworzy niebieski szlak pieszy z Zawidowa do Gryfowa Śląskiego, szlak rowerowy „Lubański Wielki Las”, szlak konny z Zaręby do Wesotówki, 3 tereny rekreacyjne, 8 wyznaczonych punktów widokowych (ale nie urządzonych w terenie), agroturystyka w Siekierczynie. Infrastrukturę tą uzupełniają atrakcje edukacyjno-rekreacyjne zlokalizowane w sąsiednich gminach i walory przyrodniczo-krajobrazowe całego Pogórza Izerskiego, zwłaszcza pozostałości bazaltów.

II USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

7. POPRAWA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

7.1. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

Odłogowane grunty orne i użytki zielone zajmują łącznie 410,16 ha, w tym grunty orne 163,04 ha, łąki 140,34 ha, pastwiska 106,78 ha. Najwięcej odłogów znajduje się w 2 obrębach: Siekierczyn i Zaręba, w Rudzicy 75,02 ha, a poniżej 50,00 ha w 3 obrębach: Nowa Karczma, Wesołówka i Wyręba. W porównaniu do stanu z 2005 r. powierzchnia gruntów odłogowanych zwiększyła się w 5 obrębach o 108,27 ha, a w Rudzicy zmniejszyła o 16,90 ha.

Rys. 85. Grunty orne i użytki zielone odłogowane w porównaniu do stanu z 2005 r.

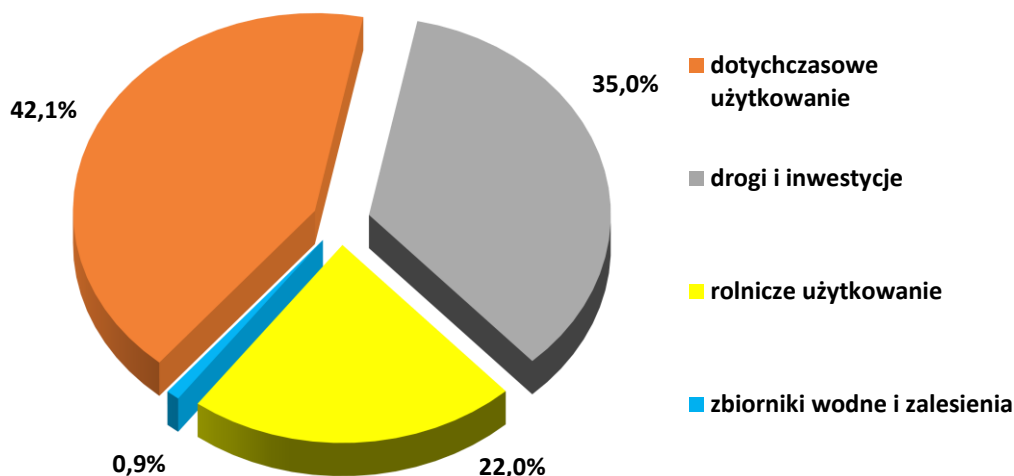
Spowodowane jest to tym, że obszar użytków zielonych odłogowanych znacznie zwiększył się, łącznie o 105,96 ha, a gruntów orných zmniejszył się tylko w 2 obrębach, w Rudzicy i w Zarębie o 45,63 ha, w pozostałych wzrósł o 31,04 ha. Wśród gruntów odłogowanych dominują gleby klas IV i III, korzystnie położone dla rozwoju produkcji rolnej. W celu uporządkowania przestrzeni produkcyjnej oraz z uwagi na określone przeznaczenie gruntów w opracowaniach planistyczne gminy, proponuje się zagospodarowanie gruntów odłogowanych przez: **pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu, przywrócenie do produkcji rolnej, zalesienia, zbiorniki wodne oraz drogi i inwestycje.**

Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

Tabela 76

Lp.	Obręb	Zagospodarowanie gruntów odłogowanych przez											
		dotychczasowe użytkowanie		nowe drogi		inwestycje		rolnicze użytkowanie		tereny wód pow.		zalesienia	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nowa Karczma	5,54	43,0	0,02	0,2	6,35	49,3	0,96	7,5	-	-	-	-
2	Rudzica	42,30	53,7	-	-	20,35	25,8	15,41	19,6	0,72	0,9	0,03	0,1
3	Siekierczyn	62,20	38,7	0,17	0,1	67,35	41,9	28,88	18,0	1,76	1,1	0,42	0,3
4	Wesołówka	4,92	19,7	-	-	13,30	53,2	6,64	26,5	-	-	0,16	0,6
5	Wyręba	19,20	57,8	0,09	0,3	9,54	28,7	4,33	13,0	-	-	0,07	0,2
6	Zaręba	45,00	39,1	0,30	0,3	31,94	27,7	37,22	32,3	0,68	0,6	0,02	0,1
Gmina ogółem		179,16	42,1	0,58	0,1	148,83	34,9	93,44	22,0	3,16	0,7	0,70	0,2

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi, inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Rys. 86. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

Do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu wskazano 179,16 ha gruntów odłogowanych, co stanowi 42,1% wszystkich odłogów w gminie, a w poszczególnych obrębach od 19,7% do 57,8%. Jest to obszar od 4,92 ha w Wesołówce do 62,20 ha w Siekierczynie. Prawie 100,0% takich pól objęta jest sukcesją leśną lub porośla gęstym samosiewem 168,17 ha (93,9%), ok. 10,00 ha

podmokła (5,2%), a 151,71 ha (84,7%) słabszej jakości gleb, głównie klas IV, V i VI. O takim zagospodarowaniu zdecydował: kilkuletni okres ich odłogowania, trudniejsze warunki dla produkcji rolnej, położenie wzdłuż cieków naturalnych, zbiorników wodnych, linii kolejowej, parków zabytkowych, obszarów wskazanych do ochrony prawnej, lasów i zadrzewień, co sprzyja samozalesieniom, a także ukształtowanie terenu i zagrożenie erozją. Brak rolniczego zagospodarowania tych użytków spowodował, że wytworzyły się na nich różne ekosystemy, które warto zachować. Często tereny takie są miejscem bytowania, żerowania czy rozrodu zwierząt i ptaków.

Do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu wskazano:

- grunty orne na powierzchni 73,35 ha, klasy IIIa i IIIb – 8,52 ha, IVa - 22,66 ha, IVb - 16,02 ha, V, VI, VIz - 26,15 ha, z tego najwięcej w Rudzicy, Siekierczynie i w Zarębie;
- łąki na powierzchni 75,87 ha, klasy III – 15,03 ha, IV – 46,24 ha, V, VI – 14,60 ha, z tego najwięcej w Siekierczynie i w Zarębie;
- pastwiska na powierzchni 29,94 ha, klasy III – 3,90 ha, IV – 17,22 ha, V, VI – 8,82 ha, z tego najwięcej w Zarębie.

Grunty odłogowane stają się często miejscem nielegalnego składowania odpadów, rozrostu roślin inwazyjnych czy obcych w środowisku i przebywania w nich szkodników, dlatego na gruntach takich nie wyklucza się ich rolniczego zagospodarowania. Szczególnie korzystny byłby poza leśnym, kierunek pastwiskowo-łąkowy, ekologiczny lub powstanie zbiorników wodnych. Produkcja taka powinna być racjonalna, ekstensywna oraz dostosowana do lokalnych warunków przyrodniczych. Z uwagi na ochronę środowiska grunty te nie powinny być przeznaczone na cele inwestycyjne, budowę dróg czy infrastrukturę techniczną.

Grunty odłogowane wskazane do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu

Tabela 77

Lp.	Obręb	Grunty odłogowane wskazane do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu										
		razem	z sukcesją leśną, z samosiewem		podmokłe		w tym grunty orne, sady		w tym łąki		w tym pastwiska	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Nowa Karczma	5,54	5,46	98,6	-	-	4,54	81,9	0,48	8,7	0,52	9,4
2	Rudzica	42,30	41,60	98,3	3,00	7,1	20,16	47,7	14,56	34,4	7,58	17,9
3	Siekierczyn	62,20	58,72	94,4	4,52	7,3	28,37	45,6	28,71	46,2	5,12	8,2
4	Wesołówka	4,92	4,43	90,0	1,74	35,4	2,04	41,5	0,94	19,1	1,94	39,4
5	Wyręba	19,20	19,04	99,2	-	-	7,31	38,1	9,45	49,2	2,44	12,7
6	Zaręba	45,00	38,92	86,5	-	-	10,93	24,3	21,73	48,3	12,34	27,4
Gmina ogółem		179,16	168,17	93,9	9,26	5,2	73,35	40,9	75,87	42,3	29,94	16,7

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi, inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Do rolniczego zagospodarowania powinno wrócić 93,44 ha gruntów odłogowanych, co stanowi 22,0% odłogów w gminie, a w poszczególnych obrębach od 7,5% w Nowej Karczmie do 32,3% w Zarębie. Jest to obszar od 0,96 ha do 37,22 ha. Prawie 65,0% takich pól porośla samosiewem 60,81 ha i kępami krzewów, a w Rudzicy i Wyrębie prawie 85,0%. Około 10,00 ha jest podmokła (9,7%). Większość z nich 86,3% dobrej jakości, głównie klas III – 35,67 ha i IV – 44,95 ha, natomiast klasy V i VI zajmują jedynie 12,82 ha. Do rolniczego użytkowania wskazano:

- grunty orne na powierzchni 36,65 ha, klasy II, IIIa i IIIb – 15,98 ha, IVa – 11,42 ha, IVb – 5,95 ha, V, VI – 3,30 ha, z tego najwięcej w Zarębie;
- łąki na powierzchni 36,45 ha, gleb klasy III – 11,55 ha, IV – 18,38 ha, V, VI – 6,52 ha, z tego najwięcej w Siekierzynie i w Zarębie;
- pastwiska na powierzchni 20,34 ha, gleb klasy II, III – 8,14 ha, IV – 9,20 ha, V, VI – 3,00 ha, z tego najwięcej w Zarębie.

Grunty takie powinny zostać wykorzystane przez rolników do powiększenia istniejących kompleksów uprawowych lub areałów dla wypasów zwierząt. Mogą zostać wykorzystane też do wprowadzenia nowych kierunków hodowlano-pastwiskowych, sadowniczych, rybackich, ekologicznych, rekreacyjnych np. szkółek jeździeckich, przez co zwiększy się ochronę środowiska naturalnego i kulturowego. Pola te powinny wrócić do produkcji rolnej ponieważ są korzystnie położone dla rolników, bliżej terenów zabudowanych i głównych dróg, o lepszych warunkach upraw, również ze względu na sąsiedztwo gruntów obecnie wykorzystywanych rolniczo.

Grunty odłogowane wskazane do rolniczego użytkowania

Tabela 78

Lp.	Obręb	Grunty odłogowane wskazane do rolniczego użytkowania										
		razem	z samosiewem		podmokłe		w tym grunty orne, sady		w tym łąki		w tym pastwiska	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Nowa Karczma	0,96	0,54	56,3	-	-	0,55	57,3	0,41	42,7	-	-
2	Rudzica	15,41	12,96	84,1	1,88	12,2	6,97	45,2	5,02	32,6	3,42	22,2
3	Siekierzyn	28,88	16,27	56,3	4,04	14,0	7,57	26,2	15,68	54,3	5,63	19,5
4	Wesołówka	6,64	4,48	67,5	3,15	47,4	3,10	46,7	0,68	10,2	2,86	43,1
5	Wyręba	4,33	3,65	84,3	-	-	0,60	13,9	2,25	52,0	1,48	34,2
6	Zaręba	37,22	22,91	61,6	-	-	17,86	48,0	12,41	33,3	6,95	18,7
Gmina ogółem		93,44	60,81	65,1	9,07	9,7	36,65	39,2	36,45	39,0	20,34	21,8

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi, inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Przywrócenie gruntów odłogowanych do produkcji rolnej wymagać będzie wykonania wielu zabiegów rekultywacyjnych m.in. wycięcia samosiewów, wykoszenia zbędnej roślinności,

odkameniania czy użyźniania gleb oraz poprawy stanu infrastruktury rolniczej (dróg, rowów, zbiorników wodnych, przepustów). Zabiegi te można przeprowadzić z wykorzystaniem dotacji pochodzących z budżetu województwa dolnośląskiego na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych. Jeżeli nie jest możliwe przywrócenie do rolniczego użytkowania odłogowanych łąk, pastwisk, sadów, gruntów ornych z uwagi na brak użytkownika, wysokie nakłady i koszty produkcji, wskazane byłoby ich przekształcenie na grunty leśne przez samozalesienia.

Na terenach planowanych inwestycji i dróg położonych jest 149,41 ha gruntów odłogowanych i jest to 35,0% wszystkich odłogów zlokalizowanych w gminie. W poszczególnych obrębach udział takich gruntów odłogowanych wynosi od 25,8% w Rudzicy do 53,2% w Wesołównie. Są to powierzchnie od 6,37 ha w Nowej Karczmie do 67,52 ha w Siekierczynie przeznaczone głównie na budownictwo mieszkaniowe. Część tych pól objęta jest sukcesją leśną lub porośla mocnym samosiewem 96,93 ha (64,9% pól odłogowanych przeznaczonych na inwestycje) i znajduje się we wszystkich obrębach. Świadczy to o długim czasie wyłączenia użytków rolnych z produkcji. Natomiast tereny podmokłe zajmują ok. 2,00 ha. Na cele inwestycyjne odejdzie:

- 68,12 ha gruntów ornych odłogowanych, w tym gleb klas III - 18,05 ha, IVa – 24,95 ha, IVb – 12,40 ha, V, VI – 12,72 ha;
- 26,68 ha łąk odłogowanych, w tym gleb klas III – 8,74 ha, IV – 12,62 ha i V, VI – 5,32 ha;
- 54,61 ha pastwisk odłogowanych, w tym gleb klas III – 20,80 ha, IV – 29,80 ha i V, VI – 4,01 ha.

Grunty odłogowane położone na terenach przyszłych inwestycji i dróg

Tabela 79

Lp.	Obręb	Grunty odłogowane położone na terenach planowanych inwestycji i dróg										
		razem	z sukcesją leśną, z samosiewem		podmokłe		w tym grunty orne, sady		w tym łąki		w tym pastwiska	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Nowa Karczma	6,37	5,64	88,5	-	-	3,01	47,3	0,72	11,3	2,64	41,4
2	Rudzica	20,35	17,49	85,9	0,42	2,1	8,11	39,9	2,83	13,9	9,41	46,2
3	Siekierczyn	67,52	44,02	65,2	1,44	2,1	27,71	41,0	13,65	20,2	26,16	38,7
4	Wesołowka	13,30	4,71	35,4	0,11	0,8	9,29	69,8	0,41	3,1	3,60	27,1
5	Wyřęba	9,63	8,38	87,0	-	-	4,14	43,0	1,94	20,1	3,55	36,9
6	Zaręba	32,24	16,69	51,8	-	-	15,86	49,2	7,13	22,1	9,25	28,7
Gmina ogółem		149,41	96,93	64,9	1,97	1,3	68,12	45,6	26,68	17,9	54,61	36,6

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi, inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Odłogowane grunty rolne przeznaczone na cele inwestycyjne, do czasu ich realizacji powinny być użytkowane, ponieważ:

- 85,2% z nich (127,36 ha) jest dobrej jakości, w tym klas III (47,59 ha) i IV (79,77 ha);

- są korzystnie położone, z dobrym dojazdem i blisko siedziby gospodarstwa;
- niezagospodarowane pogarszają warunki wodne i glebowe na gruntach sąsiednich;
- wpływają na zły stan infrastruktury rolniczej;
- obniżają walory przyrodniczo-krajobrazowe i stają się często miejscem składowania śmieci;
- reorganizują przestrzeń rolniczą poprzez utrudnienie dojazdu do pól uprawnych innym gospodarstwom, a także dojazd do miejsc atrakcyjnych turystycznie;
- nasilają erozję i zakwaszenie gleb;
- umożliwiają rozrastanie się chwastów, samosiewów, roślin inwazyjnych na działki sąsiednie, przez co zwiększa się zużycie nawozów, środków ochrony roślin i zabiegów mechanicznych;
- wymuszają tworzenie się nowych i często dłuższych przejazdów przez obszary leśne, cenne przyrodniczo, a to skutkuje pojawieniem się większej ilości sprzętu rolniczego i zanieczyszczeń w środowisku.

Na terenach planowanych wód powierzchniowych położonych jest 3,16 ha gruntów odłogowanych (0,7% odłogów w gminie) i znajdują się one w 3 obrębach: Rudzica, Siekierzyn, Zaręba. Są to nieduże powierzchnie z tego 1,31 ha w Siekierzynie jest objęta sukcesją leśną, a 0,72 ha w Rudzicy i 1,08 ha w Siekierzynie – podmokła. W powierzchni tej występują jedynie użytki zielone, w tym łąki zajmują 1,94 ha, a pastwiska 1,22 ha. To gleby średnich klas bonitacyjnych IV – 2,06 ha, V – 0,76 ha i III – 0,34 ha. Grunty te położone są wzdłuż cieków Lipnika w Rudzicy i dopływów Siekierki w Siekierzynie i w Zarębie. Po wybudowaniu zbiorników wodnych lub satwów, zwiększą istniejące kompleksy wodne.

Grunty odłogowane przeznaczone na zbiorniki wodne

Tabela 80

Lp.	Obręb	Grunty odłogowane przeznaczone na tereny wód powierzchniowych									
		razem	z sukcesją leśną, z samosiewem		podmokłe		w tym łąki		w tym pastwiska		
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	Nowa Karczma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Rudzica	0,72	-	-	0,72	100,0	0,27	37,5	0,45	62,5	
3	Siekierzyn	1,76	1,31	74,4	1,08	61,4	1,17	66,5	0,59	33,5	
4	Wesołówka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5	Wyłęba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	Zaręba	0,68	-	-	-	-	0,50	73,5	0,18	26,5	
Gmina ogółem		3,16	1,31	41,5	1,80	57,0	1,94	61,4	1,22	38,6	

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi, inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Na terenach planowanych zalesień położonych jest tylko 0,70 ha gruntów odłogowanych (0,2% odłogów w gminie) i znajdują się one w 5 obrębach. Są to nieduże powierzchnie z tego 0,42 ha stanowią grunty orne, 0,07 ha łąki, a 0,21 ha pastwiska. To gleby słabych klas bonitacyjnych V, VI – 0,49 ha i IV – 0,21 ha. W powierzchni tej 0,24 ha jest podmokła. Grunty odłogowane przeznaczone do zalesienia zwiększą istniejące kompleksy leśne oraz podwyższą wskaźnik lesistości gminy.

Grunty odłogowane przeznaczone na zalesienia

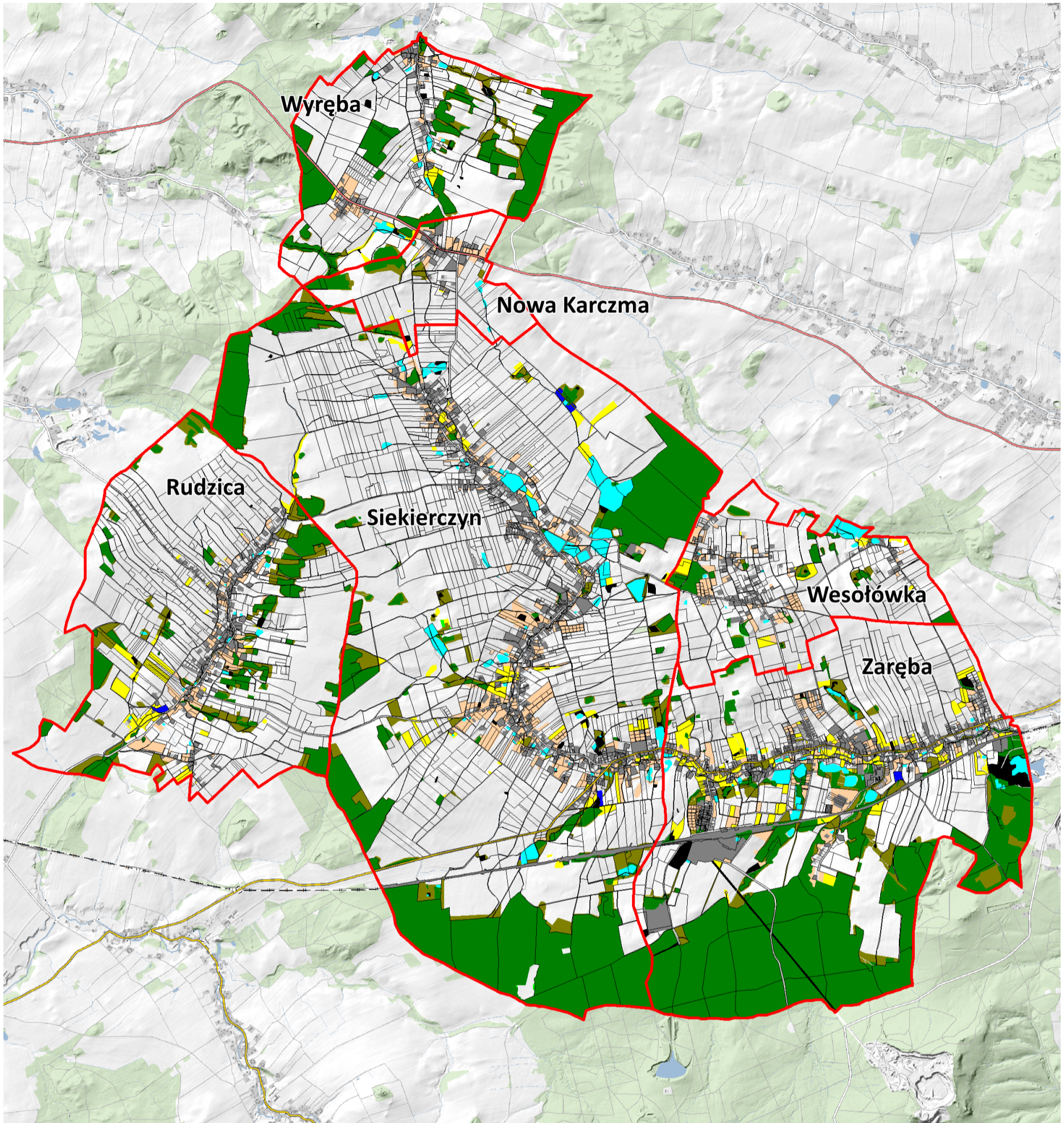
Tabela 81

Lp.	Obręb	Grunty odłogowane wskazane do zalesienia											
		razem	z samosiewem		podmokłe		w tym grunty orne, sady		w tym łąki		w tym pastwiska		
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	Nowa Karczma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Rudzica	0,03	0,03	100,0	-	-	0,03	100,0	-	-	-	-	
3	Siekierczyn	0,42	0,42	100,0	0,24	57,1	0,14	33,3	0,07	16,7	0,21	50,0	
4	Wesołówka	0,16	0,16	100,0	-	-	0,16	100,0	-	-	-	-	
5	Wyręba	0,07	0,07	100,0	-	-	0,07	100,0	-	-	-	-	
6	Zaręba	0,02	0,02	100,0	-	-	0,02	100,0	-	-	-	-	
Gmina ogółem		0,70	0,70	100,0	0,24	34,3	0,42	60,0	0,07	10,0	0,21	30,0	

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi, inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Fot. 39. Grunty podatne na erozję – obręb Rudzica

LEGENDA

Zagospodarowanie gruntów odłogowanych przez:

	dotychczasowe użytkowanie		nieużytki i kopaliny
	planowane inwestycje i drogi		zbiorniki wodne istniejące
	rolnicze użytkowanie		tereny zabudowane i zainwestowane istniejące
	planowane tereny wód powierzchniowych		lasy i zadrzewienia istniejące
	zalesienia		granica obrębu / gminy

Rys. 87. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

7.2. Ochrona gruntów rolnych

W gminie dominują gleby średnio ciężkie do uprawy (ok. 74,0%) Kompleksu 2 i Kompleksu 3 oraz gleby lekkie do uprawy Kompleksu 5. Wśród łąk i pastwisk ok. 97,0% to użytki zielone średnie. Wszystkie gleby są w zasadzie bogate w tlenek magnezu i potasu, nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych norm metali ciężkich, ale o potrzebach wapnowania. Ich odczyn pH kwalifikuje je jako gleby bardzo kwaśne i kwaśne, w związku z tym wiele użytków rolnych wymaga przeprowadzenia wapnowania, a część z tych gleb potrzebuje wapnowania.

Fot. 40. Grunty podatne na erozję – obręb Zaręba

Z uwagi na warunki gospodarcze, klimatyczne i rzeźbę terenu, najważniejsza jest **ochrona gleb przed erozją wietrzną, wodną i suszą**. Część obszaru **zagrożona jest głównie erozją wietrzną** o średnim natężeniu (35,1% obszaru gminy), obręby: Nowa Karczma, Rudzica i Siekierzyn oraz o słabym natężeniu (14,8%), obręby: Wesołówka, Rudzica. Silna erozja wietrzna obejmuje 5,1% powierzchni gminy i występuje najbardziej w Nowej Karczmie i Wyrębie. Zagrożenie erozją wodną występuje w stopniu słabym i obejmuje 21,5% powierzchni gminy, nie występuje lub jest bardzo małe 29,6%. Lokalnie w Wesołówce występuje erozja wodna o średnim natężeniu, która w całej gminie dotyczy 3,8%. W wyniku erozji następuje degradacja gleb, zmiana jej miąższości i składu organicznego, zbytnie przesuszenie, co przyczynia się do zmniejszenia jej jakości i plonowania. Zagrożeniu temu sprzyjają:

- intensywne kierunki produkcji roślinnej i pozostawianie pól bez okrywy roślinnej,
- słabsza jakość gleb i jej podatność na suszę,

- niska lesistość poszczególnych obrębów,
- brak zadrzewień, zakrzewień śródpolnych i liniowych,
- zaorywanie łąk, pastwisk, dróg, rowów, likwidacja sadów na rzecz gruntów ornych,
- brak stref buforowych na granicy grunty orne a wody powierzchniowe,
- monokultury upraw lub nieprawidłowa metoda uprawy np. wzdłuż stoku,
- wyrobiska pokopalniane i działalność przemysłowa,
- zły stan infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- warunki klimatyczne takie jak niska ilość opadów, silne wiatry.

Skutki erozji i suszy na terenie gminy ograniczyć mogą: nowe zalesienia i zadrzewienia, utrzymanie samoistnie powstałych oczek wodnych i zadrzewień śródpolnych, odbudowa i budowa nowych zbiorników wodnych i rowów melioracyjnych, konserwacja cieków naturalnych, modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych, rekultywacja wyrobisk pokopalnianych, uporządkowanie miejsc zaśmieconych, rozwój sadownictwa i kierunków łąkowo-pastwiskowych. Działania, które przyniosą korzyści dla ochrony gleb i całego środowiska wskazane w planie to:

- zalesienia, na które wskazano 74,67 ha głównie gruntów ornych (53,20 ha) klas V i VI, natomiast nowe tereny już zalesione wg zmian użytkowania gruntów zajmują ok. 1,50 ha;
- zachowanie dróg nieprzydatnych rolniczo, które funkcjonują w terenie jako zadrzewienia śródpolne i śródleśne, na które wskazano 10,03 km dróg na 5,42 ha;
- pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu ok. 180,00 ha gruntów odłogowanych, na których wystąpiła już sukcesja leśna. Położone są one w sąsiedztwie lasów i zadrzewień śródpolnych, w dolinach cieków i zbiorników wodnych, na terenach podmokłych i cennych przyrodniczo. Są to głównie grunty orne 73,35 ha, łąki 75,87 ha i pastwiska 29,94 ha, gleb klas IV 102,14 ha, V i VI 49,57 ha;
- racjonalne zagospodarowanie nieużytków, które zajmują 26,64 ha, z tego naturalnie zadrzewione i zakrzewione obejmują ok. 15,00 ha, a zbiorniki wodne występujące na nich ok. 8,00 ha. Niecałe 1,60 ha nieużytków przekształcono na grunty orne i użytki zielone, które wymagają aktualizacji w egib, natomiast pozostałe nieużytki ok. 2,00 ha powinny być zachowane w dotychczasowym stanie. Z uwagi na własność 17,00 ha nieużytków należy do osób prywatnych, 3,48 ha Gminy, 4,88 ha KOWR, 0,92 ha do PGL Nadleśnictwa Świeradów i 0,36 ha Zakładu Karnego Zaręba. W mpzp wsi dla 13,46 ha (tj. 50,5%) nieużytków określono kierunek zagospodarowania jako: wody powierzchniowe 4,74 ha (17,8%), lasy i zadrzewienia 4,49 ha (16,9%) i tereny inwestycyjne 4,23 ha (15,9%). Na większości z nich kierunek ten został zrealizowany. Zatem pozostanie jeszcze 13,18 ha (49,5%) nieużytków, które powinny zostać zachowane w dotychczasowym stanie;

- uporządkowanie miejsc zaśmieconych, tzw. „dzikich wysypisk śmieci”. Łącznie stwierdzono 16 takich miejsc, w 4 obrębach, z tego najwięcej w Rudzicy 7, głównie na działkach prywatnych;
- wprowadzenie zadrzewień liniowych, które wskazano na długości 22,55 km, we wszystkich obrębach, szczególnie o niskiej lesistości. Będą to zadrzewienia w większości jednostronne przy drogach wskazanych do przebudowy, co przyspieszyć może ich nasadzenie;
- rolnicze użytkowanie gruntów odłogowanych, gdzie wskazano 93,44 ha takich pól, w tym 36,65 gruntów ornych, 36,45 ha łąk i 20,34 ha pastwisk. Są to gleby głównie klas IV i III, o korzystnych warunkach dla produkcji roślinnej i zwierzęcej. Pola odłogowane często stają się miejscem składowania odpadów, negatywnie wpływają na jakość gleb i plonowanie, stan wód, szaty roślinnej i walorów krajobrazowych wsi, pogarszają warunki uprawy sąsiednich gruntów;
- budowa nowych zbiorników wodnych, dla których w mpzp wsi wskazano tereny o łącznej powierzchni ok. 20,00 ha. Na znacznej części tego obszaru już powstały zbiorniki wodne i stawy hodowlane, natomiast na obszarze 4,34 ha w 3 obrębach mogą powstać kolejne zbiorniki;
- rekultywacja gruntów zdegradowanych, na którą wskazano 2,80 ha, 1 miejsce Rudzicy i 3 w Zarębie. Są to tereny użytków rolnych i nieużytków, związane z eksploatacją piasku, zlokalizowane na 3 działkach prywatnych: Rudzica dz. 96/1 (użytki rolne), Zaręba dz. 151 i 125 (użytki rolne) oraz na 1 działce gminnej w Zarębie dz. 226 (nieużytek). Duży teren po wyrobisku złoża przy kopalni bazaltu w Zarębie jest już rekultywowany w kierunku leśnym, a część tego obszaru zalano wodą. Na nieużytku w Zarębie dochodzi do samozalesienia. Preferowanym kierunkiem rekultywacji z uwagi na rzeźbę terenu i zagospodarowanie sąsiednich gruntów jest kierunek rolny (w Rudzicy), leśny lub wodny (w Zarębie).

Fot. 41. Miejsce wymagające uporządkowania – obręb Siekierzyn

Fot. 42. Miejsce wymagające zagospodarowania – obręb Rudzica

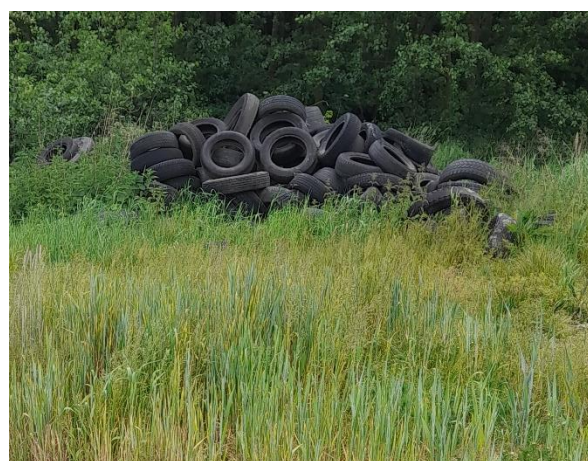
Część zaoranych łąk i pastwisk przy ciekach wodnych, lasach, terenach cennych przyrodniczo, erozyjnych **powinna wrócić do stanu ewidencyjnego**, a część gruntów ornych powinna zostać zamieniona na użytki zielone. Jednakże część z tych gruntów jest przeznaczona w opracowaniach planistycznych na cele inwestycyjne i mieszkaniowe.

Skutkiem erozji, słabszych gleb, ale też intensyfikacji produkcji rolnej jest nadmiar kamieni na polach, które utrudniają uprawy mechaniczne. W tym zakresie gospodarstwa oraz przedsiębiorstwa rolne działają indywidualnie. Występują jednak miejsca, w których problem jest większy i wymaga większych nakładów prac w celu usuwania nadmiaru kamieni z pól. Usunięcie kamieni na gruntach rolnych jest finansowane ze środków budżetu województwa dolnośląskiego w ramach dotacji celowej na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych. Wyeliminowanie nadmiaru kamieni na gruntach rolnych powoduje zmniejszenie uszkodzeń maszyn rolniczych, ułatwia wykonywanie prac polowych i wzrost plonowania.

Dostosowanie użytkowania gruntów do warunków przyrodniczych wpłynie na rozwój ekstensywnych i ekologicznych kierunków produkcji, w tym na zagospodarowanie nowych areałów dla wypasów zwierząt, które dotąd były odłogowane. Wpłynie też na powstanie terenów rekreacyjnych np. szkółek jeździeckich. Zwiększy się ochronę również środowiska kulturowego. Jeżeli nie jest możliwe przywrócenie zlikwidowanych łąk, pastwisk, sadów, zadarnienie gruntów ornych z uwagi na brak użytkownika lub wysokie nakłady, wskazane byłoby ich przekształcenie na grunty leśne przez samozalesienia. W miejscach tych korzystniejsze jest prowadzenie kierunków leśnych, pastwiskowo-łąkowych niż roślinnych.

Fot. 43. Grunty porośnięte samosiewem – obręb Zaręba

Fot. 44. Miejsce wymagające uporządkowania – obręb Rudzica

W porównaniu do stanu z 2005 r. stwierdzono:

- w obrębach znacznie poprawił się stan dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, co ma wpływ na stan zagospodarowania gruntów;

- wzdłuż dróg, przy obiektach użyteczności publicznej (boiskach sportowych, terenach rekreacyjnych, placach zabaw) wprowadzane są zadrzewienia liniowe;
- w dużym stopniu zachowane zostały zadrzewienia i zakrzewienia cieków, rowów, zbiorników wodnych, nieużytków, które są korzystne dla środowiska z uwagi na ich funkcje ochronne;
- poprawił się stan zbiorników wodnych głównie z uwagi na ich funkcje hodowlane i rekreacyjne;
- obszar łąk i pastwisk zmniejszył się o 507,00 ha, a tylko w poszczególnych obrębach zwiększył się przez utrzymywanie użytków zielonych, rozwój hodowli zwierząt i rekreacji (o 114,03 ha);
- obszar terenów zalesionych i zadrzewionych zwiększył się, na co duży wpływ ma sukcesja leśna na gruntach rolnych, nieużytkach i na niewykorzystywanych drogach (o ok. 40,00 ha);
- zmniejszyła się powierzchnia terenów podmokłych m.in. przez udrożnienie rowów, cieków, przepustów, budowę zbiorników wodnych, przez zwiększenie powierzchni zadrzewionej;
- niska obsada inwentarza wpływa nadal na nie użytkowanie wszystkich łąk i pastwisk, ponieważ tylko lokalnie wypasają się konie i bydło. Brak wypasów powoduje, że użytki zielone zarastają lub są zaorywane, ale równie często drogi i rowy obsługujące te pola. Przyczyną takiej sytuacji jest podobnie do lat ubiegłych: trudniejsze warunki terenowe (skarpy, doliny cieków, sąsiedztwo lasów, oddalenie od siedziby gospodarstwa, słabsza jakość gleb), rozwój nierolniczych kierunków czy posiadanie innych źródeł dochodów;
- zwiększyła się powierzchnia gruntów ornych o 523,24 ha, mimo że część z niej zadarniono;
- zwiększyła się powierzchnia odłogów o 84,00 ha, nawet w typowo rolniczych wsiach głównie z powodu przeznaczenia ich na cele inwestycyjne, brak użytkownika, co dotyczy szczególnie gruntów prywatnych;
- znacznie zmniejszyła się powierzchnia sadów o 23,91 ha, a nowe sady powstały tylko w 3 wsiach na powierzchni 11,41 ha.

Planowane zagospodarowanie nieużytków wg mpzp wsi

Tabela 82

Lp.	Obręb	Planowane zagospodarowanie nieużytków wg mpzp wsi											
		stan egib		jako wody powierzchniowe		jako lasy i zadrzewienia		jako tereny inwestycyjne		razem zagospodarowane		pozostanie	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	Nowa Karczma	0,42	0,07	16,7	-	-	-	-	0,07	16,7	0,35	83,3	
2	Rudzica	1,31	0,07	5,3	0,31	23,7	0,23	17,6	0,61	46,6	0,70	53,4	
3	Siekierzyn	13,59	2,05	15,1	1,30	9,6	2,17	16,0	5,52	40,6	8,07	59,4	
4	Wesołówka	0,56	0,28	50,0	0,04	7,1	0,13	23,2	0,45	80,4	0,11	19,6	
5	Wyręba	3,28	0,95	29,0	0,84	25,6	0,71	21,6	2,50	76,2	0,78	23,8	
6	Zaręba	7,48	1,32	17,6	2,00	26,7	0,99	13,2	4,31	57,6	3,17	42,4	
Gmina ogółem		26,64	4,74	17,8	4,49	16,9	4,23	15,9	13,46	50,5	13,18	49,5	

Źródło: dane egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi

Miejsca wymagające uporządkowania i rekultywacji

Tabela 83

Lp.	Obręb	Miejsca wymagające uporządkowania lub rekultywacji				
		liczba	nazwa	nr działki	własność/podmiot	wskazane prace / potrzeba
1	2	3	4	5	6	7
1	Nowa Karczma	1	śmieci w lesie (dawne wyrobisko)	36/12	SP KOWR	uporządkowanie
2	Rudzica	8	skład opn na polu (przy lesie)	1053	prywatna	uporządkowanie
			śmieci (składowisko i porozrzucane) w lesie	502	prywatna	uporządkowanie
			ruiny budynku	322/1	prywatna	uporządkowanie
			śmieci, opony	921/8	prywatna	uporządkowanie
			śmieci w wyrobisku	802	prywatna	uporządkowanie
			jama w polu (wydobycie piasku)	96/1	prywatna	rekultywacja (0,41 ha) - kierunek rolny
			ruiny budynku	972	prywatna	uporządkowanie
			ruiny budynku	535/1	prywatna	uporządkowanie
3	Siekierczyn	5	śmieci przy linii PKP (2 miejsca)	1910	SP PKP	uporządkowanie
			ruiny budynku	1580/2	Starosta Lubański	uporządkowanie
			śmieci	638	prywatna	uporządkowanie
			śmieci na nieużytku	1229/5	SP KOWR	uporządkowanie
4	Wesołówka	-	-	-	-	-
5	Wyłęba	-	-	-	-	-
6	Zaręba	5	wydobycie piasku	151	prywatna	rekultywacja (0,64 ha) - kierunek leśny lub wodny
			nieczynne wyrobisko	125	prywatna	rekultywacja (0,58 ha) - kierunek leśny lub wodny
			śmieci przy linii PKP (2 miejsca)	376/8	SP PKP	uporządkowanie
			śmieci w wyrobisku	226	Gmina	uporządkowanie (1,17 ha) i rekultywacja - kierunek leśny
Gmina ogółem		19	-	-	-	rekultywacja (2,80 ha)

Źródło: dane egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacja terenowa DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Fot. 45. Wyrobisko piasku – obręb Zaręba

7.3. Scalenie gruntów

Województwo dolnośląskie to region o dużym potencjale produkcyjnym i zróżnicowanym stopniu jego wykorzystania. Warunki przyrodnicze głównie wyznaczają potencjał rolnictwa, ale o rzeczywistym stopniu jego wykorzystania decydują też uwarunkowania organizacyjne, strukturalne i ekonomiczne. Nieprawidłowy rozłóg gruntów gospodarstw rolnych widoczny jest niemal w każdej wsi, przez co wydłuża czas dojazdu do pól i zwiększa koszty transportu. Produkcja rolna wymaga więcej nakładów na wykonywanie prac na małych, niewygodnych do upraw mechanicznych i rozproszonych działkach szczególnie, że w gminie dominuje kierunek polowy i paszowy.

Poprawę niekorzystnego rozłogu gruntów przez przekształcenie obecnego układu działek w możliwie duże, regularnie ukształtowane działki wraz ze zmniejszeniem ich liczby w ramach jednego gospodarstwa i w całym obrębie, można zrealizować przez **scalenie gruntów**. Pozwoli to na połączenie działek ewidencyjnych jednego właściciela i wydzielenie nowych o takim samym lub zmienionym położeniu w stosunku do pierwotnego, ale większym areale. Działki gospodarstw rolnych będą lepiej rozmieszczone w stosunku do siedliska oraz gruntów dzierżawionych. Prace scaleniowe zapewniają każdej działce dostęp do drogi przez zaprojektowanie funkcjonalnego układu komunikacyjnego oraz pozwolą na uporządkowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Celem scalenia jest też taki układ działek, który poprawi warunki wodne i zwiększy walory krajobrazowe tych wsi. Ze względów glebowych, dominujących kierunków produkcji, planowanych inwestycji, obszarów cennych przyrodniczo scalenie gruntów nie jest wskazane we wszystkich wsiach gminy. Analizując uwarunkowania naturalne, strukturę obszarową gospodarstw rolnych w tym różniczan, rozdrobnienie i szachownicę gruntów, zasób gruntów SP KOWR wraz z dzierżawami, zasób gruntów Gminy, stan dróg, rowów i przepustów, kierunki rozwoju **do przeprowadzenie scalenia gruntów wskazano obręby, Siekierczyn i Rudzicę**. Wynika to z tego, że:

- to duże, rolnicze wsie, o najlepszych warunkach do rozwijania produkcji roślinnej na terenie gminy. Zasób łąk i pastwisk również pozwala na rozwijanie kierunków specjalistycznych, wypasów zwierząt, na co wskazane są większe powierzchnie działek użytków zielonych;
- są to obszary o niskiej lesistości, małych deniwelacjach terenu, o glebach dobrej i średniej jakości, klas III i IV. Największym zagrożeniem tych gleb jest erozja, którą można ograniczyć przez realizację: zaplanowanych zadrzewień przy drogach wskazanych do przebudowy, zalesień i rekultywację wyrobisk pokopalnianych w kierunku leśnym lub wodnym;
- z obszarów chronionych i cennych przyrodniczo obecnie występują pojedyncze stanowiska fauny i flory chronionej, pomniki przyrody ożywionej, aleje drzew, drzewa o walorach pomnikowych, użytek ekologiczny Jezioro Formoza w Siekierczynie;

- w obrębach nie ma udokumentowanych i eksploatowanych złóż naturalnych, natomiast nieczynne wyrobiska pokopalniane wymagają rekultywacji;
- miejscowości są atrakcyjne turystycznie i mają korzystne warunki do wielofunkcyjnego rozwoju, posiadają obiekty zabytkowe i cenne kulturowo, szlaki turystyczne o znaczeniu ponadlokalnym. Prace scaleniowe i zagospodarowanie poscaleniowe mogą przyczynić się do jeszcze większego rozwoju turystyki i rekreacji tych wsi;
- funkcjonuje tu największa liczba gospodarstw rolnych indywidualnych z gminy o niekorzystnej strukturze obszarowej, w której dominują gospodarstwa do 5,00 ha, o niskiej średniej powierzchni i niskim udziale gospodarstw tzw. towarowych (od 15,00 ha);
- w obrębach położone są grunty gospodarstw różniczan;
- największy zasób gruntów KOWR w gminie położony jest w Rudzicy i Siekierzynie, powyżej 100,00 ha (160 i 74 działek) z tego ok. 70,0% wydzierżawiono. Do zagospodarowania zostało ok. 93,00 ha, stąd część tych gruntów można wykorzystać na cele publiczne;
- obręby te charakteryzuje tzw. „szachownica gruntów”, działki są oddalone od siebie i siedziby gospodarstwa, równie często położone w 2 lub 3 sąsiadujących ze sobą obrębach;
- sieć drogowa wymaga modernizacji i lepszego ukształtowania. Drogi dobre z masy bitumicznej łączą miejscowości lub zlokalizowane są w obszarach zabudowanych. Drogi złe, gruntowe, o zniszczonych przepustach, nieutwardzone, przebiegające poza granicami własnych działek w wielu miejscach zapewniają dojazd do gruntów rolnych i leśnych. Część z dróg zaorano, a część samoistnie zarosła, przez co nie jest przejezdna. Przebudowa dróg, modernizacja przepustów, rekultywacja dróg zbędnych, likwidacja działek dróg zaoranych, wprowadzenia odwodnień i zadrzewień przydrożnych, zaprojektowanie nowych dróg jest realizowana w trakcie scalenia i zagospodarowania poscaleniowego;
- część działek nie ma dostępu do drogi o charakterze publicznej, przez co dojazd do pól odbywa się drogami prywatnymi, wewnętrznymi lub z działki sąsiedniej tego samego właściciela;
- grunty przewidziane do wyłączenia z produkcji rolnej w opracowaniach planistycznych zlokalizowane są przy terenach zainwestowanych i głównych szlakach komunikacyjnych, nie reorganizują rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Są przeznaczone głównie na zabudowę mieszkaniową i tereny zainwestowania wiejskiego;
- występują tu dobre warunki dla zalesień, głównie przy istniejących kompleksach leśnych. Jest też wiele miejsc, na których dochodzi do samozalesienia wskutek długiego czasu odłogowania pól, nieużytkowania dróg, braku konserwacji rowów. Na terenie wsi występują grunty o zmienionym sposobie użytkowania czy nowe zbiorniki wodne. Trwałe zmiany w użytkowaniu gruntów wymagają aktualizacji geodezyjno-prawnej, a prace scaleniowe pozwolą na uporządkowanie rolniczej przestrzeni zgodnie z obecnym stanem zagospodarowania;

- część rowów, zbiorników wodnych i cieków naturalnych wymaga poprawy stanu istniejącego, modernizacji urządzeń komunikacyjnych, regulacji geodezyjno-prawnej, a ich działki dostosowania do aktualnych przepisów prawnych. Wiele rowów nie istnieje w terenie lub ich przebieg różni się od stanu dokumentacji;
- działki cieków Siekierka w Siekierzynie i Lipniaka w Rudzicy są podzielone działkami dróg gminnych i powiatowych, szczególnie Siekierka - w 26 miejscach, tym w 5 miejscach działkami dróg powiatowymi, w 1 miejscu drogą wojewódzką 357;
- w Planie urządzeniowo-rolnym gminy Siekierzyn z 2005 r. również te wsie wskazano do przeprowadzenia prac scaleniowych.

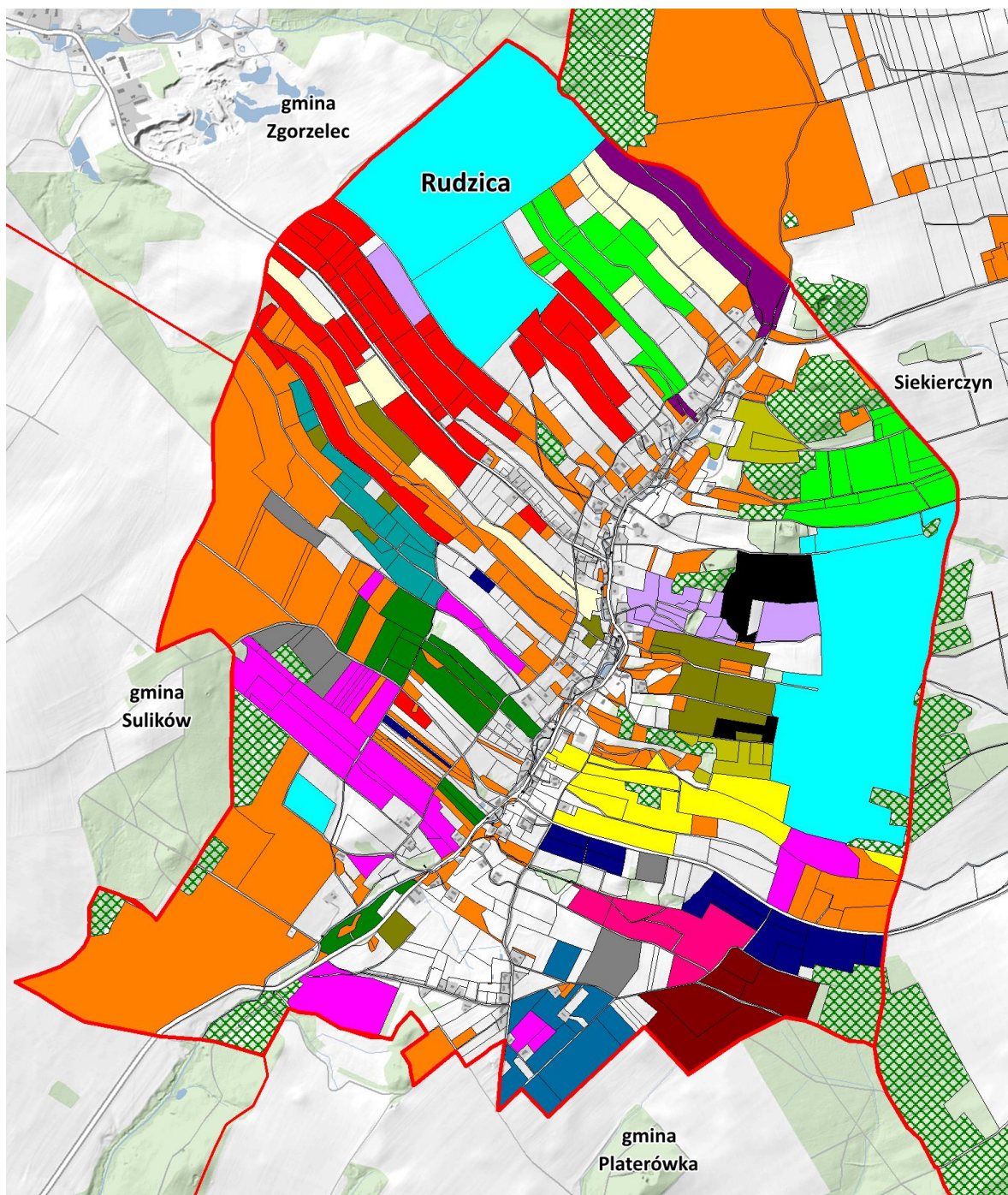
Powierzchnia gruntów rolnych wskazanych do scalenia obejmuje 2367,81 ha, co stanowi 62,6% gruntów rolnych w gminie. Postępowanie scaleniowe prowadzi Starosta Powiatu jako zadanie z zakresu administracji rządowej ze środków budżetu państwa i Unii Europejskiej (100,0%). Wszczęcie postępowania scaleniowego, zgodnie z ustawą *O scalaniu i wymianie gruntów*, następuje na wniosek większości właścicieli gospodarstw rolnych położonych na projektowanym obszarze scalenia lub na wniosek właścicieli gruntów, których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia. Scalenie gruntów daje wiele korzyści, ponieważ:

- zmniejsza się liczbę działek ewidencyjnych w poszczególnych gospodarstwach, a tym samym w obrębie oraz powiększa ich średnią wielkość;
- zmniejsza się odległości działek od siedliska, a tym samym skraca się czas dojazdu do pól;
- eliminuje się działki o kształtach nieregularnych, niedogodnych do uprawy mechanicznej;
- zapewnia się każdej nowo wydzielonej działce dostęp do drogi;
- poprawia się strukturę obszarową gospodarstw rolnych;
- następuje uporządkowanie stanu prawnego nieruchomości objętych postępowaniem scaleniowym i doprowadzenie do wzajemnej zgodności stanu prawnego i ewidencyjnego ze stanem faktycznym na gruncie, a tym samym synchronizację dokumentacji katastralnej z księgami wieczystymi;
- nieodpłatnie znosi się współwłasności nieruchomości położonych na obszarze scalenia oraz podziały wspólnot gruntowych za zgodą tych osób i zbędnych służebności gruntowych;
- następuje trwała stabilizacja nowych granic działek ewidencyjnych i wydzielenie gruntów na cele użyteczności publicznej.

W ramach zagospodarowania poscaleniowego realizowana jest:

- budowa wydzielonych w ramach postępowania scaleniowego i zgodnie z mpzp dróg;
- przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, w tym urządzenie przepustów;
- korekta przebiegu oraz poprawa parametrów technicznych urządzeń melioracji wodnych niezbędnych do ułatwienia zagospodarowania gruntów;

- przystosowanie gruntów wydzielanych działek do podjęcia na nich racjonalnych prac agrotechnicznych, w tym likwidacja zbędnych dróg oraz roboty rekultywacyjne umożliwiające uprawę mechaniczną nowych działek.

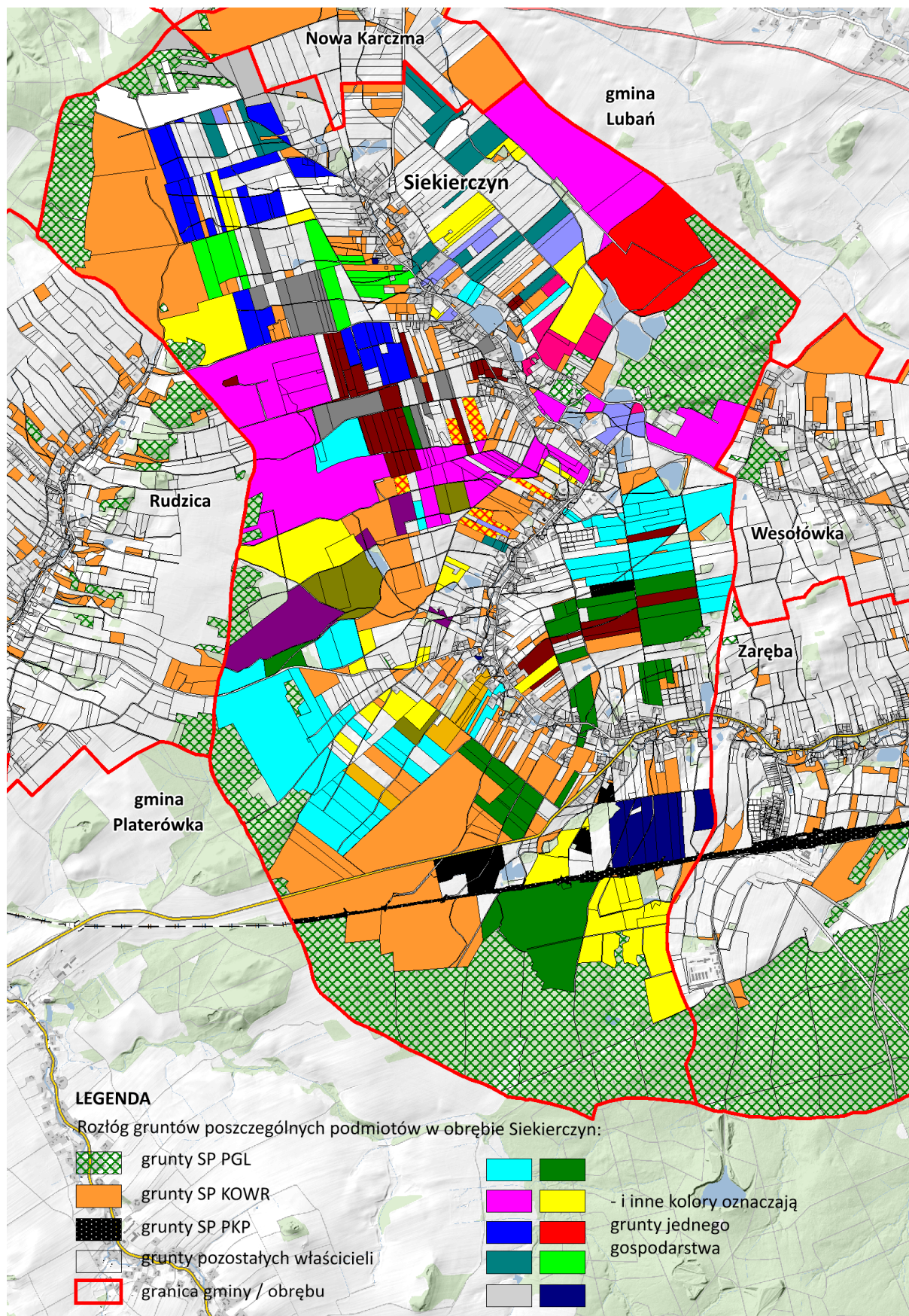

LEGENDA

Rozród gruntów poszczególnych podmiotów w obrębie Rudzica:

	grunty SP PGL		
	grunty SP KOWR		- i inne kolory oznaczają grunty jednego gospodarstwa
	grunty pozostałych właścicieli		
	granica gminy / obrębu		
			
			

Rys. 88. Rozród gruntów w obrębie Rudzica

Rys. 89. Rozród gruntów w obrębie Siekierczyn

8. POPRAWA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

8.1. Wody płynące oraz ochrona przed powodzią

Stan cieków naturalnych i ochrona przed powodzią na terenie gminy została przedstawiona w różnych opracowaniach o skali ponad lokalnej, z której wynika, że gospodarka przestrzenna i komunalna prowadzona na terenie zlewni ma decydujący wpływ na stan zasobów wodnych. Struktura użytkowania gruntów, sposób zagospodarowania terenu, bieżące zarządzania wodami opadowymi również wpływa na występowanie lokalnych powodzi, podtopień czy niżówek. Stan gospodarki wodno-ściekowej, zużycie nawozów mineralnych, obsada zwierząt wpływają na stan fizykochemiczny wód powierzchniowych i podziemnych, dlatego należy dążyć do utrzymywania w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśne cieki w obszarach cennych przyrodniczo m.in. ciek Pstrążna, Gozdnicę, Trójnicę.

W Programie małej retencji wodnej w województwie dolnośląskim dokonano oceny zasobów wodnych województwa dolnośląskiego pod kątem potrzeb retencjonowania wody dla rolnictwa, gdzie właściwym wskaźnikiem był klimatyczny bilans wodny okresu lata. Wg tej oceny Nyska Łużycką zalicza się do rzek ubogich w wodę, a Kwisę do rzek zasobnych, co wynika z tego, że zasobne w wodę są górskie i podgórskie zlewnie. W zlewni Nysy Łużyckiej występują również znaczące niedobory opadów. W okresie zimowym retencja powierzchniowa zlewni zwiększa się przez stałe osady mgielne. Dla rzek zasobnych w wodę wskazano rozwijać formy magazynowania wody przez budowę: dużych zbiorników wodnych wielozadaniowych, zbiorników retencyjnych o pojemności do 5 mln m³ na rzekach i potokach głównie w zlewniach górskich i podgórskich, polderów i suchych zbiorników przeciwpowodziowych, a także zalesienie gleb słabych. Dla rzek ubogich w wodę wskazane jest rozwijać magazynowanie wody przez: małe zbiorniki wodne różnego rodzaju i przeznaczenia, retencję korytową i stawy rybne, budowę urządzeń piętrzących na ciekach naturalnych i rowach szczegółowych, zbiorników wodnych o pojemności do 5 mln m³, ochronę i odtwarzanie mokradeł, starorzeczy, lasów łęgowych, zalesianie gruntów słabej jakości, stosowanie agromelioracji sprzyjającej magazynowaniu wód w glebach i utrzymywanie istniejących zbiorników wodnych w dobrym stanie. Efekty realizacji tych prac mają duże znaczenie dla środowiska oraz przynoszą korzyści społeczno-gospodarcze.

Na terenie gminy Siekierzyn nie planuje się budowy dużych zbiorników retencyjnych, przeciwpowodziowych, suchych lub mokrych, ale w opracowaniach planistycznych są wskazane nowe **tereny dla wód powierzchniowych** w 3 obrębach: Siekierzyn, Zaręba i Rudzica, na łącznym obszarze 4,34 ha. Tereny te w większości położone są przy istniejących kompleksach wodnych, z tego najwięcej zlokalizowano w Siekierzynie na powierzchni 2,54 ha. W Siekierzynie i w Rudzicy, działki na których wskazano nowe zbiorniki wodne (dz. 230 i 238/6) obejmują grunty podmokłe, zatem ich budowa może poprawić warunki wodne tego obszaru.

Jedną z ważniejszych i niezbędnych inwestycji hydrologicznych w regionie jest **planowana kompleksowa odbudowa koryta potoku Siekierki** na całej jego długości, w tym na terenie gminy Siekierczyn i miasta Lubań. Zwiększy to bezpieczeństwo mieszkańców przed podtopieniami, szczególnie w okresie intensywnych opadów deszczu. Obecnie opracowywana jest dokumentacja techniczna i projektowa przedsięwzięcia, które dotyczyłoby: regulacji i odbudowy koryta cieków Siekierka na długości 15,80 km cieków, umocnieniu dna i brzegów koryta, przebudowy budowli i udroźnienia istniejących przepustów i mostów. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Siekierkę wskazano do zwiększenia retencji wodnej, a także do poprawy jej bioróżnorodności. Obecnie wymagane jest bieżące utrzymanie i konserwacja cieków, w tym wykaszanie zbędnej roślinności, likwidowania zatorów, naprawy urządzeń, usuwanie tam bobrowych.

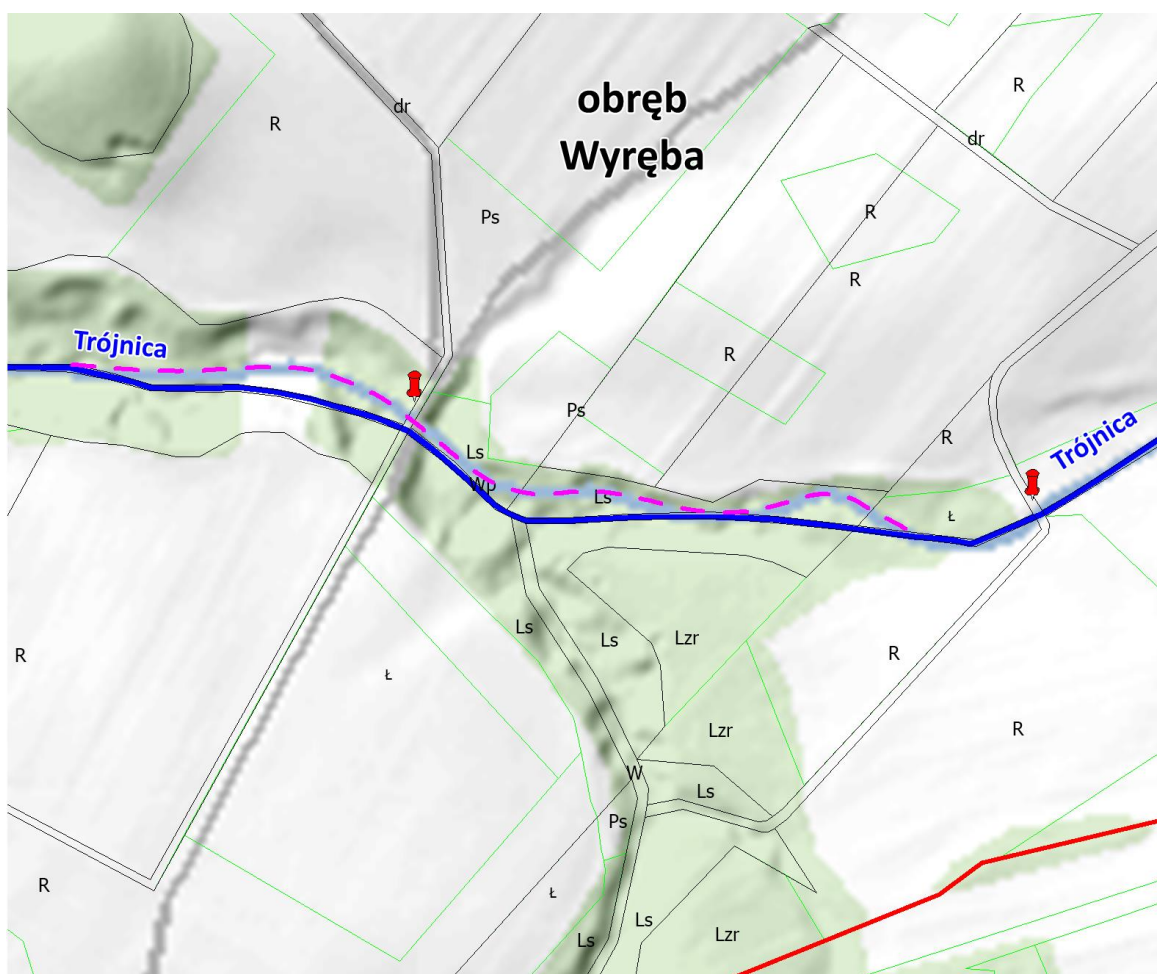
Fot. 46. Cieki Siekierka i Lipnika - wymagające odnowienia

Obecnie Plan utrzymania wód Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu wskazuje na konieczność: wykaszania roślin z dna i brzegów cieków, usunięcia drzew i krzewów porastających dno i brzegi, usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wody, usuwanie mułów i rumoszu. Poza Żareckim Potokiem wyremontowanym w 2007 r. i potokiem Pstrężna wskazanym do objęcia ochroną prawną jako użytek ekologiczny, pozostałe cieki też wymagają: regulacji na całej długości, w tym korytowania, umacniania brzegów, udroźnienia koryta, naprawy murów oporowych, odkrzaczenia, odnowienia lub modernizacji przepustów, a przede wszystkim bieżących remontów i konserwacji. Stąd wskazano, że takich prac wymaga ok. 14,00 km cieków i jest to 63,1% całkowitej długości wszystkich cieków przepływających przez gminę. W porównaniu do stanu

z 2005 r. z uwagi na potrzeby i zaplanowane prace, poprawy stanu istniejącego wymaga praktycznie tyle samo cieków, co we wcześniejszych ustaleniach, ale w innej lokalizacji.

Analiza rozbieżności geodezyjno-prawnych liniowych na ciekach naturalnych stwierdziła, że dotyczą one **5,22 km** cieków i jest to 24,1% ich łącznej długości w 5 obrębach (poza Zarębą) i dotyczy:

- a) innego oznaczenia użytku na długości 0,20 km w 2 obrębach (co dotyczy 0,9% długości cieków),
- b) braku wydzielenia działki ewidencyjnej wraz z innym oznaczeniem ciek na długości 3,13 km w 4 obrębach (co dotyczy 14,5% długości cieków),
- c) innego przebiegu cieków względem granic działek ewidencyjnych na długości 1,89 km w trzech obrębach (co dotyczy 8,7% długości cieków).

LEGENDA

Niezgodności geodezyjno-prawne na ciekach naturalnych:

- przebieg cieków naturalnych wg egib
- przebieg cieków naturalnych w terenie
- działka cieków naturalnych podzielona przez działkę drogi
- granica działki ewidencyjnej
- granica użytku gruntowego
- granica obrębu

Rys. 90. Niezgodności geodezyjno-prawne cieków Trójnica

Najwięcej rozbieżności stwierdzono na cieku Siekierka na długości 1,99 km, Gozdnicza 1,01 km i Żarecki Potok 0,96 km, natomiast z uwagi na obręb to: w Wyrębie na długości 1,72 km (z uwagi na dwa cieki Żarecki Potok i Trójnicę), w Siekierzynie 1,53 km (z uwagi na Siekierkę) i w Wesołównie ok. 1,00 km (z uwagi na Gozdnicę). Biorąc pod uwagę całkowitą długość cieku to rozbieżności te dotyczą od 10,2% długości cieku Lipniak do 100,0% długości cieku Gozdnicy. Na najdłuższym w gminie cieku Siekierka, rozbieżności te obejmują jedynie 16,3% jego długości.

Fot. 47. Zbiornik wodny wymagający odnowienia – obręb Siekierzyn

Do regulacji geodezyjno-prawnej pod względem nieprawidłowego użytku i braku wydzielenia działki cieku wskazano 3 cieki o łącznej długości 3,33 km w tym:

- Siekierę na łącznej długości 1,84 km w Siekierzynie i w Nowej Karczmie,
- Gozdnicę na całej długości 1,01 km w Wesołównie,
- Żarecki Potok na długości 0,48 km w Wyrębie.

Obecnie są one oznaczone jako: łąka (0,39 km długości cieków), las (0,55 km), droga (0,29 km), rola (0,12 km), rów (1,32 km), staw (0,66 km długości cieków), bo nie zostały one wydzielone z innego użytku lub ich użytek nie został zmieniony. Regulacja ta dotyczyłaby ok. 20 działek ewidencyjnych, przez które przepływają te cieki.

Do regulacji geodezyjno-prawnej pod względem innego przebiegu cieku w terenie względem jego granic działek ewidencyjnych wskazano 4 cieki na łącznej długości 1,89 km w tym:

- Siekierę na łącznej długości 0,15 km w Siekierzynie,
- Lipniak na łącznej długości 0,50 km w Rudzicy i w Siekierzynie,

- Żarecki Potok na długości 0,48 km i Trójnicę na długości 0,76 km w Wyrębie.

Regulacja ta dotyczyłaby 9 działek ewidencyjnych, przez które powinny przepływać te cieki.

Nieprawidłowością geodezyjno-prawną jest również to, że **w 43 miejscach działki cieków naturalnych są podzielone przez działki dróg**. Najwięcej takich miejsc jest w Siekierzynie 26, a także w Wyrębie 11. Łącznie dotyczy 5 cieków w 5 obrębach, z tego głównie Siekierki (28 miejsc). Siekierka jest podzielona przez 22 działki dróg gminnych (2 w Nowej Karczmie i 20 w Siekierzynie), 5 działkami dróg powiatowych w Siekierzynie i 1 działką drogi wojewódzkiej w Siekierzynie. Działki dróg powiatowych dzielą też Żarecki Potok w Wyrębie w 5 miejscach i ciek Lipnika w 1 miejscu w Rudzicy. Ciek Trójnica oraz Gozdnica dzielą tylko działki dróg gminnych.

Poprawa stanu technicznego cieków

Tabela 84

Lp.	Obręb	Cieki naturalne				
		nazwa	razem	wymagające poprawy stanu technicznego		prace / potrzeba
			km	km	%	nazwa
1	2	3	4	5	6	7
1	Nowa Karczma	Siekierka	0,77	0,77	100,0	kompleksowej odbudowy
2	Rudzica	Lipniak	3,86	-	-	bieżącej konserwacji
3	Siekierzyn	Lipniak	1,02	-	-	bieżącej konserwacji
		Siekierka	7,25	7,25	100,0	kompleksowej odbudowy
4	Wesołówka	Gozdnica	1,01	-	-	bieżącej konserwacji
5	Wyręba	Żarecki Potok	2,10	-	-	bieżącej konserwacji
		Trójnica	1,42	1,42	100,0	kompleksowej odbudowy
6	Zaręba	Siekierka	4,22	4,22	100,0	kompleksowej odbudowy
Gmina ogółem		Siekierka	12,24	12,24	100,0	kompleksowej odbudowy
		Lipniak	4,88	-	-	bieżącej konserwacji
		Gozdnica	1,01	-	-	bieżącej konserwacji
		Żarecki Potok	2,10	-	-	bieżącej konserwacji
		Trójnica	1,42	1,42	100,0	kompleksowej odbudowy
		-	21,65	13,66	63,1	kompleksowej odbudowy

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.), danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (sierpień 2023 r.)

Potrzeba regulacji geodezyjno-prawnej na ciekach naturalnych i drogach

Tabela 85

Lp.	Obręb	Cieki naturalne				
		nazwa	niezgodności geodezyjno-prawne punktowe			
			liczba	użytek	nr dz. drogowej	własność działki
1	2	3	4	5	6	7
1	Nowa Karczma	Siekierka	2	dr	50, 60	Gmina
2	Rudzica	Lipniak	2	dr	681/1, 1014	Gmina, Powiat
3	Siekierczyn	Lipniak	-	-	-	-
		Siekierka	26	dr	220, 212, 68, 765, 350, 335, 337, 365, 376, 384, 1957, 833/1, 604, 731, 765, 1342, 1481, 1473, 1513, 1551, 1551, 1567/5, 1636, 1742, 1751/2, 1678	Gmina, Powiat, Województwo
4	Wesołówka	Gozdnica	2	dr	51, 17	Gmina
5	Wyłęba	Żarecki Potok	7	dr	61, 99/2, 219	Gmina, Powiat
		Trójnica	4	dr	267, 249, 239, 237	Gmina
6	Zaręba	Siekierka	-	-	-	-
Gmina ogółem	Siekierka	28	dr	-	Gmina, Powiat, Województwo	
	Lipniak	2	dr	-		
	Gozdnica	2	dr	-		
	Żarecki Potok	7	dr	-		
	Trójnica	4	dr	-		
	-	43	dr	-		-

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.)

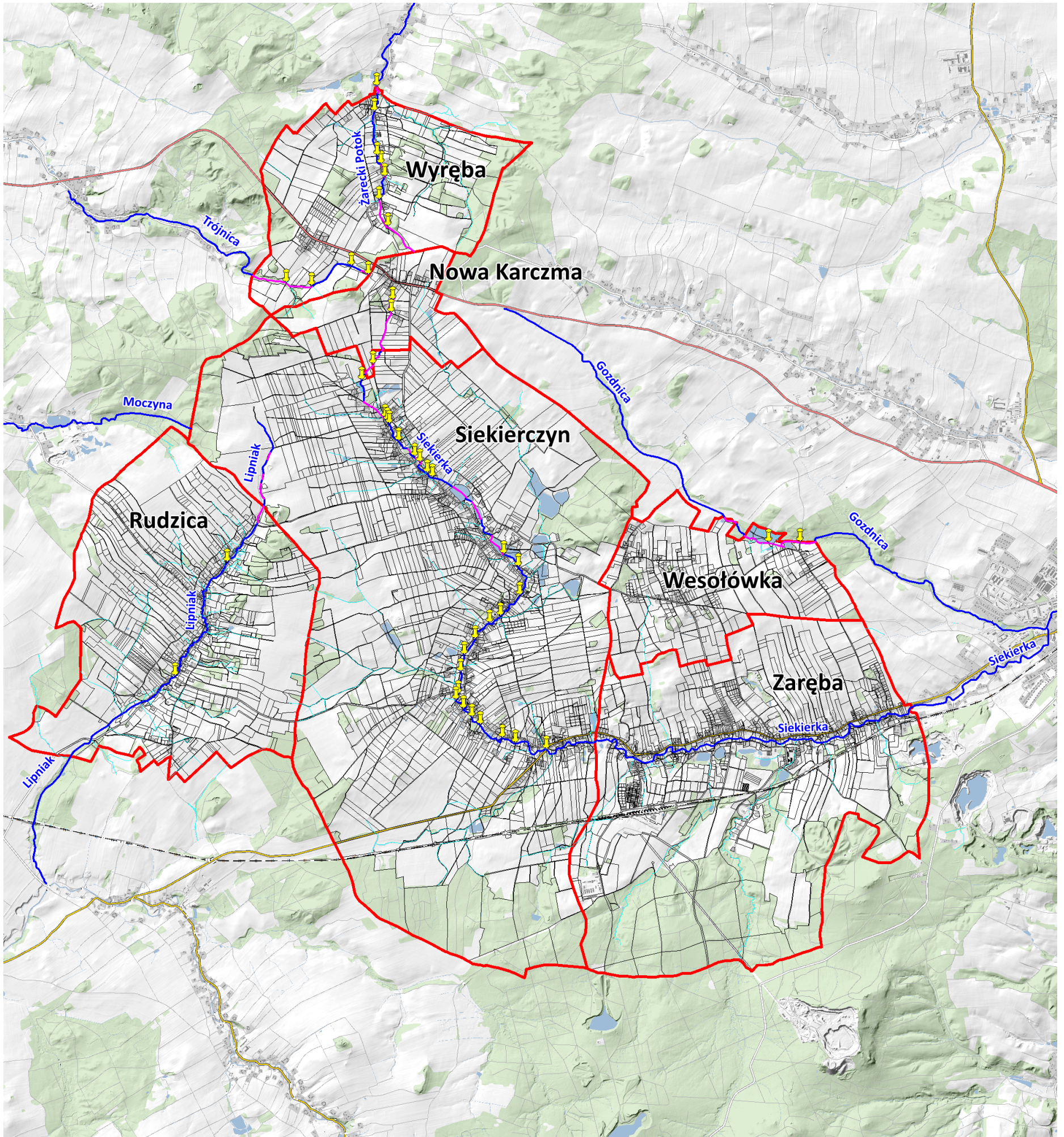
Fot. 48. Ciek naturalny wymagający bieżącej konserwacji – obręb Rudzica

Potrzeba regulacji geodezyjno-prawnej na ciekach naturalnych

Tabela 86

Lp.	Obręb	Niezgodności geodezyjno-prawne liniowe na ciekach naturalnych												
		cieki naturalne		inne oznaczenie użytku cieku			brak wydzielenia działki i inne oznaczenie użytku cieku			inny przebieg cieku względem jego granic działki			razem	
		nazwa	km	km	%	nr dz.	km	%	nr dz.	km	%	nr dz.	km	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Nowa Karczma	Siekierka	0,77	0,12	15,6	21	0,65	84,4	66, 65/12, 53/3, 42, 65/13	-	-	-	0,77	100,0
2	Rudzica	Lipniak	3,86	-	-	-	-	-	-	0,19	4,9	1023	0,19	4,9
3	Siekierczyn	Lipniak	1,02	-	-	-	-	-	-	0,31	30,4	2011	0,31	30,4
		Siekierka	7,25	-	-	-	1,07	14,8	68, 225, 396, 858, 410/1	0,15	2,1	360, 364	1,22	16,8
4	Wesołówka	Gozdnica	1,01	-	-	-	1,01	100,0	240, 139, 57/2, 57/1, 55/2, 52/1, 48/9, 48/12	-	-	-	1,01	100,0
5	Wyręba	Żarecki Potok	2,10	0,08	3,8	64	0,40	19,0	299	0,48	22,9	220, 111	0,96	45,7
		Trójnica	1,42	-	-	-	-	-	-	0,76	53,5	264, 255, 236	0,76	53,5
6	Zaręba	Siekierka	4,22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		Siekierka	12,24	0,12	1,0	-	1,72	14,1	-	0,15	1,2	-	1,99	16,3
		Lipniak	4,88	-	-	-	-	-	-	0,50	10,2	-	0,50	10,2
		Gozdnica	1,01	-	-	-	1,01	100,0	-	-	-	-	1,01	100,0
		Żarecki Potok	2,10	0,08	3,8	-	0,40	19,0	-	0,48	22,9	-	0,96	45,7
		Trójnica	1,42	-	-	-	-	-	-	0,76	53,5	-	0,76	53,5
		-	21,65	0,20	0,9	-	3,13	14,5	-	1,89	8,7	-	5,22	24,1

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej gminy DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

LEGENDA

Wody powierzchniowe i sieć rzeczna:

	ciek naturalny		działka ciek naturalnego podzielona przez działkę drogi
	rozbieżności geodezyjno-prawne na ciekach naturalnych		granica działki ewidencyjnej
	rów melioracyjny		granica gminy / obrębu

Rys. 91. Rozbieżności geodezyjno-prawne na ciekach naturalnych

7.2. Urządzenia melioracji wodnych

Prace melioracyjne umożliwiają regulację stosunków wodnych w glebie przez odwadnianie gruntów na obszarach z nadmiarem wody oraz nawadnianie terenów, gdzie występuje jej niedomiar. Niektóre urządzenia melioracji wodnych na terenach rolnych w gminie: rowy, stawy i zbiorniki wodne, przepusty są w złym stanie technicznym i wymagają prac przywracających ich do prawidłowego funkcjonowania. To z kolei zmierza do zwiększenia ich przepustowości i retencyjności wody.

W wyniku analizy warunków wodnych określono **potrzeby dotyczące rowów melioracyjnych**. Oceniono, że prac wymaga 55,21 km rowów tj. 60,9% wszystkich rowów zinwentaryzowanych w terenie. W obrębach poprawy stanu technicznego wymaga od 0,72 km rowów w Wesołówce do 17,02 km w Siekierczynie i w 16,68 km rowów w Zarębie. Powyżej 10,00 km rowów wymagających prac i ewentualnej zmiany parametrów znajduje się w Rudzicy 13,45 km. Wielkość tę stanowią rowy istniejące w terenie będące w złym stanie technicznym. Wymagane prace odnoszą się do wszystkich rowów melioracyjnych zinwentaryzowanych w terenie objętych ewidencją PGW Wody Polskie, a także niewykazanych w tej ewidencji. Pod względem udziału długości rowów w obrębie prac wymaga od 28,1% sieci w Wesołówce do 88,7% w Wyrębie. Rowy wskazane do prac wymagają głównie: wyczyszczenia, odkrzaczenia, odmulenia, pogłębienie, udroźnienia przepustów i ewentualnej zmiany parametrów np. poszerzenia rowu, korekty przebiegu czy modernizacji przepustów. Lokalnie odcinki rowów zaoranych mogą wymagać przywrócone, ponieważ umożliwią lepsze funkcjonowanie całej sieci, lepszy odpływ nadmiaru wody z pól i połączą odcinki rowów istniejących. Potrzeba odnowy rowów występuje w każdym obrębie, a wynika z warunków gospodarczych i środowiskowych:

- ich złego stanu, który prowadzi do nieprawidłowych warunków wodnych i obniża żyzność gleb;
- występowania terenów podmokłych i monokultur upraw;
- utrzymania siedlisk przyrodniczych i użytków ekologicznych zależnych od zasobów wód;
- ochronę obszarów zabytkowych i zabudowanych przed powodzią i lokalnymi podtopieniami;
- potrzeby retencjonowania wody dla rozwoju produkcji i zasilanie zbiorników wodnych.

Niektóre rowy lub ich odcinki wymagają regulacji geodezyjno-prawnej, ponieważ część ma inne oznaczenie (np. jak woda płynąca czy zbiornik wodny), inny przebieg niż wskazują ich działki ewidencyjne, a na wielu z nich powstały zbiorniki wodne lub stawy hodowlane i faktycznie rowy te nie istnieją w terenie. W wyniku inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że **11 urządzeń komunikacyjnych wymaga poprawy stanu technicznego** w tym 7 przepustów i 3 przejazdy kolejowe. Występują one w Siekierczynie (7), Wyrębie (3) i Nowej Karczmie (1). Dwa przepusty zlokalizowano na cieku Gozdnicza w Nowej Karczmie i cieku Trójnica w Wyrębie, a pozostałe przepusty są na rowach melioracyjnych i drogach gminnych. Urządzenia komunikacyjne na drogach wskazanych do przebudowy wymagają

odnowienia. Prace jakimi powinny zostać objęte te urządzenie to głównie: odkrzaczenie i odmulenie koryta cieku i rowu, wyczyszczenie z naniesionych tam śmieci i gałęzi, udroźnienie i zwiększenie ich przepustowości, wzmocnienie i dostosowanie szerokości przepustów do sprzętu rolnego, remont elementów zniszczonych lub ich całkowita odbudowa.

Do gruntów wymagających poprawy warunków wodnych zaliczono tereny zbyt podmokłe do produkcji rolnej na powierzchni 86,51 ha położone w 3 obrębach. Są to grunty orne 36,46 ha głównie klasy IVa, użytki zielone 42,87 ha głównie łąki klasy IV i III oraz inne użytki 7,18 ha (m.in. nieużytki, grunty zakrzewione). Największy obszar terenów podmokłych, ale rozproszonych położony jest w Siekierczynie (łącznie ok. 56,00 ha). Częściowo został już zalesiony lub wybudowano zbiorniki wodne.

Fot. 49. Zbiornik wodny na nieużytku wymagający odnowienia – obręb Rudzica

Fot. 50. Rów melioracyjny wymagający odnowienia – obręb Siekierczyn

Fot. 51. Koryto cieku Lipniak wymagające odnowienia – obręb Rudzica

Fot. 52. Koryto cieku Siekierka wymagające odnowienia – obręb Siekierczyn

W Rudzicy i w Siekierczynie lokalne podmokłości występują na terenach zdrenowanych. Chociaż sprzyjają środowisku przyrodniczemu, utrudniają produkcje rolną, dlatego mogą zostać ograniczone przez: utrzymanie w dobrym stanie cieków naturalnych, rowów i zbiorników wodnych;

poprawę stanu technicznego ich urządzeń, szczególnie przepustów lub budowę nowych; utrzymanie sadów, użytków zielonych, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, dróg w dobrym stanie technicznym; wprowadzenie nowych zadrzewień na terenach podmokłych; zachowanie w dotychczasowym stanie gruntów, nieużytków, na których wystąpiła sukcesja leśna lub samoczynnie zbiorniki wodne; zalesienie gruntów słabszej jakości i nieprzydatnych w produkcji rolnej.

Na terenie gminy **nie przewiduje się budowy nowej sieci drenarskiej lub odbudowy istniejącej**, ale sieć ta z uwagi na długi okres eksploatacji, jej dekapitalizację i zmiany w przestrzeni rolnej, wymaga szczegółowej inwentaryzacji wraz z rowami otwartymi. W pracach tych należy uwzględnić tereny przeznaczone pod inwestycje i zalesienia, grunty o zmienionym sposobie użytkowania, obszary cenne przyrodniczo oraz informacje o preferowanych kierunkach produkcji. Dokładane rozpoznanie stanu sieci drenarskiej posłuży do określenia rodzaju przyszłych prac melioracyjnych na terenie gminy oraz ich zakresu.

W gminie wyznaczono **57 stawów hodowlanych i zbiorników wodnych** (38,5% ich ogólnej liczby) na powierzchni 13,27 ha (18,1% powierzchni wszystkich stawów i zbiorników wodnych) do poprawy stanu technicznego. Są to w większości zbiorniki małej retencji wodnej 42 (8,46 ha) w porównaniu do stawów hodowlanych 15 (4,81 ha). Największe potrzeby prac pod względem liczby zbiorników wodnych są w: Siekierczynie, Zarębie i w Rudzicy (od 10 do 21 zbiorników), a pod względem powierzchni zajmowanej przez nie w: Siekierczynie, Zarębie i w Wyrębie (od 1,62 ha do 5,10 ha). Są one zarośnięte, o zniszczonych groblach i urządzeniach doprowadzających wodę, uszkodzonych ogrodzeniach, w wielu miejscach bez wody i prowadzonej produkcji ryb. Często są położone w obszarach odłogowanych, zadrzewionych lub na nieużytkach. Ich zły stan pogarsza warunki wodne przyległych terenów rolnych i cennych przyrodniczo oraz zmniejsza ogólnie retencję wodną. Z uwagi na stan prawny zbiorników wymagających odnowienia oceniono, że:

- 50 z nich (ok. 13,00 ha) jest własnością prywatną i są to głównie nieduże zbiorniki małej retencji wodnej; wśród zbiorników należących do osób prywatnych znajduje się tylko 14 stawów hodowlanych o łącznej powierzchni 4,75 ha;
- 5 z nich (0,37 ha) jest własnością SP KOWR i położone są w Siekierczynie, Zarębie i w Rudzicy;
- 2 z nich (0,22 ha) jest własnością gminną i jest to zbiornik na: dz. 466/34 w parku zabytkowym w Zarębie i na dz. 311 (nieużytek) w Rudzicy (wzdłuż drogi powiatowej, naprzeciwko kościoła).

Największe zbiorniki wodne wymagające poprawy stanu technicznego zlokalizowane są w:

- Siekierczynie, zbiornik o powierzchni 1,68 ha i o powierzchni 1,15 ha własności prywatnej;
- Wyrębie, zbiornik o powierzchni 1,26 ha własności prywatnej.

W porównaniu do ogólnej liczby stawów hodowlanych istniejących w gminie stwierdzono, że prac wymaga 23,1% stawów (a 9,0% ich powierzchni), natomiast wśród zbiorników małej retencji

wodnej prac wymaga 50,6% zbiorników (a 42,8% ich powierzchni). W obrębach do odnowienia wskazano od 1 (Wesołówka) do 4 stawów (Rudzica, Siekierzyn, Zaręba) oraz od 1 (Wyręba) do 17 zbiorników małej retencji (Siekierzyn). Część zbiorników wodnych wymaga regulacji geodezyjno-prawnej, ponieważ powstały na użytkach zielonych, nieużytkach, terenach zadrzewionych i nie są oznaczone w egib jako grunty pod wodami stojącymi lub stawy hodowlane (Ws lub Wsr). Dotyczy to 38,00 ha (51,9% powierzchni zbiorników wodnych) z tego najwięcej w Siekierzynie 18,31 ha, Zarębie 8,46 ha, Wesołówce 4,99 ha i w Wyrębie 3,78 ha. W obrębach zmiany użytków wskazano dla 40,9% powierzchni istniejących wód w Siekierzynie do 100,0% w Nowej Karczmie. W Wesołówce i Wyrębie powyżej 90,0% gruntów obecnych stawów i zbiorników małej retencji wodnej nie ma prawidłowego użytku. Zgodnie z opracowaniami planistycznymi gminy **tereny wód powierzchniowych**, na których mogą powstać zbiorniki wodne lub stawy hodowlane zajmują ok. 20,00 ha. Zostały wskazane w każdym obrębie, z tego najwięcej w Siekierzynie 12,30 ha. Na większości z tych obszarów zbiorniki wodne już powstały, natomiast w obrębach: Rudzica (0,27 ha), Siekierzyn (2,54 ha) i Zaręba (1,53 ha) o łącznej powierzchni 4,34 ha mogą być wybudowane kolejne. Tereny te częściowo położone są przy istniejących stawach hodowlanych (3 o pow. 2,15 ha w Siekierzynie), w obszarach rolniczych i wzdłuż rowów melioracyjnych, aby tworzyły jeden kompleks wód powierzchniowych lub na ich powiększenie. Natomiast w 3 miejscach o łącznej powierzchni 2,38 ha: Rudzicy, Zarębie i Siekierzynie będą to nowe zbiorniki wodne, z tego jeden zaplanowano wzdłuż cieku Lipniak, a pozostałe wzdłuż dopływów Siekierki. Tereny pod przyszłe zbiorniki wodne to głównie użytki zielone (3,60 ha), nieużytki (0,32 ha), grunty orne (0,05 ha) własności prywatnej, natomiast działka 486/5 w Zarębie pod planowany zbiornik należy do SP KOWR. Zbiorniki te zaplanowano na terenach rolnych zdrenowanych w celach retencyjnych, ale też w obszarach zabudowanych, w celach ochrony przed podtopieniami i rekreacyjno-turystycznych. W zakresie **prac dotyczących regulacji stosunków wodnych** można uzyskać dofinansowanie do prac związanych z budową lub poprawą stanu technicznego zbiorników wodnych m.in. ze środków dochodów budżetu województwa dolnośląskiego związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych. Środki te przeznaczone są m.in. na ochronę i poprawę jakości gruntów rolnych przewidzianą ustawą z dnia 3 lutego 1995 roku *O ochronie gruntów rolnych i leśnych*, w szczególności na budowę lub renowację zbiorników małej retencji. Pomoc finansowa oferowana jest także na bieżące utrzymanie urządzeń melioracji wodnych będących własnością gminy. Środki finansowe pochodzące z budżetu Województwa Dolnośląskiego mają wesprzeć gminy w działaniach na rzecz poprawy gospodarki wodnej, polepszenia stosunków wodnych w glebach i ochrony przed lokalnymi podtopieniami. **W porównaniu do stanu z 2005 r.** w Siekierzynie i w Wesołówce wskazano łącznie o 8,00 km mniej rowów do odnowienia, natomiast w pozostałych obrębach wskazano więcej rowów łącznie o 15,80 km. Największa zmiana jest w Rudzicy i w Zarębie, gdzie od 6,60 km do 7,39 km więcej rowów wymaga prac niż w latach ubiegłych. Grunty podmokłe

wymagające poprawy warunków wodnych w ustaleniach z 2005 r. obejmowały 710,00 ha, obecnie obejmują ok. 87,00 ha. Obszar ten zdecydowanie zmniejszył się w każdej wsi, poza Wesołówką, gdzie zwiększył się o 13,26 ha.

Planowane tereny wód powierzchniowych

Tabela 87

Lp.	Obręb	Planowane zbiorniki wodne					Zbiorniki mające inne oznaczenie	
		liczba	ha	użytek	nr dz.	własność	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Nowa Karczma	-	-	-	-	-	1,05	100,0
2	Rudzica	1	0,27	ł	469	prywatna	1,40	77,8
3	Siekierczyn	4	2,54	ł, Ps, R i inny	2019, 1833, 271/3, 486/2, 472/5, 491/3, 230, 238/6	prywatna	18,31	40,9
4	Wesołówka	-	-	-	-	-	4,99	91,6
5	Wyręba	-	-	-	-	-	3,78	96,9
6	Zaręba	1	1,53	ł, Ps, R i inny	483/11, 486/5, 487/2	prywatna, KOWR	8,46	52,1
Gmina ogółem		6	4,34	-	-	prywatna, KOWR	37,99	51,9

Źródło: obliczenia własne na podstawie egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierczyn

Fot. 53. Rowy wymagające odnowienia – obręb Zaręba

Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wymagające poprawy stanu technicznego wg własności

Tabela 88

Lp.	Obręb	Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wymagające prac									
		razem		staw hodowlany				zbiornik małej retencji lub inny			
		liczba	ha	liczba	ha	nr działki	własność	liczba	ha	nr działki	własność
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13
1	Nowa Karczma	4	0,90	-	-	-	-	4	0,90	88, 90/2, 90/1, 87, 84, 72/3, 73/1	prywatna
2	Rudzica	10	0,85	4	0,32	456, 590/3, 774/1, 425	prywatna, KOWR	6	0,53	1022, 311, 1001/3, 460/1, 460/2, 136/1, 593/4	prywatna, Gmina
3	Siekierczyn	21	5,10	4	0,78	1644/16, 2004/5, 472/5, 1817/2, 1818/2	prywatna	17	4,32	1783, 1763, 1767/4, 687/1, 1732/4, 1558/2, 1558/6, 1561/1, 732/7, 679/2, 1530, 1580/1, 1415/2, 1377/2, 1412/2, 1532/2, 1930/1, 1332/2, 1361/5, 1260/3, 1271/1, 1930/1	prywatna, KOWR
4	Wesołówka	3	0,42	1	0,20	48/11	prywatna	2	0,22	180/14, 44/5	prywatna
5	Wyręba	3	1,62	2	1,42	248/2, 241/2, 248/3, 248/2, 241/2, 241/3	prywatna	1	0,20	235/4, 238/4	prywatna
6	Zaręba	16	4,38	4	2,09	388/39, 426/3, 439/1, 423/1, 327/2	prywatna	12	2,29	466/34, 133/1, 125, 211, 546, 254, 631, 330, 360, 369/8, 327/3	prywatna, Gmina, KOWR
Gmina ogółem		57	13,27	15	4,81	-	prywatna, KOWR	42	8,46	-	prywatna, Gmina, KOWR

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wymagające poprawy stanu technicznego

Tabela 89

Lp.	Obręb	Stawy hodowlane						Zbiorniki małej retencji i inne					
		razem		wymagające prac				razem		wymagające prac			
		liczba	ha	liczba	%	ha	%	liczba	ha	liczba	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nowa Karczma	-	-	-	-	-	-	5	1,05	4	80,0	0,90	85,7
2	Rudzica	7	1,00	4	57,1	0,32	32,0	10	0,80	6	60,0	0,53	66,3
3	Siekierczyn	36	35,25	4	11,1	0,78	2,2	31	9,56	17	54,8	4,32	45,2
4	Wesołówka	5	4,71	1	20,0	0,20	4,2	8	0,74	2	25,0	0,22	29,7
5	Wyręba	6	2,75	2	33,3	1,42	51,6	5	1,15	1	20,0	0,20	17,4
6	Zaręba	11	9,78	4	36,4	2,09	21,4	24	6,46	12	50,0	2,29	35,4
Gmina ogółem		65	53,49	15	23,1	4,81	9,0	83	19,76	42	50,6	8,46	42,8

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Urządzenia komunikacyjne wymagające poprawy stanu technicznego

Tabela 90

Lp.	Obręb	Urządzenia komunikacyjne wymagające poprawy stanu technicznego						
		liczba	nazwa	lokalizacja	stan techniczny	nr dz.	własność	wskazane prace
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Nowa Karczma	1	przepust	ciek Gozdnica i droga śródpolna	zły	82	gminna	modernizacja
2	Rudzica	-	-	-	-	-	-	-
3	Siekierczyn	7	3 przejazdy kolejowe, 4 przepusty	linia kolejowa, rów i droga śródpolna	zły	1910, 1073, 1323, 1282, 1229/8	gminna, SP PKP, prywatna	modernizacja, konserwacja
4	Wesołówka	-	-	-	-	-	-	-
5	Wyręba	3	przepust	ciek Trójnica i droga, rów i droga	zły	172/1, 239, 141	gminna	modernizacja
6	Zaręba	-	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		11	3 przejazdy kolejowe, 8 przepustów	2 cieki naturalne, linia kolejowa, rowy	zły	-	gminna, SP PKP, prywatna	modernizacja, konserwacja

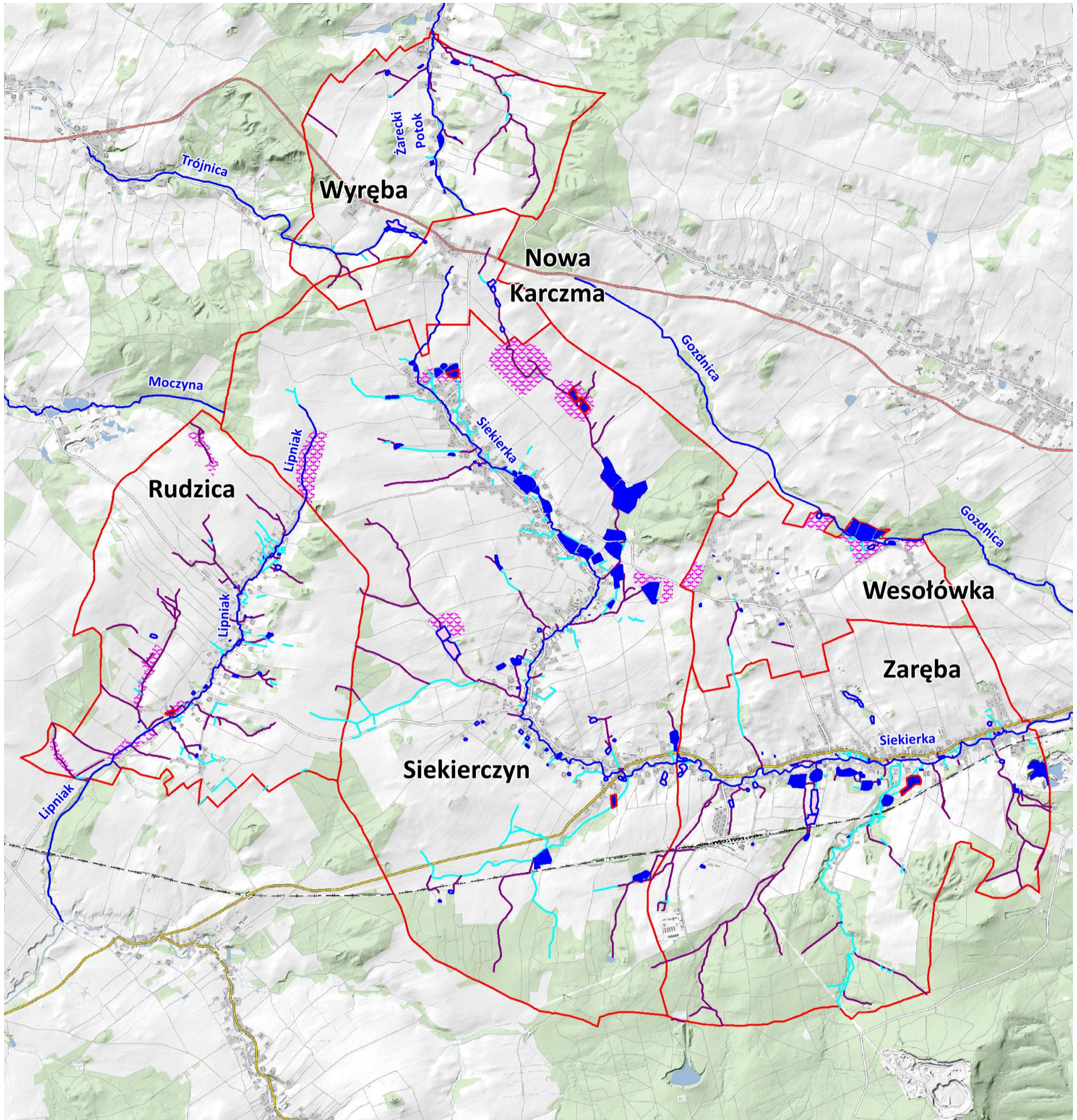
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Rowy melioracyjne wymagające poprawy stanu technicznego

Tabela 91

Lp.	Obręb	Rowy wymagające poprawy stanu technicznego								Tereny wymagające poprawy warunków wodnych ha
		razem		wymagające prac		nr wg ewidencji PGW Wody Polskie	rowy mające inne oznaczenie użytku	zbiorniki wodne na rowach	inny przebieg rowów niż działki rowów	
		km	%	km	%	km	działka	działka	działka	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Nowa Karczma	1,50	100,0	1,21	80,7	R-7, R-6, R-J	21	90/1, 90/2, 89, 87, 85, 81	92/3	-
2	Rudzica	19,43	100,0	13,45	69,2	R-11, R-6, R-1, R-12, R-18, R-19, R-2, R-25, R-26, R-27, R-28, R-3, R-4, R-5, R-7, R-9, R-A, R-A1, R-A10, R-A11, R-A2, R-A6, R-A7, R-A8, R-A9, R-B, R-D, R-D1, R-E, R-E1, R-E3, R-F, R-F1, R-F10, R-F2, R-F3, R-F4, R-F8, R-G1, R-G2, R-G3	393, 542/2, 587, 155	136/1, 1001/3, 896	155, 393, 542/2	17,48
3	Siekierczyn	35,33	100,0	17,02	48,2	R-39, R-41, R-52, R-65, R-68, R-C, R-C5, R-C6, R-D11, R-D6, R-E, R-F, R-F10, R-F16, R-F5, R-F7, R-G1, R-H, R-I, R-I2, R-J, R-J3, R-J4, R-J5, R-J6, R-J7	1923, 1915, 1912, 1884, 1067, 1406, 1495, 594, 608, 552, 528, 532, 850, 259, 278, 468/2, 532, 168, 156, 343/2	168, 1884, 596, 653, 468/1, 532, 921, 1644/12	1923, 1915, 1912, 1884, 1846, 1067, 1406, 1495, 1954, 594, 608, 259, 532, 156, 343/2	55,77
4	Wesołówka	2,56	100,0	0,72	28,1	R-G28, R-34		52/1, 48/9	-	13,26
5	Wyłęba	6,91	100,0	6,13	88,7	R-1, R-2, R-4, R-6, R-A, R-A1, R-A4, R-A5, R-A6, R-B, R-B1, R-N, R-N1R-0	111, 64	236, 247	66, 64, 45, 264, 144/1, 183, 207, 177, 188, 183, 168, 144/3, 144/3, 220	-
6	Zaręba	24,90	100,0	16,68	67,0	R-1, R-13, R-2, R-3, R-4, R-7, R-A, R-A-1, R-B, R-B1, R-B-1, R-C, R-C-1, R-C-2, R-C-3		360, 388/39, 661/117, 466/34, 546	652, 528, 532	-
Gmina ogółem		90,63	100,0	55,21	60,9	-	-	-	-	86,51

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

LEGENDA

Poprawa warunków wodnych:

- ciek naturalny
- rów / rów w rurociągu
- rów wymagający poprawy stanu tech.
- - - rów zlikwidowany
- grunty wymagające poprawy warunków wodnych

- zbiornik wodny / staw hodowlany
- zbiornik / staw wymagający poprawy stanu tech.
- zbiornik wodny planowany do budowy
- granica gminy / obrębu

Rys. 92. Poprawa warunków wodnych

8.3. Kształtowanie sieci drogowej

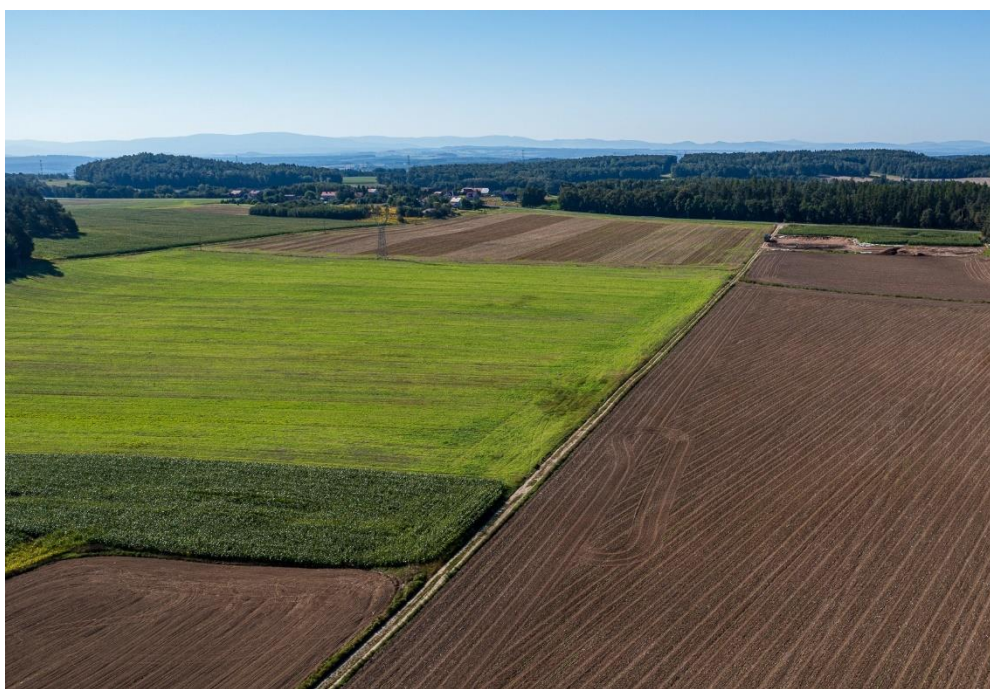
Z uwagi na zły stan techniczny, nieodpowiednie parametry i potrzeby **do przebudowy wskazano 53,26 km** dróg na 103 działkach ewidencyjnych, **co stanowi 15,9% sieci drogowej** zinwentaryzowanej w gminie. Wszystkie działki dróg wskazanych do przebudowy są własnością Gminy Siekierczyn. Pod względem długości, najczęściej takich dróg znajduje się w obrębach: Siekierczyn 26,40 km (47 działek), Rudzica 8,46 km (18 działek), Zaręba 8,18 km (16 działek) i Wyręba 6,63 km (10 działek), a najmniej: Nowa Karczma 1,37 km (4 działki) i Wesołówka 2,22 km (8 działek). W obrębach udział dróg wskazanych do przebudowy jest zróżnicowany i wynosi od 9,8% w Wesołówce do 22,1% w Wyrębie. Wynika z tego, że w ostatnim czasie wiele dróg przebudowano z różnych dotacji, w tym Urzędu Marszałkowskiego. W latach 2019 – 2024 łącznie przebudowano prawie 15,00 km dróg oraz zmodernizowano 14 przepraw mostowych.

Fot. 54. Droga wskazana do przebudowy – obręb Siekierczyn

Uwzględniając kompleksowość i funkcjonalność całej sieci drogowej, walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz potrzeby rekreacyjno-turystyczne stwierdzono, że 43,08 km dróg wymagających przebudowy jest o nawierzchni gruntowej, 7,02 km o nawierzchni utwardzonej żwirem lub tłuczniem, a 3,16 km wymaga całkowitej odbudowy ponieważ została zaorana i nie istnieje w terenie. Odcinki te często stanowią jedyny możliwy dojazd do pól uprawnych bądź tworzą jeden ciąg drogowy z drogą wskazaną do przebudowy lub drogą w dobrym stanie technicznym i zapewnią szybszą komunikację. Drogi wymagające odbudowy położone są w 5 obrębach na długości od 0,11 km w Wesołówce do 1,48 km w Wyrębie. Działki dróg nieistniejących w terenie wskazane do przebudowy są własnością Gminy. Celem takiej przebudowanych dróg jest:

- a) dobry stan nawierzchni i szerokość dróg dostosowana do aktualnych potrzeb rolniczych;
- b) sprawny dojazd od zabudowy do gruntów oraz obsługa jak największej liczby działek;
- c) umożliwienie włączenie gruntów do produkcji, które były dotychczas odłogowane wskutek braku dojazdu lub uciążliwego dojazdu;
- d) skrócenie czasu przejazdu między siedliskiem rolnika a jego działkami, w tym gruntami dzierżawionymi lub położonymi w sąsiednich obrębach;
- e) ochrona gleb, wód, powietrza i szaty roślinnej oraz poprawa walorów estetycznych wsi;
- f) ochrona przed niszczeniem siedlisk przyrodniczych, płoszeniem ptactwa, zwierząt wskutek przejazdów po drogach wyjeżdżonych na łąkach, pastwiskach czy na terenach leśnych;
- g) lepszy dojazd do kompleksów leśnych, zbiorników wodnych, miejsc atrakcyjnych turystycznie, przez co zwiększa się możliwość rozszerzenia szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych;
- h) bezpieczne poruszanie się między miejscowościami, ośrodkiem gminnym i obiektami infrastruktury społecznej bez konieczności jazdy po drodze krajowej i wojewódzkiej.

Fot. 55. Droga wskazana do przebudowy – obręb Wyręba

Prawie wszystkie drogi wskazane do przebudowy wymagają modernizacji przepustów, budowy odwodnienia, korekty szerokości i dostosowania przebiegu pasa drogowego do granicy działek ewidencyjnych. Ze względu na zły stan dróg istniejących wykazanych w egib, często transport rolny odbywa się po drogach wyjeżdżonych na sąsiednich polach, równoległe do drogi wykazanej w egib, przez co faktyczny przebieg dróg w terenie odbiega od granic ich działek ewidencyjnych, co ma miejsce m.in. wzdłuż drogi gminnej dz.553 w Rudzicy, wzdłuż drogi gminnej dz.148 w Wyrębie, wzdłuż drogi gminnej dz. 543, 574 i 585 w Zarębie.

W wielu miejscach przy drogach wskazanych do przebudowy znajdują się obiekty infrastruktury turystycznej, zaproponowano nowe zadrzewienia, stąd drogi te można wykorzystać przy planowaniu nowych szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, tras edukacyjnych. Działki dróg wskazanych do modernizacji sąsiadują z obiektami infrastruktury społecznej, którymi najczęściej są boiska sportowe, świetlice wiejskie, place zabaw, miejsca urządzone oraz obiektami zabytkowymi i cennymi kulturowo. Przebudowa dróg ułatwi mieszkańcom i turystom lepszy dostęp do tych obiektów, zwiększy promocję gminy, jak też komfort jazdy w celach rekreacyjno-turystycznych.

Drogi niewykorzystywane w transporcie rolnym, nieprzejezdne, samoistnie zadrzewione, zakrzewione, niewytypowane do przebudowy na łącznej długości 10,03 km (74 działek) wskazano do pozostawienia w dotychczasowym stanie, jako zadrzewienia. Są to działki dróg gminnych 9,43 km (67 działek), prywatnych 0,24 km (3 działki), SP KOWR 0,04 km (1 działka) i spółek 0,32 km (3 działki) o nawierzchni gruntowej, porośniętej kilkuletnimi drzewami i krzewami. Często położone są na terenach odłogowanych, podmokłych, przyleśnych. Najwięcej takich dróg wskazano w: Zarębie 3,69 km (21 działek), Siekierczynie 2,80 km (18 działek) i w Rudzicy 2,23 km (24 działek), w pozostałych obrębach poniżej 1,00 km (od 1 do 7 działek). Drogi do pozostawienia w dotychczasowym stanie jako zadrzewienia stanowią 52,2% dróg zadrzewionych, nieprzejezdnych i nieużytkowanych w całej gminie, a jedynie 3,0% ogólnej sieci drogowej. Pasy takie łącznie zajmują 5,42 ha powierzchni dróg odłogowanych (64,4%), tego prawie połowa położona jest w Zarębie 2,53 ha. Proponuje się, aby działki te pozostały w takim ekosystemie do czasu aż opracuje się nich lub dla działek sąsiednich obsługiwanych przez te drogi, inny kierunek zagospodarowania w opracowaniach wyższego rzędu.

Po przeprowadzeniu inwentaryzacji terenowej i analizy map egib stwierdzono, **że część dróg istniejących w terenie wymaga regulacji stanu geodezyjno-prawnego**. Obecny układ dróg w wielu miejscach jest niefunkcjonalny, ponieważ niektóre drogi powinny być połączone ze sobą, aby tworzyć jeden ciąg komunikacyjny, co dotyczy m.in. obrębu:

- Nowa Karczma, drogi gminnej dz.58/4 i dz.11, dz.29 i dz.37/3;
- Rudzica, drogi gminnej dz.280/2 i dz.278, drogi gminnej dz.259 i drogi powiatowej dz.218, drogi powiatowej dz.218 i drogi gminnej dz.180, drogi gminnej dz.236 i dz.278, drogi gminnej dz.278 i dz.372, drogi gminnej dz.203 i dz.156, drogi gminnej dz.38/4 i dz.11/1, drogi gminnej dz.1054 i dz.1042;
- Siekierczyn, drogi gminnej dz.73 i dz.77;
- Wyręba, drogi gminnej dz.239 i w Nowej Karczmie drogi gminnej dz.11.

Część dróg zaorano, zlikwidowano lub stała się nieprzejezdna, a w innych miejscach brakuje dróg, aby kontynuować przejazd. Następstwem tego są drogi wewnętrzne na działkach prywatnych, SP PGL, KOWR, PKP, Gminy umożliwiające kontynuację drogi lub krótszy przejazd, co ma miejsce:

- w Nowej Karczmie na dz.10/5;
- w Rudzicy na dz.96/1, 607/3, 842/5, 270/3, 269, 194/1;

- w Siekierczynie na dz.1055/3, 1260/7, 1260/5, 1412/2, 1497/5, 1930/1, 1495/5, 736, 557/10, 509/8, 557/10, 2010/3, 924;
- w Wyrębie na dz.238/7;
- w Zarębie na dz.624/4, 152, 1/1, 161, 167/3, 169/2, 173/1, 179/2, 700.

Jest wiele dróg, które dochodzą tylko do gospodarstwa rolnego, a nie do drogi publicznej gminnej, powiatowej czy wojewódzkiej np.:

- w Rudzicy droga na dz. 709/2 i 278,
- w Siekierczynie droga dz.55, 1324/3, 1355, 733, 718, 1730/2, 1355, 1769, 1554/4, 1553/2, 1539, 733,
- w Wyrębie droga dz.115/5, 204/3, 278, 209/7,
- w Zarębie dz. 55, 214/6.

Regulacja geodezyjno-prawna działek drogowych o zmienionym przebiegu w terenie czy odbudowa dróg zlikwidowanych nie wpłynie znacząco na zmiany powierzchni użytków w ewidencji gruntów i budynków. Większe zmiany w powierzchni dróg wynikają z przekształcenia dróg na inne użytki, co dotyczy szczególnie dróg zaoranych. Na wzrost powierzchni ewidencyjnej dróg wpłynie przede wszystkim rozwój budownictwa mieszkalnego, który wymusza niejako zapewnienie dostępu do drogi nowo wydzielonym działkom.

W porównaniu do ustaleń Planu urządzeniowo-rolnego z 2005 r. stwierdzono:

- do przebudowy wskazano o 63,54 km mniej dróg niż we wcześniejszych ustaleniach, co wynika z aktualnych uwarunkowań, potrzeb i zrealizowanych inwestycji. W każdym obrębie jest znacznie mniej dróg wskazanych do przebudowy (od 2,00 km w Nowej Karczmie do 27,00 km w Siekierczynie);
- mimo wzrostu ogólnej długości sieci drogowej, obecnie drogi wskazane do przebudowy stanowią udział na poziomie 15,9%, a nie 47,4%;
- wiele dróg wskazanych do przebudowy w 2005 r. zmodernizowano i obecnie jest w dobrym stanie technicznym, dotyczy to dróg powiatowych i ważniejszych dróg gminnych. Przebudowa ta była realizowana w oparciu o środki własne gminy jak i zewnętrzne, natomiast potrzeby prac na drogach gminnych zapewniających dojazd do gruntów rolnych i leśnych nadal są duże;
- część wytypowanych działek drogowych w 2005 r. z uwagi na zły stan, brak realizacji inwestycji i potrzeby, nawierzchnię nieutwardzoną ponownie wskazano do przebudowy;
- do przebudowy wskazano działki drogowe gminne, natomiast nowo wydzielone działki, które powstały ze względu na warunki terenowe i gospodarcze, rozwój obszarów mieszkaniowych czy na poszerzenie dróg już istniejących, które w ewidencji gruntów i budynków posiadają inne oznaczenie użytku, wymagają regulacji stanu geodezyjno-prawnego;

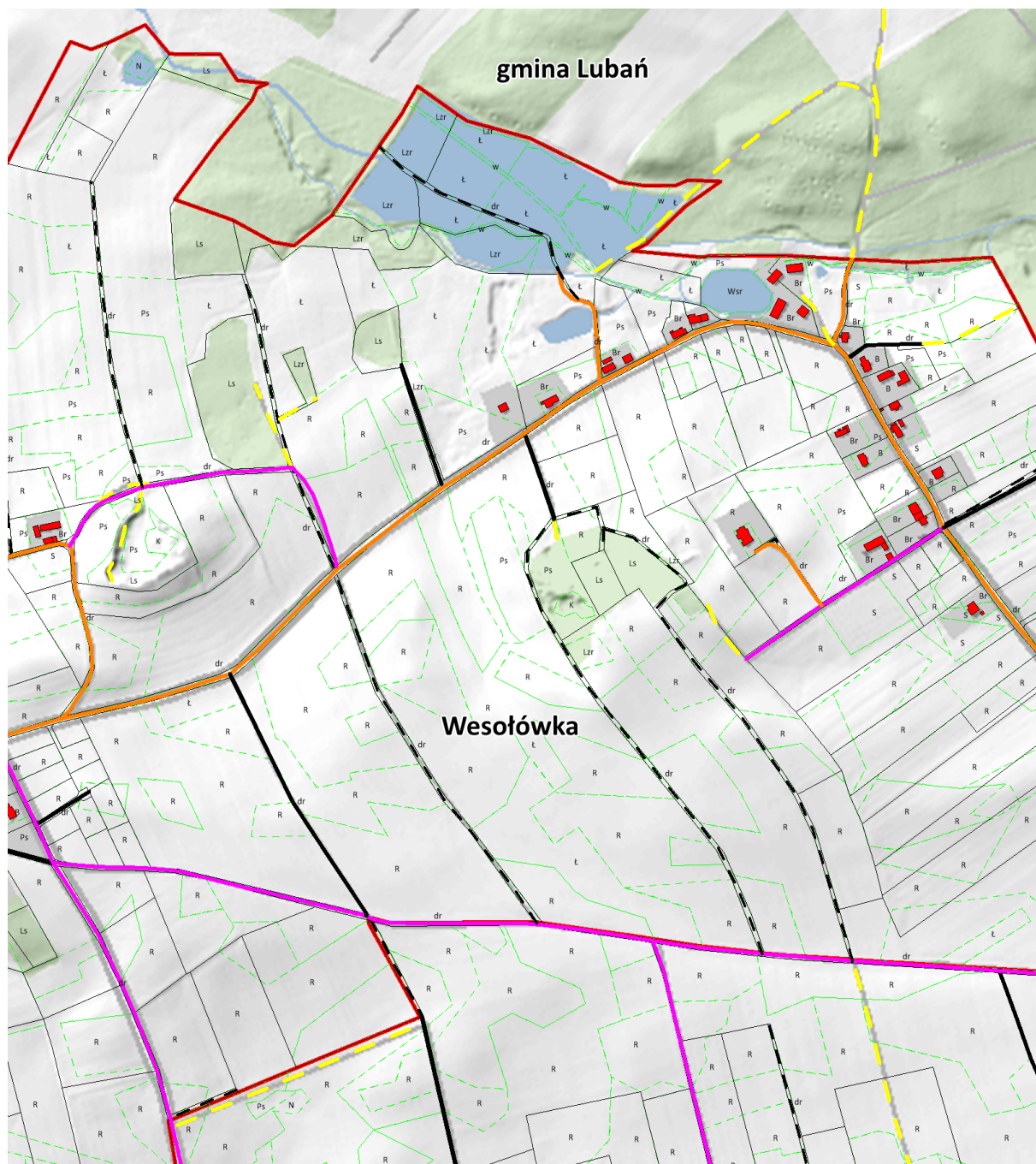
- w aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego nie ma potrzeby wskazania dróg do przebudowy w I lub w II kolejności, ponieważ zależy to od lokalnych potrzeb, aktualnych kierunków produkcji czy od planów inwestycyjnych Gminy;
- drogi nieprzejezdne, nieużytkowane w transporcie rolnym, porośnięte drzewami i krzewami lub zbyt wąskie do przejazdu proponuje się pozostawić w naturalnym ekosystemie, jako zadrzewienie lub miedze śródpolne, a takiego ustalenia nie było w 2005 r.

Drogi do pozostawienia jako zadrzewienia

Tabela 92

Lp.	Obręb	Drogi odłogowane, nieprzejezdne ogółem	Drogi do pozostawienia w dotychczasowym stanie jako zadrzewienia, zakrzewienia śródpolne				
			własność	powierzchnia		udział	działki
			ha	ha	razem ha	%	liczba
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Nowa Karczma	0,18	gminna	0,18	0,18	100,0	3
2	Rudzica	1,76	gminna	0,87	0,92	52,3	24
			prywatna	0,03			
			SP KOWR	0,02			
3	Siekierczyn	2,77	gminna	1,44	1,46	52,7	18
			prywatna	0,02			
4	Wesołówka	0,06	gminna	0,01	0,01	16,7	1
5	Wyręba	0,40	gminna	0,31	0,32	80,0	7
			prywatna	0,01			
6	Zaręba	3,24	gminna	2,36	2,53	78,1	21
			Spółki Bazalty	0,17			
Gmina ogółem		8,41	gminna	5,17	5,42	64,4	74
			prywatna	0,06			
			SP KOWR	0,02			
			Spółki Bazalty	0,17			
			razem	5,42			

Źródło: inwentaryzacja terenowa DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.), egib (grudzień 2022 r.)

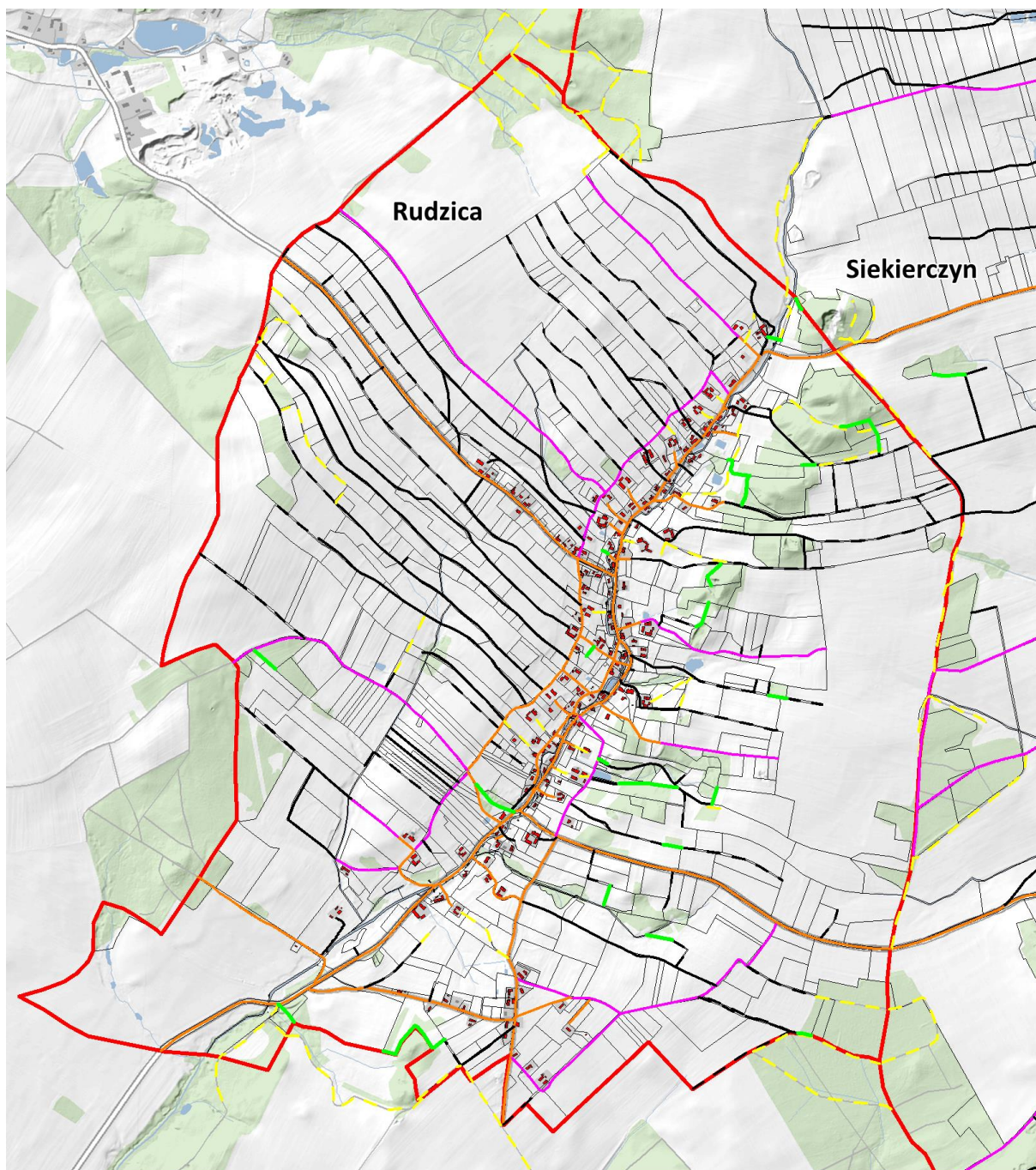
LEGENDA

Drogi wg stanu w terenie:

- droga dobra
- droga do przebudowy
- - - droga zaorana, zlikwidowana
- droga niewykazana w egib
- droga pozostała
- granica obrębu / gminy

- dr R Ł rodzaj użytku gruntowego
- staw / zbiornik wodny / ciek / rów
- teren zadrzewiony / zakrzewiony
- teren zabudowany / zainwestowany
- budynek
- granica działki ewidencyjnej
- granica użytku gruntowego

Rys. 93. Drogi wymagające regulacji – obręb Wesotówka

LEGENDA

Drogi wg stanu w terenie:

- droga dobra
- droga do przebudowy
- - - droga zaorana, zlikwidowana
- - - droga niewykazana w egib
- droga pozostała
- droga do pozostawienia jako zadrzewienie

- staw / zbiornik wodny / ciek / rów
- teren zadrzewiony / zakrzewiony
- teren zabudowany / zainwestowany
- budynek
- granica działki ewidencyjnej
- granica obrębu / gminy

Rys. 94. Drogi wymagające regulacji – obręb Rudzice

Drogi wskazane do przebudowy

Tabela 93

Lp.	Obręb	Drogi ogółem		Drogi do przebudowy (gminne)				Drogi do przebudowy wg nawierzchni					
				razem			działki	nieistniejące w terenie (zaorane)		grunt naturalny		tłuczeń	
		km	%	km	%	nr dz. lub jej części	liczba	km	%	km	%	km	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nowa Karczma	8,43	100,0	1,37	16,3	11, 106, cz.29, 58/4	4	-	-	1,37	100,0	-	-
2	Rudzica	62,46	100,0	8,46	13,5	156, 182, cz. 236, 458, 471, 472, 612, 613, 620, 622, 632, 633, 783, 793, 38/2, 38/4, 503/1, 868/3	18	0,40	4,7	6,63	78,4	1,43	16,9
3	Siekierczyn	140,82	100,0	26,40	18,7	41, 68, 198, 212, 220, 308, 422, 449, 477, 587, 591, 604, 624, 636, 660, 721, 722, 733, 983, 1163, 1204, 1282, 1323, 1411, 1481, 1493, 1551, 1628, 1704, 1725, 1865, 1875, 1320/8, 1517/1, 1751/2, 1772/22, 1772/7, 1941/2, 507/1, 509/7, 579/1, 669/1, 669/3, 906/2, 945/1, 98/1	47	0,55	2,1	22,43	85,0	3,42	13,0
4	Wesołówka	22,60	100,0	2,22	9,8	39, 47, 82, 100, 113, 157, 218, 217/2	8	0,11	5,0	1,45	65,3	0,66	29,7
5	Wyłęba	30,00	100,0	6,63	22,1	31, 47, 78, 141, 148, 197, 280, 296, 99/1, 99/2	10	1,48	22,3	5,15	77,7	-	-
6	Zaręba	71,35	100,0	8,18	11,5	118, 159, 160, 209, 340, 377, 427, 468, 488, 541, 543, 640, 28/1, 9/8, 117/1, 45/1	16	0,62	7,6	6,05	74,0	1,51	18,5
Gmina ogółem		335,66	100,0	53,26	15,9	-	103	3,16	5,9	43,08	80,9	7,02	13,2

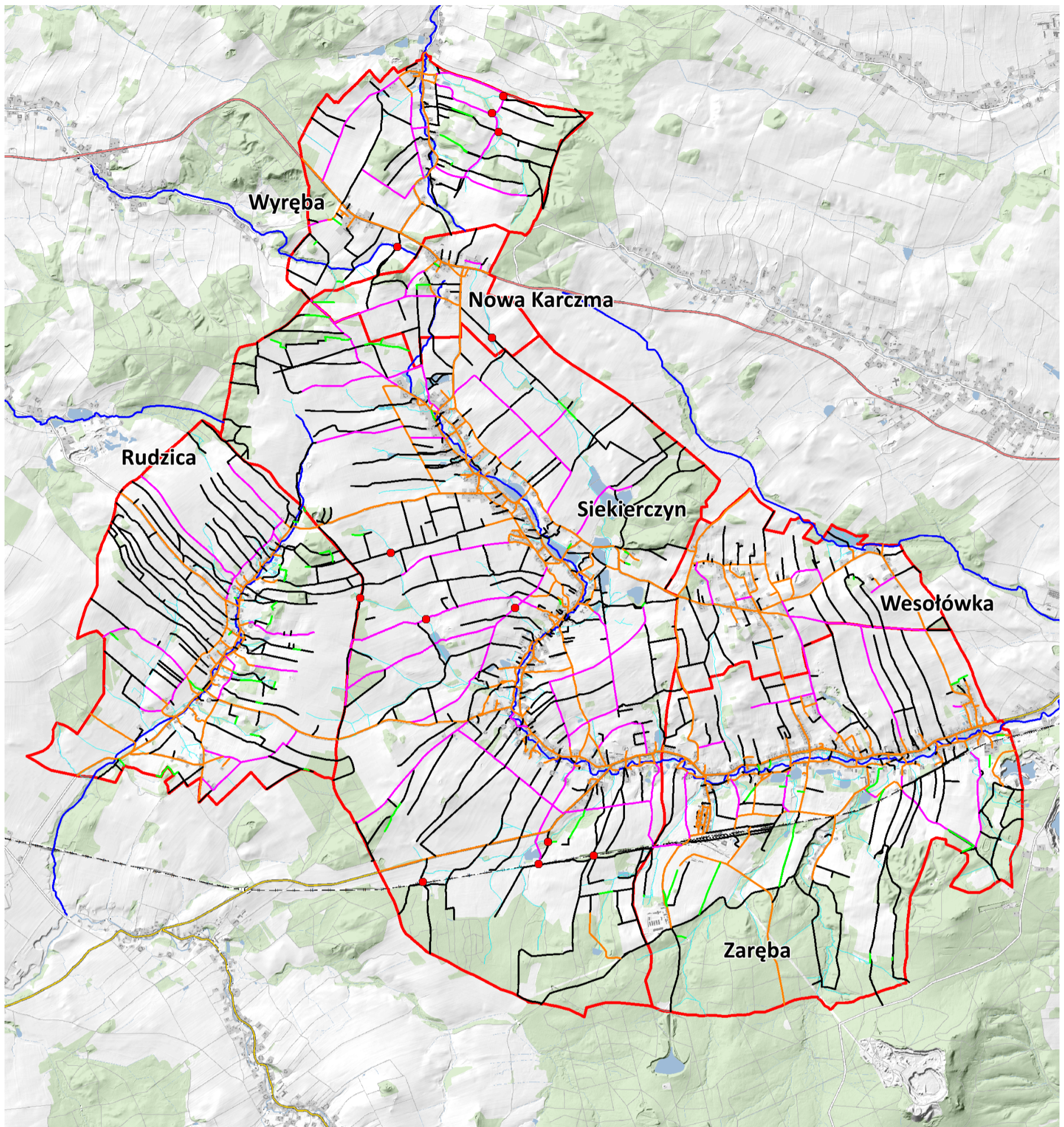
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.), konsultacji z Urzędem Gminy Siekierczyn (kwiecień 2024 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r.

Drogi wskazane do pozostawienia jako zadrzewienia wg stanu prawnego

Tabela 94

Lp.	Obręb	Drogi służące do transportu rolnego								
		ogółem	w złym stanie technicznym		w tym zadrzewione, zakrzewione		do pozostawienia w dotychczasowym stanie jako zadrzewienia, zakrzewienia (Lz)			
		km	km	%	km	%	nr działki, własność	km	razem km	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Nowa Karczma	8,43	4,92	58,4	0,45	9,1	36/6, 60, 2/3 - gminna	0,45	0,45	100,0
2	Rudzica	62,46	31,26	50,0	5,60	17,9	25, 26, 144, 295, 436, 574, 602, 662, 670, 732, 737, 771, 899, 953, 1000, 1050, 20/2, 1001/4, 1027/5, 503/2, 579/1, 873/1 - gminna	2,11	2,23	39,8
							690/2 - prywatna	0,08		
							776/1 - SP KOWR	0,04		
3	Siekierczyn	140,82	79,46	56,4	5,27	6,6	6, 61, 221, 276, 555, 1053, 1593, 1840, 1843, 1852, 1900, 18/4, 1310/3, 34/3, 52/4, 524/3, 524/8 - gminna	2,75	2,80	53,1
							1996 - prywatna	0,05		
4	Wesołówka	22,60	6,00	26,5	0,10	1,7	129 - gminna	0,03	0,03	30,0
5	Wyłęba	30,00	17,38	57,9	1,00	5,8	209/7, 115/5, 172/3, 266/2, 249, 209/12 - gminna	0,72	0,83	83,0
							281/1 - prywatna	0,11		
6	Zaręba	71,35	34,72	48,7	6,82	19,6	225, 298, 391, 437, 484, 543, 580, 583, 612, 621, 634, 638, 650, 296/4, 413/1, 428/1, 483/33, 528/2 - gminna	3,37	3,69	54,1
							689/114, 659, 534 - Spółki Bazalty	0,32		
Gmina ogółem		335,66	173,74	51,8	19,24	11,1	gminna	9,43	10,03	52,1
							prywatna	0,24		
							SP KOWR	0,04		
							Spółki Bazalty	0,32		
							razem	10,03		

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.), konsultacji z Urzędem Gminy Siekierczyn (kwiecień 2024 r.)

LEGENDA

Sieć drogową wg stanu technicznego:

- droga dobra
- droga wskazana do przebudowy
- droga do pozostawienia jako zadrzewienie
- droga pozostała

- most, wiadukt, przepust wymagający poprawy stanu tech.
- ciek naturalny
- rów melioracyjny lub inny
- granica obrębu / gminy

Rys. 95. Kształtowanie sieci drogowej

9. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU

9.1. Zalesienia gruntów

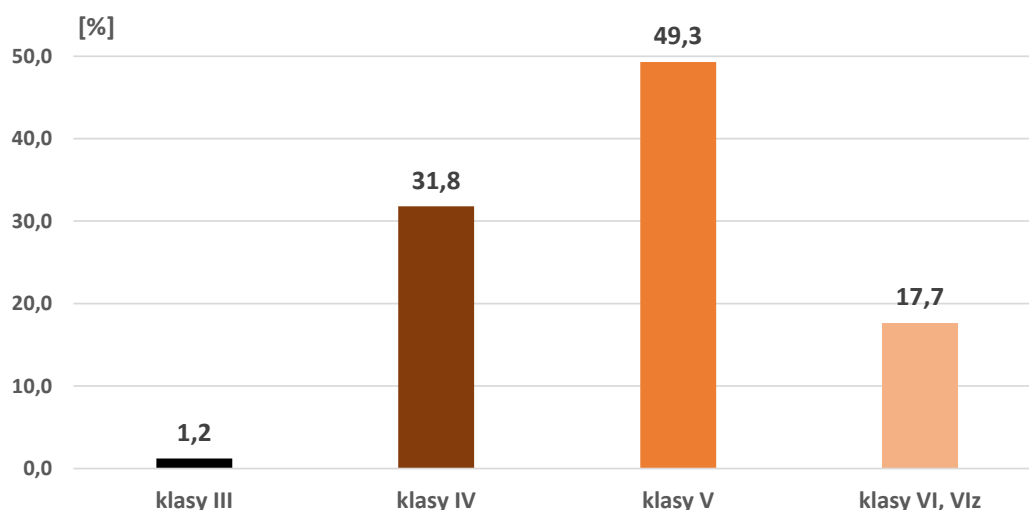
Największe zwarte kompleksy leśne występują w południowej części gminy, w obrębie Zaręba i Siekierczyn, co związane jest z położeniem Lubańskiego Wielkiego Lasu. Stopień zalesienia gminy w porównaniu ze stopniem lesistości województwa dolnośląskiego (29,0%) czy powiatu lubańskiego (23,6%) jest niższy i wynosi on 18,2%. Z uwagi na ukształtowanie terenu i walory przyrodnicze, lasy gminy powinny być szczególnie chronione, a z uwagi na niską lesistość poszczególnych obrębów, słabszą jakość gleb, odłogowanie pól i podatność gleb na erozję, w dalszym ciągu wskazane są dolesienia. Brak lasów w regionie może być problemem dla produkcji towarowej drewna jak i pod względem ekologiczno-klimatycznym.

Fot. 56. Obszary leśne i zadrzewione w zachodniej części gminy

Grunty, które przyjęto do zalesienia z mpzp wsi zajmują 45,67 ha (37,0% planowanych zalesień wg tych opracowań). Największy taki obszar położony jest w Siekierczynie 14,80 ha i w Rudzicy 14,43 ha, w pozostałych obrębach mniej niż 7,00 ha. Uwzględniając warunki terenowe, obszary wskazane do ochrony prawnej, przeznaczenie terenów na inwestycje, stopień zagospodarowania gruntów i możliwości zwiększania obszarów rekreacyjno-turystycznych zaplanowano dodatkowe zalesienia na powierzchni 29,00 ha. Najwięcej takich obszarów wskazano w Rudzicy, Siekierczynie i w Wyrębie od 5,60 ha do 8,60 ha, a najmniej w Wesołowce 1,60 ha. Są to nieduże powierzchnie, które

z uwagi na słabsze gleby nie powinny być przeznaczone na cele intensywnego rolnictwa, inwestycyjne, ale chronione. Łączna powierzchnia gruntów wskazanych do zalesienia wynosi 74,67 ha, a w obrębach od 3,64 ha w Nowej Karczmie do 22,20 ha w Siekierczynie. Z uwagi na rodzaj użytku w planowanych zalesieniach dominują grunty orne, które zajmują 53,20 ha (71,2%), w porównaniu do użytków zielonych, które zajmują 19,51 ha (26,1%), z tego łąki 10,07 ha (13,5%), a pastwiska 9,44 ha (12,6%). W Rudzicy do zalesienia wskazano 0,05 ha nieużytków, a w Zarębie 1,91 ha użytków kopalnych.

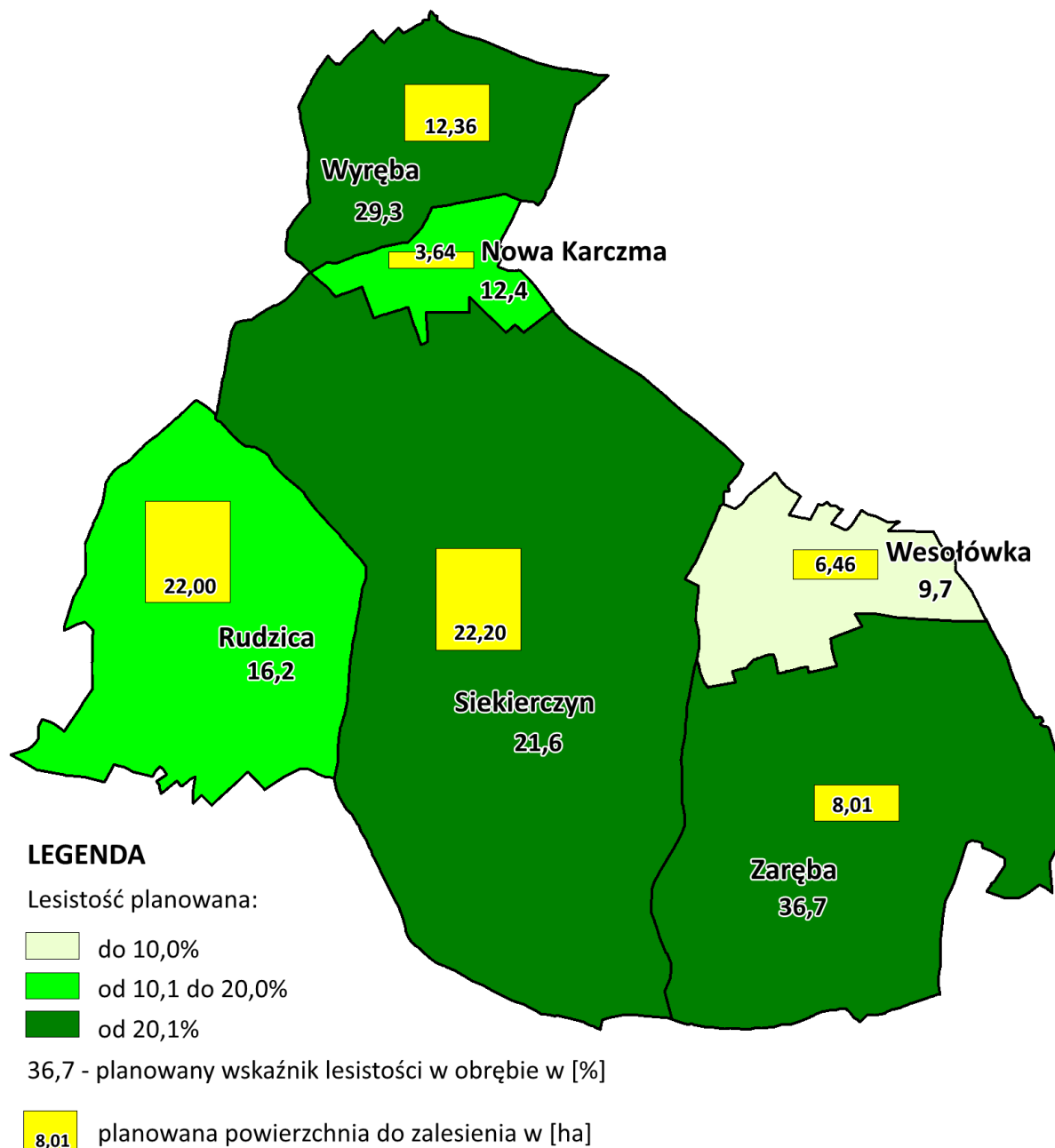

Rys. 96. Zalesienia wg klas bonitacyjnych

Są to gleby średnich i słabych klas bonitacyjnych, położone przy kompleksach leśnych, o trudniejszych warunkach upraw, stąd: wśród gruntów orných przeważają gleby klas V - 29,15 ha i VI, VIz - 11,41 ha, wśród łąk klasy IV – 5,36 ha, wśród pastwisk klasy IV – 5,09 ha. Łącznie użytki rolne klas V stanowią 49,3% planowanych zalesień, z tego 11,22 ha występuje w Rudzicy, klasy IV - 31,8% z tego ok. 14,00 ha położonych jest w Rudzicy i w Siekierczynie, klasy VI, VIz – 17,7% z tego ok. 6,00 ha położona jest w Siekierczynie. Gleby klas III wskazane do zalesienia stanowią jedynie 1,2% i ok. 1,00 ha położone są tylko w Zarębie, Rudzicy i w Siekierczynie.

Grunty wskazane do zalesienia są własnością prywatną 43,74 ha (58,6%), SP KOWR 23,66 ha (31,7%) oraz innych właścicieli 7,27 ha (9,7%) w tym spółek, SP PGL, Zakładu Karnego. W powierzchni do zalesienia grunty odłogowane zajmują jedynie 0,70 ha, ponieważ tereny zajęte przez sukcesję leśną, nie wskazano do zalesień. Ich zalesienie odbywa się samoistnie od wielu lat, a nie w sposób sztuczny przez nowe nasadzenia. Działanie takie ma na celu wsparcie stabilności ekologicznej lasów i zachowanie dotychczasowych ekosystemów. Uwzględniając planowane zalesienia (74,67 ha), tereny już zalesione, ale nie wykazane w ewidencji gruntów i budynków (1,38 ha), grunty objęte sukcesją leśną (179,16 ha), grunty zadrzewione i zakrzewione wskazane do pozostawienia w dotychczasowym stanie (20,63 ha), to powierzchnia lasów i zadrzewień zwiększy się o 275,84 ha i wyniesie 1171,34 ha, a stopień lesistości gminy o 5,6% i wyniesie 23,8%. W zaleceniach Unii Europejskiej stopień lesistości

kraju powinien zwiększyć się do 40,0%. Najwięcej lasów powstanie w obrębach: Siekierzyn +94,61 ha, Rudzica +65,83 ha, Zaręba +59,79 ha, a najmniej w Nowej Karczmie +10,00 ha. Największa zmiana lesistości wystąpi w Wyrębie +8,1% i w Rudzicy +8,4%, ale spowodowana jest położeniem obszarów z sukcesją leśną niż nowymi zalesieniami. Najmniejsza dynamika lesistości wystąpi w Wesołówce +3,7%. Najwyższy wskaźnik lesistości będzie nadal w Zarębie i w Wyrębie, z tym że na poziomie 36,7% i 29,3%. Nie przewiduje się, że prognozowana lesistość zdominuje inne użytki w powierzchni obrębów i zmieni ich główny typ użytkowania ziemi.

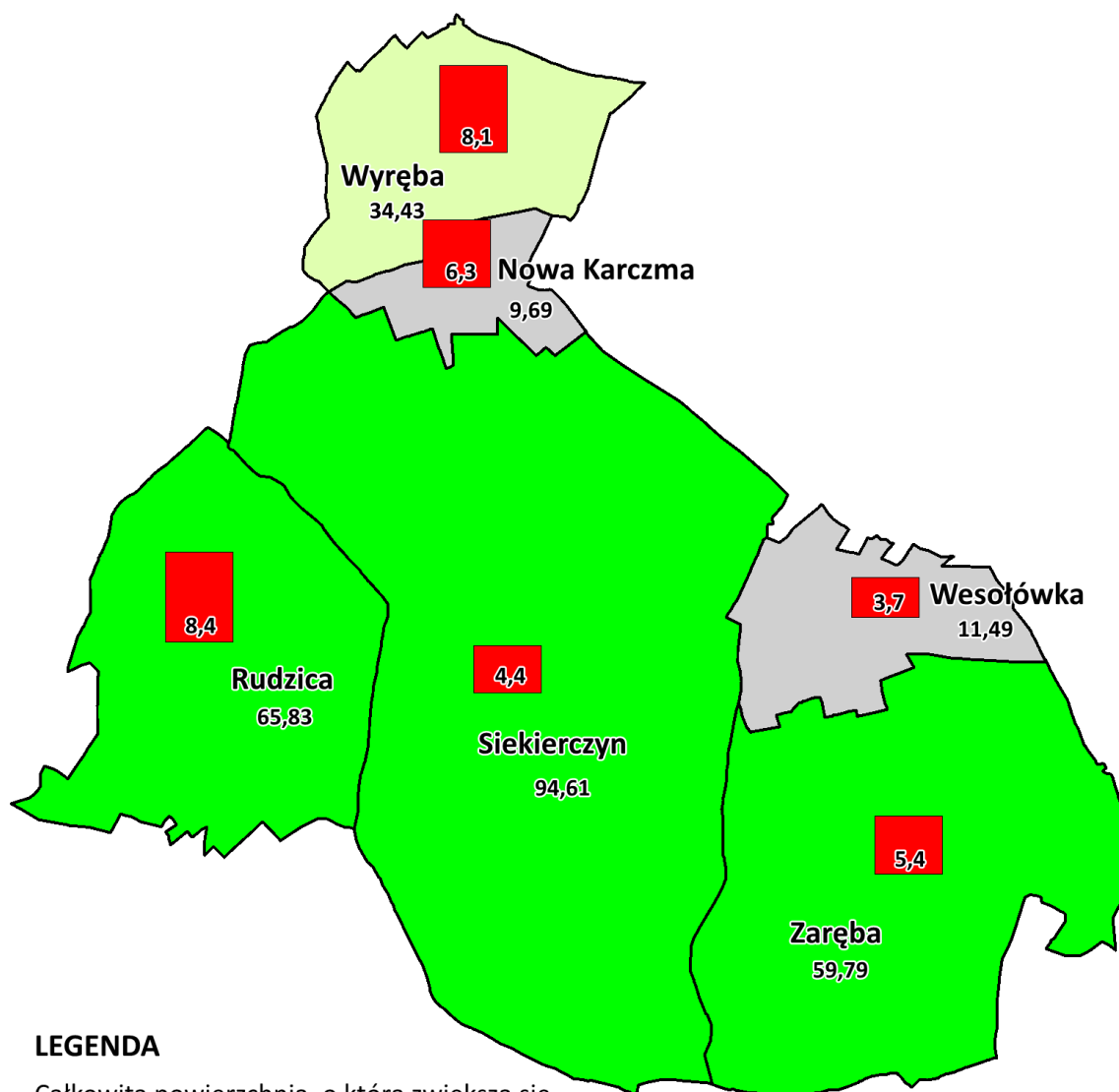
Rys. 97. Planowany wzrost powierzchni leśnej i zadrzewionej

Na podstawie analizy materiałów stwierdzono, że na terenach planowanych zalesień lub w ich sąsiedztwie występują grunty podatne na suszę, a w innych miejscach podmokłe, co ma

miejsce w Siekierczynie, Rudzicy i w Wesołowce. Występują też tereny zmeliorowane, ale z uwagi na ich położenie przy lasach, w obszarach z sukcesją leśną w wielu miejscach nie mają prawidłowo funkcjonujących sieci drenarskich i rowów. Realizacja planowanych zalesień nie utworzy nowych kompleksów leśnych, nie przyczyni się do reorganizacji produkcji rolnej i terenów zainwestowanych czy przyszłych inwestycji. Jest w większości uzupełnieniem istniejących lasów i jedną z możliwości zagospodarowania gruntów słabszej jakości, podmokłych czy niekorzystnie położonych dla upraw rolniczych. Prace zalesieniowe wpłyną na rozwój nierolniczych kierunków, a także rekreacji i turystyki oraz na poprawę walorów krajobrazu poszczególnych wsi. Należy zaznaczyć, że każde zalesienie na wyznaczonych gruntach, przed jego realizacją wymaga procedury Oceny oddziaływania na środowisko. **W porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.** stwierdzono:

- do zalesienia wskazano o 166,88 ha gruntów mniej, ponieważ część z nich została zalesiona lub jest objęta sukcesją leśną i nie wymaga nowych nasadzeń. W każdym obrębie wskazano mniej pól do zalesienia w niż 2005 r., z tego najbardziej w Rudzicy, Siekierczynie i w Zarębie;
- adekwatnie do zmniejszonej powierzchni planowanych zalesień zmniejszył się w niej udział gruntów ornych o 66,59 ha, użytków zielonych o 61,88 ha i nieużytków o 2,37 ha;
- grunty odłogowane zajmowały 117,65 ha, obecnie prawie ich nie ma, ponieważ w wyniku długiego czasu wyłączenia ich z produkcji rolnej, nastąpiły na nich samozalesienia;
- wśród gruntów obecnie wskazanych do zalesienia dominują klasy V, IV i VI, w wcześniejszych ustaleniach dominowały klasy IV, V i III;
- przewidywany stopień lesistości w 2005 r. wynosił 21,4% i tylko trochę zbliżył się do aktualnej lesistości gminy, która wynosi 18,2%. Lesistość aktualna jest najbardziej zbliżona do zakładanej w 2005 r. jedynie w Zarębie gdzie różni się o 1,2%, a najmniej zbliżona jest w Rudzicy, ponieważ różni się prawie o 7,0%, stąd wniosek, że na wielu obszarach planowanych w 2005 r. zalesienia nie zostały zrealizowane;
- obecnie zakłada się wzrost lesistości gminy z 18,2% do 23,8% (o 5,6%) głównie w oparciu o tereny z sukcesją leśną, a nie o nowe tereny wskazane do zalesienia. W ustaleniach z 2005 r. zakładano wzrost lesistości z 16,5% do 21,4% (o 4,9%) głównie o nowe tereny do zalesienia i w oparciu o grunty odłogowane;
- prognozowana powierzchnia gruntów zalesionych i zadrzewionych różni się o 119,20 ha, w 2005 r. zakładano jej stan na poziomie 1052,14 ha, aktualnie na poziomie 1171,34 ha;
- najmniejszy przyrost lesistości przewidywano w Wesołowce o 3,4%, Siekierczynie o 3,7%, Wyrębie o 3,6%, obecnie tylko w Wesołowce o 3,7%, natomiast najwyższy przyrost lesistości przewidywano w Rudzicy o 9,2%, obecnie przewiduje się w Rudzicy i w Wyrębie o 8,1% i 8,4%;

- najwyższy wskaźnik lesistości przewiduje się w Zarębie na poziomie 36,7%, wg stanu z 2005 r. zakładano 32,5%, obecna lesistość tego obrębu wynosi 31,3%;
- w każdym obrębie przewiduje się znacznie większą dynamikę lesistości niż w latach ubiegłych;
- w obszarach przeznaczonych obecnie do zalesienia dominują grunty prywatne 58,6% (43,74 ha) i SP KOWR 31,7% (23,66 ha), we wcześniejszych ustaleniach dominowały grunty SP ANR 45,7% (110,33 ha), prywatne 26,1% (63,12 ha) i Gminy Siekierzyn 15,1% (36,50 ha);
- z uwagi na obecne uwarunkowania przyrodnicze, gospodarcze i społeczne, zmiany użytkowania gruntów Projekt granicy rolno-leśnej opracowany w 2005 r. wymaga aktualizacji.

LEGENDA

Całkowita powierzchnia, o którą zwiększą się grunty leśne i zadrzewione w obrębie:

do 20,00 ha

od 20,01 do 50,00 ha

od 50,01 ha

6,3 dynamika zmian lesistości w porównaniu do egib w [%]

Rys. 98. Planowana lesistość

Planowane zalesienia ogółem

Tabela 95

Lp.	Obręb	Planowane zalesienia						Planowane zalesienia wg użytków										
		razem		wg MPZP wsi		wg inwentaryzacji		grunty orne		łąki		pastwiska		razem UZ		inne		
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	Nowa Karczma	3,64	100,0	0,17	4,7	3,47	95,3	3,64	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Rudzica	22,00	100,0	13,43	61,0	8,57	39,0	16,11	73,2	3,81	17,3	2,03	9,2	5,84	26,5	0,05	0,2	
3	Siekierczyn	22,20	100,0	14,80	66,7	7,40	33,3	15,47	69,7	5,17	23,3	1,56	7,0	6,73	30,3	-	-	
4	Wesołówka	6,46	100,0	4,86	75,2	1,60	24,8	6,11	94,6	-	-	0,35	5,4	0,35	5,4	-	-	
5	Wyręba	12,36	100,0	6,76	54,7	5,60	45,3	7,78	62,9	0,35	2,8	4,23	34,2	4,58	37,1	-	-	
6	Zaręba	8,01	100,0	5,65	70,5	2,36	29,5	4,09	51,1	0,74	9,2	1,27	15,9	2,01	25,1	1,91	23,8	
Gmina ogółem		74,67	100,0	45,67	61,2	29,00	38,8	53,20	71,2	10,07	13,5	9,44	12,6	19,51	26,1	1,96	2,6	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierczyn, inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Planowane zalesienia wg użytków gruntowych i klas bonitacyjnych

Tabela 96

Lp.	Obręb	Planowane zalesienia wg użytków i klas bonitacyjnych														
		grunty orne					łąki					pastwiska				
		razem	RIVa	RIVb	RV	RVI, Viz	razem	łIII	łIV	łV	łVI	razem	PsIV	PsV	PsVI	
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	Nowa Karczma	3,64	-	-	1,70	1,94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Rudzica	16,11	2,22	3,10	8,65	2,14	3,81	0,46	0,91	2,07	0,37	2,03	1,33	0,50	0,20	
3	Siekierczyn	15,47	2,09	1,19	7,35	4,84	5,17	0,28	3,54	1,35	-	1,56	0,21	0,47	0,88	
4	Wesołówka	6,11	0,90	0,50	3,43	1,28	-	-	-	-	-	0,35	-	0,35	-	
5	Wyręba	7,78	0,66	0,96	5,28	0,88	0,35	-	0,35	-	-	4,23	2,28	1,95	-	
6	Zaręba	4,09	1,02	-	2,74	0,33	0,74	0,12	0,56	0,06	-	1,27	1,27	-	-	
Gmina ogółem		53,20	6,89	5,75	29,15	11,41	10,07	0,86	5,36	3,48	0,37	9,44	5,09	3,27	1,08	

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Planowane zalesienia wg stanu prawnego

Tabela 97

Lp.	Obręb	Planowane zalesienia wg własności / władania												
		razem	SP KOWR				prywatna				inni			
		powierzchnia	powierzchnia		działka	główne klasy	powierzchnia	działka		główne klasy	powierzchnia	działka	główne klasy	
		ha	ha	%	nr	nazwa	ha	%	nr	nazwa	ha	%	nr	nazwa
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Nowa Karczma	3,64	2,95	81,0	78, 30/1, 56/3	V, VI	0,69	19,0	35/3, 35/2, 10/4, 34/4	V, VI	-	-	-	-
2	Rudzica	22,00	11,82	53,7	272, 355, 487, 603, 742, 362/1, 367/2, 367/4, 510/1, 773/4	IV, V, VI	10,18	46,3	271, 276, 279, 394, 426, 486, 683, 684, 693, 897, 903, 1027/9, 1043/3, 1047/1, 270/3, 358/1, 361/1, 540/8, 559/1, 586/1, 736/1, 739/3, 739/4, 772/1, 775/3, 900/1, 96/1, 999/4	IV, V, VI	-	-	-	-
3	Siekierczyn	22,20	6,05	27,3	1385, 1501, 1599, 1260/6, 1271/2, 1321/3, 1378/1, 1598/2, 1930/1,	V, VI	12,16	54,8	1500, 1503, 1998, 1/4, 1412/2, 1494/4, 1499/5, 1592/1, 1594/4, 1847/1, 1857/12, 1897/1, 43/1, 566/8, 577/2, 771/2, 780/2, 954/20	IV, V, VI	3,99	18,0	1913/120, 1913/121	V
4	Wesołówka	6,46	-	-	-	-	6,46	100,0	91, 123, 127, 131, 132, 138, 154, 156, 199, 200, 179/2, 247/4, 95/2	V, VI	-	-	-	-
5	Wyłęba	12,36	2,84	23,0	200/9	V	9,52	77,0	7, 149, 1/5, 116/3, 153/1, 185/1, 209/2, 235/3	IV, V, VI	-	-	-	-
6	Zaręba	8,01	-	-	-	-	4,73	59,1	196, 581, 593, 594, 390/3, 537/2, 584/2, 595/1	V, VI	3,28	40,9	659, 631, 660, 648	K, IV, V
Gmina ogółem		74,67	23,66	31,7	-	-	43,74	58,6	-	-	7,27	9,7	-	-

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Przewidywana lesistość i dynamika zmian

Tabela 98

Lp.	Obręb	Aktualna lesistość		Planowane zadrzewienia i zalesienia						Planowana lesistość		
		powierzchnia	udział	planowane zalesienia	grunty objęte sukcesją leśną	drogi do pozost. jako zadrzewienia	nieużytki zadrzewione, zakrzewione	tereny zalesione wg zmian użytkowania	razem	ogółem		dynamika zmian
		ha	%	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	%	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Nowa Karczma	9,27	6,1	3,64	5,54	0,18	0,33	-	9,69	18,96	12,4	6,3
2	Rudzica	60,32	7,8	22,00	42,30	0,92	0,56	0,05	65,83	126,15	16,2	8,4
3	Siekierczyn	370,13	17,2	22,20	62,20	1,46	7,85	0,90	94,61	464,74	21,6	4,4
4	Wesołówka	18,82	6,0	6,46	4,92	0,01	0,10	-	11,49	30,31	9,7	3,7
5	Wyręba	90,97	21,2	12,36	19,20	0,32	2,17	0,38	34,43	125,40	29,3	8,1
6	Zaręba	345,99	31,3	8,01	45,00	2,53	4,20	0,05	59,79	405,78	36,7	5,4
Gmina ogółem		895,50	18,2	74,67	179,16	5,42	15,21	1,38	275,84	1171,34	23,8	5,6

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), mpzp wsi gminy Siekierczyn, inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.)

Planowane zalesienia w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.

Tabela 99

Lp.	Obręb	Planowane zalesienia w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.											
		grunty do zalesienia				planowana lesistość i planowana dynamika zmian							
		razem	w tym odłogowane	w tym grunty orne	w tym użytki zielone	powierzch. w 2005 r.	powierzch. w 2023 r.	różnica	udział w 2005 r.	udział w 2023 r.	różnica udziału	dynamika zmian w 2005 r.	dynamika zmian w 2023 r.
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	%	%	%	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nowa Karczma	-4,58	-1,26	-3,72	-0,86	17,69	18,96	1,27	11,6	12,4	0,8	5,4	6,3
2	Rudzica	-49,05	-43,97	-32,18	-16,00	113,99	126,15	12,16	14,7	16,2	1,5	9,2	8,4
3	Siekierczyn	-57,46	-47,07	-26,37	-30,04	432,32	464,74	32,42	20,1	21,6	1,5	3,7	4,4
4	Wesołówka	-4,16	-3,50	-1,77	-2,39	25,61	30,31	4,70	8,2	9,7	1,5	3,4	3,7
5	Wyręba	-3,10	-7,47	2,85	-5,95	102,80	125,40	22,60	24,0	29,3	5,3	3,6	8,1
6	Zaręba	-48,53	-13,68	-5,40	-6,64	359,73	405,78	46,05	32,5	36,7	4,2	5,1	5,4
Gmina ogółem		-166,88	-116,95	-66,59	-61,88	1052,14	1171,34	119,20	21,4	23,8	2,4	4,9	5,6

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych egib (grudzień 2022 r.), inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r.

9.2. Zadrzewienia

Zadrzewienia liniowe najczęściej przydrożne, przyrzeczne i wzdłuż linii kolejowej zinwentaryzowane w gminie zajmują 177,25 km. Najwięcej zlokalizowano ich w obrębach: Siekierzyn, Zaręba i Rudzica, powyżej 30,00 km. Zadrzewienia liniowe występują wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, jak też na terenach zabudowanych, zainwestowanych, a wiele powstało na działkach prywatnych wzdłuż zabudowy, zbiorników wodnych, obiektów infrastruktury publicznej: boisk sportowych, placów zabaw, miejsc urządzonych. Stan drzewostanów jest różnorodny, lokalnie usunięto stare i zniszczone drzewa, a wprowadzone nowe nasadzenia. Praktycznie wszystkie ciek naturalne, większe rowy i drogi służące do transportu rolnego posiadają pasy drzew i krzewów, które wymagają bieżących pielęgnacji. Część dróg nieużytkowanych i zbędnych w transporcie rolnym, na których pojawiły się samoistnie samosiewy i krzewy wskazano do zachowania jako zadrzewienia śródpolne, na łącznej długości 10,03 km. Ma to miejsce w 6 obrębach z tego najwięcej w: Zarębie, Siekierzynie i w Rudzicy. Część pasów zadrzewień stanowi cenne szpalery drzew do zachowania m.in. w obrębach: Rudzica, Siekierzyn, Zaręba i Wyręba, co związane jest z ich położeniem na terenach zabytkowych lub cennych kulturowo (w parkach, na cmentarzach, przy kościołach).

Fot. 57. Tereny rolne i leśne – obręb Wyręba

W celu ochrony gleb podatnych na suszę, a w innych miejscach lokalnie podmokłych, a także zwiększenia walorów krajobrazowo-przyrodniczych oraz rekreacyjno-turystycznych **zaproponowano zadrzewienia przydrożne** na łącznej długości 22,55 km we wszystkich obrębach, z tego najwięcej w Siekierzynie 10,84 km, a najmniej w Nowej Karczmie 0,71 km. Zaplanowane zadrzewienia są

jednostronnie, w większości przy drogach wskazanych do przebudowy oraz poza obszarami przyszłych inwestycji, które uzupełnią istniejące już zadrzewienia. Rekomenduje się uzupełnianie składu drzewostanu gatunkami rodzimymi, miododajnymi, występującymi na danym obszarze, ponieważ są one przystosowane do lokalnych warunków glebowych i klimatycznych, odporne na lokalne choroby i szkodniki. Drzewa stare, schorowane, zniszczone powinny być poddane zabiegom sanitarnym, również z uwagi na bezpieczeństwo przejazdu czy ruchu rekreacyjno-turystycznego. Nowe pasy drzew zaproponowano też z uwagi na intensyfikację produkcji roślinnej, ochronę gleb przed erozją oraz wiatrem, śniegiem, zanieczyszczeniami i hałasem spowodowanym ruchliwymi ciągami komunikacyjnymi. Łącznie planowane zadrzewienia i drogi samoistnie zadrzewione, zakrzewione obejmują 32,58 km, w obrębach od 1,16 km do 13,64 km.

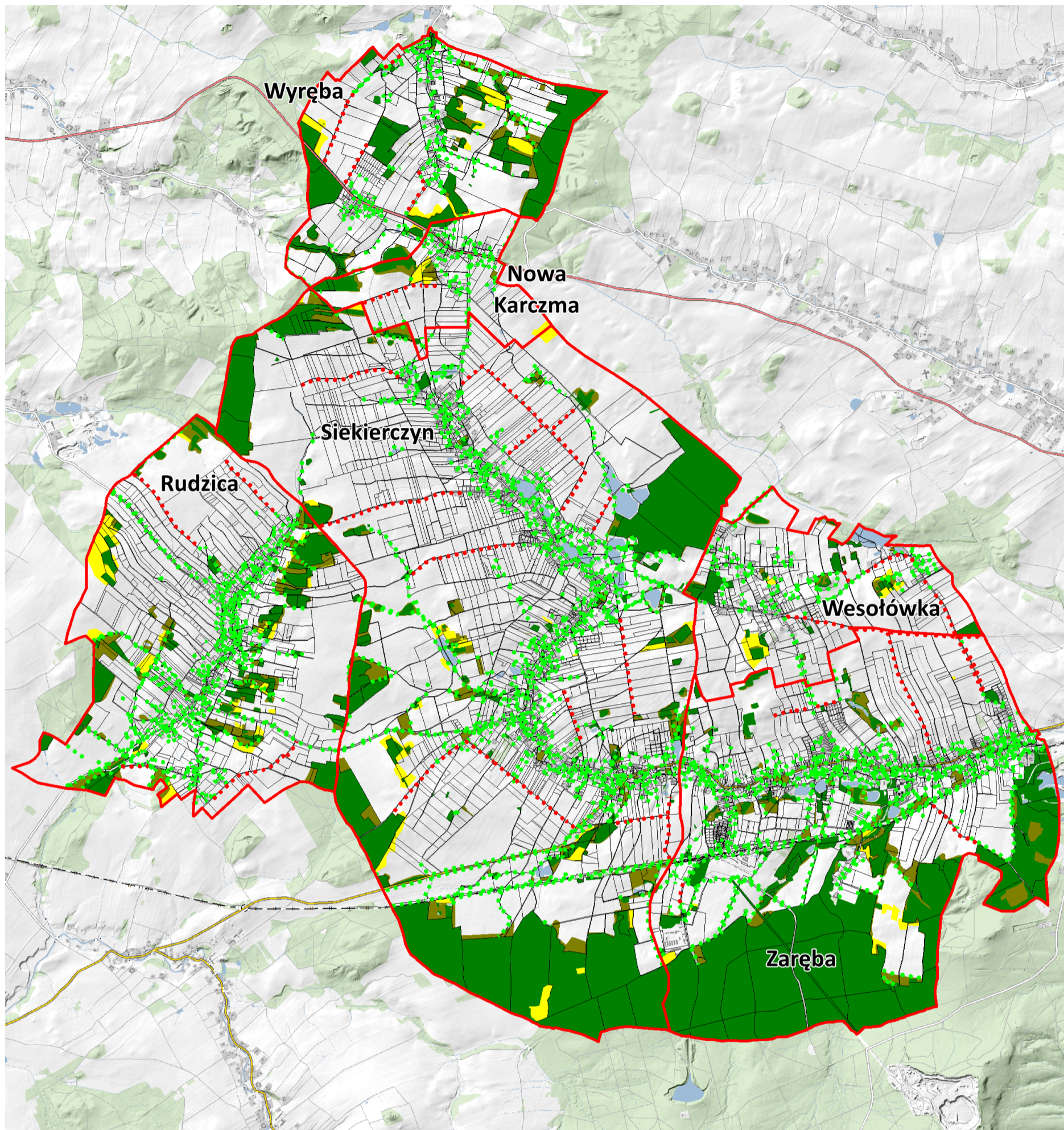
W porównaniu do stanu z 2005 r. wprowadzono o 22,44 km więcej zadrzewień liniowych, w tym największa różnica jest w Siekierczynie o 11,40 km. Jest to spowodowane włączeniem do tej wartości zadrzewień samoistnie pojawiających się na drogach, które zostały wskazane do zachowania w dotychczasowym stanie. Część proponowanych zadrzewień przydrożnych pokrywa się z pasami zaproponowanymi w 2005 r. i nie ma potrzeby wprowadzania zadrzewień liniowych na większą skalę. Nasadzenia przydrożne mogą być realizowane w trakcie przebudowy dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, jak też podczas zagospodarowania poscaleniowego wsi.

Zadrzewienia liniowe istniejące oraz proponowane

Tabela 100

Lp.	Obręb	Zadrzewienia liniowe										W porównaniu do stanu z 2005 r. km
		istniejące		proponowane (nowe)		drogi do pozostawienia jako zadrzewienia		razem nowe zadrzewienia		ogółem zadrzewienia liniowe		
		km	%	km	%	km	%	km	%	km	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Nowa Karczma	5,76	83,2	0,71	10,3	0,45	6,5	1,16	16,8	6,92	100,0	1,16
2	Rudzica	31,84	86,3	2,83	7,7	2,23	6,0	5,06	13,7	36,90	100,0	3,12
3	Siekierczyn	69,27	83,5	10,84	13,1	2,80	3,4	13,64	16,5	82,91	100,0	11,40
4	Wesołówka	10,74	85,9	1,74	13,9	0,03	0,2	1,77	14,1	12,51	100,0	-0,51
5	Wyręba	12,68	82,8	1,80	11,8	0,83	5,4	2,63	17,2	15,31	100,0	1,07
6	Zaręba	46,96	84,9	4,63	8,4	3,69	6,7	8,32	15,1	55,28	100,0	6,20
Gmina ogółem		177,25	84,5	22,55	10,7	10,03	4,8	32,58	15,5	209,83	100,0	22,44

Źródło: obliczenia własne na podstawie inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.), strony internetowej Geoportal Dolny Śląsk (2023 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r.

LEGENDA

Planowane zalesienia i zadrzewienia:

	grunty leśne i zadrzewione oraz zakrzewione		zadrzewienia liniowe istniejące
	grunty wskazane do zalesienia		zadrzewienia liniowe proponowane
	grunty, na których wystąpiła sukcesja leśna		drogi wskazane do pozostawienia jako zadrzewienie
	grunty pozostałe		granica obrębu / gminy

Rys. 99. Proponowane zalesienia powierzchniowe i zadrzewienia liniowe

9.3. Planowane formy ochrony krajobrazu

Z przyrodniczego punktu widzenia najcenniejszymi obszarami gminy są lasy, doliny cieków, stawy hodowlane i pozostałości wyrobisk bazaltowych. Do ochrony prawnej w opracowaniach planistycznych gminy **w formie użytków ekologicznych wskazano** 5 miejsc na łącznej powierzchni ok. 55,00 ha i są nimi: „Olszynka koło Mikułowej” w Rudzicy, „Stawy w Siekierzynie”, „Nieczynny kamieniołom bazaltu w Wesotówce”, „Lasek koło Ponikowa” i „Pstrężna koło Ponikowa” w Zarębie. Największym użytkiem obejmującym 10 stawów hodowlanych, będą Stawy w Siekierzynie na powierzchni ok. 26,00 ha, położone w centralnej części wsi. Dwa planowane użytki ekologiczne w Zarębie, położone w południowej części wsi związane z potokiem Pstrężna i kolonią Ponikowo obejmą ok. 25,00 ha. Przy istniejącym użytku ekologicznym „Jezioro Formoza” nie należy podejmować działań zmieniających jego ekosystem, stąd część gruntów odłogowanych położonych w jego sąsiedztwie wskazano do zachowania w dotychczasowym użytkowaniu. W obrębach Siekierzyn i Zaręba znajdują się drzewa o walorach pomnikowych, do których zaliczono: 2 grupy drzew, rododendronów i skrzydłorzech kaukaski, 4 pojedyncze drzewa: Cyprysik groszkowy, Żywotnik zachodni, 2 Topole białe. Proponowane pomniki przyrody, łącznie 6, rosną w swoim sąsiedztwie, na 2 działkach prywatnych.

Fot. 58. Planowany użytek ekologiczny „Stawy w Siekierzynie”

Wschodnie krańce obrębu Zaręba i Wesotówka objęte są granicą obszaru przyrodniczego koncepcji Econet PL. Wspieranie różnych form ochrony można realizować tu przez działania takie, jak: zwiększanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej obszarom przekształconym wskutek działalności człowieka, unaturalnienie krajobrazów rolniczych, leśnych i dolinnych, powiększanie

małych kompleksów leśnych, zwiększanie ciągłości przestrzennej drzewostanów w korytarzach ekologicznych, zachowanie i wprowadzanie zadrzewień śródpolnych, zalesianie gruntów marginalnych, podwyższanie stanu świadomości ekologicznej społeczeństwa. Od 1992 r. gmina Siekierzyn należy do Związku Gmin Kwisa, którego strategicznym celem jest działanie dla szerokiej ochrony środowiska rzeki Kwisy i jej dorzecza. Potok Siekierka, który zasila Kwisę przepływa przez prawie całą gminę Siekierzyn. Jednym z ważniejszych zamierzeń i prac związku gmin było powstanie Parku Krajobrazowego „Doliny Kwisy”. Obecnie „Dolina Dolnej Kwisy” o powierzchni ok. 5 950,00 ha jest objęta ochroną prawną jako Obszar Natura 2000, specjalny obszar ochrony siedlisk, który zatwierdzono Decyzją Komisji Europejskiej. Wraz z sporządzeniem Planu Ogólnego gminy Siekierzyn (w zastępstwie obecnego SUIKZP gminy z 2022 r.) zostaną zaktualizowane stanowiska roślin i zwierząt chronionych wg obecnych wymogów prawnych. Natomiast działania planistyczne podejmowane przez Gminę umożliwią w przyszłości realizację wielu proekologicznych zadań inwestycyjnych. Ochronę przyrody można zwiększyć przez uporządkowanie miejsc zaśmieconych, rekultywację terenów zdegradowanych (ok. 2,80 ha), rewitalizację obiektów i obszarów zdewastowanych, zachowania terenów zielonych. Generalnie wszystkie użytki zielone, tereny zakrzewione, zadrzewione, skwery, parki, miejsca urządzone na terenie gminy powinny zostać zachowane z uwagi na:

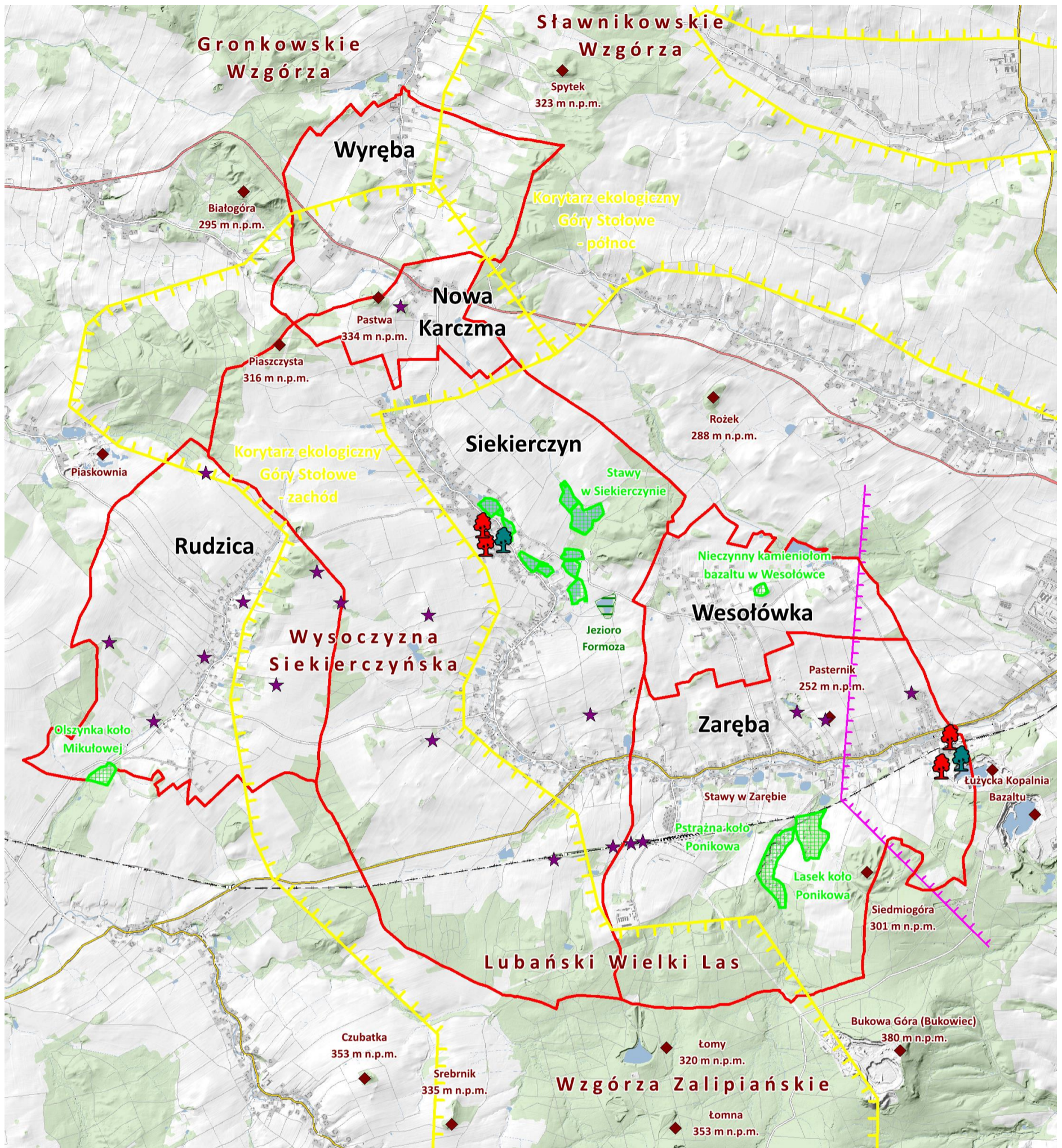
- ich funkcje ochronne przed zanieczyszczeniami gleb, wód, powietrza, lokalnymi podtopieniami;
- walory krajobrazowe i wartości przyrodnicze, które zwiększają;
- ukształtowanie terenu i niską lesistość poszczególnych obrębów;
- gęstą sieć cieków naturalnych i rowów oraz zagrożenie erozją wodną i wietrzną;
- ograniczenie intensyfikacji produkcji rolnej, monokultur upraw i urbanizację wsi;
- wykorzystanie ich jako tereny rekreacyjne, edukacyjne i turystyczne.

Planowana ochrona przyrody

Tabela 101

Lp.	Obreb	Planowany użytek ekologiczny			Planowany park krajobrazowy		Drzewa o walorach pomnikowych		
		liczba	powierzchnia [ha]	nazwa	liczba	nazwa	nazwa	działka	własność działki
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Nowa Karczma	-	-	-	1	Park Krajobrazowy Doliny Kwisy	-	-	-
2	Rudzica	1	3,90	Olszynka koło Mikułowej			-	-	-
3	Siekierzyn	1	25,45	Stawy w Siekierzynie			Grupa rododendronów	1098	prywatna
							Cyprysyk groszkowy (1 sz.)	1098	prywatna
							Żywotnik zachodni (1sz.)	1098	prywatna
4	Wesołówka	1	1,30	Nieczynny kamieniołom bazaltu w Wesołówce			-	-	-
5	Wyłęba	-	-	-	-	-	-		
6	Zaręba	2	24,70	Lasek koło Ponikowa, Pstrążna koło Ponikowa	Topola biała (2 sz.)	659	prywatna		
					Grupa drzew: skrzydłoorzech kaukaski	659	prywatna		
Gmina ogółem		5	55,35	-	1	-	4 pojedyncze drzewa i 2 grupy drzew	-	-

Źródło: Plan urządzeniowo-rolny gminy Siekierzyn z 2005 r., SUIKZP gminy Siekierzyn z 2022 r., mpzp wsi gminy

LEGENDA

Obszary planowane do ochrony:

- planowany użytek ekologiczny
- istniejący użytek ekologiczny
- korytarz ekologiczny
- sieć Ecomet PL

- proponowany pomnik przyrody, pojedyncze drzewo
- proponowany pomnik przyrody, grupa drzew
- miejsce wymagające uporządkowania lub rekultywacji
- atrakcyjne miejsce przyrodnicze
- Pastwa 334 m n.p.m. granica gminy / obrębu

Rys. 100. Planowana ochrona przyrody

10. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ

10.1. Potrzeby z zakresu infrastruktury społecznej i Odnowy wsi

Gmina Siekierzyn sukcesywnie realizuje zadania planistyczne i projekty dotyczące poprawy warunków życia mieszkańców. Główną potrzebą w tym zakresie nadal jest budowa kanalizacji sanitarnej, modernizacja sieci energetycznej, doposażenie w punkty oświetleniowe, rozbudowa sieci gazowej, modernizacja, rozbudowa i doposażenie w sprzęt poszczególnych obiektów infrastruktury społecznej. W mpzp wsi dokonywane są zmiany zapisów w celu przekształcenie działek rolnych na funkcję mieszkaniową oraz pod instalacje energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (farm fotowoltaicznych z infrastrukturą towarzyszącą), szczególnie w Siekierzynie, Zarębie i w Rudzicy. Działania planistyczne obecnie podejmowane przez Gminę umożliwią realizację wielu proekologicznych zadań inwestycyjnych. Inwestycją o znaczeniu strategicznym i krajowym będzie „Budowa linii 400 kV Mikułowa – Czarna” wraz z rozbudową/modernizacją stacji w tym ciągu linowym oraz „Budowa dwutorowej linii 400 kV Mikułowa – Świebodzice”, napowietrznej wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne w obrębach: Rudzica, Siekierzyn, Wesołówka i Zaręba. Obecnie trwają prace planistyczne oraz przygotowawczo-projektowe dokumentacji związane z ustaleniem lokalizacji inwestycji. Realizacja inwestycji ma na celu poprawę bezpieczeństwa energetycznego województwa i kraju w ramach realizacji celów przyjętych w Polityce Energetycznej Polski do 2030 r. Również cele te wpisują się w zalecenia Unii Europejskiej w zakresie rozbudowy i modernizacji elektroenergetycznych sieci przesyłowych. Dzięki wsparciu PSE zostanie zmodernizowana infrastruktura energetyczna Stacji Ujęcia Wody w Siekierzynie na bardziej ekologiczną i pozyskiwaną z odnawialnych źródeł, co pozwoli na obniżenie kosztów funkcjonowania stacji. PSE nie wykluczają też przebudowy istniejących linii o napięciu 220 kV na linie o napięciu 400 kV.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zaplanowano rewitalizację linii kolejowej nr 274 na odcinku Jelenia Góra - Zgorzelec wraz z łącznicą kolejową linia nr 778 Etap I przez Polskie Kolei Państwowe.

W 2019 r. rozpoczęto prace inwestycyjne na terenie gminy związane z budową sieci światłowodowej, które przerwano. Obecnie do sieci podłączonych jest część odbiorców i Urząd Gminy, dlatego dokończenie budowy sieci znacznie poprawi korzystanie z Internetu wszystkim mieszkańcom. Wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych i bezprzewodowych jest jednym z założeń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego.

W 2021 r. uchwalono Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Siekierzyn, który przez kolejne lata będzie szansą na ubieganie się o środki krajowe i europejskie związane z ochroną środowiska naturalnego. Podejmowane są m.in. starania o zwiększenie liczby zainteresowanych wymianą źródła ciepła na niskoemisyjne i ekologiczne. W Urzędzie Gminy jest prowadzony punkt

konsultacyjny programu „Czyste powietrze”. Ważną inwestycją proekologiczną byłaby gazyfikacja całej gminy, stąd Urząd Gminy podejmuje inicjatywy dla rozbudowy sieci gazowej. W SUIKZP zakłada się gazyfikację gminy pozwalającą zaopatrzyć w gaz prawie 80,0% gospodarstw. Dla wsi przyjęto model rozprowadzenia gazu pod niskim ciśnieniem i przeprowadzenie gazociągu ze stacji redukcyjno-pomiarowej wzdłuż wsi Zaręby i Siekierzyna, drogi wojewódzkiej nr 357 i wsi Rudzicy oraz przeprowadzenie gazociągu do Wyręby ze stacji redukcyjno-pomiarowej w Gronowie.

Obecne wymagania prawne oraz zwiększająca się ilość odpadów, wymusza modernizację infrastruktury technicznej na terenie PSZOK w Siekierzynie. Realizacja inwestycji została zaplanowana przez Gminę na najbliższe lata. Konieczne jest też dalsze uświadamianie mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami, ograniczenia ilości odpadów oraz ich racjonalnego wykorzystania.

Fot. 59. Pola uprawne i stawy hodowlane – obręb Wesołówka

Z ważniejszych potrzeb dla mieszkańców gminy jest poszerzenie terenów cmentarzy komunalnych, które znajdują się w 3 wsiach: Siekierzyn, Zaręba i Rudzica. W latach ubiegłych do realizacji tego celu Gmina pozyskała nieodpłatnie 2 działki ewidencyjne w Siekierzynie od SP KOWR, które będą zagospodarowane. Planowane główne inwestycje związane z potrzebami gospodarczymi, rozwojowymi, zwiększeniem bezpieczeństwa na terenie gminy to:

- dalsza modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego;
- dalsza modernizacja infrastruktury drogowej, w tym budowa chodników, przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, w latach 2019-2024 zmodernizowano prawie 9,00 km dróg, które obecnie są w dobrym stanie technicznym o nawierzchni głównie asfaltowej,
- modernizacja dróg powiatowych i gminnych wg Raportów o stanie Gminy Siekierzyn.

Potrzeby edukacyjne, kulturowe i sportowe na terenie gminy w większości są zaspokojone. Dla wszystkich miejscowości opracowano MPZP wsi oraz Plany Odnowy Wsi, które są aktualizowane. Najważniejsze z planowanych inwestycji, które mają na celu poprawę funkcjonalności, a także bezpieczeństwa obiektów na terenie gminy stanowią:

- poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej: remizy OSP, Szkoły Podstawowej i Oddziału Przedszkolnego w Siekierczynie, Przedszkola w Zarębie, Auli Środowiskowej „Pod 35” w Zarębie i świetlicy wiejskiej w Rudzicy;
- modernizacja obiektu i zagospodarowanie skweru zieleni Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Siekierczynie. Zadanie to dostało dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w ramach konkursu „Odnowa Dolnośląskiej Wsi” w 2023 r.;
- modernizacja placu zabaw na ul. Osiedlowej w Zarębie;
- modernizacja, rozbudowa i doposażenie pozostałych placów zabaw, boisk sportowych, świetlic w zależności od potrzeb.

Gmina podjęła uchwałę o przystąpieniu do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru przy Szkole Podstawowej w Siekierczynie, dzięki której możliwa będzie budowa nowego boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem o stałej konstrukcji przy Szkole Podstawowej. Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków budżetu państwa w ramach Programu wieloletniego pn. „Program Olimpia – Program budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich”.

Fot. 60. Zabytkowy pałac i park przy ul. Parkowej – obręb Zaręba

Dla celów edukacyjnych oraz z uwagi na rosnące zainteresowanie historią lokalną, ważną inwestycją byłoby utworzenie szlaku historycznego lub ścieżki edukacyjnej w dawnych wyrobiskach bazaltu. Na terenie gminy i w jej okolicy są takie miejsca, m.in. w Wesołównie i Lubańskim Wielkim Lesie. Coraz większym zainteresowaniem cieszy się aktywny wypoczynek, nie tylko weekendowy, na terenach zielonych, w tym nordic-walking. Dobrym rozwiązaniem dla jego realizacji mogą być wyznaczone ścieżki zdrowia i siłownie plenerowe w zabytkowych parkach w Zarębie i Wyrębie, trasy spacerowe przy kompleksach stawów hodowlanych w Siekierzynie lub Wesołównie.

10.2. Kształtowanie infrastruktury turystycznej

Na atrakcyjność rekreacyjno-turystyczną gminy wpływają warunki naturalne, kulturowe jak i społeczne. Obszar ten to głównie pola uprawne, okalające je lasy i wzgórza oraz stawy hodowlane. Gospodarka gminy koncentrowała się głównie na rolnictwie i leśnictwie, lokalnie wydobywano złoża (piaski, żwiry, bazalty). Słabsze gleby, atrakcyjne położenie w zasięgu Pogórza Izerskiego powodują duże zainteresowanie wykupem działek przez mieszkańców miast, głównie w celach budowlanych. Pobliskie stawy rybne, lasy, brak uciążliwego przemysłu i większych szlaków drogowych powodowały, że jest to dobre miejsce zarówno dla mieszkalnictwa jednorodzinnego jak i wypoczynku. Atutem gminy jest jej przygraniczne położenie i bliskość miast: Lubania, Leśnej, Nowogrodźca, Gryfowa Śląskiego, Świeradowa - Zdrój, Jeleniej Góry i Zgorzelca, a dobre z nimi skomunikowanie drogami i linią kolejową zapewnia napływ turystów przez cały rok. Sieć dróg głównych jest w dobrym stanie technicznym, przez co umożliwia łatwe dotarcie do każdej miejscowości i każdej atrakcji gminy. Infrastruktura rekreacyjno-turystyczna najlepiej jest rozwinięta w środkowej części gminy i ma charakter ponadlokalny. Łączna długość wszystkich tras turystycznych wynosi ok. 25,00 km, ale tworzy ją tylko 1 trasa rowerowa, 1 szlak pieszy i 1 niedługi szlak konny. Osiem punktów widokowych nie jest urządzonych, ani oznaczonych w terenie. Brakuje miejsc noclegowych i gastronomicznych, ścieżek oraz zagród edukacyjnych, gospodarstw agroturystycznych. Mieszkańcy oraz turyści chętnie korzystają z istniejącej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej, jednakże największe zagęszczenie szlaków jest w Rudzicy, Siekierzynie, Wesołównie, natomiast w Nowej Karczmie i Wyrębie nie ma żadnej infrastruktury tego rodzaju. We wszystkich wsiach nadal są możliwości dla rozwoju różnych form turystyki i rekreacji, szczególnie weekendowej, kulturoznawczej, konnej, pieszej jak i rowerowej stąd zaproponowano:

- nowe szlaki piesze we wszystkich obrębach na łącznej długości 31,22 km;
- nowe szlaki rowerowe we wszystkich obrębach na łącznej długości 41,18 km;
- wydłużenie szlaku konnego w 3 obrębach: Siekierzyn, Wesołówna i Zaręba łącznie o 7,72 km;
- przebieg Dolnośląskiej Cyklostrady, której długość w 4 obrębach wynosi 10,05 km;
- 8 punktów widokowych do urządzenia w 4 obrębach i 2 nowe punkty w 2 obrębach;
- nieczynne wyrobisko bazaltu do urządzenia na cele rekreacyjno-edukacyjne w Wesołównie;

- 34 miejsca (zbiorniki wodne), które mogą być zagospodarowane jako łowiska, miejsca urządzone lub edukacyjne w 6 obrębach;
- 6 miejsc o łącznej powierzchni 4,34 ha w 3 obrębach, na których wg ustaleń mpzp wsi mogą powstać zbiorniki wodne i mogą być wykorzystane na cele rekreacyjno-turystyczne;
- 4 ścieżki edukacyjne przy obiektach zabytkowych w 4 obrębach.

Szlaki piesze i rowerowe połączą jak najwięcej obiektów zabytkowych i cennych kulturowo oraz ciekawe miejsca przyrodniczo-krajobrazowe gminy, jak też prowadzą do najbliższych atrakcji sąsiednich miejscowości. Jednym z celów Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego jest m.in. „Integracja szlaków wodnych ze szlakami pieszymi, rowerowymi i konnymi w ich otoczeniu”. Prowadzą po drogach utwardzonych z alejami drzew i z dala od ruchliwych tras samochodowych. Z uwagi na położenie zabytków w obszarach wsi, również po drogach asfaltowych, tłuczniowych, brukowych w dobrym stanie technicznym, powiatowych i gminnych.

Fot. 61. Droga, po której wyznaczono Dolnośląską Cyklostradą - obręb Rudzica

Dla zwiększenia komfortu jazdy po trasach rowerowych, część z takich dróg wskazano do przebudowy. Szlaki piesze i rowerowe zaprojektowano w nawiązaniu do tras wskazanych w planie urządzeniowo-rolnym z 2005 r. oraz istniejących tras turystycznych, punktów widokowych, miejsc urządzonych, które coraz częściej są wyposażone w ławki, stoły, wiaty, kosze na śmieci, tablice informacyjne, stojaki na rowery. Nawiązują też do punktów gastronomiczno-noclegowych, które zapewnią parking, odpoczynek i łatwy dojazd do szlaku. Celowo poprowadzono je do obiektów infrastruktury społecznej, ponieważ w ostatnim czasie wiele z nich zmodernizowano. Wiele świetlic

wiejskich, boisk sportowych, placów zabaw wyposażono w sprzęt, wymieniono nawierzchnię, wybudowano przy nich siłownie zewnętrzne, wyznaczono miejsca odpoczynku.

Przebieg Dolnośląskiej Cyklostrady Trasy Via Regia wyznaczono wg „Koncepcji sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego – Dolnośląska Cyklostrada” z października 2021 r. W gminie trasa ta jest o długości ok. 10,00 km i przebiega w Rudzicy, Siekierczynie, Wesołówce, Zarębie. W większości biegnie śladem istniejącego niebieskiego szlaku pieszego z Zawidowa do Gryfowa Śląskiego. Koncepcja Dolnośląskiej Polityki Rowerowej ma uporządkować i nadać ramy zagadnieniom związanym z rozwojem ruchu rowerowego w regionie. W założeniu ma stanowić podstawę do budowy spójnej sieci głównych tras rowerowych (11 tras) o łącznej długości 2 284 km, będącej podstawą do realizacji strategicznego projektu województwa. Pracę nad „Dolnośląską Polityką Rowerową” koordynuje Instytut Rozwoju Terytorialnego we Wrocławiu.

Z uwagi na rzeźbę terenu, duży zasób użytków zielonych, obszary leśne położone na obrzeżach wsi i prowadzoną hodowlę koni w obrębach Siekierczyn, Zaręba, Nowa Karczma, Wesołówka, proponuje się wydłużenie i rozbudowę szlaku konnego. Obecny szlak konny przechodzi tylko przez Wesołówkę i Zarębę na długości 2,60 km, stąd wydłużono go o ok. 7,70 km w 3 wsiach: Siekierczyn, Wesołówka, Zaręba do Lubańskiego Wielkiego Lasu. Za wyznaczeniem szlaku konnego na większą skalę przemawiają walory krajobrazowe regionu, mozaika pól uprawnych, zadrzewienia terenów rolnych, liczne stawy hodowlane, drogi o nawierzchni gruntowej nie wymagające modernizacji, infrastruktura rekreacyjno-turystyczna w Zarębie i w Siekierczynie, rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura społeczna poszczególnych wsi, brak większych terenów przemysłowych. Niezagospodarowane duże obiekty np. po PGR-ach, zakładach produkcyjnych mogą zostać zaadoptowane na zaplecze szlaku konnego np. na szkółki jeździeckie, stajnie, hotele dla koni.

Fot. 62. Zabytkowy pałac i park przy ul. Parkowej – obręb Zaręba

Wszystkie punkty widokowe na terenie gminy wymagają urządzenia, natomiast nowe 2 punkty zaplanowano w Nowej Karczmie na Wzgórzu Pastwa o wysokości 334,0 m n.p.m. (dz. 10/5, własność SP KOWR) i w Zarębie na Wzgórzu Pasternik o wysokości 252,0 m n.p.m. (dz. 151, własność prywatna). Punkty zapewniają widok na okoliczne wzgórza, stawy oraz rolniczy krajobraz Pogórza Izerskiego. Dochodzą do nich szlaki turystyczne, istniejące i proponowane, wyznaczone głównie na drogach służących do transportu rolnego, w dobrym stanie technicznym, natomiast drogi przy punktach widokowych położonych w Wesołowce, Siekierzynie i w Nowej Karczmie wskazano do przebudowy. Z uwagi na zróżnicowanie terenu, obszary leśne i zadrzewione, oddalenie od obiektów infrastruktury społecznej proponuje się, aby miejsca te były wyposażone w platformy lub wieże widokowe, tablice informacyjne, ławki, stoły, wiaty, wydzielone miejsca parkingowe. Ułatwi to korzystanie z takich punktów oraz zapobiegnie niszczeniu i zaśmiecaniu środowiska.

Fot. 63. Droga, po której zaproponowano szlak turystyczny – obręb Zaręba

Fot. 64. Hodowla koni – obręb Siekierzyn

Fot. 65. Zabytkowy kościół wymagający renowacji – obręb Rudzica

Fot. 66. Wiadukt kolejowy wymagający renowacji – obręb Siekierzyn

Promocję regionu z wulkaniczną przeszłością zwiększy się przez włączenie jej cennych zabytków i obszarów przyrodniczych w krąg zainteresowań kulturoznawczych m.in. przez utworzenie

ścieżek edukacyjnych lub postawienie tablic informacyjnych. Czasami są to obszary mocno zadrzewione, zniszczone, a przez brak zagospodarowania szybko tracące swoje prawdziwe walory, stąd w 4 obrębach zaproponowano ścieżki edukacyjne:

- w Siekierczynie w założeniu dworskim i przy stawach hodowlanych;
- w Wyrębie w założeniu parkowo-dworskim;
- w Wesołowce przy nieczynnym kamieniołomie bazaltu;
- w Zarębie w dwóch założeniach pałacowo-parkowych, gdzie występują ciekawe obiekty wodne, jak też pomniki przyrody oraz drzew o walorach pomnikowych.

Do urządzenia na cele rekreacyjno-edukacyjne wskazano dawny kamieniołom bazaltu w Wesołowce na działce gminnej (dz. 40) o powierzchni ok. 1,30 ha. Obecnie teren jest nieużytkowany, zarośnięty, przez co traci swoje walory geologiczne. W mpzp obszar ten wskazano również do utworzenia użytku ekologicznego. Do kamieniołomu obecnie dochodzi 1 szlak rowerowy Lubański Wielki Las, dlatego zaproponowano szlak pieszy i konny. W większym rozwoju rekreacji i turystyki sprzyjać będą:

- nowe zalesienia, które zaplanowano na łącznej powierzchni ok. 75,00 ha, z tego najwięcej w Rudzicy, Siekierczynie i w Wyrębie. Zalesienia takie w większości są uzupełnieniem istniejących lasów i gruntów zadrzewionych, położonych na słabych glebach (klas V, VI), zagrożonych erozją, stąd poprawiają walory krajobrazowo-przyrodnicze wsi;
- tereny wskazane do pozostawienia w dotychczasowym (naturalnym) użytkowaniu, z sukcesją leśną, samoistnie zadrzewione, podmokłe, które występują w każdym obrębie na łącznej powierzchni ok. 200,00 ha. Położone są głównie w sąsiedztwie lasów, obszarów cennych przyrodniczo czy w dolinach cieków wodnych ;
- nowe tereny wód powierzchniowych (m.in. zbiorników wodnych, stawów), które zaplanowano w 3 obrębach na łącznej powierzchni 4,34 ha:
 - w Siekierczynie na dz. 271/3, 486/2, 472/5 i 491/3 własność prywatna, o łącznej powierzchni 1,30 ha (łąki klasy III i IV);
 - w Siekierczynie na dz. 2019, 1833 własność prywatna o łącznej powierzchni 0,58 ha (pastwiska klas IV);
 - w Siekierczynie na dz. 230, 238/6 własność prywatna o łącznej powierzchni 0,66 ha (łąki klas V i VI);
 - w Zarębie na dz. 483, 486/5 i 487/2 własność prywatna o łącznej powierzchni 1,53 ha (łąki klas IV, pastwiska klas III i V);
 - w Rudzicy na dz. 469 własność prywatna o łącznej powierzchni 0,27 ha (łąki klas V).

Obecnie grunty te nie są użytkowane rolniczo, częściowo zarośnięte, zadrzewione, podmokłe, dlatego nowy sposób ich zagospodarowania zwiększy walory środowiskowe wsi.

Do zagospodarowania na cele rekreacyjno-turystyczne jako punkty widokowe, miejsca urządzone, edukacyjne, gastronomiczne, których szczególnie brakuje w gminie np. w formie łowisk wskazano 34 zbiorniki wodne. Są to stawy hodowlane, zlokalizowane w każdym obrębie, z tego 31 jest w dobrym stanie technicznym (zadbane, z wodą, z dobrym dojazdem, korzystanie położone), jedynie 3 zbiorniki (w Siekierczynie, Nowej Karczmie i w Wyrębie) wymagają prac konserwacyjno-modernizacyjnych.

W celu lepszego odbioru walorów środowiska naturalnego oraz kulturowego należy zlikwidować miejsca zaśmiecone, w miarę możliwości i potrzeb odbudować obiekty zdewastowane, a także odpowiednio je zagospodarować. Część takich miejsc zlokalizowano przy szlakach turystycznych i punktach widokowych m.in. w Zarębie, Siekierczynie, Rudzicy i w Wesołówce. Należałoby też zrehabilitować w kierunku leśnym lub wodnym nieczynne wyrobiska pokopalniane, ponieważ stają się miejscami składowania śmieci, stąd 4 takie miejsca wskazano w: Rudzicy na dz. 96/1 (prywatnej) oraz Zarębie na dz. 151 i 125 (prywatnych) i na dz. 226 (gminnej).

Fot. 67. Zabytkowy pałac i park przy ul. Bazaltowej – obręb Zaręba

Atrakcyjność szlaków turystycznych podkreśla dobry stan obiektów zabytkowych i cennych kulturowo. Część z zabytków położonych w gminie jest w złym stanie technicznym, są zniszczone, niezagospodarowane na cele rekreacyjno-turystyczne czy kulturalne, niedostępne dla zwiedzających. Brak użytkowania coraz częściej prowadzi do utraty ich walorów architektonicznych i estetycznych, co może spowodować ich całkowitą ruinę. Obiekty te wymagają pilnych remontów, rekonstrukcji zniszczonych elementów, zabezpieczeń przed dewastacją, zagospodarowania i lepszego wyeksponowania, odkrzaczenia terenu wokół, odbudowy lub nowego ogrodzenia. Celowe było by

zagospodarowanie takich obiektów na funkcje społeczne, kulturowe, hotelarskie, gastronomiczne czy rekreacyjno-turystyczne. Obiekty zabytkowe, które wymagają pilnych prac remontowo-konserwacyjnych to:

- 2 pałace i kościół w Zarębie oraz towarzyszące im obiekty gospodarcze i ogrodzenie;
- dwór w Wyrębie oraz towarzyszące mu obiekty gospodarcze i ogrodzenie;
- kościół zabytkowy i cmentarz ewangelicki w Rudzicy;
- kościół zabytkowy w Siekierczynie;
- 2 wiadukty kolejowe w Siekierczynie i w Zarębie.

Z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków wsparcie i dofinansowanie na modernizację uzyskały: w 2023 r. dwa zabytkowe kościoły w Rudzicy i w Zarębie, a w 2024 r. pałac w Zarębie przy ul. Parkowej. W ramach projektów przeprowadzone zostaną następujące inwestycje:

- wymiana pokrycia dachowego zabytkowego kościoła w Rudzicy,
- odtworzenie zabytkowej i zniszczonej wieży (dzwonnicy kościelnej) wraz z systemem zegarowym w kościele w Zarębie,
- rewitalizacja obiektu pałacowego w Zarębie.

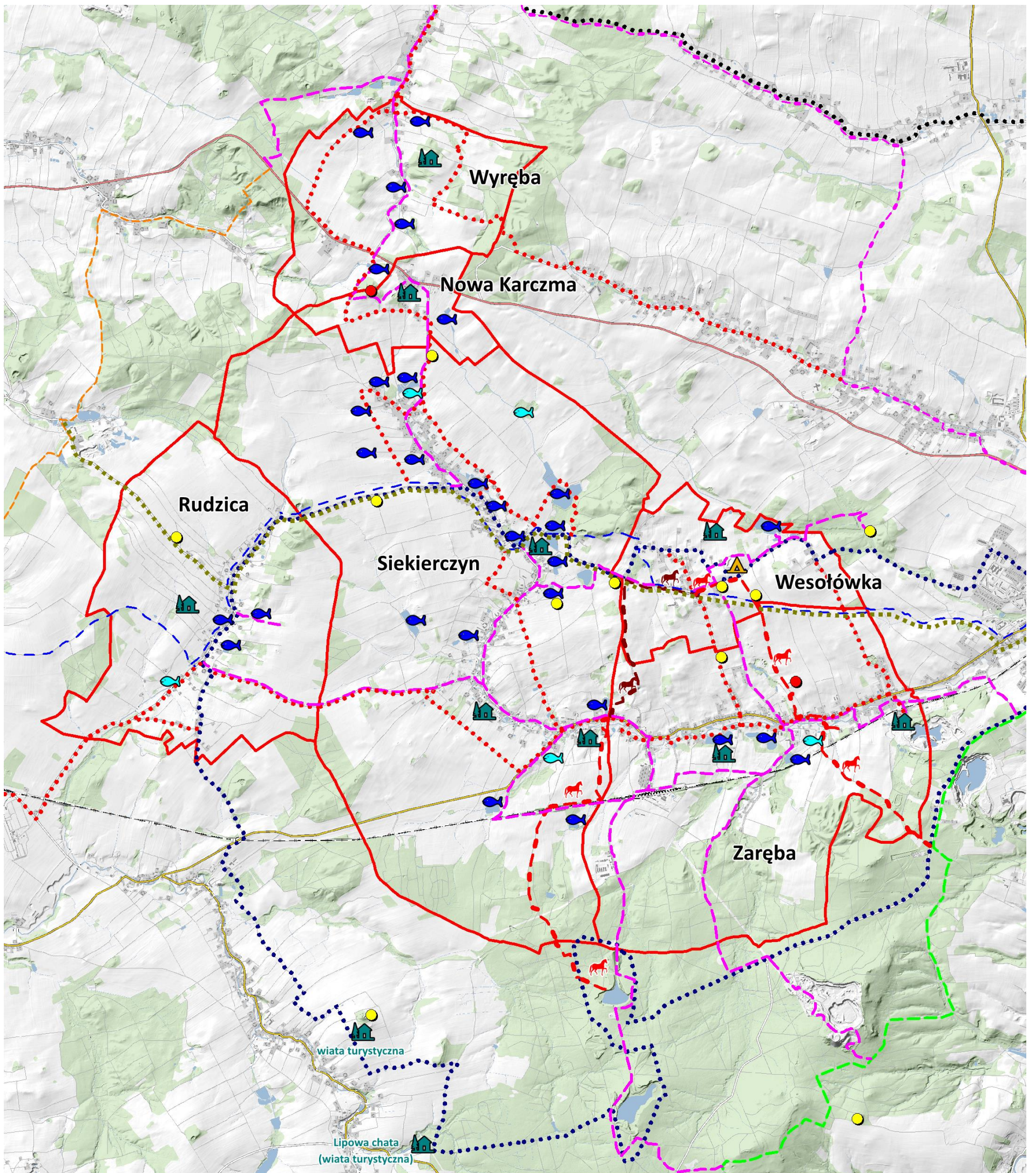
W zabytkowych parkach, na cmentarzach wymagane są głównie prace konserwacyjne takie, jak: wycięcie samosiewów, starych i chorych drzew, odnowienie urządzeń wodnych lub murów, prawidłowe ogrodzenie i postawienie tablic informacyjnych, wyposażenie w małą architekturę, nasadzenie nowych drzew lub krzewów, wytyczenie ścieżek, alei spacerowych. Niektóre kapliczki przydrożne m.in. w Rudzicy, Zarębie również wymagają konserwacji. Wszystkie te prace i potrzeby wpłyną na lepszą dostępność i atrakcyjność obiektów cenny kulturowo.

Proponowana turystyka i rekreacja

Tabela 102

Lp.	Obręb	Szlak pieszy	Szlak rowerowy	Szlak konny	Dolnośląska Cyklostrada		Punkt widokowy		Miejsce do urządzenia na cele rekreacyjno-edukacyjne		Większy zbiornik wodny zagospodarowany		Planowany zbiornik wodny		Ścieżka edukacyjna	
		km	km	km	nazwa	km	do urządzenia	planowany	nazwa	liczba	nazwa	liczba	liczba	ha	nazwa	liczba
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Nowa Karczma	1,81	3,00	-	-	-	-	na Wzgórzu Pastwa	-	-	staw hodowlny	1	-	-	-	-
2	Rudzica	1,89	6,59	-	Trasa Via Regia	3,00	1	-	-	-	staw hodowlny	3	1	0,27	-	-
3	Siekierczyn	10,98	15,64	3,25	Trasa Via Regia	4,32	4	-	-	-	staw hodowlny	19	4	2,54	w założeniu dworskim i przy stawach hodowlanych proponowanych jako użytek ekologiczny	1
4	Wesołówka	2,75	3,41	0,82	Trasa Via Regia	1,50	2	-	nieczynny kamieniołom bazaltu	1	staw hodowlny	2	-	-	w nieczynnym kamieniołomie bazaltu	1
5	Wyłęba	2,48	4,72	-	-	-	-	-	-	-	staw hodowlny	5	-	-	w założeniu parkowo-dworskim	1
6	Zaręba	11,31	7,82	3,65	Trasa Via Regia	1,23	1	na Wzgórzu Pasternik	-	-	staw hodowlny	4	1	1,53	w założeniu pałacowo-parkowym na ul. Parkowej i w założeniu pałacowo-prakowym na ul. Bazaltowej	1
Gmina ogółem		31,22	41,18	7,72	Trasa Via Regia	10,05	8	2	-	1	staw hodowlny	34	6	4,34	-	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej DBGiTR Wrocław (czerwiec 2023 r.), Planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r., Geoportalu Dolny Śląsk - Dolnośląska Cyklostrada (sierpień 2023 r.), mpzp wsi gminy Siekierczyn

LEGENDA

Infrastruktura turystyczna istniejąca i planowana:

	niebieski szlak pieszy Zawidów - Gryfów Śląski		szlak pieszy proponowany
	zielony szlak pieszy Lubań - Leśna		szlak rowerowy proponowany
	droga Św. Jakuba Via Regia		Dolnośląska Cyklostrada - Trasa Via Regia
	ścieżka dydaktyczna		szlak konny proponowany
	szlak konny		punkt widokowy do urzędzenia / punkt proponowany nowy
	szlak rowerowy "Lubański Wielki Las"		miejsce do urzędzenia na cele rekreacyjno-edukacyjne
	szlak rowerowy Lwówek Śląski - Zgorzelec		zbiornik wodny / staw planowany wg MPZP
	miejsce urzędzone		granica gminy / obrębu
	zbiornik wodny, staw		

Rys. 101. Proponowana infrastruktura rekreacyjno-turystyczna

11. ZAKRES I STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE

11.1. Zakres i stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne

Głównym celem prac urządzeniowo-rolnych jest ochrona gruntów rolnych i leśnych, podnoszenie i odtwarzanie wartości produkcyjnych gleb, ochrona i zachowanie wartości przyrodniczych jak i dziedzictwa kulturowego wsi, a także jak najlepsze wykorzystanie obecnych warunków w produkcji rolnej i leśnej, w organizacji gospodarstw rolnych oraz w rozwoju funkcji nierolniczych takich jak rekreacji, turystyki czy infrastruktury społecznej. Z analizy przestrzeni wiejskiej gminy wynika, że największe potrzeby wykazuje infrastruktura drogowa i stan urządzeń melioracji wodnych. W niektórych obrębach doposażenia i rozbudowy wymaga infrastruktura społeczna, techniczna oraz rekreacyjno-turystyczna.

Fot. 68. Krajobraz gminy Siekierczyn

W celu ochrony wartości kulturowych stwierdzono, że większość obiektów oraz parków zabytkowych wymaga rewitalizacji. Poprawy wymaga niekorzystna struktura obszarowa gospodarstw rolnych i rozłóg ich gruntów, wśród których stwierdzono duże rozdrobnienie i rozproszenie działek, a w niektórych przypadkach brak dojazdu do działki. Wiele gospodarstw rolnych produkcję prowadzi jedynie roślinną i na skalę lokalną, a działalność dająca dodatkowe źródła dochodu w gospodarstwach jest średnio rozwinięta. Granica rolno-leśna wymaga aktualizacji, ponieważ stopień lesistości gminy zwiększa się głównie przez sukcesję leśną. Przez planowane zalesienia i zadrzewienia przydrożne,

pozostawienie gruntów w dotychczasowym użytkowaniu lub użytkowanie zgodnie z warunkami przyrodniczymi należy zwiększyć ochronę gruntów rolnych przed erozją wietrzną i wodną, która jest największym zagrożeniem gleb średniej jakości. Z uwagi na położenie gminy w obszarze podgórskim, intensyfikację kierunków roślinnych, zaorywanie dróg, rowów i użytków zielonych, brak przydrożnych pasów zadrzewień i zakrzewień, likwidowanie sadów zwiększa się spływ powierzchniowy gleb, nasila erozja oraz obniża jakość gruntów rolnych. Coraz więcej gruntów o dobrych warunkach dla rolnictwa jest przeznaczonych na cele inwestycyjne, w tym budowlane. Powodem tego najczęściej jest nabywanie działek atrakcyjnie położonych, z dobrym dojazdem i rozbudowaną infrastrukturą w celach mieszkaniowych. Wskazane prace urządzeniowo-rolne mogą pomóc w przystosowaniu gospodarstw rolnych do nowoczesnych form gospodarowania, racjonalnego rozmieszczenia produkcji, powstawania w nich alternatywnych źródeł dochodu i nie rolniczych miejsc pracy na terenach wiejskich.

Fot. 69. Krajobraz gminy Siekierzyn

Przyczynią się także do ochrony wartości przyrodniczych, kulturowych oraz do lepszych warunków życia, pracy i odpoczynku dla mieszkańców gminy. Analizując rodzaj i zakres potrzebnych prac urządzeniowo-rolnych, ustalenia dotyczące odnowy wsi, rozwoju turystyki i rekreacji, przewidziane zalesienia i wyłączenia gruntów rolnych z produkcji określono 3 rejony o różnym stopniu zapotrzebowania na prace i są to:

- a) **rejon A** – o wysokim stopniu zapotrzebowania na prace określono dla 2 obrębów, Rudzicy i Siekierzyna, z uwagi na potrzebę przeprowadzenia w nich prac scaleniowych wraz

z zagospodarowaniem poscaleniowym. Wiąże się to z kompleksową przebudową całej wsi, a w zagospodarowaniu poscaleniowym z modernizacją jej infrastruktury rolniczej;

- b) **rejon B** – o średnim stopniu zapotrzebowania na prace określono dla 2 obrębów, Wyręby i Zaręby, co związane jest z dużymi potrzebami inwestycji dotyczących poprawy warunków wodnych, dróg, zalesieniami, a także zagospodarowaniem gruntów odłogowanych;
- c) **rejon C** – o niskim stopniu zapotrzebowania na prace określono dla 2 obrębów, Nowej Karczmy i Wesołówki, gdzie znaczna część użytków rolnych wg opracowań planistycznych gminy, będzie wyłączona z produkcji rolnej i przeznaczona na cele budowlane i inwestycyjne.

W porównaniu do ustaleń planu z 2005 r. obecny stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne rozkłada się podobnie jak w latach ubiegłych. Wynika to z obecnych uwarunkowań środowiskowych i społeczno-gospodarczych. Obręby Rudzica i Siekierczyn również wytypowano do prac scaleniowych i zagospodarowania poscaleniowego i o wysokim (A) stopniu zapotrzebowania na prace, obręby Wyręba i Zaręba jako obręby o średnim (B) stopniu zapotrzebowania na prace, natomiast obręby Wesołówka i Nowa Karczma o niskim (C) stopniu. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*: scalenie gruntów, melioracje wodne, zalesienia gruntów porolnych, przebudowa dróg powyżej 1,00 km, zaliczają się „do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko”, stąd o ich realizacji na danym obszarze przesądzi procedura Oceny oddziaływania na środowisko.

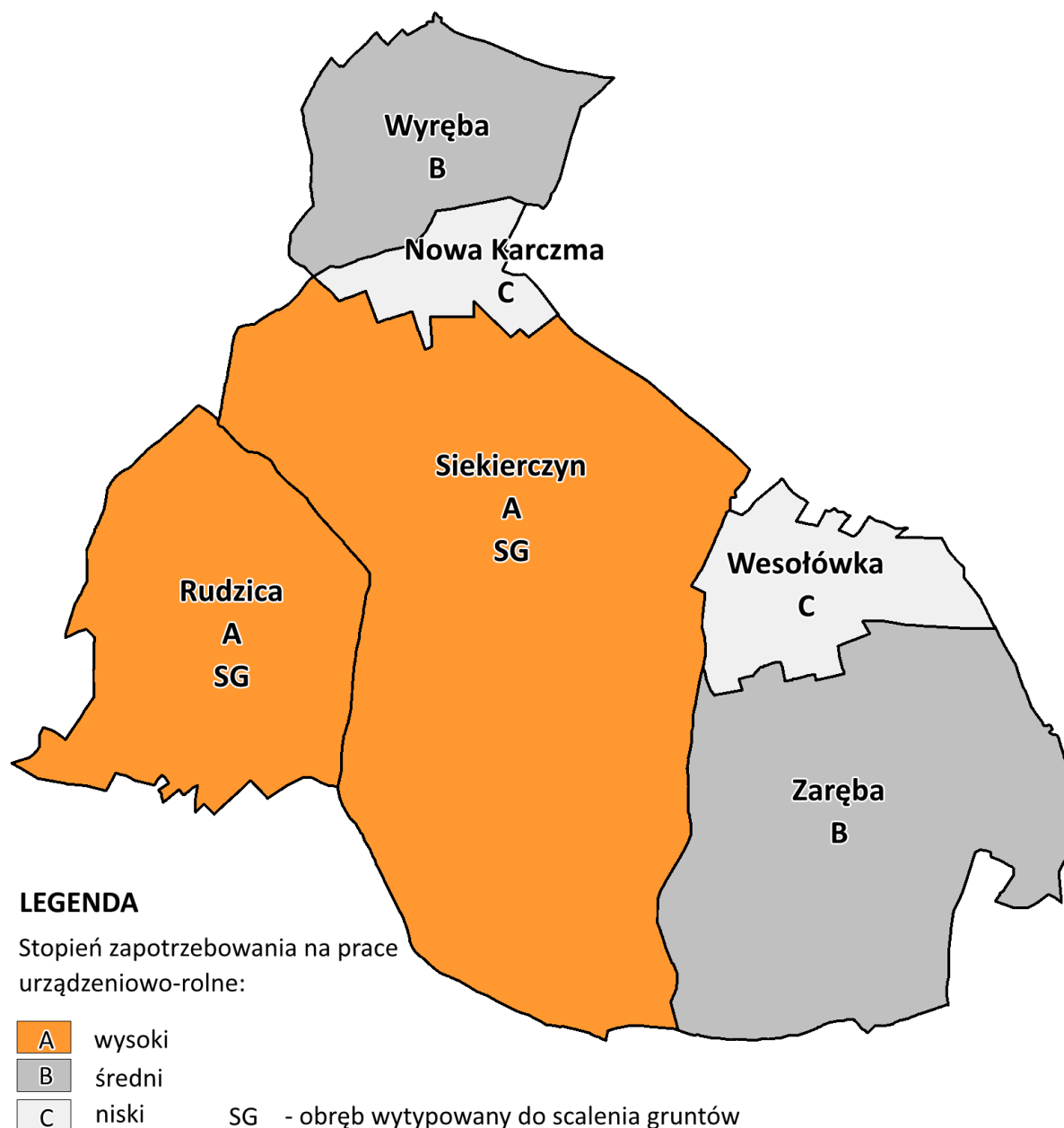
11.2. Finansowanie prac urządzeniowo-rolnych

Finansowanie prac urządzeniowo-rolnych może odbywać się z różnych źródeł i środków przeznaczonych w ustawie budżetowej czy budżetach samorządów: Województwa Dolnośląskiego, Powiatu dzierzoniowskiego, Gminy oraz z wielu dotacji i funduszy celowych. Środki dochodów budżetu województwa dolnośląskiego, związanych z wyłączeniem gruntów z produkcji rolnej przeznaczone są na ochronę i poprawę jakości gruntów przewidzianą ustawą *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*, w szczególności na:

1. Rekultywację na cele rolnicze gruntów, które utraciły lub zmniejszyły wartość użytkową wskutek działalności nieustalonych osób oraz na rolnicze zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych.
2. Użyźnianie gleb o niskiej wartości produkcyjnej, ulepszanie rzeźby terenu i struktury przestrzennej gleb, usuwanie kamieni i odkrzaczanie.
3. Przeciwdziałanie erozji gleb i ruchom masowym ziemi na gruntach rolnych, w tym zwrot kosztów zakupu nasion i sadzonek, utrzymanie w stanie sprawności technicznej urządzeń przeciwoerozyjnych oraz odszkodowania, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy.

4. Budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji.
5. Budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych.
6. Rekultywację nieużytków i użyźnianie gleb na potrzeby nowo zakładanych rodzinnych ogrodów.

Finansowanie prac urządzeniowo-rolnych powinno odbywać się też w ramach działań Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2021-2027. Prace scaleniowe i zagospodarowanie poscaleniowe w całości (100,0%) finansowane są ze środków publicznych w tym z Unii Europejskiej i ze środków krajowych. Działania związane ze strefą społeczną, turystyczną czy kulturalną wspierane są w ramach konkursów celowych m.in. "Piękna Wieś Dolnośląska" czy „Odnowa Wsi Dolnośląskiej”, organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.

Rys. 102. Zapotrzebowanie na prace urządzeniowo-rolne

12. WNIOSKI DOTYCZĄCE USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

1. Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn z 2005 r. opisuje obecny stan oraz kierunki wielofunkcyjnego rozwoju gminy. Uwzględnia szczególnie rolnictwo, ale też elementy środowiska bezpośrednio lub pośrednio z nim związane. W celu podniesienia efektywności gospodarowania na gruntach rolnych oraz ochrony środowiska wskazuje się konieczne do wykonania prace urządzeniowo-rolne.
2. Wg mpzp gminy swoje dotychczasowe użytkowanie zmieni 747,33 ha gruntów (15,2%), które przeznaczone są głównie pod przyszłe inwestycje i zabudowę (74,5%) oraz zalesienia (16,5%). Spowoduje to konieczność wyłączenia 362,32 ha gruntów ornych, 14,96 ha sadów i 303,20 ha użytków zielonych z produkcji rolniczej, głównie gleb klas IV i III. W planowanych wyłączeniach 149,41 ha zajmują już grunty odłogowane i objęte sukcesją leśną (25,0%). Największe zmiany obecnego użytkowania nastąpią w Siekierczynie 304,95 ha, a w obrębach dotyczyć będą od 13,3% do 28,8% gruntów. Wpłynie to znacząco na strukturę użytkowania, a w 4 wsiach główny typ użytkowania ziemi zmieni się z rolnego na rolny z udziałem zabudowy lub z udziałem lasu.
3. W celu uporządkowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej i zwiększenia wartości przyrodniczej obszaru, proponuje się zagospodarowanie gruntów odłogowanych przez przywrócenie ich do produkcji rolnej 93,44 ha (22,0% odłogów) i dotychczasowe użytkowanie 179,16 ha (42,1% odłogów). Grunty pozostające w dotychczasowym użytkowaniu położone są przy lasach, ciekach i zbiornikach wodnych, o słabszej jakości gleb, na których wystąpiła już sukcesja leśna.
4. Na terenach planowanych inwestycji, głównie zabudowy mieszkaniowej, położonych jest 148,83 ha gruntów odłogowanych (34,9% ich ogółu) z czego 68,12 ha to grunty orne, 54,61 ha pastwiska, a 26,68 ha to łąki. Wśród nich 65,0% stanowią grunty objęte sukcesją leśną. Są to gleby w większości IV i III klas bonitacyjnych, zlokalizowane bliżej zabudowy, dróg w dobrym stanie technicznym i dobrych warunkach dla produkcji rolnej.
5. Nieużytki zajmują 26,64 ha, położone są we wszystkich obrębach z tego najwięcej w Siekierczynie 13,59 ha. Część z nich pełni funkcje ochronne dla środowiska, najczęściej jako zadrzewienia i zakrzewienia (15,21 ha) lub zbiorniki wodne (7,92 ha) i powinna zostać zachowana. Część przekształcono na grunty orne i użytki zielone (ok. 1,50 ha). Wg opracowań planistycznych 13,46 ha nieużytków przeznaczono na różne cele inwestycyjne (50,5% stanu ewidencyjnego), najczęściej budowlane, usługi i zbiorniki wodne.
6. Do rekultywacji wskazano 4 miejsca położone w obrębach Rudzica 1 i Zaręba 3. Są to nieczynne wyrobiska pokopalniane, częściowo zarośnięte, związane z wydobyciem piasków i bazaltów, zlokalizowane na działkach prywatnych i gminy. Preferowanym kierunkiem rekultywacji z uwagi na rzeźbę terenu i zagospodarowanie sąsiednich pól, jest kierunek leśny i wodny.

7. Na terenie gminy zlokalizowano 14 miejsc wymagających uporządkowania przy czym najwięcej z nich jest w Rudzicy 7. Są to tzw. „dzikie wysypiska śmieci” występujące w lasach, przydrożnych rowach, wyrobiskach oraz ruiny budynków. Likwidacja tych miejsc podniesie walory przyrodnicze, kulturowe i estetyczne wsi oraz zwiększy ochronę środowiska.
8. Zagrożenie erozją wodną i wietrzną ogólnie w gminie oceniono jako średnie i słabe, lokalnie silne, które można zminimalizować przez racjonalną gospodarkę na gruntach rolnych, zachowanie powstałych samoczynnie zadrzewień i zakrzewień, zalesienia gleb słabych, zadrzewienia przydrożne, rekultywację gruntów zdegradowanych, przywrócenie zorzanych użytków zielonych czy rozwijanie gospodarki rybackiej i sadownictwa.
9. Do przeprowadzenia prac scaleniowych wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym wytypowano obręb Siekierzyn i Rudzicę, o łącznej powierzchni 2367,81 ha gruntów rolnych (62,6% gruntów rolnych w gminie). Podyktowane to było głównie złą strukturą obszarową gospodarstw rolnych, niekorzystnym rozłogiem gruntów, rozdrobnieniem i rozproszeniem działek, niefunkcyjnym i w złym stanie technicznym układem dróg i działkami bez dojazdu.
10. Scalenie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe pozwoli na lepsze rozmieszczenie działek gospodarstw, ich większe powierzchnie, lepsze ukształtowanie sieci dróg, uporządkowanie przestrzeni rolniczej, zapewnienie wszystkim działkom dostępu do drogi, modernizację dróg, urządzenie przepustów, wprowadzenie nowych nasadzeń czy rekultywację dróg zbędnych. Zwiększy to też efektywność produkcji rolnej oraz poprawi walory krajobrazowe obrębów.
11. Jedną z ważniejszych i niezbędnych inwestycji hydrologicznych jest kompleksowa odbudowa koryta potoku Siekierki na całej jego długości. Poza Żareckim Potokiem wyremontowanym w 2007 r. i potokiem Pstrążna wskazanym do objęcia ochroną prawną jako użytek ekologiczny, pozostałe ciek wymagają poprawy stanu technicznego na niektórych odcinkach, co dotyczy łącznie 13,66 km cieków (63,1% ich całkowitej długości).
12. Rozbieżności geodezyjno-prawne na ciekach naturalnych obejmują łącznie 5,22 km cieków (24,1% długości) i dotyczą głównie innego oznaczenia użytku, braku wydzielenia działki ewidencyjnej wraz z innym oznaczeniem cieku, innego przebiegu cieku względem granic działek ewidencyjnych. Najwięcej rozbieżności stwierdzono na cieku Siekierka, Gozdnicza i Żarecki Potok, natomiast z uwagi na obręb to: w Wyrębie, Siekierzynie i w Wesotówce.
13. Nieprawidłowością jest również to, że w 43 miejscach działki cieków naturalnych są podzielone przez działki drogowe. Najwięcej takich miejsc jest w Siekierzynie 26 i w Wyrębie 11 i dotyczy to 5 cieków naturalnych, głównie Siekierki. Działki cieków są podzielone przez drogi gminne (w 31 miejscach), powiatowe (w 11 miejscach) i drogę wojewódzką (w 1 miejscu).
14. W wyniku inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że 11 urządzeń komunikacyjnych wymaga poprawy stanu istniejącego, w tym 8 przepustów i 3 przejazdy kolejowe w Siekierzynie.

Najwięcej potrzeb występuje w Siekierczynie i Wyrębie. Dwa przepusty wymagające prac dotyczą cieków Gozdnicza w Nowej Karczmie i cieków Trójnica w Wyrębie, a pozostałe przepusty rowów melioracyjnych i dróg gminnych.

15. Na poprawę warunków wodnych w dużej mierze wpłyną kompleksowe prace na rowach szczegółowych. Z uwagi na zły stan, konserwacji lub odbudowy wymaga 55,21 km rowów (60,9% sieci). Wielkość tę stanowią rowy będące w złym stanie technicznym. Prace te dotyczą rowów niewykazanych jak i wykazanych w ewidencji PGW Wody Polskie. Najwięcej prac dotyczyć będzie sieci rowów zinwentaryzowanych w Siekierczynie, Zarębie i w Rudzicy powyżej 13,00 km, a najmniej w Wesołówce 0,72 km.
16. W gminie wyznaczono 57 zbiorników wodnych na powierzchni 13,27 ha wymagających poprawy stanu technicznego, z tego 15 z nich to stawy hodowlane (23,1%) na powierzchni ok. 5,00 ha, a 42 (50,6%) to inne zbiorniki wodne na powierzchni 8,46 ha. Największe potrzeby prac pod względem liczby i powierzchni zbiorników występują w Siekierczynie i Zarębie.
17. Do gruntów wymagających poprawy warunków wodnych zaliczono tereny podmokłe na łącznej powierzchni ok. 88,00 ha w obrębach: Rudzica, Siekierzyn i Wesołówka. Lokalne podmokłości mogą zostać ograniczone przez poprawę stanu cieków i rowów, budowę nowych przepustów, konserwację i odbudowę zbiorników wodnych, wprowadzenie nowych lub zachowanie istniejących zadrzewień oraz przez racjonalną gospodarkę na gruntach rolnych.
18. Z uwagi na zły stan nawierzchni i potrzeby lepszej komunikacji do przebudowy wskazano 53,26 km dróg (15,9% sieci) z tego najwięcej w Siekierczynie (ok. 26,00 km), a najmniej w Nowej Karczmie 1,37 km. Są to wyłącznie działki gminne. W poszczególnych wsiach modernizacji wymaga od 9,8% (Wesołówka) do 22,1% (Wyręba) sieci dróg. W Wesołówce z uwagi na to, że wiele dróg zostało przebudowanych, modernizacji wymaga ok. 2,00 km dróg na 8 działkach.
19. Uwzględniając funkcjonalność sieci drogowej, walory przyrodniczo-krajobrazowe, potrzeby rekreacyjno-turystyczne stwierdzono, że większość dróg wskazanych do przebudowy wymaga modernizacji nawierzchni, ponieważ 43,08 km dróg jest o nawierzchni gruntowej (80,9%), 3,16 km to drogi zaorane (5,9%). Drogi niewykorzystywane w transporcie rolnym i nieprzejezdne wskazano do zachowania jako zadrzewienia, łącznie na długości 10,03 km i powierzchni 5,42 ha. Są to działki głównie gminne, porośnięte kilkuletnimi drzewami, krzewami, często w sąsiedztwie lasów czy linii kolejowej.
20. W opracowaniach planistycznych gminy do zalesienia wskazano 123,59 ha w 6 obrębach, z tego najwięcej w Zarębie (52,28 ha). W powierzchni tej część pól jest już zalesiona, część objęta sukcesją leśną, część rolniczo zagospodarowana, a na pozostałych zaszły trwałe zmiany w użytkowaniu. Obecne uwarunkowania przyrodnicze zadecydowały, że od części planowanych zalesień w mpzp wsi należy odstąpić, łącznie od 77,92 ha (63,0%). Stąd do

zalesienia z opracowań planistycznych gminy ostatecznie przyjęto 45,67 ha tj. 37,0% planowanych, z tego najwięcej w obrębach Siekierczyn i Rudzica (do 15,00 ha).

21. Grunty do zalesienia uzupełniono o nowe tereny przyjęte na podstawie inwentaryzacji terenowej 29,00 ha, stąd łącznie obszar planowanych zalesień obejmuje 74,67 ha. Najwięcej zalesień zaplanowano w Rudzicy i Siekierczynie ok. 22,00 ha. Działki te są głównie własnością prywatną (58,6%) i SP KOWR (31,7%). Z uwagi na jakość gleb, większość z nich to grunty orne 53,20 ha, słabszej jakości gleb (klas V i VI), lokalnie odłogowane, położone w sąsiedztwie lasów. Realizacja zalesień nie utworzy nowych kompleksów leśnych i nie powinna przyczynić się do reorganizacji produkcji rolnej. Uwzględniając tereny planowanych zalesień i grunty z sukcesją leśną to powierzchnia lasów i zadrzewień zwiększy się łącznie o 275,84 ha, z tego najwięcej w Siekierczynie o 94,61 ha i wyniesie 1171,34 ha. Prognozowana lesistość w gminie będzie na poziomie 23,8%, a dynamika zmian +5,6%. Najwyższy wskaźnik lesistości będzie nadal w Zarębie na poziomie 36,7%, natomiast największa dynamika zmian wystąpi w Rudzicy +8,4%.
22. Zadrzewienia liniowe istniejące zajmują ok. 177,00 km i występują najczęściej wzdłuż ciągów komunikacyjnych, cieków wodnych, obiektów publicznych i linii kolejowej. Lokalnie stanowią cenne aleje drzew do zachowania. Z uwagi na walory krajobrazowe i funkcje ochronne, wymagają uzupełnienia i pielęgnacji. Dodatkowe zadrzewienia przydrożne zaproponowano w 6 obrębach na łącznej długości 22,55 km. Proponuje się głównie nasadzenia jednostronne, wprowadzane przy drogach wskazanych do przebudowy gatunkami rodzimymi.
23. Do objęcia ochroną prawną w opracowaniach planistycznych gminy jako użytki ekologiczne wskazano 5 obszarów: Olszynka koło Mikułowej w Rudzicy, Stawy w Siekierczynie, nieczynny kamieniołom bazaltu w Wesołowce, lasek koło Ponikowa i Pstrężna koło Ponikowa w Zarębie. Jako pomniki przyrody ożywionej wskazano 4 pojedyncze drzewa i 2 grupy drzew o walorach pomnikowych w Siekierczynie i w Zarębie. Z uwagi na cenne walory przyrodnicze i ochronę rzeki Kwisy wskazane byłoby utworzenie Parku Krajobrazowego Doliny Kwisy. Obecne stanowiska i gatunki roślin oraz zwierząt chronionych wykazane w 2005 r. w Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Siekierczyn wymagają aktualizacji do nowych wymogów prawnych.
24. Z infrastruktury technicznej główną potrzebą jest dalsza budowa kanalizacji sanitarnej, modernizacja PSZOK w Siekierczynie, gazyfikacja wszystkich wsi, modernizacja i doposażenie oświetlenia, dokończenie budowy sieci światłowodowej, poszerzenie terenów cmentarzy komunalnych. Inwestycją o znaczeniu strategicznym będzie „Budowa linii 400 kV Mikułowa – Świebodzice” przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne, która jest planowana w obrębach: Rudzica, Siekierczyn, Zaręba i Wesołówka.
25. Z infrastruktury społecznej największe potrzeby dotyczą modernizacji, rozbudowy, doposażenia istniejących obiektów: remizy OSP, przedszkola, szkoły podstawowej, Gminnego

Ośrodka Kultury i Sportu w Siekierczynie; świetlice wiejskiej w Rudzicy; świetlice wiejskiej i obiektu rekreacyjno-sportowego w Wyrębie; Auli środowiskowej, placu zabaw i przedszkola w Zarębie. Projekt p.n. Modernizacja i zagospodarowanie skweru zieleni Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Siekierczynie dostał dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w ramach konkursu „Odnowa Dolnośląskiej Wsi” w 2023 r.

26. Z uwagi na walory przyrodniczo-krajobrazowe regionu, rozszerzono infrastrukturę turystyczną gminy o nowe punkty widokowe, szlaki piesze, rowerowe, ścieżki edukacyjne i wydłużono szlak konny. Do urządzenia wskazano 8 istniejących punktów widokowych, a 34 zbiorniki wodne i nieczynny kamieniołom bazaltu w Wesołówce do zagospodarowania na cele rekreacyjno-turystyczne. Z inwestycji ponadlokalnych będzie oznaczenie Dolnośląskiej Cyklostrady - Trasy Via Regia na długości ok. 10,00 km w 4 wsiach: Rudzica, Siekierczyn, Wesołówka i Zaręba.
27. Obiekty zabytkowe, które wymagają pilnych prac remontowych i konserwacyjnych to: 2 pałace i kościoły w Zarębie oraz towarzyszące im obiekty, dwór w Wyrębie, kościół zabytkowy i cmentarz ewangelicki w Rudzicy, 2 wiadukty kolejowe w Siekierczynie i w Zarębie, kościół w Siekierczynie. W 2023 r. wsparcie na modernizację z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków uzyskał zabytkowy kościół w Rudzicy i w Zarębie.
28. Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne określono na podstawie ustaleń wynikających z aktualizacji planu, w tym najwyższy wykazują obręby wytypowane do prac scaleniowych wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym, a najniższy obręby Nowa Karczma i Wesołówka, gdzie znaczna część użytków rolnych odejdzie na mieszkalnictwo i usługi.
29. Zagadnienia Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Siekierczyn są uszczegółowieniem tematów zawartych w opracowaniach strategicznych, planistycznych, studialnych opracowanych dla województwa jak i gminy. Wpisują się również w cele określone w Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego.
30. Ustalenia planu urządzeniowo-rolnego powinny być pomocne i wykorzystane przez Gminę w zakresie przygotowania własnych opracowań i tworzenia budżetów gminy na poszczególne lata. Mogą być też pomocne dla Władz Gminy w przygotowaniu wniosków o pozyskanie funduszy strukturalnych, w prowadzeniu rozmów z zarządem powiatu, województwa w sprawach związanych z wdrażaniem poszczególnych inwestycji.
31. Finansowanie prac urządzeniowo-rolnych może odbywać się z budżetu gminy, różnych dotacji i funduszy celowych oraz w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2021-2027 (m.in. prace scaleniowe i zagospodarowanie poscaleniowe) oraz ze środków dochodów budżetu województwa związanych z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji.

SPIS FOTOGRAFII

Fot. 1. Nieczynne wyrobisko bazaltu – obręb Zaręba	10
Fot. 2. Stawy hodowlane – obręb Siekierzyn.....	16
Fot. 3. Obszary cenne przyrodniczo – obręb Siekierzyn	32
Fot. 4. Zabytkowy pałac przy ul. Parkowej – obręb Zaręba.....	35
Fot. 5. Zabytkowy kościół parafialny – obręb Siekierzyn.....	36
Fot. 6. Zabytkowy krzyż pokutny – obręb Rudzica	37
Fot. 7. Dom mieszkalny, obiekt zabytkowy – obręb Zaręba.....	38
Fot. 8. Zabytkowy pałac i park przy ul. Bazaltowej – obręb Zaręba	39
Fot. 9. Grunty odłogowane przy terenach zabudowanych – obręb Siekierzyn.....	66
Fot. 10. Cieki naturalne Siekierka i Lipniak – obręb Zaręba i Rudzica	131
Fot. 11. Most na cieku Lipniak – obręb Rudzica	132
Fot. 12. Most na cieku Siekierka – obręb Zaręba	132
Fot. 13. Staw hodowlany – obręb Siekierzyn.....	137
Fot. 14. Mostek dobry – obręb Rudzica	137
Fot. 15. Stawy hodowlane – obręb Siekierzyn.....	139
Fot. 16. Rów zły i teren podmokły - obręb Rudzica.....	140
Fot. 17. Droga transportu rolnego w dobrym stanie - obręb Wesołówka	151
Fot. 18. Droga transportu rolnego w dobrym stanie – obręb Wyłęba	153
Fot. 19. Droga transportu rolnego w dobrym stanie - obręb Wesołówka	156
Fot. 20. Droga śródpolna – obręb Wesołówka.....	158
Fot. 21. Droga śródpolna - obręb Wyłęba.....	158
Fot. 22. Droga śródpolna – obręb Rudzica	158
Fot. 23. Droga śródpolna i ciek – obręb Siekierzyn	158
Fot. 24. Drogi transportu rolnego – obręb Wesołówka i Zaręba	159
Fot. 25. Stadion LZS Zaręba – obręb Siekierzyn.....	171
Fot. 26. Remiza strażacka – obręb Siekierzyn.....	172
Fot. 27. Plac zabaw – obręb Zaręba	172
Fot. 28. Miejsce urządzone – obręb Rudzica.....	172
Fot. 29. Świetlica wiejska – obręb Rudzica.....	172
Fot. 30. Remiza strażacka i pomnik przyrody ożywionej - obręb Rudzica.....	173
Fot. 31. Przedszkole gminne - obręb Zaręba.....	175
Fot. 32. Teren rekreacyjno-wypoczynkowy – obręb Siekierzyn	180
Fot. 33. Oznaczenie turystyczne – Lubański Wielki Las.....	181
Fot. 34. Tablica informacyjna – obręb Zaręba.....	181
Fot. 35. Miejsce urządzone – obręb Zaręba.....	181
Fot. 36. Miejsce urządzone – obręb Rudzica.....	181
Fot. 37. Atrakcje turystyczne gminy (zabytkowy kościół i wieża do suszenia węży strażackich) – obręb Siekierzyn	183
Fot. 38. Grunty odłogowane przeznaczone na inwestycje – obręb Siekierzyn	186
Fot. 39. Grunty podatne na erozję – obręb Rudzica	211
Fot. 40. Grunty podatne na erozję – obręb Zaręba.....	213
Fot. 41. Miejsce wymagające uporządkowania – obręb Siekierzyn	215
Fot. 42. Miejsce wymagające zagospodarowania – obręb Rudzica	215
Fot. 43. Grunty porośnięte samosiewem – obręb Zaręba.....	216
Fot. 44. Miejsce wymagające uporządkowania – obręb Rudzica.....	216
Fot. 45. Wyrobisko piasku – obręb Zaręba.....	218
Fot. 46. Cieki Siekierka i Lipnika - wymagające odnowienia	225
Fot. 47. Zbiornik wodny wymagający odnowienia – obręb Siekierzyn.....	227
Fot. 48. Ciek naturalny wymagający bieżącej konserwacji – obręb Rudzica.....	229
Fot. 49. Zbiornik wodny na nieużytku wymagający odnowienia – obręb Rudzica.....	233

Fot. 50. Rów melioracyjny wymagający odnowienia – obręb Siekierzyn	233
Fot. 51. Koryto cieków Lipniak wymagające odnowienia – obręb Rudzica.....	233
Fot. 52. Koryto cieków Siekierka wymagające odnowienia – obręb Siekierzyn.....	233
Fot. 53. Rowy wymagające odnowienia – obręb Zaręba	236
Fot. 54. Droga wskazana do przebudowy – obręb Siekierzyn	241
Fot. 55. Droga wskazana do przebudowy – obręb Wyręba	242
Fot. 56. Obszary leśne i zadrzewione w zachodniej części gminy	251
Fot. 57. Tereny rolne i leśne – obręb Wyręba.....	260
Fot. 58. Planowany użytek ekologiczny „Stawy w Siekierzynie”	263
Fot. 59. Pola uprawne i stawy hodowlane – obręb Wesołówka	267
Fot. 60. Zabytkowy pałac i park przy ul. Parkowej – obręb Zaręba.....	268
Fot. 61. Droga z wyznaczoną Dolnośląską Cyklostradą Via Regia - obręb Rudzica	270
Fot. 62. Zabytkowy pałac i park przy ul. Bazaltowej – obręb Zaręba.....	274
Fot. 63. Zabytkowy pałac i park przy ul. Parkowej – obręb Zaręba.....	271
Fot. 64. Droga, po której zaproponowano szlak turystyczny – obręb Zaręba.....	272
Fot. 65. Hodowla koni – obręb Siekierzyn	272
Fot. 66. Zabytkowy kościół wymagający renowacji – obręb Rudzica.....	272
Fot. 67. Wiadukt kolejowy wymagający renowacji – obręb Siekierzyn.....	272
Fot. 68. Krajobraz gminy Siekierzyn.....	278
Fot. 69. Krajobraz gminy Siekierzyn.....	279

SPIS TABEL

Tabela 1 Użytki kopalne	11
Tabela 2 Grunty pod wodami powierzchniowymi	17
Tabela 3 Tereny podmokłe i narażone na zalanie	18
Tabela 4 Gleboznawcza klasyfikacja gleb i wskaźnik bonitacji gleb	26
Tabela 5 Zagrożenie erozją wodną i wietrzną	26
Tabela 6 Lesistość gminy	29
Tabela 7 Ochrona przyrody powierzchniowa.....	32
Tabela 8 Pomniki przyrody ożywionej istniejące.....	33
Tabela 9 Najcenniejsze obiekty i obszary kulturowe	40
Tabela 10 Struktura ludności i gęstość zaludnienia	45
Tabela 11 Struktura użytkowania gruntów	48
Tabela 12 Struktura użytków rolnych.....	48
Tabela 13 Użytki gruntowe w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.....	51
Tabela 14 Główne kierunki produkcji rolnej z uwagi na zmiany użytkowania gruntów	58
Tabela 15 Zmiany w sposobie użytkowania gruntów.....	61
Tabela 16 Faktyczna powierzchnia poszczególnych użytków gruntowych	62
Tabela 17 Zagospodarowanie nieużytków	63
Tabela 18 Sposób użytkowania gruntów w porównaniu do stanu z 2005 r.....	63
Tabela 19 Grunty odłogowane	72
Tabela 20 Grunty odłogowane w porównaniu do stanu z 2005 r.	73
Tabela 21 Grunty odłogowane wg użytków	74
Tabela 22 Grunty odłogowane podmokłe.....	74
Tabela 23 Grunty odłogowane wg użytków i klas bonitacyjnych.....	75
Tabela 24 Grunty orne i użytki zielone odłogowane wg klas bonitacyjnych egib.....	76
Tabela 25 Grunty orne i użytki zielone odłogowane wg klas w porównaniu do stanu z 2005 r.	76
Tabela 26 Struktura władania wybranymi podmiotami w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.	84
Tabela 27 Struktura władania gruntami.....	86
Tabela 28 Grunty SP PGL	87

Tabela 29 Grunty Gminy Siekierzyn.....	87
Tabela 30 Gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 15,00 ha przyjęte za tzw. „towarowe”	95
Tabela 31 Gospodarstwa rolne, których grunty położone są w kilku obrębach	96
Tabela 32 Struktura liczbowa i obszarowa gospodarstw rolnych indywidualnych.....	99
Tabela 33 Grunty gospodarstw różniczan wg adresu zamieszkania	105
Tabela 34 Grunty gospodarstw różniczan.....	107
Tabela 35 Struktura liczbowa i obszarowa gospodarstw różniczan	108
Tabela 36 Struktura obszarowa gospodarstw różniczan.....	114
Tabela 37 Charakterystyka gruntów dzierżawionych od SP KOWR	114
Tabela 38 Grunty dzierżawione od SP KOWR wg dzierżawcy	115
Tabela 39 Grunty dzierżawione od KOWR w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.	116
Tabela 40 Grunty SP KOWR.....	118
Tabela 41 Grunty dzierżawione od gospodarstw rolnych.....	118
Tabela 42 Grunty dzierżawione od SP KOWR i od gospodarstw rolnych.....	119
Tabela 43 Charakterystyka gruntów dzierżawionych od różnych podmiotów	121
Tabela 44 Grunty pod wodami płynącymi wg stanu prawnego.....	134
Tabela 45 Stan cieków naturalnych.....	134
Tabela 46 Cieki naturalne wg użytku i własności	136
Tabela 47 Tereny odwadniane i zdrenowane	145
Tabela 48 Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wg stanu technicznego	145
Tabela 49 Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wg stanu prawnego	146
Tabela 50 Stawy hodowlane i zbiorniki wodne ogółem.....	147
Tabela 51 Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wg użytków gruntowych.....	147
Tabela 52 Grunty podmokłe wg użytków i klas bonitacyjnych	148
Tabela 53 Rowy melioracyjne.....	149
Tabela 54 Rowy melioracyjne wg stanu prawnego.....	146
Tabela 55 Drogi wg nawierzchni.....	161
Tabela 56 Drogi przebudowane z dotacji Urzędu Marszałkowskiego.....	161
Tabela 57 Drogi wg stanu faktycznego.....	162
Tabela 58 Zmiany w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.....	162
Tabela 59 Grunty pod drogami wg stanu egib	163
Tabela 60 Drogi wg własności	163
Tabela 61 Drogi wg stanu technicznego.....	164
Tabela 62 Działki bez dostępu do dróg.....	164
Tabela 63 Infrastruktura techniczna	177
Tabela 64 Infrastruktura społeczna.....	178
Tabela 65 Atrakcje turystyczne i infrastruktura rekreacyjno-turystyczna	185
Tabela 66 Przewidywane typy użytkowania ziemi i zmiany	192
Tabela 67 Planowane przeznaczenie gruntów wg opracowań planistycznych gminy.....	193
Tabela 68 Tereny planowanych wód powierzchniowych wg mpzp wsi.....	193
Tabela 69 Tereny planowanych lasów wg mpzp wsi.....	194
Tabela 70 Planowane zalesienia wg mpzp wsi	194
Tabela 71 Planowane wyłączenia gruntów z produkcji wg użytków	195
Tabela 72 Wyłączenia gruntów z produkcji wg użytków egib.....	195
Tabela 73 Planowane wyłączenia gruntów z produkcji wg klas bonitacyjnych	196
Tabela 74 Wyłączenia gruntów z produkcji wg klas bonitacyjnych egib.....	196
Tabela 75 Przewidywana struktura użytkowania gruntów	197
Tabela 76 Zagospodarowanie gruntów odłogowanych	206
Tabela 77 Grunty odłogowane wskazane do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu	207
Tabela 78 Grunty odłogowane wskazane do rolniczego użytkowania.....	208
Tabela 79 Grunty odłogowane położone na terenach przyszłych inwestycji i dróg	209
Tabela 80 Grunty odłogowane przeznaczone na zbiorniki wodne	210

Tabela 81 Grunty odłogowane przeznaczone na zalesienia.....	211
Tabela 82 Planowane zagospodarowanie nieużytków.....	217
Tabela 83 Miejsca wymagające uporządkowania i rekultywacji.....	218
Tabela 84 Poprawa stanu technicznego cieków	228
Tabela 85 Potrzeba regulacji geodezyjno-prawnej na ciekach naturalnych i drogach	229
Tabela 86 Potrzeba regulacji geodezyjno-prawnej na ciekach naturalnych	230
Tabela 87 Planowane tereny wód powierzchniowych.....	236
Tabela 88 Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wymagające poprawy stanu technicznego wg własności.....	237
Tabela 89 Stawy hodowlane i zbiorniki wodne wymagające poprawy stanu technicznego.....	238
Tabela 90 Urządzenia komunikacyjne wymagające poprawy stanu technicznego.....	238
Tabela 91 Rowy melioracyjne wymagające poprawy stanu technicznego	239
Tabela 92 Drogi do pozostawienia jako zadrzewienia	245
Tabela 93 Drogi wskazane do przebudowy	248
Tabela 94 Drogi wskazane do pozostawienia jako zadrzewienia wg stanu prawnego	249
Tabela 95 Planowane zalesienia ogółem.....	256
Tabela 96 Planowane zalesienia wg użytków gruntowych i klas bonitacyjnych	256
Tabela 97 Planowane zalesienia wg stanu prawnego	257
Tabela 98 Przewidywana lesistość i dynamika zmian	258
Tabela 99 Planowane zalesienia w porównaniu do ustaleń planu z 2005 r.....	259
Tabela 100 Zadrzewienia liniowe istniejące oraz proponowane	261
Tabela 101 Planowana ochrona przyrody	264
Tabela 102 Proponowana turystyka i rekreacja	276

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Główna sieć komunikacyjna gminy	8
Rys. 2. Złoża udokumentowane i użytki kopalne	12
Rys. 3. Wody powierzchniowe	19
Rys. 4. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych i użytków zielonych	21
Rys. 5. Wskaźnik bonitacji i jakość gleb	23
Rys. 6. Zagrożenie erozją wodną	24
Rys. 7. Zagrożenie erozją wietrzną	25
Rys. 8. Aktualny stopień lesistości.....	28
Rys. 9. Obszary objęte ochroną prawną oraz cenne przyrodniczo	34
Rys. 10. Obiekty i obszary zabytkowe oraz cenne kulturowo	41
Rys. 11. Struktura wiekowa mieszkańców gminy.....	43
Rys. 12. Gęstość zaludnienia	44
Rys. 13. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w porównaniu do stanu z 2005 r.....	45
Rys. 14. Struktura użytkowania gruntów	46
Rys. 15. Główne typy użytkowania ziemi	47
Rys. 16. Struktura użytków rolnych.....	49
Rys. 17. Główne kierunki produkcji rolnej.....	50
Rys. 18. Zmiany poszczególnych użytków gruntowych	52
Rys. 19. Grunty przekształcone na inny użytek	53
Rys. 20. Grunty przekształcone na inny użytek	55
Rys. 21. Aktualne kierunki produkcji rolnej.....	60
Rys. 22. Struktura użytkowania gruntów	64
Rys. 23. Zmiany w użytkowaniu gruntów	65
Rys. 24. Grunty odłogowane wg użytków	67
Rys. 25. Grunty odłogowane wg klas bonitacyjnych	68

Rys. 26. Odłogowane grunty orne i użytki zielone	70
Rys. 27. Grunty odłogowane wg klas bonitacyjnych egib	71
Rys. 28. Grunty odłogowane wg klas bonitacyjnych w porównaniu do stanu z 2005 r.	73
Rys. 29. Położenie gruntów odłogowanych	77
Rys. 30. Położenie gruntów o zmienionym sposobie użytkowania.....	78
Rys. 31. Struktura władania gruntami	79
Rys. 32. Grunty sektora publicznego	80
Rys. 33. Grunty Gminy Siekierzyn	81
Rys. 34. Grunty gospodarstw rolnych.....	82
Rys. 35. Grunty SP KOWR	83
Rys. 36. Położenie gruntów większych podmiotów	85
Rys. 37. Liczba i średnia powierzchnia gospodarstw rolnych.....	88
Rys. 38. Struktura liczbowa gospodarstw rolnych.....	89
Rys. 39. Struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych	90
Rys. 40. Liczba gospodarstw rolnych w grupach obszarowych	91
Rys. 41. Gospodarstwa o powierzchni powyżej 15,00 ha tzw. towarowe	92
Rys. 42. Średnia powierzchnia gospodarstw tzw. towarowych	93
Rys. 43. Położenie gruntów wybranych gospodarstw indywidualnych	98
Rys. 44. Gospodarstwa różniczan.....	100
Rys. 45. Grunty gospodarstw różniczan	101
Rys. 46. Rozdrobnienie gruntów gospodarstw różniczan	102
Rys. 47. Struktura liczbowa gospodarstw różniczan	103
Rys. 48. Struktura powierzchniowa gospodarstw różniczan.....	104
Rys. 49. Rozdrobnienie gruntów różniczan w grupach obszarowych	105
Rys. 50. Grunty gospodarstw różniczan	106
Rys. 51. Grunty SP KOWR	109
Rys. 52. Struktura użytkowania gruntów SP KOWR	110
Rys. 53. Grunty dzierżawione od SP KOWR.....	111
Rys. 54. Charakterystyka gruntów dzierżawionych od SP KOWR.....	112
Rys. 55. Grunty dzierżawione od SP KOWR przez osoby z gminy Siekierzyn i różniczan	116
Rys. 56. Grunty wydzierżawione od gospodarstw rolnych	117
Rys. 57. Grunty wydzierżawione od różnych podmiotów	120
Rys. 58. Położenie gruntów dzierżawionych	122
Rys. 59. Położenie gruntów własnych i dzierżawionych od KOWR wybranych podmiotów	123
Rys. 60. Rozdrobnienie gruntów własnych gospodarstw rolnych.....	124
Rys. 61. Rozdrobnienie gruntów gospodarstw rolnych w grupach obszarowych.....	125
Rys. 62. Struktura liczbowa działek w grupach obszarowych	126
Rys. 63. Rozłóg gruntów w obrębie Wyręba	127
Rys. 64. Rozłóg gruntów w obrębie Zaręba.....	128
Rys. 65. Rozłóg gruntów w obrębie Wesołówka	129
Rys. 66. Rozłóg gruntów w obrębie Nowa Karczma.....	130
Rys. 67. Niezgodności geodezyjno-prawne na cieku Siekierka w Siekierzynie.....	133
Rys. 68. Rowy melioracyjne wg stanu technicznego.....	138
Rys. 69. Gęstość sieci wodnej - rowów i cieków naturalnych	141
Rys. 70. Grunty podmokłe wg użytków i klas bonitacyjnych	148
Rys. 71. Cieki naturalne i urządzenia melioracji wodnych	150
Rys. 72. Grunty pod drogami wg stanu egib	152
Rys. 73. Sieć drogowa wg własności.....	154
Rys. 74. Gęstość sieci drogowej.....	155
Rys. 75. Sieć drogowa wg nawierzchni.....	157
Rys. 76. Drogi wg stanu faktycznego	160
Rys. 77. Działki bez dostępu do dróg.....	165

Rys. 78. Sieć drogowa wg stanu technicznego	166
Rys. 79. Atrakcje turystyczne i infrastruktura rekreacyjno-turystyczna.....	184
Rys. 80. Główne kierunki przeznaczenia gruntów wg mpzp	189
Rys. 81. Planowane zmiany wg użytków gruntowych.....	190
Rys. 82. Przewidywane typy użytkowania ziemi	191
Rys. 83. Grunty planowane do wyłączenia z produkcji wg klas bonitacyjnych	192
Rys. 84. Przeznaczenie gruntów wg opracowań planistycznych gminy	198
Rys. 85. Grunty orne i użytki zielone odłogowane w porównaniu do stanu z 2005 r.	205
Rys. 86. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych	206
Rys. 87. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych	212
Rys. 88. Rozłóg gruntów w obrębie Rudzica	222
Rys. 89. Rozłóg gruntów w obrębie Siekierczyn	223
Rys. 90. Niezgodności geodezyjno-prawne cieków Trójnica.....	226
Rys. 91. Rozbieżności geodezyjno-prawne na ciekach naturalnych.....	231
Rys. 92. Poprawa warunków wodnych.....	240
Rys. 93. Drogi wymagające regulacji geodezyjno-prawnej – obręb Wesołówka	246
Rys. 94. Drogi wymagające regulacji geodezyjno-prawnej – obręb Rudzice	247
Rys. 95. Kształtowanie sieci drogowej.....	250
Rys. 96. Zalesienia wg klas bonitacyjnych	252
Rys. 97. Planowany wzrost powierzchni leśnej i zadrzewionej.....	253
Rys. 98. Planowana lesistość	255
Rys. 99. Proponowane zalesienia powierzchniowe i zadrzewienia liniowe	262
Rys. 100. Planowana ochrona przyrody	265
Rys. 101. Proponowana infrastruktura rekreacyjno-turystyczna.....	277
Rys. 102. Zapotrzebowanie na prace urządzeniowo-rolne	281

ŹRÓDŁO DANYCH I PODSTAWA PRAWNA

1. Mapa topograficzna - Urząd Marszałkowski we Wrocławiu, maj 2023 r.
2. Bilans Zasobów Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2020 r. Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2021 r.
3. Dolnośląski Urząd Marszałkowski, Geoportal Dolny Śląsk, PGW Wody Polskie, marzec 2023 r.
4. Ewidencja gruntów i budynków, Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami. Starostwo Powiatowe w Lubaniu, grudzień 2022 r.
5. Inwentaryzacja terenowa gminy Siekierczyn, DBGiTR we Wrocławiu czerwiec 2023 r.
6. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Siekierczyn z 2005 r.
7. Koncepcja sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego, lipiec 2023 r. (Geoportal Dolny Śląsk).
8. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Oddział Terenowy we Wrocławiu, Sekcja Gospodarowania Zasobem, sierpień 2023 r.
9. Mapa hydrograficzna i mapa sozologiczna w skali 1:50 000 zawierająca obszar gminy Siekierczyn, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.
10. Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce, stan na 2005 r. i 2012 r. opracowana przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków).

11. Mapa turystyczna „Górne Łużyce” w skali 1:75 000, Wydawnictwo Turystyczne Plan.
12. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wsi Nowa Karczma, Rudzica, Siekierzyn, Wesołówka, Wyręba i Zaręba wykonane do 2004 r., Gmina Siekierzyn.
13. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Nadzór Wodny w Lubaniu, marzec 2023 r.
14. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Siekierzyn, Siekierzyn 2021 r.
15. Plan urządzeniowo-rolny gminy Siekierzyn, DBGiTR we Wrocławiu, Wrocław 2005 r.
16. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Załącznik do Uchwały nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.
17. Program małej retencji wodnej w województwie dolnośląskim, Wrocław 2005 r., Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu Sejmik Województwa Dolnośląskiego.
18. Program ochrony środowiska dla Gminy Siekierzyn na lata 2023 – 2026 z perspektywą do 2030 r., Urząd Gminy Siekierzyn.
19. Program opieki nad zabytkami dla gminy Siekierzyn na lata 2016-2019, Uchwała nr XII/68/15 Rady Gminy Siekierzyn z dnia 27 października 2015 r.
20. Prognoza oddziaływania na środowisko z elementami opracowania ekofizjograficznego, Jelenia Góra, 2016 – 2018 r., Wójt Gminy Siekierzyn.
21. Projekt granicy rolno-leśnej gminy Siekierzyn DBGiTR we Wrocławiu, Wrocław 2005 r.
22. Punktacja dla poszczególnych klas gleb celem określenia wskaźników bonitacji przyjęta z Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.
23. Raport o stanie Gminy Siekierzyn za rok 2022, Wójt Gminy Siekierzyn z maja 2023 r.
24. Raport o stanie Gminy Siekierzyn za rok 2023, Wójt Gminy Siekierzyn z marca 2024 r.
25. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu, strona www, lipiec 2023 r.
26. Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków.
27. Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, Urząd Marszałkowski Wrocław, wrzesień 2000 r.
28. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Wrocław.
29. Strategia Rozwoju Gminy Siekierzyn na lata 2015 – 2025.
30. Strategia Rozwoju Powiatu Lubańskiego do roku 2030, Załącznik do Uchwały Rady Powiatu Lubańskiego Nr LIV/403/2022 z dnia 30.11.2022 r.
31. Strona internetowa Urzędu Gminy Siekierzyn i dane Urzędu Gminy Siekierzyn, okres pozyskiwania informacji luty 2023 r. – marzec 2024 r.
32. Strona internetowa www.dolnyslaskrowerem.pl.
33. Strona [www.turystykawgminieSiekierzyn](http://www.turystykawgminieSiekierzyn.pl), stan na luty 2024 r.

34. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Siekierzyn, UCHWAŁA NR XLV/338/22 RADY GMINY SIEKIERCZYN z dnia 29 listopada 2022 r.
35. Uchwała nr XLVI/905/22 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Dolnośląskiego pomocy finansowej, w formie dotacji celowej, na zadanie realizowane przez gminy w zakresie projektów założonych w ramach konkursu „Odnowa Dolnośląskiej Wsi”.
36. Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1693, 1768, 1783).
37. Ustawa o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899, z 2022 r. poz. 1846).
38. Ustawa o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa z dnia 19 maja 1991 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 514, 1270, 1370, 1846).
39. Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego z 11 kwietnia 2003 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 461, 1846).
40. Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 672, 1726).
41. Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z 3 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1326, 2163).
42. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 ze zm.).
43. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 503, 1846).
44. Ustawa o podatku rolnym z dnia 15 listopada 1984 r. (Dz.U. 2020 r. poz. 333).
45. Ustawa o scalaniu i wymianie gruntów z dnia 26 marca 1982 r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 1223).
46. Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 7 kwietnia 2022 r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029, ze zm.).
47. Ustawa Prawo geodezyjne i kartograficzne z dnia 17 maja 1989 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990, z 2022 r. poz. 1846).
48. Ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w Ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 z dnia 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 182, 904 i 1603).
49. Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, ze zm.).
50. Ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 624, ze zm.).
51. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu, strona internetowa, lipiec 2023 r.
52. Wykaz obszarów ONW oraz obszarów, które kwalifikują się do płatności, o której mowa w art. 31 ust. 5 rozporządzenia nr 1305/2013, Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 2018 r.
53. Zróżnicowanie warunków przyrodniczych i produkcji rolniczej w województwie dolnośląskim. Stanisław Krasowicz, Andrzej Madej, IUNG Puławy, Wrocław 2014 r.